

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Краї чи народи.

Промова князя Шварценберга, з котрої ми подали деякі уступи в попереднім числі нашої газети, викликала одушевлене у Чехів через те, що в ній пробиває ся злука чеської феодалної шляхти з чеським народом, та сильно зазначена ідея чеського права державного. Кня. Шварценберг обстає за язовим розпорядженням не зі становища рівноправності народів, але зі становища приналежних прав чеської корони. Він назвав їх тільки першим кроком на дорозі до тої ідеї і закінчив бесіду такою апострофою: „Кождої хвилі ми повинні пам'ятати о нашій праві державній. Хотай біжучі справи займають нам увагу, то ми повинні мати на оці дальшу ціль і висну та іти до неї без уніну. Передовсім право державне! А тоді, коли будемо могли привитати у себе з одушевленням привязаних синів нашого короля і коло его стіп зложити подяку народу, тоді з мільонів чеських грудий полетить до неба молитва, яку ми вже в дитинстві навчили ся: Боже хорони его і нашу вітчизну! Коли надійдуть на нас тяжкі часи і досвіди, тоді покаже нам дорогу наше серце, любов до нашої програми і до вітчизни.“ Ся бесіда вподобала ся також і Полякам, котрі тепер зблизили ся з Чехами до тісної дружби і так само як они мріють о приверненню польської корони на краківським Вавелю.

Через признание прав чеської корони мали би получить ся чеські землі в одну адміністративну область під назвою чесько-

го королівства, оснувати віддільну, чеську раду державну, міністерство і т. д. одним словом мало би ся поставити Чехію у таке саме відношене до Австрії як Угорщина. Такого самого домагали-б ся зараз і Поляки для Галичини, очевидно разом з Буковиною, а полудневі Слов'яни піднесли би такі самі претенсії. Остали би ся в середині група німецьких країв, що творили би також самостійну область. Так виглядає проєктована федерація країв. Правдоподібно она лишиться тільки несповненим проєктом, бо против неї виступили би до завзятої борби всі меншости національні у тих чотирох групах австрійських країв а тоді стали би народні спори багато небезпечніші як тепер. Впроць така федерація не дасть погодити ся зі становищем Австрії яко великої європейської держави. Федерація нарушає законне відношене Австрії до Угорщини і тут мала би також і Угорщина сказати своє слово. Тому то і федерація така неможлива а її наслідком був би тільки розклад держави і пригнетене національних меншостей.

Мов би у відповідь кня. Шварценбергови, містить „Neue fr. Presse“ розмову свого редактора з послом Шлезінгером, презесом клубу лібералів німецьких в чеській соймі. П. Шлезінгер упевнив редактора „N. fr. Pr.“, що обурене межі Німцями по причині язових розпоряджень росте з кожним днем. Німці набрали пересвідчення, що язові розпорядження є засилуванням не тільки німецьких урядників але цілого народу німецького. Теперішній рух німецький є загальним рухом народним і крім борби против язових розпоряджень має він на оці

головно борбу за одноцільність і могутність держави і за конституцію. Коли правитель-ство дійсно бажає угоди, то она мусить переводити ся по попереднім відкликанню язових розпоряджень. А доки ті розпорядження існують, не вільно ніякому Німцеві приступати до переговорів. В разі скликання парламенту без довершення чесько-німецької угоди Німці поведуть дальше обструкцію. Засистована конституція нема чого бояти ся. Оно вже раз було, але відворот наступив скоро. Федерація не дасть ся погодити з державним становищем монархії і з обов'язуючими відносинами законними до Угорщини. Автономія країв веде державу до розбиття а меншости народів до пригнетення. Скорше чи пізійше треба буде вернути до Колумбового яйця, а то до розвязки австрійських законів на основі національної самоуправи. *Національна автономія заспокоїть поодинокі народи, покінчить національну борбу, полегшить адміністрацію і віддасть державі, що державі належить.* Рівнож і посол др. Рус, бувший голова німецької лівниці годить ся, що рівноправність всіх народів повинна бути тепер окликом дня і заповідає рішучо борбу. „Проч з язовими розпорядженнями — говорить др. Рус — бо доки они будуть існувати, ми не змінимо свого поступовання. Закладують нам, що ми не льояльні, але Поляки перед 20—30 літами робили Австрії немало клопоту, а Чехи робили то само сотки літ, та мимо того мають они подостатком матеріяльних здобутків і національних. Тепер все діє ся по їх волі. Чи Німці не витягнуть з того для себе науки.“

18)

Буковинська Русь.

Культурно історичний образок.

Написав

др. Ст. Смоль-Стоцький.

(Дальше.)

Ще сумнійше представить ся нам річ, коли науку рускої мови порівнаємо з наукою волоської мови. Між тим як ученик Русин мусів в 6-й, 7-й та 8-й класі вчити ся відмінювати церковнослов'янські замієнники, дієслова та про прислівники, приіменники і оклики і перекладати крестоматию Головацького на німецьке, то ученик Волох учив ся у Пумиула історію волоської літератури, читав літописи волоські, складав письмєнні задачі про предмети з історії свого народу, виходив поза вузькі границі Буковини до Молдави і Волощини, загіривав ся в любові до своєї народности, запалював ся народними ідеалами. Жива мова одушевляла всіх, нею будило ся самопізнане народне, вона була підмогою духа народного, а у нас — сум збирає й погадати! Мову живу, що єй приносили ученики до школи, натидали в школі на різні учні, церковні та інші книги: 8 літ науки тою штучною мовою вистарчило, щоб

ученики позабули живу мову, навчили ся перекручувати єй як найогиднійше, і щоб нарешті, не будучи все таки в силі в кождім разі послугувати ся сею мішаниною а встидаючи ся того, що єй не вміли, взяли ся в практичній, щоденній життю до інших живих мов, до мови німецької, волоської або польської. Коли-ж ученики Русини, вступаючи до гімназії, не знали зовсім народної мови — а було і таке, то там єй не навчили ся; науки шкільної не оживляла народна мова. Відки-ж мало серед таких обставин у руських дітей взяти ся самопізнане народне, коли все змагало до того, щоб інстинктове, природне пробуджене і проявлене почуті народного вбивала наука рускої мови і літератури?! Не диво, що молодіж, завжди живійша, палкійша, шукаючи живих ідеалів, покидала свій рідний наріз а горнула ся до чужої, приставала до живої інтелігентній мови інших народів: се діяло ся тим легше, бо тамтуди тягнули, заманювали молодіж руську патріоти учители, а сю роботу підмагали ще й ось які погляди управи шкільної на національні відношення на Буковині. В програмі черновецької гімназії за р. 1862-ий читаємо на стр. 22 таке: „Викладова мова є взагалі німецька. Але-ж при науці православної релігії, при православних і гр. катол. екзортах і при науці краєвих мов є рідна мова учеників заразом мовою викладовою“. — З того виходило-б отже, що православні Русини вчили ся релігії і слухали екзорт в руській мові. Де-ж там?! — „Ек-

зорти для православних учеників, сказано дальше в наведеної програмі, на стр. 23-й держать ся в мові волоській, а для гр. католицьких учеників в мові руській“. — Цікаве дуже, як директор Вольф пояснює сю справу. Він каже: „Гр. католицькі ученики з малими виїмками вміють уже з дому по руски, диятого без ніяких труднощій розуміють рускі виклади. Але зміж православних учеників велика часть при вступі до гімназії не вміє по волоски, диятого треба ту науку вести в трох мовах“ (т. зн. по німецьки, по руски і по волоски). — Се річ справедлива, так повинно-б і бути. Ва, але що каже дальше дирекція гімназійна? — „Ся трудність (викладати в трох мовах) починає від III-ої класи менятися, бо до того часу найбільша часть учеників приєвоює собі вже зрозумінє мови волоської“. — „Се-ж значить ся, що Русини православні лиш до III-ої класи були ще Русинами, відтак ставали Волохами! Се чисте винародовленє Русинів, яке переводило ся під протекторатом школи і то в силу „теорії“ дирекції гімназійної, що всі православні, хоть би вони говорили й по руски, мусять бути Волохами! Ся теорія зрештою дуже нам добре знаєна, — се-ж теорія яку пустили в світ і якої придержують ся волоські шовіністи, румунізатори; але що дирекція гімназійна визнавала таке ту теорію, що тодішній директор педагог не догадував ся суперечности в тім, що сам написав, се мусить кожного здивувати. Після поглядів отже

Отже против федерації, до якої стремлять Чехи, підносять Німці автономію народностей яко даліше сягаючий проект ніж національні палати, котрі вийшли також з лона німецької опозиції а про котрі ми вже згадували давніше. Так видно, що Німці таки хотять оперти ся на національних меншостях і тим способом скріпити свою опозицію супротив теперішнього правительства. Але інше питання, чи они в данім разі, коли би досягнули знесення мовних розпоряджень і знищили теперішній успіх Чехів, приступлять до виконання тої справедливої реформи, яку тепер голосять. Коли їм тепер потреба національних меншостей, щоб з їх поміччю прийти до сили, обіцяють їм золоту автономію, але коли прийдуть до керми в державі, повернуть знов до давньої централізації, до угнетення слабших народів на полі політичній і просвітній. Німці видають оклик: „Передовсім проч з мовними розпорядженнями“ а всі національні меншости а з ними і ми, Русини мусимо їм відповісти: „Передовсім перевести автономію народностей, відділити національні області в одну адміністраційну цілість, а тоді мовні розпорядження відпадуть самі собою.“

Буковинські справи.

Чернівці без рускої школи, півтора тисяча руских дітей без науки на рідній мові! Краєва рада шкільна на своїм останнім засіданні відкинула дотичне внесення проф. Єротея Пігуляка. Німецький шовінізм взяв гору над справедливою і верховодячі у нас всемогутні Германі заплідили знов одну велику кривду рускому населенню, зігнорували его негучу потребу і загородили знов сотням руских дітей дорогу до освіти і просвіти. На як довго — покаже будучість, бо Русини не перестануть домагати ся приналежного їм права і мусять вибороти собі те, що є доконечною підставою просвіти руского населення в Чернівцях — на-

родну школу з рускою викладовою мовою. Кривдний поступок краєвої ради шкільної зганили навіть деякі німецькі газети, називаючи его, так як він се заслугоє, насилем Німців над корінним населенням. Також і „Бук. Відомості“ заговорили про се у вступній статті неділішнього числа і вказуючи на відношене числа руских дітей до числа німецьких дітей підносять сю нечувану кривду Русинів, котрі на своїх 1134 дітей не мають ані одної школи з викладовою, рускою мовою а Німці (без жінок) на 1109 дітей мають 6 німецьких і 10 мішаних шкіл! „Бук. Відомості“ вказують, що належить даліше робити, щоб мимо краєвої ради шкільної діяти свого права і завивають всіх Русинів до борби против такої системи наших геґемонів.

Те справедливе обурення „Бук. Відомості“ тишилоб нас, колиб оно було щире. Але ся газета хотіла тільки себе поставити у світло поборника за руску справу на Буковині а кинути болотом на тих людей, котрі найбільше заходять ся до справи засновання рускої школи в Чернівцях. „Бук. Відомості“ звільняють о. ставрофора Воробкевича і о. криз. Костецкого від вини в тій справі, бо після них мають ті два пан-отці заступати тільки віроісповідання в краєвій раді шкільній. До чого було потрібне тій газеті іменувати о. криз. Костецкого членом краєвої ради шкільної, сего не знаємо, бо о. Костецкий не був ніколи і не єсть єї членом. Але що власне проф. Пігуляк она обвиняє, що він нічо не зробив для засновання рускої школи, се доказує, що у неї нема щирої ревності для справи а тільки партійна злоба і фальшивість. Ще дуже давно перед тим, ніж „Бук. Відомості“ вийшли зі свого зачарованого кільця фонетики, гентильного фонду і унітарної політики, бо ще перед шістьма роками тов. „Руска Школа“ внесло було до ради міської петицію о заснованні рускої школи в Чернівцях. Петиція „Рускої Школи“ залігала там роками і звини не діждалась поладження, бо рада міська узяла товариство некомпетентне забирати голос в справах шкільництва в імені руского населення міста. Відтак піднесли були сю справу рускі послы в сеймі правім а власне і посол Пігуляк брав в тім велику участь та сейм ухвалив одноголосно резолюцію, завізвати правительству, щоб постарало ся о заснованні рускої школи в Чернівцях. Краєва рада шкільна передала ухвалу сейму раді міській а вона відказала ся від переведення того жадання. Краєва рада шкільна не зробила жадних дальших кроків, але зложила цілу справу до актів і тим способом хотіла убити єї. Тоді підняв справу

рускої школи проф. Пігуляк і поставив самостійне внесення в раді шкільній, мотивуючи несторонню потребу рускої народної школи в Чернівцях. Що внесення перенало се певно не була переконуючих мотивів проф. Пігуляка, але була беззастидною і ворожою нам голосуючою більшістю в краєвій раді шкільній. Певно що ті люди, котрі поклали заслугу, що справа засновання рускої школи в Чернівцях прийшла під обрання краєвої ради шкільної, не чекали, аж на почин і заохоту „Бук. Відомості“ і єї покровителів та так само не потребують єї ради і накликування на будуче — они знають і без „Бук. Відомості“ чого вимагає від них народний обовязок і як доходити тої нової кривди руского народу.

Називають нас гайдамаками польські газети, бо статтю черновецької „Gazet-i Polsk-oi“ підхопили зараз галицькі, польські газети і зробили такий крик, мов би справді на Буковині був вже який бунт. Нехай ми гайдамаки а они — ми їх не потребуємо називати, ми як скажемо Поляк, то вже знаємо хто се, який він приятель рускому народові! Тепер завдає нам ся „Gazet-i Polska“ неправду, бо ми ніби то кажемо, що „наказуємо, щоб заадаєсідь поправити долю мужиків і тим чином не допустити у нас до тих самих насильств як на Угорщині; що радимо дати мужикам можливість до життя... як би без шуму, клонотів і внутрішніх потрясень вийти із того невинного стану, що готов довести до того, щоб і тут вибухли розрухи різніччі“ — а тимчасом захищаємо страйк.

Ми показали способи, як ратує ся потануючий у нужді народ, але заразом і обяснили реформи, як не допустити народ до погібелі. Не в тім біда, що потануючий напаклає ногами і руками, але в тім що він унає у безодню — не в тім біда, що народ страйкує, але в тім біда що его довели до того. Не пхайте его на вузку, неогорожену кладку, але будуйте широкий міст, щоб міг перейти через те життя недовілі і злиднів. А коли сего не розуміють писемалі з „Gazet-i Polsk-oi“ та їм подобні трампадрати, то їх за слова, котрого слова они звертають цілком неслухно на нас, скажам би їм в своїм шизонкопатетичнім тоні: „Ой ти дурна, забита нашко!“

дирекції гімназіальної лише убити Русини,¹⁾ а всі православні — Волохи; се дуже характеристичний погляд влади шкільної, котрий ясно говорить, як систематично вела-сь ромунізація руских дітей. По тій дорозі перейшло страх богато Русинів в народний табір волевий; потребуємо лише кинути оком в шематизм православної архидієцезії, щоб о тім пересвідчитися. Та зрештою не без причини повстала на Буковині горівка: „Тато рус, мама рус, а Іван Молдаван“. Винародовлення Русинів православних не могла синити така наука рускої мови, як ми єї висше представили, бо вона була мертва, без життя. Така наука, не то що неприманювала, але радше цілком відкидала ученика від себе, в найліпшім же разі, відтягаючи увагу учеників від теперішності, від дійсності і звертаючи єї в самі лише давно минулі, старовічні часи, мала вона на тодішнє покоління такий вплив, що воно відтак ціле своє життя жило лиш болюшим життям а не було способне заявити себе живими ділами. Сумні наслідки сего бачимо в тім, що серед рускої суспільности, т. з. серед інтелігентної класи і тепер ще снують ся в безлічч наймутнійшій погляді на рускі народні і культурні справи.

Не можна тут винаувати учителів рускої мови за те, що вони не зміли оживати єї науки. Відки-ж мали вони знати, що і як учити? Вони-ж самі що йно вчили ся. Вони-ж були синами сво-

го часу, а час той був такий, що почути народного у Русинів ще не було. Зрештою не о то тут і розходить ся, щоб когось обвинувачувати, а розбираємо і вказуємо на се дикого, щоб кожний міг уявити собі докладно пересічний світогляд тої нашої інтелігенції, що вийшла з таких шкіл, щоб тим декне і дліше порозуміти різні прояви теперішнього нашого народного і духового життя. Ніхто не винен за се, що він є дитиною свого часу, не кождому даний дар, відгадувати і вказувати нові дороги для людського духа, не кождому дана сила, будити до нового життя спячу масу народну...

Не багато інакше відбувала ся зрештою в тих часах наука рускої мови і в Галичині, і в самій академічній гімназії у Львові, хоч там далеко раніше зійшло сонце на рускім небосклоні, хоч там вже в 30-их роках будив спячу Русь галицький геій Маркіян Шашкевич, хоч там в 1848-ім р. відбув ся бід руских учених, хоч науку рускої мови на тій гімназії він товариш Шашкевича, сьвітлич рускої науки, Яків Головацький. І тут маємо в I-ій класі „вправи в правописі в читанні, говоренню і виголошуванню після граматик Головацького, а в 2-ім пірроку писемні задачі“; таке саме повторяє ся в II-ій, III-ій і IV-ій класі. І тут головну вагу кладуть на переклади²⁾ з німецького і на відворот, і тут

в V-ій класі читають ся несьами. Гіжниця зми ти, що в VI-ій класі читають Несторову літонує, а в VII-ій і VIII-ій Слово о полку Ігоревім. Правда, Яків Головацький від 1852-го р. в VII-ій і VIII-ій класі читав також „деякі твори нової рускої літератури“³⁾ або диктував (1854-го і 1855 р.) „кавалери для декляцій“, і певно ще одно мимоходом сказав про новішу літературу, чим безперечно оживила ся наука рускої мови. Але-ж се був іменно Головацький, котрий можна-б сказати, одієсний з професорів рускої мови богато з того знав;⁴⁾ в цілости-ж служила наука рускої мови всюди церковнословенщині, кль єї була церковнословенщина, котра тоді уважала ся за чисту русину, котра одна мала сяку таку практичну вартість, бо заспокоювала потреби церкви⁵⁾.

Вина тої жертвоти в науці рускої мови спочиває отже не в учителях а в обставинах, що руска мова витиснена була з публічного ба навіть і з домашнього інтелігентного життя, що люди не знали навіть, що то є руска мова; що в публічній житті лиш одна та мова, котру чути ще було в церкві, носила їма рускої мови; вина спочиває в тих тяжких кайданах, які на нашу рідну мову наклали церковнословенщина, а котрих ще й доси годі їй отрясти ся, від тягарем котрих і тепер ще ронить руска мова свою

¹⁾ Не дуже так дліше в тім огляді стоїла гр. котлиці Русини; вони що йно від 1858-го р. учили ся і то лише літургії в II-ій класі по руски, і що йно від того року слухали руских ексорт. Першим таким катихетом для убитів був сотрудиак черновецький Олександр Заскляньскій.

²⁾ Підручниками при тім були: „Руско-німецькі розговори и упражненія в языкѣ. Ruthenisch-deutsche Gespräche und Sprachübungen“ видані Іваном Гуркавичем 1850-го р., Читанка Шашкевича, відтак читанка Ковальського і німецькі читанки Мендшта. Га. Програма. Запромітити тут треба, що руского мусім вчити ся з не-Русинами.

³⁾ Га. програма академічної гімназії у Львові за відповідні роки.

⁴⁾ Подібно учив Осип Левицький в Пережислі. Га. „Діло“ 1888. ч. 75 і 76, і в р. 1889 ч. 43-ей листку.

⁵⁾ В першій ліній маво ся на єї потреби будучи словенщині.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 12. липня 1897.

Щасливі там люди, блаженна сторона мусить бути на тій Русі-Україні, коли від віків на неї так пхають ся чужі народи і просто хотять виперти корінне населення. Цікаво, що у всіх великих містах на нашій широкій, руській землі старають ся інші народи утворити для себе столиці, центри своєї сили. Наші Чернівці змінені, Львів і Перемишль сполячені а тепер хотять наш старий Київ змосковити. В російських газетах піднесли недавно проект, щоби столицю великого царства перенести з Петербурга до Києва. Петербург на півночі зимний і непривільний, не лежить в осередку держави і не сповняє своєї задачі а тільки виснає соки держави. Київ же має за собою світлу історію найдавнішої столиці на Русі, положений в осередку держави над могутнім Дніпром — рікою, в урожайній і живописній околиці. Все те промавляє за перенесенням столиці до Києва, а передовсім, ми доповімо, промавляє те, що тим способом зміцнило би ся на Україні московський елемент і придало би ся їй на десятки а може і сотки літ...

Нова газета. В Чернівцях ще того місяця стане виходити три рази на тиждень волоска газета „Patria“ для оборони політичних, національних і церковних інтересів буковинських Волохів. Видавати її буде конципієнт адвокатський др. Ігнатій Криклевич з Кімполонга.

Віщования Фальба. Критичними днями першої класи мають бути 29. серпня, 26. вересня, 25. жовтня і 22. листопада. Критичними днями другої класи мають бути: 24. грудня, 12. серпня, 11. вересня, 14. липня, 29. липня, 10. жовтня. Дни 9. листопада і 9. грудня будуть критичними днями третьої класи. Перша половина липня буде взагалі досить суха, за те будуть в другій половині перепадати часті дощі. Серпень заповідатиме ся з винятком перших п'яти днів дуже сухо. Вересень буде в першій половині вогкий, в другій будуть патали великі дощі зі зміною погоди від часу до часу. Також жовтень буде світлий, особливо в другій половині. В листопаді будуть часті дощі: вже коло 8. листопада упадуть сніги а потім буде на переміну дощ і погода, зимно і тепло. Грудень буде з початку зимний і сухий а потім наступить відвілж; на 24. грудня заповідатиме ся велика непогода. Потім аж до кінця буде зимно і сухо.

природну красу... Між тим коли волоска мова не зазнаючи жадних утисків і тут розвиває ся гарно і остає щиронародною, то руска мова під впливом церковнословесницьких підде, комплавіє, маршів, ниніш... Самим найгарибійшим думкам, які рад би був хто коли в тій мові виразити, годі було перебрати ся крізь різні пайки мішанини язичів, що уважала ся рускою мовою, — по дорозі мисль остигала; а з другого боку і найкраща думка, убрана в мертвечу целену, оставала мертвою (Порів. вірші Василя Продана в „Буковинській Зорі“ з р. 1870). Щоби-ж визволити письменну руску мову зпід впливів церковщини, поставити її на власні ноги, на яких престоля волоска мова, на се треба було, щоб руска мова в публічному житті прийшла до значіння і до сили, на се-ж треба було багато часу а ще більше мозольної праці. З кожним успіхом рускої мови в публічному житті, закримінаємо поступ в науці рускої мови в школах.

Під Бурачинським, познимо того, а може й задля того¹⁾, що він в 1856-ім р. здавав матуру в Чернівцях, отже в гімназії не вчив ся зовсім рускої мови, наука рускої мови в черновецькій

Катастрофа під Коломнею. „Ц. к. Дирекция залізниць державних в Станіславові оголошує з суботи такий комуїкат: По укінченню перекопу, відграничаючого Козачівку від вивореної прірви, можна було мимо нових злив обнизити в прірві воду за поміччю парових помп центрифугальних, а також видобути нині один траґар заваленого моста. В тій хвили удалось, мимо нечуваних труднощостей, видістати тіло посадної жертви катастрофи, іменню палача Крейчого, котре зложено в приготувану домовину. Провізоричний міст і переложене траси буде нині вечером готове. Завтра відбудеться проба моста, а отворене руху наступить або завтра або найпізнійше в понеділок 12-го с. м.“ Однак здає ся, що задля непогоди роботи протягнуть ся ще на кілька днів. — Родини убитих і потерпілих підчас катастрофи під Коломнею виступають уже з претензіями до залізниць державних о винагороду страт. Родини Стрігачків-Цайдерів, Одолюської і барона Капріого зголосили свої претенсії в сумі до 200.000 зр., а заступництво справи тої віддано адвокату Вахтлеви. Бар. Капрі, пасерб черновецького бурмістра Кохановського, вискочив був з воза, котрий уже точив ся в прірву, і виратував жінку поручника Шоліній, однак потовк ся сильно і до тепер лежить слабій.

Страшна мати. Поганий злочин сповнила у Відні служниця Барвара Ірутко, а іменню новонароджене своє дитя порубала сікачем і кинула до клякаки. Люди, що чистили канал, найшли ті кусні тіла і донесли о тім до поліції, котра сейчас вислідила страшну матір. В слідстві признала ся Ірутко до злочину. Відставлено її до суду.

Машинна переїхала жінку в Старих Майвцях в п'ятницю тамтого тижня. Її напав був сильний дощ у полі, де пасла на шнурі корову і она стала утікати до дому. Коло буди ч. 204 була рампя отворена і жінка увійшла на шлях, тягнучи за собою повільну корову. В тім надлетіла локомотива і захопила так, що кинула нею до землі і розбила їй голову. Жінка сконала в кілька хвиль, а була се убога вдовиця, що лишила трое сиротять а одно з них ще від груді.

Сьмілого вломаня доконали незвісні злочинці в Марджині в канцелярії тамошнього заряду лісів і домен. Они влізли вікном і виснагли вертгаймівську касу тою самою дорогою. Касу найдено розбиту в рові на пасовиську 800 кроків від заряду, але гроші 3.310 зр. 26½ кр. і злочинці зникли як камінь під воду.²⁾

Штудерний злодій. Один берлинський цикліст відпочивав за містом в городі реставрації а своє колесо поставив зараз коло себе. За хвили надіхав якийсь другий цикліст, припер своє колесо до плота а сам увійшов до города і приступив до столика, де сидів тамтой. Новий „товариш колеса“ представив ся урядником судовим з Шарльотенбурга і завіз розмову про спортові справи. Втім якийсь чоловік сїдає на його колесо, котре стояло за плотом і утікає. „Украли мені ровер“ скликнув урядник „дозвольте мені на хвилюк свого, я его зараз дожену“ — і не чекаючи відповіди взяв колесо від стола, сїв і поїхав. І бути може що дїгнать тамтого, але і сам вже не вернув ся назад, бо все те була лиш злодійська штучка.

Свинське щастє. Один господар в окресности Мільо купив на торзі свиню і відтак зарісав її. В жолудку зарізаної свині найшов металевий пулярес а в нїм два банкноти по 1000 франків. Пулярес був трохи заржавілий але банкноти переховали ся були цілком добре. Чи ж се не свинське щастє!

Оси а мухи. Однй природознавець англійський описує свої спостереження про жите осів в часописі Nature. „Доглянув я одного разу, оповідає учений, богато осів, як буяли довкола корови на пасовиську: мене знав жаль над короною, котру кусали безмілосерно осі, як мені здавало ся. Тимчасом я переконав ся, що не мав жадної причини жалувати її, бо осі не нападли зовсім на неї, але уганяли за мухами і як лиш котра сїла на корові, осі кидали ся на них напрасно і добили їх. Отже се було добре обдумане польоване на мухи. Коли оса зловила муху, відривала їй крила, голову а деколи кілька ніжок і несла її до гнізда, певно для своїх молодих“. Число забитих мух в протязі 20 минут такого польованя обчисляє той спостерігач на 300 до 400 штук.

Телеграми „Буковини“.

З дня 12-го липня 1897 року.

Прага. Narodni Listy роблять закиди правительству, що занадто лагідно поступає против Німців і не хоче уважати на язикових та на-

гімназії значно поліпшає ся. Побуд его у Львові між галицкими молодими людьми, де руске жите народне живіше проявляло ся, слухане на університеті викладів Головацького з рускої мови і літератури, про що дотеперішним учителям рускої мови на черновецькій гімназії і не снило ся, допомогло ему ступити одиноким кроком наперед. Хоч в цілій висній гімназії читає ся ще лише хрестоматія Головацького, то в VІІІ-ій кл. подас він вже таке „короткий переклад (або нарис) історії літератури аж до найновіших часів“. Ученики признають вже децю з старорускої літератури, виробляють письменні задачі, дотикаючі давнього руского або взагалі слов'янського духового жити, пишуть пр. про св. Кирила і Методія, про Остромирове євангеліє, розбирають, якою мовою написане Остромирове євангеліє, порівнують старослов'янську мову з рускою, описують жите Іларіона, Нестора, хрестини Ольги, займають ся Словом о полку Ігоревім, пишуть і на інші теми з старорускої літератури, про які начитували ся через 4 роки в висній гімназії¹⁾. Взагалі закримінаємо у Бурачинського щире старанє і дбальсть о руску мову, він справді рад був сумлінно сповнити тяжкий обовязок учителя рускої мови. Те, що руска мова 1858-го року здобула собі новий терен через заведенє руских екзорт для учеників уніятів і через те, що науку релігій в II-й класі стали тих учеників вчити по руски, значно піднерло змаганя Бурачинського оживити науку свого предмету. Ціла наука наразі вже на стільки усталила ся, що 6-го червня 1863-го р. можна було

пристунити до виданя плану науки рускої мови в гімназіях і в школах реальних. Сей план, здає ся, походить з руки Головацького. Виравдї невелика ріжниця від того, що до тепер в школах приняло ся, але все таки замітний поступ. На VІІІ-му класу призначено в плані історію нової рускої літератури, як се вже зрентою перед тим Бурачинський завіз, і тим зроблено перелом в поняттях що-до ціли науки сего предмету; від того часу стає чим раз яснійше, що в годинах, призначених на науку рускої мови, треба дійсно учити рускої мови і її літератури. Відповідно до нового плану подибуємо від тої пори попри давні теми задач вже також і такі, що дотичать новішої літератури, як пр. (1864-го р.) „Оцінити Івана Котляревського заслуги в словесности“. Та на жаль Бурачинський, котрого учительська діяльність будить як найкращі надії, покидає в листопаді 1864-го р.¹⁾ стан учительський а на его місце приходить по малій павзі, котру виповнили о. Каліновський т. в. теперішній архимандрит Митрополит Каліновський, а кілька місяців в деяких класах Омелян Партицкий, з Станіславова Іван Глібовицкий, котрий учив сего предмету від листопада 1864-го р. до кінця року шкільного 1871-го р.

(Далше буде).

¹⁾ І на наших писателях, на Шанкевичу, Федьковичу і ин. можемо пробити се спостереженє, що чим менше хто обізнаний був з церковщиною і чим менше вступав ся в „книжну“ мову руску, чим менше був „ученим філологом руским“, тим менше уважав народну руску мову за жерело письменної рускої мови і тим краще писав по руски; шкільна наука з її теоріями довгий час пушала у нас мову письменну. Супроти Шанкевича, Федьковича, Норобкевича і ин. поставити можна-б учених Осипа Левинського, Головацького, Дідича і т. д.

²⁾ Гл. відповідні програми Черновецької гімназії.

¹⁾ Гл. Programm des k. k. Obergymnasiums in Ozerpowitz 1865, стр. 32. О. Бурачинський пішов на паразію до Криворівня в Косівські повіті.

родних прав більшості словянської на Шлеску а словенської і хорватської в альпійських краях.

Хеб. При експезах вчора вечером видали камінями також на кінну жандармерию; багато скалічень і арештовань задля опору. Коло півночі настав супокий.

Новий Йорк. В Сполучених Державах над 1000 осіб захорувало на удар від сонця. Від першого липня померло 350 осіб від сонячного жару. В багато містах збільшилася дуже смертність.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаємних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.
перше і одинокє руске товариство
асекураційне, обезпечає будинки, скот, госпо-
дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно
в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї
діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31-го грудня
1896 виносять: фонд основний 50.000 зр.,
фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 від-
шкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
ємних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристнійші услівя і видає позик і кнїти в руській
мові.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях
пошукує для бурси від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з
опалюванем, освічуванем і чищенем ком-
нат та пранем білизни.

Термін для зголошування до кінця лип-
ня с. р. — Близні услівя в „Народнім
Домі“ (улиця Петровича 2.) що-дня від
6—8 год. вечером.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen,
schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apo-
theken vorrätig ist, sehe man stets nach der
Marke: „Anker“.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
покажу. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані починаю від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за репарацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю туу безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. пе-
дальній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів! INSPECTIONSBERICHT,

Jahresausweis

і Шкільні повідомлення (Schulnachrichten)

є на складі

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З ЧЕРНІВЦІВ

до Неполозівців, Снитина, Львова, Відня	819	854	1232	494	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Воля, Но- восел'я ці	645	450	—	—	—

З ГЛІБОКИ

до Карапчева, Сторожан- ця, Бергомету, Межибро- ди	814	545	—	—	—
--	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди
від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ят-
ниці.

З ГАДІКФАЛЬВИ

до Радивців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

З ГАТНИ

до Качика, Гурагутора, Вами і Кімпольову	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

З ІЦКАН

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

З ВАМИ

до Рус-Модлавців	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розкладати можна на
станціях Вама, Драгоша і обох Модлавців.

З КАРАПЧЕВА

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з вівторком
по неділка, щодня кожної днина.

ПРИХОДЯТЬ ДО ЧЕРНІВЦІВ

з Відня, Львова, Снитина, Неполозівців	1120	320	751	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1000
з Новосел'я, Воля, Са- дагури	—	1113	950	—	—

ДО ГЛІБОКИ

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1007	800	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапчев тільки
в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межи-
броди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка
і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

ДО ГАДІКФАЛЬВИ

з Радивців	542	845	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО ГАТНИ

з Кімпольову, Вама, Гура- гутора, Качика	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

ДО ІЦКАН

зі Сучави	442	842	130	630	837
---------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО ВАМИ

з Рус-Модлавців	842	1250	204	372	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розкладати мож-
на на станціях Вама, Драгоша і обох Модлавців.

ДО КАРАПЧЕВА

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з вівторком
по неділка.

□ поїзди поштові; * поїзди особові; без знака поїзди мішані. Час середно європейський їде з 46 минут пізніше
від чернівецького часу; вічний час рахує ся від 6 год. вечером до 6 год. 59 мин. ране і означує ся підчеркну-
тими минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Султан а наш цїсар.

Торги в Царгороді що до згоди між Туреччиною а Грецією тягнуть ся довше як ціла грецько-турецька війна. Як перед тим Греція розписувала листи та відозви до цілої Європи, хочаби єї перетягнути на свою сторону, і писала без успіху, так тепер Туреччина апелює до монархів Європи, щоби признали їй більші користи з єї побіди над Греками — але також безуспішно. Ціла Европа треває у згоді що до грецько-турецької справи і як не хотіла допустити до безправного знасиля Турків, так тепер не позволить на покривджене побіджених Греків.

Цар російський відносив ся два рази до султана, щоби єго склонити до уступок. Значіне, яке приписували царським писемам не справдило ся, бо порта не хоче уступити від свого жаданя, загорнути Тесалію аж по ріку Пенейос та гляділа попертя у других європейських монархів, щоби осягнути свою ціль. Она видала обіжників до європейських держав з поминенем амбасадорів держав, що ведуть переговори в Царгороді; в тім обіжнику старала ся порта переконати держави, що она мусить домагати ся розширення границі Туреччини по ріку Пенейос так з огляду стратегічного як і для вирівняня страт, які понесла через війну. Розширення того примушена порта домагати ся під пресією опії цілого турецького народу, котрий готов викликати неспокої, коли-б порта зрєкла ся користий тяжкого кровавого бою, визваного самим ворожим

напастином. Заразом підбурили штучно царгородську товпу до демонстрацій против амбасадорів, так що амбасадори мусіли зарядити способи остоорожности для власного безпеченьства.

Але ціла ся акция не принесла порті жадного хїсна, бо держави навіть не відповіли порті і не дали своїм амбасадорам в Царгороді жадних нових інструкцій. Через те переговори угодові осіли, як то кажуть, на піску, бо амбасадори не вдавали ся вже далше в переєсправи з портою. Султан взяв тепер сам ініціативу і зателеграфував просто до німецького цїсаря з просьбою, щоби приглянув ся жаданям порти що до установаєня грецько-турецької границі, які порта зложила в міністерстві заграничних справ і зволив підперти їх в європейським концерті. Цїсар Вільгельм відповів чємно, що пригляне ся тїм жаданям, але не прирік своєї помочи для їх підпирания. Отже султан звернув ся знов до нашого цїсаря з подібною просьбою. Наш цїсар відповів дуже прихильно і сердєчно але заразом рішучо: „Щира і льояльна приязнь, яку маю для Вашої Величності і на котру Ваша Величність відкликєте ся в теперішних усївах з новим правом, застає мене дорадити Вашій Величності у Вашім власнім інтересї і в інтересї Вашої держави таки зараз заключити мир з Грецією на підставі условій, котрі сформулували послї держав в Царгороді. Лїній границь, яку визначила комісія військових зватоків відповідає основі стратегічної ректифікації, котру Ваша Величність прийняла на самім початку і становить разом з другими усївами мира максимум признань, що

їх признав справедливыми концерт великих держав; він стоїть кріпко і згідно при своїх ухвалах і стрємить передовсїм до того, щоби виробити таке положєне, котре давало би Європі певну запоруку мира і єупокою. Тому прошу Вашу Величність піддати мою раду зрілій розвазі і при тїм користаю з нагоди, щоби Вашій Величності поновно передати вираз моїх чувств, високого поважания і правдивої приязни.“

Ся відповідь нашого цїсаря найшла широкий відгомін і загальне признає в цілій Європі і показала недвозначно султанови, що всякий опір і всякі ключки царгородської порти не здадуть ся нінащо, а держави європейські установають мир на Балканї на справедливих і твердих основах.

Як доносять газети, султан звернув ся ще до президента французької рєпублики з телеграмою о поміч в справі установаєня ріки Пенейос границєю. До тепер ще не дав відповіди президент Франції, бо він не може видати єї власновільно. Над відповідію ведуть ся наради габінету, але очевидно, що она не подасть султанови жадної надїї на зміну дотеперішного поступованя європейського концерту.

Збіжєві біржи і посередники.

Не від нинї і не від вчєра жалують ся хлїбороби на то, що ціни збіжя дуже низькі, так що не то нема на нїм зарібку, але навіть і весь захід майже вже не вилачує ся. Яка тому причина?

— „Люди подобнии монєтам, котріи должно привнимать по курсу а не по соотвѣствующей ихъ вѣсу цѣнѣ“. —

1871-го р. — „Завистники на что не взглянуть, Поднимуть вѣчно лай: А ты своею дорогою ступай, Полають да остануть“. —

— „Рыба ищет, гдѣ глубже, Человѣкъ, гдѣ лучше“, і т. п.

Мова Глібовицького, взявши від 1866-го р. чим раз більше твердїє, так що нарешті в 1871-ім р. переходить вже всяку мірку твердості; він нише, а скільки сам уміє, по московськи. Се бачимо ось в яких разях: „Послѣдніє дни жизни Меодїа“, — „Грамматическія упражненія въ старославянскомъ“, — „Первіє князья на Русѣ“. —

Такі теми ставив він ученикам до оброблєня; очевидно, як сам писав, так вимагав, щоб і ученики писали. Ба навіть таке слово як Львів перекручує він на „Львѣгородъ“ в темі: „Овладоує Львѣгородъ Казимирѣмъ“. З того ясно видно, що Глібовицький старав ся учити „русской“ т. зн. московської а не руської мови; руська мова у него не находила помилуваня і ласки, у него вона лиш „малорускій языкъ“ (гл. Програм за 1865-ий р.), як єї між Русинами ніхто ніколи не називав і не називає.

19)

Буковинська Русь.

Культурно історичний образок.

Написав

др. Ст. Смаль-Стоцький.

(Дальше.)

Сумні часи настають тепер для науки руської мови в черновецькій гімназії. Глібовицький або не визнавав зовсїм нової руської літератури або єї нічого не знав, бо супроти виразних слів обовязуючого плану науки не вчив він єї той один рік, в котрім мали ученики з нею познакомити ся — VIII-му класу заповняв він розбираєм старих пам'ятників. Так 1866-го р. учив він в VIII-ій класї через цілий рік „Слово о полку Игорєві“, 1867-го р. так само „Слово о полку Игорєві“ і „Погчєніє Володимира Мономаха“, а 1869-го, 1870-го і 1871-го р. читає в V-ій, VI-ій і VII-ій класї все лиш Несторову літєніє, після виданя Міклошїча, а в VIII-ій класї також Несторову літєніє, крім того „Слово о полку Игорєві“ і такє ще учить „Історію літератури 11-го, 12-го і 13-го віку“ (після Шевирєва, гл.

1867)! Рїч ясна, що ученики, котрі були в тих роках у вишній гімназії, крім Несторової літєніє, з руської літератури нічого більше не читали і про нічо більше не чули: читати-ж через 4 роки все лиш Несторову літєніє — се страшно і подумати, як се мусїло убиваючо впливати на молодечий ум учеників! В задачах менше бачимо тем з історії руської літератури і історії Руси, а коли й є яка, то все лиш з найстаршої доби. Зате залюбки дає Глібовицький ось які теми: „Упражненїє въ писанїю глаголицкою азбукою (1866-го і 1867-го р.)“, „упражненїє въ старословєнскомъ склонєніи“, „упражненїє въ старословєнскомъ спряженїи (се правильно що року)* і т. п. На загальні-ж теми дає пояснати понайбільше московськї (великоруськї) пословиці і прислїва як пр.:

1868-го р. — „Кому хочется много знать, тому не надобно много спать“;

— „Орламъ случается и ниже куръ спускаться“;

— „Но курамъ никогда до облакъ не подыаться“.

1869-го р. — „Гордымъ быть, глупымъ слыть“;

— „На себя ропщи а не на случай и перестань жаловаться на товарищей“;

— „Кто хвастается, тому и море по колену“;

* Гл. відповіді програми Черновецької гімназії.

Причина тому передовсім збіжіві біржі. І у нас в Чернівцях є така біржа при поштової уличі, де цілий день божий снують ся чорні халатники та „потують курси“. Ті курси т. е. ціни збіжів по світових ринках стоять в цілком противнім відношенню до користий краю а передовсім рільників. Як добрий урожай, як рільник тішить ся з плодів своєї тяжкої праці, то на біржі тогди сують ся і нарікають, бо тогди нема пониту на біржі за збіжем. Біржевники стараються тогди штучно обнизити ціну збіжів так, що рільник, котрий мусить продавати збіже, щоб заспокоїти свою грошову потребу, мусить збувати его за безцін і не має користі з плодівитого року. А як випаде голодний рік, коли рільник журить ся і надкає, тогди ликують біржевники і штучно підносять ще вище ціни збіжів та по тих цінах розпродують засоби своїх шпихлів, що їх наповнили в урожайних роках. Найбільше визискує рільників т. з. торговля на речивець. Біржевники закупають плоди землі, коли ще збіже на пни, розуміє ся, по дуже низькій ціні. У більшості власників се дуже прийнятний спосіб а продають так часто з нерозваги але часто і з потреби, щоб на перелівку роздобути грошей на живна. Майже третя частина усього збіжів дістає ся таким способом у руки біржевим торговельникам і приносить для них величезні зиски зі стратою для рільника.

В Німеччині виступили рільники против такого визиску і по довгих стараннях довели там того року до зміни біржевого закону. Іменно мали бути вибрані до біржі також заступники рільників, щоб боронили своїх інтересів. Се не було в смак біржевникам і вони заклали собі другу біржу в Берлін, котра мала розбити зреформовану біржу правительственну. Треба було знов довгих старань зі сторони рільників, щоб спонукати правительство, розважати сю нову змову богатих спекулянтів. Так в Німеччині мають рільники бодай який-такий вплив на біржу і можуть підпомагати через неї всякі спільні рільників при великих доставах збіжів і т. д. Але у нас в Австрії біржа виключно в руках спекулянтів-жидів. У нас заходить некуца потреба реформи збіжів біржі. Та у нас мало свідомих рільників і нема жадної організації між ними, тому терплять того рака рільничої господарки. Але скорше чи пізніше рільники австрійські мусять сполучити ся, щоб зажадати реформи збіжів бірж, що визискують їх працю та їх доробок.

Як у більших розмірах визискують біржі, так в меньших розмірах визискує посередник нашого хлібороба.

Середній і малий господар з малою кількістю свого збіжів не може їти безпосередно

до великого торговельника, не може свого збіжів продавати ані млинам ані броварам, не може приступати до доставки для войска, отже мусить конче відносити ся до посередника; той збирає збіже малою кількістю, чистить его і сортує та продає відтак далше. Малий господар не може чекати, аж ціна підскочить; він мусить більшу частку свого збіжів зараз по живнах продавати, щоб заспокоїти всі свої потреби, отже їде до посередника, а той тогди платить так, як сам хоче. Ціна збіжів зависить тогди від волі посередника. Не господар устанавляє, по чому має платити ся збіже, але той посередник. З того виходить, що аби піднести ціну збіжів, треба конче позбутися посередників. А щоб позбутися посередників мусять і повинні наші господарі самі брати ся до торгівлі збіжем. Для наших господарів, що правда, єсть то річ досить трудна, бо раз треба до такої торгівлі капіталу, а відтак і треба знати ся на ній та бути чоловіком письменним. Серед наших відносин досить трудно відіати що против тих посередників в торгівлі збіжів. А однак і тут далося би щось зробити при спільній помочі: найтруднійший лиш сам початок. Коли розходити ся о капітал, о котрий у нас досить трудно, то можна би его придбати при помочі спільні; могли би зложити ся на него кількох або й кільканайцять господарів. Впрочім на першій початок не треба би конче і великого капіталу, можна би зачинати і з малим.

Трудніше знайти людей, котрі би могли займатися такою торгівлею, людей письменних і маючих охоту до торгівлі. Але й тих вже можна би знайти; єсть вже у нас тут і там настільки письменні господарі, що могли би вести рахунки потрібні при такій торгівлі, і котрі би знали, як обходити ся зі збіжем на складі, як его чистити і сортувати, коли і де добре продавати і т. н. В спільній такій досить, щоб лиш було один, двох таких людей. Все би дало ся зробити, далося би побороти всі труднощі, лиш коли-б до такої роботи у наших людей було бодай трохи відваги і підирієм чинности. Отсе по нашій думці найважніша річ. О ту відвагу і підиріємчистість у нас все розбиває ся. Коли нашого чоловіка заставити до якої роботи то він буде робити як віл; але коли ему треба би самому брати ся до неї, то ему брак охоти і відваги. Він приступає до неї зі страхом і з непевністю себе, а тогди вже напевно можна сказати, що она ему не удасть ся. Отже що на то робити? Треба заодно людям класти в голову, щоб брали ся до торгівлі збіжів, щоб набирали до неї охоти і відваги. Ми би радили ось що: Нехай наші письменні господарі часто думають о тім, як би взяти ся до тої торгівлі, нехай одні другим додають охоти і відваги, нехай котрийсь один

відважніший і рухливійший шукає собі спільника; нехай радить ся з ним і шукає способу як би взяти ся до тої торгівлі, а відтак нехай оба укладають собі пани. Коли би двох, трох охотних до того господарів знайшло ся в однім селі, нехай шукають дальших спільників в другім селі і з ними знов радять ся та укладають пани. З такої ради, з такої обміни гадок все-таки щось вийде. Лиш не треба на то забувати. Чим частіше будуть відбувати ся наради, тим скорше щось з них вийде, а спільними силами можна буде дати собі раду і побороти всі труднощі. Святі горшки не лізять — а кождий господар, хоч і не був ніколи торговельником збіжів з фаху, то преці сам мусів не раз продавати і купувати збіже, отже все-таки бодай трошки знає ся на тім. Практика научить его більше, скоро лиш схоче взяти ся до неї. Для того то тепер, коли надходить пора живна, пригадуємо нашим господарям: Не забувайте на торгівлю збіжем! Скоро возьмете ся самі до неї, то позбудете ся тих посередників, котрі вас тепер нищать, а тогди піднесе ся і ціна збіжів, бо ви будете єї устанавляти а не ті посередники.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 13. липня 1897.

Вісти церковні. Оновлену парохію в Шиничах отримав парох із Садагури Конст. Микитович. — Професор релігії при учительській семінарії Ілія Бендас і катехит народних шкіл др. Орест Попескул іменовані протоєреями.

Аванс в школах середніх в Австрії. Сей рік привіє більше, як звичайно, число іменовань в школах середніх. В цілій Австрії іменовано 102 сталих професорів (між ними 4 катехитів), 18 провізоричних учителів і 78 сундентів іменовано дійсними учителями (між ними 10 катехитів) а 16 сундентів провізоричними учителями. Крім того має бути з кінцем серпня обсаджених ще 25 місць учительських.

Теодора Ковалева старовіця коло Тирасполя в Росії, що з релігійного фанатизму замурував кільканайцять осіб живцем в цвинцях, засудили в адміністраційній дорозі на постійний побут в однім з найдавніших російських монастирів.

Шкільництво в Галичині. Де нема зорганізованої школи, там часто наймає собі громада сама „нана учителя“ за кількадесят зр. річно, щоб діти не туманили без науки. Але що такий „учитель“ може навчити досадує най-

На сю переміну в самім Глібовицьким і взагалі на переміну в поглядах тодішньої рускої суспільности на рускість і єї цілі, головноріж на руску мову великий вплив мали події 1866-го р. В сьм році побили Австрію Прусакі під Садовою, (Königgrätz) а галицким політикам руским з давньої Погонинської колюції привиділось вже навіть, що Австрія розпадає ся в шматочки і тоді то набрали вони відваги дати вираз своїм правдивим думкам і оголосити в „Слові“ маніфест, що „рускі Галичини і України — з Москалями один і той сам нарід, що всі разом становлять по походженню, історії, вірі, мові і літературі одну і ту саму націю“. Австрія вправді не розпала ся і Галичина не опинила ся, як сего бажав собі дехто, під „руським“ царем, але Глібовицький яко Галичанин узяв зовсім поглядам галицько-„руським“ політиків, оставав завжди під впливом „Слова“¹⁾, і ті погляди старав ся заціпляти в буковинську молодіж. На стежці, котрою Глібовицький пустив ся, повів его далше московський славнофіл Ст. Шевирев (Історія рускої словесности преимущественно древней), після котрої він учив своїх учеників рускої літератури; в тих думках піддержував его „одномишленник“ Іван Браник, що

від 11-го вересня 1865-го р. став професором в черновецькій гімназії, а зносини з консулатом російським певно нічим не причинили ся до того, щоб справити хибні поняття. Маючи захохоту в „Рускій Бесіді“²⁾ котра від початку (1869) ступила на „тверду“ дорогу, а будучи део учитель рускої мови в гімназії без всякого надзору, дозволив він собі нарешті замість рускої мови учити „настоящего русского языка“. Сі его змагання як найскравійше виступають в 1871-ім р. т. з. саме в пору, коли між галицкими партіями суперечка дійшла до крайних границь і на галицьких зборах „Рускої Матиці“³⁾ вибухла отверта вражда.

В такий науді треба глядіти жерела ріжних фраз о „исторических началах“, „тысячелетію“ і т. н., які тепер часто чути від колишніх учеників Глібовицького, хоті звисно, поза тими фразами страшна порожня, бо і ціла его наука була без змісту; в такий науді треба глядіти пояснення, чому загаль рускої інтелігенції, що виникла знід руси Глібовицького, або зовсім байдужний до народних справ, до рускої мови і єї літератури, або навіть вороже відносить ся до всяких народних змагань і йдучи за своїм учителем про-

повідус єдинство культурне і літературне Руси-України з Москвою; в такий науді треба глядіти причини, чому тоді верства рускої інтелігенції відвертає ся від тепершности, від дійсности і або жие ідеалами Володимира Великого, Володимира Мономаха і другими старими ідеалами, що не мають з тепершністю нічого спільного, або буває фантазмом в незмірній, безграничній, єдиній, самодержавній, православній Руси і таким чином стає безхосенним членом тепершньої рускої суспільности.

Тую деморалізуючу і руйнуючу роботу Івана Глібовицького серед тодішньої молодіжї гімназійної підперла ще одна нещасна обетавина. Безпримірне і безгладне перетягуване православних Русинів до Волохів, яким займав ся релігією і започадно православний катехит висшої гімназії о. Каліновський, викликало у деяких учеників Русинів відпорну силу. Крім того природне почуте народне з розширенням світогляду через науку чим раз більше свідчувало в серці, і не в одного з молодих людей рвало ся, щоб вининити ся якимсь ділом тим більше, що молодіж руска бачила, або радше чула про такий вибух почуття і самосвідомости народної серед старших Русинів — про заснованне товариства „Рускої Бесіди“ в Чернівцях 1869 р. Так отже і ученики Русини з висшої гімназії почули потребу пригорнути ся тіснійше один до одного, сполучити ся до купи в явсь одне тіло, щоб тим зорганізувати відпорний рух, а також щоб взаїмно у

¹⁾ Гл. Пилипів і Спасовича Історія слов'янських літератур т. I. 419.

²⁾ За часів Глібовицького редакція „Слова“ і Пляцківський посилавють ріжні книжки до бібліотеки гімназійної.

³⁾ Гл. Літературний Сборник издаваемый Галицко-руською Матицею 1870. Отчетъ застѣданія общаго собранія членовъ Галицко-руської Матиці, отбывшее ся на д. 27 Августа (8 Септ. 1870) стр. 126, 127, 132.

лучше письмо такого „приватного пана учителя“, яке він написав до місцевого пароха, хочаби йому зложити свою „програму“ будучої діяльності на полі народної просвіти.

„Повість Золотівський. Галичина Х..... 22/10 дня 1894 Школа Лудова Ф. Х..... Прозба. Пырынашаю Ке'андза Дзіекна Дзіекна руского за таке пы'мо зле. Тенер пышо як маю учыты ве'х д'ыты. Напыкзаты. І кляса перш'й од'л'у новына знаты насамперет. Шчодепу молитву, другы, чытаты ropolsky r'isac gachowa'c II кляса полек' руск' чытаты пысаты раховаты опов'даты і свое Село онысаты ч'м ся займают як'м р'мыслом. III. кляса новына знаты добре кате'х'з і б'бл'ютку пот'м чытаты по польск' ы по руск' пысаты добре ц'бый Край М'ста С'лаа Горы долины знаты добре II пов'сть Золотівський онысаты ч'м ся займают як'м р'мыслом ы де яка земля ы свое р'мысло ы д'вчата тыш так само. Хлопц' маю'т знаты ф'зыку рух вногах ы вруках ве'с'ят. Школар' повинны знаты як старш'му ушанова'н'е даты як йемы слово даты. Иве' добре попольскы ы поруск' С'ф'ват' ам'н'т. Учытел Ян Мосц'ц Ich lereu wenig deutsch X. Фм. lessen und schreiben seine die aufgaben, ich mein das Haus numero 40. dreisigsten.“

Бідний „учитель“, бідні д'ти, бідні батьки, бідне село і бідна Галичина!

Наші гостинці стають небезпечними від нападів різних опришків. Недавно тому напали якісь три бурлаки на черновецького купця, що їхав сам візком, запряженим одним конем. Напад стався зазедво півтора милі від Чернівців і не пізно вночі бо о 10 год. Один з бурлаків хопив коня за зубила, але купець нагнав коня, так що той скочив на напасника і потратував его а сам вирвав ся і спас свого пана своїми скорими ногами. — Знов під Терешенами напав хтось на Мотя Остфельда, коли він ішов за фірою, повалив его на землю і почав душити. На щасте над'їхали з зад'ю фіри і сполошили розбішаків. За ним с'їдять тепер жандармерія. — Вчора знов дали знати то ма'їстрату, що на передміст'ю Горечі лежить убитий чоловік. Комісія найшла парубка Воронку із села Горечі тяжко покаліченого. Позашивали ему рани і занесли до поблизької хати, а там зізнав Воронка, що его побили так два горечанські парубки зараз тани під містом на продовженій рускій улиці. Розбішаків вже увязнено.

Нове стрільне оружє для войска. Значний фабрикант оружя Мавзер в Берліні зладив пістолі і карабіни, що маючи шість, десять або навіть двадцять ладунків не лише становлять т. зв. оружє репетирове, але по відданю першого вистрілу самі набивають ся і без всякої помочи стріляючого суть готові до нового вистрілу. Письмю генерала Вілле п. назв. „Мавзера само-

нали“ дає більшшї поясненя що-до нового оружя, захвалюючи его певність, тревалість і доси вже випробовану скutoчність, котра при дальшім усовершеню представляє далекосяглі надії. Ціпка і замок суть так уставлені, що протидіа-нем сили пороку при вистрілі подають ся о пів широкости пальця назад, відчиняють своїм натиском скусний замок, викидують останок вистріленого ладунку, а пружина всуває рівночасно новий ладунк до ціпки, зачинає ся замок, котрий разом з ціпкою приходить знов на своє відповідне місце. Все то д'є ся з такою скоростію, що в першій секундї шість до с'м ціпких стрілів можна віддати. Тим способом є можливість при першій виправі стріляючого таким самоналом о шести набоих віддати в одній минуті шістьдесят до с'мдесят вистрілів, самоналом о десяти набоих вісімдесят, а о двадцяти набоих дев'яност вистрілів. Тагар наладованого карабіна о десяти набоих виносить лиш 2 кілограм. Коли ті подрібности вірні, то нове оружє перевиснає скоростію, легкостію і скutoчностію всі дотепершні оружя ручні.

Біциклі подешевіють. Після найновішних вістий з Нью-Йорку картель американських фабрик біциклів розбив ся. „Pore-Compagny“ обнизила ціну машин „Columbia“ з 100 на 75 доларів. Інші великі компанії підуть певно в єї слід. Почала ся завзята боротьба конкурентна. Деякі більшшї фірми задумують продавати навіть по цінах фабрикації, аж поки конкуренція не буде придушена. Тимчасом спадок ціни подвоїть нехибно число аматорів козового спорту. Супроти сего також австрійські фабрики біциклів будуть мусіти ціни поважно обнижити, щоби видержати конкуренцію американських і англійських фабрикантів.

Дивна ростица. В Ассамі, Декані і на цілім побережжі Браманутри (англійські посілости в Індіях) росте дивне з'їле, котре по проковтненю відбирає чоловікови на якийсь час почуте гіркої і солодкої смаку. Цукор видаєсь тогди цілком без смаку мов мука, помаранча мов кисле молоко, а хіновий порошок немов вапно. Доперва по добрій годині повертає назад чуте смаку. Ростица ся найде примінене в медицині, бо нею буде можна усувати прикрий смак деяких ліків. Індійці уживають єї за внутрішній лік по укушеню гадюки. В научнім світі зове ся таа ростица *Gymnema sylvestre*.

Город а поле у малого господаря. У того, хто має мало ґрунту, морґ, два або й три, перша річ в тім, щоби він мав як найбільшій дохід з него. Сіяти лиш само збіжє на так маленькім ґрунті не оплачує ся і господар скоро ще не має якого зарібку з боку, дуже бідне. Отже треба собі якось инакше радити, підносити

дохід з того ґрунту иншим способом. Можна то зробити в той спосіб, коли з поля зробити ся город. Нині всюди великий брак городовини; городники по містах не всім заспокоїти потреб і то єсть причиною, що городовина, особливо з весни навіть дуже дорого платить ся. Розуміє ся, що малий господар на селі не зможе на полі управляти всіякої найделікатнішою городовини; але бо тої і найменше потреба. За то далеко більше минає ся простої, котру можна би зовсім добре управляти і на полі. Тим способом можна би й мати більший дохід з поля, як лиш при самій управі збіжя, і можна би поправити землю в полі і наконєць можна би з часом мати з того самого поля і ліншу городовину і лінше збіжє. При управі городовини в полі ціла річ в тім, щоби насамперед на першій початок приготувати собі ґній на поле під городовину, відтак щоби держати ся розумного плодосміну, а наконєць, щоби ціла родина брала ся до тої роботи і щоби сусіди взаїмно собі помагали. В городі коло хати робить ся розсадики і грядки на засів, а в полі визначає ся кусень землі на город і уладжує ся его на шестилітній плодосмін. В першій році по найсильнішій погноєнню садить ся городовину, що має велике листе; капуста, карафіоли, огірки, селери; в другім році садить ся корінясту городовину як моркви і буряки; в третім році ґноїть ся лиш трохи обірником або пенелом і садить ся горох і фасолі та сочевицю; в четвертім році без обірника с'є ся овес з конюшиною; в пятім році ґноїть ся зверху ґіпсом і т. п. і с'є ся конюшину; в шестім році заорює ся конюшину, ґноїть ся трохи і с'є ся збіжє. В той спосіб можна в городі коло хати управляти ліншу і делікатнішу городовину та лагодити собі розсадку на поле, а в полі управляти простішу але вже на більшшї розміри. Особливо можна би у великій масі садити капусту і огірки, а відтак горох і фасолі. На пшеничних полях може дуже добре удавати ся і найделікатніша городовина. В полі можна управляти сл'дуючі роди городовини: капусту просту і волоску, бруксельську, салату головчасту, редьку чорну, моркву і пастернак, огірки і дині, горох і фасолі, ранню бараболу, шпінат, буряки і цибулю.

Жовта пропасниця, се найбільше нещасте народів полудневої Америки, стане ся тепер менше небезпечною. Молодому італійському ученому дру Санареллі, директорови гігієнічного інститута в Монтевідео а ученикови Пастера, удалось викрити бациль бразильської жовтої пропасниці. Д-р Санареллі д'їтами студіював сеею слабість в Бразилії та Ураґвай і дослідив, що бациль пропасниці жовтої, подібно як мікроби дифтеричні, множить ся в безчисленнім множестві в долішній частині тіла людського і витворює сильну отруу. Молодому ученому повелось уже винайти средство, убиваюче сей бациль і він назвав средство се „антимаріальсерум“, а дотепершні проби видали дуже надійні результати.

Телеграми „Буковини“.

З дня 13-го липня 1897 року.

Париж. Тутешні днівники обговорюють в дуже прихильний спосіб телеграму австрійського цесаря до султана. — Також англійські днівники виражають ся о тім крої австрійського монарха як найсимпатичніше.

Будапешт. Вчора розпочало страйк 2.000 пегольних робітників.

Хеб. Підчас демонстрації арештували 17 осіб, між ними двох німецьких підданих. Демонструючи товну мусіло аж розганяти військо, але не прийшло нігде до проливу крови.

себе розбуджувати, зацілювати і підтримувати почуте народне. Початок до с'ї організації вийшов від покійного Варнави Вільчинського, до котрого перший пристав Омелян Манастирський. Книжена гадка ширила ся чим раз більше, обговорювала ся між приятелями, так що нарешті прийшло до того, що дійсно завязало ся, очевидно, тайне товариство руских гімназистів „Соґласіє“ з статутами і 29-го жовтня 1870-го р. відбув ся при участі 23-ох членів перший загальний збір в мешканю покійного Івана Семани. Ціль того товариства, як сказано в статутах, була: „возбужденіє руского духа, образованіє ся въ рускомъ языкѣ и товариства жизнь.“

Такі тайні товариства між учениками гімназійними се не новина. Звісні з життя галицьких гімназистів „громади“ і др., звісно также, що і Волохи в черновецькій гімназії мали тоді таке тайне товариство. Покликували їх до життя сердечна приязнь між поодинокими товаришами шкільної лавки і ідеальні змагання молодечого серця. Розвиваючи ся під добрими і щасливими обставинами, ставали такі товариства благотворною і підіймаючою силою для молодіжи, вони відтягали молодіж від злого, від зледаціня, плекали між нею різні добродітелі. І я належав до такого товариства, найгарячіші спомини з того часу лишили ся в моїй душі, а намятка по н'їм зложена в двох томах „Н. Онышкевича Русской Библиотеки“, до котрої те наше товариство дало перший почин і котру своєю працею і грошми

під верховним надзором і при помочи свого незабутного учителя видало¹⁾.

Прочитуючи протоколи зас'їдань „Соґласіє“, бачимо также скрізь щире старанє рускої молодіжи, осягнути свою ціль. Безпастанно читають ся лекції з рускої історії і рускої літератури, а що правопис руска т. зв. історична або етимологічна становила для всіх непоборимі трудности, то від часу до часу чути просьби поодиноких членів, щоби учили рускої правописи, — одним словом бачимо щирі змагання рускої молодіжи, повної гарних ідеалів, на дорож освіти і духового поступу. Богато з членів „Соґласіє“ відбувало своїх молодечих сил на ниві поезії, складало різні вірші, котрі відтак в вечерних деклямовано: пильні грали театр і т. д. Найкращі надії будили єї заходи рускої молодіжи, щоби сновити завданє молодіжи і стати відтак потрібним членом суспільности.

(Далше буде).

¹⁾ Історія „Н. Онышкевича Русской Библиотеки“ розказана потрібно в „Буков. правосл. Календарі“ на р. 1894 в моїй автобіоґрафії.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ повинна находити ся Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чим скорше!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство аскураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжя в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижчою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінчення рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50,000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожежі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309,147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращі умови і видає поліси і квіти в руській мові.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях пошукує для *бурси* від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалюванем, освітчуванем і чищенням комнат та пранем білизни.

Термін для зголошування до кінця липня с. р. — Близні умови в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) що-дня від 6—8 год. вечером.

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанням

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,

Jahresausweis

і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)

є на складі

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З Чернівців						ПРИХОДЯТЬ ДО Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	839	757	811	610
до Глібока, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібока	—	892	1212	350	1000
до Садагурі, Болша, Новоселівці	645	430	—	—	—	з Новоселівці, Болша, Садагурі	—	1113	950	—	—
з Глібока						до Глібока					
до Карачева, Сторожкини, Бергомету, Межиброда	814	535	—	—	—	з Межиброда, Бергомету, Сторожкини, Карачева	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброда від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.						Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброда тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.					
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радивів	610	1003	228	612	805	з Радивів	542	855	110	550	747
з Гатни						до Гатни					
до Камки, Гурагумери, Вами і Кікпалюгу	1010	201	—	—	—	з Кікпалюгу, Вами, Гурагумери, Гатни	1258	625	—	—	—
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавії	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавії	842	1259	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розкладати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавіях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розкладати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавіях.					
з Карачева						до Карачева					
до Чудина в. С.	894	1097	615	—	—	з Чудина в. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, вівторка кожної днини.						Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.					

□ поїзди поштові; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський їде з 46 хвилин пізніше від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 3 год. 59 міх. рано і закінчує ся підчеркнутих хвилин.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільки і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях уа. Петровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Хто винен?

„Боже, стережи нас від приятелів, бо з ворогами дамо собі раду“, мусимо сказати за пословицею, коли поглянемо на тих приятелів нашого народу, що в „Буковинських Вѣдомостях“ хотять его спасати на свій геростратівий спосіб. Тому що краєва рада шкільна відкинула внесення проф. Пігуляка о заснування міської школи народної з рускою викладовою мовою, накидаються „Бук. Вѣдомости“ як раз на проф. Пігуляка. Ми вже виказали несовістність того поступованя, а тепер хочемо сягнути дальше в історію тої школи.

Є в Чернівцях православна народна школа, удержувана грішми релігійного фонду православного. Тота школа від часів Мораря-Андриєвича займала ся головою волоцюг руских дітей. Нам здає ся, що так само Русини як і Волохи належать до православної церкви і вона повинна бути так само рускою як і волоською; так само повинна православна церква дбати про Русинів як і про Волохів і так само Русини мають право домагатися, щоб школи утримувані з релігійного фонду ішли руским дітям на користь. Тут не повинно бути жадної різниці, бо православних Русинів є ще навіть більше на Буковині як Волохів, а фонд стоїть під протекторатом нашого цесаря і вже для того самого повинен бути приміром справедливості і безпарціальності, як всі діла нашого великого і справедливого монарха.

Для того поставив був свого часу по-

сол Пігуляк внесення в сойм, щоб сойм домагав ся від правительства розділення православної школи народної на руску і волоську, аби таким способом дана була можливість руским дітям в Чернівцях учити ся на рідній мові. Але при тій нагоді виявилася ціла перфидія покровителів „Бук. Вѣдомостей“, бо всі три послы „твердого закала“ голосували против того внесення разом з Волохами; як раз трема голосами тих „приятелів“ перепаало се справедливе внесення. Чому „Бук. Вѣд.“ не спитають ся пос. Воляна, яким правом він сьміє станути впоперек змагань для підвигнення руского шкільництва, чому не виступають против пос. Тиміньського, що він тим поступком понизив руску справу перед лицем інших народностей на Буковині, чому не упоминають пос. Бежана, що він спроневерив ся мандатови даному ему рускими виборцями для заступництва їх інтересів? Про се мовчить тота газета, бо ще і старає ся оправдати їх непатріотичний поступок.

Русини були б прецінь таким чином осягнули дві школи рускі, бо о заснування рускої школи червоноцею громадою дбали Русини також і то далеко скорше ніж нагадав ся др. Волян. Але Волохи не дозволили нашим „консервативам“, що на те здає ся і є, щоб консервувати нашу бідку, і перепаало се справедливе і легке до переведення внесення через безсовістність тих трох „приятелів народу“, — а щоб оправдати себе по трохи в опінії руского загалу поставив др. Волян нове внесення, щоб місто Чернівці оснувало народну руску школу.

Чи може жаль було уяїтові Волянові грошній православного фонду, котрих домагав ся православний Пігуляк на основані руского відділу в православній школі? Чи може уважали се внесення шкідливим з якої иньшої причини і хотіли натомисть поставити щось диншого, справедливішого? Ні, все не те, они хотіли тільки на гладкій дорозі підставити ногу, щоб потому сказати поваленому: онтуди є також стрімка стежка, нею можна перейти.

Хотій пос. Волян і его поплечники обійшли ся так несумлінно з внесенням посла Пігуляка, то за его внесенням голосували також і послы Пігуляк і Стоцький і їх прихильники, бо ту ходило о справедливу, пекучу потребу червоноцких Русинів, перед котрою повинні уступити всі партійні спори набік, бо тим способом гадали они підпомогти свої давніші заходи о ту школу. Внесення д-ра Воляна сойм ухвалив.

Та що з того? Стежка якою повів справу рускої школи в Чернівцях др. Волян завела в багню. Справа заблагнула ся в магістраті а відтак утонула в актах краєвої ради шкільної. Тому то проф. Пігуляк підняв ся невдячною задачею видобути її знову звідтам, але більшість в краєвій раді шкільній сказала: ні, най не буде Русинам школи. Хороший примір мали противники сеї школи на самім послі Волян і его товаришах. Німці виділи прецінь як рускі послы самі здонтали жадане пос. Пігуляка о православну руску школу. Задля чого Німцям відносити ся поважно до жадань Русинів, коли їх власні послы не відносять ся поважно?

Буковинська Русь.

Культурно історичний образок.

Написав

др. Ст. Смоль-Стоцький.

(Даліше.)

І волоцюг рускої молодіжи поставлено сим товариством велику гать. Звісно, що шкільна власть уважала всіх православних за Волохів, се-ж визнаєвали такі катехети як о. Калиновський до того, щоб справді ромунізувати руску молодіж. Злучившись в товариство, рускі православні гімназисти почали ставити опір ромунізаційній роботі о. Калиновського, почали заносити скарги до дирекції і т. п. Таким чином довели вони до зміни в наві православної релігії. В 1870-ім р. вийшла постанова, що „ті ученики, що не вміють по волоски, мають побирати науку релігії і мають бути витані в тій мові, яку вміють. Так учило ся сего предмету в низній гімназії в тім році на 135 правосл. учеників 105 по волоски, 15 по німечки а 14 по руски“.¹⁾

— Ся зміна дотичить, як бачимо лиш низної гімназії, а в висній гімназії треба було православним Русинам все ще вчити ся релігії по волоски; але-ж вже і ся постанова мала такі наслідки, що число православних Русинів в гімназії рікмічно росте, т. зв. властиво, що чим раз менше руских дітей ромунізує ся. Так 1871-го р. на 142 православних учеників учило ся релігії 103 по волоски, 14 по німечки а 23 по руски, в 1872-ім р. на 138 православних учеників училось 96 по волоски, 15 по німечки а 27 по руски. Нарешті тави сего року 11-го листопада установлено „для науки православної релігії на тутешній гімназії двох учителів, так що один має вчити по волоски а другий по руски через всі 8 клас“.¹⁾ Отсе величезний здобуток на ниві нашого народного відродження, бо тим поставлено кріпке заборолу против ромунізаційних заходів православних катехетів, а завдячувати сей здобуток треба живому почуттю народності серед шкільної молодіжи рускої, організації тої молодіжи в „Согласію“ і заходам товариства „Рускої Бесіди“. Старання „Согласія“ були в тім згляді справді дуже великі. Всі постановили, щоб о. Калиновському не відповідати релігії инакше, як по руски, а що не було книжок руских для православної релігії так як їх ще й доси нема, то удали ся ученики до ре-

дакції „Слова“ до Львова, щоб їм прислала потрібні книжки; ученики перекладали також волоські книжки на руске, автографували се і таким чином самі бороли ся за руску справу. Така боротьба як найскрутішійше піддержала заходи „Рускої Бесіди“, щоб установлено особіну православну руску катехитурі: вона як найбільше причинила ся до того, що шкільна власть видала сю важну в життю народнім постанову. Отсе гарний бік діяльності товариства „Согласія“. На православного руского катехита призначено старенького Лайона, що учив перед тим релігії в низній гімназії всіх православних. Від того часу і православні катехити мають вплив на долю русини в червоноцкій гімназії.

Гляньмо тепер в другий, менше відрадий бік сего руху між рускими гімназистами. Вже на самім початку показала ся потреба грошній на утримання комнати, справлене книжок і т. п., а грошній звісно, не заступити жаден хоті і як великий загал для доброї справи. Кажуть, що на тую ціль дав кілька ринських Василь Продай, о. Николай Галман та може ще хто з старших Русинів, а нарешті відки не взяла ся гадка удати ся в тім згляді до російського консула Кіра Дінжана з просьбою о загомогу. На перший раз пала десяток, відтак переконанні ся, що се молодіж „благонадежна“, бо коли прийде, то старає ся очевидно, аби більше дістати, говорити по московськи — сей план піддав один з членів — давав консул і сотеями... і пристарав їм

¹⁾ Гл. Programm des k. k. Obergymnasiums in Czernowitz 1870 стр. 74.

¹⁾ Гл. Programm des k. k. Obergymnasiums in Czernowitz 1873 стр. 76.

Так то понизили три рускі послі справи рускої школи в Чернівцях своїм поступованем, котрим хотіли тільки приподобати ся Волохам. Але справа не пропаде і ми маємо надію, що ще виборемо то в горі, що нам заперечують в долі. Та з того пізнаєть руский нарід, яких він має шуткарів між своїми послами і буде на будуче вибирати собі таких заступників, щоби не шуткували з ним, але поважно і щиро боронили его від усякої кривди.

А чи „Буков. Вѣдомости“ справді щиро заступають ся за тою школою, се так же дуже велике питанє. На нас бодай зробила їх стаття в тій справі таке вражінє. Коли би їм ходило о школу, то не були-б виписували на пос. Пігуляка як найбільше поганої неправди, не були-б мішали до сеї справи о. Костецкого, котрий прецінь в тій шестилітній каденції не є членом шкільної ради краю (католицьке віроісповіданє заступають в шкільній раді краєвій на переміну раз гр. кат., а раз рим. кат. парох — тепер є членом ради шк. краю лат парох Шмідт!) ні, не о школу „Буков. Вѣдомостямъ“ іде, але о те, щоб хотьби так як який ділота вчепити ся людей чи є за що, чи нема.

ВІСНУ В ХЕВІ.

Німцям не пішло так в Хебі як они хотіли. Коли правительство заборонило віче, хотіли они викликати велику бучу в місті, довести до шкандалів, котрі би скомпромітували правительство. Тимчасом тактовне поступованє тамошнього староства і поліції оминуло всякі поважніші епізоди з величезними громадами сфантазованих демонстрантів. Ніде не прийшло до проливу крові а скінчило ся на кількох синяках від шаблів кінної жандармерії, котра боронила ся плазом вістря від плаючих і тручаючих підважних Германів, та на кільканадцятьох арештованих.

Посли німецькі удали ся разом з юрбою до староства і там списали протест до протоколу

протия поступованя властей а відтак в ратуші відчитали такий маніфест:

„До наших виборців! Правительство знову заборонило скликанє до Хебу на д. 11. с. м. німецьке віче і тим не дало вибраним німецьким заступникам народу обговорити з самим народом подітичне положенє, витворене розпорядженнями о языковім примусі, та способи, яких би треба ймати ся, щоби ті розпорядженя усунути. Запросили на те віче виладжено з найнижчийшою увагою на законні приписи. Заборона віча є знехтованем закону, а подані правительством причини заборони не можуть того ані покрити ані оправдати. Даного застерігаємо ся протия безпідставного закиду, мов би то ми формою скликаня віча хотіли обійти закон. Ми, послы німецького народу в Чехах, ужиємо з тою безоглядностю, яку через таке поступованє уважаємо собі за обовязок, всіх способів, щоби поставити ся о сатисфакцію для німецького народу, покривдженому в своїх правах. Коли подібні заходи Чехів і німецьких сторонників, котрі зраджують свій нарід, не робить правительство ніякої перешкоди; то ся заборона є свідчить о... мірі, якою мірить правительство. Є се новий доказ становища правительства супротив нашего народу. Німці австрійські! Ми витреваємо і, поки розпорядженя о языковім примусі остануть ся в силі, поти кождому правительству будемо як найрішучійше опирати ся так, як ми се робили доси. Ми твердо переконані, що німецький народ так само чує, як ми, і зрозуміє наше поступованє та буде его далше похвалати. Хоч би борба мала вимагати великих і тяжких жертв, то таки війни мусить она довести до побіди, бо правительства минають, а німецький народ і его право буде жити завжди. — В Хебі д. 10 липня 1897. Послы німецького народу в Чехах.“

Наконець викликали галабурду коло памятника цесаря Франца-Йосефа і потягли гурмою за ґраніцію до Баварії до місцевости Вальдзасен. На тім і покінчив ся великий, загально-німецький день в Хебі.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 14. липня 1897.

При фінансовій дирекції в Чернівцях побільшено знов персональ концентрових урядників о кілька місць. Через те опорожнило ся

кілька адютів для концентрових практикантів. До прийнятя на концентрового практиканта вистарчають два правничі іспити.

Концерти Надежды Славянської в Чернівцях тішать ся великим успіхом. Передвечірний концерт в салі товариства музичного зібрав численну публіку, котра з одушевленєм оплескувала знамениті продукції того рутиньованого хору. Велике вражінє викликають співаки виконавцем найдефікатішних ріаніссімо, що мов тихий відгомін роздає ся після сильних акордів могутнього хору. Хор складає ся з 32 осіб, між котрими є чотири жінчини і кілька старших мужчин басів та тенорів а решта малі хлопачки від 7 до 14 років. Найбільше подобають ся українські пісні, котрі виконує хор в дуже живім темні і з великою виразностю в декламації. Так те чужі люди роблять інтерес нашими народними піснями, а що гірше, несуть їх по цілій Європі під чужою фірмою. Тільки між нашими людьми не знайде ся ніхто, щоби використав наші народні скарби для свого пожитку і для слави нашего імені. Вчора дала Надежда Славянська концерт в городі реставрації Гебля при небувалім злитті публіки а нині повторить его з новою програмою.

Пам'ятник Котляревського, що має стати в Полтаві виготовлений різьбарем Позоном, буде прикрашений барельєфами сценами з творів поета. І так на пам'ятнику будуть отей три сцени: 1) сцена Наташки з Возним (з „Наташки Полтавщи“), 2) Еней вибирає ся з товаришами в похід (з „Енеїди“) і 3) послідня сцена з „Москаля-чарівника“.

Смійшине. Мовшова газета, що називає ся Bukowiner Post, так як та жаба пхав ногу, де кувуть воні. В нашій землі з Gazet-єю Polśk-єю ми дістали від неї в словах Загзоби нечестний комплімент і таким самим компліментом ми відплатили їй, викладаючи его в уста того самого Загзоби, щоби означити зацованість Gazet-и Polśk-ой. Але у жидів страх має великі очі, як прочитали слова „дурна, забита палко“, гадали що ми „за дурно хочемо забити когось палкою“ і нуж кричати Гвалт, що з нами не мож ніже поленізувати, бо ми беремо зараз за нагайку і за тонір. Але зара такі не могли тоту волосю-жидівську амобію стерпіти, щоби не заговорити про „молоторуских Аяксів, про рублі, і т. п. Бо те, німов знаєте, редактор мовшовой газети на концерт „Славянської“, очевидно, щоби слухати музики. Але в нім перемогла шийтунівська жидка і він замість того слідав за Стоцьким і Пігуляком, чи они будуть плескати. Заспівали

гарну бібліотеку на те, „чтобь обучались русскому языку и русской истории.“ Так отже на „Согласіє“ наложила свою руку чужа, для природного его розвитку пагубна сила. Дітям з V-ой, VI-ой класи гімназійальної „тишалось сотки левів в руки, тим дітий деморалізувало ся... Зародок прегарної рости, що заклонув ся в добрім, цирім, ненорочнім серії рускої молодіжки гімназійальної, виродив ся під тим чужим впливом в огидне бодиче, „Согласіє“ послужило до деморалізації молодіжки, гроші дані консулом розбирали члени понайбільше поміж себе, хто кілько захопив: тим привикла молодіж змалку до „пособій“, кривила для „пособій“, душею упадала морально, а навчивши ся в тім віку молодечім служити мамоні і єї віддавати ся тілом і душею, знищила ся по найбільше такою і на далі¹⁾.

Наука рускої літератури замінила ся небавом в читанє московських писателів і московської літератури; любов до свого рідного, що дала почин „Согласію“, марила; запад, з яким молодіж готовилась до праці для свого рідного народу, остигав і з часом всякі ідеали замінялись в холодне обрахованє звучною монетою, за що відтак треба було величати чужих богів. Богато з перших членів „Согласія“ винесло ся нотім до Росії (Продан Ис., Дашкевич, Григорович, Грабович...), тим осиротили вони свою рідну країну; нинішній знов, стративши за молоду віру в власні сили, коротають тепер жите без пожитку для своєї вітчизни, викидаючи з заложеними руками

помочи і спасенія для себе і для свого народу від того, що їм волять так щедро помагав. Лиш мала часть рускої молодіжки з „Согласієм“ остала вірною своїм чистим народним ідеалам і в самім товаристві часто накликувала всіх товаришів до любови своєї рідної мови і батьківщини. Та скоро лиш той народний кружок збільшав ся і починав брати перевагу в товаристві, зараз консул довідав ся, що „Согласіє“ неблагонадежне і зараз переставали йти щедрі запомогти від консулату для „Согласія“, а пили лиш просто в кишеню декотрих малців²⁾. Нарешті годі було молодим людям з такими ріжкими напрямками своїх думок остати довше при куні: в долі „Согласія“ витворив ся вже 1871-го р. „Братний Союз.“ Товариство се стояло на народнім ґрунті, а своєю задачею поставило попри образованє в рускій мові, літературі і історії ще також спів, збиранє пісень, казок народних і т. д. і стало небавом видавати авторизовану газету „Зазулю“, котрої одно число, що є в моїх руках, складає добре свідчення про чесні аматія товаришів „Братного Союзу.“ Жаль, що не міг я роздобути протоколів з засідань „Братного Союзу“; з них можна б багато дечого цікавого з життя нашої народної молодіжки з тих часів довідати ся... По відлученю одної части молодіжки від „Согласія“ починають ся 1872-го р. скарі в „Согласію“ що до відношеня до „Братного Союзу.“ Богато тоді говорили ся про партії між Русинами, були в „Согласію“ ще й такі (Котляревський), що ось

як говорили: „Много родирают собі хавки над кулішівкою, а не знают, что она не есть нам вредна, но они думают, если что, „очень“ і „кис“ нишут, или говорят, то уже ест мудрий; також сут такі, котрі понеже они отримуют гроші, за ті гроші употребляют таких слів, які би їм ще бо́льші гроші принесли і старають ся своїм дателям подлизувати ся.“ Як бачимо, ніхто не переводили ся в „Согласію“ добрі, щирі елементи; ті члени „Согласія“ були звичайно противниками кулішівки, але-ж були народовцями і до нині остало ся багато з них більше або менше пожиточними членами рускої суєспільности. Вони а ще більше діяльність „Братного Союзу“ (на „Союзників“ мав мати вплив Іван Турчманович, гр. кат. сотрудинок і катехит гімназійальний) синили деморалізацію біану з ріжких боїв поміж рускою молодіжкою і чинили се, що який часть єї молодіжки остала вірною своему народови і своему красні.

„Согласіє“ жило до кінця 1877-го р.; до него належали в послідних роках також нитомі учительської семінарії і ученики з дяківської школи (дасіали). Найважнішою причиною, чому „Согласіє“ перестало жити, було те, що щедрі поміж посторонни для „Согласія“ перестали платити, тай ученики гімназійальні з основанєм академічного товариства „Союз“ находили в тім товаристві те, того бажали досягнути заложенєм своїх товариств. Перестали-ж „пособія“ йти задля того бо консул від 1875-го р., т. з. від заложеня університету, заохочував ся рускими академіками. Майже всі Русини філологів, котрих а застав 1878-го р. на університеті, або з котрими а слухав класичної філології, мали російську стипендію.

¹⁾ Про се довідав ся я дещо з протоколів „Согласія“, котрі є в моїх руках, а дещо від козачиних членів „Согласія“, як від п. Івана Тиміньського і др.

²⁾ Про се знав п. Іван Тиміньський багато цікавого розповісти.

українські пісні, Стоцький і Пігуляк не тямлять ся з радості, б'ють в долоні, аж руки нашать, кличуть „славно“ а Мошків редактор не вірить своїм очам, бо гадає, що се все російські пісні. І пише відтак в своїй газеті смалені дуби про все те, що видів і чув а цілком не розумів. Ой пане Мошку, за дурно ви платите тим редакторам, їм кращеб' їти до поліції, як до газети. Нехай-жеж така газета не дурє ся, що не буде з нами полемізувати, бо жаба і пукне надувшись, а волом не стане.

Телеграфічні приписи. В наслідок постанов міжнародного з'їзду телеграфічного в Будапешті в році 1896 увійдуть в жите з днем 1. липня 1897 численні зміни в службі телеграфічній, з котрих найбільшої ваги суть слідуєчі:

1) Публика телеграфуючи може тепер при укладанню телеграм уживати таких знаків конвенціональних:

Пильні або [D], відповідь заплачено або [RP], відповідь заплачено за „х“ слів або [RPx], пильна відповідь заплачена або [RPD], пильна відповідь заплачена за „х“ слів або [RPDx], коляціоноване або [TC], телеграма з повідомленням телеграфічним о дорученню або [PC], телеграма з повідомленням поштовою о дорученню або [PCP], даліше післати або [FS], поштою, поштою рекомендовано [PR], післанцем, післанець заплачений або [XP], післанець заплачений „х“ франків або [XPfx], післанець заплачений, оплату за післанця подати телеграфічно або [XPT], післанець заплачений, оплату за післанця подати листовно або [XPP], отверто доручити або [RO], до рук власних доручити або [MP], бюро телеграфічне „restante“ або [TR], почта „restante“ або [PG], почта „restante“ рекомендовано або [PGR], х адресів або [TMx], всі адреси переслати.

2) До слів, в яких вільно телеграфувати, допущено язык англійський, люксембургський і слованський.

3) В телеграмах в мові отвертій вільно уживати знаків торговельних.

4) Допущені суть телеграми уложені в часті в мові отвертій і умовленій, а в часті шифрованій.

5) Станція віддаюча має бути подана яко посліднє слово адреси.

6) Час надання телеграми — буде уміщений в урядовім заголовку телеграми.

7) Нязекзистість заплачена за неужиту відповідь може бути звернена надавцеві в протязу 3 місяців.

8) Вільно зложити з гори певну суму на оплату умисного післанця з жадаєм, щоби ви-

дню від консула в сумі 300 зр., котру побирали місячними ратами по 25 зр. — Се очевидно не вадило, що ті самі побирали також австрійську стипендію для Русинів 105 зр. Російські стипендісти мали по укінченню студій їти до Росії: Григорівнич, Грабович, Війчук, Шумковський, Березовський, Поддуский, Фольварік; з ними вишов і Кубіловнич. Дорогу до Росії промостили для нашої достояючої інтелігенції Манастирський, Данкевич, Продан; нарешті в послідніх часах вишли туди два брата Жалковські і Іван Клим — се чей вже послідня жертва австрійської Руси не для закордонських братів Русинів але для Росії, але се ледви чи послідній обав тої деморалізаційної роботи, яка розпалашувала ся на Буковині в 70-их роках. Вправді свідомість народна і самонізнане чим раз більше будило ся у рускої молодіжи, а з ними йшла рука в руку шире бажанє, служити своему рідному народові, своїй країні; але баламутство, засяне раз меж молодю рускою інтелігенцією, не дасть ся так скоро і з корінем виполоти; ще й тепер подибують ся люди, що падають в зручно порозставлявані єгипти і так звільна принаровлюють ся до ходу в чужім ярмі, що їм відтак і на думку не прийде, що вони раби...

(Даліше буде).

сота оплати була подана надаючому телеграфічно або поштою.

9) Если-б надійшов переказ телеграфічний, одержить адресат безплатно авізо приписане для надходячих телеграм.

10) Термін доручення для телеграм європейських знижено з 48 на 24 годин, а для телеграм заєвропейських на 72 годин.

11) Максимальна довгість слова (15 букв) і чисел (5 цифер) буде від тепер відноситись також і до телеграм заєвропейських.

12) Дробі словами виписані будуть числитися за одно слово.

13) Задержуючи підставу таку 30 кр., обмежує ся таку за одно слово в обороті з Голландією (Жулави) з 11 кр. на 10 кр.; з Румунією (через австро-румунську або угорско-румунську границю) з 6 кр. на 4 кр.; з Триполіє через Триєст або Італію-Мальту) з 61 кр. на 34 кр.

Близні подробиці містять ся в розпорядженню високого ц. в. міністерства торговаї з 25. червня 1897, оголошенім в урядових газетах.

Страшні річі про жебраків вишли на яву підчас ярмарку в Торговиці на Україні. Божі старці сиділи покатом під церквою та просили милостині ріжними голосами, виставляючи благально свої покручені руки та ноги або пильні каліцтва. Були між ними і діти, також нещасливі каліки. Нараз, коли старцям роздавала одна жінка милостиню за душечку своєї сестринки, котра зникла від неї перед двома тижнями не знати як і куди, та душечка заклікала єї по імені. Жінка пізнала єї голос, але не могла зразу вірити очам чи се єї сестринка, бо она сиділа коло старого діда зі страшними, видупленими очима — темна каліка з роду. Жінка кинула єя до дитини, але старці не хотіли віддати єї. Вчинив ся крик і демент а поліція забрала дівчину і арештувала жебраків. Слідство виказало тепер такі страшні річі, яких не могла би вигадати і найдишна фантазія. Божі старці мали правдиву фабрику калік. Крали малі людські діти, щоби мати з них проводирів і „принаду“ для людського милосердя та робили їх страшними каліками. Виймали дітям очі, викручували нозі, витинали стегна і т. н. як лише могла витримати сильна конституція дітий такі операції. Слабші діти умирали і їх закопували тайком; кілька їх померло на таких страшних тортурах, сего відай вже ніхто не довідає ся.

Бразилійські емігранти. З Генуї доносять, що сими днями вишло з відтам до бразилійської провінції Мінає бераєє 35 селян галицьких, Русинів, з родинами. Загалом вишло до 150 осіб. Вєї їдуть на копт згаданої провінції. До Удіне приїхали онюди два емігранти з села Цетулі, ярославського повіту, але мають так мало грошей, що не зможуть заїхати навіть до Генуї. За ними має приїхати еще 12 родин з Цетулі.

Нещастє на залізниці під Коломнею наробило для залізниці шкоди до пів міліона. Передвчєра вже видобули послідного труна з Косачівки, палача Крейчого і похоронили єго в Станіславові. Роботи при будові нового моста вже покінчені і рух поїздів на шляху Коломня-Станіславів відбуває ся без перешкоди. Незадовго і не стане сліду того нещастя, яке стало ся в провалі Косачівки, а цікавий подорожний буде через вікно вагону видів тільки маленький потічок, що дивно єму стане, як такий незначний ручай міг наробити такого великого нещастя.

Англійська порада. Єдину в своїм роді пересилку висенеднював уряд поштовий в Бермінгем. Місцевий робітник фабричний повертає із заміської прогульки разом з трилітнім сином. Пора вже до фабрики, отже просто з двірця мусить спінити до роботи, але що тут зробити з дівчаком, хто єго відведе до матери? Іде до найближчого уряду поштового і експедиєє дитину яко пересилку. По малім ваганню приймає експедиєє той оригінальний „пакет“, батько оплачує порто 30 кр., малому вішають квіт на шию і за годину дитина є на козлах у матери.

Шовківництво. У нас на Буковині дуже легко плекати шовкові гусениці, бо є багато морових дерев. Деякі вже плекають шовківництв, тож для них, як і для тих, що мали би охоту

розпочати сей корисний а легкий і приємний промисл, подаємо тут кілька сказівок: Кокони купує у Відні J. Zamperini, Wien, VI. Bez. Wallgasse Nr. 40. Інформацій в справі шовківництва може уділити також k. k. Versuchsstation für Seidenzucht in Görz. Може кого будуть також інтересувати книжки о шовківництві і о розмножуванню морових дерев а то: Ueber die Zucht der Seidenraupen und die Pflege des Maulbeerbaumes von Bolle (ціна 90 кр.) і друга така сама і в тій самій ціні von Brinckmeyr.

В Італії була тими днями печувана сніжка. В Фоджоніа доходила температура 42° С. в тїні, у Флоренції 39½°, в Аренцо 39°, в Медіолані, Флоренції, Падуї і інших містах не стало леду та ціна єго піднесла ся в десятеро. Підчас маршу занедужало одного дня 21 жовнірів на сонічний удар, а один канраль помер.

Реформа одїня в Болгарії розтягає ся не тільки на мужчин урядників та достойників але і на круги двірського жіноцтва. Книгиня Людвіка болгарска занала ся тою реформою і з взірїв національних болгарських строїв жіночих казала зладити один вигідний, хороший і таний костюм, котрий має обовязувати при двірських принятих. Тим способом княгиня хотіла положити кінець збиткам, які були вкрали ся між двірськими дамами що до коштовних уборів. Книгиня осягнула вповні свою ціль, бо костюм подобав ся і єго радо приодівали двірські дами і поза офіціальними візитами на дворі а від них перенали єю розумну моду і інші пані.

Самоубийства в Парижі взмагають ся від якогось часу в страшний спосіб. Хороблива ся манія досягла верху в почвірнім самоубийстві, через котре чотири молоді жєнщини утратили жите. Нещасливі сновили самоубийство через зачадженє. Ото назвища жертв: Маршаль, 24-літня півачка і 19-літня єї сестра Луїза Ровінєль, котра zatrudняла у себе 30 робітниць, а котрої чоловік є в домі бжежевільних. Даліше не живуча з чоловіком Сесаль, мати трєх дітий, а вкінці 28-літня Емілія Шію. Обставаина, що вєї ті жєнщини, опущєні через своїх чоловіків, чули ся осамотнєними, спонукала їх шукати спільної смерті. Нещасливі жертви манії зіставили листи до своїх, а на столі картку, підписану всіма чотирма, з такими словами: Умираємо з власної волі і без жалю.

Новє средство на умислові хороби. Італійський лікар др. Сангірімі зробив відкритє, котре, єсли досвід єго потвердять, ся викликати може еволюцію в способі лєченя деяких умислових слабостей. Ходить ту о вєтрикуванє сільного різнину під шкіру осіб хорих умислов. Але коли італійський лікар робив свої досвідєди лише на звірятах, то англійський лікар др. Кінє виснував з єго досвідів заклєченє, що то вєтрикуванє повинно лічити ті форми умислових слабостей, що повстають через інтоксикацію. В єднім случаю ужив єї лікар англійської кварти сільного розчину по уєтеризуваню і доведеню до температури крови і вєтрикував єї розчин хорій умислов що рана і що вєчєра досє, доки не спотребував 15 кварт. Стан хорой єсєрд того ліченя поліпшав ся поступєнно. Пациєнтка 42-літня, незамужня, була хорою на рєлігійну меланхолію, не хотіла приймати поживи і обьявляла вже самоубийчі наміри.

Телеграми „Буковини“.

З дня 14-го липня 1897 року.

Відень. Цсар приймає вчєра на аудієнцію імєнного сєкрєтєря державного Білєова.

Льондон. Порта вислала до держав ноту, в котрій виявляє євій замір пієлати на Крєту воєнну підмогу. Держави відповіли порті, щоби залишила той замір.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіти“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство ассураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжя в зерні і соломі, сінно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінчення рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерв премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся сечасно по пожежі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращі умови і видає полів і квіти в руській мові.

Зголошення о убізненні агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях пошукує для бурси від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалуванням, освічуванням і чищенням комнат та пранем білизни.

Термін для зголошування до кінця липня с. р. — Близні умови в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) що-дня від 6—8 год. вечером.

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як вусюди, а употреблені, що добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич.

машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT,

Jahresausweis

і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)

є на складі

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає великі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З ЧЕРНІВЦІВ						ПРИХОДЯТЬ ДО ЧЕРНІВЦІВ					
до Непокоївців, Святана, Львова, Шидла	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Святана, Непокоївців	1129	320	757	811	610
до Глібоки, Гадінфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1145	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадінфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1099
до Садагурі, Бошня, Новоселів	645	430	—	—	—	з Новоселів, Бошня, Садагурі	—	1115	950	—	—
З ГЛІБОКИ						ДО ГЛІБОКИ					
до Карпатська, Сторожини, Бергомету, Межиброда	814	535	—	—	—	з Межиброда, Бергомету, Сторожини, Карпатська	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброд від 1-го марта до 3-го вересня що ніч і в п'ятницю.											
З ГАДІНФАЛЬВИ						ДО ГАДІНФАЛЬВИ					
до Радивіва	610	1003	228	612	805	з Радивіва	542	835	115	530	747
З ГАТНИ						ДО ГАТНИ					
до Кичику, Гурагумора, Ваши і Кімполонгу	1010	291	—	—	—	з Кімполонгу, Ваши, Гурагумора, Кичика	1258	625	—	—	—
З ІЦКАН						ДО ІЦКАН					
до Сучави	327	630	1099	216	718	з Сучави	442	843	130	630	837
З ВАШИ						ДО ВАШИ					
до Рус-Модзавиці	346	647	913	1132	230	з Рус-Модзавиці	842	1249	294	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розкладати можна на станціях Ваши, Драгош і обох Модзавиць.											
З КАРАПЧЕВА						ДО КАРАПЧЕВА					
до Чудина в. С.	854	1097	615	—	—	з Чудина в. С.	555	535	—	—	—
Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, в'їждий кожної днини.											
Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, в'їждий кожної днини.											

□ поїзди пасажирські; * поїзди особові; без знаку поїзди місцеві. Час середно-європейський (це є 46 хвилин пізніше від чернівецького часу); нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 3 год. 59 хв. рано і починає ся під часом новим.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хроменського.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святих.

БУКОВИНА

Редакція і ад-
міністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

До ситуації.

Тепер вже і вірноконституційна велика посілість німецька вступила у вир розбурханої політики чесько-німецької. До тепер держалися німецькі пани осторонь від німецького народу так, як чеські від чеського народу. Виступив же кн. Шварценберга на справоздавчій вісї в Будисевичах спонукало гр. Освальда Туна спросити до себе провідників більшої посілости німецької, щоби забрали голос в справі мовних розпоряджень в Чехії. В його приватній мешканці у Відні явилось 10 членів палати панів і 14 членів ради державної і вони всі виступили проти мовних розпоряджень, але разом і зганяли німецьку агітацію в Чехії проти держави і династії. Обради отворив гр. Тун промовою, котра була мов програмою цілої дебати і дуже добре віддає погляди вірноконституційної більшої посілости німецької. Для того подамо її в цілості:

В виду незвичайно сильної, казав гр. Тун, політичної енуціяції з протилежного табору і в виду запутаної ситуації політичної висказано з кількох сторін бажане, щоби скликати збори провідників і делегатів цілої вірноконституційної більшої посілости. Я так і зробив в перекоханню, що я не представляю відносин і наших поглядів в теперішню пору конче потрібне.

Звісно загально і аж надто добре, як грізний стан викликали так односторонньо і мимо всякого остереження видані розпоряд-

ження мовні. Не зважаючи на всі справедливі погляди на Німців. Заміткою, що не дасться нічого змінити, поставлено Німців перед довершеною фактом — а вони того факту не прийняли. Як би Німці самі не були опам'яталися, яку велику жертву на них наложено, то їх була би потім мучила свідомість поразки і гордість їх противника. Многі консервативні і чеські послы, а найсильніший кн. Шварценберг спізнали велику вартість чеських здобутків не лиш у внутрішній змісті розпоряджень мовних, але також і головний успіх в остаточній перемозі німецького мови урядової і в прогнанню на завжди „мрачної“ області німецького мови. Трудно без більшого браку почуття дотикати ся болючої рани, а опір Німців може аж тепер оп'яніти ті Німці, котрим мусить стати всвідомо від подяки кн. Шварценберга.

Німці взяли ся до найсильніших засобів оборони, парламент доведено через обструкцію до застою. В Чехії, де рух, якого ніколи не можна було сподівати ся, обгорнув всі верстви населення, виступають під знаком як найбільшій опозиції прояви, яких досі не було. При тім мушу на жалі скомпенсувати, що якась частина наших соціалістів дала ся пірвати до діла, котре змушує навіть вірних і випробованих товаришів висказати як найостріший осуд. Кожний крок, кожне слово поза границею шкодить дуже і дискредитує правну боротьбу. Мушу висказати бажане, щоби Німці в своїй опозиції проти розпоряджень мовних держали ся таких границь, в котрих могли би смирно оказати нашу політичну приналежність. Задача більшої посілости

єсть певно не та, щоби підпирати боротьбу протилежно віджу важний обов'язок більшої посілости в тім, щоби вона старалась по можливості вишукати підставу, на котрій можна би пробовати порозуміння обох народів, так беззглядно конче потрібного для краю і держави.

Що зі сторони правительства були підиринимані кроки до якоїсь якійсь порозуміння, стало звістним через правительственні органи. Можу заявити, що і я до бровільно був чинний в тім напрямі, бо віджу найбільшу заплату за політичну роботу в успіхах, а я не ніколи не відвід, щоби успіхи здобували ся словами і видаваними покличками. При тім виходив я з того погляду, що правительство мусить вишукати позитивні основи для переговорів і поставити партіям пропозиції, котрі би щось значили. Односторонні переговори з правительством були при тім зовсім виключені.

Все не удало ся, і то ми довідали ся також через правительственні органи, котрі тепер звальюють одвічальність за те лиш на самих Німців. Коли правительственні органи кажуть, що Німці тому всему перешкодили, бо стоять уперто при жаданню скасування розпоряджень мовних, то нехай би так само чесно заявили, що і Чехи держаться не менше уперто. Що значить вся війна то прихильність з чеської сторони, не виїмаючи і кн. Шварценберга, коли яко перше услів згоди жадає ся признание розпоряджень мовних? Така прихильність нагадує живо той славний білий лист, котрим хтось хвалить ся, а котрего ще ніхто не відвід.

21)

Буковинська Русь.

Культурно історичний образок.

Написав

др. Ст. Смоль-Стоцький.

(Даліше.)

Історія „Согласія“ показує нам докладно, як успішно посторонні впливи підпомагали змагання проф. Івана Глібовицького, ворожі рускій мові і поглядам на природний розвиток рускої народності. А не було нічого тоді, що могло б так пагубні впливи професора рускої мови відвести, не було навіть хрестоматії для науки нової рускої літератури, котра як би була в руках учеників, не одного була би спам'ятала і навчила, що теорії професора мильні і пагубні для нашого народу. Вправді появилася 1868-го р. читанка Торонського для вищої гімназії, але галицька рада шк. брава її не затвердила і таким чином не була она допущена до ужитку шкільного і на Буковині. Аж коли 1870-го і 1871-го р. появилася читанка Барвінського і зайшла обави, що сю книжку прижають уживати при науці рускої мови і на Буковині, тоді чим борше в короткій дорозі завіз Глібовицький (а

1872-им р.) на черновецькій гімназії читанку Торонського: розпорядження шкільної влади я на се не нахожу нігде! Зрештою в часах Глібовицького уживали ся ще ось які книжки: Граматика Осади — очевидно видане друге з 1864 р. бо воно „твердше“; Читанка для низшої гімназії ч. II і хрестоматія Головацького. Церковно-словянської мови в вищій гімназії учив Глібовицький після Міклошича і р. 1867-го після Добрянського.

По семи літах такої діяльності на черновецькій гімназії переніс ся Глібовицький яко професор рускої мови до саме тоді отвореної учительської семінарії в Чернівцях, щоб і там ширити свої погляди і ідеї і зацілювати їх в душу будучих учителів народних.

Місце Глібовицького зайняв в гімназії на один (1872-ий) рік Северин Білякевич, котрий в V-ій класі учив історію літератури XI в., в VI-ій класі крім відмінювання старосл. дієслів після Міклошича і читання хрестоматії Головацького ще також історію літератури XII-го і XIII-го в., в VII-ій кл. повторив старосл. відмінювання і науку о звуках а також вчив старосл. складні і читав хрестоматію Головацького, а в VIII-ій класі читав читанку Торонського, Слово о полку Ігоревім і вчив історію літератури XVIII-го і XIX-го в. В задачах той сам напрям що за Глібовицького.

По році переніс ся Білякевич до учительської семінарії а его місце зайняв др. Клим Ганкевич, але він учив руского від 1873—1875-го

р. лише в вищій гімназії; в низній гімназії учив тоді Іван Кубієвич, що переніс ся відтак до Росії, рідше Шармакевич.

За Кліма Ганкевича зміняє ся трохи напрям науки рускої мови. Він учить в V-ій класі історію літератури XI-го в., в VI-ій кл. історію літератури XII-го і XIII-го в., в VII-ій кл. історію літератури XVII-го і XVIII-го в.; читанку Торонського запровадив він також в VII-ій класі і читав її, як каже, з „естетично-критичними поясненнями“; в VIII-ій кл. читав даліше читанку Торонського і вчив історію літератури XIX-го в. Уже в тім розкладі науки, особливо ж в тім, що читанку Торонського читали ученики вже і в VII-ій кл., бачимо поступ. В задачах подобиємо теми з нової літератури як: „Головний естетичний і психологічний момент в Наталії Полтавці“ „Значення Котляревського в нашої літературі“ „Яке значення мають привідні і пісні народні“ „Життя простолудина велья Основаненка“ „Характер Гамалія“ „Природно-величестий (?) хід фантазії Шевченкової“ „Для чого становить виступлення Котляревського епоху в нашої літературі“ „Значення Квітки в нашої літературі“ „Характер Наталії“ „Характеристичні знамена наших ліричних сочинень“ „Характер поезій Шевченкових“ — ба навіть такі як: „Бесіда при закладенню читальні“!

Така наука була в силі розбудити інтерес до духового життя Руси в теперішності і загірті

Правительствени органи принесли в коммунистаті відкриті, після котрого „маркантизм позапарламентарним“ личностям повірено дати почин до переговорів угодних, котрі розбили ся, бо проводирі поступової партії не хотіли на то згодити ся. Хоч змагання тих незвісних, ведені без сумніву в патріотичнім намірі, я вповні оціняю, то все таки констатую супроти публичного твердження, що ті незнакомі не належать до групи більшої посілости. Констатую то лиш для того, щоби тим ствердити, що поступоване більшої посілости не єсть взагалі зависиме від згоди на то проводирів партії поступової. Обі партії єсть незалежні і самостійні, наші відносини не підрядні, але рівнорядні.

Деякі газети кажуть, що оголошене звістного коммунистату у Fremdenblatt-ї єсть доказом на свідомість своєї сили у гр. Баденього — я признаю ся, що я із признаня ся до якоїсь невдачі здогадував би ся скорше безсильности. Але як-раз та безрадна безсильність, котра рішучим противникам нашої конституції додає відваги висказувати зовсім отверто свої гадки, що валять основи, котрі то гадки вже через само їх сильне акцентоване могли би зрушити внутрішню звязь і сильне наверх становити нашої монархії, змушує нас ніби більше як коли небудь до того, щоби ми називали ся вірноконституційними. З огляду на традиції, котрими гордиться наша партія, котра не стремить до нічого більше, як лиш до того, щоби серед всяких обставин служити вірно цесареві і державі, визнаю Вас, мої панове, щоби Ви висказали беззв'яздно свої погляди о теперішнім положенню.

Спілки для продажу збіжжя.

Продаж збіжжя і взагалі різнних плодів є така сама важна для рілника, як урожай, а може ще і важнійша. Що рілникови з того, що зародило збіжжя і він зібрав его вчас і зложив як належить, коли нема его як продати? Доперва у ціні продажу приходить рілникови заплата за его труд і старання. Ми вже вказали, як посередники і біржи старають ся обнизити або підвишити ціну збіжжя, як їм треба і таким способом видерти рілникови більшу половину пожитку его праці. Коли зародить, ціна штучно спадає і рілник мусить продавати за безцінь, а коли голод, то купці гонять ціну вгору і рілник мусить у біді сам ще купувати за такі великі гроші. Одиною радою на той виск є знесення або хоть реформа біржи та спілки рілників для продажу збіжжя.

Знесення бірж збіжжєвих або хоть єї реформи можемо домагати ся в соймі або в раді державній через послів, тому треба вибирати таких послів, щоби стояли за рілничою, за мужицькою справою а не шли рука в руку з панами та богатими спекулянтами. Про те вже і не потребуємо говорити, бо кождий знає, яке велике значіння для долі народа має вибір послів. Посли заступають інтереси своїх виборців перед иншими класами і народностями. Але не можна у всім спускати ся тільки на послів а і самим громадянам треба брати ся до самопомочи, ратувати ся спільними силами. Таким способом що до поправи ціни збіжжя є спілки для продажу збіжжя.

В инших краях показало ся, що дуже добре, коли самі господарі стануть до спілки і возьмуть ся до продажу збіжжя. Там они поробили великі спілки, побудували шинхліри на аснї збіжжя, або на рові млини спіжкові, де самі мелють своє збіжжя і відтак муну розсилають по цілим сьвіті або роблять великі доставки для війська за айну ціну як би дав кождий посередник. Навіть вже і до того взяли ся, що будуть різні і там ріжуть рогагу худобу і безроги, щоби позбутися купців-рілників. Так роблять у других краях а чи не можна би і у нас завести таке? Тажко, — скажете — але і там-то оно приходило не легко; і они мусили з початку міркувати і пробувати, горнути ся до купи, доки невидючі і боязливі не переконали

ся що спілки такі можливі і приносять велику користь, а тоді пішло вже легко, бо люди самі вже пішли ся до спілки і ті спілки розросли ся на великі підприємства. Кождий початок малий і тяжкий, але не треба его закати ся а відважно і витривало брати ся до діла з надією на айну будучність.

До спільної продажу збіжжя треба насамперед спілників, а наші люди дуже неохотно стають до спілки, одні другим недовіряють, нема щирости, взаємної любови і довіри. Треба отже старати ся, щоби то було. Дальше: збіжжя на продаж повинно бути о скільки можна однако, однако чисто. У нас у кождого господаря инше збіжжя. А чому? Бо кождий має инше насіння, инакше ходить коло свого збіжжя, кождий инакше его вичищує а всі по найбільшій частині лиш віячкою на вітрі, а млинів дуже мало. Отже що робити? Треба насамперед о то старати ся, щоби в одній громаді, коли вже не всі люди, то бодай кількох господарів, найблизших сьосків, добрих приятелів, уживали однакого насіння, однако добре обрабляли поле і однакою добре очищували збіжжя. До спільної продажу збіжжя треба спільного шинхліра. А де він? Громадський? А як громада не дасть? Нема тоді иншої ради, лиш щоби у одного із спільників зробити склад збіжжя. Але тоді той один мусив би взяти на себе роботу в шинхлірі: приймати збіжжя до него, занеувати і видавати, очищувати і сортувати, доглядати, щоби не зіпсувало ся. А то велика трудність і хто небудь не зробить того, бо хоч би знав всю роботу в шинхлірі і мав найайну волю єї робити, мусив би ще бути письменним чоловіком. З того виходить, що в спілці для продажу збіжжя мусив би бути бодай один письменний чоловік. Ба, але тепер найважнійше: де его і кому продавати? Ану-ж дотеперішні купці змовлять ся і не схотять купити? Ну, того нема чого так дуже боятися; купець би таки знайшов ся, лиш треба би уміти торгувати збіжжєм, знати де випшукувати купця. З того всего виходить, що, аби у нас могли позаводити ся спілки для продажу збіжжя, треба ось чого: Передовсім треба людей, котрі би мали духа підприємчости і спільности, котрі би були взаємно щирі для себе і вірили собі; треба щоби такі люди дїбрали ся і щоби меж ними був бодай один такий, котрий би знав ся на торгівлі збіжжєм (бодай трошки) та був письменний. Дальше треба, щоби ті люди вже тепер порозуміли ся з собою і уживали однакого насіння

серце молодіжки до свого рідного народу, при такій науці — по Гайковичім — ученики мав на сьвіт народили ся, хоть правду сказавши і та наука не була така, якою має бути наука рускої мови в школах середніх. „Тверда“ мова Гайковича трохи пом'яла і тим також наблизили ся ученики до дійсности. В тій обставині мав „Братний Союз“ свою опору.

На ті часи припадає також значне розширення прав рускої мови в черновецкій гімназії. Дня 11-го листопада 1873-го р. постановила шкільна власть, що наука гр. кат. релігії в ту-тешній гімназії має уділяти ся в рускій мові не лише в IV-ій кл. але також в I-ій, V-ій, VI-ій і VII-ій кл. Правда, з сего постановою зайшли до черновецкої гімназії і ученики релігії Гушалевица, Понеля і Цибика, в котрих руска мова в найогиднійший спосіб покалічена, але все таки се новий здобуток, а ученики могли з часом, як се вже дійсно стало ся, замінити ся другими, айшими що до мови. Релігій учив Русинів уніятів о. Стрийський (1874—1878), муж вельми симпатичний, котрий ще й сльвом знав приєднати не одно молоде руске серце для свого народу. „Согласіє“ просило о. Стрийського, щоби учив сльву, і він радо підняв ся сего труду.

1875-го р. в осени став др. Клим Ганкевич секретарем університету і сулентом для рускої мови і літератури на університеті в Чернівцях, а на опорожене місце учителя рускої мови в гімназії повернув назад з семінарії учительської Северин Білікевич, і учив єї аж до р. 1890-го, в котрім зістав іменованим професором математики і фізики в учительській семінарії в Чернівцях.

З Білікевичом повернули назад в гімназію часи, засади і ідеї Гайковича. По корот-

кій полеміці для рускої мови за Ганкевича наступила для неї знов тяжка доба.

Першого року т. з. 1876-го остав ще той сам илин науки, який завів Ганкевич. В инших класах їде наука граматики, читання, писання, як се зрештою і тепер їде ся, а в писаних класах наука старослов'янської або церковнослов'янської мови і історії літератури аж до найновіших часів. Але вже 1877-го р. наступила така зміна, що в VII-ій кл. учить Білікевич історії літератури XIV-го, XV-го, XVI-го, XVII-го і XVIII-го в. і читає читанку Торонського, „а естетично-критичними поясненнями“ а в VIII-ій кл. читає читанку Торонського, бере врім того метрику і поезику але не вчить історії літератури XIX-го лише XIV-го в. ! Від того часу історія літератури XIV-го в. — найжє хто збагне, чому іменню XIV-го віку?! — все а все припадає на VIII-му класу аж до р. 1888-го, в котрім в VIII-ій кл. учить він нарешті історії літератури XIX-го в. „з відновленим читанєм.“

Що до задач, то знов повертають майже дословно теми Гайковича, як: „На себе репці...“ і т. д.; а „граматическія упражненія въ старославянскомъ“ в V-ій, VI-ій ба навіть в VII-ій кл. їдуть правильно аж до р. 1886-го, в котрім перший раз читаємо: „Письменныя упражненія въ переводѣ изъ старорусскаго“; відтак такі „упражненія“ Богу дякувати більше вже не подібують ся. Правда, бувають також теми із новітньої літератури рускої, особливо повсюди ріжних приказок руских писателів як Котляревського, Квітки, Костомарова, Шапкевича, Устияновича, Шевченка, Могиланського, але при тім видає ся в очі страшна недбалість учителя, котрий в 1883-ім р. дав в VIII-ій класі ось яку тему: „Характеръ Наташки

Полтавки (в драматичномъ сочиненіи тогож имени Григорія Квітки)?!

В мові Білікевича можна видіти найріжнійші і найблизійші відтінки твердості „азичія“: подекуди, як 1878-го, то знов аж 1889-го р. подібує ся одне, двоє б, азичайно-ж перемагає „середнє азичіє“, але воно доходить в 1880-ім р. до того, що Білікевич сьміло (не вже-ж і се після приписаної граматики Осадни?) уживає форм як: древняго, верайскаго і т. д. Оттакє хвилюване в мові н. Білікевича має свою причину в загальнім ході життя народного в тих часах на Буковині і є немов его відблеском. Коли в „Рускій Бесіді“ підіймали сьмілише головні елементи народні, тоді Білікевич уважав за відповідне, трохи з твердості „азичія“ понусти, коли-ж „обединителі“ почували ся вновні панами без суперників, тоді твердість „азичія“ доходила до най-єсного щєбля. В 1884-ім р. народовці вили герх в руских товариствах, від того часу чим раз більше мисле мова Білікевича і наближає ся до мови народної, а від часу як я разом з проф. Гартнером в пропам'ятнім письмі до міністерства просьвати а відтак в „Miloritätsvotum“ виказав всі надужити і цілу самоволю учителя рускої мови в трактованню тої мови, від тоді навіть такі учителі як Білікевич не мали вже більше відваги при збільшеній людській контролі зложавити до неспівзв'язки дико рускої мови.

(Далше буде).

ня і однаково управляли збіже, та в такій кількості, яку би уважали за найпотрібнішу. Треба би, щоби один з них зробив у себе склад збіжжя, а другі щоби помагали ему опієли на складі очищувати і сортувати. Наконєць треба би, щоби они мовчали о тім, що заложили собі спілку, щоби о тім ніхто не знав, а особливо дотеперішні кунці, котрі би їм схотіли може робити конкуренцію в продажі. Таких людей у нас ще дуже мало, але все-таки вже би деє знайшли ся, а скоро би лиш раз заложили маленьку спілку, то она би незадовго розросла ся і станула сміло і отверто на ноги. За нею пішли би відтак і другі.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 15. липня 1897.

Класифікація рускої паралелки при нижній гімназії в Чернівцях випала дуже добре. На 43 учеників тої класи отримало 8 степенів з відзначенням а іменно І. Сорочан, Д. Войнович, П. Катеринюк, А. Гривик Н. Святинчук, Джульєвський, Городицький і Дарійчук. 22 першу класу, 7 другу класу, а з між них двох з одного предмету, так що можуть подавати до ради шкільної о позволене здавати поправку по ваканціях, один отримав третю класу. Чотирох учеників дістало поправку а один не класифікований. Сей вислід покаже ся дуже добрим, коли зважимо, що рускі ученики мусіли бороти ся з трудностями німецької мови, бо як звісно наука в паралелках так уладжена, що більше предметів учать там по німечки як по руски. До другої класи перейде 32 учеників а з чотирох, взгядно шістьох поправок на всякий спосіб перейде не менше як половина, так що друга класа руских паралелок буде нарік мати найменше 35 учеників.

Руска Бурса Народного Дому розпустила вже своїх вихованців на шкільні ферії. Вислід класифікації задовольняючий а у вихованців з першої класи гімназійної, котрих було 16 навіть дуже добрий. Зміж них є п'ятьох з відзначенням степенем, один отримав поправку а один другу класу. Ученики з народних шкіл виказали ся також вель задовольняючими свідченнями. Тільки трох учеників з висших класів гімназійних, котрих Виділа принав задля висшої оплати з лихими свідченнями в шкільній науці не поправили ся і в бурі та отримали недостаточні класи. Для того Виділа буде звертат тепер увагу при прийнятті передовсім на добрі свідчення учеників.

Конкурс. На посади двох молодших учителів при п'ятикласовій хлопчачій школі і на посаду старшої учительки при п'ятикласовій дівчачій школі у Вижниці з німецькою викладовою мовою і рускою та польською яко предмет шкільний — розписує конкурсу повітова рада шкільна з речинцем до кінця липня.

Уже напевно має від завтра ходити електричний трамвай в Чернівцях. Але ми ще нині не довіряємо тому послідньому речинцеві і кажемо: побачимо... А тим радше можемо так сказати, бо хоть все готове та нема ще — таривні їзди. А се прецінь найважливіше.

Нічим Падика против великого нещастя, яке стало ся на двірці Гентосте коло Коненгау. Поспіваний поїзд віхав з цілим розгоном на особовий, що стояв там готовий до від'їзду і розбив вісім вагонів. Згинуло 33 особи, між ними дев'ять дітей а шістьдесят осіб тяжко покалічених. Два амбулансові поїзди сировалиди покалічених до Коненгау; з них померло п'ять в дорозі а багато боре ся зі смертю в шпиталях. Тим потягом вертали люди з прогулянки до Коненгау і в повороті згнули у таким нещастю. Перед шпиталем влязуть та ризають рідні тих нещасливих а їх страшина розлука нановинила смутком і страхом ціле місто.

Виміна дірвних гульденів або взагалі ушкоджених на вазі одиоринських монет скінчила ся в державних касах з днем 15. липня с. р. Міністерство скарбу порозуміло ся з угор-

ским міністерством і продовжило речинєць виміни ще о один рік до 15. липня 1898 року.

Безпечний довжик. Редакція одної польської газети у Львові одержала такий лист з просьбою о поміщенє: Есьм сином учителя, в Устє зеленім, вдівця обтяженого 5-ма дітьми, з котрих двоє моїх братів є в Теріополі, старший в VII. класі, молодший в II. класі гімназійній. А я (Н. Н.) есьм тр-тий. По ваканціях маю пійти до гімназії (бо маю велику охоту до науки) також, а шо отець мій є занадто убогий, ддятого-ж удаю ся до поважаної Редакції з просьбою чи би не оголосила в дивеніках (без оплати) Поважаним Передплатникам о тім і чи би був з Них котрий так ласкавий позичити мені 1000 зл. а. в., а я, як Пан-Біг дасть, чимсь буду, віддам з процентом 1.250 зр. на 5 літ на 6% віддаючи річно по 250 зр. з тим застереженням, щоби Поважаний Пан Добродій, котрий позичить, не жадав за тих 12 літ проценту, за що буду ему винен до смерті вдячність і образованє а Поважаний Редакції також. Дуже перепрашаю, що так сміло постуниєм, але милосердия над бідним сиротою, горнучим ся з цілого серця до науки, Поважана Редакція, а Бог нагородить моїм Добродієм. — Устє зелене, 8. липня 1897.

Се дитинне предложенє будучого гімназиста може принести цілком поважні наслідки, бо не оден батько допоміг так чужій дитині добити ся хліба. А процента... їх вже відбирає хороша (або й нехороша) доля добродійного батька...

Самоубійство Мальвіни Міссонівни, учениці приватної семінарії учительської, викликала у Львові немазу сензацію. Міссонівна, донька листоноса з Бродів удержувала ся з лекцій і через якийсь час була взірцевою ученицею, але відтак зачала занедбувати ся в науках, так що з кінцем сего року дістала злупоту. Міссонівна бажала виїхати на приватну лекцію, але коли деякі єї крутарства з поручаючими листами викрили ся, винила розчин феофору з сїрників і мимо помочи лікарської до 24 годин померла. Причину того занедбаня в науці приписують моральному упадкові самоубійниці, до чого єї мала спонукати господарина, у котрої мешкала. Польські газети львівські розписують ся широко над сєю цілою справою, домагаючи ся слідства і докождєня поліції, а взгядно покாரаня виновників деморалізації молодих дівчат-учениць.

Отруїло ся грибами дня 8. л. ст. липня троє людей в Паївці, селі повіта скалатського, а то: матір, шіснацятилітній син і девятилітня донька. Навіть привезений ще в пору лікар не був в силі привести слабих до здоров'я.

Чесна родина. У Відні зголосив ся на поліцію паляч Франц Лянокчи. При переслуханні дізнали ся, що єго жінка відсиджує кількамісячну кару за ошуканство а єго теща запиває ся страшенно. Передвчєра прийшла до дому аж о п'ятій годині рано в нетверезім стані і почала з зятєм сварку. Зі сварки прийшло до бійки: Лянокчи вправ в заїсть і завад тещи такого сильного подрипника, що она впала трупом. Виновника відставили до суду, а слідство викаже правду єго слів.

Сиямекій король хоть такий богач, шо і передічити єго годі а таки знає ціну гроша, і в таким дусі виховує своїх синів. Лист, який він написав перед чотирма роками до своїх синів, коли они вибирали ся в подорож по Європі, не міг би остріше написати урядник батько або господар на кільканайцятьох моргах ґрунту. „Коли в чужій стороні,“ пише король Чуляго-корн — „не буде у вас змоги показати своє першєнєство перед другими, то краще поводити ся вам, як звичайні люди. Ви не повинні гордити ся тим, що ви — королівські сини: того не може чинити також ваша свита. Розходи на ваше вихованє плачу зі своїх особистих доходів а не з державних грошей. Ті розходи мають більше значінє, ніж наявні гроші, бо вихованє має не зниклому ціну, якої вам ніхто не забере. Я хочу дати таке вихованє усьм моїм синам, не виниючи навіть і найменше спосібних, бо я уважаю єе за найкращєше наслідство, якеможу вам дати. Колиб я брав ті гроші з державних сум, то

могли би вказувати на те, що они ідуть марно на особисті цілі і сказати, шо я розкидую державні доходи. Але і мій особистий маєток є в деякім взгяді власністю держави і належить до вашого отця на те, щоби він ними робив добродійні діла та покривав розходи на свою родину. Гроші, шо підуть на ваше вихованє, вернуть ся прямо для держави. Ви завжди повинні пам'ятати, шо володїтель вашої вітчизни не обов'язаний надавати вам видивові становиска тому, шо ви королівські діти. Коли для занятя високих державних обов'язків доконче потрібні особисті спосібности, то і ви повинні надзвичайно ревни і старанно учити ся своїх наук. Через те ви виробите для себе спроможність довершити щонебудь на користь вашої вітчизни і світа, в котрім живете. Колиб ви думали, шо вам не потрібно нічого робити ддятого, шо ви — королівські сини, то ви-б стали подібними до тих звірат, шо родять ся, їдять, сплять і умирають. Не виображайте собі, шо ви можете виносити ся над других і обходити ся з ними лихо, бо ви — мої сини та шо вам не можна нічо зробити за се. Ваш батько жадає, щоби єго сини не були гордими, бо се може тільки пошкодити вам. Вас покарає ся, коли, ви зробите щонебудь несправедливого і від карі не спасе вас те, шо ваш батько-король. Ви повинні обережно обходити ся зі своїми грошима. Вам не слід бути марнотратними на тій підставі, шо ви — богаті королівські сини. Упереджаю вас, щоби ви не вертали з довгами; знайте, шо їх ніхто не заплатає і шо ви не схороните ся перед карою. Пам'ятайте, шо гроший не так скоро придбати, як розпустити. Гроші, шо ідуть на ваше образованє, становлять часть гроший вашого батька які він отримав в нагороду за труди над забезпеченєм добробуту своїх підданих. Ті гроші маєте уживати тільки на хосєні діла“.

Богацтво і коштовне житє англійського народу показує найліпше стаття одної англійської газети про уживанє рукавичок в Англії. Річно зуживає Англія не менше як 36 мільонів рукавичок а три чверти того великого числа зуживають жінки. Є в Англії тільки фабрик рукавичок, шо в них працює 50.000 робітників. В місті Ворчестрі займають фабрики рукавичок вісім кілометрів. Англійські жінки видають річно на самі рукавички 300—1000 зр. Як се їм можливо стілько видати гроший на самі рукавички можна пояснити, коли зважати ся шо одна пара хороших рукавичок коштує 34 зр. і більше. При тім любують ся в яєних рукавичках, котрі зуживають ся скоро. При ліцїтатї виправи ки. Зомерсет найшли у неї більше як дві тисячки пар рукавичок.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 15-го липня 1897 року.

Відень. Заява вірновконституційної великої посїлости переконала міродайні круги, шо габінет Бадєного не згодєн поладити чєско-німецької справи. Позиция габінету дуже потрясєна і вєї предвиджують недалеку кризис. Навіть вже подають наслідника ґр. Бадєного яко міністра внутрішних справ Авєстрії а ним має бути намієник Тироль ґр. Мервєльт.

Берлін. Köln. Ztg. виступає против тих Німїц, шо взяли участь в авєстрийських демонстрациях і виражає ся з обурєнем про тих авєстрийських Німїц, шо надуживають німецької землі до таких демонстраций, які не лицюють поважному сторонництву політичному.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях
пошукує для *бурси* від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з
опалюванем, освічуванем і чищенем ком-
нат та пранем білизни.

Термін для зголошування до кінця лип-
ня с. р. — Близні уелівя в „Народнім
Домі“ (улиця Петровича 2.) що-дня від
6—8 год. вечером.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній закладі
Андрія Андрійчука у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-
єної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою це-
ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чимскорше!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекраційне, обезпечає будинки, скот, госпо-
дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно
в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї
діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31-го грудня
1896 виносять: фонд основний 50.000 зр.,
фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерви
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Шкоди ліквідують ся і винадчує ся сейчас по
пожарі. В 4-х літах винадчав „Дністер“ 1176 від-
шкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“,
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристийші уелівя і видає полем і квіти в руській
язиці.

Зголошеня о уділене агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Хто хоче мати
добру і дешево
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожадує. Нові продаю дешево як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за репарацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
сини і обезаку Вас по братньому

З поважанем

В. Даниленч,
машиніст у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
ланої (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT,

Jahresausweis

і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)

є на складі

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

Відходять з Чернівців

приходять до Чернівців

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	834	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Буржу- жени	1148	351	832	—	635
до Садагури, Боана, По- восселі	645	430	—	—	—

з Глібоки

до Карачева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—
--	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди
від 1-го марта до 3-го вересня що мілітка і п'ят-
ниця.

з Гадікфальви

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з Гатни

до Качики, Гурагувори, Ваки і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

з Іцкан

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з Вами

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розкладати можна на
станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

з Карачева

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком
понеділка, нічний кожної днини.

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	757	811	610
з Буржужені, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1090
з Новоселі, Боана, Са- дагури	—	1113	950	—	—

до Глібоки

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карачева	635	1037	800	—	—
--	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карачів тільки
в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межи-
броди тільки від 1-го липня до 31-го вересня що понеділка
і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до Гадікфальви

з Радівців	542	853	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до Гатни

з Кімполонгу, Ваки, Гура- гувори, Качики	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

до Іцкан

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до Вами

з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розкладати мож-
на на станціях Ваки, Драгоша і обох Молдавицях.

до Карачева

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком
понеділка.

□ поїзди поштові; * поїзди особні; без знаку поїзди жіночі. Час середно-європейський (їде ч. 45 хвилин лінійний
від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 4 год. 59 хв. рано і зазначає ся підчеркну-
тим хвилю.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільних і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Важна резолюція.

Збори вірноконституційної більшої поліції німецької ухвалили резолюцію, котрою станули явно против політики гр. Баденського і зосолідаризувалися з німецьким рухом против язикових розпоряджень. Вагата резолюції стає тим знатна, що власне сю вірноконституційну партію гр. Баден хотів приєднати собі і тому не зважився до тепер виразно і рішучо признати ся до славянської більшості парламентарної мимокликуванія Чехів. Тепер же, коли ся партія заняла вороже становище до его політики, остає гр. Бадену тільки подвійний вихід: або вдоволити жадання Чехів федеративного устрою держави, або — уступити від керми держави.

Задля єї ваги подаємо резолюцію наради вірноконституційної партії німецьких панів в повній основі:

„Повага ситуації і питань, що нас жеде в осени супротив важних близьких задач державних, вкладає на вірноконституційну шляху обовязок, безвzględно висловили свій погляд.

Язикові розпорядження і їх генеза спонукали одну частку загнати в парламентарну опозицію, котра загрожувала державну машину в єї руху, а другої частки зовсім не вдовольнили, лише розбудили в ній жадобу, котра перевищує дотеперішні домагання.

Найгрізнішими однак проявами є явні, смілі і легкомудро заперечуючі існуючий стан правний напади на конституцію

і єї правне значіння. Не промовляємо заувічненем нашої конституції а будемо все прихильні дальшому єї поступовому розвитку. Але супроти тепер практикованого підкопування всіх основ нашого публічного права, вірноконституційна більша власність, вірна своїм традиціям, стане в обороні конституції з всею силою і з всім своїм впливом, в переконанню, що зрушене наших конституційних відносин рівняло би ся зрушенню звязи всієї монархії і великодержавного єї значіння.

Весь комплекс трудних питань відносин до національності і автономії, котрим нині світ більше як коли небудь займає ся, а в першій лінії управління язикового питання, скомпромітованого нещасливо виданем язикових розпоряджень, вкладає передовсім обовязок на правительство, утворити позитивну основу до переговорів, котра могла би уми успокоїти. Розуміє ся, що будемо підпирати горячо всі поважні і відповідні змагання до полагодження народного спору.

Признаємо, що для кінцевого позитивного спільного ріжних народностей в Австрії треба принести певні жертви, але в нинішніх обставинах почуваємо ся до обовязку звернути бачність правительства, що німецьке плем'я не робить нічого злого, лише сповняє свій обовязок, коли супротив вибухливих державноправних і національних плянів боронить всіми силами заборучених прав для збереження і плекання своєї національності. З тим почутем сили і з достоїнством та обовязком німецького народу в Австрії вважаємо незгідним, що — як се в поодиноких

случах бувало — національна свідомість давала ся поривати до акцій поза межами чорножовтими. Сей напрям осуджуємо і рішучо перед ним остерігаємо.

Особливу бачність звертає на себе поступоване правительства по зачиненню ради державної, оперте на тім хибнім розумінню, що можна великий і в народі закорінений рух пригнобити поліційними мірами. Заборони зборів, оперті на дуже сумнівних основах правних, тайні інструкції поліційні, котрих політична моральність підлягає сумнівам, причинили ся неперечно до розширення руху.

Без ненависти і упередження супротив інших народностей, неповодуючи ся явними і скритими напастями, станемо ми в обороні наших земляків німецьких і обороні управленого становища Німців в Австрії з всею рішучістю. Лише кріпка ініціати́ва, оперта на австрійській ідеї державній, на повазі і справедливості для всіх, може допомогти.

Рішене кризи може відбутися, а наша вітчизна може бути обережена перед необчисленими небезпечностями, коли держава буде захищена перед державною правною реакцією, неясною в способах і цілях, і коли німецькому народові, найдавнішому в австрійській родині народів, о котрого непохитній вірності мала достойна династія стільки доказів, століттями буде забезпечене его управлене становище.

22)

Буковинська Русь.

Культурно історичний образок.

Написав

др. Ст. Смоль-Стоцький.

(Даліше.)

Справа мови постулила також і задлятого наперед, що зміненню учебників, чого народний довгий час надаремно від Ради шкільної домагали ся; нарешті сама коречність довела до того. Годі було дальше учить з книжок, що стали ся бібліографічною рідкістю; отже насамперед заведено замість хрестоматії Головацького хрестоматію Огоновського 1883-го р. в V-ій а 1884-го р. в VI-ій класі. Що ота хрестоматія перша удостоїла ся ласки п. Білінкевича, пояснює ся тим, що вона містить виїмки староруського письменства, писаного більше або менше церковнословесно. Але ж ріжниця між тими хрестоматіями величезна. Досить сказати, що Головацького хрестоматія сягає лише до половини 14-го в. і містить лиш годі староруські тексти, між тим коли хрестоматія Огоновського іде до кінця 17-го в. і всюди подає літературноісторичні замітки і пояснення, писані чистою рускою

мовою, так що з неї можна справді мати загальний образ староруського письменства. Се перша путія руська книжка в черновецькій гімназії, вона промостила дорогу другим. 1885-го р. вийшла вже замість другої читанки з 50-их р. Читанка Романчука до I-ої, а 1886-го р. і до II-ої класу. 1887-го р. була вже в III-ій і IV-ій кл. Читанка Партицького; остала ся ще лиш з давніх книжок Читанка Торонського, котрої ніхто не хотів залишити Білінкевич, а замість котрої завів що йно Шпойнаровський 1881-го р. Читанку Барвінського. Так отже в часі від 1883-го до 1891-го — р. зайшла незаметна важна зміна в науці руської мови в черновецькій гімназії, а з переходом єї в руки Сергія Шпойнаровського, котрий завів також замість Граматичи Осадци Граматичу Огоновського, стала ся вона чисто рускою. Змінилась вона і в іншій агляді. Коли Білінкевич відносив ся до повіреного собі предмету недбало і з очевидною відразою, радо пускав учеників з години, одним словом обходив ся з ним по мачошину, що очевидно мало дуже лихий вплив і на учеників; коли він позволяв собі вийти з Шевченка, а на запитанні учеників, чому не позволяє писати задалі мовою Шевченка, відповідав, що то мова хлопська; то тепер бачимо дбальість і любов до руської мови в учителя, а се мусить також і в учеників викликати самі чисті чувства. Коли старі книжки а з ними і учители були пострахом учеників, бо годі було їм молодим зовсім нало-

жити свій язик до твердих утворів старої, по найбільше штучної мови, годі було привикнути до дивачного вислову, то в нових книжках наїшли вони свою знаому живу і рідну мову, котрою в творах майстрів руського слова могли тепер любовувати ся. Таку живу рідну мову а ще до того в майстерській обробленню наших писателів приємно чути, з нею вступила і охота в учеників єї учить ся. Мимоходом мусну згадати ще про одну важну зміну. Коли перед тим ученики крім своїх книжок, писаних, як сказано, огидною, твердою, нечуваною мовою, звичайно нічого иншого і не бачили, бо ніхто не дбав о відповідну бібліотеку для учеників — се не лежало в інтересі давніх учителів руської мови, — то тепер за старанем Шпойнаровського мають вони для свого ужитку багату руску бібліотеку гімназіальну, в котрій знаходять підмогу свого знання, підпору в пізнанню рідної мови. При такій науці, як тепер, і при тій дбальості про руску мову є повна надія, що і духове життя буковинської Русі небагом значно оживить ся, бо минули вже на заведні нещасні години для руської мови в черновецькій гімназії, не стане вже там учитель тої мови єї висміювати... Нарешті зайшла ще одна дуже важна в своїх наслідках зміна в користь руської мови. По довгій і тяжкій боротьбі (від 1886-го р.) заведено нарешті 1893-го р. в книжках шкільних широруську правопись, і мова шкільних книжок стала широруська. Сей факт становить безперечно по-

Діяльність народного учителя.

(з кругів учительських.)

Права громадянські учителя так обкороєні всякими розпорядженнями, що колиб учитель хотів виконувати совісно свої обов'язки як просвіщенний громадянин, то вийшов би на тім дуже зле. Его переслідували би шкільні і політичні власті, его вважали би без причини політичним агітатором і він не то не прийшов би ніколи до узнання своїх прав для загалу, але наразив би ся радше на несправедливі докори і переслідування.

Отримає учитель яку посаду і піде присягати, то при тій нагоді радить ему староста або комісар не мішати ся ніколи в громадські справи, не заходити собі в ніч з громадянами, а буде ему добре. А то чому в противнім разі не мало би бути також добре? Таке учитель є вілним горожанином, а як виберуть его громадяни радником громадським, то він не лиш що має право, але й повинен займатися громадянськими справами тим більше, що є просвіченим чоловіком і може щось розумного громаді порадити. Шкільні розпорядження, ті кайдани, що зв'язують руки учителям працювати для просвіти і добра народу поза своїми шкільними обов'язками кажуть, що через партійність терпить об'єктивність учителя, а на тім і сама школа.

Але се тільки фрази котрим лиш заслаблюють ся народному піддвигненню несприхильні личности, бо сама наука не може на тім терніти, коли учитель з-свого національного обов'язку, поучає варід, хоче его культурно підвести і дає ему спроможність пізнати також і свої права не лиш обов'язки. Се чейже мені кожний признає, що оно так повинно бути, бо хто любить свій нарід, тому не може бути байдуже, чи его нарід освічений, чесний, славний, чи блукає в темноті і его визискують всякі вороги; се певно не виймає би інтелігенції в честь і славу.

Щоби й селяни мали якийсь треваний хосен зі школи, щоби могли в практичнім житті користати з того, чого дітми вчили ся в школі, треба, щоби не залишив їх учитель і на далі, бо инакше забудуть й то, що знали. Через се витворить ся у них фальшиве поняття, мов би школа їм була зовсім безхосенна, і они стануть єї противниками. Тільки таким способом зможе учитель довести до того, що не зі страху перед карою, але з власного перевонання, що наука потрібна, мужик буде посилати дитину до школи. А се має великий вплив і на дітми на їх поступки у школі, чи їх родичі нарікають на шко-

чатов нової доби для розвитку рускої мови. Коли-ж зважити, що поверх 40 літ треба було на те, щоб стати на тій точці; коли подумати, кілька то щиро старання, заходів і праці пішло на се, щоб довести науку рускої мови до того стану; коли застановити ся, кілька то літ пройшло через те марно для духового життя буковинської Руси, кілька поколінь стало ся через те неужиточною і безхосенною, або як Шевченко каже, гнилою колодою в житті народнім, між тим коли інші народи наперед поступали: тоді стане нам ясно перед очима величезна шкода, яку нанесла така наука народному організмові, тоді стане нам жаль за страченим марно часом на непотрібні і шкідливі експерименти московця рускої інтелігенції.

І в нинішнім напрямі занустила руцина в останніх часах глибоке свій корінь в черновецькій гімназії. Русини убиті діждали ся 1884-го р. науки релігії у всіх класах в рускій мові; на решті заведено 1889-го р. для тої науки замість Цибиків, Попелів книжки уложені рускою мовою. І православним Русинам полекшало. Замість Іллі Чунтуляка, що прийшов 1878-го р. по уступленню Ілліпа на руского катихету до гімназії і через десять літ трохи що не перевів всіх православних руских учеників то просьбами то грозями на Волохів (він застав 88 руских учеників православних а лишив 46!) і в тім лише і бачив цілу свою задачу, обняв сю катихетурю 9-го серпня 1888-го р. по довгих коровадах о. Елєсвій Іванович, що тільки дбає о науку віри Хри-

ду і на учителя і відносять ся до науки як до примусової а непотрібної напської видумки, чи они заохочають дітми до науки та інтересують ся їх поступками. Тому то повинен бути народний учитель, не тільки вихователем і учителем дітми в школі, но также просвітителем і щирим порадиником селян-господарів; він повинен підтримувати рух просвітний у селян, заохочувати їх до читання книжок і газет, засновувати читальні і крамниці і поучати їх в економічних і політичних справах, а тоді заслужить собі учитель вповні на назву учителя „народного“. Но що би ми могли працювати в таким напрямі, мусимо мати вільні руки, бо охоти і доброї волі нам не бракує. — Нераз звертають ся до учителя староства в інтересі цілого загалу з просьбою о підпорі їх розпоряджень, от пр. вибухне якась заразна слабість, то зараз пишуть староства до учителя, щоби они об'яснили народові небезпечність тої слабости і розтолкували, щоби нарід не страхав ся лікарів і в потребі закликав лікарства; або дістанемо розпорядження, що тогди й тогди буде обзир і премійоване коний або худоби, і щоби ми представили громадянам велику вагу такого обзору і заохочували їх, щоби й они брали участь і зводили й свою худобу і т. п. А чи зможе учитель виконати як сльді такі розпорядження, коли не буде стикати ся з народом і не зиснає собі довіри, повагу і любов у народа?

З сего всего видно, що ті розпорядження, що гамують учителя брати участь в громадських справах, самі собою неясні, бо занадто загальні а небезпечні, бо можна їх натягати як хто схоче, — кривдять так учителя, як і школу.

Ом.

Проби рільничого стрейку.

В Галичині вибухнули проби рільничого стрейку скорше, як можна було сподівати. Не можна сего віднести до агітації руских галицьких газет, бо такої агітації не було.

Коли-б знов захотіло ся комуєс твердити, що наші статі про стрейк рільничий на Угорщині дали до того повід, то таке твердження було-б лиш злобою, бо наша газета не їде в тої галичці озлоблені: а по друге заохочуване до стрейку може в нашім газеті добачити лиш якийсь Zagłada.

Не було ще навіть часу, щоби таї скоро дійшла вістка про угорскі стрейки до широкх

мас галицького населення і відразу викликала рух між рільними робітниками. Сей рух повстав, як видно, зовсім самостійно, виріє на власній почві, а ся почва, як ми вже вказували на те, дуже придатна до такого зворушення між рільними робітниками. Так отже стало ся те, що ми передбачували, хоть не у нас, але в найближшій сусідстві в Галичині серед таких самих відносин рільничих, які є і у нас. Се найближшим доказом, що порушені нами справи парцеляцій і підмоги рільничому населенню є на часі і всяке занедбанє їх та легковаженє може привести до найнеуспішніших наслідків.

Про стрейк в Галичині доносить „Słowo Polskie“: „Рускі радикали і соціялісти не зачинають трушок в новелі. У вівторок 6. липня розпущено поголоску в Рудках, що цесар наказав, щоби від тепер плачено мужескому робітнику за день 1 ар. а жіночому 70 кр. Сю поголоску рознесли повертаючи з торгу люди по окресних селах. Они клали ся на душу і тіло, що такий наказ вибухнули в Рудках і що від тепер не візьмо инакше платити. На другий день рано, коли польові кінсали людей на роботу, робітники збігали ся у куки і радили ся що робити, чи йти на роботу, чи чекати на підвищенє платні — встала перевага рада, щоби задовольнити ся дотеперішньою заплатою 35 кр. від жінки а 40 до 50 від косаря. В Михалевичах, Бенковій Виниці, Підгайчинах і в інших селах робітники пішли на лани — в Дубенівичах по спільній нараді вернули ся домі. Були такі, що станули до роботи, але другі зачали грозити, що будуть бити і роботи сего дня не було. Налаканий управитель поїхав до староства і розповів цілу справу; виставили жандармерию, арештували кількох, які грозили, що будуть бити тих, котрі пішли би на роботу і на тім скінчило ся на разі, а в слідуєчих днях вийшли робітники до праці“.

Цілий спосіб повстання і переведення тої проби стрейку без жадної організації і порозуміння а тільки на пусту поголоску показує, що до того привели сільського робітника не рускі радикали і соціялісти, тільки один, найсильніший агітатор — селянська нужда. Покликуване ся на повагу цесаря, на сьвітлого цесаревича Рудольфа, або на яких пророків є вівтором найнижших, найменше освічених верств сільського народа, до котрого не доходять жадні гасла просвіченого сьвіта і він не уміє собі в своїй нужді ніяк порадити. Те саме бачили ми при емігранції, що між людьми ходили найдивачніші вимеси буйної фантазії мужицької про цесаря, Стефанія, Рудольфа і т. н., ті самі однаки виступають і тепер при пробі стрейку рільничого.

стової (число руских учеників православних вже підняло ся значно понад давний стан.) Але-ж підручники для сьї науки ще дуже лихі що до мови (або їх і зовсім нема) і треба конечно як найскорше постарати ся о них.

Так отже що йно 1890-го р. або аж 1893-го р. почала ся в черновецькій гімназії така наука рускої мови, якою вона повинна бути: чей і діти будуть з неї добрі і здорові. Короткий час була вона в руках молодой і доброї сили п. Анто́на Кліма, бо Шпоїнарівський перейшов 1893-го р. до учительської семінарії, але небагом Шпоїнарівський повернув назад до гімназії.

Рускої мови учать ще в отенх двох школах середніх на Буковині: в черновецькій православній класній школі реальній і в учительській семінарії.

Вищу школу реальну засновано з православного релігійного фонду найвишнього досталою з дня 6-го лютого 1862-го р., але що йно 4-го вересня 1863-го р. відбуло ся посиланє і отворенє єї, причім владица Євг. Гакман промовляв по волохки і по ітменци. Волохи старали ся всіма силами, щоб мова викладава в сьї школі була волохка, бо-ж удержує ся вона з правосл. релігійного фонду, котрий вони заведли ще уважають своєю виключною власністю, а що не було ні учителя Волохів, ні книжок, то мова викладава стала ітменца, але в відповідній постанові оєї що сказано: Endlich wird es dem Zwecke dieser Anstalt — der Verbreitung und Förderung gewerblicher und industrieller Bildung

in der Bukowina ganz entsprechend sein, einige Gegenstände, nachdem eingeborene Lehrer herangebildet sein werden, in der Muttersprache (очевидно має се значити: по волохки) zu lehren, um so die Schüler in den beiden Sprachen (т. з. в волохкій і ітменській мові) auf jene Stufe zu heben, welche ihnen einen weiteren ausser der Schule gelegenen Fortschritt in industrieller Bildung möglich macht. Die Bestimmungen über die Theilung der Gegenstände müssen dem erstbezeichneten Zeitpunkt überlassen und können derart durchgeführt werden, als es bereits an der böhm. Oberrealschule in Prag geschehen ist.¹⁾ Так знала про волохку мову дбати правосл. консисторія з Євг. Гакманом на чолі, що отєя школа є властиво, правда, поки що лиш на папері, ітменцоволохскою що до викладавчої мови. Про руску мову ніхто і негадав. Добре ще, що наведено там руску мову яко предмет обов'язковий для Русинів.

Першим учителем єї (від 9-го вересня 1863—1865-го р.) а заразом і катехитом православним був о. Сид. Мартинович теперішній парох в Оршівцях, шкільний товариш о. Сид. Воробкевича, один із сьвітліших людей свого часу. Він учив єї в пяти класах після отсєго плану: I-ша кл.: Formenlehre. Das regelmässige Nennwort, das Wichtigste vom Verbum, Lautgesetze in ihrer Anwendung auf Flexion und Orthographie, Einfacher Satz nach der Grammatik von

¹⁾ Gl. Erster Jahresbericht der gr. orient. Oberrealschule in Czernowitz 1863 стр. 32 сл.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях пошукує для *бурси* від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалюванем, освічуванем і чищенням комнат та пранем білизни.

Термін для зголошування до кінця липня с. р. — Близні уеліви в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) щодня від 6—8 год. вечером.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрійчанина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чимскорше!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечує будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках протів шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сеччасе по пожежарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийніші уеліви і видає поліси і квітти в руській мові.

Зголошення о ухїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Хто хоче мати
добру і дешево
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не покажує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм

В. Даниленчик,
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,

Jahresausweis

і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)

є на складі

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДИТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Святина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадіскальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Болша, Но- восел. ці	645	430	—	—	—

З **Глібоки**

до Карачева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- да	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброда від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.

З **Гадіскальви**

до Радівців	610	1093	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

З **Гатни**

до Кавки, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

З **Іцкан**

до Сучави	327	630	1099	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

З **Вами**

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1182	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станках Вами, Драгоша і обох Молдавиць.

З **Карачева**

до Чудина в С.	854	1007	615	—	—
------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, вівторка кожної днини.

ПРИХОДИТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Святина, Неполоківців.	1128	320	757	811	619
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадіскальви, Глібоки	—	899	1212	350	1090
з Новоселів, Болша, Са- дагури.	—	1118	950	—	—

ДО **Глібоки**

з Межиброда, Бергомету, Сторожинця, Карачева	635	1087	890	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карачева тільки з понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброда тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде з понеділок.

ДО **Гадіскальви**

з Радівців	542	835	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО **Гатни**

з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Кавки	1238	625	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

ДО **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО **Вами**

з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	903
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатися мож-
на на станках Вами, Драгоша і обох Молдавиць.

ДО **Карачева**

з Чудина в С.	555	555	—	—	—
-----------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком
понеділка.

□ поїзди поштові; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський (це є 16 хви́т різниці від чернівецького часу); нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 30 хв. рано і зазначає ся підкресленим міну́т.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Інтерес на Русинах.

„Людам здає ся, що світ потребує лише діл незвичайних, а що найменше мрій про них; а світ передовсім потребує творів, хоч би в найдрібнішій обсязі праці. Винахідник нового вілка (штифта) до черевиків більше вартний, як сто фантастів о regretium mobile.“

Так говорять глибокоумний професор Дембицький в повісті Б. Пруса „Еманципанти“. В тих его словах міститься не звичайно глибоке і вірне спостереження з життя і їх можна сміло приложити і до нашого суспільного життя руского. За багато у нас фантастів, що думають про незвичайні діла, як на приклад про зміну цілої системи поступованя з Русинами, а замало тих прозаїчних „винахідників штифтів до чобіт“. Нові штифти до чобіт винайде за нас Німець або Англичанин і ми їх приймемо, бо потребуємо черевиків, але жаден Німець ані Англичанин ані Москаль не придумає способу, щоби на Русинах робили інтерес самі Русини, а не чужі люди. Той спосіб мусимо таки вже ми самі винайти.

Як би хто чужий читав щільно рускі газети, думав би собі, що ось то в того руского народу ціле життя складає ся з нічого більше, як з самої журби про послів і всі справи політичні, злучені з ними. Лучало ся нам просто насмішки чути від чужих людей, добре ознайомих з нашим життям, на один руский дневник, котрий на їх думку (і не зовсім безпідстав-

ну) не знає нічого иньшого, як три місяці писати про приготування до виборів послів, відтак три місяці нарікати, що ті вибори не вдали ся, і через три місяці подавати довезені справозданя з процесів виборчих. Се справді виходить на роботу тих фантастів, що думають тільки про надзвичайні діла, що сподівають ся лише від незвичайних винаходів порятунку для суспільности. Дійшло до того, що нині трохи не всі Русини перецінюють значіне політичних обставин і всі свої гріхи „вольная і невольная“ звальють на них. Ми справді великі фантасти, і то так інтелігентні, що жде на свого винахідника regretium mobile, як і наш люд, що довить ся на байки і їде за море. У нас мало змислу до життя, мало проворности.

Інші народи, культурніші як ми, дивлять ся на життя більше тверезо і знають, що з зовсім невченими та голодними рекрутами, котрі не вміють і орудувати карабінами, годі їти на війну. Они старають ся о те, щоби перше їх люд мав що їсти, мав у що одягнути ся, відтак, щоби знав, чим воює і на що, а вкінці ведуть его на війну політичну. Політика, захоплюючи цілі маси, може мати лише тоді добрий успіх, коли ті маси чують самі в собі силу, а не думають ту силу здобути собі перше від ворога.

Та-ж власна сила народу — то ніщо иньше, як широка освіта і добробит. А освіта і добробит народу, то освіта і добробит поодиноких людей. Вся культурна робота наша не повинна опирати ся на товариства, як се тепер у нас дє ся, лише на родині. Сотворім перше родини рускі,

свідомі, патріотичні, а вже з них повстануть потім справді живі і жваві товариства. А тим родинам не кажім, що від винаходу regretium mobile залежить їх добробит, лише учім їх, що навіть щось таке прозаїчне, як литишти до чобіт, більше вартне для щоденного життя, ніж найкрасшій мрій.

Добробит має то до себе, що хоч кождий з нас бажає собі его, але ми на него дивимо ся з гори, як на щось негідне людий з великими намірами. Нам справді здає ся, як каже польський писатель, що треба н. пр. більше цінити фантаста-політика з солодкими словами, ніж чоловіка, що придумає спосіб для прожитку бодай кількох родин.

А чи-ж можна найти у нас які нові способи для прожитку, а навіть для добробиту? Чи можна на Русинах „робити інтерес?“ Вже-ж можна, коли чужі люди роблять на нас інтерес, а ми лиш нарікаємо, що самі з того нічого не маємо. Є ще цілі царини невикористані, з котрих можна би мати заробок і жити. Ми не кажемо про торговлю, до котрої помазу, хоч досить пізно, вже і наші люди беруть ся, але, лежить відлогом, не використана підприємствами, ціла царина науки, штуки і літератури. Розуміємо се не так, щоб на сім полі люди науки, штуки і літератури нічого не зробили, лише так, що у нас з того поля ніколи не було таких зарібків матеріяльних, щоби з них могло вигідно жити більше число людей. А отсе хтось же мусить досягнути і до того ми повинні змагати.

23)

Буковинська Русь.

Культурно історичний образок.

Написав

др. Ст. Смоль-Стоцький.

(Далше.)

Оба єї учителі були лише суплентами для того предмету і та провізорія тривала аж до 1870-го р., доки не обняв сего місця Лев Кирилович (умисно висланий на се 1865-го р. до Відня з стипендією — реліг. фонду 500 зр. на науку) перший рік яко суплент, а відтак яко професор.

Із наведеного плану можемо судити, оскільки наука рускої мови була добра і хосенна. Та не сам лиш план, далеко більше добра воля, щирість і любов учителя до предмету ріднають про успіхи і хосенність науки. Реальна школа була в тім відношенні щасливіша ніж гімназія в тих часах. Оба учителі, а особливо Прокопович, стояли свідомо по стороні рускої народної мови і з его науки помімо лихих книжок і помімо такого плану, що на найвишій класі клас Головацького хрестоматію і більш нічого, вносили ученики чималу користь. Ще і те мало своєю

доброю стороною, що оба вони були заразом православними катехитами, отже і при науці релігії супроти учеників Русинів мало деколи руске слово.

1869-го р. вийшов новий план науки для шкіл реальних на Буковині на підставі уставу краюва з дня 30-го квітня 1869-го р. В нм висказана ціля науки рускої мови сими словами: Richtiges Sprechen und Lesen, Kenntnis der gesamten Formenlehre und Syntax, Fertigkeit im Uebersetzen leichter Lesestücke aus dem Ruthenischen und in das Ruthenische — а для цілої реальної школи: Eingehendes Verständnis der Formenlehre und der Syntax; volle grammatische und stylistische Correctheit im Bearbeiten leichter Themata. Uebersichtliche Kenntnis der altslavischen (так!) und der daraus hervorgegangenen Literatur. Предмет науки розділений на поодинокі класи так, що в перших 4-ох класах має скінчити ся наука граматика, в V-ій кл. повторити ся і доповнити, а в VI-ій кл. має подати ся „Uebersicht der altslavischen (так!) und altruthenischen Laut- und Formenlehre“ і пояснити ся старословен. пам'ятники порівнюючи їх з новоруськими, нарешті в VII-ій кл. приходить огляд літератури від найдавнішних до найновішних часів.

Коли-б нарешті і згодити ся на такий план науки рускої мови, — він обов'язує по нині — помімо того, що для пізнання рускої літератури поділено в нм дуже мало часу, то на такі

учебники як Ковальського Читанка, Осадни Граматика, Тороньського Читанка (в V-ій кл.) і Головацького Хрестоматія (в VI-ій і VII-ій класі!) які до неї уживали ся, ніж не можна було пристати. А удержував їх аж до найновішого часу, доки нова правова не зробила їм конець, ніхто иньший як — се чиста іронія — учитель рускої мови, котрий хотів має обов'язок учити єї і рускої літератури, не хотів про неї — се зрештою неслыхана річ — особливо в останніх часах нічого і чути. Щастє ще, що 1872-го р., тоді коли і в гімназії і здає ся з тих самих причин, заведено Читанку Тороньського, бо відтак і се було-б вже неможливе. Рускої мови в реальній школі учить крайній ворог всего, що руске; він виражає ся про руску мову, пр. про мову „Бібліотеки для молодіжи“ видаваної Ом. Поповичем, що єї видумали женевські соціялісти і т. п. Чого-ж очікувати від его учительської діяльності?

Ще в початках свого учительюваня Кирилович не відважчав ся такою ненавистію до повіреного собі предмету науки. Хотів мова его і тоді була потверда, то в темах до задач бачимо багато живих питань нашої літератури; особливо-ж любив ся він в розборі поодиноких творів, в описаню поодиноких характерів, виведених у наших писателів. Старанності годі і в тій добі (менше більше до р. 1879-го) у него закріпити, бо ось який дивогляд подібуємо між его темами 1879-го р.: „Добрий и злий сторони руского народа схарактеризовати посля

Не розуміємо, для чого би н. пр. наш театр в Галичині мав завжди гірше стояти, як реставратор, котрий удержує велику челядь, дорогий льокаль і музику; для чого би руский серйозний видавець мав менше заробляти, як шинкар, що горівку продає; для чого би руский учений мав докладати ще гроші на друк до своєї праці, а руский літерат мав тішити ся лише тим, що его „друкують“. Аби всі ті підприємці, що хотять заробляти на духовій, а не тілесній потребі людей, могли справді щось позитивного досягнути — на те у нас ще не прийшла пора. Але коли не на тяжку науку, то що найменше на розривку кожний Русин таки не менше падкий, як на добру їду. І найгірше бідуючі мужики не відмовлять собі в неділю розривки, парібки — танців і т. п. На тій потребі розривки збивають чужинці великі гроші, а у нас то йде якомсь так млаво і безкровно! Вже чужинці показують нам, що можна на нас робити інтерес, т. е. коли вже не від нас самих заробляти гроші, то хоч нашими здобутками, як на примір нашим театром, заробляти гроші від других. Підприємці українських театрів (між ними був навіть один жид) збирають гарненько рублї від Москалів, отже роблять на наших штуках інтерес; такий хор москвовки Славянської навіть в Чернівцях нашими піснями зібрав тисячі публіки, очевидно за гроші; у віденській „Venedig in Wien“ якісь чотири ніби-Малороси (два мужики і дві жінки) зовсім з толку збивають Німців українськими піснями (н. пр. Гоп, мої гречанки!), козачком і коломийкою; в Будапешті по місті розліплі великі афіши з малюваними Українцями — в народних строях, котрі на сцені в *Ös-Budavar* так само висвітлюють та вигонкують по українськи — і всі ті люди роблять інтерес на чужинцях, але чим? — нашими, чисто нашими розривками. Виходить з того, що й на нас уже можна робити інтерес, лише нема людей справних до того.

Ми певні, що якби найшов ся такий дїрігент, як Остап Нижанковський, зібрав

хор з Русинів та Русинок, привчив его і пустив ся з ним по світі, то певно дїпше стояв би, як на найліпшій галичкій парохії. Ми певні, що як би хто зложив руску оркестру, то міг би нашою музикою стягати тисячі Віденців до такого Ронахера чи до якого пийного більшого льокалю. Снують ся по більших містах сотки різнонародних капелі і збирають гроші; а ми, хоч який музикальний наїд, на своїй музиці нічого не заробляємо, бодай в Австрії. За оригінальністю всюди попитують, всюди за неї платять, — ми зі своєї оригінальності не маємо нічого.

В Росії вже настала мода на український театр. Як видко, ми маємо прикмети такі, що бодай на деякі здобутки нашого життя може настати мода далеко поза границями нашої батьківщини, з чого багато людей може жити. Але ту моду мусимо ми самі впровадити, а не ждати, заким то за нас хто инший зробить.

Перегляд політичний.

Польські дньовники заперечують вістям, мовби положе Баденього було безвихідне і его уступлене конечно. Они зазначають з цілою певністю, що жаден наслідник гр. Баденього не сьмів би взяти назад изикові розпорядження для Чехії і Моравії, бо они видані за згодою корони. Тому домагання Німців зовсім безхосенні тим більше, що своїми маніфєстациями проти династії і держави они сконспірували себе в очах найвисших кругів. Нема причини гр. Баденьому уступати, коли він має за собою парламентарну більшість, бо се небувала річ, щоб кабинет уступав перед кризисом і недовольною меншістю. Зайдуть зміни в кабінеті міністерським, але передовсім що до мін. Гавча і мін. справедливости Глайбенаха. Певно, що гр. Бадені мусить бути анекдочений безличною, злілою і безмежно брутальною опозицією австрійських Німців, але він повинен знаходити заохоту в тій довірі, яке показала для него корона, коли він в осени тамтого року залла напастий тої самої опозиції вище був прошене о димісії; повинен знаходити силу в єдності славянської більшости, що стоїть за ним і не повинен у-

ступати в тій важкій хвилі перелому німецької геґемонії.

Також і вчорашній *Fremdenblatt* збиває поголоски, мовби надходила якась криза в кабінеті Баденього і зазначає прасу, щоб подавала радше позитивні предложенія для порозуміння партій. Заразом зазначає та півурадова газета, що правительство уважає за свою задачу перевести управильне національних відносин в Чехії.

В Угорщині тепер також безвідрадне положе. З двох параграфів зложений закон про цуврові премії стоїть від 30. червня на порадку дньовим в угорськїм соймі а опозиція силує ся безконечними бесідами его не допустити, а бодай можна сумнівати ся, чи ухвалити его до 1. серпня, а як раз того дня минає реченнє важности істнующого закона. Задля того думають над тим, що треба би в адміністраційній дорозі відвернути шкідливі наслідки для промислу і господарства, які би вишли, наколиб закона не ухвалено.

Стрейк рілнийний на Угорщині майже проминув без великого заколоту. Правительство допомогло дітям зібрати єсторічні живня, але тим справи аграрної зовсім не позагладжено а тільки відсунено лихі наслідки еї о рік на пізніше. Коли правительство не придумає способів через сей рік, як зарадити лиху, може той страйк повторити ся нарік ще з більшою силою.

Справа грецько-турецької угоди поступила кроком на перед. Після телеграми з Царгорода, вчєра о год. 10 відбула ся нарада амбасадорів. О год. 11. прибув на конференцію турецький міністер заграничних справ і повідомив збори амбасадорів, що в справі угоди запало рішене на онотдашній нараді кабінетовій. Після него позагладжено основні питання що до угоди прихильно і є наїва, що переговори покінчать ся тепер незадовго. Безперечно, що на се рішене вплинули згідні заяви всіх монархів. Особливо відповіді нашого цєсєра викликали вражєне так в Туреччині, як і в цілій Європі. „Новое Время“ називає єю телеграму кріською лекцією для Туреччини, котра повинна проздумати, що європейскї держави бажають, єдинодушно завести лад на балканськїм півострові і тим способом обезпечити мир і євпокій в Європі. Цєсар Франц Йосєф показав, що їде рука в руку з Росєєю. Не прийати цєсарської ради було би з боку Туреччини божєвієм. „Новости“ бачать в телеграмі певний доказ тісної солідарности держав, котрим поведе ся на останку довести до того, щоб Туреччина признала волю Європи.

На Крєті чим раз гірше. Повстаннє і не гадають приймати автономії а башибозуки в

Квѣтки (!) „Наталья Платова“¹⁾, або 1882-го р.: „Въ какомъ свѣтѣ представляеть намъ Котляревскій (!) въ „Шельменко Денщикъ“ житіє руского дворянства своего времени?“. Та се ще нічим проти того недбалства, а навіть крайної несправности, до всего, що руске, яка опанувала Кириловича в 80-их роках, особливо-ж від 1887-го р. Зміркувавши, що наука рускої мови остає без найменшого надзору, бо ані директор ані инспектор, не уміючи еї, до неї не мішали ся, а не маючи на стільки почуття обовязку, щоб нею щиро і без надзору зайняти ся, став він, найшовши ся в такий компанії як Глібовицкій і Білинєвич — отсі три учителі рускої мови немов звязали ся тоді на згубу рускої мови — зовсім на лад їх плігавити еї, а в своїх темах до задач залишив всякі живійші питання „духового життя Русин. Нарешті посунув ся так далеко, що без обиняків каже про себе в програмі з 1884-го р. „geprüft für russische Sprache, lehrt russische Sprache“²⁾. Взагалі дійшло до того, що гіршою та наука вже бути не могла. Чи ж диво що такої рускої мови, якої учив Кирилович, ніхто учить ся не хоче? Правда не багато в реальній школі буває Русинів, звичайно около 10,

20, але і Волохів мало що більше — в послѣдних роках збільшило ся число Русинів значно, так що Русини навіть перевищили Волохів (в 1893-ім р. є Русинів 46, число Волохів значно менше, а складають ся на него переважно жиди з Румунії і деякі Русини знад Прута), — а преднь волоської мови учило ся вже 50—60 учеників, а рускої 9—24! При такім стані науки можна-б се уважати навіть щастєм, що так мало хто з тої науки користав. Тепер нові книжки, нова правнисть приймає трохи тверду загонєстї Кириловича.

Для доповненя того сумного образу в реальній школі треба ще додати, що і катехитуря дістала ся в руки чоловіка, що не знає по руски. По смерті Олександра Прокоповича був короткий час Сид. Воробкевич правос. катихетою, а від 1872-го р. его брат Григорій Воробкевич. 1881-го р. в лютім пішов він на нараду до Топорівців, і від того часу катихитуря перейшла в руки Волохів. Короткий час заступав катихету знааний Чунтулак, відтак 1883-го р. іменований Волох Козьм катихетою. Руского слова при науці релігії не почути, і екзорти для православних відбувають ся лише в волоській мові. Русини уявляти вчать ся і доси релігії у латинського катихети...

Остає ще одна школа середня в Чернівцях, в котрій учать рускої мови, а се семінарія учительська. Важне се заведенє наукове тим, що з него виходять учителі народні, що мають нести світло науки і під найбільшу стріху скрізь

по Буковині. Заснована учительська семінарія муж. з шкільним роком 1871-им, а жєнська (лише 2 роки) з 1872-им. Помимо того, що Буковина потребує найбільше учителів руских і волоських, викладава мови в сій школі німецька. Правда, розпорядженєм міністерства освіти з дня 20-го серпня 1871 ч. 9529 справу викладавої мови в семінарії учительській так позагладжено, „що деякі предмети попри німецьку також в мові волоській і згоді инші в мові рускій мали викладати ся“ і для удільюваня науки в мові волоській іменувано міністерство учителя Дроздого, а для удільюваня „паралельної науки“ в рускій мові знаного нєм Глібовицкого³⁾, але директор сєї школи Ісєнескул унів так справу йовести, що лиш німецька мови остала ся дійсно мовою викладавою. Вже ся обєставина дуже некористно впливає на будучих учителів народних. Лихі сторони німецької науки могла-б, і то лише в частині, загодити добра наука рускої мови. Боли-ж і та наука лиха, тоді очевидно вийдуть з тої школи учителі, що некайбільше ширити муть серед темного народу хибя вєстрах перед школою.

(Далше буде).

¹⁾ Гл. Fünfzehnter Jahresbericht der gr. orient. Ober-Realschule in Czernowitz 1879 стр. 87.

²⁾ Гл. Programm der gr. or. Ober-Realschule in Czernowitz 1882. стр. 47.

³⁾ Гл. Programm der gr. or. Ober-Realschule in Czernowitz 1884. стр. 26.

⁴⁾ Bericht der k. k. Lehrer- und Lehrerbildungsanstalt in Czernowitz über die Schuljahre 1870/71 bis 1895/96 Czernowitz 1896 стр. 22 сл.

окупованих державами округів стають чим раз брутальнішими. В Кандлі прийшло навіть до борби між ними а англійською залогою, в котрій упало 16 англійських жовнірів.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 17. липня 1897.

Електричний трамвай вже таки напевно передадуть до публичного ужитку в неділю о год. 12. в полудне. Магістрат розіслав оповіщення бурмістра, що-до принципів, які обов'язують публіку при їзді трамваєм, і тарифу. Так отже Чернівці дістануть ще одну цю великоміську.

„Patria“, нова газета волошка, почала виходити сего вівторка. Видає її вже не дідич Грігорча і не „Concordia“ а кандидат адвокатський в Сучаві Криклевич, а за редактора підписує як перше „Gazet-y Bucovinei“, друкарник Бучевський. З демократичного змісту вступної статті 2. числа видно, що в „Patri-y“ верховодять молоді, що запанували і в тов. „Concordia“, де остався один дідич Грігорча. У 2. числі згадала „Patria“ і про Русинів і то у звістний вже всім нам спосіб. Спомінаючи про нашу статтю дотично православної школи народної, каже, що Українці не причинились і шельогом до православного релігійного фонду, та кинь собі з історичних фактів, наведених в культурно-історичній образці „Буковинська Русь“ про автохтонство Русинів на Буковині. Над таким способом трактування поважних справ зі сторони „Patri-y“ можна хіба жаліти; бо тим не вкоротить прав буч. Русинів-Українців до релігійного фонду, оснований австрійським цісарем, не молдовськими господарями, для всіх прав. Буковинців, які не змінять історичних фактів про первісних жителів Буковини.

Великого „гарбуза“ завів Мордко баронівський Никольський вчора до Садагурі. Проворний жидок, побачивши молоденьку „Patri-y“, муж її сватати за старого збанерованого дідича, що ледве 3 місяці тому поховав свою юбіту „Gazet-y“. Штудерний Мордко знає справді, що его пан не любить демократичного роду, але що-ж робити, коли аристократія звела ся, а барон хотів би ще грати далі велику роль, отже треба підрепарувати его замиряюче панство. Посилає проте Мордко своєю „Почтою“ любовне писмо в імені свого барона, вихваляє в ній „Patri-y“ під небеса, тішить ся, що в її родній лаванувала згода і присягає їй вірність, хоч сам не знає доки. Але горда Волошка, подякувавши за підхалбетство, каже, що не хоче бути бароновою, тільки сама дбати про свій волошський рід, до котрого Грекові й жидови заєї, що знає їх дружбу і вірність. От такого маюгона облизав підтоптаний жених садагурський.

Гершко гніває ся, що руска друкарня несе ему досі виключно упривілейований „gesheft“, бо ото, нині Чин в „Buk. Rundschau“, власть шкільна видала розпорядження, аби всі друки шкільні купувати в рускій друкарні й на те дала їй взори тих друків. Руска друкарня тішить ся сям наказом, про котрий досі не знала, і просить нас повідомити ви. управителя шкільнородних, що власне друкують ся після взорів куплених сего тижня у Гершка Чона всі друкарські й появлять ся ще сего місяця по ціні, яка буде оповіщена в „Буковині“. Подякує се до загальної відомості, примічаємо зі свого боку, що патріотичним обов'язком кожного учителя-Русина є купувати всі друки лише в рускій друкарні, не спирати живітків шпекулянтів лише своєю народною інституцією, тим більше, що ліпші вироби і ціна буде навіть дешевша.

Нещастя на залізницях настигають одно по другім. В сусідній станції під Касель в Німеччині забули устатити сигнали остерігаючі і через те наїхали на себе два поїзди між тими станціями. Притомність машиніста, котрий на сто проків загальмував поїзд, зменши-

ла трохи силу удару, але все таки згинувло при тім три особи, десять раних тяжко а три легко.

Стріляниці військові заложені у нас дуже близько міста і в залюднених околицях. Се може бути вигідно для жовнірів, бо не потребують ходити далеко, але небезпечно для околичних мешканців. Піхотинцям не зашкодило би перейти ся трохи дальше для вправ в стрільню остроми набоєм а безпеченство людей зискала би на тім. В четвер по полудні, коли в Білій коло Чернівців стріляли жовніри краювої оборони, поцілила куля двох мужиків, одного в шию, другого в живіт і зранила їх тяжко. Після першої помочи відвезено зраних до крайового шпиталю. Треба би отже переложити стрільню в безпечніше місце, бо научити жовнірів ціляти в шайби на стрільниці а не в людей на полі — се вже трудніше.

При іспиті зрілості в коломиській гімназії, до котрого приступило 25 публичних учеників і 3 екстерністи, здали ті Русини: Лев Посадкий (з відзн.) Теодозій Глбовицький, Антін Крушельницький, Партеій Чубатий, Ярослав Бородайкевич (екстерні). Один ученик відступив від іспиту а чотирох дістало поправку по ваканціях.

О приватну гімназію польську в Тішині піднесли тепер Поляки великий ропіт. Міністер просвіти Гавч не хоче признати її права публичности. Міністер хотів втихомирити бурю тим, що дав оголосити у Fremdenblatt-y мов би ще не занала жадна ухвала і вона буде залежати від другої інспекції того закладу. Але що інспекція могла би ся відбутися аж на другий рік шкільний, а між тим німецькі і чеські приватні гімназії в Містку і-Фрицку, заложені рівночасно з тішинською, дістали вже давно право публичности, то польські газети не перестають ударати на міністра просвіти. В Тішині має відбутися велике віче, котре буде домагати ся не тільки признання права публичности, але удержавлення сеї гімназії, а рада міська у Львові визначила десять стипендій по 100 зр. для учеників тої гімназії. Таку акцію уміють Поляки розвинути, де ходять о їх шкільництво!

Число руских читалень по селах в Галичині, які оснувала львівська „Просвіта“ виносить взагалі 445. В р. 1895 оснувало се товариство 221 читалень а в р. 1897 до кінця червня 104 читальні. В місяці червня внесено 15 статутів до намісництва з просябою о потвердження їх для нових читалень. Щастя Боже такий праці!

Др. Мих. Борискевич, славний окуліст, професор університету в Граці, приїжджає як що року на час ферій до Галичини до свого брата в Цвітовій, почта і станція залізнична Бучач. Др. Борискевич уряджує в Цвітовій маленьку клініку окулістичну і несе поміч недужим на очі, що зі всіх сторін їздять до него. Мужики в Цвітовій урядили ся вже так, що можуть свої хати відступати приїзжам хорим, котрі замешкують там цілими тижнями щоб що дня ходити на клініку. Ми мали нагоду переїжджати через Цвітову коло полудня. Прикрій се і оригінальний вид, як в той час вертають хори з Цвітовіанської клініки. Одно держить ся плота, шукаючи дороги, друге спочиває біля дороги в тіни, затулюючи болючі очі, третє їде з проводирем, потікаючи, але на днинах хорих маює ся радість мимо болю по всяких заснуваннях і зливаннях очей, бо знають, що їм ліпше стане від того і всі вірять в знаменитого а добродійного професора.

Ярмарочні жиди. На храмі св. Івана в селі Порубах коло Яворова жиди устатили свої страгани зараз коло церкви і перешкадали відправі криками та захвалюванієм своїх товарів. Деякі старий газди уносили їх, щоб не галасували підчас служби божої, але жиди ще кешкували собі з них. Тоді паробки прогнали бородатих крамарів а їх манатки повикладли з церковного паникару аж геть за дорогу. Видко, що жиди аж трохи не поправились за 1900 літ, бо ще тоді проганяв їх Христос так само зі святині, де розсїяв ся бузи зі своїм крамом.

Здає ся, що они не поправлять ся і за других два тисячі літ.

Напад на офіцера. В Сучаві прийде перед суд справа др-а прав Фінклера і его брата, елева лієничого, котрі тамошньої неділі напали на одного поручника тамошньої залози. Узброєні в грубі палиці вичікували на поручника в неділю рано перед касарнею, куди він мусів переходити. Поручник спостеріг їх завчасу і зійшов з хідника, щоб уникнути скандалу на отвертій улиці. Але др. Фінклер приступив до него і замахнувся палицею. Поручник витягнув скоро шаблю і відбив удар, але рівночасно напав на него з заду елев лієничий і зловив его за обі руки. Почало ся боркане між ними, оба повалили ся до рова а др. Фінклер вирвав офіцерові шаблю. Се побачив капітан через вікно з касарні і з добутою шаблею вибіг на поміч нападеному. Коли напасники побачили надбігаючого капітана, пустили поручника, др. Фінклер віддав добровільно шаблю капітанові, а той дав її поручникові. Напасників віддано до арешту окружного суду в Сучаві і нині має вести ся против них розправа.

Землетрясене. В Люблянці дає ся чути передвчора сильне землетрясене. Всі будинки зарисували ся, хрести на церквах поперекирлювали ся а дзвони самі ударили на гвалт. В містї запанувала була страшенна паніка; люди вибігали зі сну на пів нагі на улицю; ніхто не знав куди бігти і як себе ратувати. Тепер вже населене успокоїло ся трохи. Шкоди обчислюють коло 750.000 зр. Також і з других міст доносять про землетрясене. В Триєсті було чути легкий удар під землею, котрий не наробив жадної шкоди. Так само в Дрохенбургу в Україні і в Вельдесі. В Царенці і Аграмі дає ся чути майже рівночасно о год. 7. рано легке землетрясене. — Вказують на те, що Фальб означив був день 14. липня критичним в другім степені. Але старенький учений, здає ся, більше вгадає, як вираховує ті дні, а часом і вгадає.

Телеграми „Буковини“.

З дня 17-го липня 1897 року.

Відень. Egerer Nachrichten пишуть в справозданню з неділишних демонстрацій межі внішим таке: Его цісарське Величство німецького цісря повідомили зараз в неділю вночі про надужити зі сторони війська і жандармерії, а до повідомлення долучено просябу, щоб в будучности приєднали з поміччю в подібних випадках. (??)

Любляна. Slovenski Narod завзиває всіх Словенців, щоб зібрали ся на віче в Цилей або Цилівці. Віче се мало би бути демонстрацією против недавнього німецького віча в Цилівці.

Царгород. Бувший великий везир і генеральний губерлятор Крети Дшевад-паша має виїхати на Крету на начального провідника турецьких військ.

Відень. Після оголошення Fremdenblatt-y низша гімназія словенсько-німецька в Цилей, котра в своїм часі викликала стільки шуму, має з кінцем серія перестати існувати.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінцій виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 ар. в гору.

ПОКЛАДКИ

від правдивих курій Брама по 15 кр., від голландських чорних з великим білим чубом по 25 кр., від курій Houdans по 25 кр., правдивих стирійських по 10 кр., срібних падуанських по 30 кр., Langshaus по 30 кр., від індиків по 30 кр., срібних Wyandottes по 30 кр., італійських по 30, карликів по 30, Кохинхіньських по 25, семігородських голубинок по 20, Dorkings по 25, Нокагама 50 кр., Емденських гусей великанів по 1 ар. за покладок, декінських качок по 20 кр., від великих стирійських качок по 20 кр.

Розсилаю покладки лише від расових птиць, нагороджуваних дуже часто, і даю за чистіть і правдивість раси всяку гарантію.

MAX PAULY,

Köflach (Steiermark).

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі.

загально признаний знаменитий умирюючий лік на втирання: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх антиках. Просимо ждати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з остерожністю лише флашки зі знаком знакою охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях пошукує для бурси від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалюванем, освічуванем і чищенням комннат та пранем білизни.

Термін для зголошування до кінця липня с. р. — Близні услівя в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) що-дня від 6—8 год. вечером.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипломом ц. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство ткацке

„PRZADKA“

(ПРЯЖА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публичі свого виробу чисто льняні зв'язні з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСЬКІ

від найгрубших до найтонших веб і біле столове о взорі квітковім і адамшиновім; також доставляє матеріалів на комплетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛОВНІ.

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станція залізнична в містечку).

Прібірки і цінники на жадають оплати і відворотною поштою.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З ЧЕРНІВЦІВ						ПРИХОДЯТЬ ДО ЧЕРНІВЦІВ					
до Венезолівця, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Венезолівця	1125	320	757	811	610
до Глібоки, Гадінофальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадінофальви, Глібоки	—	809	1212	350	1090
до Садагурі, Бояна, Новоселівці	645	450	—	—	—	з Новоселівці, Бояна, Садагурі	—	1113	950	—	—
З ГЛІБОКИ						ДО ГЛІБОКИ					
до Карпатська, Сторожкини, Бергомету, Межибождів	814	545	—	—	—	з Межибождів, Бергомету, Сторожкини, Карпатська	635	1037	809	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межибожди від 1-го марта до 3-го вересня що ніч і влітку.											
З ГАДІНОФАЛЬВИ						ДО ГАДІНОФАЛЬВИ					
до Радівця	610	1003	228	612	805	з Радівця	545	805	115	550	747
З ГАТНИ						ДО ГАТНИ					
до Кічмани, Гургуторя, Вами і Кічмани	1010	201	—	—	—	з Кічмани, Вами, Гургуторя, Кічмани	1258	635	—	—	—
З ІЦКАН						ДО ІЦКАН					
до Сучави	321	630	1000	216	718	з Сучави	442	842	120	630	897
З ВАМИ						ДО ВАМИ					
до Рус-Молдавиці	345	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1250	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розкладати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.											
З КАРАПЧЕВА						ДО КАРАПЧЕВА					
до Чудина м. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина м. С.	545	545	—	—	—
Перший поїзд їде що понеділок, другий з вівторком понеділка, вівторок кожної неділя.											

□ поїзди повільні; * поїзди особливі; без знаку поїзди нічні. Час середно-європейський їде о 45 минут пізніше від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і означає ся підчеркнутом минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарадом Івана Хромова.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Противжидівський рух в Галичині.

В Станіславові почала виходити польско-руська газета (тижневник) н. з. Związek chrześcijański (Християнський Союз) і в ній в статті, писаній по руски, читаємо такі мотиви, чому повстала та газета:

„Пускаючи перше число нашої часописи в світ, випадає Редакції після прийнятого звичаю подати причину, яка спонукала її взяти ся за видавництво. Тож оминаючи всяку високопарну фразеологію, зазначаємо коротко, що причиною, яка зродила наше видавництво, єсть невідрадне положення християнської суспільності в нашій країні (Галичині). А гарний, чудовий наш край! Карпатами сповитий, Дністром підперезаний широко і далеко розсїв ся від Висли аж до Збруч, і надійшов его Бог великим добром та статком; — і зложив в его нутро блага твскарби безмірні. В нас всего доволі: і землі і ліса і хліба і наші і соди... Справді: країна „ізбрания“, молоком, медом текуча! Тут би лиш жити та умирати. Так що-ж з того, коли ті, що із поковніку сидять на тій благословенній землі, що її зрощують потом своїм, в недовістках, в злиднях свій вік коротають... Що-ж з того, коли мимо тих природних богатств, якими наш край так щедро випосажений, жителі его з голоду примірають і в розпачі, кленучи свою долю, рік-річно тисячами покидають прадіди оселі, а йдуть в світ за очі шукати за широким морем того гаразду, котрого в дома з роду не зазнали... У нас добре жити, та лиш не нам

християнам, зарівно як Полякам, так і Русинам. Хто лиш без упередження і з консеквенцією хоче прослідити наші галицькі відносини у всіх напрямках, сей мусить згодити ся з нами в сьм, що бит християнської суспільності просто: zagrożений. Зі всіх-усюдів витискають нас жида. Великий капітал, той pervus getum нинішньої доби, виключно в їх руках; торгівля, промисел і всякі инші інтративні підприємства так само. Гей ті павуки обсеруваки они наші міста і села та преріжними Geschäft-ами, склепиками, пивками висекають нашу працю-кєрвавицю. Найдрібніший цент нашої продукції, тоне в їх бездонних кешенях. Нещодавними часами забрали ся і до землі, сей одинокій ше нашої опори... І з переражаючою скоростію, як свідчить статистика, виривають нам з рук ту святую спадщину батьків наших, ту земельку рідну поборану кістками, насичену кровю прадідів наших...! Крім того, маючи економічну перевагу над нами, а через те тримаючи нас в невідлучній залежності, жида здеморалізували нашу суспільність до крайности. Затирають ся етичні поняття і принципи в життю публичнім наших народів; захитані у нас основи сьв. віри, навіть між простим людом. Хоч соромно а з болем серця треба признати, що наша суспільність чим раз більше і більше жидоватіє... Наш „пан“ без жида не зробить і кроку одного, наш мужик без жида не уродить ся, не окрепиться, не звичає ся, не умре, одним словом: жид став одинокою порокою і розрадою нашої християнської суспільності... А за тим йде, що всюди і у всім їх верх, їх воля і їх лад. Жида єсть фактичним па-

нами в Галичині, а ми, християне, зійшли до незавидної ролі рабів семітекх...! От де ми в дійсности опинились.

Не місце тут подавати цілковитий, деталічний образ нашого положення, се лишає собі редакція до обговорення в дальших числах. Нині обмежаємо ся лиш на констатованню нагого факту. А думаємо, що тих кілька хоч і невикінчених черт, які кинули ми на папір, єсть аж надто достаточні, щоб над ними серйозно застановити ся та призадумати ся. Се іменно було причиною, що ширший круг добромисельчих людей, видячи неминучу, а цілковиту руїну і моральну і матеріальну, до якої наша суспільність так скорим кроком спінить, загадав противдіяти і запобігати грозячому небезпеченству. В тій цілі засновано на відповідних статутах товариство і постановлено видавати часопис „Християнський Союз“, котра би, виказуючи причини нашого упадку і подаючи способи заради, взагалі ділала в тім напрямі, щоб справа християнська, а тим самим справа правди і справедливости, найсамперед в одиначі, а через ті в цілій нашій суспільності, дійшла до належного зрозуміння та до остаточної побіди. Ведеме той часопис поручено нашій Редакції. І ото ми в імені товариства і з его поручення по раз перший виступаємо прилюдно. Слабі наші сили, але сильна воля і щира охота пожертвувати їх для добра загального. Ми в повній свідомості трудности і ваги справи, якої підняли ся. І хоч нам не тайні прикροети і перешкоди, з якими прийде ся нам боротись, з тим більшою вірою в успіх приступаємо до діла, що хочемо боронити найвищих ідеалів.

24)

Буковинська Русь.

Культурно історичний образ.

Написав.

д-р. Ст. Смоль-Стоцький.

(Даліше.)

На жаль довгий час справді так було, бо після того, що вже вкєрєт говорено, досить було-б сказати, що учителем рускої мови в семінарії учительській від 1872—1890-го р. був знавця Іван Глібовицький. (В останніх двох роках Глібовицький був ведучий, отже заступав его оден рік суспільств Іван Клима, котрий пізніше вийшов до Росії, і Б. Юркевич, саме тоді іменованій професором для математики і фізики в учительській семінарії). Глібовицький родом з сел в учительській семінарії і почувши в собі яко професор (в гімназії був він лишне побічним учителем) силу, ступив не один крок наперед: замість рускої мови став він тут учити вже чисто московскою, заван нитомієм купувати собі Pöhlmann's Leitfaden zur Erlernung der russischen Sprache, в нійшій писемівав всякі дашки (а, б, в), називав їх „политическими проговорами“ і т. д. Відповідно до цих своїх по-

глядів називав він руских нитоміїв семінарії Russen і Russinnen.¹⁾

Книжок до сєї науки уживав він тих самих, що приписані були для буковинських шкіл народних.²⁾ Таким чином учитей не могли нічого більше знати понад те, що зміли ученики шкіл народних.

Учив він без всякого ладу, зовсім без слів, а лиш читав, а інших учеників пускаяв домім: дуже часто посивав, так само як Бліжневич в гімназії, всіх домім, молчали: йдуть так, щоб директор не бачив! Задомі далав дуже не правильно, а здеморалізував навад.

Отже та була та наука, що мала служити взірцем для будучих учитей народних.

¹⁾ Гл. Bukowinac Lehr-Systematisches für das Jahr 1875 виданий Глібовицьким, стр. 81—85.

²⁾ Який дух віла в тих книжках, найбільше пізнати а того, що пр. в Первій рускій читанні а р. 1887-го, уложений Карлазовичем в спілці а Шкурганом і Поповичом, при вичисленю сьмислових племен на стр. 169-ій пропущено одно а обох, або Русинів або Москалів, хоть наведено навіть Словаків; що на стр. 161-ій говорить ся про Новгород яко „найбільше місто наших предків“, а про Київ і одним словом не згадує ся, хоть всі літописи називають Київ матірню руских городів і т. п. Всі ті книжки писані „звичкою“, і мусіли такими бути, бо ніякше не було-б пробовані Глібовицьким, котрий через дозві алфа мав немов монополію апробати в своїх руках. Поприпан аргументом називає живого в спілці а Гартнером Minoritätsvotum.

Не треба і казати, що який перовозір, такими вийшли в великій часті і учитей, котрих за 16 літ виховало ся під рукою Глібовицького, споре число.

Не багато що та наука поправила ся під наслідком Глібовицького проф. Рукшица. В р. 1893-ім був іменованій професором рускої мови в учительській семінарії Сергій Швобін а родський, котрий зараз тася взяв ся направиати давні хибі. По двох роках прийшла вона в руки Антона Клима. Судячи по его дотеперішній праці, можна мати певну націю, що він заведе лад в тій науці, і що вже на заведінні скінчили ся нещасні часи плетягостія рускої мови в сьм науковім заведеню і завитала для неї айша доля.

В жєньській семінарії учить рускої мови проф. Лев Галицький.

Що до релігії православної нитоміи Русини тут так ємо убогаєні як в нєшій релігій. Спершу мусіли вони учить ся релігії по волоськи, бо сего вимагали катехити Понєскул, Боднарєскул і Чунтудак. Ойр нитоміїв торсанізований свого часу Ом. Поповичом довів до того, що катехити Боднарєскул і Чунтудак стали виллати релігію по волоськи і по іменам³⁾, а нитоміи могли відповідати і по руски. Став той тризав і досі.

³⁾ Характеристично, що той сак Чунтудак, котрий в семінарії учительській не мав і слова знавлати по руски, став відтак руским катехитом в гімназії!

найдорожших святощів, зарівно дорогих так серцю Русина, як і Поляка, хочемо боронити нашу віру, наш бит. Тож сьміло підносимо наш боевий оклик: „За віру сьв. за народ!“ Мав жеж би сей оклик безсільно прогомоніти серед нашої суспільности, як голос вопіючого во пустині? Ні! і ще раз ні! Ми певні того, що християнська суспільність як руска так і польська не замкне свого уха і серця на голос правди і справедливості, а цілою масою попре нас і морально і матеріально. Ми певні того, що наш оклик тисячним ехом відоме ся в серцях обох народів. Ще-ж прецінь суть у нас люди, в котрих серця горять огнем правдивої любови Бога і ближнього. Ще-ж прецінь суть у нас люди, котрі плекають правдивий патріотизм, не заражений самолюбством, несплямлений приватною, інтересом... Ми певні того, що перед окликом, який підносим, затихнуть всякі приватні і національні вражди і спори і упередження які від віків пожирають наші найкрасші сили... Тож на бік сварка, на бік шовінізм, бо гинемо!

Мир Вам братя днесь привосия,
Мир, то наших батьків знає;
Мира з неба Веім днесь просим,
Чи він Русин, чи він Лях!
Разом руки си подаймо
І як брати ся любім;
Одні других вспомагаймо,
К' снільний меті поснішим!

А наша мета, наша ціль, сьвята, велична! Іменно: „Вирвати нашу суспільність з жидівської залежності і впливу; зєдинити і зорганізувати єї до оборони загроженої єї егзистенції“. Тож: разом руки си подаймо за віру нашу, за народ!“

Як бачимо із сеї статі, то в Галичині починає ся організувати противжидівський

рух. Християнський Союз думає на тім поли зібрати Поляків і Русинів до спільної згідної праці, бо на иньшій місці каже: „Ріжниця народности, ані ріжниця політичних відтінків не повинна нас ділити. Адже ту йде о найсьвятійші ідеали, о найжизненнійші квестії життя!“

НОВИНИ.

Чернівці, дня 19. липня 1897.

На розвагу родичам. До вступного іспиту до рускої паралельної класи при чернівецькій гімназії тепер зголосило ся 23 учеників, з котрих заклали іспит 15. Як бачимо, то сего року зголосило ся перед фєрїями значно менше число учеників до рускої паралельки, як торік перед фєрїями. Причини того треба глядати не в чім иньшій, тільки в тім, що в краю вже перестали уважати ту паралельку за чисто-руську, де латиний легко іспит зложити і легко далше вчити ся. Була в свій час вістка в газетах, що ніби-то сего року заострено іспити вступні до гімназій; так може й се деякого налякало. Але ми дізнаємо ся з певного жерела, що іспитів зовсім не заострено, хоч, розуміє ся, вимог що-до німецького язика в рускій паралельці не зміняє. Жадають так само як торік відповідного знання і німецької і рускої мови — і через те подвійна трудність для вступаючих хлопців, особливо селянських. Крім того заявили сего року і наші ви. учителі по селах, що не намовили більше родичів і не підготували більше учеників до гімназії. Певна річ, ніхто не має права жалати від них щось подібне, але той обовязок повинні були они самі наложити на себе, коли почували ся правдивими Русинами і знають, що за них того ніхто иньший не зробить. Сподіваємо ся, що підчас ваканції приготувать більше учеників, щоб могли 1. вересня зложити іспит.

Аби наші читателі знали, а яких сторін зголосили ся тепер ученики, подаємо виказ сіл: Погоризівка, Карачів (двох), Брідок, Кучурів великий, Вісній Станіслав, Луцкая (двох), Вашківів н. Ч., Чернівці (двох), Вишніва, Василів, Ланівка (двох), Залізни (в Галичині), Жадова, Кіцмань (двох), Кунка, Дзвиняча, Черенківці і

Іспас — разом 23. Вєї знаємо, що на Буковині маємо майже десять разів більше руских сіл, ніж тих, звідки хлопці зголосили ся до школи. Чи-ж не сором, аби з тих других сіл не зголосило ся ані по одному ученикові? Нехай не лякають ся, що трудно вчити ся; они мусять помучити ся троха більше, заким добемо ся того що наша гімназія буде справді чисто нашою.

Цікавий об'єкт сєй, що до вступних іспитів до рускої гімназії зголосило ся також двоє Чехів і один руский Маєр, котрого батько родом з Егер, а син римо-католик, а проте дуже добре зложив іспит по руски. Починаємо і ми, Русини, мати своїх людей з німецькими прізвищами, як Маєр, Мілер, Бавман, Шнайдер і н.

Пн. учителі, що сих ваканцій возмуть участь в курсі для науки зручності в чернівецькій учительській семінарії, найдуть дешеве поміщенє а й добрий дешевий харч в бурсі „Народного Дому“, треба тільки привезти з собою свою постіль. Ближші уелія устно і письменно подасть зарад бурси (улиця Петровіча 2.)

Оголошенє конкурсу на запомогу стипендію з фонду Тараса Шевченка на рік 1897/8-ий в квоті 100 зр. ав. розписує Виділ тов. Просвіти у Львові. О сьї запомогу стипендію можуть убігати ся передовсім убогі, талановиті літерати і артисти рускої народности, як також убога талановита молодіж рускої народности, що по укінченню шкіл виспих віддає ся спеціальним студіям науковим. О сьї запомогу стипендію буде надавати Головний Виділ Товариства „Просвіта“ у Львові і виплачувати в двоє піврічних рахтах по 50 зр. ав. Подання належить вносити до Головного Виділу Товариства „Просвіта“ у Львові (ринок ч. 10), найдалше до дня 31 серпня 1897 р.

Виказ датків добровільних на товариство Січ у Відні за час від 1-го Лютого до 15-го Липня с. р. а) до каси товариства зложили пн: проф. Іван Прийма 3 зр., проф. Василь Ванар 1 зр., проф. Володимир Кмітєвич 5 зр., посол др. Теодор Окуєвський 10 зр., полк. лікар др. Амбросій Целевич 5 зр., проф. Заклинський Роман 1 зр. б) до бібліотеки товариства дарував п. Кость Панківський одну книжку. Всім сьім агаданям добродіям нашого товариства складаємо о сьїм прикладу і шкуру подяку.

За Виділ товариства Січ:
Ераст Бурчаківський, Іван Сажарський,
голова, секретар.

Серед таких сумних обставин розвивала ся цілі десятки літ аж до найновіших часів трох не всї руска інтелігенція на Буковині, бо-ж се і є ті три заведеня наукові, що єї доси пригнобили²⁾.

Руска інтелігенція не винюєнда з тих шкіл жадного позитивного знання рускої мови і літератури. Вона не навчила ся там ані говорити добре по руски, ані правильно виражати свої гадки в письмі. Її не подано огляду духового життя Руси. У всьїм тім, що саме становить властиву ціль науки мови в середніх школах, чула вона від своїх учителів самі недорічні баламутства. Але що ще гірше, від учителів своїх учили ся цілі покоління буковинсько-руської інтелігенції не любити і не шанувати своєї рідної мови, ба навіть єї зневажати; від них переймала молодіж, бути байдужною до рідної мови; вони зацілювали в молодецьке серце всю ту деморалізуючу отруту, що викликає розклад в народнім організмі — одним словом учителі ті нанесли буковинській Русі невіджазовану шкоду, котрої поладженє вимагає багато часу і праці.

²⁾ Інші школи середні на Буковині, як заснована 1862-го р. контом православного релігійного фонду гімназія в Сучаві, відтак гімназія в Радівцях і знесена вже низна школа реальна в Сереті мало що вихають тут в рахубу раз задля того, що мало хто в Русинів вчить ся в тих школах, а по друге і задлятого, що в них зовсім не вчать рускої мови. Лише в Сучаві учив ся сей час проф. Рента в двоєх відділах рускої мови, і оскільки нам відомо чистої рускої мови, але відколи він перейшов на чернівецьку гімназію, устало там і той трошечки науки. Старання руских товариств, щоб завести в тих гімназіях науку рускої мови бодай яко предмету надобовязкового, остали доси без успіху.

бо-ж воно може наступити що йно з відкритим відродженєм і відновленєм інтелігентної класи народного організму. Цілючим же средством на розвій: всього зацілюєного такою наукою самодурства є позитивне знанє, і таке знанє повинна подавати школа. Школа є підвалиною духового розвитку кожного народу і яка школа, таке і духове житє народа. В останніх часах положено основи до поліпшеня науки рускої мови унаправленєм рускої правописи і введенєм чистої народної рускої мови в школах на Буковині. Чей і овочі з такої науки будуть липні!

Добутки сєй розвідки ось які:

1. В цілім 40-літнім періоді науки рускої мови в середніх школах на Буковині треба відріжкати три доби:

а) в першій добі учителями рускої мови є (православні) сьвщеники; вони розуміють ціль сєй науки так, що вона має служити перед усьм церкві, проте церквінина перемагає;

б) в другій добі учать рускої мови (гр. кат.) богослови не сьвщеники; інтерес сьвітський виступає на верх, але сильні ше впливи церквінни: з тої мішанини цілий і інтересів являє ся серед тодішніх політичних обставин в добутку московщенє рускої мови;

в) при кінці сєго періоду обіймають науку рускої мови учителя сьвітєні, у котрих ціль науки сама руска мова і єї література.

2. Хибі в науці рускої мови мають свою причину в недостатку всякого хотєби найменшого надзору із сторони шкільної влади. Ані інспектори шкіл краєвих ані директори тих шкіл, де учать рускої мови, не уміють і не розуміють рускої мови, не обізнані з єї потребами, зовсім не дбають про неї; нема

для неї ані плану, ані інструкцій ані книжок; вона дізнає зовсім на заглу і насласку учителів.

4. Хотє злізна, але чим раз більше визнає ся православна Русь буковинська снїд переваги волюнції і стає на власні ноги. Почутє національне ростє.

4. При кінці періоду замітний величезний поступ в кождім напрямі.

До того засновано 1896-го р. при новостворєній низній гімназії в Чернівцях рускі паралельні класи. Почавши від р. 1874-го безпачинно упоминали ся Русини о руску гімназію на Буковині. Нарешті дочекали ся по 22 літах сповнення свого оправданого жаданя. Але не обійшло ся і тут без того, щоб ширину царєв. постанову, після котрої при низній гімназії в Чернівцях мали ся отворити паралельні класи з рускою викладеною мовою, на шкоду Русинів не обкроси. В т. зв. руских паралельках викладає ся тепер лише латина і математика по руски, аєї инші предмети по німєцки. І знов треба заходити ся коло того, щоб рускі паралельні стали дійсно рускими. Та в кождім разі се важний адобуток; рамси рускої мови розширено, а руским дітям все таки удесяшено приступи до високої освіти і є повинна наля, що тоті паралельки достарчать буковинській Русі ширю рускої інтелігенції.

Помалу, дуже помалу, але певним кроком ступаєм наперед.

Замітка: Продовженє сєй праці проф. Стоцького надано на другий місяць. — Редакція.

Мало не спалив ся живцем помічник садагурської пропінанції у людській труті-горівці. Тамтого тижня він привіз бочку спирітусу з Чернівців і уставляв її в пивниці. При тім змочив своє одне спирітусом. Думаючи, що може бочка тече і спирітус розілляв ся на землю, хотів переконатися і запалив сірник. В тій хвили заняло ся на ній здалека одне від але фільтрованого спирітусу. Нещасливий зачав кричати і люди надбігли на ратунок та придусили огонь. Однак до того часу поломив вже при-смалила тіло в кількох місцях і тяжко попареного мусіли відвезти до краєвого шпиталю.

Пожар копальнів нафти. В Чорнім Городку коло Баку на Кавказі вибух огонь в копальнях нафти. Пять рафінерій і склад при пристани обійняла величезна полуміння і тревала більше як добу. Кілька людей згинуло при тім нещастю а всім осіб попарених тяжко. Коло двох мільйонів пудів керозини вигоріло в тім пожарі. Доокресні рафінерії застановили роботу.

Дві локомотиви упали в ріку Адур з моста, котрий збудували на місце зірваного під час послідних новеньких. Готовий міст пробували що до витрималости і пустили порожній, особовий поїзд, котрий перейшов по ній безпечно. Відтак другою пробою тривкості мосту мали бути дві локомотиви, пущені разом. Міст був за слабий, заломив ся і обі локомотиви спочили на дні ріки. При тім не обійшло ся без нещастя, 11 осіб тяжко ранених а з них три борються ся зі смертю.

Геройський вчинок. Дня 13. с. м. кунали улани коні в ріці Раті в селі Двіріц коло Мостів великих. Один улан став потопати разом з конем, а другі улани боялись ратувати свого товариша. Побачивши се 17-літній матурист Клим Новак, син пароха з Двіріц, поспішив з нараженем свого життя і виратував улана; він утопив ся, хотів підважний молодець і коня притягнув був до берега.

Села жebraцкі існують між російським народом в губернії Пензи, де всі жителі сід Сіновка, Шандаса, Дурасовки займають ся професійно жebraцтвом. Рік-річно розходять ся всі мужики тих сід на всі сторони широкої Росії, а баби газдують дома, як можуть. Жebraки творять свої ватаги під проводом вибираючи зверхників а в потребі і наймають собі вищих жebraків, котрим платять за їх „роботу“ по два рублі місячно. Дохід досвідченого жebraка виносить 15—20 рублів місячно. З тих грошей висилають они частину до дому на оплачене податків і даних а місцеві власти, хоті знають про ті жebraцкі інтереси, толерують їх, бо податки ідуть правильно а часами і підвезуть проворні жebraки якого кубана для начальства.

Злодії як в байці. Оногоди в ночі дібрали ся злодії до дому Лейби Грінбаума фабриканта скла за Янівською рогаткою у Львові і забрали звідтам все, що лиш знайшло ся дорогоцінного: срібну цукорничку, ліхтарі, ложки, ложечки, ножі і т. д. та занесли вкрадені річи до клепарівського ліса. Жандармерія і агенти поліційні кинулись зараз за злодіями, але за ними і слід був пропав. Аж вечером, коли переходили через Клепарів, побачили в лісі межі деревами явсьє світло. Підходять ближше, дивлять ся, а там горить огонь, а коло него сидять чотири злодії, та нирують, нюють і заїдають; їм послугує дівчина, ходить від одного до другого та паливає до чарки і усміхає ся солодко і моргає на хлопців, котрі відповідають на її залицяння своїми дотентами. Нараз блиснули жандармські багнети. Ця ватага сховилась і перепуджена пустилась втікати, але коли побачила, що нема ради, піддала ся спокійно жандармам і признала ся, де поїхала вкрадені річи. Они були заковані в ланці і треба їх було відкупувати. Остаточно все знайшло ся, пропав лиш годинник Грінбаума, а злодії пішли до „Іванової хати“.

Ріжниця в класах. Вагоном другої класи їхав один наш вкупі з панєю і хотів навязати з нею розмову. Але пані або давала такі відповіді, щоб тільки його збути ся, або зовсім мовчала. Пан зачав крутити напіроку зі скуки. Тоді пані обидила ся, що він не просив її о

дозвіл і запитала ся іронічно: Ви, пане, відій не знаєте, яка є ріжниця в класах? — Чому не знаю: в третій класі поводять ся нечемно кондуктори з подорожними, в першій подорожні з кондукторами а в другій подорожні нечемні один супротив другого.

Коники — карли. Маркесе Каркано, один із найбільше звістих льомбардських (в північній Італії) годівельників коний, виставив сими днями в Мілані коника, котрий своїм дуже маленьким ростом і красою будова звертає загальну увагу на себе. Єсть то поні (куцко) із шотландської раси, про котру в історії натуральній Брема сказано, що коні з тої раси бувають звичайно лиш 90 сантиметрів високі, а часом навіть лиш до 85 або 82 сантиметрів. Кулик, котрого виготовував маркесе Каркано, єсть лиш 60 сантиметрів високий, але при тім дуже красно збудований і сильний. Маркесе Каркано має чотири таких куликів, не більшої величини як середній нес і запрягає їх в четверню до малого визочка, котрий виглядає як кія. Удержане тої четверні коштує его на день 60 центезимів (30 кр.).

Що напір витримає! Загальне число річно виданих газет виносить після найновішої статистики коло 12 мільярдів екземплярів. Щоби виробити собі понятє о величині того числа обраховано, що ті часониси закрили би простор 30.000 квадратних кілометрів, або зложени одна на другу дали би вежу високу на 80.000 метрів. Вага того паперу виносить 781.240 тон. Колиб друкувати сю масу паперу на одній машині по одному екземплярів на секунду, робота тревала би 333 літ. Коли приймемо, що один чоловік зуживає тільки 5 минут на читанє тих газет, то весь час, що людскість зуживає в той спосіб на читанє газет денно виносить 10.000 літ.

Про телеграф без дроту, винайдений молодим двайцять літнім техніком Марконі, доносить з Риму, що практична проба з ним випала євтіло. З пристани Спеція виїхав корабель далеко на отверте море а з суші пересилали єму новим телеграфом розкази рухів і зворотів. Корабель виконував всі прикази як найточніше.

На що і як читати повісті? На се питає *Народна Читальня*, котра посилає своїм читателям ріжнородні справи, подає таку розумну відповідь. Хто хоче називати ся правдиво образованим чоловіком, мусить не лиш богато учить ся, але й богато читати. Але учить ся і образувати ся можна инні не лиш в школі, але й поза школою, самому з книжок. Дятого хто лиш уміє читати і писати, може вже сам і учить ся і образувати ся. Але нічо так легко не учить і не образує як добрі повісті і оповідання. Залли того треба як найбільше читати новітній, але добрих, не же небудь драмте; на таке нікода часу і труду. Повість єсть передовім доброю розривкою; замість стратити час, а може ще й наробити собі видатків на яку безхосенну річ, лишне прочитати яку повість. З доброї повісті учимо ся пізнавати жите і людей. Для кожного чоловіка потреба, щоб він знав як найбільше людей, їх натуру, їх характер і жите, а коли буде знати других, то нагчить ся і себе пізнавати; потребує лиш себе порівнювати з другими, і осуджувати себе і других по єй авелиности. Але людей множество на євті, а що чоловік то щца натура, иння пдача, инний характер. Як же всіх їх пізнати? Ба, й одного чоловіка трудно відразу пізнати, треба з ним довгий час, кілька і кільканайцять літ разом жити, щоб его добре пізнати. Повість ставить нам перед очі по кількох людей з ріжними натурами і характерами, в ріжних хвилях життя; в повісті отрчаємось з людьми з ріжних станів і ґавів, отже пізнаємо не лиш поодиноких людей але й всілякі стани з їх звичаями і обичаями, з їх поведінками. Читаючи повість треба на то все уважати і через повість старати ся пізнавати людей, євті і жите; тогди наберемо того знання, якого би нам наше звичайне жите не могло дати. Повість показує нам, як живуть люди з людьми, як одні з другими обходять ся, як розмапвають з собою, і з того для нас наука. В добрих повістях стрчаємо нераз не лиш красні характери, котрі можуть нам за взорець служити, але й розумні та мудрі погляди на євті людей, котрі треба собі запам'ятувати, бо они в

житю можуть придати ся. Декотрі повісті представляють нам знов головно лиш злих людей, розбійників, злодіїв, обманців і т. д. І такі повісті учать нас розуму, показують нам, якими крутими дорогами ті люди ходять, яких хитрих способів уживають і т. д. Они заострюють нам змисли спостерігання, учать як і на що треба зважати, щоб не попасти в руки таким людям і задалегідь остерігають від подібних їм в житю. Накопєць повісті учать нас нашої власної, рідної мови; они показують нам, яких слів і висловів повинен уживати кождий з нас чи то в звичайній розмові, з рівними собі, з вищими або висшими чи в писемі, коли хоче, щоб его уважано за образованого чоловіка. Та ще й богато иншого можна научити ся з повісті, але о тім вже не хочемо говорити; нехай лиш кождий читає як найбільше повістей, але добрих, нехай при тім пригадає собі то, що ми тут сказали, а крім того нехай зважає і на все инше, чого ми тут не доповіли. З такого читання буде ся мати не лиш приятну розривку але й правдивий хосен.

Наука, штука і література.

Наша монархія. Австрійські коронні краї підчас 50-літнього ювідею правления Цісара Франца Йосифа I. Видавництво Юлія Лавренціча. Наклад Юрія Шелінського, власителя ц. к. університетської книгарні у Відні. В 24 зошитах по 1. короні. — Саме що виданий, третій зошит того ювілейного твору, випосаженого так щедро, містить образи і описи славного, старинного міста королівського Праги, тої „стоєвої“ столиці над Молдавою. Найкрасші види монументальних будівель з давного і теперішнього часу відєланиють ся нам в тім зошиті на дванайцяти, артистично виконаних картках геліографур. Все те манить око і пересуває ся перед ним мов у живім калейдоскопі. Прага є тепер одним з міст, про котре найбільше говорять ся в нашій монархії і кождий, хто ще его не знає, радо перегляне ті образи. Перший листок зображає загальний вид столиці Чехії, а знятий так, що представляє увесь чар сего незрівняно живописного міста. Коли в духу перейдемо ся через стару і нову Прагу, так займають нашу увагу народний театр, катедря єв. Віта, костел Таїн, Рудольфінум, новий німецький театр, чеський музей національний, славне старе окописко жидівське і божниця, староміський ратуш з інтересним годинником, пам'ятник Кароля IV і Радецького, вежа — порохівня над мостом, мости Палацького і Франца Йосифа, касарня Альбрехта, костел Людмилі, Градчин, славний в історії і видний своїм положенєм з безьведером і на коєць старий соймовий будинок з сазєю Володислава. Текст проф. др. Юрія Гута відзначає ся багатством дат важного змісту і є знаменитим обясненєм хороших, точно викиченє-них образів.

Телеграми „Буковини“.

З дня 19-го липня 1897 року.

Канеа. Музулмани збитують ся над християнами, що приносять живність до міста і відбирають їм товари. З тої причини приходить до бійок і неспокою. Адмірали постановили, колиб Турки займали європейських жовнірів, без проволаки відкликати військо з міста, забрати на кораблі європейців а на місто стріляти з корабельних гармат.

Париж. В раді державній відбула ся велика дебата над нересправами що до грецько-турецької угоди і над участю Франції в тій акції. Міністер заграничних справ Гавото відвер закид мовби Франція не знала видного становища між європейськими державами в справі по-

загоджена грецько-турецької справи і зменчила свій вплив на Балкані. Справа відшкодована вже поладжена а установлене границі мусить рішити ся небагом. Президент міністрів Мелін заявив, що для Франції було одиновою дорогою іти разом з другими державами. Дати півватись симпатіям для Греків, значило би виповісти Туреччині війну, за котрою стоїть звісна держава. Тоді прийшло би було до загальної європейської війни. Держави хочать задержання status quo на підставі справедливості і гуманітарності а на Креті завести в адміністративній дорозі автономію і задержати її мовби заклад під своїм безпосереднім впливом.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство ассураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і солоді, сіно в стόгах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожежі. В 4-х літах виплатили „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші умови і видає поліси і квитки в руській мові.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях
пошукує для бурси від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалюванем, освітчуванем і чищенням комнати та пранем білизни.

Термін для зголошуваня до кінця липня с. р. — Ближні умови в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) щодня від 6—8 год. вечером.

Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ до ШИТЯ,

найудачі ся до мене, то певно не пожагує. Нові продаю дешевше як вжодя, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через п'ятий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З повагою

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів! INSPECTIONSBERICHT,

Jahresausweis

і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)

є на складі

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконуює ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців

до Новоградівця, Смигдана, Львова, Відня	819	854	1232	494	1023
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635
до Садагуря, Ботал, Но- воселів	645	450	—	—	—

з Глібоки

до Карпатська, Сторожин- ня, Бергомету, Межабро- ди	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межаброна від 1-го жовтня до 3-го вересня що літній і зимовий.

з Гадікфальви

до Радішів	610	1000	208	612	805
----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з Гатни

до Калачи, Гуралюжора, Вака і Кінотівця	1010	291	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

з Іцкан

до Сучави	321	630	1000	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з Вами

до Рус-Молдави	345	647	915	1132	250
--------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Голландська мовна на станціях Вака, Драгобів і обидьох Молдави.

з Карпатська

до Чудова в С.	854	1007	615	—	—
------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що літній і зимовий, другий з літнім і зимовим поїздами, третій з літнім і зимовим поїздами.

приходять до Чернівців

з Відня, Львова, Смигдана, Новоградівця	1128	359	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1000
з Новоселів, Ботал, Са- дагуря	—	1115	950	—	—

до Глібоки

з Межаброна, Бергомету, Сторожиння, Карпатська	645	1037	890	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Карпатська від 1-го жовтня до 3-го вересня що літній і зимовий, другий з літнім і зимовим поїздами, третій з літнім і зимовим поїздами.

до Гадікфальви

з Радішів	542	835	115	500	747
---------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до Гатни

з Кінотівця, Вака, Гур- алюжора, Калачи	1254	635	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

до Іцкан

з Сучави	442	842	130	630	647
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до Вами

з Рус-Молдави	842	1254	291	322	545	905
-------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Голландська мовна на станціях Вака, Драгобів і обидьох Молдави.

до Карпатська

з Чудова в С.	555	555	—	—	—
-----------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що літній і зимовий, другий з літнім і зимовим поїздами, третій з літнім і зимовим поїздами.

□ поїзд літній; * поїзд зимовий; без шляху поїзди літній. Час виходу поїздів їде в 10 годині вечером від чернівецького часу; літній час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 хв. рані і зимовий до 5 год. 15 хв. рані.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родич.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Перегляд часописий.

„Буковинські Вѣдомости“ кепкують собі із нашої статті, в котрій сказано було, що Русини доходити будуть в горі свого права на руску школу народну в Чернівцях. „Бук. Вѣд.“ не вірять у справедливість а тим менше в зичливість правительств супроти Русинів, і вноючи в нарід розпукку, надіють ся мабуть, що Русинам допоможе один „батьонік“; бо инакшого способу годі дочитати ся з довгої балаканини сеї часописи. Ми-ж не знаємо иншого способу, як уже поданий в „Буковині“, себо що Русини мусять доходити свого права в горі, а то перше в міністерстві, а на випадок відмови в адміністративнім трибуналі, котрий так само признав Русинам львівським руску школу, котрої не хотіла їм дати ні громада, ні краєва рада шкільна ані міністерство. Сею дорогою підуть і черновецькі Русини, а коли „Бук. Вѣд.“ зроблять се иншим способом скорше і дїшше, то подякують їм Русини за се дуже красно; впрочім: vederemo, як не вмиремо.

Заразом мусимо спростувати ще одну самохвальбу, одну неправду і одну вимівку Бук. Вѣд. Ото Б. В. приписують ініціативу що-до жадання рускої школи народної в Чернівцях пос. Волянцям. Се неправда; бо почин до сего дала „Руска Школа“ своєю петицією в імені черновецьких Русинів до ради громадської, а в радї шкільній краєвій поставив проф. Пігуляк з власного почину внесення на засноване сеї школи; внесення пос. Воляна, поставлене в соїмі спочиває десь сном блаженним між актами, а гоєп.

Воляна ним не турбує ся, бо не питає ся доси в соїмі, що з ним стало ся; він бо поставив его лиш на приказ барона Муштаці, на збитки Українцям, що домагали ся в радї громадській одної школи рускої, а в соїмі подїту православної. А вже найпідлїйша лож, то клевета „Б. Вѣд.“, що о. Воробкевич і проф. Пігуляк не зробили протесту против рішеня краєвої ради шкільної; бо оба сї патріоти вчинили се з обширним узасадненем, не ждучи на поучення наймитів Муштацових, про котрого грецьку перфідію в сїй справі мовчать мов заклїті.

На остаток спитаємо „Б. Вѣд.“, чому їх патрони в соїмі голосують рік-річно за уживанем прав. релїг. фонду на шкільництво, а проти резолюцій, просити рад. котрий є патроном прав. школи, аби сї роздїлив на руску і волоську, як оснував тепер при тїй школі дві рівнорядні класи? А коли-б і правда була, що соїмови не вільно не то рішати, але навіть просити в дїлї сї школи, (хоч Цуркан жебрає рік-річно в радї державній о волоську школу дївочу), то питаємо ся, що зробили „консерватисти“ у своїх поквонителїв консенсторських, котрі чейже мають право міняти ся до прав. школи, аби они постарали ся о подїл сї школи на руску і волоську? Жадасмо відповіди від вас, фарисей-клеветники, що вислугуете ся румунїзаторам за те тільки, щоб Українцїв поборювали. Що осягнули ви від них або при помочи їх для загального добра, крім тих кількох червоних поясів для „маститих“ черев вапних?

*

Вчера подали ми із станіславівської польско-руської газети „Християнський Союз“ програмову статю, з котрої видко наміри сеї нової газети. Нинї доповнїємо сю статю кількома вістями, що товариство, котре згадану часопись почало видавати, заснувало ся в Станіславові. Оно тепер не численне, але сподїває ся, що на его програму пристане з часом багато людей. Відноєння Поляків до Русинів означає ся часопись так: „Засуджуємо шовінізм, що є найпоганїйшою формою нікчемної борби о бит, а хочемо мира між народностями. Нехай кожда народність змагає без перешкод до осягненя свого ідеалу, але нехай рівночасно поважає чужі і змаганя иньших народів.“ А те все аби народи робили на підставі любови ближнього, хоч жидів за ближніх не уважає ся, бо они християни і за людей не мають. Погляди нового станіславівського товариства гарні як теорія, але в практиці галицькі Поляки свого поступованя особливо супротив Русинів не змінять, бо Поляки ніколи не відносили ся до Русинів щиро. Одиниці були і є нам прихильні, але загал буде мудрий, як кождий Поляк, аж по шкоді..

*

В останніх днях червня с. р. помістили ми статі п. з. „Четвертий шукльок, тринадцятий сніп, шість днів панщини“ — а вже в тиждень потім в жива, як Gazeta Polska инше, був успіх з тих статей, а іменно рішучий страйк в декотрих буковинських околицях. Справді такого скорого успіху і ми не сподївали ся і тому гадаємо, що в тім не так наша заслуга, як за-

1)

Вуйко Дорко.

(Оповіданє з газничкого житя).

Зеленим лісом, що кунав ся у промінях маєвого сонця, переїздив з шумом залізничий поїзд, позохляючи безжурні пташки, що на галявах дерев своїм щебетанєм величали ненаглядну весну.

В передїї воза третьої класи сидїли два мужчини; один з них мав з трицять кілька літ, другий був значно молодший.

— Яким любим холодком повїзало з ліса! — говорив молодший. — Оттут би тепер перебуть весну, а не в естації. Правда, пане директор?

— А вжеж! — відповів пан директор. — Що-ж робити, коли годі?

Товариш директора виглянув крізь вікно, коли в сїй хвили роздав ся проймаючий світ льокомотиви.

— Ось уже й моя станція близько — замітив він.

— На що вам ту висїдати, пане Іваньський? — питає ся пан директор. — Орудку свого завтра поладуйте, а тепер їйте зі мною на весїле. А вже мій брат просив вас. Ще кілька станцій і будемо в Воли.

— Годі, мушу инї бути у родині. Те-

пер полудне, може до вечера впроваю ся, то ще приїду нічним поїздом на весїле, на сам нир. До Воли від станції далеко?

— Два або три кілометри.

— Може приїду, не знаю. Бою ся тепер всяких забав, бо по нїх чоловік через два дні не може прийти до себе, — говорив Іваньський — а у мене, знаєте, робота, школа, ієніт... Соромно вже слухати від кількох літ, як мене величають професором, коли я тільки заступник учителя.

— А там буде багато дївчат з охрестности — захоочував пан директор. — Ви мабуть охрестїєсь Воли троха знаєте?

— Торік був я в Середїсїю, недалеко Воли. Там учитель мій свояк.

— А сьвїдєник мій свояк далекий — говорив пан директор. — Давно вже з ним я не бачив ся!

— Має дуже милу доньку — замітив Іваньський.

— То вже мабуть доросла панна, бо я не бачив сї кілька літ.

— О! вже пора би їй замуж! — і пан Іваньський усміхнувся притїм. — Та ось уже поїзд станув. Панна Маяна буде певно на весїлю?

— Не знаю. Приїдьте, коли будете могли — просив ще пан директор.

— Не обіцяю, але буду старати ся. На всякий случай поздоровіть від мене брата з весїлем.

Учитель Іваньський попрощав ся з паном директором і вийшов з воза.

Поїзд постояв хвилину і покотив ся дальше по лискухих против сонця шинах, наповняючи воздух і шумом, і гуєтм, немилм димом. Пан директор виняв з кишені тютюн, закурив собі і став читати часопись.

На станції в Воли ждали на него конї від о. Горєцького, у котрого брат пана директора найшов собі товаришу житя.

— Там уже так ждуть на вас! — говорив паробок, що поводив кінцми, до директора. — Я ще рано приїхав по вас на станцію.

— Нічо не шкєдить — відповів директор, сїдаючи на віз. — Ви курите?

— Або що? — питає ся паробок.

— Ось вам цїгаро, закурите і ви!

Паробок встроїв грубе цїгаро в рот і затяв конї. Дорога була недалека. Бистрі конї несли легкий візок по пухім піску, мов глазували собі з такого малого татару. Не минуло більше, як чверть години, коли на широке подїре приходєства заїхав візок з паном директором. На привіт его вибігло з дому кількоро осіб ва ганок і прискочило зараз до воза.

— А! вуйко Дорко! вуйко Дорко! — витали его. — Ми вже навіть думали, що не приїдете.

— От тяжко було старому кавалерови вибрати ся на село — оправдував ся вуйко Дорко, котрий очевидно у рідні не мав величнього ти-

слуга тих, що платять робітникам четвертим шуклом і триннадцятим снопом.

Gazeta Polska бє на тревогу, каже: „Nie chybił siew.“ Звісна річ, як посіяти зерно на камені, то не виросте; а коли наш посів до тижня видав плоди, то очевидно упав на дуже а дуже пригідну землю.

Тревожну статтю Gazet-и polsk-oї передруковали зараз Dziennik polski і Gazeta narodowa без заміток. А придали би ся ту може деякі замітки, бо коли в редакції Gazety pol. нема мужицького сина, котрий у своїй родині що року бачив четверту шуклу, триннадцятий сніп і всю „роскіш“, яка з такої ласки панів походить, то може в редакціях львівських польських часописів найшов би ся мужицький син, що на справу нами порушену дивив би ся не очима пана, а очима того голодного робітника, котрого так докладно описав Поляк Щєпановський в Nędzy Galicyi. Така сама нужда і на Буковині.

У польських денників, як видно, ще й по нинішній день гадка не сягає дальше, як по dworek szlachecki — і звідси ціле, крайно сумне непорозуміння. Нехай би заглянули на переднівку в село, а в жнива на поле та розпитали про робітничі відносини, то певно мали би більше серця до мужика.

Страйк цілковитий або частинний — як каже G. P. — устроєно доси в п'яти дворах в околиці Чернівців і Садагури.

Гершовій газеті Buk. Rundschau також мужицькі справи не до очак. Про згадані наші статі каже: „Wir kennen den Sumpf genau, aus dem sich die ansteckenden Miasmen verbreiten... Das Volk verhetzen und es verführen, der löhrenden Arbeit entfremden und ihm den Müßiggang als den sichersten Weg zum Reichthum zu preisen und zum Volkswohl, das ist die Irrwisch-tücke“ — і т. д.

тулу пана директора. — Тільки роботи! Як же маєтеся?

Коли паробок винирав з воза тяжку валізу, вуйко Дорко витав ся з братом та зі свояками.

— Отже до ви вуйко Дорко! — казав о. Горешний, цілуючись з паном директором, котрого перший раз бачив в житю. — Я вже тільки про вас наслухав ся!

— Коли хто такий громадський вуйко, як я, — жартував директор — то про него і ціла громада знає де що сказати.

— Просимо до хати!

— А зі мною не привітаєтесь, вуйку? — обізвала ся якась весела панна, що появилася на ганку.

Вуйко видивив ся здивовано на пани, подав поважно руку, але так і видко було по ній, що не пізнавав єї.

— Не пізнаєте мене? — питала ся она.

— Ні...

— Я донька тітки вашої з Середьця, Маня. Ха-ха! Як вуйко дивує ся!

— Ви змінили ся дуже — замітив пан директор.

— Вуйку, до мене не можна говорити „ви“, бо я буду гнвати ся на вас. Кажіть мені „ти“.

— Добре, але й ти мені мусиш „тикати“, инакше я не пристаю.

— Згода. Отже, вуйку, скидай пальто і ходи обідати. Ні, якось мені не винадає вже „тикати“. Ви вже... не гнівайтесь...

— Ага, я вже старий, синий! — усміхав ся пан директор. Тільки ще їма Дорко нагадує давні молоді часи. Пора би вже мене Теодором звати.

Панове жидки! Замість писати нісенітний про міязми і т. п., кидайте корими і склепи і йдіть жито жати замість наших мужиків. Коли та робота така поплатна, то нам дивно, що жиди по нинішній день того не зміркували. Тимчасом покажіть нам, де в нас жид у жнива ішов на панський лан робити?... Се найліпший доказ, що на тій роботі інтересу нема. А коли нема, то засі жидови так говорити про мужицькі справи, бо коли мужики зрозуміють ся на такій оцінці жидів і зроблять супротив них загальний страйк, тоді настане для них гірка година і — Палестина.

В свій час дуже лютила ся на нас Buk. Post, коли ми казали, що се для волоского народу не було би нещастем, як би у них поветала демократична партія та прикоротила троха власть зарозумілих бояр. Бояри дуже собі того не бажали, але вишло таки на наше: по-малу починає ся усувати терен знід ніг боярських. Ми з того о стільки раді, о стільки взагалі волимо мати діло з партією, що думає серйозно про справи свого народу, як з шлахтою волоскою, надутою а пустою як бубон. Нехай лиш та демократична волоска партія займе ся своїм людом по селах, а певно найде роботи так багато, що не найде часу на посягання по наше добро. Лучше своє латане як чуже хватане.

Німці і жиди віднесли ся до сєї партії прихильно. Німці кажуть: „Ми від нікого нічо не хочемо: ми раді з того, що ви сварите ся, а наша німеччина панує“. А жиди заявили вже готовість їй помагати. Ну, борони Боже ту партію від жидівської помочи!

Скорше чи пізніше кожда демократична партія мусить з жидами посварити ся, коли їй справді добро народу лежить на серці.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 20. лютого 1897.

В справі рускої виділової школи жєньської (при жєньській школі вправ у Львові) відбула ся тамтого тиждня в компанії товариства „Просвіти“ нарада, в котрій взяли участь крім представителів Руского товариства пед-

гогічного і інтересованих родичів також посол о. Д. Таничєвич і члени краєвої ради шкільної о. Тороньський і Барвінський. Внаслідок тої наради удала ся депутація до віцепрезидента краєвої ради шкільної п. Бобжинського. П. віцепрезидент, запевнивши о своїй прихильности для руского шкільництва, вєдї за тим заявив, що з причини „технічних труднощій“ мабуть трудно буде ввести V-ту класу вже з сим роком шкільним. Впрочім справа має бути сими днями предметом наради в краєвій раді шкільній.

Руска література а злодій. Минувшої ночі околє 11. год. до редакційного алоказу нашої газети закрив ся злодій і забрав собі на пам'ятку будильник, що в часі тяжких літних канікул будив хвальну редакцію зі сну, забрав порожній пудирес редактора і — аж нам жалко піддуреного злодія — украв також синики, котрі виглядали, як золоті, але коштували тільки 20 кр. Гірко потім мусів розчирнути ся, як те все ліпше оглянув. Але ось що притім цікаве. В нашій редакційній алоказі вираваї портмонетки порожні, але всюди: на полицях, на двох столах, на етажері, на шафі і на печі лежить ріжнородна писана і друкована руска література, на стінах висять оригінальні образи руских малярів — і всю ту „науку, штуку і літературу“ злодій зігнурував. Нема що злодієви дивувати ся, так само на науку, штуку і літературу не цікава і руска інтелігенція. Ніхто на тім не робить інтересу: ані автор, ані видавець ані навіть — злодій, що науку, штуку і літературу миг мати за дармо.

Баллоном до північного бігуна. Виходить майже на те, як би люди завзяли ся, щоб ще перед кінцем 19 столїття стати на північній бігуні, або бодай побачити єго з гори, переконатися, як він виглядає а відтак сказати гордо: конець 19 столїття показав, що нема вже на землі такого кутка, котрий би був для чоловіка не приступним, ні дно глубокого океану, ні піски Сагари, ні лєди на бігунах землі! Норвежці і Шведи ривалюють від тия виглядом з собою: що не удало ся вночі Норвежцєви Нансенови з єго кораблем „Фрам“, то хоче тепер довершити Швед Андре своїм баллоном „Орлом“. Минувшої суботи наспіла до нас з Тремє в Норвегії перша вість о тїм, що Андре ще тамтої неділі, дня 11 с. м. о 2 год. 35 мин. по полудни пустив ся в дорогу до північного бігуна. Андре єсть а фаху інженіром і був доси шефом уряду патентного в Штєтгольмі.

— Та який ви старий, вуйку! Маєте вже з трицять п'ять літ?

— Ого! вже на трицять сьмий пішло; волосє сїмго припало. Біда мені з сєю завчасною сивиною! — нарівав вуйко шутливим, добродушним голосом. — Був чоловік чорний, як крук, а тепер уже єтає білявим.

Тепер ви, чи там ти голубчик сивенький — жартувала весела панна. Ну, ходи, вуйку... Я вже буду тикати, так лучше, правда?... Обід для тебе вже готовий. Я ту заступаю господню: знаєш весіле... за великий клоїт для одної господині...

Вуйко Дорко поговорив ще кілька хвиль то з ріднею, то з знакомими, і пішов за панною Манею. Ще не вєдї уєїсти за єтіл, коли она принесла страву.

— Може наєш ся горівки перед обідом? — питала ся дівчина.

— Ні, я не їю.

— Шо-ж чувати, вуйку? Ми вже так давно не бачились!

— Справді: вже з п'ять літ.

— Уже шість літ. Наметаєш, як на Різдо був ти в нас?

Панна Маня єїла собі коло вуйка.

— Пам'ятаю відповів вуйко. — Яка ти тоді була весела! Ти, видно все, така сама.

— І незде мені з тим, хоч, правду сказавши, пора би мені вже споважнити.

— А то чому?

— Як то чому! Атже я вже не підростю! Двадцять два роки маю: але ви... ти, вуйку, не кажи сєго нікому, що я вже така стара панна. Як би хлопці дізнали ся, відшурнались би мене, знаєш, які они!

— Не бій ся, не скажу нікому.

— Чому так мало їш?

— Не можу більше! Так горіть!

— Шо-ж ти поробиєш? Видаш книжки, „Писємо для народу“... Я читала де що з того, що ти видав.

— Шо можу, то роблю.

— Ба! але то гроші коштує.

— А ти як хотїла — без грошей?

— І маєш який зиск зі своїх видавництва!

Вуйко Дорко засміяв ся: — Зиск мати з видавництва у нас, у Русинів!

— По що-ж їх видаєш? — питала ся Маня.

— Хтось же мусить видавати — відповів поважно. — Література розвиває ся, читачів щораз більше. Шо тепер ще заваджають мені мої видавництва а хаті, то нічо не значить. По-малу розійдуть ся.

— Не лучше-ж зложити собі єї гроші на старість? Атже ти не маєш невакої посади! З сєго, що ти директор інститута для студентів, грошей не зложиш.

— Про старість пора ще думати, а тепер, коли чоловік може що доброго зробити, то чому ж не зробити?! Знаєш, які в нас відносини: ти-сяч людей дарує, а один правдоє. Як уміє, так правдоє, але не сидить з заложеними руками.

— А коли сид не стане тобі? — питала ся Маня сумним голосом.

— Коли сид не стане... — повторив пан директор... га! вола божа! Зробив своє і забирає ся, Федю!

В голосі вуйка Дорка чути було легеньку іронію.

— А женити ся не думаєш?

він нежонатий і йому тепер 42 літ. Єсть то мужчина високого росту, з ясно блонд волоссям і з такими самими звисаючими в долину вусами, з синими очима і орлиним носом, а з лица виглядає дуже енергійно. З ним поїхали, чи радше полетіли ще два его товариші, інженір Френкель і поручник Стріндберг; др. Екгольм, котрий мав також з ним їхати, лишився, бо каже, що після его обчислення, баллон, хоч би й долетів до бігуна, міг би задержатись на ньому лише так короткий час, що не можна би хоч би лиш трохи докладніше розглянути ся по бігуні.

Тамтої неділі около 11 год. перед полуднем вчинив ся коло баллонової буди великий рух. Передню еї часть, від півночі стали чим скорше розбирати, скидали дошки, розрізували балки, відшнуровувати шруби. Андре станув на руштованню і видавав сам прикази що і як робити. Він і его оба товариші були вже убрані як до дороги; Андре і Стріндберг мали на собі темно синє, а Френкель сіре одіне з великими вовчими ковчирами. В хаті між тим наповнено кілька баллоників і пущено їх в гору, щоб переконатися, в котру сторону віє вітер. В баллонової буди тимчасом приготовлено вже все до відлету; баллетові міхи новітніми і баллон підняє ся на два метри понад землю. Стріндберг виїє ще клітку з голубами і примістив еї в коши; кухар запакував старанно перший обід схований в бочівці, а Френкель виїє ще кілька флашок пива, щоби его виїти на дорогу. Лодку привязано і все було вже готове до дороги.

О 2 год. 30 мин. настала поважна і торжественна хвиля. Андре пращав ся зі всіми подаючи руку; другим лиш склонив ся, бо они не сьміли рушитись зі свого місця. Накопеч кликнув голосно: Френкель, Стріндберг! — Всі три, стоячи вже в лодці відтіли відразу тонкі ливни, що держали баллон. Відтак Андре став числити: Раз, два, три! — і на „три“ відорвали ся ще й ті ливни, що держали баллон привязаний до землі. Величаво став баллон підніматися і висувати ся отвором в буді, зробленим від півночі. Андре споглядав спокійно на остаючих на острові людей, відтак адонив шалку і крикнув голосно: Поздоровлене до дому, до Швеції.

Баллон летить в незнаний світ! Всі присутні побігли до берега над море. Баллон уноситься вже на яких 60 метрів понад воду. Вітер вхопив его і несе просто на скли на східнім боці Смеренберґського Суду і здавало ся, що тут ним вдарить об них. Нараз вхопив его

полуднево східний вітер з гори з такою силою, що пігнав ним на західну північ та потис так дуже в долину, що аж лодка замочила ся у воді. В тій же самій хвили показало ся, що три ливни, призначені до того, щоби волочили ся по землі, лишили ся на острові. Як то стало ся, ніхто не знає; мабуть спустили ся з гаків, коли баллон підійтав. На щастє має Андре ще три такі самі ливни яко баласт на баллоні. В хвили сеї першої пригоди викинено з баллона трохи баласту і він знову підняв ся в гору та полетів понад голубинський кінчик амстердамського острова О третій годині вже его не було видно.

Уліпшені карабіни. Ще пару літ тому уважали наші карабіни Маніхера за найліпші на світі. Які міліони виріб тих карабінів коштував, не довідаємо ся мабуть докладно ніколи. Але скоро лише заведено нові карабіни, зараз почали заводити зміни; зробили вузші люли (замість 11 лише 8 міліметрів), бо переконали ся, що і меншими гверами можна так само чоловіка убити як більшими. До війни їх не уживали. Шайбами були лиш робітники в Бялії, Чехах і угорські хлопці. На них пробували цільності нових цівок. Військові переконали ся, що оруже се добре. Але винаходи не спочивають. Убийче оруже мусить бути ще ліпше. Зменшили тягар гвера з 4½ кілограма на 3 кілограми. Через те нове уліпшене підуть тамті гвери до магазинів, яко старі, а за нові будемо платити. Вагірші нових гверів узнали команданти війська в Сирії і в Будапешті за знамениті. Зміну оружия старали ся трівожно затишити, але завдаки зборам товариства воєнних приладів довідає ся світ о величезних коштах на нове узброєне піхоту, по котрім в коротці певно на ново наступить зміна. З уст директора фабрики для оружия і машин в Будапешті дійшло до відомости загалу, що міністер війни поробив нові замовлення і що фабрика коло тих замовлень горячково працює. Нові гвери будуть мали ту прикмету, що жовнір буде міг дати відразу ще більше вистрілів, як досі. А до тепер носили жовніри близько 200 патронів! Скільки міліонів будуть ті уліпшення коштувати, знає лиш міністерство війни. Більшість парламенту на се певно згодить ся. А нарід що зробить? Як звичайно, буде платити і мовчати... Ледво довідалисьмо ся о тих уліпшеннях, а вже доходить нас відомість, що фабрикант Маузер винайшов нові вістолети і карабіни, що по першій вистрілі самі другий раз ладують ся і зовсім готові є

до другого вистрілу. Лиш треба вицїлити і потиснути за цинґель. При дальших вистрілах повторяє ся та сама історія, доки лиш є патрони. Є то в той спосіб устрєне, що сила пороху викидає з ложа гільзи, втягає сама новий патрон і замикає замок, як довго лиш жовнір стріляє. Вага карабіна виносити буде 2 кілограми. Може дочекаємо ся в армії і стрільб Маузера.

Як виглядає норвеґська коршма. Слово „коршма“ нагадує нам зараз великий, звичайно деревляний будинок в середині села, рідше де при гостинці, з підсінем і великою брамою та купами сьміття і болота з переду а з другою брамою і купою гною та потоками гноївки з заду; будинок, котрий звичайно валить ся, з старим дрантивим дахом, в котрім не знати чого більше чи дір чи гонтів або сніпків; будинок, з котрого звичайно лиш четвертина єсть призначена на мешканє для шинкаря і на шинок, в котрім що найбільше єсть стіл та кілька лавок, щоби лиянці мали під чим лежати, а котрий зверху показує, що був колись побілений та мав цілі скляні вікна. Коршма в Норвеґії зовсім не така; як би їх хто поставив в нашій селі, то люди казали би, що то вже двір або палата. Норвеґська коршма єсть то гарний будинок деревляний, иноді навіть з одним поверхом і верандою, як в яким дворі та має все, що потреба для вигоди подорожного. Звичайно буває в ній три гостинних комнат, маленьких але гарненьких, вигідних; стіни в одній єсть помальовані одійною фарбою на зелено, в другій на голубо, а в третій на рожево. Навіть в далекій гірській коршмі знайде ся ліжко і вигідна постіль та можна дістати доброї і смачної страви, передовсім рибу і всілякі роди сира, молоко і чай, а часом навіть і пиво. В кожній гостинній комнаті єсть на стійї прибитий плакат, котрий просить гостя, щоби обходив ся осторожно зі світлом і папіросами та звертає его увагу на то, що крім головних сходів єсть ще і бічні виходи. Коли будинок на поверх, то з кожного вікна звисають аж до землі драбинки зі шнурів. Кухня, стайня і все, що розносило би воно, знаходять ся в окремих будинках.

Дрібні вісті. Доходу з карт до грани мала Австрія в 1896 році 345.000 зр. Остемпльовано в тім часі 1.724.230 талій карт; між тим було 2985 талій з заграниці. — Наслідком ново ухваленого в Фінляндії закона о праві побуту — половина жидів, там уже осілих, му-

— До вже мені женити ся? — махнув директор рукою. — І посади певної не маю і літа вже не ті! Котра панна схотїла би мене?

— Е! вуйку, чому би не схотїла! — говорила Маня вже веселіше. — Всі казуть, що ти такий добрий чоловік...

— Що то значить: добрий чоловік, коли родини не міг би удержати! У мене вже й принахи старикавалереві.

— Жінка відорвала би тебе від принах, а удержане... я певна, що ти тепер більше видаєш на себе, ніж видавав би на цілу родину.

— Помилуєш ся, Маню; я живу майже самото.

— Добре мені „самото жити“, коли сотки видаєш на наклад книжок, котрі мало хто читає.

— Тепер мало хто читає, бо цїкавих людей мало, але прийде час, що будуть читати. І хто возьме книжку в руки, подивить ся, хто видає, згадає мене, прочитає книжку — от і буде для мене заплата. На се не треба жалувати грошей. Се видаток для загалу, а не для себе. Оженившись, я мусїв би повинути всї свої видавничества, цїль їх, бо з них матеріального аніску нема. Родини... велике слово... та я й так маю у своїм інституті цілу копу хлопців.

Панна Маня слухала сих слів з похиленою головою і на хвили задумала ся.

— Знаєш, вуйку, я тобі скажу похвалу — почала знов весело.

— Яку? — спитав вуйко цікаво.

— Ти добрий чоловік — відповіла панні з усміхом, наїва поважно.

— За таку похвалу мушу тобі дати цукорків, маю в валізі — замітив вуйко весело.

— Ні, знаєш, цукорки не для мене; поважно тобі скажу, я вже, бачиш, не винїня і в своїм житю бачила і пізнала багато молодих людей. Все те сотворїня плітві, без ідеалів... Часом лиш траїть ся один, другий такий, в котрого самолюбство на другім плані, а прочі тільки про себе дбають; нема в них ні іскри посвяченя для загальної справи, нема почуття висшого обовязку, для дрібних личних вигід покидають справу загалу... погана молода генерація!

Така несподівана мова здивувала дуже вуйка Дорка. Він глянув у сині очі панни Мані і она ему з сим жаром і повагою на рум'янім личку здала ся незвичайно гарною.

— А ти звідки се знаєш? — спитав здивовано.

— Звідки знаю! А вже з людми живу, часомнен читая, розинтую ся... Хіба неправду я сказала?

— Ти судиш людей занадто песимістично. Тяжкі часи, знаєш, куди людям до ідеалів! Аби мали що їсти, тай досить з них.

— Отже ні, вуйку; се ти занадто песимістично дивиш ся на наші часи. Тяжкі часи! Се вічна байка, що давнійше була лучніє часи. Були й тоді в нас бідні, були й багаті, але освічених було мало, а тепер їх таки значне число. Що ж она, ся наша інтеліґенція, тепер робить? Се глина! На твое виходить, що тисяч дармує, а один за них працює для ідеальніших цїлій. От наші єсїди... ет! даймо спокій сій справі! Не поправимо світ!

Панна Маня була троха розсерджена і

енергійно махнула рукою. Виняла корок з флашки і наляла вуйкови вина. — Вино чей пєш?

— Пю — відповів Дорко. — Чекай-но, Маню; легко тобі нарікати на других, а як же ти причиняєш ся до загального добра?

— Я? Коли-б у мене були способи, велика освіта, то я вмїла би працювати для других; а так з тим, що я маю і знаю... Ну, але все таки можу похвалити ся: доки в Середлісію ніколи не було, я привчила читати і писати з двайцатеро діттих — знаєш, я вчила ся в семінарії — а за вишивки, гердани і т. п. дала вже своїм селянкам заробити кількасот гульденів. Замавляю у них роботу, продаю їм, а сама з того ані крейцара собі не беру. Не багато се їм помогло, та радше щось, як нічо. Нехай на мене селяни не нарікають, що ось то, мовляв, понаданка дармо їсть їх хлїб...

— Славно, Маню! Я не знав, що маю таку розумну своячку! — похвалив еї пан директор.

— Ну-ну, вуйку, не хвали і я в тім нахвалила приємність.

— Хвалиш ти мене, та я мушу тебе! — відповів Дорко весело. — Хлїб за хлїб! А тепер, коли ми вже себе так розхвалили, подякуймо собі за гарні слова і ходім до гостей!

Осип Маковей.

(Дальше буде).

силь вносити ся. Нема то раю жидам, як у нас! — Зїзд соціялістів з Галичини, Буковини і Шлеска відбуде ся у Львові в днях 5, 6, 7, і 8 п. ст. вересня с. р. — Грибами отруїли ся в Паївці скалатського повіту троє людей: мати, син і донька. Поміч лікарка прибула вже за пізно.

Померли: о. Александер Малецький, парох в Видиніві, деканата снятинського, в 80 році життя; о. Іван Німців, декан устрицький і парох в Летви; Теофіл Барановський, інженер галицького віділу краєвого і одвічальний редактор „Руслана“ в 58 році життя; — др. Едмунд Вест, адвокат черновецький і директор буковинської каси ощадности, проживши літ 76.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках протів шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 вносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань і суми 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористивішій услїва і видає позбє і кнїги в руськїм язикї.

Зголошеня о удїленє агєнцій в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях
пошукує для бурси від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалюванєм, осьвітчуванєм і чищенєм комнат та пранєм білизни.

Термін для зголошуваня до кінця липня с. р. — Близні услїва в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) щодня від 6—8 год. вечером.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

найудать ся до мене, то певно не покажує. Нові продаю дешевше як вєсєди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виїзат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обезужу Вас по братньому

З поважєнням
В. Данилевич,
машинист у броварі Штайнера
в Чернівцях, при ул. де
Ланґштрассе (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомленя
(Schulnachrichten)
є на складї
в друкарні „Рускої Ради.“
Просимо о замовленя.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неподокінів, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неподокінів	1125	320	737	811	610
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженія	1148	351	832	—	635	з Бурдуженія, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1000
до Садагуря, Возьна, Новоселці	645	430	—	—	—	з Новоселці, Возьна, Садагуря	—	1113	940	—	—
з Глібоки						до Глібоки					
до Карпачева, Сторожкини, Бергомету, Межибродя	814	535	—	—	—	з Межибродя, Бергомету, Сторожкини, Карпачева	645	1007	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межибродя від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і вівторка.											
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радівця	610	1003	228	612	805	з Радівця	542	825	115	530	747
з Гатни						до Гатни					
до Качиків, Гурагузюри, Вами і Кіншполю	1010	201	—	—	—	з Кіншполю, Вами, Гурагузюри, Качиків	1238	625	—	—	—
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	831
з Вами						до Вами					
до Рус-Модзавиці	346	647	913	1137	250	з Рус-Модзавиці	842	1205	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розкладється можна на станціях Вами, Драгоша і обид Модзавиці.											
з Карпачева						до Карпачева					
до Чудина м. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина м. С.	553	553	—	—	—
Перший поїзд їде що понедїлка, другий — ввєднєм понедїлка, вчєрній кожної днини.											

□ поїзди поспішні; * поїзди повільні; без знака поїзди місцеві. Час середно-європейський їде о 45 хв.т від черновецького часу; нічний-час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 50 хв. рано і позначєє ся підчеркєтєм мєж хв.т.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хроновського.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Загальний податок заробковий.

Замість дотеперішнього податку заробкового настане від нового року 1898 новий податок заробковий, прозваний чомусь „загальним“ — може для того, що від нього буде більше виємків, ніж від дотеперішнього. Бо коли доси заробковий податок платили також підприємства і товариства обов'язані до прилюдного складання рахунків а також такі пани, що самі не провадили ніякого зарібку, але побирали доходи з арени, далі урядники від своїх пенсій, то тепер усі вони будуть виключені від того нового податку, а для них будуть заведені нові податки.

Хтож має платити новий заробковий податок? Закон каже; кождий, хто в нашій монархії веде промислове підприємство або має таке занятє, що дає ему зиск. Отже всі ті, що доси платили заробковий податок, будуть его платити й далі, а надто ще деякі такі люди, що доси платили тільки доходний податок, наприклад державні сільських господарств, копальні, далі люди, що заробляють своєю змілістю, як ось лікарі, вчителі, писателі, акушерки, трафіканти і т. і. І коли доси при податку доходним вони мали ту пільгу, що не платили нічого в разі, як їх дохід був нижчий ніж 630 зр., то тепер при новім податку заробковім ніякої пільги їм не буде. Отже нпр. лікар платити загальний заробковий податок без огляду на те, який має річний дохід. Аж коли той дохід буде більший ніж 600 зр. річно, то крім заробкового податку

він буде мусів платити ще й особисто доходний податок.

Для наших людей певно найцікавіше буде знати, хто буде вільний від нового податку заробкового, а властиво на скільки він дотикає рішників, селян і передміщан. Отже розуміє ся само собою, що сільське рільне господарство не підпадає під сей податок заробковий. Особливо не підпадає під сей податок дрібне господарство, ведене по просту, де господар має плоди своєї праці або для власного ужитку, або продає сирі плоди, збіжжє, бульбу, вино, овочі, дрова і т. д. Так само вільне від заробкового податку буде господарство лісове, садове, польоване і риболовство, о скільки оно відбуває ся на власнім ґрунті. Колиж ти чоловіче, винаймаєш чужі сади, арендуєш громадське польоване або риболовство для торгівлі, то в таким разі мусиш платити заробковий податок.

До рільного і лісового господарства вільного від заробкового податку зачисляє закон також перерібку винодів власного господарства окрім такої перерібки, яка йде по броварах, горальнях, цукровнях і інших заводах виразно промислових; ті заводи мусять платити заробковий податок. Так само вільний від заробкового податку той, хто на власнім ґрунті ломить камінь, видобуває глину, пісок, шутер і т. і. і продає ті річи не перероблюючи далі. Та коли при каменоломі будуть також обтісувати камінь або з глини робити цеглу, то се вже підходить під заробковий податок.

Так само вільно буде без оподаткування продавати вироби рільного господарства. Але коли рішник схоче удержувати по-

стійний склеп для продажі своїх господарських виробів в місці, віддаленім від головного осідку его господарства, то мусить платити заробковий податок. На пр. властитель фільварку закладає в поближкмі місті склеп, де продає молоко, масло, яйця і т. і. вироби свого рільного господарства, — то вже за удержане того склепу мусить платити заробковий податок.

Дуже важний є той принцип нового закона, що від заробкового податку раз на завжди мають бути вільні такі чиншівники, що сидять на чужім ґрунті і обробляють его самі з родиною без постійних наємних слуг, хоч би від часу до часу і принаймали помічників для якоїсь роботи. Так само вільні будуть від того податку по містах такі робітничі (швачки, прачки), що роблять у якогось наємця або у себе дома без помічників, далі студенти, що за плату вчать чужих дітей, або заробляють псеаніною. Дуже важний для селян є той принцип, що від заробкового податку вільний є також домашній промисел: люди, що роблять усякі вироби промислові у себе дома виключно на замовлене або на рахунок підприємців і до тої роботи крім власних рук не уживають наємних, хіба своїх хатних. Отже тепер сільські ткачі, бодварі, шевці, ковалі, що не виробляють товару на продаж, а роблять тільки на замовлене або для якогось иншого промисловця, будуть вільні від заробкового податку. Є се дуже важна пільга, бо дотеперішня неясна устава накладала на таких людей тяжкий податок без огляду на їх заробок страшенно підтяла у нас в цілім краю домашні промисли, котрі колись стояли дуже високо.

2)

Вуйко Дорко.

(Оповіданє з газничкого життя).

(Далше.)

— Чи ти привіз з собою які книжки? — спитала ще Мана.

— Маю повну валізу. Дам тобі.

— Я не хочу дармо.

— А я за гроші тобі не дам. Я рад, коли можу своїм роздавати книжки, а тим більше тобі, що читаєш і не кидаєш книжки під лаву.

Вуйко Дорко був незвичайно вдовошений, коли вставав зза стола; подобала ся ему розмова з Манею. Звичайно троха примхотлив, нетерпеливий та мовби невдовошений, повеселішав тепер та, випрямившись, ішов до гостий з усміхом на устах. Цікава собі дівчина — ся Мана! — смінулася ему думка по голові. Як она говорить! А як змінила ся за останні літа! Гарна дівчина.

Поговоривши з гістьми, пан директор почув утому, яку чує ся по довшій дорозі, і щоб себе розрухати, вийшов на прохід в село. Зараз на дорозі стрітив нана директора якийсь хлопчина з села, поцілував его в руку, а той поглядав плавня по голові, виняв з кишені акусь монету і обдарував его. Спитав, чи ходить до

школи, і дізнавшись, що се школяр, пішов собі далі. Проходжував ся з години, розмаляв з кількома селянами та любував ся маєю красою і погодою.

Вернувши з проходу до дому перед вечером, пан директор зайшов поміж панотців, що вже поз'їдали ся з родинами. Між ними були знайомі его і незнайомі, то він одним представив ся, а з другими витав ся по старій знайомості. Віднайшов навіть свого товариша шкільного, панотця Сулиму, чоловіка з кругленьким, мов налитим, лицем і добре заокругленим тілом. Худий вуйко Дорко з сивіючим волосем і острокіньчастою бородою, що лице его чинило на вид марним, виглядав при отці Сулимі, як горстка конопель коло снопа пшениці.

Давні товариші, стрітившись по довгих літах, засіли разом на кріслах і, поки дружина весільна готовилась до походу до церкви, готували про минувшину.

— Недавні часи, — говорив о. Сулима — а як ти вже постарів ся! Ми не бачили ся вже тринадцять літ.

— А так, тривають. Ще як я був на теології, бачили ся ми в останнє — відновив вуйко Дорко.

— Деж ти подів ся, коли тебе прогнали з семінарії за якісь заказані книжки?

— Я скінчив агрономічну школу у Відні.

— Ну, і чому не глядав посади?

— Такої посади, як я бажав, не було, а такої, як мені давали, не хотів.

— І лучше на тім вийшов, що не прийняв ніякої?

— Лучше, не лучше, от я чоловік, що не трапив у свої двері — говорив пан директор сумно. — Думає, що инакше зложить ся... а ту вже і старість приходить. Впрочім мені дуже добре і я нікому не заваджам.

— А вжеж, ти був завжди характерний чоловік.

— Що-ж у тебе чувати? Жінка твоя є ту?

— Є, ось там, бачиш, на каналі під зеркалом, ся з краю.

Дорко глянув на означене місце і побачив худощаву жінчину, прибрану у яскраву сукню, що — по думці его — зовсім не була їй до лиця.

— Богато маєш дітей? — спитав директор о. Сулиму.

— Семеро, хвала-бо.

— Ов! — здивував ся товариш-кавалер.

— Мають люди і більше — замітив панотець на своє оправданє. — А ти не думаєш женити ся?

— Ег! Я вже остану ся старим кавалером і громадським вуйком. Четирех братів жонатих маю, нині пятий женить ся, три сестри замужні; близької рідні тільки, що небагом сотна буде, — на щож мені і женити ся? Волю бути для всіх вуйком, стрийком...

Загалом новий закон признає увільнення від заробкового податку всім тим, що крім свого господарства ведуть ще якийсь побічний заробок, з котрого дохід в цілім році вносить не більше як 50 зр. і коли той заробок не є частиною якогось більшого підприємства. Таким способом селянин, котрий по за своїм власним господарством заробляє фірманкою 49 зр. річно, буде вільний від заробкового податку; натомість склепикар, що надто ще продає горівку або має агенцію асекураційну, платить заробковий податок, хоч би з тих побічних занять не мав і такої суми доходу. Крім того міністер скарбу може увільнити від заробкового податку такі підприємства чи то поодинокі люди, чи товариства або громади, що не приносять ніякого постійного зиску або тільки дуже малий, а власті податкові або комісії можуть увільнити бідного оподаткованого від податку на один рік.

Мужицка одежа.

(Стаття надіслана).

Нераз уже порушали в нас справу одіж нашого мужика. Одні вихваляють її і поручають селянам держати ся її, другі ганять та радять змінити на світову, європейську. Пішло се від еміграції, бо американські Русини жалували ся безнастанно, що емігранти виставляють ся там на позорище, коли приїжджають у своїм краєвім одягу до нового світа.

В чім жеж лежить вага того одягу, яку він подає користь нашим людям перед иншою одежою? Не є вона дуже вигідна до роботи ані гігієнічна, бо раз буває за тяжка, раз за легка. Нашій мужицкій одежі не достає єдиного убрання. Нераз мужик в зимі упріє в лісі в тяжкім кожусі, накладаючи дрова або що инше, хотів би розібрати ся з тяжкого кожуха, але під сподом нема нічо, тільки сорочка з отвертою пазахю. Таке саме буває і при молоченю. Молоділник наядне на себе кожух та сфрак і махає руками як не своїми, а розгорнути ся ему годі, бо в сорочці за зимно, а сфрак сам не пристає

до тіла та не хоронить від зимна і протягу. В літї-ж знов ходять наш мужик у самій сорочці а як наядне сфрак, то знов він за тяжкий і за гарячий. Нападає его теплий дощик у полі і він загорне ся у сфрак, щоби не перемочити ся до тіла, то упріє як миш в лапці.

Ще менше гігієнічна і ще менше догідна є одіж наших сільських жінок. Їх одіж складає ся тільки з сорочки та горботки. На то приходять в зимі кожух або сфрак або одно і друге. Часом аж страх збирає, як побачимо жінку пізною осеню або і в зимі, як іде до міста з пов'язаною головою трема, чотирма хустами, а долом не одітим так як треба.

Але може хтось скаже, що наш селянин загартований і для него таке одіж як раз добре. Ми пристанемо і на те, бо читали раз про одного американського капітана, котрого лікарі були вже засудили на смерть на сухоти, а він рішив ся тогди не уживати жадного одіжя, плив на своїм кораблі цілком нагий, тільки з перев'язкою довкола бедер на індьянський спосіб і чув ся при тім дуже здоровим так в гарячих підвісничих околицях, як і в зимних. Та через те не ослабляють ся наші виводи, що вага одіж нашого народу не лежить в її гігієнічності і практичності.

Чи хороша наша народна одіж, про те нема що і говорити. Не то хороше, що хороше, але те, що кому подобає ся. Тай вирочім у нас в ріжних околицях є ріжні строї. В однім селі подобає ся дівчатам борона з павинних пер, в другім носять голову гладко зачесану. Декуди ходять парубки як генерали з китицями фарбованої пар-травы за канцелярами, а декуди пловляють ся поєдинкою стяжкою, або герданом. Ніхто не відмовить оригінальності і різноманітності нашим народним строєм, та оно має мале значіння при питанню, яка з того користь. Се більше річ смаку і фантазії.

Більшу користь мають вже народні убори через те, що они надають спільну ціху нашому народови, що є мовби знаменем хліборобського стану. Сфрак з сфракком має свої спільні інтереси, сфрак з сфракком тримає одну руку, вступити ся за него в потреби, сфрак допомагає сфраккови в біді і єднає ся разом до боротьби з життям за свої права, за свої інтереси. Але чи так є справді, чи наші люди дивлять ся так за сфракком, як от жида за своїм довгим халатом, і цінять его як знамя свого хліборобського стану? Бути може, що в душі чують пошанівку для того сфрака, але на ділах того не видають. Не шанують між собою тої єдності свого стану і не вміють зложити поважання для него між иншими етанами.

По нашій думці найважливіша користь з народного одягу є та, що мужик може єї сам продукувати для свого ужитку. Він не потребує тратити гроші на куповане, давати заробляти на собі фабрикам та всяким посередникам за лихі шматки, тільки може сам при своїм господарстві виробити собі міцну і дешеву одежу з домашнього полотна, з вовни та власних овечих шкір. Наша народна одежа повинна підтримувати рухливий домашній промисл між селянством щоби він заспокоював всі его потреби. На селянській одежі не повинні заробляти другі, але такі самим селянам она повинна достарчати користного, побічного зарібку.

Правда, у нас є ще сільські шевії, що роблять чоботи з широкими завязками і підковами завбільшки мов у коня, без форми, тяжкі і не тривалі, але ті чоботи вже мало кунують і самі селянини. Наші шевії сільські не старали ся видосконалити своє ремесло, навчити ся красної форми чобота, поступати з ходом часу і через те покинули їх самі селянини. Є в нас і кушнірі, звичайно незалежні передміщани, що попри маленьке господарство шиють мужицкі кожухи та шани. Але они звичайно є тільки робітниками, що роблять на замовлене для жида. І шевство і кушнірство є тепер в жидаєвських руках і мужик купує аж від жида-посередника. На торгах та ярмарках торгують жида тим товаром а що найбільше наймають собі якого инекатого мінуха, що вміє людей добре адирати і дають ему продавати свій товар нібито за власний. І люди кунують готове з жидаєвських рук.

Так само сфраккове сукно на зверхню і єдишу зимову одіж вирабляють у нас жида і продають відтак селянам, а найчастіше продають уже такі готові сфраки та инше одіж. Ще декуди вирабляють килимки, таїстри та горботки, але нема жадного руского торговця, або якої спільки меж самими ними, що вирабляють ті річі, щоби знали ся купованем і перепродаванем того товару. По більшій часті скуповують се жида не такій низькій ціні, що не оплатити ся інекати тої домашньої промисл і тому він упадає стаго. А онієма відкуповують саміж селянини від жида таїстри та горботки, оццалюючи цілий зиск в жидаєвських руках, та не тільки се, навіть соломані канцеляри, які плетуть пастихи з нашої соломки, є у жида на складі і мужики кунують їх за готові гроші. В-Садагурі пр. є ціла уличка скленів, в котрих містять ся великі склади вишиваних жіночих сорочок. Рідко котра вишивана сорочка, в якій повинно ходити сільська дівчина або молодниця, є ділом єї рук, або походить від швачки в селі — она куплена у жида. Бо у жида і є в чім вибрати і дістати далеко

— Мале вдоволене з сего. Жени ся, Дорку, ще можеш — радив о. Сулима. — От я тобі найду панну таку, як рожу.

— Ну, наприклад яку? — спитав пан директор, котрому та розмова була чомусь по душі.

— Бачиш, там коло нечи стоїть панна Олімпія, донька Крамського, мого сусіда. Старий скупар, гроші має — го-го!

— Олімпія? — скрикнув ся Дорко на самоїма. — За висока для мене.

— Ет, що то значить! Лучша висока, як низька. Она вже повнолітня, як раз для тебе.

— Не хочу.

— То бери панну Маню, дівчина аж любо! Она якась твоя своячка?

— Дуже далеко. Колись жили ми в сусістві з єї родиною дуже приязно.

— Отже що на неї скажеш?

Вуйко Дорко не знав нічого сказати.

— А бачиш, не маеш що закінчити. Грошій там у неї буде мало, або й зовсім не буде, але за се еманципантеа... Ти таку мабуть любиш?

Дорка вразило, що при слові „еманципантеа“ почув у голосі о. Сулими легенький глум, але не хотів сперечатися з ним про значіння слова.

— Розумна дівчина — відповів товаришеви — тільки за мене не виїшла би.

— Чому ні? Перебрати не може, коли не має ані гроша. Але резонувала би тобі в хаті, мов на вічу патріотів. Як би так на мене, я не брав би такої панни за жінку, що хоче бути мудріша від мене. Жінка до кухні і до дітий, а від політики здалека!

Пан директор став нетерпеливий, скрикнув ся, підняв ся з місця і махнув рукою.

— De gustibus non est disputandum — каже. — Тобі така до вподоби, а мені еманципантеа...

— Ого! чи ти вже не заховав ся, бувало, в панні Мані?

Сі слова вже до краю розлютили директора, він сказав лиш: „не такий вже я скорий“ і відійшов невдоволений. Та не умишляв ще відійти кроків, коли враз пригадав собі, що в рахунках одної часописи, котрої адміністрацією займав ся, стоїть рубрика „о. К. Сулима з Т.“ а коло сего прізвиська згадувача пренумерата за два роки. Вернув ся назад до панотця, взяв его на бік і спитав тихо:

— Ти винен за два роки за газету. Може биєш що дав тепер? Я адмініструю...

— Не маю, Дорку, тяжкі часи...

— Дай, дай! — просив Дорко. — Сядеш грати в карти і програєш, а так будеш мати хоч що-то зазначене. Якось не випадзе залитати з передизлатою...

Панотцеві Сулимі було дуже незмисно та виївши виївав пиль зр. і дав товаришеви.

— На рахунок — каже ему. — Решту пізнійше.

— Добре, добре — відповів Дорко, ховуючи гроші. — А не гнивай ся, бігме, ти не знаєш, як ми бідуємо. Люди тільки винні, а вважають ся патріотами!

Тепер о. Сулима відійшов невдоволений а пан директор проворно усміхнувся єм.

— Ось що з него зробило ся на селі! — подумав собі пан директор. — В него жінка до кухні і до дітий! Жінка, товаришка життя, що має тішити ся тям, чим муж тішить ся, розуміти се, що він розуміє, — до кухні, до горщиків!... Ні, не так собі представляє жінку пан директор. Такої еманципантки, що приляжно має тільки пачіроси курити, він також не хоче, бо хоч то не велике нещасте, та ему жилось не до вподоби. А от, коли жінка освічена і розуміє всі порини і журбу чоловіка, не спиняє его в роботі для громади, а ще помагає, — така жінка Доркови подобає ся. В него шал молодечий уже минав, любов не вибухне мов вулкан, мрій не затуманить здорового, холодного розуму, жите плыве правильно, як лінійний потік на долах... До такого життя як би наймалась яка розумна подруга, Дорко згодив би ся. Але що ту й думати про се! Минули літа молодії, холодним вітром від нашої вже повіяло... — нагадав собі слова поета.

По що можливий, а властиво тільки Мана і Сулима, питали ся его, чому не женить ся! Ну, не диво, що питали ся. Всі брати его жонати, а він одній старий саванер. Нині весіле наймолодшого брата, мимоволі приходять всім на думку Дорко. Волосся вже мов мухою припало, у боролі свої волосся біліють мов срібні півочки, на чолі з'явилось вже кілька зморщинок морщини, а він ще не женить ся! То й що з того? Чи лиш він один жне так самітно? Не велика штука оженити ся, але штука самому жити! — потішив себе пан директор такою сентенцією.

таніше як на селі. За лева до шістора лева дістає там найкрасішу сорочку, за котру на селі треба дати два і півтретя лева. Якимжеж способом можуть жида давати таніше як самі робітники? Бо они платять не після товару, але після хвилі і потреби, використовують нужду людську і коли в крайній біді селянина несе свою нову святочну вишивану сорочку на продаж або в заліз, тогди они роблять на ній інтерес. Відтак можуть ще з заробком відпродавати низше ціни вартости.

Хотай може в деім і здадо би ся змінити одіж нашого сільського населення, щоби она була практичніша і здоровіша, однак у тім напрямі не легко так завести зміну, бо звичай, мода є сильніша над усі розумні докази. Оно прийде само з часом а навіть по часті вже й приходить. Особливо в фабричних околицях зачинають нарубки носити сфранкові камізельки і короткі сфранки або кожухи, так що їм спосібніше при тяжкій роботі в зимі пр. звоженню бутюків, спусканню дерева і т. д. Але всіма силами ми повинні старати ся, а особливо самі мужики, щоби народна одіж становила важну галузь домашнього промислу нашого народа, щоби він сам єї споряджав і сам нею торгував. Мужичий сфрак повинен для жида бути такий трешній, як свинське м'ясо. Най не бере ся торгувати мужичкою одіжею, коли єї ані не роблять у фабриках ані не спроваджують ні звідки, тільки самі мужики вирабляють своїми руками. То повинна бути мужичка торгівля, щоби той жарний заробок з домашнього промислу лишив ся в мужичих руках. Тогди і підійде би ся домашній промисел, бо люди робили би на себе а не на жида; тогди і небула би нова галузь заробку для нашого народа.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 21, липня 1897.

Від нещодавно їздить трамвай по Чернівцях "правильно" о снізько, що в низ до Прута їде глибоко, а в повороті під гору мусять его пхати. Крім того чернівська публіка заховає ся дуже по дитинному супротив трамваю, пхав ся у вози, як селадні в бочку, з роззявленим ротом стає на шинях. Візники видавочують безнастанно, аби люди втікали. Магістрат поставив на улицах близько трамваю остерігаючі табличі на таких поганих, необтесаних стопках, які годились би хіба до Садагури. Білету трамваєві, друку-

вані в трох мовах, отже і по руски, але старою кирилицею і з помилками. Всюди нам Нїмці якусь латку вміють причинити.

3 Наукового тов. ім. Шевченка. На останніх трох засіданнях сего товариства вела ся нарада над сими справами:

1. Скликано анкету статуту в цілі ухвалення проекту нового статута товариства на 30 червня с. р. (Анкета сесе відбулась, ухвалила проект статута і радила предложити сей проект аж на звичайних зборах в році 1898). До сєї анкети покликав виділа з поза себе і зпоза делегатів секцій ще пп: др. К. Левицького, др. С. Федаку, А. Дольницького, о. Стефановича, В. Шухевича, Ю. Романчука, др. Щ. Сельського, Ів. Белея, др. О. Колесу, І. Копача, І. Раковского, і В. Віленського.

2. Удїлено академікови В. Гнатюкови запоруку на етнографічну поїздку до руских осель в Банаті.

3. Змінено попередню ухвалу що-до участі в ювілейній комітеті, бо з предложення делегатів набрав виділа пересвідчення, що ювілей буде мати закраску політичну, а се було би незгідне з статутом товариства.

4. Принято до відомости, що з України прислано 786 зр. 50 кр. на резервний академічний фонд товариства.

5. Обговорено справу щоденного отворення читальні (при нагляді осібног то того призначеного урядника) спільно з товариством "Прогресивіта" почавши від жовтня с. р.

6. Ухвалено устроїти в падолисті 1898 року ювілей 25-літнього істнованія Товариства ім. Шевченка враз з 100-літнім ювілєєм першої появи "Енеїди" Котларевського. Було би пожадано скликати також в час того ювілею до Львова українсько-русских письменників.

7. Принято до відомости, що п. к. суд краєвий у Львові зареєстрував фірму друкарні товариства.

8. На письмо др. Пуля з Праги постановив виділа видрукувати деякі твори з спадщини П. Куліша по своему вибору.

9. Принято до відомости, що проф. Грушевський призначив ремунерацію за редагуванє "Записок", що єму належала ся на основі давніших ухвал, на утворенє стіпендії для академіків, що займають ся науковими працями.

В справі катастрофи на залізничній під Коломцею — як відомо — мала осібна комісія ринити, чи причиною катастрофи була висша сила елементарна (vis major), чи зла конструкція моста. Позаяк два покликані фахові знавці не могли згодити ся в своїм ореченю, то

покликано до комісії третього, рішаючого знавця, інженера Маслянку, а той орік, що причиною катастрофи була vis major. На тій підставі дирекція залізничної може не почувати ся до обов'язку сплати відшкодованя родинам забитих і ранених.

Всюди люблять жида... Новий шах перський видав дуже острі розпорядженя против жида. Перед тим скликав усіх рабів і заявив їм, що жида мусять або прийняти релігію Магомета або винести ся з краю. Рабіни довгий час зводили шаха ріжними обіданками, а жида даліше господарили по своєму, аж вкінці шах видав таке розпорядженє: 1. Кожий жид мусить голову зовсім голити. 2. Жидам вільно тільки пішки ходити, їздити не сміють. 3. Не вільно жидам носити європейської одіжі. 4. Жидівська одіжа мусить мати знак, впадаючий в очі, щоби зараз можна було розпізнати жида від чоловіка. 5. Жидівкам не вільно носити заслони на лиці. 6. Жидівкам не вільно показувати ся на улиці в строю перських жінок. 7. Жидови не вільно будувати висшого дому ніж доми магометанських сусідів. 8. Жидам у доці не вільно виходити на улицу. 9. На торгах не вільно жидам доторкати ся споживних артикулів. 10. Коли жид помре; то его майно припадає передовсім тим его своякам, що перейдуть на магометанську віру. 11. Жида, що прийняв магом. віру, а потім навернув ся до жидівської віри, будуть карати 10-літньою в'язницею. Тих розпоряджень шаха тепер остро держуть ся в Персії. Їх заострено ще принисом, що кожний жид мусить носити на грудях табличку з написом; Moosah-ih, то значить: Я жид. Перси ненавидять жидів так, що жидівські дільниці в Тегерані в день і в ночи стереже військо.

Підводний баллон. Італійський інженер Piatti del Pozzo винайшов новий прилад підводний, значно ліпший від теперішних звонів. Бо коли звін поринає тільки на 80 м. в глибину, то підводний баллон може легко досягнути 400—500., отже в глибину оком людським до тепер не висхіджену. Баллон сей має подібну кулі з залізної бляхи, грубої на 8 цтм. а так великої, що кількох людей може ся в ній вмістити. Входить ся до неї з гори по драбини через отвір, котрий замикає ся із вні. У внутрі є досить воздуха для кількох людей на 3—4 години. Груба, скляна призматична шибасвітлює підводну глибину і через неї можна робити помічення. З баллона вистають на вні щипці і інші знаряди, котрими можна правити з середини і хватати різні предмети, які хоче ся винести на верх. З середини можна також кер-

Однак думає за думкою ємує ся даліше в голові его. Йинісь неозначений жалі чи туга квітнуть у серцю его, мов дитина, що сьміяти ся не хоче, а до плачу за лінива. Але вуйко Дорко чоловік уже не молоденький, уміє панувати над собою. Холодним розумом, мов морозом, являє самодобні почування і ясенім поглядом дивить ся на гостей.

Панна Маня приходить у комнату.

— А ти де, вуйку, бавив ся?

— Ходив троха на прохід.

— Я тебе мав щось порадити. Як би ти намовити панну молоду, щоби на гостині збирала дати на будову театру? Намов єї, а сам завізв гостий до сьладок. Все щось збере ся.

— Добре.

— А між грація, що будуть в варті гра-ти, а сама їду за податком. Мусять дати... правда?

— То ти й мене обдіреш?...

— Цеймо.

— Ну, добре, добре, щоби лиш всі дали.

— Ти будеш танцювати?

— Ні.

— Ажте ти болієш танцював?

— Болієш... а нині не буду. Сьмішно вже.

— То будеш пудити ся.

— Не бій ся, знайду собі розривку.

— Ні, вуйку, а буду тобі асистувати, не позволяю, щоби ти пудив ся. Я вже досить пагуляла ся, не тужу за танцями.

Що она так до мене пристає? — думає собі пан директор і вже підозріває, що панна

Маня жартує собі з него. Але в тій сазій хвилі в душі сам собі докоряє, що важить ся таку сердечність називати жартом, або може й залицянем, котре будь-що-будь доброї слави не має. Не гарно так панни судити.

Означивши так докладно поведєне панни Мані, пан директор виниляє панірося з кишені, закурює і вдоволено розглядає ся поміж гостями. На молоденьких веселих панночок дивить ся вже, як батько, котрого не раз радують збитки дитячі; з молодиками розмавляє протекціонально, але ласкаво. Деякотрий з них з виду єму не подобає ся, та по Дорку сего не пізнати.

Так минає час аж до вечера. Гостий зїзджє ся щораз більше. Панна Маня яко дружка припинає гостям букети. Вибирає своему вуйкови як найкрасіший, хоч він каже, що єму все одно і квітки не дають єму молодости.

Пізним вечером їде вся дружина весільна до церкви. Сьвященники і интоми сьнівають, Дорків брат на лиці став руманий, як панна, а его суджена така новажна, як ніколи в житю не була. Присягають...

Доркови їде мороз поза плечі. Чогось его ті слова "Я беру тебе і т. д." так вражають — чи мило, чи немило? — сам не знає. З хаосу думок, що роить ся в тій хвилі в его голові, одна, мов оса, брешить коло уха: "А ти Дорку? А ти, Дорку?..." — "Ого! — відновляє друга думка — ти вже серце запечатав!" — Що то значить "запечатан"? — питає ся третя. — Хіба ти ще некремезний собі хлопець? Що волоєє завчасу посивіло — не велике діло! Через те ти для дівчат ще інтересніший... Ти вже чоло-

він устаткований, молодечі збитки тобі не в голіві, довгів не маєш...

Голосне "многая літа" перебиває Доркові думки. Задуманий, вертає він разом з гостями з церкви до дому. Вже брат женатий, хоч від Дорка молодіший о цілах дванадцять літ. Га, хй ся воля божа! Оженив ся брат, менше буде клопоту Доркови. Напрацював ся він на трох братів, коли батько був немічний і помер, напильнував ся їх, нажурив ся так, що годі було завчасу не посивіти, а от і прийшов уже час, що наймолодший дістає свій хліб і вже не буде Дорка просити о поміч.

Згадав Дорко минувші часи і левнє стало єму на серцю. Якась відрада, тихе вдоволенє заволоділо его душею, на лиці явив ся незначний усміх щастя. Зробив своє, що повинен був зробити, вивів трох молодших від себе братів на люди — як же ту не радувати ся? А сам? ет! по що й думати про се? Вирочім, щож то він сам не чоловік, в нужді жие, чи дармо хліб їсть? Хоч не женатий, а чоловік загально поважаний, він се знає; хоч сталої посади не має, але хліба не голоден, жие собі зовсім вгнідно; і не може сказати — хоч би й як річ брати — що дбає о чужу ласку, що єсть йому татарем. Ажте працює за двох, за трох!...

Осип Маковей.

(Даліше буде).

мувати бальоном, минати скелі і слідити околицю. Цілий прилад прив'язуєся ланвою до берега або корабля, на повнім морі, вздовж ланви йдуть доти телефонічні, що лучать бальон зі світом. А і на случай, як би ланва прірвала ся нема небезпечности; треба тільки скинути олов'яні тягарі, причеплені на вії до бальона, але так що з середини можна їх відчепити, а вода сама попхає бальон до гори. Для океанографів та есе винахід великої ваги. Сими днями роблено з ним проби на Секвані і они повелись дуже добре; дальші проби будуть робитись в Гаврі і Бресті.

Дрібні вісті. В черновецькій університеті відбула ся вчорашня промоція Василя Георгію на доктора теології. — Рух на залізницях Бергомет-Межироди привернено наново від 17 с. м. — Професор черновецької гімназії др. Рудольф Деволенький іменований професором нової гімназії в Меданігу.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечує будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінчення рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервний 54731 зр. 04 кр., резерв премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожежі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші умови і видає поліси і квіти в руській мові.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях
пошукує для бурси від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалюванем, освічуванем і чищенням комнат та пранем білизни.

Термін для зголошування до кінця липня с. р. — Близні умови в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) щодня від 6—8 год. вечером.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не покажує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані починаючи від 20 р. і то за готові гроші і на викидат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у броварів Штайнера
в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)
е на складі
в друкарні „Рускої Ради.“
Просимо о замовлення.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1125	339	757	811	619
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдужені	1145	351	832	—	635	з Бурдужені, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібоки	—	909	1212	359	1000
до Садагури, Воїна, Новосел	645	430	—	—	—	з Новоселів, Воїна, Садагури	—	1113	959	—	—
з Глібоки						до Глібоки					
до Карпатська, Сторожини, Бергомету, Межироду	814	535	—	—	—	з Межироду, Бергомету, Сторожини, Карпатська	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет-Межироди від 1-го марта до 3-го вересня щодня вранці і ввечері.											
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радиві	610	1003	228	612	805	з Радиві	542	835	115	550	747
з Гатни						до Гатни					
до Качики, Гурагури, Вахи і Кімпольонгу	1019	201	—	—	—	з Кімпольонгу, Вахи, Гурагури, Качики	1258	635	—	—	—
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави	327	639	1009	216	715	з Сучави	442	842	139	639	837
з Вахи						до Вахи					
до Рус-Модлавині	346	647	913	1132	250	з Рус-Модлавині	842	1259	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розкладати можна на станціях Ваха, Драгоша і обидьох Модлавині.											
з Карпатська						до Карпатська					
до Чудина в. С.	854	1007	616	—	—	з Чудина в. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд їде щодня, другий з вихідними понеділками, вчорашній кожної днини.											
Перший поїзд їде щодня, другий з вихідними понеділками, вчорашній кожної днини.											

□ поїзди поштові; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський (це + 46 минут відмінює від черновецького часу; місний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і запізнєє ся відміряє на 15 минут.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родив.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
—
Передплата
10 зр.

Школа волі.

(Лист до товариша на селі.)

Пане брате-товаришу! Коли я став думати над Твоїм політичним листом до мене і над тим, що Тобі відповісти, то й побачив, що моя відповідь може придати ся не лиш Тобі, але й иньшим людям. А що я маю писати статтю до „Буковини“, часу же на приватні довгі листи не маю, то я одною кулею бою двох зайців: подаю Тобі в газеті відповідь а читателям статтю. Так ти покладись гарно під смерічку в холодильник, подумай на тим, що Тобі пишу, а як що не до ладу написано, то даю Тобі волю розбити мене прилюдно в газеті в пух і прах.

Починаю дивним порівнянням: Руска інтелігенція — то кертій! „Ігавту! Як же можна так маловажити нашу інтелігенцію?!“ Позволь, порівняне не таке страшне і понижуюче. Кертій звірятка дуже пожиточні: они розпорюють землю і нищать велику масу хробів. Там деє, правда, з великої ревности вганяючи за хробаками, підконають і гарну запашну рожу, але се лиш тому, що на рожах не розуміють ся, тільки на хробаках. Через одно мені кожда кертій не симпатична, і то так, що я не відважив би ся притулити такого „пташка“ до серця, а то через то, що у того звірятка дуже вузький світогляд. Звісна річ, зродило ся і виросло то невинитко по норах, шпирало по під землю, привикло до темноти, божого сонця не ви-

дало так довго, що тепер на сонце і подивити ся не може...

Ти мені на то замітиш, що годі-ж так про „інтелігенцію“ казати, бо она-ж високі школи кінчила, значить: чогось учила ся і щось знає. А я Тобі на то скажу еретичну думку, з котрою, бувши у нас професором, ніколи не поважив би ся виступити, що наші школи, такі як они у нас є, всею учать, але не вчать чоловіка розуму і сильної волі. Они переміняють голову чоловіка на автомат, з которого в потреби вискакують сїринки, чоколада, какао, історичні дати, формулки математичні, параграфи, богословські догмати і т. п. але не розум. Зі шкіл виводять ся знамениті автомати, в котрих всею повно а найбільше надії на аванс. Чим повійшійший такий автомат, тим певійшійший аванс. А коли не аванс в титулах, то хоч аванс в добробиті. Хліб, хліб, гонори, гонори — і ми в тім дусі діти виховуємо, даємо їх до шкіл, щоб з них там поробили автоматів.

Бо коли школи справді вчать розуму і способу, як жити, то мені в голові не може помістити ся, длячого в суспільнім життю так мало розуму видко, т. е. того розуму, що проявляє ся в поступованю з людьми. Розум побільшив маєток землі в мільони разів — се правда — але проте тільки нужди на землі ніколи не було, як тепер є. В політиці хто сильнійший, той і ніби розумійший, бо для всіх закони видає. Що-ж се за розум, що він служить лише багатим та сильним? Возьми на увагу Поляків, Волохів, Мадярів і Москалів — як они обходять ся з нами? Кождий з і свого становища поступає з нами

ніби розумно, але всі разом поступають неморально, коли по наших трупах доходить до слави і посідання. Коли-ж ми мимо гнету, а може саме з причини гнету виробимо в собі щораз більшу відпорну силу, то до катастрофи мусить прийти мимо того „розуму“, який маємо ми і наші противники.

Змагати свідомо до катастрофи, се не є ціль людскости; противно кажемо, що уникнути її — то ціль всіх. Аби-ж те справді було можливе, то всім крім розуму потрібна сильна воля. Можна бути дуже розумним, а проте нічого не зробити, бо розум то елемент пасивний, а воля — активний. Тому і мудрі нидіють в неволі побідників, тому Сенека гине з рук Нерона.

Я не скажу, що наша інтелігенція (темний люд не входить ту і в рахунок) дуже розумна; все-ж таки у неї розуму більше, як сильної волі. Ухвалюємо-ж не раз дуже розумні резолюції, а не виконуємо їх! В'яжемо ся навіть словом честі в поступованю супротив противника, а не додержуємо слова. Все лихо наше походить передовсім від нашої слабкої волі. Нація, в котрій кожда одиниця має сильну волю, не дасть ся взяти в ярмо.

Виходить з того, що нам би доконче потрібно виробляти в собі сильну волю. Воля се прикмета така, що дасть ся скріпити і вправити. Скріплити і вправляти її можемо ми самі, — до того не потрібно ніяких шкіл і учителів. „Я хочу, отже живу!“ — треба собі сказати, подібно словам Картезія: „Я думаю, отже єсьм!“ Русини о скільки хотять жити, о скільки живуть, але

Вуйко Дорко.

(Оповіданє з галицького життя.)

(Далше.)

В найбільшій кімнаті, яка була в домі о. Горещкого, до гостини уставлено столи в формі підкови. Але господарня завчасу змркувала, що не стане місця для всіх, і казала ще в другій, меншій кімнаті поставити два столи, привнесені зі шпихіра, де они довгі літа стояли без пожитку. При сих столах в меншій кімнаті заєди веселі молодці, що зараз зложили хор. Вуйко Дорко хотів собі присісти до них, бо дуже любив сьнів і сам троха „потягав“, але Маня, замітивши се, не дозволила ему.

— Вуйку — каже жартом — твоє місце поміж старшими. Ту будуть молоді панниці записувати ся, ще й ти готов з ними.

— Не бій ся, Маню — оправдував ся вуйко — я пью дуже мало, бо мені шкодить: зараз спати хочу.

Але послухав своєчку і пішов поміж старших. Ті „старші“ не всі були старші від Дорка, наприклад его три молодші брати, але они були жоваті люди, то їх до молодіжки не тягло. А вуйко Дорко все ще чув за собою право, числити ся до молодіжки, отже часто возів това-

риство молодих, між котрими і сам молодійв коли, не на тілі, то на душі. Однак ради Мані не хотів не послухати, бо й її зачислив до сих, що відмолоджували его душу. Бажав навіть усїсти собі біля неї і сказав їй се.

— Дуже радо, вуйку, я сама того хочу — відповіла Маня сїдаючи і усміхнувшись додала тихше: — Ти вже певно собі думаєш, що я завязала ся тобі голову збаламутити. Не бій ся, я не така небезпечна. Я так тільки.

— А най тебе хліб обсяде! — подумав собі пан директор — яка здогадлива! — То ще питає — додав голосно — чи ти змогла би мене збаламутити? Сивий волос! Ти знаєш, що то значить? — і вказав на свою голову.

— А добре було би, щоб ти справив собі яке чорнило та почорнив волосе! — порадила панна Маня. — А вже той іней від сонця може ще розтаяти.

— І сонця такого нема і я вже без претенсій.

— То але. Трийцять шість літ — і вже без претенсій! А лише ще молоде як у панни...

— Трийцять шість літ — додав вуйко. Обое засміяли ся.

Почалась гостина, тоасти, сьїви, як звичайно на весілю. Панна Маня дбала дуже про свого сусїда і при п'ятій чарі вина, котру забирав ся випити, сїнтала навіть: — А не буде голова болїти?

— Такої вже слабкої голови я не маю — боровив ся вуйко.

— То напиймо ся разом. На здоров'є твоє, вуйку! Щоб такі вуйки на казіню родили ся!

— Ти знов з компліментами, Маню? Дай же спокій! От небавом почнуть ся танці, гостина вже кінчить ся, їди, приготов ся, може якого хлопця собі вибереш.

— Один лише ту сподобав ся, а більше жаде.

— А то котрий?

— Отсей правник, що промавляв від молодіжки. Ти бачив, який він поважний! А як славно говорив!

— То за молодий для тебе. Правник з третього року. Коли він буде міг женити ся?!

— Я-ж не кажу, щоб я его зараз за мужа хотїла; так лише кажу, котрий мені до вподоби.

— Що-ж, чи тобі вже веселі хлопці надали?

— Досить мені сих вітрогонів з солодкими словами, а пустими головами. Але, вуйку, пора тобі сказати слово, щоб ти гості зложили децю на будову театру.

Вуйко Дорко встав і коротко, але гарно виїзав гостин до складки на таку гарну народну ціль. Его нова братова поставила на стіл піднос, на котрий посилаюсь щедро і срібні і пазерові гроші. Але панні Мані було сего мало; она взяла піднос, занесла у кімнату, де сидїла молодіж і там покляла на стіл. Сказала тільки „складка на театр“ і притім так значучо усміхнулася ся,

як они мало хотять жити, видно з того, що на гнет ворога не відповідають навіть таким протестом, на який стало би їх розуму і засобу, а що гірше навіть у себе дома терплять партію, котра виразно каже: „не хочу жити народу.“ Піддержуючи таку партію в народі, ми тим самим ломимо і так дуже слабу волю народу. Тимчасом, як кажу, не менше, як розуму, потрібно нам сильної волі. А та сильна воля повинна проявляти ся не лише тоді, коли треба наперед іти, але і тоді, коли треба часом вичекати. У своїм, хоч і яким дрібним життю політичним, можемо знайти численні приклади на те, як ми показали свою слабу волю. Правда, що були обяви і сильної волі, але я назвав би їх радше вибухами хвилевої енергії, як наслідком тривкої, вишколеної волі.

Добре буде в нас аж тоді, коли кожний з нас буде міг сказати: „Я можу то досягнути, що хочу.“ Теперішнє зло у нас походить від того, що ми не можемо досягнути того, що хочемо. А не можемо тому, бо в нас сильної волі нема, що ми в собі сильної сильної волі не виробляємо, противно часто ослабляємо. Але сильною волею можемо лиш то досягнути, що в світовім порядку можливе. Так як справедливо кажемо, що чоловік панує над природою, коли слухає її законів, так само наша воля є всемогутча, коли піддає ся загальній волі. Головою муру не пробеш ані у природи ані у людскости.

Одного лиш не забуваймо, що коли людскости зло, то в ній самій лежить спроможність змінити загальні відносини. Розум повинен іти, як огняний стовп наперед, а за ним колонни волі. Очевидна річ, такі проекти, обчислені на всі народи, переводять ся дуже помалу: але коли-б ми школу волі завели тільки у себе, то досягнули би далеко більше, ніж тепер досягаємо.

На сю тему дало би ся ще більше сказати, але хлопець з друкарні жде, мушу кінчити. Розваж ціле наше народне життя і спитай себе, як у нас кожний Русин з окрема виробляє, а властиво не виробляє

в собі сильної волі, і як ті, що его ведуть, мало дбають, щоби в ній ту сильну волю виробити. Перше треба собі поставити ясно-означену ціль (в нашім випадку добро всеї України-Руси), а відтак для цієї цілі виробляти в народі енергію, сильну волю. Ціль ставляти і її „виложити на розум“ суспільности можуть і повинні провідники, тому, що у них надіємо ся більше розуму і знання світового ладу, як у пр. у чоловіка, що засидів ся літами на селі; але виробляти сильну волю в собі може і повинен кожний сам про себе.

Школа своєї моралі ділить ся на нормальну: в ній вправляй тіло. На середню: в ній пізнавай розум і его прикази, вправляй ся в судженю, що моральне а що не моральне; вишукуй моральні моменти в природі, в історії, в суспільности. І пиши задачі на теми: вибір цілі, розумне обчислене средств, витревалість у виконанню, вправа в увазі, послуху, милосердю, справедливості і зичливості. Вправляй ся у тім всім і пробувай собі відмавляти дечого. Обходити ся без не одного і бути терпеливим.

Коли перейдеш ту гімназію волі, тоді можеш вступити на університет волі, де маєш свою волю того навчити:

Знай, чого бажаєш!
Бажай, що знаєш!
Знай, що потрапиш!
Переведи се, що хочеш!
Будь відважний в небезпечности,
Витревалым серед трудностей,
Неподатливим на заманювання.
Війни бажай того, чого всі бажають!

Такі три школи заложім для свого народу, а радше нехай сам собі кожний заложить і в ній учить ся, а тоді не будемо так гірко нарікати на других і на себе — і Ти не будеш писати такого листа до мене, як написав.

Покладись вигідно під смерічку в холодку, прочитай се ще раз, подумай, доконче подумай — і згадай того, що в полі чола в таку спеку се для Тебе написав.

що не один молодіць витягнув свої останні гроші і кинув на піднос. Відтак урадувана вернула зі складкою до вуйка і похвалила ся перед ним, що з неї був би знаменитий ескертор, в що вуйко радо повірив.

По гостині спрятано і винесено столи на двір, замешено, уставлено крісла і оселони під стінами — і почали ся танці. Жиди-музиканти грали, аж струни рвали ся.

Вуйко Дорко, мимо того, що правно, зачислав ся до молодіжи, пішов тепер зі старшими грати віста. Якось не йшла ему гра. Русава дама каро здавалась ему — не знати чому — панною Манею і він оглядав її, як фотографію. Відтак розлютив ся на себе, що обзирив ся такого страхонуда мальованого порівнювати з гарною своячкою, і зараз видав сю карту. Посидів так собі з-пів години і встав.

— Ні, — каже — якось мені нині карта не йде. Піду подивити ся, як танцюють.

І пішов, усів собі в кутіку і дивив ся. Панна Маня танцювала з якимсь питомцем.

В той час в домі о. Горещкого появил ся учитель Іваньський. Перший замітив его Дорків брат, пан молодий. Считав, чому так опізнив ся, запізнав его зараз з панною Горещкою і поручив її оніці. Пані Горещка доти не втихомиралась, доти не усадила учителя за стіл та не поставила перед ним всяку їдї і вино. Іваньський сів і дякуючи, їв та пив, до чого господарня захочувала его милою прихотю. Ему очевидно нині було когось побачити, бо зринав ся, але не

хотів показати ся для господарні нечемним і коштував все, що она подавала.

Тимчасом панна Маня у кінаті, в котрій велі ся танці, замітила вуйка Дорка.

— А, вуйко! — повитала его. — Як же ти собі скромно присів в кутіку! Тепер панни вибирають, отже а тебе вибираю до танцю.

— Дай мені спокій.

— Ні, мусиш. Ти мені гарбуза даєш?

Рад-верад мусів вуйко пригадати собі різні „кроки“, котрих за молоду вчив ся і пішов зі своячкою в танець. Не йшло ему се зовсім складно, але Маня потішила его:

— Бачиш, вуйку, танцюєш, як двайцятилітній молодіць, а ти вже себе в старці записав, в карти граєш!

— Але як я втомив ся! Аж ніт виступня. Ну, вже досить буде з мене! Відник давно...

— То сідаймо.

Сіли собі на оселоні при стіні.

— Знаєш ти, Маню, сю пісню: „Де ся наші літа діли, літа наші молоді? Пронали, як гомін за горами...“ Не тамлю добре слів, але мелодію памятаю.

— І що з того?

Дорко заставовив ся. Справді, і що з того? Минули літа молоді і з тим треба погодити ся. А вже кождому минають...

— Над чим так, вуйку, задумав ся?

— От, щось у голові снує ся! Правда, що то гарно сказано: „Я гомін за горами“

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 22. липня 1897.

З бук. кр. ради шкільної. На засіданню з дня 14-го с. м. розширено 1-кл. школу в С. Онуєрі на 2-кл.: системізовано посаду надучителки при 4-кл. дівочій школі в Салагурі; поручено заступництво учителя при школі вправ у Чернівцях мол. учителя Раєзізона Кайдлени; іменовано уч. Олександра Константиновича надучителем у Ватрі-Молдавиці, мол. уч. Михайла Гази учителя в Плесі, стабілізовано мол. уч. Анну Діз в Кімполонзі; всім уділено кільком учителям грошей за домоги.

Ювілейна фундація. Черновецька міська рада рішила на вторковім засіданню основати в нагоди ювілею 50-літнього пановання нашого цесаря чотири безплатні місця в місцевім домі притулку і на руки видлу краєвого дарувати 5000 корон на заклад для невилічливих хорих.

Наші сердешні приятелі не можуть чогось успокоїти ся. Тут кричать „Бук. Відомости“, тут знов „Gazeta Polska“, а за ними вторує бідолашна „Buk. Post“ з своїм Мошко. Коли Gaz Polska накидує ся на нас за нашу щирі прихильність для народу, вискуваного всякими панями і підпанками, називає нас за те гайдамаками і т. н. підлібними титулами — „Бук. Відомости“ уважають се якимсь підступним маневром і базікають, що то мовляв ми так умовили ся з редакцією Gaz. Polsk-oi. Ну, се би була дивачна змова, аби нас завали даром. Ледви-ледви притихли сердешні задля „четвертого шукля і тринадцятого спонза“, знов Мошко в Buk. Post кричить „Polizej!“ Считаете певно, чого властиво? А того, що ми посміли в 147-ім числі вставити ся за горожанськими правами народних учителів; за те, що після гадки нашої і нашого п. дописувателя народний учитель повинен не лише в школі діяти наука, але в громадї стати щирим дорадником у всім добрім. Правда, в такім разі не оставали-б ся сесіяні безпомічні і безрадні супротив всяких затій „добримелачих“ арендарів і підпанків — а се після гадки Мошка значить сїати негладу між учителями і громадою! З кожного слова Мошкової статі видно страх перед зростаючою самосвідомістю і самопомочію народу, бо се означає заразом упадок непокісаних онісунів-румунізаторів, котрих боронити є обовязком Мошка. Чи хто здивує ся его лементам? Ми думаємо, що на се можна лише з глузом усміхнути ся. Правда, аби не забути, то мусимо наперед вже зазначити,

було весело, від радістних сльозів молодіч аж лунало, а тепер уже і гомін прогомів.

— Може ти, вуйку, поезії пишеш? — жартувала панна Маня, не розуміючи смутку вуйка.

— Колісь писав, ще в гімназії, а тепер і одного верша не склею. Проща життя...

— Чи жите справді так трудне? Мені дома так добре — і хоч я знаю, що люди бідують, та дуже часто забуваю про се.

— Жите справді трудне. Запам'ятай за молоду, як верч рожі, а ту і праморозок і спека і бури пообривають помалу листки, звалюють квітки, галузки — і не отямив ся, коли з того всего остане ся сухий верч.

— Котрий на другий рік може знов зацвісти — додала панна Маня.

— Зацвісти може, та вже не так, як перше, коли галузе було здорове. Вирочім, правду тобі кажу, я не знаю й досі, як на жите дивити ся. Раз здає ся веселе, другий раз сумне... Одно лиш правда, що по розчарованні дуже трудно прийти до себе.

— А ти мав які розчарованя? Правда, а сама знаю одно.

— Як мене прогнали з семінарії?

— Так.

— Ох, боліло се мене тоді. Ніхто не зрозумів чоловіка, не навчив... Прогнали і робити собі, що хоч! Думаєш, що то добрий спосіб поправити. А я лиш старає ся пізнати все, читав і се і те, бо й як-же можна щось судити, не пізнавши?

що після нашого переконання повинні „Бук. Відомості“ єю статтю Мопка дословно передрукувати, бо gleich und gleich gesellt sich gern.

З руских гімназій. До рускої гімназії у Львові вписалося було на 1896/7 рік шкільний 434 учеників, а в наслідок змін в протязі року класифіковано 395 учеників. З того одержали: перший ступень з відзначенням 39 (о 11 більше як минулого року), ступень перший 270, другий ступень 24, третій 14, поправку 45, а іспит доповнюючий дозволено зложити 2 ученикам. — Молодші, як видно, учила ся пильно, класифікація вийшла відповідно до загального числа учеників. — Рівнорядні відділи були в класах: I-й, II-й, III-й і V-й. — В класі I-й був 1 ученик роджений в році 1879, а 14 в році 1886; в VIII-й класі найстарший родився в році 1868, а 7 в році 1879. Після стану родичів або опікунів були зміж вписаних учеників синами або пуніми: селян або маломіщан-різників 175; священників 125; учителів народних 34; урядників державних 25; листноносів, возних і стражників огнених 19; ремісників 18; учителів шкіл середніх 13; урядників міських і офіційалістів; приватних 10; дяків 9; адвокатів, нотарів і лікарів 7; властителей реальності 4; зарібників 3; властителей дібр і військових по 1. Всі ученики з вишкомою одного римо-кат. були греко-католики. На науку звика польського ходило 320 учеників. — В перемисльській гімназії, було з початком шкільного року вписаних 361, а при кінці року класифіковано 334. З них одержали першу класу з відзначенням 43, першу класу 231, поправку з одного предмету 22, другу класу 25, а третю класу 13. З цих чисел видно, що класифікація випала взагалі задовольно, бо число злого поступу в порівнянні мале. В тім заслуга учеників самих, котрі совістно сповняли свій обов'язок, а також учителів, що старанно займалися повіреними їм учениками. Наймолодший ученик I-ої класи мав 11 літ, а найстарший в VIII-й кл. 24 літ. Після стану родичів взагалі опікунів було учеників священників 91, урядників 21, народних учителів 31, міщан і ремісників 55, селян 128, слуг 4, а дітний зарібників 4.

В що переводяться наші галицькі „обединителі“ в Росії. Англійський „Daily Mail“ подає таку характеристичну допис з Петербурга: Перестав тут виходити загально читаний дневник „Русь“, видаваний через Гайдебурова. З початку думали, що се сталося з фінансових причин, але показалося небагатом, що „Русь“ упала через співробітника Дрогомирецького, що підписував ся як одвічний редактор. Отже той Дрогомирецький, родом Галичанин, був простим шпигуном поліційним, котрий втиснувся лише по то до „Руси“, щоби в легкій спосіб можна доно-

сити поліцію о випадках і змаганнях в публіцистичних крутах. Діставав за се около 10.000 зр. річно. Довідав ся о тім Гайдебуров і сейчас нагнав від себе Дрогомирецького. Тоді Соловєв, начальник центральної цензури, дав Гайдебурови до зрозуміння, що если шпигуна задержить, то буде користувати ся взглядною свободою друку, в протівнім разі вічні цензурні заклади приведуть его дневник до руїни. Гайдебуров волив завісити видавництво, як працювати на спілку з шпигуном.

Голосний процес против адютанта болгарского князя, Бойчева, і его спільників, префекта поліції Новіліча та жандарма Василева, о замордоване любовниці Бойчева, співачки Анни Сімон, розпочав ся в Софії уже вчера. Акт обжалованя готовий. Всі три обжаловані о безпосередню чинну участь в убійстві, а прокуратор вносить для них кару смерті. Бойчев вправді заперечує всему і подає, що він критичного дня находив ся в палаті кн. Фердинанда і був при обіді двірським, але товариші его зізнали, що Бойчев був на місці убійства і враз з жандармом Василевом кинув Сімонову в Маріду. Василев каже притім, що Бойчев перед удусенем Анни відликував ся на розказ кн. Фердинанда, а за поміч в убійстві виставив ему тратку на 3.000 франків яко винагороду. Вийшло також на яву писемо Бойчева до Новіліча, в котрім Бойчев учить свого товариша, що він має подати до дневників, як би случайно праса заговорила про єю пригоду. До розправи покликано 47 свідків. Дитина Анни ховала ся доси у Болгарки Іванової, хотіла йти не платив за удержане. Однак на днях австрійсько-угорський консул відослав дитину до Пешту, під опіку сестер милосердя.

Міністер бар. Гавч старає ся на кождім кроці з'єднати собі симпатії роздражених Німців. Се він вважає дуже потрібним, бо ану-ж удасть ся ему стати наслідником гр. Баденіого, то тоді придадуть ся ему Німці. Гадав би, що коли в раді державній є славянська більшість, то такі штучки вже неможливі, але бар. Гавч таки відважив ся на таке. Отже передовсім завдав етуса на Словінцям і Полякам. Тяжко виборену словінсько-німецьку низшу гімназію в Цілеї зніс цілком, а польській гімназії в Тішині не надав права публічності. Тепер знов зазнали подібної „прихильності“ від бар. Гавча черновецькі Русини-унїати. Тому що місцева гр. кат. церкв парохіяльна занадто мала, старають ся парохіяни о будову нової, більшої церкви вже від кількох літ. Справа ішла наперед дуже помалу, але з тяжкою бідою вже були і плани готові і черновецька міська рада дарувала місце під будову, під усливем, що план будови

буде їй предложений до апробати — всі вже думали, ось-ось зачне будувати ся нова гр. кат. церкв, аж тут міністер Гавч, найбільший „прихильник“ Славян в міністерстві Баденіого зробив несподіванку і заявив, що не може прийняти тої даровизни під таким усливем! Tableau! Рада міська прийняла єю заяву до відомости і не думає даліше накидати ся своєю жертволюбивою. А тепер мале питанє: відки возьмуть новий ґрунт під будову гр. кат. церкви в Чернівцях? Чи доходити своєї справи даліше в горі чи махнути на все рукою?

Німці не жартують і мстять ся навіть на урядниках поліційних, коли єї не йдуть їм на руку. І так в місті Хебі (Егер) Німці, розарені звісною заборною віча, виповіли кільком урядникам поліційним меншани, а реставратор, у котрого харчував ся ц. к. староста, виповів абонамент старості і тим урядникам, котрі в день заборони віча помагали старості в его урядованню. — Знов же в місті Парянці, де сими днями почав ся був процес против Хорватів за вибори до ради державної, італійські реставратори не дали обіду оборонцям д-рам Лигіній і Вольфови — отже оборонці удали ся до трибуналу з прошенем, щоби розправу против Хорватів відложити, бо оборонці не гадають умирати смертю голодовою. Трибунал, бачучи критичне положення оборонців, розправу відложив.

Покарана бундючність. В Перемишлі переходив сими днями поручник уланів барон Бр. попри батальон піхоти, котрим командував архикнязь Леопольд Фердинанд. Офіцери кавалерії вважають себе за щось вишнього, отже бар. Бр. зневажливо поздоровив офіцерів піхоти. Роздражений сям архикнязь підійшов до него і звернув его увагу на таку нетактовність. Бр., замість признати ся до вини, назвав своє ім'я і визвав на поєдинок незнамого ему архикнязя; сей назвав своє ім'я і поки-що справа на тім скінчила ся. Що далі буде, ще не знати.

Паперові кульки. Найновішим здобутком військової техніки є паперові кульки з поволотою із алюмінію. Винайшов їх якийсь французький офіцер. Кульки ті мають мати се за собою, що будуть ранити а не вбивати, бо рани від них будуть глибокі, не пошарпані, легкі до вилічення. Головна їх ціль: не убивати, а унеможливити воєнну до дальшої борби.

Дрібні вісті. Фінансовий прокуратор в Чернівцях др. Євгеній Зубрицький одержав похвалу за свою хосенну урядову діяльність. — В Куреку новиза одва селянка бавзнят, що в крижах зрослі. Близнята здорові і добре відживлені. Лікарі заявили, що операція неможлива. — В Єгипті знайшли Англійці старинний папірус з грецьким текстом з науки Христової. — В селі Лютич рашівського повіту посварили ся брати Януші о новіє трави, при чім молодший, малолітній ще Януш вбив старшого брата. — В понеділок вечером переїхав вечірній поїзд між станицями Стайславою і Єзунолем 10-літнього сина будника Сегіна. — В Розділью на Горішнім Шлеску завалив ся фабричний комин на 150 стін високий і убив багато осіб, а ще більше ранив. — В Сас на Угорщині убили 12 і 13-літнього хлопця шістьнадцятилітню дитину, щоби забрати собі малий візочок, котрий молоденьким убійникам дуже оподобав ся.

Телеграми „Буновини“.

З дня 22-го липня 1897 року.

Відень. На зборах долінно-стирийських Словінців ухвалено резолюцію, в котрій каже ся, що знесене словінської гімназії в Цілеї є тяжкою кривдою і образою словінського народу. Взиває ся всіх послів словінських, щоби взяли ся енергично до оборони прав свого народу. Словінці не приймуть перенесення гімназії до иншої місцевости. Опісля вибрано комітет, котрий має зайняти ся скликанням всенародного віча словінського.

— А більше розчарований ти не був?

— Ще й кілька, моя Маню! — говорив Дорко розжалобленим голосом. — Розваж лише: я мусів жити у Відні, а не мав з чого: скінчив агрономію, а посади не дістав; опинив ся сам безпомічним, а другим мав помагати — от! дурниці! Нині весілає, що ми будемо свої жалі виводити?

Але панні Мані зовсім ті жалі не були скучні. Лише єї свідчило, що ова їх глибоко відчувала і се мончало єї по словах Дорка говорило більше, ніж багато слів.

— Ми, дівчата — промовила она по хвили — вераз завидуємо мужчинам. Думаємо, що справді їм тільки жити, а ту придивити ся їх боротьбі щоденній, аж страх бере, хоч наша доля також не цвітєм масна...

— Знаю, знаю, Маню.

Вуйко Дорко спер руки на коліна і вдивив ся в землю. Музила грізла, а пара за парою йшла, зачіпаючи часом і Дорка і Маню, бо хата була за тісна.

Що такого, що панови директорови так привечно розмаляти зі своєю Маню? Розмаляв би, балакав би до самого рана. І нині нині понад свою звичайну міру, а таки ще спати не хоче і не нудить ся. Але... але пан директор таки не зовсім щирий. Говорив, як мав розчарований, а про одне таки не згадує. А не було оно таке жалько, щоби про него можна забути. Як би так хто міг перегаднути напері-

Дорка, недантично поскладані в его бюрку дома, найшов би там в окремій куверті кільканайдять листів, писаних жіночою рукою, а в листах сухий букетик цвітів. Давна історія, ще з часів теології! На третім році пізнав був одну панночку, вже собі писали в листах „ти,“ аж ту Дорко мусів покинути семінарію, а его суджена, без найменшої романтичної розпукі, вийшла зараз за другого за муж. Дорко — що-ж він? мусів підлати ся доли. Та боліло се его, так боліло, що під тигарем туги зложив був раз елегію, повну несканого смутку. Тепер ся елегія, листи і букет лежать собі спокійно в бюрку, не тикані від довгих літ рукою Дорка. На що й згадувати минувшину? Его колишня суджена має вже сина в гімназії. Дорко бачив его кілька разів: гарний хлопчина, зовсім у маму вдає ся...

Мимоволі, розповідаючи Мані свої розчарованя, нагадав собі він і єю пригоду і так притім задумав ся, що й не звернув увагу, як Маня нинішном відійшла собі. Оглянувшись: єї вже не було в комнаті, але за те перед собою побачив Іваньського.

Осія Маковей.

(Даліше буде).

Будапешт. Завдяки наступившому порозумінню між правительством більшістю а опозицією в угорській сеймі ухвалено в понеділок правительственный проект закону о преміях від цукру. Головна точка спору, §. 19 проекту буде відосланий назад до комісії правникої.

Париж. Парлямент прийняв майже одногласно проект закону о безпосередних податках.

Петербург. Дотеперішній амбасадор в Штотгольмі Зиновев перенесений до Царгорода, Нелідов з Царгорода до Риму.

Лондон. Бюро Райтера доносить з Царгорода, що вийшло розпорядження султана, котрим потверджує ся управління границі греко-турецкої.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінчення рахункових з днем 31-го грудня 1896 вносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерв премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сечасно по пожежі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращі умови і видає поліси і квіти в руській мові.

Зголошення о ульшені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях
пошукує для бурси від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалюванем, освічуванем і чищенням комнат та пранем білизни.

Термін для зголошування до кінця липня с. р. — Близні умови в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) що-дня від 6—8 год. вечером.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромова.

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем
В. Даниленчик,
машинист у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. ве-
дальній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)
є на складі
в друкарні „Рускої Ради“
Просимо о замовлення.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейського.

ВІДХОДИТЬ З ЧЕРНІВЦІВ						ПРИХОДИТЬ ДО ЧЕРНІВЦІВ					
до Неполоківця, Святана, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Святана, Неполоківця	1128	329	757	811	619
до Глібока, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібока	—	803	1212	350	1000
до Садагури, Бояна, Новоселівці	645	430	—	—	—	з Новоселівці, Бояна, Садагури	—	1113	950	—	—
З ГЛІБОКИ						ДО ГЛІБОКИ					
до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибодрів	814	535	—	—	—	з Межибодрів, Бергомету, Сторожинця, Карачева	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межибодрів від 1-го марта до 3-го вересня по містечку і п'ятниці.											
З ГАДІКФАЛЬВИ						ДО ГАДІКФАЛЬВИ					
до Радивця	610	1003	228	612	805	з Радивця	542	845	115	550	747
З ГАТНИ						ДО ГАТНИ					
до Качики, Гурагузори, Вами і Кімполюжугу	1010	201	—	—	—	з Кімполюжугу, Вами, Гурагузори, Качики	1256	625	—	—	—
З ІЦКАН						ДО ІЦКАН					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
З ВАМИ						ДО ВАМИ					
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розмістити можна на станції Вама, Драгома і обох Молдавиць.											
З КАРАЧЕВА						ДО КАРАЧЕВА					
до Чудина в. С.	834	1007	615	—	—	з Чудина в. С.	545	554	—	—	—
Перший поїзд їде по понеділку, другий з винятком понеділка, нічний кожної ночі.											

□ поїзди поштові; * поїзди особові; без знаку поїзди місцеві. Час середно-європейський їде + 45 минут від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 хв. рано і винятком ся підкоряє нічній минут.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
веділок і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Література й жите на Україні.

В числі 134-ім *Буковини* подали ми були вступ до статі М. Гримача в *Зорі* п. а. Література й жите на Україні. Він там казан, що властиво ніякого руху, ніякого життя на Україні нема. В другій статі друкованій в найновішій числі *Зорі* задає собі М. Гримач питане, через що така вбога народна література на Україні, такий малий просвітний український рух — і дає на то таку інтересну відповідь:

Добре відома всім та й система, що має на меті знищити український народ яко націю. В офіційній практиці „Україна“, „український народ“ не існують, єсть тільки „єдиний руський народ“. З шкільних і вищих виганяють скільки можна всякі згадки про те, що був і є такий окремий народ, Українці, а коли й згадують їх, то яко „маленьку разновидність“ „великоруссов“, „руських“. По всіх офіційних інституціях, по всіх школах уживають тільки московської мови, а українську звуть мужичим жаргоном. Українська історія ніде не згадується в школах нижчих чи середніх (окрім хіба „присоединителя“ Богдана Хмельницького та „измѣнника“ Мазепи), взагалі ж можна про неї говорити як про „русскую“ (московську) історію і тільки по московському, а не по українському. Література українська гнітить ся з нелюдською жорстокістю і навіть цілком беззаконними способами (з погляду навіть російських законів): твори наукові, белетристика чи поезія з життя

інтелігенції чи історична, переклади, книжки для дітей забороняють ся цілком, а дозволяють ся тільки белетристика з сьогочасного народного життя, та й тій щастить тільки коли не коли вихопити ся живою з цензурної пельки. Сі речі всім добре відомі, і через те я їх і згадую тільки дуже коротенько, щоб сказати, що там, де панує така система, і не може бути ніякого великого просвітнього українського руху.

Се правда: така система є і нищить вона те, що повинно жити й розцвітати. Але через віщо-ж така система повстала, через віщо-ж вона так сильно держить ся, таку силу має? На чому її збудовано?

Її збудовано на нашому духовному рабстві. Воно дало їй початок і життя, а тепер уже й воно саме зростає й більшає під її впливом.

Нам найгірший ворог — не російський адміністратор-обруєтель, а той рабський дух, який живе в наших душах, в наших розумах.

Ми самі топчемо себе в багно, звязуємо собі руки, затуляємо собі рота.

„Значні“ наші, повставши після Хмельниччини „значними“, нашою „інтелігенцією“, дуже багато думали про те, що вони „значні“ і занадто мало думали про те, що вони „інтелігенція“. Кілька винятків (Немирич та інші) не збиває цієї тези. І ото замість щоб дбати про добро краю, про користь громадську, величезна більшість сих людей думає про „набування ґрунтів“ усякими способами, про здирство з поспільства, про повертання єього поспільства в кріпацтво. Не маючи через се ґрунту в своєму народі, вони шукають ґрунту в

Москві і спираючись на неї, кують кайдани на свій рідний край. Люди такі, як Немирич, Виговський, Дорошенко, Мазепа, Полуботок, Орлик силкують ся знайти сей ґрунт і дома і навіть розривають з Москвою; але й вони грішні панськими нахильностями і через те й вони не знаходять у себе того ґрунту. Повставши проти Москви, вони повинні потім тікати від свого-ж народу... Та таких людей і мало було, а більшість — то були єгоїсти, що за право бути російськими дворянами і панами над своїм же народом, продали утисникам волю рідного краю, його добро, його щастя.

Тоді серед широких українських просторів стала велетенська, страшна труна і пригнітила весь край. В тій труні лежав великий мрець — народня воля.

Нема що й казати, що від московського уряду був страшений гніт на Україну з метою, довести до такого результату. Кров, підкупство, деспотство, здирство й інші муки народні — ось чим значило ся на Україні московське порядкування. Але все-ж можна сказати, що наша „інтелігенція“ в значній мірі з своєї власної провини стала ся тим, чим стала ся: підійшовши під „високу руку“ вільними громадянами вільної землі, зробила ся під єєю рукою згордованим рабом московського централізатора.

Рабом зробила ся, рабом зостала ся й досі.

Силкуючи ся показати свою „істинну руськість“, сьогочасна наша інтелігенція зрікаєть ся всього українського: зрікаєть ся своєї історії і того проміня волі, що блищав серед неї, зрікаєть ся свого національного я, соромить ся його, бо-

4)

Вуйко Дорко.

(Оповіданє з галицького життя).

(Далше.)

Іваньський приїхав нічним поїздом і прийшов пішки зі станції до Вояї, бо о. Горечкий не сподівався вже ніяких гостей і не вислав коний на станцію. Не велика се дорога, два чи три кілометри, отже пан Іваньський міг пішки прийти.

Привітавшись з паном директором, що щиро вітавав ся з приїздом нового гостя, Іваньський заложив руки на груди і певний себе дивив ся на гуляючі пари, що перед ним дефілювали. Оглянувши всіх і звернувшись до директора з питанням:

— Панна Маня з Середіска нема?

— Єсть! Де-ж она поділа ся? Була ту перед хвилиною.

Ждали ще якийсь час, але Маня не приходила. Іваньський задумав ся, а вуйко Дорко, заучив в умі поему Іваньського з утєчею Мані, замітив, що се мабуть була причина і наслідок, і зацікавлений став глядати спочину.

Чого не було — панна Маня приїжджала ся, як старші гості при трох столах грали в карти. Хоч очевидно не розуміла тайн гри,

але слухала і обличчя граців і дивила ся на різномодне киданє карт та на числене штонами.

Вуйко Дорко зайшов єї тихцем.

— А ти від коли стала до карт цікава? — спитав єї.

Она, мов дитина, зловлена на злім вчинку, почервоніла.

— Я... я... — і не знала, що далше казати.

Вуйко дивив ся зі значучим усміхом на гру красок на єї личку і байдужно сказав:

— Маємо нового гостя, професора Іваньського.

— То й що з того? — спитала Маня.

— Гм... що з того? Звістно, нічо.

Зловив ся вуйко! Не знає, що далше казати. Єму здавало ся, що прийде своячий гаряч повинну, вже підозрівав і се і те, а она: „і що з того?“ Коли нічо, то нема що більше й говорити... Маня дивила ся далше на граців.

Та от за вуйком Дорком прийшов небагом і Іваньський, поважний, як на професора пристало.

— Добри вечір вам, панно Маню!

— Добри вечір.

— Я троха приїздив ся, не міг перед вечером прийти.

— Дуже добре, що хоч тепер приїхали.

— Але на жаль мущу вже в осмій рані відійти. Може вас просити до мазура?

Панна Маня пішла танцювати мазура. Вуйко Дорко, що стояв біля них і чув їх розмову, не замітив ні в їх поглядзах, ні в словах нічого

пезвичайного. Щось троха Маня здавала ся єму як би неспокоїна, але більше нічого. Може оно так справді лише здавало ся?

Найшов своє пальто, закинувши на себе і вийшов на город, бо в хаті було душно і вуйко почала голова боліти. Став ходити стежками та крізь вікна дивити ся на танці.

Ну, єй Богу, таки то дурна річ танець! — прийшло єму на думку. — Як сей скаже мазура! Або осьта панна! І то звуть ся цивілізовані люди!... Ба, Дорку, не можна так судити. А ось і ти гуляв з Манею! Ну, й що з того? Бо здурів на хвилину, а таки танець ідіотична річ.

Мимо такого острого осуду „дурних“ танців, котрих ніяка, і найвища культура не може позбутися, вуйко Дорко таки від часу до часу заглядав в отворене вікно, щоб подивити ся на танцюючих. Учителю Іваньський танцював уже з вищою панною, а з Манею нескладно гуляв якийсь молодий чоловік. Вуйко звернув увагу на танечника Мані і рішив, що він або гуляти не вмів, або — унів ся.

Маня таки скоро позбулась єго і, замітивши крізь вікно вуйка в городі, вийшла до него, накинувши на себе хустку.

— Як там в хаті гарячо! — нарізала.

— Хто-ж тобі каже гарячо? Я міг би тобі дещо сказати про вартість танців.

— На приїзд, що?

— Е! нічо, от ісеєтніца!

їть ся його. Еге, боїть ся його, бо думає, що за се можуть карати! Звичайна обмоскалена наша публіка просто так боїть ся навіть дозволеної від цензури української книжки!! Се не гіперболя, се факт!! А друга частина тієї публіки хоч і не боїть ся, дак усе-ж ворожа сій книжці через те, що мов сього не треба, що треба бути Москалями. І там і там причина одна: величезне духове рабство. В першому випадку воно виявляється ся зовсім елементарним робом: люди боять ся батога і через те жахають ся всього того, за що, на їх думку, можна того батога здобути. В другому випадку далеко гірше: люди до того поробили ся рабами обставин, що не можуть уже собі й уявити, щоб можливе було щось інше. Вони до того московські раби, що коли кажуть „наша література“, то інакше й не можуть розуміти сих слів, як „московська література“; коли кажуть: „школа“, то й не можуть інакше розуміти сього слова, як тільки так, що се — відома нам обрусительна школа; коли вони купують книжку на село, то вони інакше й не думають, як тільки так, що се може бути московська книжка, і т. н., і т. н. Люди першої категорії — раби і знають, що вони раби; люди-ж категорії другої — може ще гірші раби, але думають, що вони вільні люди і свого духовного рабства не помічають, а вважають його за свою вольну волю. Які дїпні?

Правда, єсть ще в нас люди, що і пишуть і читають ті українські книжки; єсть у нас іще „українофіли“. Але се само і є тільки „українофіли“, а не „Україниці“, свідомі свого національного я. В життю своєму дома чи в громадї вони справжні московські люди; але в їх суть „симпатії“ до „всього“ чи до „дечого“ українського. І скільки тих „симпатій“, стільки з тих добродїв і дїла. Такі в нас 99% наших „українофілів“. На словах та ще в куточку, щоб ніхто не почув, — симпатії; а як до дїла, то зараз спиня заболїла.

За сї слова можуть на мене образити ся ті 99% наших „українофілів“. Чи по правді-ж? — скажу я їм на те. А ще краще спробую їх так: скажіть мені, чи ви в своєму життю завжди пам'ятали, що ви Українці, а не Москалі? Чи ви самі знаєте рідну мову стільки, щоб могли нею писати й розмовляти так, як московською? Чи ваші дїти уміють нею хоч розмовляти і чи розмовляють? Чи ви в своїй діяльності виявляєте чимнебудь свою належність до українського народу, то-б то: чи ви працюєте на користь йому, яко українському народови, не випадком, а що дїя, систематично? Чи ви обстоюєте за його права? Чи борете ся за його волю? Чи справді-ж так живете, що у вас є тільки одно дїло — дїло визволу свого народу з його духового, політичного і економічного занепаду, а всі інші „дїла“ — то дурниця? Чи ви справді не жалїєте для сього дїла своєї сили, своєї праці, свого спокою, своїх грошей? Чи ви завжди думаєте про се дїло? в день, і в ночі? І воно не дає вам спокою, воно вас до себе тягне? І ви радієте його радощами, живете його життям? Ви радієте, як у вас болять груди з роботи для сього дїла, і мучите ся, як не можете йому пособляти? Мучите ся тяжко, всією душею, всім серцем? І коли ви на всі сї питання відмовите мені: „еґе так!“, то я беру свої слова назад. Але чи відмовите-ж, коли попитаєте свого сумління?

Я знаю, є такі, що й одмовлять. Я перед їми низько схилию голову. Але се й буде той 1%; а 99...

Се все фрази, ви скажете, а покажіть нам факти!

Факти? Дїла? Ні се ви покажіть мені факти, ви покажіть дїла, такі свої дїла, щоб з їх справді було видно, що ви справді борїть ся за нашу волю-долю? Де ті дїла? Є дещо, але так мало, так мізерно! Та й те мало, хіба воно *ваше*? Воно їх, тих борїв за наше добро, того одного відсотка,

а не ваше! Але щоб ніхто не сказав, що я обвинювачую без фактів, то я все-ж наведу тут їх кілька.

Ми зняли річ про народню просвіту, про народню книжку. Не будемо-ж відбивати ся від сього і зазначимо ті цікаві факти на сьому полі.

Ми бачили, яка вбога українська народня література. Чи справді в нас нема годящих до того робітників? Чому нема? Он же істїють „комітети“ чи „общества грамотности“, „комісії народних чтеній“, „книжніє склади“ і такі інші просвітні інституції по наших великих містах, у Харкові, в Києві, в Одесї. В тих інституціях працює часом по багато людей, — то суть же робітники! Але що-ж вони роблять?

І тут автор дає доказ, що робить н. пр. харківське Общество грамотности, у піддї котрого засїдають і Українці. Оно, не згїрш других, вислугує ся „православію, самодержавію і (російській) народности“, обмоскалює нарід і своїми книжками пириє серед него принципи і ідеали російських поліцейських урядників. Дїйшло до того, що українському народови дають читати українських письменників — в російським перекладї, аби лиш не по своему! — Такі самі бувають і інші товариства народні на Україні. Самі Українці помагають убивати нарід яко націю, а не ратують его від смерті. Московських рабів — великий гурт, а український гурт малий, хитливий та ще й лїнивий. Наші „українофіли“ — каже М. Гримач — були-б раді, коли-б в один чудовий день скрізь запанувала українська культура; але щоб самим задля того працювати з усієї сили, невипуще — до сего они не зникли. Так іноколи... у вільний час — дещо зробити, — се ще можна, а більше... більше, бачите, нема коли — за московськими справами чи просто за лежнею.

Зовсім виходить на те, що ми писа-

— Не був би такий великий гріх, як би вуйко сказав раз нісенітницю.

— Я грішу так пераз, Маню.

— Ну, то не важи. От сїдаймо собі ту на лавочку. Як без пахне! Розповідь мені дещо... а так втомилася ся!

— Не знаю, що тобі розповісти? Байку, як дитині?

— Говори байку, все одно. Волю байку, як ті комплементи, котрих я наслухала ся тепер від того запитого дансера. Аж млістно мені від них.

— Ти волила би гіркі слова?

— Як коли, то й гіркі слова солодніє спрону. Спробуй, на приклад, сказати мені яке гірке слово, але таке, як подлин.

— Яке-ж би... їм? Але ти не прогніваеш ся?

— Ні.

— То я тобі скажу: Пора би тобі, Маню, вийти замуж...

— Може за того запитого ідіота, з котрим я тепер танцювала, бо випадало.

— Ай! Яка-ж бо ти — обрушив ся вуйко.

— Ні, Дорку, я тобі тепер поважно скажу: Знаєш, я гроший багато не маю, але жити все таки маю з чого. Атже я семінарію учительську скінчила, а що посади не брала, то тому, бо родичі не хотїли. В брайний потреби прошу о посаду — і вже, а за першого-лучшого вітрогона замуж не вийду. Сам же кажеш, що життя не шутка, трудне... То треба знати, з ким жити.

— Добре кажеш, Маню.

— Я вже кількох віднашла.

— Може то ризикозна річ, так перебирати?

— А ще більше ризикозна: виходити за леда-кого, за недюба.

— Гм... і то розумно сказано. Але чи вільно тебе смитати? Чей ти на дорозі життя стрїтила когось такого, що принав тобі до внодобі? Може я за багато жадю від тебе, то я цогаю питає.

— Яка гарна ніч, вуйку! Які нахоні! Чуєш, як солодїв в лїтї личить?

Вуйко чув слова, але чув і тихий смїх в словах Мані. Як би місяць свїтив був ясїйше, то вуйко може був би замїтив усмїх і на устах Мані.

— А справді гарна ніч! — відповів, зрозумївши слова Мані так, що у неї єсть свої тайни, котрих і вуйко не повинен знати. Однак не міг також здержатись від усмїху.

Невинні слова вуйка так розвеселили воячку, що она в голос засмїяла ся.

— Гарна ніч, гарна ніч! А ти мене о що питає? Не вдавай, вуйку, що тебе можна обдурити!

— Я не цікавий на твої тайни.

— Які в мене тайни? Питаєш ся, хто мені принав до внодобі? То я тобі щиро скажу: Ти мені подобав ся!

— Ну, Маню, я тобі не забороню жартувати.

— Я не жартую.

— Добре, добре. Отже я... а ще хто?

— Сказати тобі?

— Як хочеш.

— Отже скажу: також Іваньський. Ти знаєш его добре?

— Знаю.

— Такий поважний, очитаний... Торїк підчас вакацій був у нас в Середїсї, — там учитель его свояк. Бував у нас — що ми не раз нарозмаивали ся! Мимо того він дуже не-смішний...

— То все гаразд! — поквапив ся вуйко.

— Сунзенти то нарід до женитьби дуже скорий, звичайно ідеалїсти-їдїолози! Я его слїтаю ся...

— Вуйку — настрашила ся панна Маня — прошу тебе, не кажи ему нічого. Вуйку, мій золотий! На що-ж я була така щира перед тобою?!

— Будь спокійна, Маню. Коли не хочеш, я ему не скажу. Але цікаво мені, що тобі подобає ся самі такі поважні, тихі... То звичайно дуже скучні люди.

— Що-ж я тому винна? — оправдувала ся скоро панна Маня, а в голосї єї ще тремтіла обави, щоб вуйко не сказав чого Іваньському. — Я таких люблю, як ти, як він...

— Як я також? — спитав недовірливий Дорко. — Се теорія, моя панно.

— Яка теорія? Чому не маю сказати по впрости? Коли панна має відвагу сказати мужчїні: „Я тебе не хочу, забирай ся!“, то тим радше повинна мати відвагу сказати ему добре слово.

— І се теорія. Ану скажи Іваньському таке „добре“ слово!

— Годї, нема такого звичаю, бо нема впрости. Мене висміяли би. Вирочїм залежить се ще від того, чи я ему подобаю ся, а того я не бачу. Він для всіх ознакою, остерожний...

ли у вчоранній статті „Школа волі“. І розум найшовся би і люди найшлись би, а сильної волі нема.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 23. липня 1897.

Чернівці з тяжкою бідом діждали ся електричного трамваю, але ніяк не наділи ся, що з ним будуть мати тільки неприємностей. Передовсім через цілий сей тиждень, відколи отворено трамвай для загального ужитку, ще ні один вагон не приїхав на головний двореш в свій час; ба, буває таке, що вагон приїжджає тоді, коли залізничний поїзд уже відїхав! Ну, не велика то потїха для подорожних. Але ще щось гірше діє ся на нашім трамваї. В перших днях его їзди рад би кожний мешканець дати заробити електричному трамваєви, отже й натови досить великий. До того ще тепер купельний час і черновецькі мешканці раді би за помочню трамвая скоро дістати ся до Прута. Тим натови стає ще більший. Кожний зрозуміє, що нема в трьох вагонах, котрі їдуть до Прута, місця для всіх, отже що багато людей мусить зрештїгувати з їзди трамваем. Але сего ніхто не зрозуміє, як сьміє кондуктор або контролєр трамвая пасажерів трактувати замість чемними словами — грубо, по грубиянськи, а навіть сьмєсанами в груди! Сим мабуть наші юрїмберські Нїмці показують свою влїчність, за те, що в Чернівцях найшли занятє і хлїб. З того приходять до дуже пририх сьен на перестанках трамваєвих, а небавом і до судових процесів. Нічого собі нагода!

Новий цювий уряд на Буковині. Мешканці міста Серету домагають ся вже від довшого часу осїбного цювюго уряду; а був, сойм краєвий ухвалив на посїдній сесїї відповідну резолюцію до правителєства. Тепер же вїїхав директор фїнансової дирекції, радник двору Козляний і инші компетентні личности до Серету, щоби в порозумїю з тамошним старостом і заступниками торговельників черговори докінчити. Є надїя, що справа скїнчить ся в скорі на користь серетських мешканців.

Пожар військових магазинів в Перемишлі. Вночі з вїнїрка на середу вибух в Перемишлі на Засєню в магазинах 58-го (серб-

їславївського) полку пожар і від разу обняв усї магазинів забудованя. Мимо всякого можливого ратунку огневих сторожів, міскої, охотничої і військових, не удало ся нічо випратувати з горючих магазинів; щастє, що удало ся бодай охоронити сусїдні магазини 77-го (самбірського) полку. Огонь, дуже грізний для цілого Засєня, тревав аж до рана. Магазины згорїли до тїла, а в них парадні резервові мундури, торїєтри, порошницї, ременї, шапки, обув і т. я. та й велике число сїйних набоїв; ті набої підчас огню вибухали з великою силою і се дуже спїяло ратунку. Шкоду вже тепер обчислюють над 100.000 зр. Причина огню ще не стверджена, але може бути, що хто підпалив.

Причинок до історії різок в Росії.

Звістно, що в Росії ще до недавня культура російська опирала ся на різках; сїкли ними, кого попало, а та культура ще й нині не зовсїм перевела ся, хоч ті часи, в котрих різки мали найбільше значєня, пішли вже потрохи в непамять. Пригадала їх знову російська газета „Кїєвляїн“, котра оголосила дуже цікавий документ, що може служити важним причинком до історії різок в Росії. Єсть то резолюція кїєвської губернской управи з 8-го члвїтня 1849 р., дотикаюча слїдуючої справи. Управи таврійської і херзоньської губерній — перша під датою 5-го, друга під 25-го лютого 1849 р. — віднесли ся були до кїєвської з просьбою, щоби кїєвська губернія постарала ся для них о різки до бити ними засуджєних на кару, бо ані в таврійській ані в херзоньській губернії не ростуть берези, отже й нема з чого різки робити. Для того обі ті губернії запитують, чи не можна би в кїєвській губернії вирабляти річно 26.000 різок, з тих 6000 для таврійської, а 20.000 для херзоньської губерній, і що коштувала би доставка тих-же різок до Сїмєрополя, вагадно до Херзону. Кїєвська губернская управа розписала тогди до всіх властей поліційних в губернії і зажадала від них, щоби они призибрили дати, чи і в який спосіб можна би робити різки і доставляти їх. Чи кїєвська губернія вдовольня просїбі згаданих двох губерній, не звати, бо на то нема документу. Але то впадає в очи, якої маси різок потребувала російська культура. З повисших чисел можна обчислити, що таврійська губернія потребувала на день 17 різок, а херзоньська аж 55. Але найцікавіше питає нас увага ся тепер: чим були люди в обох тих губерніях перед тою просьбою, коли там не росли берези і не було з чого робити різок?

Як будувати селянам хати? В Київщині — як нам пишуть — згорїла 21. с. м. хата

жида-крамара. Певно, що не стану се нещастє порівнювати з катастрофою коло Падик, але яку науку повинні мати наші селяни з тої пригоди? Хата належала вперед селянинові, отже була збудована як всі хати селянські. Скоро стрїха зачала горїти зачали хатні і прибігші люди виносити всілякі річи з комнат. Ще було багато річий, особливо впадав людем в очи клад соли, що стояв в хоромах, але ніхто вже нічого не виносив, бо хороми, як звикло в мужицких хатах, не мали стелї, через що горюча стрїха почала небавом падати до сїний на землю і не давала вже приступити. Вікна малі, а і під вікном не можна було стояти, щоби відбирати річи від подаючого. Всї селяни прибігли боєі до огню. От могли би ради громадскі звернути свою увагу на будівлю хат, коби они хотїли займати ся правдивими громадскими інтерєсами.

Померли в Чернівцях дїдич Юрій Оганович, Вірменин, в 53-ім році житя; — старший інженер правителєвствєний Тит Лячинський, проживши 53 роки; — надпоручник Станїслав Подвишньєвський, колишній член черновецького акад. тов. „Союз.“

Наука, штука і література.

Збірник секції математично-природописно-лїкарської Наукового товариства імені Шевченка. Т. I. Під редакцією Івана Верхратського і Володимира Левїцького. У Львові 1887. Є то перший том видавництва, яке видїлило ся з „Записок“ і появило ся недавно з друку. Нинї науки природні так розросли ся і пливуть такою широкою струєю, втїскаючи ся у всі галузи житя сусїльного і надаючи їм своє важке пятно, що показалась навіть у нас Русинів потреба основаня окремого органу для тих наук. Інші народи славянські вже далеко поступили, як у всїм, так і в тім напрямі, тож країна поралі нам скоршим кроком за ними поступати, і щира подяка належить ся товариству імені Шевченка, що починає на тім поли жвавїйшу роботу. — Видавництво представляє ся гарно під взглядом зверхньої форми і внутрішньої вартости праць заміщєних. Іменно з математики є дві праці проф. Левїцького: „Про переступ чисел е і н“ і „Докази істинованя інтегралів рівнань різничкових“; одна з хемї проф. д-ра Горбачєвського з Праги „О кристалї-

— Чому-ж ти зі мною така щира?
— Бо з тобою можна говорити. Ти такий добрий, вуйку!

— Який по правді я тобі вуйко? — спитав Дорко. — Хіба такий: дїд бабї вуйко, а она єму тітка?

— То на кожний випадок свояк; всі вуйком кличуть тебе, то і я. А з тобою щиро говорити можна, бо ти розумний чоловік.

Вуйко мав величайшу охоту поставити своєщї одні дуже щиро питання і вже завчасу постановив собі прийняти спокійно або притакуючу або відмовну відповідь, але в сям час здержав ся, а навіть розсєрдив ся, що єму подібні „дурниці“ приходять ще до голови. Отже сїдїв мовчки та дивив ся, як повний місяць висїв понад темною стїною лїса на сїнім небї. Паниа Маня зірвала галузку бозу, що цвив понад залочною і також задумала ся. З дому долїгав в город гамір весїльний і грїмкий звук баса разом з тоненькими звуками флєта і скрипки, а недалеко в лїсі сїявав голосний соловїй. На дворї вже дїшло.

— Як гарно! — вирвалось слово з уст Манї.

— Що? — спитав задуманий вуйко.

— Ніч. Ти не бачиш?

Вуйко хоч дивив ся на місяць понад лїсом, та мабуть не бачив его за думками.

— Бачу — відповів — та чи не холодно тобі? От вітрець тїгне.

— Ні, не холодно.

— Ходи-ходи до хати, ще перестудиш ся. Обєс пішли до хати.

Памітаючи слова Манї про Іваньського, вуйко Дорко став тепер пильно вважати на єго по-

ступки і замїтив, що хоч він справді дипломатично обходив ся зі всіми, але з Манєю таки від часу до часу розмовляв довгий час. Она-ж, мов би від него навчила ся бути здержаною і не забувати нещирих звичаїв, також не дала по собі пізнати, що зачислила єго до вибраних.

Вуйко покинув небавом свою обсервацію, бо видалась єму нічим не інтерєсна, але таки при нагодї спитав Іваньського, котрі панни єму подобались. Він виписав спосїбно кілька, а між ними й Маню. Вуйко не був з того мудрий.

Чим далї напала єго утєма. Непризвичайний не спати цілу ніч, прибитий троха вином, порохом та димом хатним і гамором весїльним, сїв собі на собі там, де гостї грали в карти, і вже трохи-трохи не задрїмав. Став таким лїнивим, що єго вже не обходили ні танці, ні свєйчка, ні учитель. Зміркувавши, що не мав розумної причини томити ся дальє, пішов у шпихлїр спати. Сонце вже зійшло і в хатї погашєно непотрібні свїтїла. Молодїж гуляла за-взято дальє, а тимчасом вуйко спав кріпким сном.

Коли збудив ся і глянув на годинник побачив, що вже була одинадцята година рано. Коло него на застєленїй соломї спало кілька инших мужчин, з котрих один хравїв на цілий шпихлїр. Се хрананє не дало панови директору полежати ще хвилину, він вєтав, обмив ся, убрив ся і вийшов із шпихлїра. Яєво сонце ослїпило єго так, що він аж заслонив обї очи, причім завважав, що пєкли єго. Голова була троха тяжка і ціле тїло було лїниве. От тобі неприємности невиспаної ночі! — подумав собі, та коли пригадав собі Маню, рішив, що будь-що-будь бавив ся на весїлю добре. Лише роз-

мова з нею і танці і весїлє здавались єму такими далекими, мов би були не тому кілька годин, але що найменше кілька тижнів.

Більша частина гостей уже відїхала, а хто остав ся, той спав, крім невтомної панї Горєцкої і слуг, що варили обїд для оставших ся гостей. Іваньський також уже відїхав. Вуйко Дорко поговорив троха з панєю Горєцкою, а відтак пішов на прохїд в лїс. Підчас обїду панна Маня була блїда і невесєла, та нарікала, що не мала часу добре писати ся. Вуйко Дорко чув мов би якийсь сором перед нею, та не важив ся вже розмавлити так, як підчас одушевєня весїльного. Пригадував собі декотрі свої гадки з розмови з Манєю і називав їх просто найвними, за що сєрдив ся на себе.

Не подудни намовляли єго, щоби остав ся ще на цілу добу, але він відповїдав коротко: „Голї, робота жде!“ і зібрав ся до відїзду. На відїздім попрощав ся з Манєю майже холодно. Подали собі руки, она усєміхнула ся, вуйко мимоволї усєміхнув ся також, хоч не розумів, що мє означати єї усєміх, і відїхав. Аж на поли за сєлом почув свою самотність і якусь близше неозначєну тугу. Задуманий і мовчавий приїхав гнєть на стацию.

Осип Маковей.

(Дальше буде).

зованим ксантині і гуаніні; дві з зоології: учителя Раковского „Причинок до анатомії порівнятельної судин кровних у хробаків (з таблицею) і проф. Верхратського „Скільки часу потребують мотилі сьвіжо виляглі до повного розвитку своїх крил?"; дві з медицини: д-ра Сельського „До механіки нормальних і патологічних змін положення материни" і д-ра Дакури „Причинок до діагностики клінічної тифу кишкового"; вкінці справоздане д-ра Ч. про „Пироговський з'їзд лікарів у Києві".

Судячи по першій томі — є надія, що і в нас науки природні цвітнуть широким руслом. Що завдатки до того є у нас, о тім нема сумніву, однак оптимізм за великий міг би у деякого викликати незабаром розчароване та зневіру у власні сили. Маємо виправді много людей, що працюють на різних полях наук природних і здобули собі почесне місце між ученими, по тим трудно вже змінити се, до чого навчили, — змінити язык, яким пишуть свої праці, на свій рідний, ще не вироблений яко язык наук ствердих; они мусіли би творити доперва мову наукову, а на те їм і терпцю не стає і навички не по-звляють, а що найважнійше, їм шийнійше і важнійше науку посувати наперед, ніж творити доперва форму для тої науки. До того потреба сил молодих, нової генерації, і власне тої „Збірник" має на меті витворити ради молодих учених, котрі би в науках природних працювали на рідній мові; та се вимагає часу не зовсім короткого.

Но і ціла суспільність повинна заінтересуватись та тішитись появою такого видавництва. Нині чоловік не може називатись інтелігентним, если не має поняття ясного о різних дослідах та справах в науках природних. У нас ще то лихо, що по-за історію та літературу і де-що права — весь инше мрачний туман у більшості інтелігентній. Власне „Збірник" буде подавати крім дослідів научних зовсім нових, також розправи про стан якоїсь kwestії научної в даній хвили, як і справозданя з книжок так змісту спеціального, як і загального. Тож наїдемо ся, що і суспільність підопре змагання товариства імени Шевченка, та пригорне нове видавництво з радістю і любовію як рідну дитину, бо в ній сила. — Г.

„Руска граматика для шкіл народних". Часть II. (До III. читанки для 5. і 6. року науки) уложена проф. Омеляном Поповичем появилася вже і продає ся по ціні 80 гелерів. Так отже мають наші народні школи на Буковині вже всі книжки: 3 читанки, 2 граматик, 3 учебники німецької мови, 3 євєвангелії і 3 рахункові книжки в народній мові і з новою правописою; тільки учебників прав. релігій годі дати, бо консисторія зволілає вже з 8 років видане хочби руского малого катихизму, що обіймає ледво кількадесят листків. За той час випечатано волоскі учебники релігій для всіх клас шкіл народних і середніх, а для руских учеників є тільки одна руска книжка, а то біблія — уніятська! І найже-ж хто ще скаже, що прав. консисторія не дбає про православ'є!

Телеграми „Буковини".

З дня 23-го липня 1897 року.

Відень. На найближчий час заповідають нові віча, передовсім в Хебі, дальше уряджують німецькі посли зі Шлезку народні збори із шлезких міст; а адміністративна секція предложила ексекутивному комітету молодіжескої партії, щоби означено час, коли має відбутись єще віче міст.

Відень. Богато старостів завізвали німецькі громади, котрі відмовили погоджене справ порученого круга діланя, щоби далі провадили еденцію війскову, а то на підставі арт. IV. держ. зак. Громади ухвалили ресурє до праского на-

місництва, а в потребі і до адміністративного трибуналу.

Будапешт. Переговори між парламентарною більшістю о опозицію розбили ся. Опозиція рішила ся дальше вести обструкцію.

Филиппополь. В процесі Бойчева признав ся обжалований жандарм Василев до вини; також префект поліції Новеліч признав ся до всего і визнає, що Бойчев задушив Ану Симон. Бойчев випирає ся всякої вини.

Царгород. Висока Порта оголосила вже жадану амбасадорам заяву, що годить ся на предложену ними границю в Тесалії. Надіють ся, що сими днями буде мир між Туреччиною а Грецією остаточно установлений.

Канеа. Губернатор удав ся на російськй кораблі до Ретимна, аби поінформувати ся про розрухи. Турки напали минулої суботи на християн, убили 7, 3 ранили, а 1 осліпили. Передвчєра напали Турки на російський відділ, що мав християнам принести поживу; Турків прогнано. Розрухи требають дальше.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)
є на складі
в друкарні „Рускої Ради."
Просимо о замовлення.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

ВІД ДНЯ 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

Відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоділля, Снятина, Львова, Відня	819	834	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоділля	1128	320	757	811	610
до Глібоки, Гадінфальви, Гатни, Іцкані, Бурдуженів	1148	351	832	—	633	з Бурдуженів, Іцкані, Гатни, Гадінфальви, Глібоки	—	809	1232	350	1000
до Садагурі, Воїна, Новоселів	645	430	—	—	—	з Новоселів, Воїна, Садагурі	—	1112	950	—	—
з Глібоки						до Глібоки					
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межиброда	814	535	—	—	—	з Межиброда, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	645	1007	800	—	—
Перший поїзд їде на станку Бергомет, Межиброда від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.						Перший поїзд їде на станку Бергомет Карапчеві тільки в понеділок; другий поїзд на станку Бергомет-Межиброда тільки від 1. липня до 31. вересня що вівторка і четверга; третій поїзд на їде в понеділок.					
з Гадінфальви						до Гадінфальви					
до Радівця	610	1003	228	612	803	з Радівця	542	833	115	530	747
з Гатни						до Гатни					
до Качака, Іуркумари, Вапи і Німолонгу	1010	201	—	—	—	з Німолонгу, Вапи, Іуркумари, Качака	1258	615	—	—	—
з Іцкані						до Іцкані					
до Сучака	327	630	1009	216	718	з Сучака	442	842	100	630	827
з Вапи						до Вапи					
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1208	204	372	545
Поїзд їде від часу до часу. Розкладати можна на станках Вапа, Драгоша і обох Молдавиць.						Поїзд їде від часу до часу. Розкладати можна на станках Вапа, Драгоша і обох Молдавиць.					
з Карапчева						до Карапчева					
до Чудака н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудака н. С.	535	545	—	—	—
Перший поїзд їде що в понеділок, другий з вівторком по вівторку, вівторок кожної неділі.						Перший поїзд їде що в понеділок, другий з вівторком по вівторку.					

□ поїзд преліній; * поїзд особливий; без знаку поїзд жіночий. Час середно-європейський їде в 45 минут шийнійше від чернівецького часу; шийний час рахує ся від 6 год. вечєра до 5 год. дня. Радо і замовити ся шийнійше ніж минут.

Видає товариство „Руска Рада" в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому" в Чернівцях пошукує для бурси під 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над нитомцями бурси

1

ГОСПОДИНЮ

що подавала би нитомцям харч разом з опалюванем, освітчуванем і чищенем комнат та пранем білизни.

Термін для зголошуваня до кінця липня с. р. — Близніє уелія в „Народнім Домі" (улиця Петровича 2.) що-дня від 6—8 год. вечєром.

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,

кай удасть ся до мене, то певно не пожує. Нові продаю дешевше як вжєдє, а ужитєвєдє, що добре удержані починати від 20 р. і то за готові гроші і на викидат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за рєпаратєжє не потребує журити ся, бо я роблю тєжє безплатно черєз шийний рік. Руськиє, удавайте ся до мене, бо я також Руськи і обєзжу Вас по братєжєму

В. Данилевич,
машинїст у брєвєра Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. мє-
лєвєцькєй (Bahnhofstrasse) ч. 26.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровица ч. 2.
Передплата 10 ар.

Замітки.

Прийшов до нашої редакції один галицький Русин на interview і питає ся нас, що ми є. „Ваша „Буковина“ — каже — ані не така, як Діло або Галичанин, ані не така, як Руслан, Народна Часопись і Громадський Голос — так що ви є? Ту ви радикальні страйки устроюєте на вдивовижу, а радикали вас до себе не числять; ту ви не пардонуєте в потребі сьвященникам, а в Галичині причисляють вас до партії Руслана; ту ви на Буковині найскрайніший зі всіх опозиційний елемент, а в Галичині уважають вас за урядовців — що-ж ви є? Ви в ніяку нашу програмову скринку не влязаете ся.“

А ми гостеві з Галичині сказали так: „Любий гостю з країни, де давних добрих і злих демонів заступають добрі і злі посли! Не наша вина, що з ваших програмових скриньок все вистає або наша голова або наші ноги; ту ваші скринки винні. На Буковині ми не маємо своїх сьвященників — отже не витворимо руского православно-клерикалізму; не маємо своєї бюрократії — отже не витворимо бюрократичних поглядів; маємо лише своїх селян і купку бідних учителів, котрих до бюрократів не можемо зачислити, тому й ведемо політику хлопську. 1895-го року ми збирали інтелігентних педобитків з політичного побосища і перейшли з ними нормальну школу політичну; 1896-го року ми сяк-так підготували їх до політичного іспиту зрілості і вже багато з них зложило сей

іспит з відзначенем; 1897-го року ми заложили нормальну школу політичну для селян. Програма тих шкіл обнімала політику в найширшій значіню сего слова т. є. виховане буковинських Русинів до суспільного життя. Богато вдало ся виховати людей, багато не вдало ся — як то звичайно по всіх школах буває. Не могло все гладко піти, бо учеників 200.000, а учителів нема й десятих. Так тепер ти розум май і нас у галицьку скринку не пхай!“

І пішов наш гість з редакції не рад з того, що ми не влязимо ся в котрусь его скринку.

Ми соціялісти! Gazeta Polska пише: „На Буковині не повело ся ще фаховим соціялістам діхати ся до народу на селі, але ту знов заступають їх Русини з партії правительственно-народної. Не п. Зепіхаль або Вітюк (б. кандидати соціялістів на послів), але посол др. Стойкий об'їздить села і уряджує віча; а який наслідок того — се знаємо.“ З того видно ясно як на долони, що ми соціялісти! Десь люди журять ся, як назвати дитину, котра ще не вродила ся! Ми о то не журимо ся; нехай перше вродить ся, а потім уже будемо знати, чи то Іван чи Маруся. Gazeta Polska називає маму hydra przewrotu. Чорт его знає, що за зоологію видумують публіцисти! Люди хотять їсти і тому они „соціялісти“! От і вся загадка відгадала...

Незвичайно прикра пригода стрінула недавно нашого товарища по перу, редактора „Бук. Вѣдомостей.“ Вночі упав на

голову в пивницю і сильно покалічив ся. З того часу, як він упав на голову, в его газеті замітний брак логіки. Він каже, що саме тепер, коли військо ходить на маневри, „Буковина“ і Gazeta Polska устроїли собі також маневри; ту ніби про око людське до себе стріляють, а по маневрах то великі приятелі, аж цілують ся. Як би ми стріляли дійними патронами, то ще би можна здогадувати ся лише маневрів, але по наших вистрілах всі хрещені і нехрещені буковинські газети стогнуть і йойкають — то се вже на маневри трохи за багато. Але від коли редактор „Бук. Вѣд-ей“ упав на голову, відтоди ему здоровий розум не дописує. Дуже нам его жалі!

Польська рускими буквами печатана „Буковина“... Так звали колись Галицька і Червона Русь Діло, так називають тепер Бук. Вѣдомости „Буковину.“ Ну, добре, нехай і так. Так та польська рускими буквами печатана „Буковина“ „показала нашим найздишкам зуби, забувши на хвилину свою зависимість від них,“ бо впрочім Gazeta Polska і „Буковина“ то „дві газети служачі під різними видами одному і тому самому ділу.“ Цікаво! А яке те спільне діло? „Буковина“ має на цілі „убиване в руских умах всего того, що ідеї польської гегемонії над Русією противить ся.“ Отже „Буковина“ хоче гегемонії Польків над Русією! Дуже інтересне для нас відкриття! Ми маємо великий жалі до Польків, що они нас мимо того зовсім не піднірають; противно, шкодять нам, хоч ми так працюємо над убиванем руских умів...

Вуйко Дорко.

(Оповідання з галицького життя).

(Кінець).

Товаришки життя потрібно — он що! І найкрасні цвіти в золоченім дощику не заступлять сего живого цвіта, що вміє так любо усміхати ся, і найкраснішебетане канарків не заступить щебетана маленьких жвавих діточок. Без товаришки життя чоловік собі ворог — іменно ворог правдивий, се дійсна правда. Ніхто чоловікові так не дошкулить, як инді сам собі дошкулить осоружними думками. І нема йому ані розрадити тебе ані розвеселити, додати духа; живеш собі, як отсей канарок в клітці... та ні, сей же канарок „жонатий“.

Не вдало ся Доркови порівняне, менше з тим. Коротко сказавши, коли можна ще женити ся — а всі так казуть — то треба оженити ся; на видавництво гроший не винидати, складати грин до гроша, щоб забезпечити будущину собі і... і кому? звістно, жінці! Хто-ж она? Невже панна Маня?... Ба! коли-б она схотіла! Чому-ж би не схотіла? Атаке казала: „Ти мені подобаєш ся!“

Дорку, Дорку! — синає себе в своїх мріях наш директор — розваж-но ти лише сно-

війно. Приймім, що ти батько такої доньки, як панна Маня, і тій Мані подабає ся своєю розвагою, а не молодечою жвавістю, такий Дорко, як ти, чоловік без декрету, що не може на випадок оставити родині ніякого забезпечення. Чи ти видав би Маню за такого Дорка? Правда, що ні? А як она сама хоче? То нічого, она не знає життя... Нігде правди діти, ти вже старий каважер, волосє вже сивіє, нерозумних примх мнеш багато, а як би ти оженив ся, дістав би-сь справдений анархістичний елемент до хати. Настав би инший лад, видавництва пішли би в кут, неодна робота громадська не зробилась би, жінка намовила би шукати певної посади, прийшлося би покинути ту цілу кону любові дітвори, з котрої колись будуть добрі, ширі патріоти, котра до тебе привикла, а ти до неї — словом, ціле життя змінилось би. Подумай, Дорку!

І думав він так з годину і нічого не вдумав. Покинув ся спати, думав в ліжку з пів години і таки не рішив справи. Послідня, ясна думка его перед самим сном була така, що хто йде против природи, на сім природа метить ся... З сего думкою він і заснув.

І пішли ему дні за днями, як звичайно, одностайно, без надмірної радості і без надмірного смуту. Мрій про женитьбу не покидали его, та вже не дошкулювали так, як під першим вражінєм розмови зі своєюкою. Він робив

свою щоденну роботу дома і по товариствах, і дуже часто забував про свої далекі наміри, а зміна способу життя на инший здавалась ему щораз більше неможливою. Раз ще, в три неділі по весілю, подразнило его письмо від брата, в котрім і Маня — зовсім случайно — мала нагоду „поцілувати дорогого вуйка Дорка“ і просити его в гості до Середиї. Відписав зараз, що дуже рад би прийхати, але не може.

На ваканції може приїде... А то покус! — думав собі вечером, добродушно усміхаючись. А що сего дня на загальних зборах одного товариства висказали ему признане і подяку за его труды, а до того розпродав за кілька гuilderів своїх видавництв, і конференція учительська добре висказала ся про его інститут, то нині настав в его душі рішучий зворот. Ні, Маню! — думав він собі — оженити ся кожний може, та не кожний може і хоче давати гроші на видавництва, що збільшують рідну літературу, не кожний хоче працювати в товариствах народних, не кожний схоче доглядати так ті дітки, як я радо доглядаю, словом — без зарозумілості сказавши — не кожний хоче жертвувати своєю силою і працею на річ громадську. Мені дає се таке чисте вдоволенє, якого би може і жите з тобою не дало! Атаке й ти сама казала, що не годить ся покидати справи народної для своїх вигід. Розпитаю я Іваньського, що він думає. Видам тебе за муж, за дружбу буду, коли схочеш, але на покус себе не дам. Мені вже

Через що-ж „Буковина“ посварила ся з Gazet-ом Polsk-ом? А ось через що: „Фонетична „Буковина“ віддалилась від Русин далеко-далеко... но коли поглянет она назад, то бодай несміло, а воскреснет і в неї руске чувство.“ Ну, преці! А то вже приходило ся з розпуки не знати що зробити. Отже наше щоденне заняття чисто різниці; маємо убивати рускі уми, як волів, аби Поляки мали що їсти. Тільки часом забуваємо ся і виставляємо зуби. Со-гласно, прекрасно і концептовно!

А що найліпше: Поляки і правитель-ство дають нам за ту різницю роботу 8000 зр., так що ми з тих грошей уже камені побудували, жиемо по паньски і відложили дещо до щадниці... Виходить з того всего так: Коли правитель-ство і Поляки дають на „Буковину“ і на „Працю“ гроші, і платять таким чином за *hydre przerwotu*, мимо осто-роги ріжних польских газет, то або они не знають, за що пла-тять (а тоді їм то треба взяти за зле, бо повинні знати, за що платять), або не чи-тають ні тих польских газет ні нашої га-зети, або їх то цілком не обходить, або вкінці годять ся на все. Про газети, спо-магані правительством, має оно дуже до-кладні справозданя з кожного номеру, от-же, коли-б мало право, повинно би дати нам Wink-a, бо ми гринімо безнастанно. Коли-ж оно того не робить, а ми в мена-жерії буковинській годуємо *hydre przerwotu*, то знову або правитель-ство хоче мати гидру, або не має права заборонити нам годувати собі таке цікаве сотворіне. Коли-ж, як звісно, кожде правитель-ство дуже боїть ся всякої гидри, а терпить напу, то вид-ко, що не має відваги заборонити нам три-мати се сотворіне, доки оно тільки тоді п гавкає або кусає, коли его б'ють або на-здопчуть.

Стільки льогіки у наших товаришів по

перу ще би можна надіяти ся. Чи може „*lasciate ogni speranza*“?

Отже набравшись „духа ратного“ і „виставивши найзидкам зуби“ ми, забув-шись раз, підчас *lucidum intervallum* ска-зали розумне слово в мужицких справах. Очевидна річ, се нам лиш так удало ся, Бог осінив нас, а вже мабуть нині у нас того *lucidum intervallum* нема, тільки давні різницькі інстинкти. Але преці вдало ся нам раз сказати розумне слово, бо ото „Буко-винській Вѣдомости“ в ласці своїй кажуть таке:

Ідея масового стрейка руских мужиків про-тив польских панів, котру проповідує фонетична „Буковина“ не єсть — по нашому мнінню — простим підбурюванем масе із самого замилування до ширеня неспокій. Ідея та єсть проблемом такого *lucidi intervalli*, о скіль-ко она виплинула із національних мотивів. Із осто-рожности не говорять вправді „Букови-на“ о самих польских панах, но о панах в за-галі. (Ми передовсім про буковинських панів пи-шемо — в Галичині є до того інші гайдамаки. — *Ред.*) Но кождий із нас хорошо знає, що „па-нами“ в австрійській Русі єть одні поляки, котрі розвельможившись в Галичині устроили собі систематичне зорганізоване нашествіє на Буко-вину, щоби і тут сотворити те само, що в Га-личині. Характеристичне також, що в румун-ські околиці не пхають ся польські ділчі, за то займають села з руским населенем. Потребу, освободити австрійську Русь від сего нашествия відчуває в свѣтліших мінутах і душа польско-го наймита. А лучшего, законно дозволеного средства в нинішніх часах придумати трудно. Бо если маси нашего народа, хотя би з хвале-ними жертвами із своєї сторони, відберуть на-шим геґемонам можливість существования через то, що не будуть зайнятих ними земель обра-бляти, то цілком природно, що тогдѣ нападників наших побудем ся і будем самі панями на рід-ній землі.

Що-ж на те скажуть Gazeta Polska, Buk. Post і Buk. Rundschau? Они згодять ся на сї слова Бук. Вѣдомостей, бо si duo

faciunt idem, non est idem. І Полякам і Во-лохам і жидам потрібні москвофіли більше, ніж Русини-народовці і тому то в москво-філів хвалять, що у нас ганять.

Буковинське византийство — і більше нічого!

Бурсацький хліб — тяжкий хліб, особли-во, коли его кацани подають. До самої смерті випоминають відтак бурсацькому бур-сакови той хліб. Відколи виступив проф. Стоцький на арені публичної діяльності, відтогдѣ кацани випоминають ему бурса-цький хліб. Очевидно лиш для того, що він не служить їм, тільки народови. „Руско-народна, (то значить кацанська) партія — кажуть Бук. Вѣд. — удержувала г. Сто-цького своїм хлібом в Ставропільській бурсі, а Враник, Шанковский, надв. сов. Ад. Добрянський і др. піддержували его на університеті для того, бо наділились, що зі-ставши чоловіком на становищі буде в служити руско-народній мислі і не піде в наймити у польских сатрапів.“

Служити „руско-народній мислі“ зна-чить після „Бук. Вѣд.“ служити москов-ским сатрапам. Польским не можна, а мо-сковским — подай Господи! Тоді було би все в порядку і бурсацькому хлібу. Тоді він був би у них великий чоловік, патріот і свѣтило. А тепер на него можна і плюва-ти, як навіть і радить „Бук. Вѣд.“ Прий-ти-ж на ту думку, що не потрібно слу-жити ніяким сатрапам, а можна і треба своему народови — кацани ніколи не мо-гли і не можуть.

Така то в наших кацаних льогіка і етика в борбі з політичним противником. Нічого нового — ми то вже давно знали.

завіщане би писати, а не женити ся... От, нині, а такий втомлений, розбитий... ох!

На дворі було душно від червневої спеки і тому Дорко чув ся втомленим, встав, протяг-руки і випростував нахилене тіло. Спати хоче ся! Обдив ся, як що вечера, холодною водою, витер тіло ручником, поклав ся на ліжко і зітхнув: „Ой Боже, Боже, чому я не мільонер! І другим робив би добро, і сам зазнав би его!“

Хоч Дорко так гарно рішив справу, а рад-ше мріяв про свою женитьбу, але при першій стрічці з Іваньським по сїм рішенню таки не поч-нав розмови про Маню. Сю нову витолкував собі відтак так, що не треба тепер непокоїти Іваньського, коли вчить ся до іспиту. Нехай перше зложить іспит, а відтак уже Дорко прийме ся сватати его, коли схоче. На що ему завертати тепер голову романами!

Але скоро лише Дорко так пояснив собі своє мовчане перед Іваньським, зараз з великим криком підняла ся у него совість: „Дорку, сивий Дорку, не дури себе! Тобі Маня подобала ся і ти заздрістий. Сам боїш ся її брати і другому не хочеш відступити. Коли-б Іваньський се знав, що Маня ему рада, він би в двоє мил-нійше вчив ся! А ти таку казку видумав! Не гарно, Дорку, шануй свій сивий волос!“

І пошанував Дорко свій сивий, а радше сивіючий волос, що его здержував уже від не-одної „дурини“, і зараз на другий день в ка-сині почав розмову з Іваньським.

— Як же там, пане Василю, йде вам наука до іспиту?

— Досить виняво. Такий гарний час, вес-на; годі вчити ся.

— Вчіть ся, вчіть ся, не відкладайте. Куди пойдете на вакації?

— Може до Середієса, до свояка учителя.

— З того буде панна Маня дуже рада.

— Чому? — спитав учитель цікаво.

— Кожда панна на селі рада інтелігентно-му чоловікові.

Іваньському не подобала ся така відповідь, але сказав: — Она сама також не відстала від свѣта, читає багато, варто з нею розмаляти.

— Досить очитаня, і мені так здає ся. Я там з нею не багато балакав, то й не міг знати.

— О, я її знаю добре. Пане директор, ска-жіть мені, що она вам казала про мене?

— Казала, що ви їй подобались — говорив директор понаду, мов від нехочу і замітивши, яке сильне вражіння зробили сї слова на учи-теля, додав з усміхом: — як звичайно по-добають ся паннам люди, що можуть жени-ти ся.

— Панні Мані не кождий подобає ся. Она дуже щира і правду каже.

— На сїй щирости дуже але виїде — го-ворив Дорко байдужно — нині тільки кокетка може зловити жениха. Впрочім я не знаю сї до-бре. Шість літ з нею не бачив ся... Заграєте може віста?

— Ні, пане директор, мушу йти до дому. Граматики вчу ся, дуже неприємна річ, понаду йде... мушу йти. Прощу вас, як будете писати до Мані, повідоміть ся їй від мене.

— Добре, добре! Ходіть на годинку, загра-ємо собі — просив Дорко проворно.

— Ні, годі. Добраніч вам!

— Добраніч! — І директор значучо усміх-нув ся...

Вдоволенний грав віста цілу годину, жар-тував з партнерів і був в як найлучшій на-строю. Ще того самого вечера, прийшовши до дому, написав лист до свояків в Середієсі.

Сам не мав ніякого діла до них, але щоби бу-ло до чого долучити поздоровленє від Івань-ського, писав і про себе, про свою тугу за се-лом, обіцявав приїхати до Середієса, котре ему Іваньський дуже захвалив разом з родиною свя-щенника, і мов від нехочу додав, що сего Івань-ський в lining складає іспит на гімназійного професора.

В тї дні потім одержав пан директор писмо від панни Мані:

„Мій дорогий Вуйцю!“

Вуйцю, вуйцю! — повторив директор. — Який я їй вуйцю? Сам трохи не осліпав ся їй, як не-вуйцю, а она „вуйцю!“ Ну що далше?

„Я так утішила ся Вашим писмом,“ (ку невно! — подумав собі Дорко), що як би Ви були в нас, то я би Вас за то в сиву голову поцїлувала (в сиву голову, ага! — додав Дор-ко). І зроблю так певно, коли приїдете до нас на вакації (хто знає, чи приїду?). Утішило нас, що Іваньський про наш дім не забув (и а с уті-шило, розумію, значить: тобе утішило), а я Вам, дорогий Вуйцю, під секретом скажу, що як би він на вакації приїхав до Середієса та ще й з Вами (на що мене там?), то я би дешеним способом мала університет у себе, а радше агро-номію, теологію і філософію, з чого певно ма-ла би велику користь, слухаючи Ваших вила-ді.“ (Ну, чи з моєї теології і агрономії мала би ти користь, то ще питає, але з філософії певно! — подумав собі вуйцю).

Далше писала панна Маня про родинні відносини, запрошувала вуйка нечестно до се-бе і поздоровляла его „сердечно“ в імени родини і своєї.

Пан директор сховав писмо у столік.

Видав я вже кілька лічат замуж, треба

НОВИНИ.

Чернівці, дня 26. липня 1897.

З фінансової дирекції. Концептовий практикант Альбизий Манек іменований концептистом, а концептист Генрик Бріхце перенесений з Радівців до Чернівців.

Найвищу санкцію одержали ухвалені буковинським краєвим сеймом проекти законів о господарстві лісній.

Справоздане бук. середніх шкіл. В прав. висшій реальній школі в Чернівцях були в минулому шкільному році 457 учеників, з них були родом з Буковини 316, з других країв Австрії 69, 52 з Румунії, 19 з заграниці. Після віроповідання були 256 жидів, 116 рим. кат., 11 гр. кат., 52 прав., 22 протестантів; а після народности були 311 Німців, 60 Волохів, 21 Русинів, 58 Поляків, 4 Чехи, 2 Москалі, 1 Француз. При класифікації одержали 23 першу класу з відзначенням, 286 першу класу, 74 другу класу, а 8 третю класу. — В прав. висшій гімназії в Сучаві були з початком шкільного року 615, а при кінці року 555 учеників. В волоских паралелях при низшій гімназії були в I. кл. 51, в II. кл. 60, в III. кл. 50, в IV. кл. 39, разом 200. Родом були з Буковини 506, з Галичини 13, з інших країв Австрії 8, з Румунії 28. Після віроповідання було 300 православних, 163 жидів, 68 рим. кат., 9 гр. кат., 5 вірм. прав., 10 протестантів; після народности були 297 Волохів, 114 Німців, 9 Русинів, 30 Поляків, 5 Вірменів. Цікаво отже, що лише 9 унів. призначилися до рускості, а з православних учеників ні один, хоч певно між ними не один руского роду. Така вже система! При класифікації одержали 52 першу класу з відзначенням, 332 першу класу, 62 поправку з одного предмету, 91 другу класу, 15 третю класу. Рускої мови не вчили в сучавській гімназії цілком, навіть яко надобовязкового предмету ні, рускі діти німчать ся там цілковито і тим пропадають для свого народу. Може би кр. шкільна рада зарядила сему лиху; час би вже.

На кінець діждали ся садагурекі Русини того, чого бажали вже від кількох літ: тамошний

парох о. К. Микитович переносить ся до Шинців. Може на тій парохії о. Микитович здобуде собі любов і довіріє своїх парохіян, але до того конечно потреба ґрунтовної зміни поведень. Садагурекі Русини мали з о. Микитовичом клопоти, тягали ся з ним по судах — ну, а се не вишло нікому на добре.

Хто найбільше пильнує школи? З поданих нами доси статистик гімназійних на Буковині впадає в очи, що у нас найсильнішим елементом в середніх школах то жиди, котрі в черновецькій гімназії становлять майже половину всіх учеників, а в реальній школі їх є навіть більше, як всіх християн разом. Жиди видко знають оцінити вартість науки далеко ліпше, як християни, а особливо як Русини, котрих в порівнянню до 268.000 в краю є аж надто мало. Певно, що коли Русини так будуть „дбати“ о зріст власної інтелігенції, то ми не зможемо видержати конкуренції з іншими народностями. Тут конечно потрібна зміна на ліпше. Та не лише на Буковині, але й в Галичині число учеників-Русинів, котрі там майже виключно унів. не стоять в жадній пропорції до загального числа Русинів. Коли порівняти статистично число Русинів а жидів в середніх школах Галичини, то було в 1893/4 р. 2327 Русинів, а 2147 жидів, в 1894/5 р. 2364 Русинів, а 2222 жидів, в 1895/6 р. 2467 Русинів, а 2390 жидів. Число жидів росте скорше, як число Русинів, так що в сім році Русини або зрівняли ся з жидами, або ще й нижче стоять. Тож передовсім катехити і учителі шкіл народних і взагалі добромислячі Русини повинні постарати ся, щоб ми числом учеників що-найменше дорівнювали жидам...

Нещасте коло Пядик. Що йно сими днями удало ся видобути машину з намулу. Машина врилася була п'ять метрів глибоко в землю, тож труднощі при її видобуванню були незвичайно великі. Тепер переходять поїзди через провізоричний міст дерев'яний, але дуже помалу, бо той місток дуже слабкий. Роботи коло нового залізного мосту, на 16 метрів довгого, поступают скоро наперед і в осени будуть уже повінчені. Заразом оглядували інженери з наказу станіславської дирекції залізничної всі мости, а особливо малі мости і т. зв. Durchlässe. Як би були се перше зробили, не було би прийшло до такого нещастя. Бо хоч комісія заявила, що оно

наступило через хмаролом, то дирекція такої зарядила дисциплінарне слідство против інженера Ляндеса, урядника руху і будника, котрі тої ночі мали службу. Показує ся, що нещасте споводувало не vis major, але таки недбальство. На те, що міст був підмудлений, вказували вже давніше господарі, що мають ґрунт близько моста.

Знов хмароломи. В суботу наступив — як нам телеграфічно донесено — над Путиловом хмаролом, що наробив величезної шкоди. Повітові дороги в Тораках і Кисилії, а також мости сильно ушкоджені. Комунікація перервана. Також у Львові і сусідній околиці був в суботу вечером хмаролом, і то такий сильний, що тамошний електричний трамвай вискочив із шин. Коло Красного зірвала вода міст залізничний, отже перервано комунікацію на якийсь час.

Добрі інформації, на котрі можна спустити ся безпечно, має англійська газета Daily Mail. Ця газета дуже турбує ся європейським миром і передвиджує тепер вже війну, в котрій Австрія відіграє велику роль. Отже з тої нагоди пише Daily Mail: Начальником війська мав би стати фельдмаршал архикнязь Альбрехт, котрий вже від довгих літ займає місце генерального інспектора військового, і задля того має на випадок війни право на головну команду. Але позаяк архикнязь має вже 70 літ, то імовірно припаде начальство архикнязеву Каролеві Людвікови, генералові о рідких спосібностях. Як звістно, названі тут архикнязі вже померли...

Дрібні вісті. В суботу пополудні наїхав в Чернівцях електричний трамвай на поштовий віз. Обійшло ся на щасте без покалічень. Вина спадає на поштового візника. — 15-літня Домника Ленчук кинула ся в Лелученях в Прут і потонула. Причини самоубійства незнана. — В Молодіві повісив ся господар Іван Чобатюк задля незгідливого життя. — Професор цивільного права на черновецькій університеті др. Олександр Гравайн небезпечно занедужав на нервову слабкість. — Від нового року 1898 заведуть в Чернівцях „сиротинську касу“ при краєвим суді, в котрій будуть сиротинські гроші позичати за гіпотечним обезпеченням на 4½%.

й Маню видати! — постановив собі. — Воля божа!

Виконати сю постанову прийшло ся Доркові зовсім легко, несподівано легко. В день, коли Іваньський складав іспит, він, здавало ся, без потреби, похажав собі біля університету. Сам заходив кілька разів до будинку і вивідував ся у знайомих, як іспит іде. Добре йде! — впевняли его ті, що були при іспиті, і пан директор радий-прерадий був з того. Виходив знов на вулицю, донтав плити камінні та пильнував, коли Іваньський вийде з будинку. Навіть про обід забув.

Вже було добре з полудня, коли з дверей університетського будинку появил ся Іваньський. Дорко пізнав его по поставі і одежі, але лиця не міг добре доглянути. Не хотів бігти ему назустріч, щоби собі не подумав нічого, тільки так ішов вулицею, що мусів зустрінутись з ним.

— Пане директор, я зложив іспит! — зачав Іваньський радістним голосом.

— А! ґратуюю вам! — промовив Дорко також радістним голосом.

— Тепер я до вас, пане директор, маю діло. Добре, що ви мені ту навинулись. Може де ступимо на чарочку? Прошу.

— Чому би ні? Ви нині повинні платити.

— Алеж дуже радо, особливо вам!

В реставрації за вином почав Іваньський:

— Ви мене знаєте, пане директор?

— Атже знаю не від нині!

— Я собі...

— Пан-професор тепер! — докінчив Дорко шуткою.

— Ні, не то. Що там професор! Я... як би то вам сказати?

Пан директор значучо усміхнувся, але мовчав.

— Я всякої всячини вчив ся, — говорив уже професор гладко — але з тим між людьми ні в дут, ні в двері, особливо між паннами. Чоловік несемилий, чи то з дурноти, чи з нестачі виховання, сам не знаю; на кожний випадок але мені з тим.

— Певно хочете, що би я вас висватав? — питав ся здогадливий Дорко весело.

— Годі мені крити ся з сим наміром та ще й перед вами — відповів професор поважно.

— Чому переді мною?

— Ви свояк панни Мані.

— Ага, розумію. Ну...

— Она мені вподобала ся ще торік, але, знаєте, я суплент, не міг про женитьбу й думати. А що всякі заручини уважаю зовсім немудрим, то я й не питав ся Мані, чи згодилась би бути моєю жінкою. Тепер, коли я...

— Розумію, се ви добре обдумали. Та чи ви певні, що Маня вас схоче?

— Я не знаю, але маю надію. Ви самі казали, що я їй подобав ся.

— То ще нічо не значить.

— Отже я би просив вас, чи ви не були б ласкаві, як свояк, вивідати ся в неї.

— Гм... — застановив ся Дорко глибоко.

Знаменито грав свою роль.

— Та я би не від того — сказав по хвили. — Щож? ви жених такий, що подай Господи! Ну, якось то буде! На здоров'я ваше, пане професор! А возьмете мене за дружбу?

— Возьму.

Будучий свояк, котрий певно пристане до тих, що пана директора кличуть вуйком, ети-

снув горячо руку его і казав ще подати фляшку вина.

— Ні, пане Васплю, я вже пити не буду. Я ще не обідав, а тут їсти не хочу. Ходім! Я ще нині напишу до Мані.

Вуйкови Доркови жадне сватане не пішло так гладко, як се. Маня прислала у відповідь таке письмо, що „дорогому вуйкови“ аж дві сльози явили ся на втомлених очах. Вуйко раз після Іваньського до Середієса і від него дістав вістку, що весіле назначено на вакації.

На весілю вуйко Дорко був справді дружною. Незвичайно поважно провадив панну молодку до церкви і взагалі спершу був дуже серйозним, поки не розбавив ся. Коли на внесення одного з гостей пані Іваньська стала збирати жертви на будову театру, вуйко Дорко кинув на піднос новісенську п'ятдесятку.

— Вуйцю! — здивувала ся Марія Іваньська — по що стілько?

— Воля божа! Стілько з мене користи. Для кого буду складати?

— А як оженитесь?

— На що мені женити ся, на що мені братись? — відповів жартом.

— Але в нас побудете з місяць? Тепер вакації.

— Не можу. В Зарічу закладають крамницю і шпихлір — і вже давно просили мене о поміч. Мушу поїхати...

Пані Іваньська подала вуйкови руку і довгу хвилю мовчки дивила ся ему в очи. Вуйкови аж моторошно зробило ся.

Сего погляду не міг він довгі часи забути...

Львів, в грудню 1894. року.

Осип Маковей.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях пошукує для *бурси* від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалюванем, освічуванем і чищенням комнат та пранем білизни.

Термін для зголошування до кінця липня с. р. — Близні услівя в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) що-дня від 6—8 год. вечером.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отєї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр. На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейського.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Воляна, Новоселівці	645	430	—	—	—

З **Глібоки**

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межиродів	814	535	—	—	—
--	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиродів від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.

З **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

З **Гатни**

до Качики, Гурагумора, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

З **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

З **Вами**

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

З **Карапчева**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кождої днини.

ПРИХОДЯТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000
з Новоселівці, Воляна, Садагури	—	1113	950	—	—

ДО **Глібоки**

з Межиродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карапчево тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиродів тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.

ДО **Гадікфальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО **Гатни**

з Кімполонгу, Вами, Гурагумора, Качики	1258	625	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

ДО **Іцкан**

зі Сучави	442	842	130	630	837
---------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО **Вами**

з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.

ДО **Карапчева**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркнем минут.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипломом ц. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство ткацке

„PRZADKA“

(ПРЯЖА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні зв'язні з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковим і адамашковим;

також доставляє матеріалів на комплетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ.

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станція залізнична в місці).

Прібірки і цінники на жадање оплатно і відворотною поштою.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільних святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 гр.

З руских справ.

II.

„Де як де — каже далі Kurjer Przemyski — а в таборі радикальним то вже найстрашніший gozgardyas (замішане). Ту що голова то розум, організація зовсім розпала ся, сварки і особисті колотії, недостача зрозуміння правдивих завдань партії, нетакт провідників і т. д. Все те виступило в цілій своїй величчї вже перед виборами. Декотрі з радикальних провідників, узнаючи себе за соціялістів, підпирали соціальних демократів, інші виступали завзято против сях. Др. Франко став ся нараз великим приятелем людювців, сипнувши їм лестними словами в Житю і Слові і вірючи в поміч п. Стапінського, поставив своєю кандидатуру в Перемишлі в V. курії против обив. Гудеца. Дятого при виборах виїшов з урни один з найпоганіших галицьких кар'єровичів, демократ др. В. Левіцький. Але менше о те. Селяни, котрі щодня з уст агітаторів радикальних і соціал-демократичних чули, що соціялісти і радикали то дві братні партії, мусіли дуже чудувати ся, коли побачили між ними борбу. Отже прийшли до пересвідчення, що „хтось крутить.“ В той спосіб тактика декотрих радикалів здеморалізувала селян під взглядом політичним. Вина того паде зовсім на сумління д-ра Франка, котрий в остатніх часах завзяв ся очевидно робити один нетакт за другим.

Ту пригадує К. Р. статю Франка про Міцкевича і его відзив, що не любить Ру-

синів. Так само, як Діло, так і К. Р. не наводить з сего відзиву про Русинів слів Франка, котрі змінюють зовсім змісл відзиву, а то: Франко каже, що лише руска інтелігенція ему не подобає ся, а не сам нарід (люд). На таку ересь цей всі зголимо ся. — Відтак читаємо далше в Кур. Р., що Франко „має мабуть вицофати ся на якийсь час з публічної діяльності. Ходять чутки, що має покинути Галичину і виїхати до Відня, де ему соціальні політики тамонні мають постарати ся о посаду при котрійсь часописи.“

„Та приязнь з соціальними політиками віденьськими — читаємо далше — то також спеціальність руских радикалів, котра свідчить о цілковитій недостачі звичайного політичного нюху. Замість зближати ся до одного живого жерела життя політичного, яким є соціальна демократія, рускі радикали вподобали собі соціальних політиків, зібраних коло Zeit, а званих у Відні іронічно „Special-Paralitiker“. Та група виступила дуже шумно, але вибори до парламенту найлучше показали, що не має ніякої сили і будуччини. Отже зараз по виборах Франко приїхав до Відня для наради над маніфестацією антибаденівською з причини виборчих насильств. Замість удати ся до соціальних демократів, котрі з великою готовістю причинили би ся до звеличення демонстрацій, Франко скликав довірочні збори соціальних політиків, на котрих виступив против соціальних демократів, за що дістав добру відправу від кількох товаришів віденьських, що були на зборах.

На протестацийнім зборі не появил ся

ані Франко, ані посол Яросевич, а радикалів репрезентував др. Данилович. Говорив дуже лихою німеччиною і то аж по промові народовця Могильницького, котрий після руского звичаю ударив в струну найобескурнішого австрійського лоялізму. Фрази о вірних властям Тирольцях веходу переплітали ся з заявами непорочного чорно-жовтого патріотизму (у Могильницького?! Ред. Бук.) — і будили тільки несмак у зібраної майже самої соціально-демократичної публіки. Аж тов. Дашинський на жадає зібраних порушив цілу справу в спосіб властивий, причім дуже добре висміяв невідповідні безнастанні запевнення о лояльності і австрійським патріотизмі. Др. Адлер вказав Русинам на соціальну демократію як на одинокого оборонця і покровителя всіх угнетених, притім оборонця сильно зорганізованого, з котрим правительство мусить числити ся. Взагалі маніфестація доказала цілковиту нездарність Русинів.

До парламенту, як звісно, увійшли три Русини-опозиційнї: о. Танякевич, др. Окуневський і др. Яросевич. Про першого трудно щось сказати: є то одна з найкомічніших фігур в парламенті, ніхто его поважно не бере. Другий — др. Теофіл Окуневський — фігуруючий все яко радикал, з правдивим радикалізмом по правді не має нічого спільного і не знає, по що заняв місце на лавах опозиції. Є то опортуніст чистої крові, що крутить ся на всі боки, раз остро сварить Баденіого, другий раз робить „коншахти“ з ним. Яко політик є просто темним (nieroczytany). Третій з круга опозиційних Русинів — др.

4) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане
ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Далше.)

В душі Стефана виринули два образи: Галля і школярка. Він порівнював їх з собою.

Мовчки зайшли в вузку алею. Густий пліт корчів і дерев, котрих корони сходили ся над їх головами, не допускав світла тисячів ламп електричних, що як море зір снали на площі вистави. Місць також десь заїв ся, і в алеї було темно, що й одно одного не бачило.

— Як ту темно, як ту темно. Аж страшно!

— Ще погубимо ся. Держіть ся мене — і подав їй рамя.

— Як гарно грають. На горі, серед того гамору не виходить так гарно.

— Так сідаймо і послухаємо хвилю.

Стефан вимовив палицею лавку і усеї. Він опер руку о поруче лавки і бачив ся єї косям. Доки музика не сінчила, они мовчали.

— Чули ви, панно Галю, як они закінчили? Що ви скажете на таке закінчене: моя Галю ти єдина?...

Не ждучи на відповідь, пригорнув Галю

сильно мов кліщами до себе і витиснув гарячий поцілунок на єї устах. Она не відповідала ніщо, але і не боронила ся, не виривала ся з его обіймів. Сперда голову о его груди і без протесту відбирала его поцілунок. Було темно, тож Стефан не міг бачити, якою утіхою сияло єї лице, як она на-пів отвореними устами усміхала ся — розкішною, лагідною усмішкою, як дитина у сні.

* * *

Ніколи ще не учив ся Стефан з такою охотою, як на другий день. І на гадку не прийшло ему виходити на зустріч школярці. Вечером блудив знов з Галею в парку і пояснював їй зміст нової своєї праці, до котрої матеріал уже зібрав був і лиш виїнячене відложив на час поїїти. Галю слухала уважно і вдивляла ся в него мов в зорю.

— Если ему удастся ся висінчити працю після того плану, — думала — стане він найславнішим чоловіком у нас.

Її ще більше залежало на удачі, як Стефанови. Она все марила о тім, щоби его слава гомоніла широко-широко, не лиш в краю, але і поза его границями. Зайшли знов в ту саму темну алею, що вчора і усеї на лавці. Розмова урвала ся. Галю зачала була о чімсь говорити, але він збув єї пів словом і она замовкла. Стефан бив ся з думками, та не міг дійти з ними до ладу. Галю обхонив нервозний несунуний.

Була певна, що він не може рішити ся, чи має докінчити се, що вчора зачав був, чи лишити річ в завішеню. Хотіла зразу сама завести розмову на сей предмет, щоби потягнути его за язик. Боїла ся лиш, що если незручно возьме ся до діла, сама поспеє справу.

— Щось довго надумує ся — міркувала. — Видко, що не може ще рішити ся. Чи не ліпше буде за язик не тягнути?

— Ходім між люди — перервав мовчанку Стефан.

— Лихий знак — подумала, і несвідомо сіннула его за рукав і прислувала лишити ся.

— Сидіть ще троха. Тут так тихо, так любо... Чому ви так замовкли? Маєте яку журу? Чи може розважаєте щось дуже важного?

— Важне оно є, але мені час ще о тім думати.

— Не вільно мені знати, о чім ви так думаете?

— А вам се на що?

— Так... Ви-ж знаєте, що я дуже цікава.

— А може се для вас й ліпше було би, если би ви сего не знали?

— Ліпше — ліпше? — ледви чутио вишентала. — Тенер я ще цікавіша. Тенер я вас прошу. Скажіть — і вхопила его руку — скажіть!

Стефан нахилив ся до неї і шепнув:

— Галю! ти любиш мене?

Роман Яросевич — то чоловік, що заслугує на всяке поважання. Після своїх пересвідчень консеквентний соціаліст, освічений, чесний і — що найважливіше — характерний, є справді одиноким представителем рускої партії радикальної. Як чоловік консеквентний, відразу зблизився до клубу соціально-демократичного і брав участь у всіх его працях яко гість. Коли радикальна партія мала кількох таких людей, давно би вже перестала блукати ся по манівцях, давно би вийшла в сталий контакт з партією соціально-демократичною, з чого мали би користь оба стороництва. Як нині стоять справи, то можна здогадувати ся, що завдяки особистому впливові д-ра Яросевича раз уже скінчить ся хитливість радикалів. Заява, яку він зложив спільно з Вітиком, молодим, але спосібним радикальним агітатором, відпоручником радикального стороництва на конгресі соціально-демократичної партії Австрії, дає поруку, що часи радикального безголов'я скінчать ся вже небагом. Мабуть уже від осені д-р Яросевич буде дійсним членом соціально-демократичного клубу в парламенті т. є. прийме ен блоє програму соціально-демократичної партії. Не сумніваємо ся, що все, що є справді живого в радикальній партії, піде за д-ром Яросевичем, маємо надію особливо на молодіж радикальну, котрій мабуть уже надійо ходити на ремени пп. Павликів, Франків і т. д. Повстане рускої хлопської соціально-демократичної партії треба буде уважати просто за нову еру в політичній життю Галичини, еру незвичайно важку так для Русинів як і для Поляків. (Проба заложення рускої робітничої партії соціально-демократичної не повела ся зовсім задля малого числа Русинів по містах. Robotnyk myeiv upasti po 5-ox numerah)."

Так думає Kurjer Przemyski про радикалів. Ми ще до тої характеристики руских відносно повернемо другим разом.

Сельский політик.

(Письмо в села).

Ей, тож-бо парно на дворі! Небо синяве уліскує ся, ні хмарки на нім не видно, а сонце припікає зверху на спину бідного чоловіка, зігненого тепер коло жнив, що аж млість бе до серця, так як баронові Никольцови допікає так его волоска „Patria“. Я вийшов з моєю старою на поле та взяв ся до жита; угинаю ся під серпом, як „жаждущий благодати“ перед володарями сего світа. Потягну раз серпом і здоймаю, а то така легка горстка, саме майже стебло, зерна нема... пропала наша надія на сегорічній жнива! „Стара!“ крикнув я до моєї Катрухи, — „що будуть мати ті нещасні за свій ніт, що працюють за три найцітій спін на панських лавах? Добре то пише наша „Вуковина“, що наш мужик довго терпить, довго мовчить, але й ему готово терницю не стати. Мовчить він, бо кому й скаржити ся? Один другому? Нічого не помагає. Подати письмо до кравевого сойму? Там засідає шляхта румунська... даремно! Не стане зерна, — тоді мішай до него полуку та печи з неї хліб. Але преці то добре, що наша часопись за нами так сьміло обстає! А як то на ню заревіли зараз жидівські та польські газети! Чому?... Бо жиди та нани жахають ся, що би не збідніли, коли нарід їх прислауге дати дешевший спін. Мущу а написати до редактора: Пане, аби-єте требази, що нас не опускаете. Най на вас брешуть, що можуть, — але нарід пізнає, хто правду пише, а хто баламутить люд. Колесь і нани жива прийдуть, а тоді будемо збирати важкий колез та настане лучший час!“

Дивно ся, а моя старенька обтирає ніт з чола рукавом та не водиць з коловки!... Ось вода дає нам полешку при сій спені. Але які пакости поробила она другим сторонам! І Прут і Черемош. — ба навіть і кукона Сучава та Молдава змовили ся сего року на бунт, що би залити бідному селянинові надію на будучність та позіставити там начул та піски, де раз красували ся ниви, засіяні даром божим!... Ті нани брати і сего не будуть мати, що ми збираємо. Що за кара божя? Се, знаєш, стара, називають учені нани „vis major“, як я читав у часописах. А найлучше розуміє ся на ній один пан професор зі Львова, котрий доказав недавно тому, що тота „vis major“ має таку міць, що за хвилию підняли всі стовни та підпори під мостом над потоком Козачківкою і машина повалила ся в глибину на 5 метрів. Шкода, пане професоре,

що ви не сиділи тоді у вагоні, — там могли би ви бути цілому світові і р у н т о в н о доказати, що ваша правда.

Се, старенька, така сама правда, як-то мені оногда наш писар-волох оповідав, що п. Стоцкий бунтує нарід! А я сказав на те, що наш нарід не дає ся нікому бунтувати, але сам по довгім часі, по біді, злидних та горю, приходить до пізнання, що его скривдили, що здало би ся мати до него більше серця та старати ся ко-мусь о поліпшене его кровавої долі. Так коли п. посол Стоцкий їздить селами і робить свою повинність яко посол, т. є. просьвічує нарід та его всего учить, чого ему на будучність потрібно буде, то не гнівайте ся на сего щироного чоловіка за те ви, пане бароне і ви п. Козаковский і пане Мошку та нани Гершку, бо задаремний наш крик. Коли вам вільно старати ся о добро свого народу, то і нашим патріотам не збороняйте, займати ся своїм братом у сардаку! Лучше пазьте свого носа та не завидуйте нашій кровавій діяльності над підвигненням нашого селянина!

Читав я якось, що Греки з Турками вже полагодили ся — мають сим заплатити аж 5 міліонів турецьких фунтів відшкодована за страти підчас війни. Не знаю ся, стара, на тих турецьких „фунтах“, тільки на наших, — але мусать то важкі фунти бути і приїде ся грекскому народові гірко горювати, поки їх виплатить. От причинили би ся ви, пане бароне Никольцо, якимсь фунтом на полешку вашого питомого народу, замість футрувати нашого Мошка християнськими гріними та викидати ваші гроші на піменку „Почту“, — се би було християнським ділом, але...

Ага! ще одне чудо вичитав я, Катрухо, про якогось Андре... Здурів чоловік і та поїхав базьоном аж до північного бігуна! Взяв з собою ще двох таких розумних, як він, та 25 голубиць, котрі мали би звідтам вісти приносити, тай відо!... Гей Боже! що люди не вигадують! Мені далеко до Червоного поїхати, аби повести до бурен хотай корень барабей, — а той швед, чи що він там... таки зараз аж до бігуна! Ой замерзнеш та буде з тебе та з твоїх товаришів ступденець смачний для північних білих медведів! Коби хоч був взяв з собою нани Козаковскийго, аби там прославив ся, бо у нас він своїм статями против „Вуковини“ дуже знеславив ся!

Фу! яка снеса! Іди, стара, тай дай мені щось полуднувати, бо я так рознолітикував ся, що аж зголоднів, — а сама зачпнай клані складати, бо на небі показує ся ось там хмара. Треба все бути осторожним, бо приїде буря і все пронало. Гм... борці сьме... кулема від сьмеги зрідніла... от маєш і полуденок! Треба їсти і

— Ви питаєте? Такий ви психолог? Ви повинні були се давно бачити, і ви знаєте се, добре знаєте, хоч між нами о тім бесіди не було. Чому питаєте?!...

— Любим? — питав шепотом.

— Люблю, люблю.

Хвиля мовчання.

— Ви знаєте вже... а я не довідаю ся? — Яка ваша відповідь?

Стефан не відповідав. Пригорнув лиш дівчину кренко до себе і покривав поцілуями уста, очи, шию.

Утихли поцілу, замовкли слова. Лиш легенький шепіт ліщини зливав ся з глибоким, скорим віддихом дівчини в тихі, ніжні акорди. Галя цілою істотою своєю потонула в думках, марила о своїм щастю. А Стефан?...

Стефан вдихав ся в її лице, та нічо не міг доглянути, бо густа ліщина заслонювала і той маленький білий сери, що плив по темнім небеснім скленію. Думки Стефана відбігли від хвилі, від місця, на котрім сидів, від особи, котра до него притулювала ся. Думкою переніс ся він в тій хвилі на уліццю Осолінських. І бачить він... іде школярка. Іде своїм спокійним, рівним кроком. В одній руці книжки, в другій чорна парасолька. Синява сукня, а на ясенім капелюшку блавати з маком. На тонкім стебельці хитають ся за кожним її кроком, мовби кланяли ся ему. Ще ніколи не видала ся ему такою гарною, як в тій хвилі. Ті очи... той стан! Галя не може й рівнати ся з нею. Іде і озирає ся.

За ким? — Очевидно за ним. Але він — нині не вийшов! Не вірний... він другу любить! Єдине захмарило ся... трохи не плаче. Як би догадувала ся, що він в тій хвилі другу голубить.

Галя рушила ся і Стефан мов пробудив ся. Образ школярки щез. Ему стало совістно. Зсунув руку з Галиної шиї.

— Ми засиділи ся. Ходім вже до наших.

Мовчки перейшли довгую нарку і зайшли на гору, на полю. Як би море з берегів виступило! Філія народу переливали ся з шумом і гамором в той, то в другий бік. Над тим рухливим морем людським море сьвітла... Людська штука перемінлила ніч в білий день. Нагло утихла голосна говна, рухливі філія успокоїли ся, як би нагло замерзли, бо за одним рухом руки машиністи зробило ся темно. Усі сьвітла згасли нараз. Не минула і секунда, як знід землі триснув високо-високо обемистий стовп кровавого сьвітла, як велика огниста гора. Галя оперта о рамя свого товариша занерла дух і з подивом гляділа на ту масу води, що гнала ся дось аж під небо і що хвиля змінювала свою краску.

— Славно, славно! — ревнуло сто тисяч грудий і загриміли оплески в двоє тільки-ж рук. Ясна піраміда двигнула ся ще раз під небо і погасла. Чарівник ударив паличкою в свій анарат і нараз блиснули тисяч штучних зір. На площі знов зробило ся ясно, як у білий день.

— Час до наших — збудив Стефан Галя з задуми.

Она здригнула ся і глянула ему в очи.

— Стефане... написати батькові?

— О чім написати?

— О тім... хвилю мовчала... О нинішнім... і показала рукою на парк, в сторону темної алеї.

— О нинішнім? Що-ж батько тут має...?

— Він мене так любить... а я его... І все він любить. Він так би утішив ся.

— Утішив ся? Я не можу понять, о чім він властиво має знати, і цікавий, на що ему се придасть ся. З чого він має тішити ся? Чи з того, що ти мене любиш, і що ми цілували ся?

— Більше нічо нема... не було?

— Більше?... А хоч би і було більше, то що тут спільного з батьком?

Галя поблізла... її уста дрожали.

— Я думала, що ви ліниві — шепнула — ні—що ви лінише роздумали собі ту річ.

— Ліниві се на пізнійше.

Вернули до стола і того вечера більше з собою не говорили. Стефан не відправивши звітів товариства до дому, так ему ніяково і совістно було. Замішав ся в товні народу і ніби нехотачи загубив ся. Пішов до реставрації, де грали циганська музика, і пересидів до пізної. Звідтам потяг до каварні і доперна десь аж над раном вернув до хати. Сего гриньо те, що за скоро знів з Галяю розмову на сю тему.

Повинен був або не зачиняти цілком, або воли уже дійшло до того, відразу і недозначно

мовчати, так як мовчить тепер „старий Plansch“, що зачепився був з п. інспектором Поповичом та набрався лише встиду, бо правда вийшла на верхи, як олива. Якби я був краєвою шкільною радою, а притім Русинів не любив, то би зараз скинув п. Омеляна з інспекторства, бо він своїм щирим старанем о просвіту руського народу несе „Geschäft-и“ і ромунам і полякам і жидам. Ану, панотче старенький, не спи! В жовтні мають скликати державну раду... свисніть собі ще одну брацію, — а п. Омелян готов! я вам додам концепту н. пр. про Дарієву січкарю, котрою мав собі один школяр пальці відтати. Запитайтесь там раз остро: чому п. Попович не уважає краще на учительські січкарі? На тих січкарях ріжуть січку для Буковинських Відомостей.

До побачення, чесні панове і всі „ершені“! — Ваш змучений руский Сенека.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 30. липня 1897.

Конкурси розписані на посади: учителя при 1-кл. школі в Кирлибобі, німполонського повіту, з рускою і німецькою викладовою мовою з речинцем до 24-го серпня; старшого і молодшого учителя при 2-кл. школі в Панці з рускою мовою викладовою, учителя при новозаснованій 1-кл. школі в Панці з рускою викладовою мовою, двох учителів і молодшого учителя при 4-кл. школі в Драчинцях з рускою викладовою мовою і молодшого учителя при 6-кл. школі в Сторожинцях з німецькою, рускою і волоскою викладовою мовою. Речинець до подання на ті посади до 15-го серпня с. р.

Поголоски. Ходять слухи, що в кількох краях австрійських настануть небагом зміни начальників. Певно лише одно: що теперішній краєвий президент Каринтії Шмід-Заверов в найближнім часі піде на пенсію. Люблянський Slovensky Narod наводить як кандидатів на те місце сесійного шефа в міністерстві шкільництва гр. Бізанта-Райта, радника долино-австрійського намісництва бар. Джованелліго, буковинського краєвого президента гр. Гоєса і радника двору в міністерстві внутрішніх справ бар. Чапку. Се не перший раз, що гр. Гоєса звуть есентуальним наслідником каринтійського президента, значить, така комбінація має за собою деяку імовірність. Щось безпечного годі тепер в сій справі сказати.

рішити ся, туди або сюди. Тепер і сам не знав, на чій стоїть, і дівчину лишив в пригноблючій непевності. Думав над виходом.

— Найліпше здає ся було би, повернути давнішні, виключно приятельські відносини і наразі в тій дражливій справі мовчати. Колись, як буде час, трафить ся вже нагода, справу остаточно порішити. Віда лиш в тім, що вона уже рішила ся. Она мене цілком певно любить і навіть мені се вже сказала. Она не може о тім довше мовчати; хоче і мусить мати відповідь, хоче мати певність. Такі неутральні відносини не будуть для неї дуже привабливі. Ну! і не менше для мене, если знаю, що она кожної хвили жде, чи не зачу о тій справі. Ні! Такий спосіб виходу цілком неможливий. Лише на якийсь час цілком усунути ся.

По хвиливі намислі і той план видав ся непрактичний. Ану-ж она змінить ся, если я усуну ся? Її симпатії остигнуть, або й звернуть ся до кого иншого? Ану-ж напевне ся до неї той давний її конкурент, з котрим она досі симпатизувала? Ні! до сего не можна допустити.

(Далше буде).

Пронав лист з 4000 зр., котрий надав дня 12-го с. м. тугейший банок рілльничий до банку Unione в Сереті. Помимо всяких старань не можна було віднайти той лист. Одного урядника поштового зауспендовано і заряджено против него дисциплінарне слідство.

На шляху залізниці поміж Коломиєю а Отинією мав, як зачуваємо, сеї ночі осунути ся насип залізниці на дуже великим просторі. Чи так справді є, годі було нині докладно розвідати, але поїзди і почта зі Львова і Відня не прийшли нині до Чернівців.

Таємничий злочин. В Ніредьгаза на Угорщині відкрила жандармерія таємничий злочин. В темній, забутій пивниці найшли паку на півтора метра довгу, а звідтам чули якийсь не-виразний шелест. Коли отворено паку, найшли там скулену 17-літню, глухо-німу Юлію Немец, котра знаками дала знати, що довго вже нічого не їла. За злочинцем шукає жандармерія, але досі не udało ся їй его віднайти.

Der Mojsze macht sich grojss! Маніфест до жидівської молодіжки розкинули в Галичині незвістні агітатори жидівського руху, звершеного против християн. Маніфест сей зазначає, що теперішня хвиля є рішальною для народу жидівського; тепер рішає ся судьба жидів, а нема їм чого боятися, бо они призначені до великих, високих, небувалих діл... „Цілий світ — сказано в маніфесті — уоружує ся до борби против жидів. В Галичині в багато місцях прийшло до стички, плила вже кров жидівська перед нашими очима в Ходорові і Східниці, а сьвіжо в Тарнові... Видите, що відвічний ворог підніс голову і сильними ударами бе в лихі лінянки жидівські, нищить все і ломить. Пролетаріят наш гине під утиском, загрожений є і стан середній, загрожена інтелігенція, занепокоєний капітал; цілий люд боре ся о жите-буте!“ Маніфест визнає охотників жидівських на всесвітній конгрес жидівський до Базилей, кажучи: „Богато маємо сказати братям нашим. Розкажемо їм про великодушність навів Галичини, котрі за пару віків вірної служби платять нам переслідуванем...“ Зі слів тих виходить, що ніби щось поспівало ся в „bratertw-і“ межи шляхтою в контушах а шляхтою в халатах... Зміст сего маніфесту, ніким не підписаного, нагадує жидівську поговорку: Der Mojsze macht sich grojss...

Небезпечний суперник. Нам розповів один „шадхен“, т. зн. жидівський посередник для всяких суиружеств, що тепер ему тяжко приходить ся жити. Відколи в Чернівцях завели електричний трамвай, панни їздять ним цілий день і там знають ся з багатонадійними молодцями. З того вийшли досі два заручини. Коли в місті розійшла ся о тім вість, панни відвернули ся від всяких посередників і їздять трамваем. „Шадхен“ мав би велику охоту, поклакати електричну світну перед суд до одвічальности за нечестиве суперництво.

З журналіста став міністром. В Нідерляндій зложено тепер нове міністерство, а в склад его входить як міністер внутрішніх справ Геман Борґезіус. Він розпочав свою кар'єру як сотрудник газети Vaterland і головню писав справоздання з парламенту; опісля став начальним редактором тої газети. Мабуть се перший випадок в історії парламентарного життя, що хтось так скоро заміняв редакторську теку на міністерський портфель. Руському редакторови таке ніколи не зможе лучити ся.

Тінь відгуку. Учений професор Boys спостеріг недавно тому, що фіал відгуку від глухого шелесту кидають тінь. По сильнім стрясенню повітря, при вибуху 30 кіл динаміту, переходить поперед глядача тінь, а сью тінь уважає Boys фізичну відгуку, що поступає наперед зі стрясенем повітря. Учений професор робив свої спостереження серед користних обставин і каже, що тінь має форму чорного циліндра чи перестеня, котрий чим далше тим більше розширює ся. Досі не міг Boys відфотографувати тої тіни, але він переконаний, що се ему удасть ся.

Особливий артист. Мазарі і рисовники, котрі в браку рук послугують ся ногами, не належать уже до рідкостей. Суть і такі люди

без рук, що дуже гарно потраплять писати ногою. Однак одним є без сумніву безрукий артист Bartram Hiles, котрий послугує ся в малюванню і рисованню устами, уживаючи до впровадження в рух оловців і пензлів — губи і зубів. Hiles уродив ся в Bristol в Англії. Коли мав вісім літ, переїхав его трамвай, котрий поторопив ему обі руки так, що мусіли ему аж но рамена відтати.

Родичі хлопця були люди маетні; для того відчув він подвійно своє каліцтво, тим більше, що мав великі здібности до рисунків, а в школі професор вчив его за дармо понад приписані години. Хлопець внав тоді на гадку, помагати собі в рисованню устами. З невіданою в тім віку відвагою і витревалостю малий Hiles забрав ся до праці і по двох літах дійшов найперше до того, що вмів писати, потім каліграфувати, а вкінці рисувати зовсім свободно правильні лінії. Не мав ще одинадцять літ, коли в школі звернув на себе загальну увагу учителів і товаришів удачним виконанем рисунків. Того самого року дістав другу нагороду за рисунки. Заохочений тим поведженем, подав ся на кандидата до школи штук красних і его принали; маючи літ тринадцять, зложив іспит з дуже добрим успіхом до школи технічної, а в шіснадцять років життя мав уже своїх учеників. Его гарні рисунки на виставі штук красних в Bristol рішави о его будучій судьбі. Один любитель габуб їх за досить високу ціну, місцеві писма згадали о тім, зацікачували ся загальною молодим артистою, незрівняно талановитим і в такій незвичайній спосіб працюючим; одержав кілька замовлень, котрі запевнили ему бит.

Тоді міг здійснити свої мрії: поїхати до Лондону і до Парижа. Працюючи далше невтомимо, одержав срібні і бронзові медалі, грошеві нагороди на виставах і конкурсах, а всі вакації перебував в музеях і галеріях, досконалячи ся в своїй штудії і образуючись з кожним роком. Послухавши ради знатніших людей, посвятив ся спеціально штудії декорацийній і в тім напрямі є тепер перворядним артистою.

Bartram Hiles єсть нині одним з наймодніших мазарів в Англії. Королева Вікторія і княгиня Валі купують его образи; ілюстровані писма репродукують его мотиви декорацийні, першорядні фірми меблів зголошують ся до него по взори. Твори его відзначають ся надзвичайною чистотою рисунку і дуже гарним кольоритом. — Ось до чого доводить витревалість і праця, навіть у каліки.

Телеграми „Буковини“.

З дня 30-го липня 1897 року.

Будапешт. Між правительством а опозицією мало вже прийти до порозуміння; опозиція покине обструкцію, за те §. 16 карної процедури буде змінений.

Білгород. Король Александер виїде на другий тиждень до Карасьбаду.

Филиппополь. Вирок в процесі Бойчева оголошено вчера пізнім вечером. Дечка Бойчева і Новеліча засуджено на досмертну вязницю, Василієва на 6½ літ тяжкої вязниці. Окрім того мають Бойчев і Новеліч дитині убитої Анни Сімон заплатити 5000 франків відшкодованя. Николая Бойчева увільнено цілковито.

Ліссабон. Против заряджень правительства для придушення републиканців повстав величезний рух. По містах стереже військо спозій. Кажуть, що багато генералів і офіцерів будуть обжаловані о зраду державну.

БУРСА

„Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і над-
зр 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру-
ської класи гімназійної, а тільки винятково з
особливих причин і ученикам інших шкіл.
Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч-
но за пране і 15 зр. місячно за удержане, плат-
них з гори. Питомці мусять показати ся, що ма-
ють три рази змінити біле на постіль, 6 пар бі-
ля, 4 ручки, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви
і добру одіж; без того не вільно буде ніякому
питомцеві спровадитись до бурси.

Подання о принале до бурси треба вносити
до кінця серпня с. р. Ученики, що ставлять-
муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гім-
назійної по ваканціях, мають внести подання о
принале до бурси також до сего терміну; рішене
о їх принале занеде в день самого іспиту. В по-
даннях, підписаних родичами, треба означити до-
кладно, кільки хто обов'язуєсь платити місячно.
Принале зависїти буде головню від висоти мі-
сячної плати, однак ученики з недостаточним
поступом і невідповідним поведенем не будуть
зовсім прийняті.

До кожного подання треба прилучити по-
свідєне свідєство шкільне, а до подань о зниже-
нє місячної плати ще й свідєство неможливості,
підписане урядом парохіальним, громадським, по-
датковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби
питомцї мали здоровий харч і старанний догляд.

„РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складї отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за ро-
чник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок. 32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.
На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини.“

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	757	811	610
до Глібоки, Гадікфальви, Гатин, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ин, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000
до Садагури, Бошня, Но- воєсл'я	645	430	—	—	—	з Новоселів, Бошня, Са- дагури	—	1113	950	—	—
з Глібоки						до Глібоки					
до Карачева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карачева . .	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ят- ниці.						Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карачів тільки з понедїлка; другий поїзд на шляху Бергомет-Межи- броди тільки від 1. липня до 31. вересня що понедїлка і четверга; третій поїзд не їде з понедїлка.					
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	835	115	530	747
з Гатин						до Гатин					
до Качики, Гурагумори, Вамі і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вамі, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
з Вамі						до Вамі					
до Рус-Модавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Модавиці	842	1259	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станіях Вамі, Драгош і обох Модавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати мож- на на станіях Вамі, Драгош і обох Модавицях.					
з Карачева						до Карачева					
до Чудина н. С.	894	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд їде що понедїлка, другий з винятком понедїлка, вівторка кожної липни.						Перший поїзд їде що понедїлка, другий з винятком понедїлка.					

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішні. Час середно-європейський їде о 46 минут пізніше
від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечором до 6 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркне-
ним минут.

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,
най удасть ся до мене, то певню не
покажує. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, що добре удер-
жані починаючи від 20 зр. і те за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за реперацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.
Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братньому

З повагою
В. Даниленчик,
машинист у броварі Штайне-
ра в Чернівцях, при уз. зо-
дільній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)
є на складї
в друкарні „Рускої Ради.“
Просимо о замовлення.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“
в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ
в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ЧАСОПИСЬ
для
руських родич.
Виходить щодня
крім днів по
недільних і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях у л. Петровица ч. 2.
Передплата
10 зр.

Федькович як політик і педагог.

В „Руслані“ читаємо статтю під наведеним заголовком. Тому, що ми знаходимо в ній погляди нашого поета і з нашого краю Буковини, то вважаємо потрібним подати її для буковинських Русинів.

Межи рукописами, що задержалися в мене ще з часів, коли Громада народівців львівських поручила мені редакцію „Правди“ в (1869—1871 роках), подібав я недавно кілька рукописів пок. Федьковича. Писані в німецькій мові, дотикають вони подорожі буковинських Русинів під кінець шістдесятіх років іменню на полі шкільній. Знаючи, що зміст цих рукописів досі не опублікований, подаю їх в руській перекладі, а оригінали німецькі намірився зложити в архів Наукового товариства ім. Шевченка.

Перше письмо є змісту політичного. Федькович хотів його умістити в якій-то німецькій газеті, імовірно буковинській. З сего, що оригінальна дописка дісталася в кінці мені, заключаю, що редакція незвісної мені газети (може „Czernowitzer Zeitung“) дописи Федьковича не прийняла, а Федькович переслав її мені на те, щоби Галичани знали, як він задіявся на руську справу. Письмо починаєся просьбою до незвісної редакції і гласить:

„Хвальна Редакціє!“

„Будьте так ввічливі, помістити в вашім ціннім дивеннику сю мною споруджену статтю, за котрою правдивість і основність

ручу. Рівночасно звертаю увагу хв. Редакції на брошуру: „Пятнадцатиміліонный исторический забутый наряд“ — петиція до французкого сенату Казимира Делямарр-ого, з котрої я дещо виняв для моєї розвідки, а котру то брошуру вам дуже поручаю. Притім прошу я хвальну редакцію о зворот рукописи, наколи би она не удостоїла ся уміщення. Сторонець-Путілля, 11. листопада, 1869. Федькович, повітовий інспектор шкільний“.

Сама розвідка надписана:

„Щоб не було запізно! Голос з посеред руского народу“, а вірний переклад розвідки такий:

„Зведено бій під Полтавою (1708), Москалі здобули Русь, їх цар, Петро, присвоїв собі імя побідженого народу, бере титул царя Руси і укладає собі таку програму політичну: З Москви над Дніпро, з Дніпра над Вислу, з Висли під Карпати, звідси на Дунай, з Дунаю над Босфор. Чи заперечить хто, що він став невірним своїй програмі, — програмі загарбання всіх Славян?“

„Але як? З одного боку московська дика орда, з другого численне, на той час на досить високім степені культури стояче Славянство... Тількиж підприємчивим царям про се не баяно. Вже в 13 віці накиннули они своїм ордам християнство і церковно-славянську мову, з котрої з'абсорбувавши тодішню руську письменність, повстала теперішня московська мова, а котру за незнання історії Славян Заходом і через безсоромне фальшоване історії Москалями, ще і нині називають рускою (russische Sprache). Я буду її називати завсїг-

ди по імені, московскою, так само як імя Русь належить ся лише полудневій Росії, а назва Русин лише нинішнім Русинам.“

„Якже-ж стоїть діло нині, в 19 віці, з рускою літературою? Не дуже добре, а може ще подекуди гірше. Бо хотів в останніх часах з посеред народу і для народу виступили деякі письменники, то московське правительство переслідувало і переслідує їх в нечуваній спосіб, і руська література знаходить ся ще заєдно, як в 13 віці, в руках духовенства і в комнатних учених, котрі як колись так і тепер, не знаючи народного язика і історії своєї, а силкуючись поправити свою долю, іменню в Австрії, пишуть в жаргоні руських черців з 13 віка с. е. в церковно-славянській мові, не дбаючи про народ і про його суд над своєю писаниною.“

„А Петербург? Петербург кличе: bravo! Тиче всім, а іменню австрійському правительству, дулю під ніс і підпомагає всіх будто руських письменників всякими способами: посадами, достоїнствами, ордами, гривами і обітницями. Та і чого би не мав підпомагати? Від чернечо-русської мови 13. віка, якою ще і нині пишуть мнї руські письменники Галичини і Буковини, до московщини один лише дрібенький крок, а наше правительство є досить чарівне (charmant), щоби сему не противити ся та щоби пильненько мостити дорогу „панам з півночі“ аж під самі Карпати, а відтак далше і далше. Чому би не мостити дороги? Москаль буває приязний і кождому запоручає своє — благоволеніє.“

„А чого ти тикаєш ніс в сю справу? — питає дехто. Справді, по що тикати?

13) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Далше.)

— Полька?... Що з того що Полька!... От, диві Русини попривозили собі жінки аж з Відня, а національна справа нічого на тім не потерпіла. Хоч Нівки, а чешуть тепер по руськи так, що і не одну Русинку заведидають.

І она може научити ся. Ій декше було як пивабі... І научити ся. Дім мій буде проте руський. А що она може польська патріотка? — Е! — Де нині давний той патріотизм польський! Котра Полька бере собі его нині до серця? Що яка сотня, або тисяча з них ходять до костела на службу за ролегією? Ну — чому не мала би йти? На таких службах можна бачити як раз лиш ті панни польські, котрі бачимо стало на всіх фестивах і плацмузиках. Як на фестивах, так і на тих патріотичних „шонках“ збирають ся молоді і могонаційні „академики“ можна знайти партію. Який то патріотизм?! З тих почитателів революціоністів польських, роблять ся урядники — сервілети, що кофескують патріотичні писма. Нема

також страху, щоби її польський патріотизм, если она лиш фактично ним закажена, — заласкудив мені дім. А що не буде руська література... се тим дїлше для мене. Гарно виглядав би мій дім, если би ми обоє, я і жінка, сиділи цілими днями в атраменті! Щоби она мала синиати мене в моїй народній роботі, того я найменше бою ся. Она ще молоденька, не мала часу перегакнути тим, що наші старі фелістри-козтуни називають практичністю і естетичністю. Її мозок ще не заокостів так, щоби его не чіпала ся вже жадна наука. Се буде вже моя річ підучити її так, щоби она мене розуміла і сама переняла ся тими самими думками, що й я. Не такий чорт страшний, як его малюють.

Коли такими льогічними аргументами збив всі сумніви і зацїтив совість, усуповів ся цілком і забрав ся з усіх сил своїх докінчувати своє діло — плід кількохлітньої праці.

Кілька аркушів надрукував був уже навіть, лиш через іспити не міг довести до кінця. Він хотів, щоби праця як найскорше вийшла з друку, бо думав заїмнувати нею своїй новій любові.

— Щоби знала, що має діло не зким небудь; що він щось більше, як пересічний чоловік.

— Побачимо, чи тогди Руденський буде міг міряти ся зі мною.

В четвер пішов на виставу. Салка, її родичі, Петро і невідступний Руденський сиділи

уже в компанії під реставрацією, при циганській музиці. Коло Салки не було вже місця, бо сидів коло неї „безвусий“ Руденський. Стефан мусів усеїти коло „старої“. Дуже тим не агриз ся, бо інтерес нераз вимагав, щоби і чортові дати огарок — і маму дівчини треба не раз забавляти — ad captandam benevolentiam. Вирочім дістав відшкодоване, бо як лиш Стефан усів, урвала ся розмова між Салкою а Руденським.

„Она воляла говорити з Стефаном, хочби й через стіл. Руденського аж підносило. І відіде ся. — Всі піднесли ся, бо надійшло нове численне товариство, знакоми паньства Добринських, родичів Салки. Товариство збільшило ся, тож треба було перенести ся до більшого стола. При тім переселеню народів Стефан маневрував так — а і Салка виявила не аби який спирт — що коли знов усадовили ся, Стефан сидів коло Салки. Руденський мусів вдоволати ся товариством мамі. Лице его дуже сповзажало. Цілий час уділяв мамі якийсь сусотереження, уваги і інформації. Мусіло се відносити ся до Стефана, бо при тім все сповизав на него — немож сказати, що дуже приязним оком.“

*

— Той Руденський пускає на тебе якийсь плітки, остерегає стару — розповідав Петро Стефанови.

— Рне під мною... Хай рне аторов, а не

Тількиж оно може і годить ся, наколи розважимо — бодай дехто з мислячих — що підручники в наших школах народних писані і доси також чернечою мовою з 13. віка, що п. міністер просвіти не говорить по руски і задля того з всім руским здає ся на кого-то другого, та що сей другий научить п. міністра вкінці не по руски а по московски. Ось придивіть ся теперішньому повстанню в Дальматії, чия рука там за кулісами? Вже-ж московська! А п. міністер най під сими кулісами подумав собі Карпати — поки ще час, — *Один з тих, що дивить ся звичайно і поза куліси.*

Для лучшего розуміння сеї статі додам, що в 1868 році (в падолисті) Русини галицькі ледви почали просвітну роботу в народній, живій мові через засноване „Просвіти“; що в школах народних і середніх наука релігій подавалась ще в язичі церковнім; що читанки всякі були писані рівнож макаронічним язиком; що комісія для укладання учебників руских від 1869 р. доперва взялась за очищене мови і зреформоване правописи та що в тім часі ледви слісні перші пориви Русинів галицьких до виеманциповання себе з під оклику Дідичкого: „адін народ,“ киненого в 1866 році. Хоч Федькович вже в 1860 р. виступив на Буковині, то там всякі Браньки і Глібовицькі ще довгі часи каламутили воду. А у Відні, під боком правительства, Іван Головацький рішав о чистоті руского язика.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 10. серпня 1897.

З єпархії. Парохію в Казинівцях над Черемошем отримав православний пан-отець Євзевій Сорочан.

Відповідь п. Тиміньського. На візнане проф. Стоцького в числі 162-ім „Буковини“ до п. Тиміньського, щоби він сам заявив, чи слова его

в „Буковинській Русі“ наведені фальшиво, відповів він не сам, тільки посередньо через свого редактора в „Бук. Вѣд.“, що „на напасть проф. Стоцького він навіть відповідати не буде, бо его мерзить з проф. Стоцьким взагалі спорити.“ Така відповідь — то не є жадна відповідь, бо проф. Стоцький має поважних свідків, котрі знані слова п. Тиміньського можуть нині присягою потвердити. Тому й не диво, що п. Тиміньського „мерзить“ з проф. Стоцьким взагалі спорити, бо в потребі виїхав би на верх вся меракість его поступованя.

Один концерт руских академиків уже відбув ся дня 8. серпня в Тернополі. Про той концерт пишуть так: Все зложило ся сьогодні на як найкращу цілість: перше всего здвиг нашої рускої публіки, між нею в першій ряді ядра тернопільської Русі, нашого сьвященства, далше прекрасний день а вінець всего, академічний хор в запорожских строях, числом 15 молодців, котрих добірні, сильні і авучні голоси зливають ся в такий чудовий хор, що наші знатоки — музики, як о. Вітошинський з Денисова і о. Остап Нижанковський не могли до волі налюбуватись ним та нахвалитись. Справді годі сказати, котрі голоси краеші одні від других, чи ніжні тенори, чи звійкі баритони, чи гримкі баси; все то зливає ся в таку одну, суцільну гармонію, що єї одну лише чуєш, тремтиш та душею підносиш ся, наче під враженням якоїсь надземної, чародійної сили.

Не диво про те, що всі точки програми муєїв хор повторювати а і надипрограмові додавати. І так двократно співали прекрасну пісню Цеглиньського — Копка „Де срібнозлотий Саяпливе,“ гримкий хор Н. Вахивиния „Ура і бій“ і сердечну пісню чеську Кріжковського „Odwede-noho groba.“

Соловних пісень відспівано дві: О. Нижанковського „Минули літа молоді“ на голос теноровий і Лисенка „Ой Діпрі мій Діпрі“ на голос басовий. Розуміє ся, що оба сола муєїли концертанти повторити. Що до першого т. є. тенорового сола, відспіваного академиком п. Козаком, то для опінення его повторимо лиш слова композитора: „П. Козак то найлуччий інтерпрет моїх думок.“ Лисенкова крейцна „Ой Діпрі мій Діпрі“ належить до найкращих продукцій такого голосу, яким єсть звістний вже ширший публіці бас п. Яворського.

З вічливости для польских гостей, котрих однако, на жаль сказати, на таке місто, як Тернопіль, прибуло досить мало, заспівав тенорист п. Козак пісню польську „Kocha nie kocha.“

До прекрасної цілоти причинились ланіст — Запорожець п. Людвиг і звістний нам нитарист о. Куличинський. На домагане розентузізмованої публіки, муєїв посідний артист ви-

ступати трикратно на естраду і за кождий раз почастиувати публіку то чужими то своїми композиціями. По вечерку наступили танці — злиш 50 пар, котрих розвели аж лучі всходячого сонця.

Академічним хором, справді, як голосили часониси, віршевим, управляє академик п. Мельник-Гонсьорський і єму належить пальма першенства.

На вечерок тернопільський прибуло багато, дуже багато сьвященників з дальших сторін, як Бережан, Скалата, Грималова. Сердечне Спасибіг їх щирости, але признавали самі словами радости, що не жадають труду — бо варт було потрудитись.

Д.

Концерт в Золочеві — як нам звістам пишуть — вниав під кождим наглядом так материнським як і моральним як найкраще. Публіки місцевої і замісцевої, духовної і світської зібрало ся так много, що в сали не було нігде вільного місця. Артистичне виконане кождої точки програми і світлі одяги хору академиків пливли і одушевляли цілу публіку, та хор муєїв безустанно повторяти то додавати нові шеві. По концерті базили ся всі в сали касиновій серед звуків гарних пісень до години 6. рано! А що концерт удав ся так величаво, заслуга в тім місцевого комітету. Рівнож і хор виявляв ся як найкраще і дав довід, що потрафить вдоволити і найбільше вимагаючу публіку.

Звідки гроші взяти? Тепер підчає шкільних ферій до виїзду нашого Народного Дому приходять подани родичів і опікунів о приняте їх синів до бурси. Прийшло тих подань уже з кільканадцять і ще певно прийде. Залучені шкільні сьвідонства учеників звичайно дуже добрі, а сьвідонства неможности доказують біду родичів. Виходить з того ясно, що родичі бажали дати діти до вищих шкіл і ті діти вчили би ся добре, бо спосібні. Але їх бажанню стоїть на перешкоді біда. Ті діти має зарадити бурса. Про ту бурсу гадають, видно, люди, що она має великі капітали, бо ще ні один зі згодованих ся батьків не написав, що готов платити цілу суму 15 ар. за сина, а кождий хоче або зовсім за дармо мати пана зі свого сина, або за два три леви місячної оплати, коли тим часом заряд бурси, не числячи мешканця, мусить за кожного бурсака платити 10 ар. місячно. Нехай лиш так заряд бурси до кожного бурсака доложить до 5 ар. місячно, а всіх буде 30, то звідки він має роздобути 1500 ар. на рік? Зі складок тільки не збирає ся — то звідки взяти гроші? Може би нам хто на те нитане відпові? Але замість відповіди в листі просимо о відповіди на переказах почтових.

бою ся. Дівчина вже так, як би моя. Тепер би лиш старих позискати.

— Твоя кажеш?... А Галька вже не твоя?

Чоло Стефана захмарило ся.

— Буде клопіт. Чоловік не подумав наперед, зробив дурницю, а тепер прийде ся викручувати ся.

— Мені здає ся, що ти би найрадше обі задержав.

— Задержав не задержав, але котру з них вибрати, бігме, сам ще не знаю. Найліпше, лишити все часови. Мущу єю ліпше пізнати, бо — правду кажучи — мене щось до неї більше тягне.

— Так зірви сейчас з Галькою. Най она непотрібно не журить ся. Нині дістав я від неї лист. Залитую, що з тобою діє ся, чи ти не хорий — борони Боже — бо не віднесеш їй.

— Що ж то? Она хоче щоби я до неї що дня писав? Вирочім о чім писати? Чейже не напишу, що уганяю за другою.

— Іменно се. Перша річ, отвертість.

— А то бим виїшов! Ану ж мені тут не поведе ся, а она зробить мені збитка і вийде за попереднього свого адоратора. Він все ще звідуює ся до неї. Тоді лишу ся як дурень. Подював на дві, а ту ні одну ні другу. Ліпше лишити так як є, бо ану ж треба мені буде до неї навернути ся.

— Значить, ти уважаєш Гальку за резерву,

але так що она о тім нічо не знає. Сели тебе тут приймуть, тоді каженеш єї.

— В резерві, сейчас в резерві! Чи я бороню їй вийти за кого иншого? Я їй виразно казав, що за сталість людських чувств ручити не можна. Повинна розуміти, що я і за свої ручити не можу і не ручу. Вирочім не я їй, але она мені накинудла ся.

В неділю, знов прогуляв з танцями. Стефан немав соперника, бо Руденкий не танцював. Ще тамтим разом заприїмтив, що Стефан без порівняня ліпше танцює, як він. Він знав ті засади тактики, котрі не радять понафсувати ся перед нинною тими штуками, в котрих переважує его соперник. Побачивши на двірці що і Стефан їде, вернув до міста і до Брюхович цілком не поїхав.

Стефан держав ся також тих тактичних принципів. Він старав ся імпонувати їй такими штуками, яких Руденкий не втіє. Він знав, що Руденкий в житю своїм не на друкував і стрічки, що він взагалі з літературою немав нічо спільного і диятого хотів тин „показати ся“. Єго страшно гризало се, що праця его, не ціла ще видрукована.

— Тож то буде трікма, як зложить книжку у стін своєї ботви. Який малий, маленкий видасть ся тоді при ній той дурак!

Хоч як наглив друкаря, було готових лиш десять аркушів, а на других десяти, треба було ще а місяць ждати. Се було єму задово: він

вже витримати не міг. Взяв тих десять аркушів, неспив в пальто і поїхав до Брюхович.

— Бодай се покажу — думав. — І се не остане без вражіння. Она певно не знає ще, що я друкую.

В Брюховичах, нішли зразу товариські забави: Обручі, ітанок, кіт і мишка і т. п. Стефана забави ті страшно нтересували. Не міг діждати ся пори, коли заграють музики і зачинуть ся танці. Тоді міг би зайняти ся виключно дівчиною, бо тепер, підчає той „дівчиний“ сьбави, она належала до товариства, і він не міг з нею розмовити ся.

Нарешті! Грі сьчинили ся, і товариство розбігло ся по діє, щоби потаму зібрати ся в сали і погуляти троха. Стефан взяв Сальку під руку і поїв найдовшою стежкою. Щоби дійти до ціли, старав ся звести бесіду на літературу. Се єму ніяк не удавало ся. Дівчина інтересувала ся літературою не більше, як Стефан спораджував єє. Бачучи, що посередньою дорогою до свого не дійде, рішив ся приступити до річ просте.

— Ви панно Салько певно не знаєте, що я пишу книжку.

— Ви, ви... книжки пишете? То не може бути. Такий молодий?

— Вже заимпонував — подумав собі Стефан. — Слово даю, що так — сказав.

— А то пікає! Хтоби нас був підозрівав о щось подібного. Але правда, я забула, що ви

В справі піднесення пенсії урядників доносить Vaterland, що нема мови о введенню нової системи платні перед кінцем року 1898. Коли на другий рік підготувати ту справу, то се ще буде дуже скоро. Такі мають бути вісті з міністерства фінансів.

Урядовий убір, який буде напевно заведений для судив, має прислугувати також і адвокатам. Але впроваджене его буде зависіти від опинії адвокатів самих і для того міністерство судівництва певно запитає комитати адвокатів цілої Австрії, щоби висказали свою гадку в тій справі.

Нарід, відкритий р. 1848. Dziennik polski бавить своїх читателів такими казками: В одній німецькій чисописі — так пише хтось D. P. — оглядав я образок, представляючий селян зі східної Галичини на віденському бруку, прибраних у високі баранячі шапки, в кожухи з вовною на верх і з торбами з лика (копелами), перевішеними через плечі. Товпи Віденців оточили цих чужинців і дивувалися, що то за нарід, — не могли здогадатися. Аж тут являється дотепний шевчук і каже: Das sind keine Wilden, nein, es ist das im Jahre 48 in Galizien neuerfundene Volk, die Ruthenen.

Оно й справді так було, що наших русинів в Галичині щодня тоді відкрили і на доказ того подають такий факт: Коли в свій час емеритований радник судовий Мих. Качковський подорожував, щоби поклонитися ся боготвореній ним матусі Росії — при огляданню кріпости Крошпадевої заскочила там его нагло смерть від холери (кара божя!). Небавом надіслано до самбірського суду акт смерті в польській мові з повідомленням, що помер там на холеру якийсь М. Качковський, Поляк з Самбора в Галичині, і там его бат. священник поховав після бат. обряду. Що за іронія долі! Ото горячий прихильник православ'я і кнута уходить в Росію за Поляка: — а притім чи се не певний доказ, що ще так недавно навіть в Росії уважали Галичину польським краєм, її мешканців Поляками, а про існування якихсь „русских“ в Галичині навіть не знали.

Так пише якийсь читач Dz. p. Ну, і що з того? — питаємо ми. Що має та новина навчити польських читателів? Коли Галичина край польський, а Поляки виховали собі таких мужиків, що їх Віденці мають за дисунів, то не мають чим Поляки хвалити ся. Віденці знов не мають чого нашим мужикам дивувати ся: між ними знайдуть дурних Міхлів далеко більше, як між нашим народом. Бараняча шапка і кожух — не велике нещастя; як би віденського нанича взяв на свої морози, то сам би натягнув шапку і кожух. — А що нас відкрили в 48-ім році, ми то вже чуємо 50 літ і дивуємо

троха романтичний. Найліпше свідчать о тім ваші пригоди... Але що се за концерт?! З віден вам прийшла така гадка... писати книжки? Ха-ха-ха! Я не знала, що ви такий дивак. Ви ж правник. Як ви приходите до того, щоби вдирати ся в права диваків, і тих... як то сказати? Бо лише такі, що... як їх назвати?... пишуть книжки, що вислідом з них, звихнені личности.

— Не лиш такі панно Сальцо. Кождий, хто чує до того спосібність, повинен посвятити на се весь свій вільний час, повинен писати. Кождий з нас має різні обов'язки, має обов'язки взглядом себе, родини, товаришів, але має також обов'язки взглядом суспільності, свого народу. Писанем книжок, виповнює ся як раз один з народних обов'язків.

— Ей! Як я бачу ви маєте троха перекручену голову. Як розумний і статочний чоловік може на подібні річі тратити час і мисли. Мені говорили, що ви через мене не здали іспиту. Тепер бачу, що се через ті дурниці. Відкиж возьмете час на науку, коли вам таке в голові, коли ви книжки пишете.

З кождим її словом, мовби хто ніж встромив в его серце.

(Даліше буде).

ся темноті всіх тих, що з нами жили, а нас не бачили. Нас ще по живийший день не „відкрили“ зовсім, бо як би справді віднайшли нас і придивалися нашім добрим прикметам, то побачили би, що в нас далеко більше доброго і гарного, ніж н. пр. у таких Болгар, котрими всі займають ся задля довгоногого князя та адютантських любовниць.

Дон Антоніо Кановас дель Кастиліо, бувший президент міністрів, що так трагічно закінчив життя з руки анархіста Голліго, уродився в р. 1826. Вже в 30 році життя він став членом мадридської академії наук, а від р. 1854 вступив на поле політики, на котрім дійшов аж до гідности президента міністрів. Кановас полишив багато творів поетичних, історичних студій і повістей. В ній Іспанія стратила великого мужа науки і енергійного політика, котрого завжди покликували в небезпечній хвилі і він умів вийти ціло з тяжкого положення. Особливо тепер, коли Іспанію підкопує кубанське повстання а в краю стоять фінанси дуже лихо, дасть ся відчувти недостаток Кановаса. Атенат на президента міністрів став ся серед таких обставин: Ще від раня снував ся згаданий анархіст в купелівім заведенню і дождав мабуть відповідної хвилі. Дивним дивом не звертав на него ніхто уваги. Аж коли появив ся Кановас в передоїну, в товаристві двох інших купелівих гостей, нечаяно поцілила его кулі убійника. Перший вистріл, даний з віддалення менше більш 3 метрів, задраснув праву сторону чола президента міністрів, другий і третій вистріл прошили наскрізь груди. Убійник стрілив ще раз, кличучи: „Най живе Іспанія!“ Зразу думали, що то Кановас изніс сей оклик. На відголос вистрілів прибув сейчас поручник і префект поліції, що придані були до боку Кановаса. Убійник дав себе без опору арештувати. Прийшла зараз і пані Кановас, окрила чоловіка платом і веліла перенести его до апартamentів на першій поверсі, почим кинула ся на убійника і проклинаючи его, вибила вахлярем по лицю. Убійник заховував ся супроти неї з цинічною чемністю. — Перед префектом поліції заявив, що має спільників. Правдивий справник замаху з Барцельони — додав — ще не вийшли. Убити Кановаса то доперва початок цілої серії інших замахів, котрі будуть виконані в Іспанії і в інших державах.

Тяжке підозрінє. В Будапешті помер в домі божевільних один багатий власник і лишив для дев'яти своїх дітей з першого подружжя около 180.000 зр. До повнолітности дітей мала тим майном орудувати друга его жінка. Сего року двоє дітей помершого мало стати повнолітними: були се дві дівчини, одна з них заручена. Однак стали винути і по короткій недужі померли: одна 22-го червня, друга 2 липня. В кілька днів опісля занедкав старший син і доси лежить тяжко хорий в шпиталі. При похороні зарученої дівчини суджений єї сказав прилюдно, що мати отруїла дівчата. Поліція, дізнавшись о тім, почала слідити, наказала обдукувати тіла а матику увязнила. Обдукувальник не виказала отроєня і підозріння матику випущено на волю, але публична оцінка таки не заспокоїла ся тим а радше принує якесь загадочне злочинство.

Американський і руский силач. Недавно тому перебував у Збаражні американський цирк під дирекцією Розенпайга. Вже перед першим представленням було оголошено, що серед циркової трупи є силач Pietro, а хто би поборов его, дістане 50 зр. На те зголосив ся Лев Останчук, 18-літній син посла Останчука, і до сімох хвилин переміг циркового силача.

Любов не для жартів. В Парижі стала ся така трагічна історія: Двох субєктів в однім склені закохало ся в своїй товаришці по званню, панні Анні. Весела Парижанка була для обох рівно чення і приймавала від обох докази їх симпатії. Часто приймавала від одного або другого білети до театру і йшла потім з ним на вечеру. Але любов обох воханців не могла знести того положення і оба освідчили ся о руку панні Анні. Она не брала сего на серію а відповіла, що обох любить зарівно і не може рішити ся жадного з них відтрити від себе.

Після сего постановили „злюблені хлопці“ рішити самі між собою. Взяли два острі ножі і покололи себе взаємно так, що нема надії на їх ратунок. Панна Анна взяла собі сей вислід своєї легкодушности так дуже до серця, що вернувши до дому, отруїла ся морфіною.

Край золота Аляска на півночі Америки стане небавом краєм нафти. Копальники золота відкрили такі багаті озера нафти, що після вістий, які надійшли звідтам, стало би тої нафти на довгий час для потреби цілої кулі земної. За нафтою не потреба навіть копати, бо кипіть сама з землі з великою силою і творить значне озеро. В прилягаючих горах відкрили величезні поклади угля. Аляска була давніше російською покладиною; тепер належить она до Сполучених Держав.

Жидівська горівка. В жидівській шинку при улиці добромилській в Перемишлі вступили робітники на чарку горівки. Винивши чарку, один робітник змркував, що в горівці є тютюн і ванію. Розлютив ся, вхопив фляшку і заніс до комісаріату поліції. Там розмовив для чого забрав фляшку. (Жид був уже зараз тим в поліції і скаржив ся, що ему вкляли горівку). Показало ся, що до горівки для більшої сили, додавав жид негашеного вапна і тютюну. Може би нам черновецькі приятелі жидівські пояснили, чи за таке діло можна жидів хвалити? Але оні такі справи промовчують.

Спалені гроші. В однім селі у Франції стара жінка, виїжджаючи з дому, сховала усе свої ошадности в сумі 500 франків до печі, як в найбільшій місці. Єї син не знав про те нічого і коли матери не було, спалив у печі не потрібні якісь папери. Разом згоріли там і гроші. Коли мати вернула, не застала вже свого доробку а єї розпуга не мала границь. Та на щасте найшов ся ратунок. Один фотограф-аматор позбирав рештки зугнених паперів цінних і відфотографував їх. Фотографія вийшла така удачна, що віддала цілий малюнок згорілих паперів. На підставі тих фотографій виплатив банк цілу суму власника.

Огнетреване дерево вирабляють в Америці за поміччю імпрегування его в різних солах. Склад тих солей знають тільки винахідникам — фабрикантам. Імпрегуване дерево не запалює ся навіть в найбільшій огні, хіба що зугнеть ся і то лише зверху. В Англії робили недавно проби з тим деревом. Вибудували з него хату і розложили великий огонь довкола неї і в середині. Хата станула в полум'ї а з середини бив огонь через козми. Та коли огонь погас, переконали ся оглядачі, що будова зістала ненарушена.

Телеграми „Буковини“.

З дня 10-го серпня 1897 року.

Могилів. Пожар знищив 200 домів в місті, жидівську біжницю і шість менших домів до молитви.

Петербург. Вчора передпозднем мали довшу конференцію Гогенлоге, Муравєв, Білоф і Радомин.

Мадрид. Правительство рішило убійника Кановаса поставити перед військовий суд. Правдоподібно він називає ся Йозе Санто Альбман а не Голлі і був складачем в друкарні в Барцельоні. Убійник заявив при переслуханню, що его діло є німетою за тортури, яких допустило ся було правительство на барцельонських анархістах в посланім процесі против них.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсу свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роки, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр. На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожну поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

П. М.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публику, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вижиці

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Впв. місцевій і доокрестній публиці каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво, СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ, папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвратною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанням

АННА МОСКВА.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появилася она що для кромі неділі і свят. Поміщає статті про справи буковинської Русі, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріал такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників її в Галичині. Передплата лише 10 згр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, улица Петровича число 2.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсу

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversammlungsprotokoll — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також справлені діловодчі протоколи та окладники до каталогів і тажесних книг.

Замовлення з провінції виконують ся відвратною поштою.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вжата, а употреблені, що добре удержані починаю від 20 зр. і то за готової гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю ту ж безплатно через цілий рік. Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братицтву.

З поважанням

В. Даниленко, машинист у броварі Штайнра в Чернівцях, при ул. желізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хіньського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Великий вибір ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ для мужчин і жінок, дівчат і хлопців.

Високі і низькі

КАЛЬОШІ,

з латуні витіті для ви. офіційні.

КАЛЬОШІ для ПАНЬ,

збіжжю латуні, 75 грамів.

Найновіші!

Черевиків для гімнастики з гуми.

Кальоші для дитин. навіть однолітніх.

10% рабату!!

даємо лише ми від цін за біле др-а Сіора після щінника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожі початком від 1-38 зр.

ЧЕРЕВИКИ

для мужчин, широкі, з гуми,	2-50 зр. — 6 — зр.
хлопців	2-50
дам,	2-50 — 5 —
до шкурених	2-35 — 6 —
до лапінюваних	3-28 — 7 —
закорки, миста з шкурених	1-75 — 2-10
з козачої шкіри, миста	1-35 — 1-55
дівчат, широкі, т. зв. Bergsteiger	1-85 — 3 —
дитин	1-10 — 2-10
хлопців, ЧОВІТКИ	3 — — 4-25

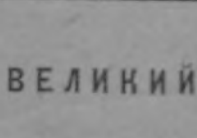
Великий вибір ЧЕРЕВИКІВ до гімнастики стиковані!

Найновіші Краватки вузли, машин, Левалієли до вязання, від 20 кр., 40 кр., 50 кр., до 98 кр.

Рукавиці Glacé, з озена шкіри, з шведського шовку, з ниток найліпших фабрик.

ВЕЛИКИЙ С К Л А Д

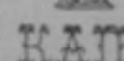
правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад ЦИЛІНДРІВ і кляків, з фабр. Мессера і Сп.

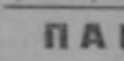

Одинокий склад з фабрик І. ГІКЛІ і Сінів в Найтішайні

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної і синьої барви, початком від 1-18 зр., для муж., тирольські від 1-18 — 2-28, хлопців тироль. від 0-78 — 1-18, дитин шведськими жорсткіми барвоні в різних барвах, від 1-08.

ПАРАСОЛІ

з зев-ліз-ними руч-ка-ми

з чистого шовку від 3 — 6 —, ш-він від 1-38 — 1-38, з чистого шовку 1-38 — 1-38, ш-він з шовку 0-98 — 1-38, з шведськими дерев'яними ручками від 0-75 — 1-38.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ПАРАСОЛІВ

полотняних.

НАЙНОВІШІ АНГЛІЙСЬКІ ПАЛІЧКИ.

Величезний вибір

БІЛІЯ

для мужчин, гладкі від 1-10 поч. з шовку 1-38, тирольські 1-38.

КАЛІСОНИ

з найліпшого Граді-полотня, французького крою від 0-98 поч. Корсетки для мужчин, гладкі, тирольські, білі і в різних барвах, від 0-18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах, 12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ від 1-30 — 3 —.

КОВНІРИ

МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, початком, 6 штук 1-50.

Маншети, II. сорти, початком, 6 штук 1-50.

Ковніри I. сорти, початком, 6 штук 1-35.

Ковніри II. сорти, початком, 6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців 6 штук 0-80.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родич.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Рускі соціальні демократи.

В доповненню до статей з Kurjer-a Przemyśl-ого і нашої статі „Записки політика“ маємо нині поговорити о руских соціальних демократах, аби образ суспільного руху галицьких Русинів був викінчений.

Як відомо, 10. червня с. р. делегати руских радикалів пп. Ярославич і Вітик зложили на зборах соціальних демократів у Відні таку заяву:

„Ми (руські радикали) стоїмо на ґрунті програми соціально-демократичної партії. Організація руских радикалів є на тепер самостійною, нашою областю агітаційною є руске селянство, а его спеціальні відносини вимагають конечно відмінної тактики. Для того хочемо піддержати самостійність партії, але бажаємо вступити в дуже тісний контакт з соціально-демократичною партією і будемо все готові в подібних практичних случаях з нею спільно поступати, порозумівати ся з єї зарядом партійним, як також відповідати вимогам до нас зверненням.“

По тій заяві встав соціаліст Поляк посол Данинський і — після „Arbeiter Ztg.“ — сказав таке:

„Особливі обставини руского селянства вимагають такого становища рускої радикальної партії. Крок, який она тепер зробила, є кроком наперед, і подає напрям, в яким сеєя партія від тепер мусить іти і буде йти. То ще лиш kwestія часу, коли рускі радикали почують себе такими сильними, що виступлять всі против дріб-

них спорів національних так само енергично, як ми. До того причинило ся чимало також наше теперішнє становище щодо інтернаціоналізму. Позвольте-ж мені супротив сего висказати найщирішу радість і погратувати руским радикалам до сего їх кроку.“

Та досить протекційна ґратуляція п. Данинського остільки була не на місці, що по правді не рускі радикали зблизили ся до соціальних демократів, тільки соціальні демократи до руских радикалів.

Ми ще перед зборами соціальних демократів у Відні в статі Spectatora п. з. „На сторожі“ виказали, що „духове наше жите розходить ся чимраз більше в двох противних собі напрямках: один напрямок — се зростаючий клерикалізм разом зі всіми своїми консервативними прикметами; а другий напрямок — замітний особливо у молодіжці — то не менше зростаючий радикалізм зі всіми своїми поступовими прикметами і ідеалами. Між двома екстремними напрямками плывуть два каламутні потоки, один — народовців з „Дѣломъ“ і Романчуком на чолі, а другий москвофілів (старорусинів) з „Галичанномъ“ на чолі. Ті два потоки остатніми часами старають ся попасти в одно русло, виступити з берегів і залити землю руску.“

Перші два напрямки добивають ся голосу на Руси; другі два мають уже свою публіку з давних часів. Але в справі духового життя у людей, що попали в ті другі два каламутні потоки, трудно добачити виразні змагання до поступу; з їх учинків не можна зміркувати, чи се елементи поступові на Руси, чи консерватив-

ні; симпатії їх хилять ся все то в бік клерикальний, то в бік радикальний.“ Так справді було до часу приступу п. Ярославича і наших радикалів до соціальних демократів. „Дѣло“ вважало навіть п. Ярославича своїм послом, а властиво хотіло вибрати на карб заслуги спільного виборчого комітету. Коли-ж п. Ярославич, яко видимий теперішній заступник руских радикалів, пристав до соціальних демократів, а ще до того зовсім мало уважав собі народовців-опозиціоністів і москвофілів, ті раді-нераді відrekli ся его — очевидно лише тому, що перше відрік ся їх — він.

Значить, вийшло на то, що ми зазначили в статі: „На сторожі“: два екстремні напрямки на Руси, клерикальний і радикальний, поступають консеквентно далше, лише два посередні не знають, що з собою почати. Коли ми нарікаємо, що в нас за багато партій, а через то й безголове, то ми повинні бути раді тому, що обставини помалу спонукують Русинів приймати форму європейських партій, в котрих цілі і средства ясно означені, на кожний випадок яснійше, ніж в дотеперішніх наших партіях, а через то зменшають число наших невизначених партій.

У нас такі нездорові відносини, що цілі партії існують лише завдяки своїй неясності і неконсеквенції. Так само й люди, що їх доля випала на заступників руского народу, дуже часто держать ся лише хитанем поміж партіями. Вже трохи не виробив ся у нас ідеал політика, котрий вміє гарно підтурити всі партії, вміє ходити поміж дощ, щоби лише на него го-

6) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане
ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Далше.)

— Жартуй здоров. „Що-до мене, то мені тепер так чось легко, як би камінь снав з серця.“

— Ой буде тобі легко, як школярка зачне в очі лізти!

О двадцятиї був Стефан на улиці Осолінських. Хотів лиш „придивити ся“, чи она справді така гарна, як ему зразу видала ся.

Перейшли по-при себе.

— Шельма що день гарніша!

Похитуючи голову і снував ся без цілі по місті.

По обіді забрали ся знов до скринтів. Читане звалив нині на Петра, а сам ляг на отомані і порівнював... Порівнював школярку з Галією. Чим довше порівнював, тим більше був зіртований.

— Е! невно гауна гуска польска. Що о тім думати! Впрочем і не знаємо ся... Але я мушу дійти, що за она.

— Стефане! Ти слухаєш?

— Слухаю.

— Мені не здає ся. Чи не сніши ти любовні сні? О котрій думаєш? Школярка чи Галія? Не впору зачав, небоже, авантуру. Се дуже непрактична річ, перед іспитом залюбувати ся. Я тобі кажу, що если не возьмем уралоу від дівчат, і не думай сідати до іспиту. ґрунтовно провалиш ся.

— Не говори много! Читай далше, бо і так не много часу.

— Коли-ж бо мені здає ся, що ти дрімаєш.

* * *

По суботі, як то звичайно у нас буває, прийшла неділя. Стефан прийхав нічним потягом з провінції, де був на народнім вічу. Просто з залізничні пішов до кавярні, переглянув часописи, пройшов ся по місті, і коло одинадцяті години вертав до дому. На сходах заступив ему дорогу сторож і подав лист.

— Ще вчера приніс експрес.

— Експрес... мені? Як ви знаєте, що якраз мені? Обрім числа дому нема на листі жадної адреси.

— Описав вас докладно. Казав передати молодому блондинові, з беріакою, що ходить в анім убраню і жовтих менташ, курить з срібною пипарниці, а в рукавичках ходить лиш о дванадцятій в полудне. Хто-ж се инший, як ви ви?

Стефан сховав лист до кишені і пішов на

гору. Докічав до друку справоздане з вчерашнього віча і тогди аж отворив лист:

„Поважаний Пана!“

Бачу, що ви заінтересували ся моєю особою. А я... чому з тим скривати ся? — і ви зробили на мені не-лике вражінє. Біда лиш в тім, що не знаємо ся. Тяжко вам знайти спосіб познакомити ся зі мною? Если так, то я уможу вам дорогу. Нанишіть мені, чи маєте охоту познакомити ся зі мною. За те, що я важила ся на такий ризикований і в „порядній родині“ непрактикований крок, зле мене не судіть. Що я винна, що маю охоту пізнати Вас, а иншого способу нема, бо ви — здає ся — не обертаєте ся в товаристві, з котрим живе моя родина! Крім того я переконана, що не починаю з яким авантюристом, а з чесним чоловіком, бо если би Ви були звичайний собі вітрогон, були би-сьте мене давно зачепили на улиці. Але мимо того, що я маю до Вас таке довіре, не зраджую назваі мого імени. Скажу доперва тогди, як Вас ближше пізнаю.

Моя адреса:

A. A. A.

Львів, poste restante.

P. S. На улиці Осолінських більше не турдять ся, бо у нас школа вже скінчила ся і мене там більше не побачите. Я укінчила вже свою „одукацію“.

Если схочете бачити мене завтра, то є в

лосували на посла та всі поважали его. „Він хоть і народовець, — каже ся — але нас москвофілів шанує. Другий хоч і радикал, але не такий, як інші, на него можна голосувати“... Очевидна річ, через то школа для виховування політиків зійшла у нас на школу деморалізації політичної; політикам дозволяється крутити пересвідченнями і дурити публіку. Коли з того боку возьмемо на розвагу поступки людей з двох „бігунів“: Барвіньського і Ярославича, то хоч можемо, як кому до вподоби, не годити ся на них, але мусимо назвати їх консеквентними. А що та консеквенція доконче потрібна для знищення руского безголовля, то ми її мусимо назвати і корисною.

Австрійська соціальна демократія має в своїй організації групу галицьку, котра ділиться ся знов на дві часті: краківську і львівську. У львівській були і рускі соціальні демократи, що в останніх місяцях видавали й свою газету: *Robotnyk*. Ті самі рускі соціальні демократи брали в свій час живу участь в заснованню радикальної партії і доси від неї не відділилися, протівно йдуть разом, бо й між радикалами велика частка має пересвідчення соціально-демократичні. Причиною, чому рускі радикали вже давніше не пристали до соціальних демократів, було се, що ті демократи не означили своїх відносин до мужиків (они будували лише на фабричних робітниках), а крім того були інтернаціоналами. Народність їх не обходила, а мужик на їх думку повинен був перше зійти на безземельного робітника, аби з ним можна починати яку організацію. Коли-ж нашим радикалам і мужики зі своєю дрібною власністю і народність були дорогі, то зближення їх до соціальних демократів можна було сподівати ся аж тоді, коли соціальні демократи з пересвідченнями наших радикалів стануть числяти ся. До того й прийшло тепер, чи приходить.

Вже при виборах з V-ої курії соціальні демократи в цілій Австрії, отже і в

Галичині і на Буковині, мусіли зійти ся з мужиками. Ішло о вибір кандидатів, то до того мужики були соціальним демократам не менше потрібні, як робітники. Навіть радикали були не раді з того; казали тоді: „Перше ігнорували они мужиків, а тепер лізуть до них, хоч не мають для них програм! Наша радикальна програма ширша, бо обіймає і мужиків і робітників.“

Але при тих виборах соціальні демократи пізнали, що коли хочуть мати мужиків за собою, то таки мусять їх боронити, а з того і вийшло, що на своїх зборах у Відні в червні с. м. прийняли в свою програму дві постанови, які вважали давніше великими ересями: одну — організацію партії (доси інтернаціональної) після націй, а другу: пропаганду між мужиками удержання *minimum existientiae* в формі такої того класика ґрунту, котрого перше соц. демократи не хотіли знати.

Таким чином практичне жите витворило у соціальних демократів потребу нових засад, протівних їх давнішим теоріям, — і показало, що є в них а в наших радикалів спільного. Спільного вийшло так багато, що п. Ярославич не бачив причини, чому не мав би пристати до соц. демократів, тільки з тою дрібною формальністю при приступі, що не они ему, а він їм повинен був ґратулювати такого звороту в відносинах до мужика.

Ми розповіли ширше зміни в соц. дем. партії на то, аби зрозуміти поступок наших радикалів і посла Ярославича. Як бачимо — поступок сей консеквентний і в нічім не змінює засад наших радикалів; навіть їх націоналізму не нарушує.

„Діло“, котре по виборах доконче хотіло собі присвоїти п. Ярославича, хоч перед виборами зовсім за ним не агітувало (се також „політика...“), стало тепер вживати п. Ярославича, аби він „пояснив ближше своє поступоване.“ А *Руслан* накинув ся на духоваєство, що оно на справозданню посольським дало вотум довіря п. Ярославичеві,

„котрий піддав ся під команду соціалістів“ — бо „на скільки нам відомо, др. Т. Окуневський між соціалістів іти не гадає...“ *Русланови* вільно бути невдоволеним з п. Ярославича, бо сам клерикальний і з тим не криє ся; але *Діло* і *Галичанини*, що перше вважали п. Ярославича своїм, а потім его відрекли ся, хоч він в нічім не змінив ся, не мають причини, жадати від него хиткого поступовання, коли взагалі таке поступоване вважають шкідливим. П. Окуневський, котрий „не гадає іти між соціалістів“, але притім не гадає іти і з Барвіньським, ще через те саме не заслуговує зовсім, щоб з ним ліпше обходити ся, як з п. Ярославичем. Штука ходження поміж дощ у нас виправді поплата, але вже надійшла і кожній партії.

Взявши отсей дрібний наш рух суспільний на ширше тло, австрійське, ми бачимо, що помалу ґрунують ся у нас дві партії, антологічні до австрійських: в Австрії маємо з одного боку: консервативно-клерикальну реакційну партію і з другого боку: соціально-демократичну. Перша в парламенті має більшість, друга 14 голосів. Перша устроїла нам вибори, на котрі ніхто з Русинів не годить ся, навіть Католицький Союз; друга протівилася тому в рішучий спосіб. „Діло“ і его посла також протестували; але на самих протестах виборчих робота „Діла“, Окуневського і Таничків, а також „Галичанини“ скінчили ся не повинна (хоч — як досвід учить, — скінчатись ся на тім); — так тоді по погодженню протестів вийде для наших політичних товариств, газет і послів неминуча потреба рішити ся, в котрий бік подати ся.

Ми не рінаємо справи, лише вияснюємо; ми знаємо, що, хоч як галицьким Русинам Католицький Союз не в смак, але галицькі сьвященники в нім певно колись опиняться ся (на то-ж они і сьвященники!); з другої сторони [ми знаємо, бо бачимо, що нам під нікого помочи не сподівати ся, що ніхто нам сили не дасть, лише ми ту

неділю, пройдемо ся о дванадцятій годині по улиці Міцкевича.

А. А. А.

Стефан глянув на годинник.

— За пізно! Пів до першої. Мені все влізе в дорогу якийсь дідько. Через дурне віце, а ще дурнішу статтю стратив таку добру нагоду. До завтра готова внакше надумати ся!

Стата, з таким трудом склеєна, стаття, на котру редакция нетерпеливо ждала, стаття, котра повинна була наробити много шуму і заколоту між его політичними противниками, стаття, котра мала бути одним листом більше до вінця его слави, та стаття... валалася дрібненькими куснями по землі.

Сів писати — не статтю, а лист.

— „Львів дня...“ зле, криве.

Подер папір і зачав другий раз.

— „Львів...“ і то не добре.

Третій раз викаліграфував дату уже цілком добре.

— „Найдорожа“... Ні! се за скоро.

Подер.

„Панно...“ ні! і то зле. Готова думати, що єй легковажу.

— „Високоповажана Панно“... а що далі?

Подер.

„Високоповажана...“

Подер. Вже й паперу не було. Вийшов на місто, купив ціле пудло паперу і зайшов до кав'ярні. Винив дві чорні і зачав:

„Високоповажана Панно!“

Ах — чому я нині ще не можу назвати

Вас по імені?! Питаєте, чи схочу прийти. Чому ж би ні! Если би ви знали, які муки терплю від тої хвилі, коли Вас перший раз бачив, були би Ви так довго з писемом своїм не зволікали... Ті безсонні мої ночі — може они раз уже минуть ся! Не пощастило ся мені нині ще оглядати Вас. Будьте ласкаві — прошу Вас — визначте мені сходити, коли і де хочете. Я в кожній хвилі на Ваші услуги. Лиш молю і благаяю Вас, не отягайте ся довго, бо гину з нетерпеливості. Тисяч раз цілую руки і остаю з глибоким поважанем

Стефан Порубальський,
улиця Саліні ч. 23.

Заадресував і вабіг на улицу. При почтовій скрині задержав ся.

Ні, не тут. Лише занести на голонну пошту. Там безпечніше.

По дорозі став міркувати, чи не написав якої дурниці.

— Варто ще раз прочитати.

Роздер конверт і читає раз і другий. Не дуже був одушевлений плодом своєї фантазії.

— Цілком гауний лист. Штубацький. Висміє мене.

Подер лист на кусники і пустив з вітрами. Вегушив на пошту і написав коротко другий:

„В. Покважана Пані!“

Згода. Прощу визначити місце і час. Жду нетерпеливо на відповідь.

З поважанем

С. П. ул. Саліні ч. 23.

Заадресував і винув до скринки.

Товариство Галіки було сьогодні на Високім Замку. Стефан сидів дома. На другий день була на виставі. Стефан сидів дома. Не казав навіть виправдати себе. Учив ся з таким запитом, як би завтра сів до іспиту.

— Завтра повинен прийти лист.

Цікавість, чи в д. школярки прийде лист, чи ні, так его збентежила, що не міг цілу ніч спати. Заснув аж по четвертій. О дев'ятій годині будить его Стефан.

— Вставай! Кава вистигне.

Стефан винув каву і ляг назад в ліжку: ще й обернув ся на другий бік. В тій хвили скринула клямка. Стефан сховив ся, але се увійшов служачий, а не — листовос.

Петро зачав читати скрини.

— Не читай голосно, бо я хочу ще троха спати.

Стефан удавав лиш, що спить. Він ждав на листовоса і вслухував ся в кожний шелест, який доходив з коритара.

— Що за біда? Минула вже десята, а листовоса ще нема. Відай не прийде вже.

Зірвав так, що сорочка прилипла до тіла. Доходила вже одинадцята, як виліз з ліжка. Заси умив ся і викурив папіроску, минула одинадцята.

— Що таке, що листовос не приходить? Нині жду на лист.

— Був і приїде. Лежати на столі.

Стефан кинув ся на листи, як ворон на падлину.

— Ти чому не сказав мені? Коли приїде?

силу мусимо самі в собі виробити. А та сила — то нічо инше, лише освідомлене селян. Хто скоршо перейме їх на свій бік, той буде їх мати і вести. Перетягли їх на свій бік наші соціальні демократи (бувні радикали) і вже можемо сказати, що їх дух в народі горою, особливо на полі політичного освідомлення. Тепер і священники наші не мають трох доріг, тільки дві: або йти в бік консервативно-клерикальний, або на свою чорну реверенду вбирати радикальні відзнаки, як то робили сербські священники.

Чим скорше доведемо наше партійне життя до такого ладу, тим ліпше для всіх!

Spectator.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 2. серпня 1897.

Іменование. Окінчений правник Доримедонт Попович іменованний концептовим практикантом при черновецькій фінансовій дирекції.

Презенту на прав. парохію в Давидівцях одержав тамтешній адміністратор о. Іван Карпюк.

Посвячене новозбудованої православної церкви у Витівцях, де завідувателем парохії є о. Гвгеній Семака, відбула ся вчера торжественно. З Чернівців виїхав на посвячене генеральний вікарій впр. о. архимандрит Рента в товаристві диакона Целевича.

Черновецький магістрат уважає своєю задачею, ігнорувати на кождім кроці всякі розпорядження вишніх властей, головно, коли іде о шкільництво. Особливими „ваглядами“ тїшать ся у черновецькій магістраті Русини. Коли тов. „Руска Школа“ на підставі своїх, краєвим правительством потверджених статутів жадало засновання рускої народної школи, черновецький магістрат відповів авторитетно, що товариство не є в таких справах компетентним. Такий суд в сій справі мав лише помочи магістратові, аби затягнути основане рускої народної школи як найдовше. Русини-народовці доходили свого права в кр. раді шкільній, а коли і там Німці стали

— Прийіс перед девятою. Я нічо не говорив, бо по перше ти снав, а по друге тому, що ти і так не маєш звичаю сейчас читати, тільки аж винеш каву і викуринш напіроску.

— Перший не від неї, другий — і той ні. Третій — єї писмо!

Згорнув листи до кишені і вибіг на улицу. В хаті не хотів читати, щоби не зрадити ся зворушенням.

„Поважаний Пане!

Я не сумнівала ся о тім, що одержу від Вас прихильну відповідь. В однім я лиш розчарувала ся. Я викомбінувала собі, що лист ваш буде троха довгий і поетичний. А він такий лаконічний! Такий сухий, як купецка фактура. Але може оно і ліпше. Ліпше для Вас, ліпше і для мене. Оно показує, що Ви не заводний Дон Жуан, як загал Ваших ровесників, що річ трактуєте серіозно. Завтра, то є в той день, коли одержите лист, о третій по полудни, буду переходила через міський город. Прощу ждати на мене в алей за реставрацією.

До побачення

С.

р. s. Бачите? Зраджую Вам уже першу букву мого імені!

(Далше буде).

на становищу виключно германським, доходять свого права ще висше. — Міжтим кр. рада шкільна рішила, що у всіх буковинських середніх школах має ся завести о б о в я з к о в а наука краєвих мов, рускої і волоскої. Розуміє ся, що коли всі ученики мають в середній школі учити ся краєвої мови, то треба їх підготовляти вже в народній школі. З того виходить дальша консеквенція, що учителі народних шкіл в Чернівцях повинні вміти уділяти науку в рускій і волоскій мові. Але що робити наш черновецький магістрат, взглядно черновецька міська шкільна рада? Ото розписує конкурсу на посади двох учителів і двох учительок при школі на ул. краєвої палати, а о обовязковім знаню краєвих мов для уділювання в них науки не споминає ні одним словом. Чи справді черновецька шкільна рада міська сьміє так ігнорувати розпорядження краєвої ради шкільної? Чи на те нема вже способу, щоби вкоротити буту тих панків німецьких? Сему брутальному нехтованю прав автохтонних мешканців треба положити кінець, а передовсім належить розписати новий конкурс на згадані посади з виразним уловім, що кандидати мусять знати краєві мови, — передовсім однак руску мову, бо там рік-річно є геть понад 100 руских дітей, а ледви 20—30 волоских дітей — так щоби ті кандидати могли в краєвій мові уділяти дітям науки. Ми цікаві, чи здогадає ся черновецький магістрат се зробити? чи може вмішає ся в се кр. рада шкільна?

Знаменитий хор академиків руских зложив ся на поклик завізаного комітету в Перемішлі, щоби приготувити ся і вправити ся до артистичної прогульки по більших містах східної Галичини. А іменно: дня 8-го серпня буде перший концерт в Тернополі, дня 9-го в Золочеві, 11-го серпня в Бродях, 12-го серпня в Сокалі, 15-го серпня в Раві рускій, 17-го в Любачеві, 19-го в Самборі, 20-го в Дрогобичі, 22-го в Стрию, 23-го в Калущі, 25-го в Станіславові, 27-го в Коломиї і вкінці в Чернівцях. — Очевидно наша редакція постаралася заздалегідь о докладні інформації, котрого дня приїде той хор руских академиків до Чернівців, і подасть се завчасу до відомости публіки. Але вже тепер звертаємо ся до всіх Русинів, котрим миле їх рідне слово і рідна руска пісня, щоби збирали ся на той концерт самі і захочували до того і інших. Нехай день того концерту збере в Чернівцях як найбільше рускої публіки. Можемо видавати гроші і слухати німецької музики і пісень, то повинні ми тим більше любити нашу рідну пісню. Тому приготуйте ся вже тепер!

В справі пронавшого листу, про котрий ми донесли в суботнійшій числі, довідуємо ся от що: У філії пошти на площі Австрій в Чернівцях надав черновецький різничий банок рекомендований лист до Серету. Філія експедирувала той лист до головної пошти, але там молодий урядник мав тільки роботи, що з неосторожності написав на дотичнім протоколі до Серету о один лист менше, як властиво вислав. В Сереті поштовий урядник Фрідман назвав наспівшу пошту отворити слугі, а повинен сам. На долучений картці стояло, що рекомендованих листів до Серету експедирувано тільки а тільки, але в дійсності був один лист більше, і той шез відразу. Хто его умів так зручно сховати, не знати. Показало ся, що в тім рекомендованім листі були 4000 зр. Хто посилав гроші таким листом? То черновецькі жиди попали на таку гадку: Коли посилав ся пр. 4000 зр. як лист з грішми, то платити ся такеу около 2 зр. Аби не платити такої високої такси, жид забезпечує в другім банку свої гроші, і посилав тих 4000 зр. як простий рекомендований лист. Пронаде сей лист, а жид хоче рекламувати свої гроші, то дістає від пошти кару потрійної такси, отже в сїм винадку 6 зр., але дістає за пронавший рекомендований лист 20 зр., а від ассуранції дістає всі 4000 зр.; значить, жид робить „гешефт“ на 14 зр. От маєте жидівську спекуляцію, котра не щадить навіть п. к. урядів.

Рідкий ювілей. Черновецька поліція виловила знаного злодія Николая Бурачинського і віддала его судови. Се вже 25-ий раз Бурачинь-

ский заслужив собі на гостинність судову. В Росії він здобув собі на грудях печатку на вічну памятку, а треба знати, що ту печатку витискають горячою смолою. У Бурачинського найдено срібну посудину, котру — як сам признає ся — вкрав з двома товаришами в Станіславові. Тепер шукає поліція за тими спільниками.

На запитане, що дє ся з руским перекладом нової цивільної процедури, відповідає редактор руского „Вістника законів державних“, др. Олександр Кулачковский, що той переклад поручено особному комітетови з рамени Наук. тов. ім. Шевченка. Сей комітет виготовив вже всі переклади, з виїмкою інструкції про організацію судів. Відбитки з тих законів робить не міністерство, а самі інтересовані круги, отже рускі правники повинні принципнувати сю справу.

Знають своїх людей! Засуд в голосім процесі Бойчева не заспокоїв болгарської суспільности, бо всі переконані, що та „досмертна“ визниця не потребає довго завдяки близьким зносинам Дечка Бойчева з жінкою князя болгарського і взагалі з двором. Публічна опінія могла бути успокоєна лише через кару смерті і то зараз виконау.

Що стало ся з баллоном Андре'го? Про Андре'го і его товаришів, що полетіли баллоном до північного бігуна, нема досі і чуття. Загално вже припускають, що всі три сьмілі воздухоплавці згинули в дорозі. В тім переконаню укріплює ще більше вість, яку подав капітан Леман голандського корабля „Дортрехт“, котрий їдучи з Архангельська через біле море, видів на воді щось великого, здутого. Леман каже, що предмет той на воді виглядав як би до половини порожній баллон. Не міг то бути якийсь розбитий корабель, бо предмет, плаваючий на воді, виглядав за еластичний; не міг то бути також потоплений кит, бо було би від него заносило падлиною. Леман не слівив за тим предметом ближше, аж коли приїхав до Роттердаму і довідав ся тут о подорожі Андре'го, прийшов ему на гадку той предмет на воді. Нансен не хоче вірити тому, щоби той предмет був дійсно баллоном Андре'го, бо ему здає ся неімовірним, щоби баллон за шість днів залетів аж на біле море, тим більше, що баллон підчас відегу летів просто на північ. Інші знатоки кажуть, що може бути, що дальше упав у воду, але всі три подорожні може виратували ся, бо мали досить средств до того.

Дрібні вісті. В Магалі розтала собі 18-літня Марія Білогорська ножем жили. Стан єї безнадійний. Причина самоубійства нещаслива любов. — Прут жадає своїх жертв. І так утопили ся: коло Новоселиці 9-літній Шльома Штро, в Цурині 46-літній Петро Олексій, а в Стрілецькім Куті 9-літній Ілько Ташук. — В п'ятницю вивав в Альпах сніг. Термометер показував 4° зима. Але о 9-ій год. зраня сонце стонило за кілька хвиль весь сніг. — Довідуємо ся, що статут електричної спілки акційної вже наспів з міністерства з деякими стилістичними змінами. Черновецький магістрат прийме ті зміни до відомости і тоді міністерство затвердить ту спілку. Рахунок електричного трамваю веде ся вже тепер на імя тої, формально ще неіснуючої спілки. — Зелізничу станцію Неполоківці мають після ореченя відбувшої ся комісії відповідно розширити задля локальної зелізничі, котру будують з Неполоківців до Вишниць. — Обірвала ся гора в Жабю на Краснім Лузі і звалила ся в Черемош такою масою, що на хвилю загатила воду в ріці. Колиби та сіножата, що були на горі, знищило зовсім, а люди з худобою ледви утекли. Був то наслідок хмарозому, який настав був в сій стороні дня 20-го липня. — Командант станції жандармерії в Тисмениці Гнат Микитин виратував з нараженням власного життя дня 11-го с. м. з горячого будинку в Клубівцях півторарічну дитину, а Микола Наконечний, дорожник янівський, побачивши, як 8-літній хлопець Стефан Мушка упав з моста на Верещини у воду, кинув ся в ріку і виратував потануючого хлопця. — Короля Швеції і Норвегії Оскара іменували всі відділи віденського університету почесним доктором з нагоди 25-их роковин его панованя. — У Львові відбула ся онюди про-

БУРСА
„Народного Дому“
в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 189⁷/₈ ціле удержане і над-
збір 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру-
скої класи гімназійальної, а тільки винятково з
особливих причин і ученикам інших шкіль.
Оплата вносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч-
но за пране і 15 зр. місячно за удержане, плат-
них з гори. Питомці мусять виказати ся, що ма-
ють три рази зміняти біле на постіль, 6 пар бі-
ля, 4 ручки, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви
і добру одіж; без того не вільно буде ніякому
питомцеві сировадитись до бурен.

Подання о прийнятє до бурси треба вносити до кінця серіяня с. р. Ученики, що ставляться до вступного іспиту до 1. рускої класи гімназіальної по вакаціях, мають внести подання о прийнятє до бурси також до сего терміну; рішенє о їх прийнятє западе в день самого іспиту. В поданнях, підписаних родичами, треба означити докладно, кілько хто зобов'язуєсь платити місячно. Прийнятє зависїти буде головнїю від висоти місячної плати, однак ученики з недостаточним поступом і невідповідним поведєнем не будуть зовсїм прийяті.

До кожного подання треба прилучити по-
сліднє свідцтво шкільне, а до подань о зниже-
ннє місячної плати ще й свідцтво неможливості,
підписане урядом парохіальним, громадським, по-
датковим і катастральним.

Заряд бурей доложив всіх старань, щоби
питомці мали здоровий харч і стараний догляд.

Відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	330	757	811	61
до Гайбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Гайбоки	—	809	1212	350	109
до Садагури, Воїня, Новоселівці	645	480	—	—	—	з Новоселівці, Воїня, Садагури	—	1113	930	—	—
з Глібоки						до Глібоки					
до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межиродів	814	535	—	—	—	з Межиродів, Бергомету, Сторожинця, Карачева	635	1037	809	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиродів від 1-го жовтня до 3-го вересня що вівторок і п'ятниця.						Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиродів тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділок і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.					
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радивів	610	1003	228	612	805	з Радивів	542	855	115	550	747
з Гатни						до Гатни					
до Качика, Гурагумора, Вами і Кімполюну	1010	201	—	—	—	з Кімполюну, Вами, Гурагумора, Качика	1258	625	—	—	—
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавиць.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вами, Драгоші і обох Молдавиць.					
з Карачева						до Карачева					
до Чудина н. С.	834	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, вівторок кожної днини.						Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.					

☐ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середньо європейський (тобто 46 хвилин відхиляється від червоноградського часу); нічний час рахує ся від 6 год. вечором до 5 год. 59 хв. рано і означає ся підчеркнути-м мінут.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“
в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2

приймає великі роботи друкарські в мовах руській, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друнарії!

Відзначене на крайній виставі в р. 1894 почесним дипломом
п. к. міністерства торгівлі.

Краеве товариство тѣлѣ

„P R Z Ā D K A“

(ПРЯХА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публіції свого виробу чисто льняні зв'язні
з доброти, ручної ткани

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСКИ

від найгрубших до найтонших веб і біде столове о нзорі кістковим і адаманковим;
також доставляме матеріалів на комплектні і замірених

В И П Р А В И С Л Ю Б Н І

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (пошта, телеграф і станція залізнична в місті).

Прібірки і щіпники на жадане оплатно і відворотною поштою.

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі.

загальнопризнаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жалати сей загально-
улюблений лік просто під назвою
Pixtera Liniment з котвидцею
і приймати з остерожливістю лише флаш-
ки зі значим знаком охоронним „Котвина-
бо лише ті правдіні“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

3 друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петрівича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Бердичівські ярмарковичі.

„В приватнім життю не стерпіли би ми безкарно закиду визискувача і лихваря; тим більше не стерпимо публичною обиди честі цілого нашого обивательства. В гайдамацькій запалі п. Стоцький переборщив... Але заким з ним самим настане обрахунок і т. д.“

Се один уступ з нової статті Gazet-y Polsk-oj на тему, чи двори визискують мужика чи ні. G. P. обстає за 49 дворами буковинських Вірмен, з котрих мало хто признає ся до Поляків, против 268.000 наших селян. І мимо того, що вже з місяць полемізує з нами, G. P. по нинішній день не сказала, як она властиво дивить ся на справу. Оборона честі обивательства безпечно важна справа, для того повинна була G. P. вже тоді обурити ся, коли ту честь „нарушив“ гр. Гоєс і ректор Рошман — але не менше важна справа хліба для голодних робітників панських. Той-ж справи, як би тим робітникам допомогти, G. P. не тикає, і тільки в обороні честі обивательства кидає ся на всі боки і грозить проф. Стоцькому, що з ним порахує ся... Уже коли справді „настане обрахунок“, то і ми будемо мусіти дещо сказати до того обрахунку, аби не вийшов фальшивий.

А тимчасом послухаймо, що не руський гайдамака і не гр. Гоєс та проф. Рошман, але шляхтич польський, презес краківської академії, гр. Ст. Тарновський писав про визискування селян дворами в місячнику Przegląd Polski (1874, IV. ст. 161) під заголовком: Pogrzeb — (Подаємо дословний переклад): „Коли-б ти почув, що в

нашій краю обивателі, заможні, люди „порядні“ і поважані другими, що польська шляхта паті і possessionatі беруть лихву з хлопа, то ти відповів би, що то ремесло обманців і менше більше затитулованих злодіїв... Отже з болем в серці і з соромом на чолі кажу тобі, що так є, що тихо і під маскою впроваджує ся в декотрих околицях краю новий рід панщини, що нині ще кривди люду великі а майже вопіючі до неба о пімету, що суть обивателі, люди порядні, шляхтичі, о своїй гербовій клейнот дуже заздрісні, а чистість его шануючі в дивний спосіб, котрі у себе на селі поміж хлопами провадять лихву, як остатні жида...“ І тут розповідає гр. Тарновський про порядні т. е. гроші, позичені на відробок навіть на 150%. „То на жаль не виїмкові факти і індивідуа, — каже далі гр. Тарновський — то зараза, котра ширить ся, то погана проказа, що переходить з одних на других і заражує цілі околиці, цілі повіти у всхідній часті краю (Галичини).“ Шляхтич такий „волів би може руку втяти, ніж її простягнути до того лихваря (жида, що зичить гроші молодим людям на фальшивий вексель), а сам робить то, що тамтой і на волос не є від него лїпшим; противно гіршим, бо християнином, бо Поляк, бо шляхтич.“

Чей тепер G. P. успокоїть ся, бо ото Поляк каже так про властителів більшої посілости на Руси. Відносно економічні не йдуть до лїпшого тільки до гіршого; проказа — про яку говорить гр. Тарновський — справді розширила ся страшно.

А коли ще Gazet-y польській і тих аргументів мало, то ми дальші возьмемо з неї самої — і се буде сьмішна сторона цілої суперечки. У фейлетонах Gazety p.

рівночасно з тими напастями на нас, з тим обставанем за дворами против мужиків, друкувало ся оповіданє Т. Шумського п. з. На стару нуту. В тім оповіданю виступають два дерипкіри хлопські, obyuatele ze szlacheckiego dworka, бердичівські ярмарковичі і „шлягуни“ польські, Кубанський і Олесь. Ті панки вправді не наші, але о межу з нашими, по той бік Збруча. Они нарікають страшенно на хлопоманство, яке ширить молодіж, і воюють против неї зовсім тими самими аргументами, як Gaz. P. против нас. Виразно кажуть: Póty naszego, póki ciemnoty chłama. — Na gałęź z tymi, co chcą chłama nauczyć rozum! — Czas rękawy zawinąć, bo nam to paskudstwo z chłamami wlezie na karki! — Pasy drzew z tych hajdamaków! — Так ті панки грозять хлопоманам.

А такий один хлопоман, Станіслав Огінський, виступає також в оповіданю. Він приїздить на село і агітує навіть против власного вуйка-опікуна, збанкрутованого дідича Олесь. Він рад би завести в селі то, що стараємо ся заводити ми, рускі хлопомани, гайдамаки такі, як Ст. Огінський. Він навіть намовив селян до страйку. І той чесний молодень Огінський починає з тими панками борбу; за то они на него доносять до власті і его арештують.

Якже-ж той гайдамака Огінський боронить ся против таких бердичівських ярмарковичів? Він каже в розмові з ними:

„Хто сам не підносить ся, тому ніхто руки не подасть.“ — Се зовсім так, як у нас: Коли ми з мужиками не піднесемо ся, то нам ніхто руки не подасть, а вже двори певно ні.

„Завмерлий пенє — каже на другім місці — і так на нічо не придасть ся.

7) Як чоловік зійшов на пана.

Оповіданє
ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Далше.)

Згорнув скрини під паху і вже о другій годині побіг до городу. — Ходив, сїдав, і знов вставав, курив і пив содову воду, вслухував ся в удари ратушевого годинника і напастував власний ремонтар, — і так дїждав ся третьої години. Роззирає ся, крутив ся, а школярки як нема, так нема. О п'ятій годині вернув до хати і бух на отоману.

Безсонна ніч.

Будить ся о дев'ятій. Над ним стоїть Петро і бе листом по пошті.

— Буду тебе, щобсь і нині так не розпривав ся, як вчора. Маєш лист.

На адресі пізнає єї письмо, всунув лист під подушку і витягнув єя. Не хотів показати, як лист той его интересує.

Петро стоїв над ним і вдивляв ся в его лице.

— Ти мені щось троха підозрілий. Вгля-

даєш так, як по цілотичлевій батарейці. Очи запалі, лице жовте.

— А забути перестудив ся. Тоді на концерті в парку було страшно гарячо. Просто з салі вийшли ми на холодний воздух.

— Певно, певно, що можна перестудити ся — казав Петро, звачучо усміхаючись. — Чоловік молодий, цілує ся з дівчиною і розігріє кров, а тут вітер потягне — з иншого боку — і хвороба готова.

Степан не відповів нічо. Встав, зібрав ся, взяв лист в кишеню і вийшов.

„В. П. П.“

Він певно розсердив ся на мене за те, що я так Вас здурив, і може не схочете вже більше зі мною кореспондувати? Але, як мамуньцю люблю, се не з моєї вини стало ся. Ви повинні знати, що дівчина то невізниця в порівнянню з хлопцем. Ми не можемо розпоряджати ні своєю волею, ні часом так, як мужчина. От хочби вчора. Ми мали гості, властиво не ми, лиш та-коя я, я! я мала йти на лекцію музики до консерваторії і хотїла украсти хвилинку часу для Вас. Але що-ж?! Мама не дозволила йти, казали сидїти дома. А знаєте, через яку влашту перешкоду? Тому, бо до нас, власне до мене прийшов гість: один молодий пан, що старає ся о мою руку. Природна річ, що в таким разі жадна мама не дозволить доньці вийти з дому. Я му-

сила лишити ся дома і „бавити“ того пана тогди, коли Ви може нетерпеливо вижидали мене. Не маєте поняття, яка я лиха на него. Бо що він собі думає? Що я може вийду за него?... За головуєа? Бо мусите знати, що у него, хоч має вже двадцять і п'ятий рік, вус ще не засїв ся! Я називаю его „wielebny“, бо виглядає як він. Він знає, що ему бракує, бо скуче нервозно в тій околиці, де другим ростуть вуса. Але з того урожаю не буде. О ні! бо его тато також без вусів. І таке хоче женити єа! О, з того нічо не буде... ні!... Хвба мамунця і тато упруть єа.

Але вертаймо до річи. Если Ви не погнівали ся, то будьте ласкаві прийти в четвер о тій самій годині на те саме місце.

Ще одна пропозиція. Чи не хотїли би Ви згодити ся на те, щоби ми наразі лиш кореспондували з собою якийсь час? Се було би дуже интересне і забавне! Аж донерва потому, колись, колись познакомимо ся лично.

Відпишіть сейчас, що Ви о тім думаете. Если згодите ся, я вже на сходинах не прийду, лиш напишу лист.

Бувайте здорові

С—а.

(Далше буде.)

Молоді парости, що чіпають ся его кадовба, засуджені на смерть. То вегетація, то завмирання! Коли ему галапасники заслонять світло, то ще ліпше, вигідніше. Так і ціле нинішнє обивательство. Боїть ся розбити погану шкаралупу налогів, щоби не глянути в будучність, боїть ся єї самої; то мало — ненавидить єї! Хто скаже правду, то хлопоман, революціоніст, якобін, кертція, що підкопує устрій європейський. Лучше потопати в калужі, ніж ударити ся в груди! Так каже Огінський до свого опікуна. Золоті слова — зовсім так само Gaz. P. пише про hydre przewrotu а нас називає гайдамаками.

Або н. пр. така суперечка:

— Ага! — каже опікун і вуйко Огінського — знаю я, до чого то йде, до вільности хама. Показали ся ви! Не бери дикого табуна на орчик, бо тобі голову розвалить.

— Чоловік зрівняний зі скотиною — відповів Огінський глумливо. — Яким є, нехай остане ся, бо нам з тим добре. То основа всіх обурень. Де-ж ту далекий погляд в будучність? Де справедливність?

— А я тобі кажу, що скотина остане ся скотиною.

— А я вуйкови скажу, що коли кроку наперед не зробить ся, то ще гірше буде, бо зі скотини виросте потвора (hydra przewrotu!)

— Ви єї вигодуєте!

— Ні, вигодує єї кривда людська!

Зовсім справедливо! Кривда людська вигодує hydre przewrotu; ту такі гайдамаки як Огінський або ми не багато поможемо.

Іншим разом Огінський на адресу obywateli таке каже: „Не всі суть підлі, для того, що багато є підліх, а та гниль, в котрій живете, не дає вам права калити сьвятощі, кидати зневаги на благородних“. Огінський має велику рачицю: не всі суть підлі, для того, що багато є підліх...

І на що-ж нам дальше писати відповідь Gazet-y Polsk-ій, коли она сама собі видрукувала відповідь у власнім фейлетоні?

Відповіді.

Фейлетон проф. Стоцького п. з. „Буковинська Русь“ дуже не сподобав ся двоєким москвофилам з „Буков. Відомостей“ і „Правосл. Буковини“. Що їх в тій праці проф. Стоцького найбільше вразило, то бачимо з їх відзивів. І так в Б. Відомостях з 18 липня с. р. читаємо:

„Обличеніє лжи. В фейлетоні „Буковинська Русь“ ч. 145 бгъ 3. (15.) с. м. пишеть д-р Стефан Смал-Стоцький, будто довідався бгъ г. Івана Тиминського, що в 1870. році в черновецкій гимназії яка то „чужа, погубна сила“ втыкала дбгъ V-ой и VI-ой кл. гниль, сотен левбгъ. Колька стихбгъ дальше зоветъ д-р Стоцький ту силу консудомъ, конечно, російськимъ, бо другого в Чернівцяхъ не було. Чогосъ подбгъного г. надкомисаръ Іванъ Тиминскій д-ру Стефану Смалу-Стоцькому никогда не розказовалъ, покликуючись отже на г. Ів. Тиминського лжегъ, д-р Стоцький вгъ збгъ вгъръ и сознательно и тгъмъ ббгъльше безстыдно, бо ту саму ложъ заперечилъ уже вгъ очи д-ру Стоцькому пос. Тиминскій вгъ засбгъданіи буковинского сейма дня 23. января 1895-го року. Мы отже еще разъ записуемъ ргъшительно и безъ всякихъ застереженіи, що зен-

генда д-ра Стефана Смала-Стоцького, п. к. университетского профессора вгъ Чернівцяхъ, напечатана вгъ высше наведенбгъмъ числбгъ „Буковини“ сгъ покликанбгъмъ на свбгъдство г. надкомисаря Івана Тиминского естъ сознательно ложю.“

То „обличеніє лжи“ подає очевидно п. Тиминський без свого підпису; редактор Бук. Від. п. Крушинський поміщає его в газеті також без свого підпису, а за все має відповідати підписаний на газеті, Богу душу винен друкарський складач А. Костриж... Крім того треба знати, що та частина праці проф. Стоцького, котра вразила п. Тиминського, була друкована в „Правді“ 1894-ого року, але тоді п. Тиминський ще не находив там ніякої свідомої лжи. На сей закид дістаємо від проф. Стоцького таке письмо:

„Повернувши з села до Чернівців, дізнав ся я, що „Буков. Відомості“ в ч. 26-ім закидують мені „сознательную ложъ“, сновнену тим, що мовби то я у своїй праці п. з. „Буковинська Русь“ видумав слова п. Івана Тиминського, — і доводять се тим, що ті слова заперечив п. Іван Тиминський уже в соймі 1895 року; причім промовчують, що против заперечення п. Тиминського стоїть таке саме заперечення з моєї сторони, висказане також в соймі на тім самім засіданні. Такий закид „сознательной лжи“ міг би мені в часописи зробити лише сам п. Іван Тиминський. Доки він сего публично не зробить, доти я буду нересвідчений, що ему або не достає відваги або доказів. Укривати ся інспіраторови за редактора, а редактореви за складача — так не роблять люди, що хотіли-би другим закідати „сознательную ложъ“.

Проф. Др. Стефан Смал-Стоцький.

Так тепер ми ждемо відповіди з підписом п. Тиминського, а описи вже побачимо, який з того вийде кінець.

В числі 14. „Православной Буковини“ з 15 (27) липня с. р. помістив п. К. І. Козаркевич такий публічний визив:

„Въ фейлетоні фонетической „Буковини“ подъ заглавіемъ: „Буковинська Русь. Культурно-історичний образок. Нанисав др. Ст. Смал-Стоцький“ (Нра. 145 за 1897 г.) сказано, между прочимъ, дословно слбгъдующее: „По відлученю одной части молодіжи від „Согласія“ починають ся 1872-го р. сваріи в „Согласію“ що до відношення до „Братнього Союзу“. Богато тоді говорять ся про партіи між Русинами, були в „Согласію“ ще й такі (Козаркевич), що ось як говорили: „Много роздирають собі хави над кузнішкою, а не знають, что она не естъ намъ предъна, но они думаютъ, егъли „что“, „очень“ і „какъ“ винцут, или говорятъ, то уже суть мудріи; також суть такі, котрі понесе они отримуютъ гроші, за ті гроші употребляютъ такихъ слів, які би їмъ еще ббгъльшіи гроші принесли і стараютъ ся своїмъ датебгъмъ подлизувати ся.“

Пока-що я не касаюсь прочей части упомянутого фейлетона, полной брехни, лжи искаженія и перекручиванія, подбгъльшого очерненія, клеветы, оговоровъ и доносбгъвъ, но вгъ виду того, що вельдствие того странного обобщенія фамиліи „Козаркевич“ вгъ спбгъбахъ даже безъ имени и отчества дуже легко могъ бы всякій подумати, що нибгъ то я вышеупомянутийи негбгъльнимъ, або неосновательнымъ слова говорилъ, и то тгъмъ ббгъльше, що именно в 1872 г. кончили гимназію в Чернівцяхъ, то я принужденъ симъ путемъ вызвати якъ автора вышеупомянутого фейлетона такъ и издательство и редакцію фонетической „Буковини“ показати и обозначити вгъ ближайшемъ времени того Козаркевича точно, котрий будтобы вышеупомянутийи безрозсуднымъ слова 1872 г. или когда набудъ говорить, вгъ противномъ же случаі они будутъ отвбгъчати и поплатятся за то такъ, якъ соббгъ заслужатъ.

Константинъ Ів. Козаркевичъ,
редакторъ-издатель „Православной Буковини.“

На сей публічний визив ми даємо таку публічну відповідь: В нашихъ рукахъ є протоколи згаданого товариства „Согласіє“ від его заснована в осени 1870. року аж до видбгълого засбгъданія в грудні 1875. р. Слова п. І. Козаркевича вгъті дословно і безъ найменшої

зміни з протоколу засбгъданія видбгъ „Согласіє“ дня 8. квтня 1872. року. На тім засбгъданіи були тогди Вітошинський, Тиминський, Вільчинський, Драбик, Козак і Семак. Протокол писав Іван Ю. Тиминський. З него дізнаємо ся між иншимъ, що 2. марта 1872 на „Рускій Бесбгъд“ Вільчинський мав виклад „о збгъді і несогласію между Русинами“ — почіи Козаркевич. теперішній редактор „Православной Буковини“ „преподавалъ о литературі русской и межѣ инними сказалъ:“ (І ту наведені ті слова, котрими Козаркевич нині так обидив ся). Козаркевич був тоді головою товариства (від падолиста 1871 року), але в наслідок сварок з Вільчинським, описаних докладно в протоколах, его скинули з гозовства і вибрали головою Вітошинського. З протоколів дізнаємо ся також, що К. Козаркевич висказував тоді далеко ббгъльше такихъ гадокъ, якъ наведені, хоч він ті свої власні гадки по 25 літахъ називав „негбгъльними.“ І ще разъ кажемо, що ті слова говорив ніхто инший, лише теперішній редактор „Православной Буковини“, Конст. І. Козаркевич, а щоби він міг нересвідчити ся, чи ми справді маємо ті протоколи в рукахъ, то запрошуємо его і всіх, кого то обходить, до нашої редакції на перечитаніє тихъ протоколів і на — цигаро.

Всі нинішні замітки Конст. Козаркевича про фейлетон д-ра Стоцького, нбгъби повинні „брехли, лжи искаженія и перекручиванія, подбгъльшого очерненія, клеветы, оговоровъ и доносбгъвъ“ уважаємо так само „негбгъльними або неосновательными“, якъ він свої власні слова зпередъ 25 літ. Коли того п. К. І. Козаркевичи мало, можемо служити дальшими дуже інтересними записками про него з тихъ самихъ протоколів „Согласія“. Позвольтъ намъ також п. редактор „Православной Буковини“, на его грозбъ, що якъ не назвемо Козаркевича точно, то „поплатимо ся за то такъ якъ соббгъ заслужимъ“, — ситати ся тепер, якъ він думає намъ відплатити ся, коли ми его нині назвали точно?

Редакция „Фонетической“ Буковини.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 3. серпня 1897.

П. презес Виницький виїхав на кілька тижнів до Василева задля поратования здоровья.

З прав. консисторії. Увільнивши охотно о. Ізасевича від резерату задля посвяченія з двома радниками, мусіла наша консисторія на превеликий жалъ румунизаторів увільнити з тихъ самихъ причин і ректора Драчинського, хоч він яко фанатичний ворігъ Русинів положив для румунізації чималі заслуги; але понів-румунизаторів в Чернівцяхъ не брак; найдуть ся проте гідні наслідники Драчинського.

Прав. катехитуря руска при черновецкихъ гимназіяхъ має знов бути опорожнена на дальший піріє, бо, якъ зачулаємо, катехит Іванович далі хоруге. Ми цікаві, чи краєва рада шкільна пакне рускимъ дітямъ знов Волоха.

Плян для науки прав. релігії в народнихъ школахъ готовий, але руского катехизму хочби малого-ще нема, бо спочевая у генерального інспектора сьомъ блаженіємъ. Або его на що, добре що є план тай — генеральний інспектор для науки прав. релігії.

„Телячий восторгъ“ запанував між нашими консерватистами, що, якъ пишуть „Бук. Відомості“, п. радника Ясеницького маю тгъ помінути при авасі, а п. Кліма не іменовано провіз. учителемъ поміио дуже доброї кваліфікації. Не завидимо нашимъ архи-православнимъ їх „телячого восторга“, але він ще передчасний, бо п. Ясеницький ще не поминаний, а іменованіє п. Кліма тільки відрочено з фінансовихъ вгъглядів. Господинове мусать проте поки-що тішити ся єдию кількаторнимъ претерованемъ г. Тиминського, котрого поминаємо мабуть не іза дуже доброї кваліфікації, що насъ мимо того не „взрадовало“. Притімъ можемо упевнити Б. Від., що наші патріоти навіт на випаокъ переслбгдувань не зречуть ся свого народу, якъ се роблять — десперати-кадани.

Жидівська господарка. Не знаємо, чи є ще де на світі такий нездарний і недбалый магістрат, як наш черновецький. Там залягають акти цілими роками, а навіть грошеві справи не подагоджують ся скоро. Подаємо яко ілюстрацію найновіший доказ: Дня 12-го червня 1897 р. повинено наради над бюджетом міским за рік — вгадайте! за котрий? — 1897! Того дня ухвалено небажану ніким новість, а іменно 32% податок громадський. Сю постанову оголошено дня 31-го липня 1897! Отже з початком серпня знають мешканці нашого міста, який податок они мали платити вже в січні сего року! І то називає ся господарка! Коли з податками, з грішми у нас так обходять ся, то не потребуємо описувати, що діє ся в інших справах, пр. з хідниками, котрі направляє ся вже цілих два роки, а ще половина не готова. І по що-ж вибирають тих панів радних?!

Реорганізацію магістратських функціонерів в Чернівцях хоче директор магістрату Відман перевести по правді, а не лише на папері. До того потрібно ще 8.000 зр. річно більше видатку, як доси. Най би вже ухвалили і той видаток, коби лише мешканці міста мали з того вигоду.

Страти почти в наслідок катастрофи під Коломиєю здавали ся в першій хвили дуже великими. Говорено о сотнях тисячів. Тепер же — по відшуканню майже всіх посылон, що були в затопленім поїзді, і по закінченню контрольних рахунків — показали ся ті страти дуже малими. На винагороджене пошкоджованих потребувала львівська дирекція почт лише 1.400 зр. Відповідну асигнацію надіслало вже міністерство торговлі, а львівська дирекція почт розпочала сими днями виплату відшкодовань тим, котрі вказують ся реценсіями загублених листів. Страти почти тому такі малі, бо готівку, що була в затопленім возі амбулансовім, знайдено не ушкоджену і щасливим припадком знищили ся лише рекомендовані листи. — Кілько шкоди мала задля тої катастрофи черновецька почта, доси не знати, бо наша дирекція почт уважає се мабуть урядовою тайною і не оголошує нічого в сій справі.

Повени і повени! Зі всіх сторін Галичини доносять о страшних тучах в останніх днях липня і о величезних шкодах, які з того виплили для селян. Не лише діло-ся в цілій Європі. В Чехії, на Мораві, в Баварії, Саксонії, в Познанщині і в Криму наступили повени. Шкоди величезні. В Австрії нове нещасте на залізницях з причини підмудлена моста на шляху між Гальвані і Зекірхен: кондуктор погіб, а палач тяжко ранений.

Жидівські навук. Лихварі вишукують собі все наших людей, бо легко користати з їх темноти. Особливо улюбленим тереном для лихварських операцій жидів, се гірські околиці, села гуцульські. Деякі села гуцульські, відокремлені від цілого світа, були непереступні для лихварів; але з часом змінило ся все. Таке доносять тепер про село Тартарів, надвірнянського повіту, в Галичині. Перед будовою залізниць не знали в Тартарові жидів-визискувачів, не знали отже й деморалізації. Гуцули були там замкнені і честні, хоч від світа відокремлені, жили морально. Залізниця принесла їм замість школи — котрої й доси ще нема — жидів-лихварів. На їх чолі став Зельман Шафер, знаменитий організатор. За короткий час витиснув він всіх Гуцулів з долини в полонини і разом зі своїм родом — а є їх тепер вже 11 родин — так зананував цілим Тартаровом, що в селі треба довго шукати, поки знайде ся якого Гуцула. Гуцули називають Шафера губернатором! Він позичає гроші на 100%, купує за безцінь ґрунта, худобу, дріб, яйця і т. п.; одним словом, вся торговля в его руках, без него не починає ся жадна справа в селі. Гуцули навіть боять ся скажати „губернатора“ до суду, бо він все найде між тими 11 жидівськими родинами догідних ему свідків і таким чином мусить виграти процес. Але найшов ся таки один Гуцул, Іван Кизяк, начальник Тартарова, що розпочав борбу проти Шафера і тов. Чи удасть ся ему побідити лихварів, можна сумнівати ся. Кизяк організує Гуцулів, навчає їх, наводить на праведну путь — він немов є їх святищенником і учителем. Він віднайшов всіх, котрих визиску-

вав Шафер і тов., і виїс скаргу до суду в Станіславові. Слідство веде ад'юнкт в Делятині Раппе, а судячи по его строгости, можна надіятися, що помимо інтриг і шахрайств Шафера викрие правду і лихварі не уникнуть заслуженої кари.

Зробив інтерес на посольстві. Знаний з голосного процесу посол Мітермаер, з заводу кельнер, котрому закидали крадіж і котрого не хотіла жадна партія в парламенті прийняти, зробив інтерес на своїм посольстві. Він зажадав від християнсько-соціального стороництва 6000 зр. відступного і за ту суму згодив ся зложити свій посольський мандат та вивандрувати до Америки. Згадане стороництво згодило ся на сей проект і виплатить Мітермаєрови 6000 зр., а то 3.000 при всіданю на корабель, а 3.000 при всіданю в Новім Йорку. Виходить на таке: Schuster, bleib' bei deinem Leisten.

Не-аби-які порядки. Із Золочева пишуть, що в тамошнім повітовім шпиталі дучило ся задля браку дозору над підручною аптекою велике нещасте. Якогось недужого на гостець-висмарували замість спиритусом — сконцентрованим карболовим квасом, через що недужий до години помер. Другий хорий, що користаючи з нагоди висмарував собі тим квасом груди, і послугач, котрий мастив, лежать небезпечно хорі.

Мусить бути добра жінка! В Каліфорнії отруїв ся один міліонер в своїм мешканю морфіною. Причиною сего страшного кроку була та обставина, що жінка, котра перед роком утікла від него, наставляла конче на се, щоби помирили ся і жили знов з собою. Мала власне вертати до чоловіка, коли сей увільнив ся від тої „приятности“ — самоубійством.

Жінка з сімома кулями в тілі. Ледви чи і який воєк підчас трийцятьлітньої війни міг тим похвалити ся, щоби мав аж сім куль в своїм тілі, як прачка Варвара Доврин в Мішкольцу на Угорщині. Єсть то ще досить молода жінка, але перебула вже неодну велику війну, розуміє ся — домашню. Підчас одної такої війни торік на саме Різдво зі своїм любчиком, керничником Шварцом, була тяжко поранена. Шварц стріляв тогди до неї п'ять разів з револьвера і вгнав в її тіло аж п'ять куль. Кулі не можна було видобути і бідна Варвара перележала цілих п'ять місяців — як би за кождо кулю місяць, та вийшла зі шпиталю здорова, але з кулями в тілі. Недавно тому мала Варвара нову війну зі столарем Славковским, а той додав їй до давних куль ще дві свівжі, котрі так само застрягли в ній. Від сей пори ходила Варвара вже з сімома кулями і була зовсім здорова, прала, робила, ну й лагодила ся до третьої війни зі своїм братом. Сим разом вже не знати який буде кінець, бо брат не воював кулями, лиш ножем і з'оперував сестрі дуже страшно голову, так що бідна жінка з сімома кулями в тілі лежить тепер тяжко недужа в шпиталі.

Великий страйк. З Нового Йорку доносять, що в десяти провінціях північної Америки заносить ся на великий, доси небувалий страйк робітників, зайнятих в копальнях вугля і в фабриках виробу заліза, криш, блих залізної і скла. Означеного дня мало би над 1/2 міліона робітників залишити роботу. Робітники в копальнях вугля камінного домагають ся підвищення плати о 9 сантимів на одній тонні вугля. Прочі робітники страйкують з ними задля солідарности.

До чого доводить горівка? З Силькова, каменецького повіту, пишуть: Дня 28-го липня досвіта приїхав уже підпийтий респіцієнт сторожи скарбової Ю. Мадзюра з горальні в товаристві трох офіціалістів двірських. Тут напивали ся і стріляли до шони одного господаря. В шоні спав 10-літній хлопець, а мати влячи, що представлення єї не помагають, вивела сина з шони та переходячи по-при касарню мало не дістала кулюю від горальняного практиканта Шклинського. Піятка, стрілянина і крики тривали до години 7-ої рано. Тепер зачала ся бійка. Шклинський почав бити Мадзюру в его власнім мешканю. Два другі товариші Шклинського відіхали, а тоді він хопив карабін, пачку патронів і багнет, хотів стріляти за відіжджаючими

колегами, відтак за Мадзюрою, а вкінці стріляв на того, хто лиш навинув ся ему під дуло его карабіна. Два рази стрілив за одною дівчиною, відтак по разу на двох селян. До учителя М., котрий тамтуди переходив, стрілив на віддалі шістьох кроків, але хибив. Хлопам було вже „паньських жартів“ за много, але бояли ся приступити. Тоді вискочив респіцієнт з багнетом в руці і став бічи за Шклинським, та спотикнувшись, упав, а Шклинський проколов его і він за пів години сконав. Тепер пустили ся хлопці за втікаючим Шклинським, відобрали ему оружє і троха потурбували. Зв'язаний Шклинський, приведений до мертвої жертви, сказав: „Добре ему так!“ та жалувал, що один хлопець, котрий приглядав ся тій бійці, так хвацько стягнув его тростинкою по руках, коли він з пачки добував патрони і хотів закладати до карабіна, що з пальців пустила ся кров і прочі патрони розсіпались. „Коли-б я був мав патрони, не були би ви мене дістали в свої руки!“ сказав Шклинський до хлопів на прощане.

† **Гр. Александер Гравайн**, професор цивільного права, права торговельного і вексельного на черновецькій університеті, світило на полі науки прав, помер сьогодні в Чернівцях. Від кількох уже літ покійний нездужав на нервову слабкість, але до останніх днів працював ще над фаховими роботами. Др. Гравайн брав свого часу участь в кодифікованню нового торговельного права російського і дістав за те висший російський ордер.

Телеграми „Буковини“.

З дня 3-ю серпня 1897 року.

Відень. Сими днями буде гр. Бадені здавати цісареві справу з внутрішнього положення. Рада державна збере ся при кінці вересня для ухвалення бюджетової провізорії і провізорії австро-угорської угоди. Коли-б обструкція тривала в парламенті ще дальше, рада державна буде сейчас замкнена.

Відень. В добре інформованих кругах говорять, що правительство предложить раді державній закон о народностях. Гр. Бадені все ще думає скликати ческий сойм для помирення Чехів з Німцями. Відклик в сій справі має вийти від самого цісара.

Відень. Fremdenblatt описує страшну катастрофу задля повеней, які навістили цілу Австрію, і обчислює шкоди з того. Як все, так і в сім разі подали цісар і цісарка родина першу поміч потерпілим, а цісарева сейчас стала на чолі ратушкового комітету, який завазав ся в Ішли. Гр. Бадені зараз по повероті з відпустки порозумів ся з міністром фінансів що-до матеріальної помочи. Нема сумніву, що держава мусить супротив великих розмірів теперішнього елементарного нещастя жертвувати кілька міліонів. Голоси о поміч будуть скоро заспокоєні.

Хеб. Німецькі властители дому винували майже всім політичним урядникам і ческим родинам помешканя.

Берлін. Після Berliner Tagblatt уступити державний канцлер кн. Гогенльогге небагом.

Париж. В дипломатичних кругах домагають ся усунення нового губернатора на Бреті Джерал Намі і стягнення звідтам турецького війська.

Париж. Агенція Навас доносить з Атея: Міністер Скуладіс заявив одному журналістови, що грецький король задумує резигнувати, коли-б наложено на фінанси Греції контролю. Здає ся, що в наслідок того не ухвалить контролі над

всіми доходами Греції, але установлять лише надзир над докладно означеними доходами для забезпечення вірителів Греції. В сім напрямі агітує особливо Росія.

„РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

а поезий Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр. На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Хто хоче мати

добру і дешево

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удесть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то на готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю туку безплатно через цілий рік. Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанням

В. Данилевич,
машинист у броварі Штайнера в Чернівцях, при ул. Залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis

і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)

в на складі

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ, ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хінського срібла з Берндорфера Фабрики металевих товарів.

Великий вибір
ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ
для мужчин і жінок, дівчат і хлопців.

Високі
і
низькі

КАЛЬОШІ,
з задку витягні для ш. офіцерів.

КАЛЬОШІ для ПАНЬ,
цілком легкі, 75 грамів.

Най-
но-
війші!

ЧЕРЕВИКИ для гімнастики з гуми.

Кальоші для дітей, навіть однолітніх.

10% РАБАТУ!!

даємо лише ми від цієї за біс-др-а Егера після цінника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожі
почавши від 1-58 зр.

ЧЕ-
РЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з гумою,	2-50 зр. — 6-— зр.
хлопців	2-30 — 5-—
дам,	2-50 — 5-—
до шнурованих	2-35 — 6-—
до санітарних	3-28 — 7-—
дівчат, мешки з шнуром	1-75 — 2-10
з козачою шкірою, мешки	1-35 — 1-55
дівчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger	1-85 — 3-—
дитячі	1-10 — 2-10
хлопців, ЧОВІТКИ	3-— — 4-25

Великий вибір ЧЕРЕВИКІВ до гімнастики стикования!

Найновіші Краватки
вузли, мани, Лепавієля
до вязання,
від 20 кр., 40 кр., 50 кр.,
до 98 кр.

Рукавиці Glacé,
з оленя шкіри, з шведско-го шовку, з ниток найліпших фабрик.

ВЕЛИКИЙ СКАД

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і каяків,
з фабр. Мессера і Сп.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Синів
в
Найтішайні

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тироль, чорної і синьої барви, почавши від 1-18 зр., для жук., тирольської від 1-18 — 2-28, хлопців тироль. від 0-78 — 1-18, дитячі капелюшки морських бобрів в різних барвах, від 1-98.

ПАРАСОЛІ

з 38-літ-ними руч-ка-ми

з чистого шовку від 3-— — 6-—, на-пів зі — 1-35 — 1-98, з чистої вовни — 1-55 — 2-18, на-пів з вовни — 0-98 — 1-58, з англійських дерев-ляних ручками від 0-75 — 1-90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
ПАРАСОЛІВ

ПОДІТКАНИХ.

НАЙНОВІШІ АНГЛІЙСЬКІ
ПАЛІЧКИ.

Величезний
вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладкі від 1-10 поч., з вадами — 1-38, гафтовані — 1-58.

КАЛІСОНИ

з найліпшого Grad-полотна, еранцузького крою від 0-98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі, гафтовані, Glis і в інших барвах, від 0-18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах,

12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-50 — 3-—.

КОВНІРИ

і
МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, почівірі, 6 штук 1-80.

Маншети, II. сорти, почівірі, 6 штук 1-50.

Ковніри I. сорти, почівірі, 6 штук 1-95.

Ковніри II. сорти, почівірі, 6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців
6 штук 0-80.

Одинокий склад і продаж правдивих російських кальошів і черевиків до снігу.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

До ситуації.

Відколи гр. Бадені повернувся зі своєї відпустки до Відня, праса трохи втихомирилася — очевидно вижидає, що правительство щось зробить для внясення замотаного положення. Які справді пляни має гр. Бадені, досі не знати; може ще сего тижня світ о тім довідаєся по аудієнції президента міністрів у імператора. Однак говорять досить голосно, що правительство внесе проект закона о народностях. З другої-ж сторони кажуть, що гр. Бадені не покидає свого плану, щоб національні спори поладити в краєвих союмах. Се відповідало би бажанням Чехів і було би також після плянів гр. Войтіха Дідушицького, котрий сими днями видав німецьку брошуру, де видрукував свою намірену промову підчас адресової дебати. Але як би вийшли при такім намірі Чехи на Мораві, Словінці в Каринтії і Побережжю, та Русини в Галичині і Буковині? Тут становлять Славян меншість і більшість безпардонно визискала би свою власть, очевидно на користь славянської меншости соймової. Коли-б справді правительство думало національні квестиї перенести до краєвих соймів, то треба би разом меншости берегти перед гнетом більшости, а се можливе хіба знов особним законом. Вийшло би се не на автономію країв, а на автономію народностей.

Підступну раду, як вийти з замотаного положення, дав гр. Бадені Pester Lloyd в дописі ніби з Кракова. Се газета ра-

дить іменно, щоби правительство узнало німецьку мову державною мовою, а опісля вже може всяким славянським мовам розширити їх права. Який підступ криєся в сій раді і яка несправедливість zarazом, виказує найліпше Agramer Tagblatt, котрий так пише: „Безмірну сміливість сего предложения перевищує лише его перфидія. В усіх німецьких кругах мусимо протестувати против такого домагання, щоби в добі, зазначеній могучим рухом в користь зміни конституції в дусі повної рівноправности національної, робити арт. 19 основних законів ілюзоричним і засуджувати Славян на горожан другої класи. Се значить поставити все горі дном, коли хто хоче такріпати язикове питання, щоби ноборюваний Славянами фактичний німецький язык державний законно признати, замість его усунути. Також министерство Баденіого, хоч як глядить виходу з сєї блуканини, не може сего божевільного проекту брати під розвагу, коли не хоче мати борби з Славянами на цілій лівні і дійти до неминучого упадку. Се здаєся єсть тайний замір нового „плану помирень“. Але сей підступ занадто незручний, і гр. Бадені не піде в ту ланку, яку з сусідської приязни „Pester Lloyd“ наставляє!“ Не менше досадно осудили сю раду чеські газети. Який вихід найде гр. Бадені, годі знати, тим більше, що австрійські Славян, а передовсім Словінці і Поляки на Шлезку рішучо домагаються свого права.

Про тішиньське польське віче ми писали в новинках вчорашнього числа. Спочатку мало оно мати характер демонстрації против правительства. Але перед

вічем появився комунікат кола польського, в котрім кажеся, що презес Кола, п. Яворський, одержав від міністра Гавча запевненне, що польська гімназія в Тішині не одержала права публичности лише задля технічних труднощів, котрі вскорі будуть усунені. Так отже змінилося тішиньське віче на польсько-патріотичну маніфестацію.

Поважнійше представився цілейське питання. Як заповіджено, відбулися дня 30-го липня в Люблянах сходили словінських послів для наради над словінськими справами. Явилися 16 словінських послів, 2 хорватські послы і яко муж довіри триєстеньських Словінців бувший посол Набергой. На конференцію наспіли письма гр. В. Дідушицького, котрий іменем Чехів і Поляків заявив їх повну солідарність з Словінцями, а також письмо від п. Барвіньського, котрий запевнив Словінців о цілковитій згоді руских послів з змаганнями братнього народу. По кількогодичній нараді, при котрій виказалася повна згода всіх послів, ухвалено такі резолюції: „Зібрані 30 липня послы узнають: 1) konieczність удержання теперішньої більшости в раді державній; они так довго остануть вірними тій більшости, як довго она стоїть на засадах, висказаних в адресовім начерку більшости, ухваленом адресовою комісією. Рівночасно осуджують зібрані парламентарію обструкцію, котра спинила стілько потрібних для людности соціальних реформ і муляли би відказати довіря кождому правительству, котре подало би се перед з'єдиненими обструкційними стороництвами. 2) Зібрані однодушно заявляють, що не підпирають ніякого правитель-

9) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане
ВЯЧЕСЛАВА БУДИНОВСКОГО.

(Даліше.)

В неділю рано, вже дев'ята, вже пів до десятої... Стефан ще не рішився, що йому робити. Петро уже зібрався.

— Ходи, бо снізимо ся.

— Іди наперед, а сей час надбіжу.

— Ні. Я вже завжди на тебе, бо як зачнеш конопалити ся, то прийдеш Бог знає коли і вийдеш скандал. Сам спримує людий, бере в власні руки найважнішу справу, а сам найлізнійше приходить. Ти знаєш, що тобі се могло би зашкодити. Тепер очі всіх на тебе звернені, тож ти повинен більше пильнувати ся, як кождий инший.

— Але-ж іду, сей час іду.

Але замість іти, крутив ся по хаті, перевертав книжки, брошури і шпуртав між наперам. Ніби то шукав за якимись нотатками.

Петро вийшов. Стефан постійно хвилювався і також виходить і в брамі стрічає — Петра. Той ждав на него. Пішли...

— Ей — йойнув Стефан, коли дійшли до ринку, а біла як раз десята. — Я забув напни-

сати коресподентку. Іди собі наперед, скажи там, що сей час надіду. Я тимчасом вступлю до трафіки і там собі напишу.

— Напишем там на зборах. Скрипка є на тій же хаті. Хто небудь занесе.

— Ну, ні! Мушу сей час, бо знов забуду.

— Не забудеш, бо я тобі пригадаю.

Стефанові було вже за багато тої опіки.

— Но! Нині може чоловіка пірвати шевська насія! Якого дідька ти мені нині так на каре вліз? Чом так мною опікуєш ся? Чи я сам не знаю дороги? Що тебе мої справи обходять?!

— Не сердь ся, бо я се роблю лиш в твоїм інтересі. Бачу, що ти від якогось часу розсіяний. Плетеш дурний, робиш дурний, виправляєш карколомні екстравагантні — от хоч би освідчинили. Ночами не спиш, в день не учиш ся, забуваєш де маєш іти, що робити. І тепер я побоюю ся, що ти деє згубиш ся і не прийдеш на час, або і зовсім не явиш ся.

— Тобі засі до того. Я не наймив тебе за свого погонича. Затам собі добре, що я нікому не дам водити себе на шнурку. Кажу тобі, що не приїду, як раз через тебе не піду.

Петро усміхнувся, завитнувшись раменами і лишив Стефана самого. Сей аж ледве відітхнув. Перейшов ся попри ряд столів з цвітами, раз, другий і третій, а шекарки нема.

— Може знов задурила?

Як раз в хвилі, коли торгував три прегарні рожі, побачив є. Троха не крикнув з ра-

дості. Пішла з сухаркою і братом і придивлялася ся цвітам. Увиділа его і усміхнулася ся. Стефан уклонив ся.

— Чи відклонила ся, чи ні? — Отсе було питання. — Здає ся, що кивнула головою... легенько, щоби служниця не закричала.

Оглянула всі столи і приступила до одного. Торгувала папму. Не виторгувала, бо пішла до другого.

Оглядала довгий час, сварила ся з перекунком і купила. Служниця взяла один вазон, брат другий. Стефан аж дрожав з нетерпеливості, коли все те скінчить ся, коли она лишить ся сама.

— Тепер — думав уже кінець — тепер підуть собі.

Пішли, але усі троє. З одного боку служниця, з другого брат, она в середині. Она ще раз глянула на него і пішли всі троє — домів...

— Га! треба ждати на новий лист. В середу маємо зійти ся „цілком певно“.

Стукнув налицею об камінь і пішов на засідане.

Лист дістав аж в середу. В тім листі ляментує, що не могла позбутися служниці і звиняє ся, що не могла на середу додержати слова, бо цілком не ожидало виїздки на весілле своєї кузинки. Верне найдасть за десять днів і дасть ему о тім сей час знати.

— Десять днів... Скажу ся!

За десять днів був термін его іспиту. Забрав

ства, котре а) не урегулює цілейської справи гімназійної вдоволяючим стирийських Словінців способом; б) котре піддержувало би далі теперішню систему в Побережжю, де обставини, обговорені в останній сесії, невинні для славянської людності, не тільки далі тривають, але в останніх часах ще погіршилися з кожного боку; в) котре з нагоди зміни в краєвій президентурі в Каринтії не змагало би до того, щоб покликане до того особистість була справедливою для обох народностей. 3) Зібрані послі ухвалюють, скликати до Люблян всесловянське і істрийсько-хорватське віче. Для підготовки сего віча вибрано постійний комітет, зложений з послів до ради державної, замешканих в Люблянах, краєвого маршалка Країни і бурмістра м. Люблян.

В сій справі була депутація Словінців під проводом послів Беркса і Цікара у гр. Баденію і бар. Гавча. Гр. Бадені сказав, що позаяк рада державна відмовилася кредиту на особну цілейську гімназію, а конституційне правительством мусить числитися з такою ухвалою, то годі для Словінців на тепер більше зробити, як правительством дійсно зробило (с. е.: утворило рівнорядні словянські паралелки при цілейській німецькій гімназії). Бар. Гавч знов сказав, що гадає цілейську гімназію устроїти на лад гімназій в Триєнті. Словянська депутація не згодилася з тим і загрозила, що коли правительством не задовольнить їх справедливих вимог, то словянські послі перейдуть в опозицію: бо після гадки депутації не повинно устроєно словянської гімназії залежати від того, чи Словінці помиряться з Німцями, чи ні — як сего вимагає мін. Гавч.

Словінці на серію думають виступити з рядів більшості парламентарної, а тим самим потягнути за собою Русинів, і гр. Бадені з Сциллі понав би в Хариду.

се до скрині. Читав цілими днями і ночами, але прочитав лишало в голові лиш дуже невразні сліди. До Гали не навідував ся. Майже забув, що вона жила. Петро дражнив его не раз тим, що дівка панна стужила ся за ним, що повинен бодай на мінутку зайти до неї.

— І ти знаєш, і вона знає, що маю іспит, а нічого не умію. Впрочім панцину вже сказували. Я не є заводова машина до забавляння дівчат.

— Даруй, але она твоя наречена, а взглядом нареченої кожний чесний чоловік має певні обов'язки.

— Чесний... чесний — повторив собі Стефан в мислі. Тим словом вбив ему Петро неабиякий клин в голову. Коли подумав троха, стало ему ясно, що він з Галею не дуже совістно поступає собі. Нині відвідав її. Гала бачила, що він до крайности роздразнений, тож не робила ему жадних закидів. Не питала навіть, чому так довго не показував ся.

Се з науки — думала. Зближає ся термін іспиту і тому він такий дивак. Раз приїде, а раз ні: раз говорить, другий раз ні.

Стефан ждав тимчасом на лист від школярки і чим ближше було до того критичного дня, тим більше примхувало було его поступуванню...

Того самого дня, котрого мав сидати до іспиту, дістав лист.

Дівчина нині, що вчора вечер прийшла, і нині хоче з ним бачити ся. Часу має досить, бо випросила собі від мами двогодинний урлоп на "візиту до приятельки", котрої впрочім нема у Львові. Приїде о десятій годині до ботанічного

Мабути не остане ся ему таки нічого, як таки вдоволити Словінців, бо готов пошпигати ся на тім питанні так само, як свого часу коаліційне правительство.

О деякій уступчивості супроти полудневих Славян доносять вже. А іменно мають з днем 1-го жовтня с. р. отворити в Задарі хорватську гімназію, щоб вдоволити національним потребам далматинських Хорватів.

Мир наступив між угорським правительством бар. Банфію і правительством більшості а опозицією парламентарною. Як донесли телеграми, мають §. 16 карної процедури о образі чести змінити після бажань опозиції. За те занехла опозиція обструкцію в парламенті, обіцяла не робити труднощів при ухваленню провізорії бюджетової і тимчасового продовження австрійсько-угорської угоди. Одні кажуть, що опозиція в сій останній справі додала услів'я, щоб справу угоди перевести в обох половинах держави конституційним способом; другі знов, а передовсім ціурядова Reichswehr, кажуть, що опозиція відступила від того услів'я. Оно зрештою навіть не змінило би суті річ, бо пр. в Австрії має правительством на підставі §. арт. 14 осн. зак. право без парламенту цісарським розпорядженням ухвалити потрібні видатки. Отже таке услів'я угорської опозиції парламентарної не багато змінило би ситуацію угорського правительства, а о якім небудь впливі в австрійських справах тут не може бути бесіди.

Однак в иншій справі готово угорське правительством посоромити ся. Дня 29-го липня отворено торжественно хорватський сейм. Вибори до того сейму переведено під таким насильством і серед таких незвичайних неправильностей з сторони правительствених властей, що опозиція, ко-

городу при університеті. Будуть могли побалакати до дванадцяті години. Подасть ему також спосіб, в який має познакомити ся з її родичами сьогодні ще на виставі. — Прийдіть доконець — закінчила — бо инакше все пропало. Завтра виїжджаємо на довгий час до Закопаного, де будуть також наші знакомі з моїм конкурентом — тия безвусем, о котрім я Вам вже писала.

— Пех! — У мене іспит пів до одинадцяті, а она замовляє на десату. Ще коби не спізнала ся, мали би-сьмо бодай пів години часу.

В горді був уже перед десятою. Сидить при вході і числить секунди. На ратуши бе вже пів до одинадцяті. Там на горі починають уже питати, а її ще нема.

— Ах, який а дурень! Чому я не заірих ся Петрови і не привів его з собою? Він би її визнав. Я міг его тут посадити, щоб сказав їй, що я здаю іспит і що за хвилину айду. А так, я піду на гору, она надійде, розгляне ся і бачучи, що мене нема, піде і більше її не побачу. Що-ж робити! Треба їти.

Побіг до університету... На перше питанне не відповів нічо. На друге відповів замоненто, лиш не те, о що его питали. Чим далі, тим більше баламутні, тим конфузійші були відповіди. З відзначенням — провалив ся. Просто з екзамінаційної салі побіг в город.

— Нема — нема! — заплакав з досади сарак.

— Я тебе мушу знайти! Мушу, хоч би мав світ цілий перевернути до гори ногами!

(Далше буде).

тра числить третину всіх послів, постановила вести як найострійшу опозицію. Хорватський бан гр. Куен-Гедернари голосив перед сьвітлом, що всі Хорвати раді би з'єдинити ся цілковито з Угорщиною, а тимчасом тепер показує ся, що о тім нема що думати, бо Хорвати промишляють над тим, як би стати найбільше самостійними. Бан приготвлений на се, що буде мусів задля острої опозиції по кількох засіданнях замкнути сейм.

Ще инша важна справа заворушила умови на Угорщині. Іменно скликано сербський конгрес церковний, на котрім мали радити над важними для сербської церкви справами. Угорське правительством хотіло би зломати признану цісарем автономію сербської церкви і тому нелегальним способом ждав правительственим комісар, щоб конгрес прийняв такий порядок денний, який предложило правительством, і щоб наради вели ся в мадярській мові. Очевидно відкинувши достойники сербської церкви і велика більшість конгресу такі неправні домагання з обуренням, покликаючи ся справедливо на автономію церкви. Однак правительством казало конгрес замкнути. Члени конгресу постановили вислати до цісаря депутацію з пропам'ятним писемом, в котрім будуть списані кривди церкви і грубе насильство зі сторони угорського правительства. Навіть уміркована мадярська преса остерігає правительством перед таким брутальним поступком з немадярськими народностями, бо се викличе лиш ще більше огірчене і прискорить кризу, яка грозить зі всіх сторін. Коби лиш шовіністи-Мадяри хотіли послухати щирих рад!

Подорож нашого міністра заграничних справ гр. Голуховського до своєї рідні в Парижі подала ему нагоду, розмовляти з французьким міністром заграничних справ Ганотом. Очевидно коли два міністри того самого ресорту айдуть ся, то будуть балакати про свої справи. Так і в сій разі говорили оба міністри про положення на Балкані. Доносять іменно, що гр. Голуховський запевнив собі неутральність Франції на випадок, коли-б Австрія виступила на Балкані агресивно. Спочатку австрійська урядова і ціурядова преса відмацляла сій подорожі гр. Голуховського всякого політичного значіння; навіть французька преса не дуже то розписувала ся о ній, бо казала, що се цілком природно, коли гр. Голуховський підчас відпустки поговорить з своїм французьким товаришем. Аж російська преса, а передовсім впливове "Новое Время", піднесла значіне той стрічі. Відносини між Австрією а Росією і Францією були вправді все дружні, але від часу подорожі нашого цісаря до Петербурга, де оба монархи і їх міністри заграничних справ рішили одностайно поступати на Балкані — від того часу та приязнь ще скріпилася. "Новое Время" тішить ся тою тіснійшою дружбою і сєю стрічкою в Парижі та натякає, що Австрія добре би зробила, коли-б заключила формальний союз з Росією і Францією. Мовляв, коли Німеччині за часів Бісмарка вільно було, попри тридержавний союз з Австрією і Італією заключити союз з Росією, то чому би не мало бути вільно Австрії, заключити помімо тридержавного союзу ще союз з Росією і Францією. Оно би справді так було, лиш за-

ходить тут мала різниця. Такий союз між Австрією а Росією мав би навіть після гадки „Нового Времени“ цюху антиімецьку, а се власне велика перешкода тому союзови. Зрештою коли відносини між Австрією а Росією такі дружні, то не потрібно й формального союзу. Замітити лише треба, що Німеччина дуже запобігає коло здобуття ласки Росії, та якось російська праса то залиняє приймає з неуданою холодностю, так само, як теперішню подорож німецького цесаря до Росії.

Громадські каси позичкові.

Великі роблено собі надії з позичкових кас громадських. Деякі думали, що з заведенем кас пропаде лихва, котра почала ширити ся мов зараза по селах і виганяти сотки хлонів з їх ґрунтів.

— Але — каже Громадський Голова — їх надії були рожеві, радість передчасна. Каси позичкові поставали по громадах дуже пововоли. В році 1890 було їх 3 тисяч 350, а сума зложена в тих часах виносилася 5 мільонів 114 тисяч 587 зр. Як би так ті гроші поділяв на рівні частини, було би в одній касі 1.520 зр.

З 1.520 зр. жадна громада не обжене кредиту. Мусить іти зичити до банку або лихваря. Халупник або зарібник не може навіть думати про позичку, бо той не буде мав з чого віддати; але і господарі, що мають по пару моргів ґрунту, не мають з громадських кас жадного хісна. Маєток з тих кас зичать хіба своєю війта або писаря. Про добрий стан каси ніхто не дбає.

Раз винозичені гроші не вертають звичайно до каси. Нарід білий, з віддаєм не спішиться ся, а старшина громадська не дуже падає ся відбирати. Сказати можна сьміло, що з громадських кас не має громада найменшого позитку.

По більшій позички мандрують хлони звичайно до банків, а по меншій і наглі йдуть з глибоким повелонам до пана. Пан, вилазючи порядно хлону, позичить, але за процент мусить хлон що найменше тиждень жати. Другий, хто в громаді зичить гроші, то звичайно права рука паньска, пейсатий арендар. Він також позичить, але за пару місяців інтабулює ся і лічить ґрунт свого довжизна. Поямо громадських кас лічтання хлонських ґрунтів перестрашаючо велика. В протягу 16 літ від року 1873 до 1889 було в Галичині 36 тисяч 549 судових лічтаний хлонських ґрунтів. З тих лічтаний було на конт ескарбу державного 37, для сирітських кас 264, в користь інших фондів 193, для кас шадничих 488, для так званих „форшусових“ кас 1.621. Дуже багато лічтаний перевів суд для банків. Банк рустифікаційний зайичтував 11.131 господарів, „Кредитное заведение“ 357, банк кредитний зимський в Кракові 2.183, банк гіпотечний зайичтував 952 хлонів, інші банки 224. Найбільшу масу лічтаний перевели приватні особи.

Між тими власне є найбільше лихварів, котрі винозичали гроші на більший процент, як сама позичка виносилася. Ті пави нищили хлонів без милости. Між тими добродіями находять ся жиди і християни. Християни перевели 5.936 лічтаний, а жиди пустали з торбами 12.799 господарів.

На один рік тратить маєток через судові лічтаний 2.268 господарів. За десять літ виженуть лічтаний з ґрунту 22 тисяч хлонів. Чи не повинно то отворити очі хлонам, щоб шукали ратунку? А тим ратунком є переловсім едність!

Що-ж бачимо з наведеного доперва рахунку? Чи самі тільки жиди виганяють хлону з батьківщини? Де там! І християни бавлять ся в лихву, а між ними особливо хідичі. А в банках? Так там засідають також християни.

Бачимо, що там, де ходить о бітерес, там християни разом з жидом тримає. Тож і ми повинні бути остоорожні! Тепер повстають партії, що цілу массу хлонських біди звальють на жидів. Жиди кажуть вони, то одиникий лихвар. Партії ті хотять засиняти хлонуви ніском очі,

з рахунку висше наведеного ми бачимо, що не лише жид висисає наші соки, що і християни ціла купа як круки краче над хлонским стервом. Тож ми повинні виступати, бороти ся не против жидів, але против тих, що кров нашу пють, без огляду чи то півка в жидівським халаті, чи в паньським ціліндрі, чи навіть в реверенді.

Против визиску чи жидівського, чи християнського ми боремо ся, але не виключно против жидів, бо між ними є також багато людей робучих і чесних (хоч все таки они найбільше пустили наших людей з торбами).

НОВИНИ.

Чернівці, дня 5. серпня 1897.

Звертаємо увагу ви. учительства руского на анонс про шкільні друкарські й надіємо ся, що пп. управителі руских шкіл купувати муть тільки в рускій друкарні.

З Перемишля пишуть нам: Взірпевий хор руских академиків, що оповістив свою артистичну прогулку по більших містах Галичини і Буковини вже від кількох днів в компанії. Для Перемишля се правдивий пир артистичний, прислухувати ся пробам сего знаменитого хору.

З провінціальних міст, де оповіщені концерти, доходить нас як найвідрапніші вісти і відзиви. Везде позавизувались місцеві комітети, котрі витають наш хор з найбільшим одушевленням. Сподіємо ся, що наше світле доохрестно духовенство в Галичині і мірека інтелігенція, міщани, та селяни поснішать зі всіх сторін громадно на сей артистичний бенкет.

Патриархальні „порядки“. Вже то наш черновешкий магістрат дає досить причини до різномірних ескарг. Але здавало-б ся, що хоч поліція, та поліція, що має удержувати порядок в місті, що має хоронити мешканців перед напастями і небезпеченством, — що та поліція хоч буде в порядку. Отже ні! По що? Ми живемо прецінь в краю медведів, а що хочемо місто мати з великоміськими урядженнями, се нічого не вадить. Коли хто прийде на поліцію з якоюсь ескаргою і хоче найти своє право, той найде там молодого практиканта або старого офіціяла, котрі виправді зміють писати, але чи ортографічно, сего ми заворучити не можемо. Щоби такий поліційний урядник мав понятє о горожанських правах, о праві взагалі, о тім нема й бесіди. Відки-ж би мав знати такі високомудрі річи, коли він скінчив з такою бідю першу або другу класу гімназіалу? Хто на тім зле виходить? Магістрат? Ні. Урядник? Ні. А хто-ж? — Публика. Подаємо приклад з найновішого часу. Минувшої неділі приходив вечером п. к. урядник зі Станіславова на поліцію. Там сидить на підлозі поліцій і чистить собі чи офіціалови чоботи. Думав урядник, що то сини, а в синях, як звісно, ще не злімає ся канелюха, отже і урядник не зняв свого канелюха. Нараз накидає ся на него з другої комнати, се-б то справдішній канцелярій, пан офіціал і кричить на чужинці, як би на якого хлону. То, бачите, таке право нашої поліційної служби... Урядник витягає свою легітимацию, каже, хто він є, і хоче зложити яко „кару“ за те, що не пізнав велебного поліційного „передного“, 20 зр. — очевидно, поки з висшого наказу не скажуть ему звернути ті гроші. Але то все не помагає, наш всемогучий урядник поліційний каже п. к. урядника замкнути до арешту на дві години. Чи не патриархальні се порядки? Ох, „зелена“ ти, Буковино!

З катастрофи під Коломиєю. Як звістно, погіб підчас катастрофи над Косачівкою коло Коломиї полковий лікар др. Цайлер, а тіло его найдено аж третого дня коло державного гоетинця досить далеко від місця катастрофи. Тіло мало на собі сліди сильного потовчєня, а крім того не знайдено у покійника ані золотих перстенів на пальцях, ані грошей в кишени, котрих мав около 2000 зр. Вже тоді висуналось було підозрінє, що хтось нещасливу жертву катастрофи обрабував. Тепер же арештовано в

Падиках селянина, при котрім знайшла ся більша сума грошей, походяча по всій імовірности з рабунку або крадежи. Слідство, яке тепер веде ся в суді коломийським, виваже мабуть незадовго, чи той селянин лиш обікрав трупа, чи обрабував ще живого чоловіка; сей послідний здогад не єсть виключений, коли зважить ся, що сини на погібшій могли походити так само з того, що він боров ся з філіями, як і з борби зі злочинцем. Суд черновецький, делегований коломийським, переслухав в сій справі вдовцю по погібшій і батька її, п. Йосифа Стрігажку. П. Цайлера ще доси не прийшла до повного здоровля і з поради лікарів має виїхати сими днями до купелів.

В процесі против хodorівських барабів, т. є робітників залізничних увільнено 15 обжалованих, 1 засуджено на 5 місяців, 7 на 3 місяці, 10 на 2 місяці, 12 на 6 неділь тяжкої вазини; 1 на 14 днів, 4 на три дні, жиди Арбайта на 2 дні звичайного арешту, а жиди Шора за фальшиві зізнання перед судом на 2 місяці звичайної вазини. Обороні не зголосили жалоби неважності задля того, щоби не продовжити слідчої вазини.

Друкарска похибка. В телеграмах вчерашнього числа закрала ся через недогляд похибка. Цесар дарував для потерпілих від повені в Чехії не 3.000 зр., але 30.000 зр.; а для потерпілих в Долішній Австрії не 2.000, а 20.000 зр.

Фельдфебель музики — мільонером. В Сан Франціско в Америкі помер тамтого року мільонер Андрій Гальо, родом Мадяр, і будапештенські газети оголосили то. Тепер зголосив ся як одиникий спадкоємець братанок покійника, Йосиф Гальо, котрий тепер служить яко фельдфебель при музичній 6-го полку піхоти. Сего заступник др. Гегедіш запитав американський суд, чи має Гальо надію унаслідити тих 5—6 мільонів, а на те відповів тамошний австро-угорський консул, що коли документи Йосифа Гальо правдиві, то фельдфебель певно дістане цілу спадщину. Таке щастє мабуть і не снїло ся бідному фельдфебелю.

Щось такого потрафить хіба жид. В коломийським суді веде ся карний процес против єврея Вебера і компанії о то, що той-же продав прускій компанії ліс Шиніт на Буковині. Ліс той набула коломийська компанія від хлонів за безцінь і продала за звиж 60 тисяч, однакж всі парцелі того лісу не були їх властностю. Адвокат, що писав контракт, почислив собі за свій труд від купуючої компанії 10 тисяч, а таку саму квоту дістав бариництва Гехт. Цікава дуже річ, як той процес закінчить ся, бо о нїм дуже много говорять по місті.

Втопили ся добровільно 24-літня Анида Мудра (?) з Ренукивця в Дністрі; нехотачи в Черемшу двоє глухо-німих літніх Параски Арбурик з Руского Банілова, в потоці Дерелуй 10-літній Юрій Павлович, а в Сучаві візник о. Воробкевича, Яків Лінцмаєр.

Телеграми „Буковини“.

З дня 5-го серпня 1897 року.

Відень. Вчора вечером повернув сюди цесар з Ішлю.

Відень. Цесар іменував протектором австрійського відділу на світовій виставі в Парижі в 1900 р. архикнязя Франца Фердинанда. Міністерство торгівлі заохочує в особній відозві до як найбільшої участі в тій виставі.

Кіль. Німецька цесареса нара виїхала до Кронштату.

Царгород. Після урядового доносєня Вищої Порти, не пішло ся на Крєту нових військових відділів.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,
(улиця Петровича число 4)
має готові отці

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversammlungsprotokoll — Schulnach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до
катастроф і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

БУРСА

„Народного Дому“
в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/98. після удержаня і над-
зір 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру-
скої класи гімназійної, а тільки винятково з
особливих причин і ученикам інших шкіл.
Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч-
но за правне і 15 зр. місячно за удержане, плат-
них з гори. Питомі мусять показати ся, що ма-
ють три рази зміняти біле на постіль, 6 пар бі-
ля, 4 ручники, 6 хусточок до пояса, 2 пари обуви
і добру одіж; без того не вільно буде ніякому
питомцеві спровадитися до бурси.

Подання о прийняте до бурси треба вносити
до кінця серпня с. р. Ученики, що ставляться
муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гі-
мназійної по ваканціях, мають внести подання о
прийняте до бурси також до сего терміну; рішене
о їх прийняте ападе в день самого іспиту. В по-
даннях, підписаних родичами, треба означити до-
кладно, кільки хто обов'язує ся платити місячно.
Прийняте зависить буде головню від висоти мі-
сячної плати, однак ученики з недостаточним
поступом і невідповідним поведенням не будуть
зовсім прийняті.

До кожного подання треба прилучити по-
свідчення шкільне, а до подання о зниже-
не місячної плати ще й свідчення неможливості,
підписане урядом парохіальним, громадським, по-
датковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби
питомі мали здоровий харч і старанний догляд

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антипи Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо кадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймаати з обережністю лише флаш-
ки зі знаком охоронним „Котвиця“
бо лише ті справді.
Аптека Ріхтера від золотого льва у Празі.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	757	811	619
до Глибоки, Гадікфальви, Гатин, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гати- ни, Гадікфальви, Глибокої	—	809	1212	350	1000
до Садагури, Боина, Но- восел'я	645	430	—	—	—	з Новосел'я, Боина, Са- дагури	—	1113	950	—	—
з Глибоки						до Глибоки					
до Карапчева, Сторожин- ця, Бергомету, Межиро- дів	814	535	—	—	—	з Межиродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиродів від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ят- ниці.											
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	853	115	550	747
з Гатин						до Гатин					
до Качики, Гургумор, Ва- ми і Кімполюгу	1010	201	—	—	—	з Кімполюгу, Вами, Гур- гумор, Качики	1258	625	—	—	—
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.											
з Карапчева						до Карапчева					
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, п'ятий кожної днини.											

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський їде о 46 минут пізніше
від черновецького часу; початок часу рахує ся від 6 год. вечором до 3 год. 59 мін. рано і означає ся підчерки-
вом мінут.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удиєть ся до мене, то певно не
пожалеє. Нові прядки дешевше як
вжед, а у використанні, ще добре удер-
жані почавши від 20 зр. і то на готів гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, на репарацию не потребує журити ся, бо я ро-
бим ту ж безплатно через цілий рік.
Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братському

З поважань

В. Давиденко,
машинист у бродарі Штайне-
ра в Чернівцях, при уз. ве-
дінстві (Bahnhofstrasse) ч. 26

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis

і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“

Просимо о замовлення.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільних і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в
Чернівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Болгарський паша.

Ще не прогомівли скарги на болгарське правительство і князя Фердинанда за убіство Стамбулова, а вже знов мусів світ зайняти ся убіством, котре кинуло дуже лихе світло на відносини на княжій дворі. Маємо на гаді голосний процес против бувшого ад'ютанта княжого Бойчева і тов. Не досить на тім, що Бойчев покликуювався все немов то на висшій розказ, не досить того, що писав з тюрми листи до княгині, як який близький її приятель, ще більше втягнув двір у сю справу сам президент міністрів Стоїлов і надав тому процесови характер політичний. Убита Анна Сімон була угорською горожанкою, отже австро-угорський консул у Филиппополи бар. Родич мав обов'язок домагатися справедливості. А коли австрійська преса досадно скритикувала порядки болгарські, вказала на неприродні відносини на дворі княжій, тоді Стоїлов заявив кореспондентові берлінської газети Berliner Local-Anzeiger: що австрійська преса несправедливо надає тому процесови характер політичний; що се звичайний кримінальний процес, який буває і в Австрії; що двір тут не при чім, а коли проте австрійська преса накидує ся на князя, то се лише тому, що політичні відносини між Австрією а Болгарією напружені, і тому, що Австрія зі своєю неприязню для Болгарії політикою стоїть досить відокремлена. Сей острій тон Стоїлова зчудовав всіх. О яких напружених відносинах між Австрією а Болгарією ніхто нічого не знає, аж Стоїлов се відкрив. Зрештою се нам Австрійцям цілком байдуже, що п. Стоїлов думає про Австрію, але він таки повинен був осторожніше говорити, бо тим самим признав, що двір таки вмотаний в справу Бойчева і тепер хотів би таким способом вицофати ся. Коли нівуриядовий Fremdenblatt не хотів вірити, що Стоїлов ужив таких острів слів, Berliner Local-Anzeiger заявив, що властиво слова були ще острівші. Зараз опісля появили ся інформації австрійського консуляту про відносини болгарські взагалі, а про процес Бойчева зокрема. Той комунікат досить довгий, але незвичайно інтересний і тому ми его подаємо в повній основі:

„Зовсім неправда, що то австро-угорський генеральний консул в Софії або консулат у Филиппополи намагали ся використати процес Бойчева в політичних цілях. Консул бар. Родич у Филиппополи просив навіть дуже другого оборонця приватної пошкорованої, Евгенія Сімонівної (дитини убитої Анни), адвоката Начева, загорілого Панковіста, котрий в своїй бесіді оборонний хотів дуже остро виступити против двору і правительств, щоб він того не робив, і внаслідок того Начев не виступив, хоч умисно старав ся у першого оборонця приватних пошко-

дованих, адвоката Генадіева, щоб той прибрав собі его до помочи, щоб він міг підчас оборони виголосити політичну бесіду.

Правда, що австрійська репрезентация з цілою енергією сповняла свій обов'язок, бо заким ще болгарські влади взяли справу в свої руки, она переслухувала австрійських підданих о сій справі і збрала матеріал що-до факту. Також і Болгари, ворожі Австрії, признають, що ціла справа була би була затаєна, як би австрійська репрезентация, мимо всяких перешкод, які їй роблено, не була взяла ся остро до діла.

В розмові зі Стоїловим, яка відбула ся, ще заким болгарські влади виділи ся змушеними завести слідство, сказав бар. Родич Стоїлову до очей, що Бойчев єсть убійником Анни Сімонівної, а Стоїлов відповів ему на то, що Родичеві привиджують ся страхи. Фактом єсть дальше, що болгарські влади не хотіли знайти труна Анни Сімонівної — коли его случайно вода викинула на беріг, викинено его на приказ властей болгарських назад до води. Пізніше знайшли рибаки тіло другий раз.

Описи мало бути тіло видане австрійському консулятові, котрий мав право до того. Стоїлов обіцяв видати. Але коли консул прийшов відобрати труну, довідав ся, що его вже закопано в тім місці, де знайдено. Коли відтак на три дні перед процесом тіло відкопано, була для консула бода та мила несподіванка, що застав на могилі хрест. Однак довідав ся пізніше, що хрест поставлено аж тоді, коли вже було постановлено, що тіло з приказу суду має бути відкопано, значить ся, два дні наперед, отже то була лиш комедія.

Неправдою єсть також, що Бойчева зараз здеградовано. Він через цілий час процесу не був здеградованим капітаном, лиш капітаном в резерві. Впрочім в цілій Болгарії говорять голосно, що батько Бойчового наслідника в ад'ютантурі, Малков, був членом тої самої ватаги єпришків, до котрої належав також батько Бойчева — немилый, але характеристичний случай.

Що-до Новелича, то годить ся згадати, що правительство хотіло позбутися его первісно супротив загранич так само поправді як тепер Бойчева. Агенції балканській приказано розгосити, що Новелич єсть лиш підрадник урядником поліції, а не директором поліції. В тій самій денешній тої агенції стояло, що князь ніколи Бойчева не відзначав ордерами, але що він має високий ордер австрійський. На жадає Стоїлова вилезати ту денешню до Відня, але она там ніколи не появилася.

Називати Аврадаїго слугою палатовим, єсть для знатоків відносин просто смішним. Аврадаї єсть головою широко розгалуженої шпінгунської системи і любимець князя, готовий до всего. Хитрий, проворний, твердого серця, має він всі прикмети тих любимців, які сотками літ бували при орієнтальних деспотах. То одно єсть правдою в словах Стоїлова, що князь видав був приказ „усунути“ Анну. Кидає то вскрепе світло на відносини, що то бажане князя стало ся смертю Анни.

Засуду в процесі ніхто не бере на серію: богато Болгар, що сиділи за убіство в криміналі, ходять собі нині зовсім свобідно. Приятелі Бойчева і гроші его живи отворять не задовго двері криміналу, хоч Новелич і Василев в ній може згинуть. Напад на Австрію, улюблений темат князя, отже і Стоїлова, виходять з ображеної охоти князя, стати великим чоловіком, і з недоволення его з того, що австрійський двір держать ся супротив него відважно. Его то гніває дуже, що Австрія на его кілька разів висказане бажане, не хоче відвезти з Софії дуже здібного секретаря посольства бар. Генадіа“.

З сего комунікату видно, що болгарським властям дуже а дуже на тім залежало, щоб справу убіства Сімонівної затаїти, бо притім вийшло дійсно на верх, що князь казав її „усунути“, аби не мати більше скандалів перед своєю палатою. Як добре зрозуміли Бойчев і Новелич той наказ свого князя, показав процес...

Інтересне ще й те, що Стоїлов говорив про спасенний вплив болгарської політики не лише на відносини на Балкані, але навіть для удержання мира в Європі. Тим смішними аргументами хотів Стоїлов мабуть узасаднити дику претенсію кн. Фердинанда на титул короля. Справді смішна та претенсіональність болгарського князя і доказує лише, що він терпить на маню величності. Які наслідки то має в самій Болгарії, показує допис з Софії: „Болгарія знаходить ся в стані деспотизму. Чужинцями, котрий переїжджає через Болгарію, або там перебуває, не стане ся нічого; він може бути безпечний. В Болгарії лиш одно небезпечно: стати ся князеві недовідним. (Найдіпний доказ маємо на Стамбулові і Анні Сімонівній. — Ред.) Кн. Александер Батенбергський прийхав був до Болгарії з кривкими ідеалами, але слабою силою. По ній настав Стамбулов з безоглядною силою, але з бажанем, посунути край в поступі наперед. За Стамбулова був деспотизм, але адміністрація ставала що раз ліпша. А нині видно тут знову деспотизм, але заострений повною анархією в адміністрації. Кн. Фердинандови байдуже про край. У него нема інших цілей, як лиш особисті або династичні. До їх досягнення збільшає він свою власть, або щоб вдоволити своїй охоті, називати ся володільцем, дає ся гостити що хвиля на нинішнім дворі європейським.

Король румунський жертвував потерпівшим від повені сего року значні суми; то само зробив і король сербський, котрий певно не має великих достатків. Від кн. Фердинанда, багатого Кобурга, ще ніхто не видів ні найменшої запомоги. Противно, він старає ся витягнути з краю як найбільше для себе; свої приватні подорожі лаже оплачувати собі з фондів краєвих. Навіть за подорож весільну, тоді коли він свою жену привіз до Болгарії, мусів край заплатити грубі гроші. Крім того жадає він що хвиля, щоб край давав ему які дарунки. В той спосіб набув він уже богато землі, казавши її собі дарувати. Недавно хотів він, щоб громада Филиппополя подарувала ему гору, на котрій би він виставив собі палату, але місто тому оперло ся і не дало. Так само зажадав він і від монастиря Рило відступлення ґрунту, але монастир також не дав. За свої власні гроші князь ще нічого не купив. Нарід називає его Турком і не має серця до него, відтягає ся від него, бо не знає від

тревожились, але їм нічого не стало ся. Лише міністер царського двора Воронцов-Дашков мусів подати ся в димісію, а его наслідником став бар. Фредерикс. Так пише Hrvatsko Pravo, пишні знов часописи, а передовсім добре інформовані лондонські „Летучія Листки“, представляють справу так, що гр. Муравев жалував ся на лихий вплив, який зробила телеграма цариці-вдови до грецького короля, в котрім она его запевняє, що Росія для него зробить все, та й се, що цариця казала грецькому королеві післати гроші. Цар о тім нічого не знав, що без его відомости вислано з его каси грецькому королеві гроші, а коли запитаний о те Воронцов-Дашков відповів, що зробив се на приказ цариці-вдови і не доніс о тім цареві, бо не хотів мішати ся між матір і сина, мусів Воронцов подати ся в димісію, а цариця-вдова виїхала в заграницю.

Все одно, чи одна версія правдива, чи друга: певне є, що на царськ. дворі ведуть ся інтриги протів царя, а на чолі тих інтриг стоїть его матір, цариця-вдова, котрій вже від давня приписують незвичайно великий вплив на державні справи в Росії. Сим разом уникнув цар щасливо палатної революції, чи єму се вдасть ся за кожним разом, можна сумнівати ся — готові повернути часи Катерини II.

Турецьке крутарство.

„Сего тижня певно покінчать ся наради над заключенням мира між Грецією а Туреччиною.“ Такі телеграми оголошувало вже від кількох тижнів, а опісля все наново виказувало ся якесь труднощі і справа мира затягала ся і доси не позагоджена. Спочатку розходило ся о Тессалію, котру Туреччина кінче хотіла собі задержати. Треба було двох телеграм від російського царя і недвозначного ухвалення від нашого цесаря, щоби султан відступив від тої претенсії. Потім торгували ся амбасадори з Портою, кілька відшкодована має Греція заплатити; вкінці рішили, що 4 мільони турецьких фунтів. Добре. Але нараз нова труднощі. Звіна річ, що грецькі фінанси стоять дуже лихо, отже виринуло питанє, відки Греція возьме тільки грошей. Треба позичити. Ба, але хто позичить?

І тут виступила бундючна Німеччина, котра з своєю всхідною політикою стоїть одна як палець. Німеччина пригадала собі, що коли раз Греція потребувала гроші і затигнула позичку, купили Німці найбільше довжних паперів, бо алабамиди ся на високі проценти. Тимчасом знизило грецьке правительство опісля ті проценти на третину і зволікало зі сплатою старого довгу. На тім потерпіли німецькі спекулянти дуже. Правда, не можна позвлати такого недодержання зобов'язань зі сторони Греції. Отже Німеччина зажадала, щоби Греція заплатила не лише воєнне відшкодоване Туреччині, але і свій старий довг в Німеччині. Мирова комісія постановила отже, що над фінансами Греції має установити ся міжнародна контрола. Коли се почув грецький король, загрозив, що своєрше подякує за корону королівську, як мав би щось такого допустити; а грецьке правительство і преса голосно і одностайно запротестувала протів того. Стало російському цареві жалє свого союзка і тепер Росія агітує за тим, щоби властители довжних паперів Греції мали немов надір над тими доходами Греції, що призначені на покриття довгів. Чи удасть ся справу так позагодити, ще не знають. Але між тим турецьке військо господарує в Тессалії, Греки не мають, що їсти, настає для них голодовий рік. Як би не византійське крутарство, давло був би мир заключений і можна би було приступити до втихомирення Крети, де все ще Турки ріжуть і стріляють ся з автохтонним населенням.

Не дармо обурюють ся византійські дипломати на Туреччину і радять, щоби скоро приступлено до поділу невеличкого хорої Туреччини, так як свого часу поділено Польщу.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 6. серпня 1897.

Іменования. Суплент на прав. богословськ. відділі чернівецького університету др. Василь Гаїна іменований членом іспитової комісії для догматики і морального богослов'я. — Професор низшої гімназії в Чернівцях Віктор Преліч іменований професором VIII. класу ранги. — Маніпулянт Людвик Гаїне іменований почтмайстром в Чернівцях.

З суду. Кірманський авскульптант Коєть Цента, бувший голова „Союза“, здав в середу іспит судейський з добрим успіхом.

Презенту на гр. кат. парохію в Радівцях одержав тамочиний завідатель о. Євгеній Данилович.

Великі маневри сегорічні відбудуть ся в сльдючих околицях, в часі від 1. до 12. вересня с. р.: 1) В околиці Львова, возьмуть участь полки піхоти: 15, 80 і 80, батальони стрільців 12, 17 і 30, також відділ санітарний 14. 2) В околиці Миколаєва возьмуть участь полки піхоти: 24, 41, 55, і 95, батальони стрільців 24 і 32. 3) В околиці межі Тереховлею а Озирною полки гузарів 12 і 14, полки уланів 4, 7, 8 і 13, полки драгонів 9 і 10 і з артилерії дивізії батерійна ч. 11. 4) В околиці межі Львовом а Миколаєвом полки артилерії корн. ч. 11 і полки дивізійні артилерії ч. 31, 32 і 33.

Танці. В доповненню до оповіщення що-до артистичної прогулянки дванадцяти руських академіків, маємо честь повідомити, що по концертах в Тернополі, Каміні Стр. і Козомні відбуде ся забава з танцями. Се оповіщення нехай служить і за запрошенє, коли-б хто з П. Т. публіки через ошибку не дістав окремого запрошеня. За комітет: Др. Теофіл Кормос, Іван Прийма.

Повени в краях наддніпрянських зводять ся вже до чим раз менших розмірів. Води в Днізю і в каналі обнизили ся значно і є надія, що й далі буде обнижати ся. Комунікація на декотрих залізницях, котра через кілька днів буда перервана, вводить ся поволи в рух. Крім дару цесаря для потерпілого населення в квоті 20.000 зр. виписував також гр. Бадені по інспекції залізних околиць намістникови горішно-австрійському 25.000 зр. на першу поміч. Цікава річ, що сесю катастрофу предсказали звістний метеоролог Фальб і полковник генерального штабу, граф Ледоховський. Перший з них випровадив свою прогнозу з нового місяця, що для 29-го червня зійшовсь з перетеревином затишним сонця, підчас коли другий предсказав те саме з впливів двох планет на сонце. Іменно в останнім тижні червня достеріг гр. Ледоховський особливе діляня Меркура, Венери і Юпітра на сонце, в наслідок чого утворило ся на ній більше число пачет, що впливають за собою на землі зливні дощі. Тримачись сего заложеня, можемо сподівати ся від серпня аж до половини вересня хорошої погоди, бо пачета на сонці так вицують, опісля мають наступити знов дощі і слоти.

Отруїла свого чоловіка. З моравського Берна доносять, що 37-літній властитель реальності Янів Вондрак в Тельч коло Іглава помер в наслідок затроєня. Судова комісія сконстатувала, що Вондрака стріли аренинком. Подозріве ціло на его власну жінку. Она спочатку віднекувала ся всего, але вкінці признала ся до злочину і звиняла ся тим, що чоловік змучав ся над нею і грозив єї житю. Єї передали судова.

Чоловік, що видить носом. В больонськ. університетській бібліотеці є книжка славного німецького ученого Цана, а на стор. 82 тої книжки розповідає ся про селянина, котрий видів носом. Ще яко нарібок взнав той селянин з дерева в корчі і покалічив собі лице, ніс і очі. Приближний лікар сконстатував, що око просто вирване. Рік опісля сядив нарібок в городі і трів

ся на сонці. Нараз здавало ся єму, що на кінці носа щось світить ся. День в день він слівдив за тим світлом, і до шість лт довів до того, що носом міг розпізнати всі річи на землі, але світла з гори не бачив. Автор книжки покликуює ся на славного лікаря Генрика Спеніюса як на свідка. Тепер пригадали собі люди сю історію, бо французька газета La Nature пише о подібнім випадку в однім з послідних своїх чисел.

Перехвалів. У Франції помер завідатель газбрушської архієпархії ке. Превоєт. Над гробом мав єпископ Муніє пращальну промову, в котрій піднісє головню добротинність покійного, котрий вступив у службу церкві досить бідний, а помер ще бідніший. Люди з сокрушеними від такого приміру серцями вернули домів. А на другий день оновістив нотар покійника, що сей записав 450.000 франків євому архієпископови, а братам і братанкам, разом шістьом, по 150.000 фр., значить, разом лишив той найбідніший ке. Превоєт маєтку 1,350.000 фр. Кажуть, що єпископ Муніє взяв собі сей завід дуже до серця, бо сам нічого не унаслідив.

Варварський ригор. В Гданьску ішов собі шлясар Войтіх Заремба в товаристві двох жінок на прохід і вступив на місце войскове, де вступ був заборонений. Патроль арештувала Зарембу, котрий по дорозі хотів утечи; тоді жовнір тричі закликав: „стій!“ а коли Заремба не задержав ся, роздав ся вистріл з карабіна, куля перейшла з заду крізь голову і вилетіла чолом. Заремба умер на місці. Куля в дальшій бігу перейшла через грубий бляшаний стовп від оголошеня і коло склепу застрягла в мурі. Случай хотів, що в тім рухливім місці ніхто тоді не переходив, а могло би було прийти до ще більшого нещастя. Подія ся викликала в місті велике обуренє. Ціла німецька преса підносиє голоси протів перестарілих військових приписів і домагає ся їх зміни. Але дарма! Скінчить ся на тім, що „геройське“ поведєне воєнка найде признанє зверхної власті, котра не занегає ще наділити его медалом за вбїте марного „цивіліста“.

Телеграми „Буковини“.

З дня 6-го серпня 1897 року.

Відень. Німецький цесар Вільгельм приїде на цесарські маневри коло Мотачу дня 12-го вересня.

Будапешт. Сербський король і его мати переїжджали сюди до Відня на відвідання єке-короля Мілана до Відня. Відтам поїде король Александер до Карлсбаду. Королева Наталія поїхала через Відень до Біаріца.

Будієвчичі. О третій год. зраня наїхав недалеко міста поспішний поїзд з Праги на особовий поїзд, при чім ранєво легло 14 осіб, 4 вагони ушкоджені.

Білгород. Відносини між Сербією а Туреччиною погіршають ся з кожним днем.

Мадрит. Задля ренубліканських розрухів арештовано тут 32 осіб, головню жінок.

Льондон. Бюро Райтера доносить з Царгорода, що в переговорах мирових вступило порозумінє у всіх точках з виїмкою що-до стягєня турецького війська з Тессалії. Однакж є надія в сій справі вєкорі діяти до порозуміння.

Царгород. Поголоски о вірменських розрухах і турецьких демонстраціях почасті цілком фальшиві, почасті пересадні.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,
(улиця Петровича число 4)
має готові отсї

друксорті шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversammlungsprotokoll — Schulnach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також опрацьовані ділові протоколи та окладки до
каталогів і тижневиків.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

БУРСА

„Народного Дому“
в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і над-
зр 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру-
ської класи гімназійної, а тільки винятково з
особливих причин і ученикам інших шкіл.
Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч-
но за пране і 15 зр. місячно за удержане, плат-
них з гори. Питомці мусять виказати ся, що ма-
ють три рази змінити біле на постіль, 6 пар бі-
ля, 4 ручки, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви
і добру одіж; без того не вільно буде ніякому
питомцеві спровадитись до бурси.

Подання о прийняті до бурси треба вносити
до кінця серпня с. р. Ученики, що ставляться
муть до весняного іспиту до 1. рускої класи гім-
назійної по ваканціях, мають внести подання о
прийняті до бурси також до сего терміну; рішене
о їх прийняті запізде в день самого іспиту. В по-
даннях, підписаних родичами, треба означити до-
кладно, кільки хто обов'язується платити місячно.
Прийняті зависті буде головню під висоти мі-
сячної плати, однак ученики з недостаточним
поступом і невідповідним поведенням не будуть
зовсім прийняті.

До кожного подання треба прилучити по-
свідчення шкільне, а до подань о зниже-
ні місячної плати ще й посвідчення неможливості,
підписане урядом парохіальним, громадським, по-
датковим і катастрофічним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоб
питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

Котівця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо задати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котівцею
і приймати з обережністю лише флаш-
ки зі знаменним охороною „Котівця“
бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим ланом у Празі.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	757	811	610
до Глібоки, Гадікфальви, Гатин, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635	з Бурдженів, Іцкан, Гат- ин, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000
до Садагури, Бошня, Но- восел'я	645	430	—	—	—	з Новоселиць, Бошня, Са- дагури	—	1113	950	—	—
з Глібоки						до Глібоки					
до Карпачева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дія	814	595	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карпачева	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що п'ятірка і п'ят- ницю.						Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карпачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межи- броди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.					
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радивця	610	1003	228	612	805	з Радивця	542	835	115	550	747
з Гатин						до Гатин					
до Качики, Гурагумори, Ваши і Кімпольову	1010	201	—	—	—	з Кімпольову, Ваши, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
з Ваши						до Ваши					
до Рус-Молдавиць	346	647	913	1152	250	з Рус-Молдавиць	842	1259	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Ваши, Драгоша і обох Молдавиць.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись мож- на на станціях Ваши, Драгоші і обох Молдавиць.					
з Карпачева						до Карпачева					
до Чудана н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудана н. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, щодня кожної днини.						Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.					

□ поїзди щодня; * поїзди особові; без знаку поїзда мінані. Час середно європейський їде о 46 мінут швидше
від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечором до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчерки-
ням мінут.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожалею. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані починаю від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за реперандию не потребує журити ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братньому

З поважкою

В. Давидович,

машинист у броварі Штайн-
ра в Чернівцях, при уз. ро-
дильній (Hahndolstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis

і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)

є на складі

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Медитації.

Дістаємо таке письмо з Галичини:

В числі 163-ім „Буковини“ у В с і-
ляких гадках вичитав я справедливую
замітку: „Вся біда в тім, що ми стараємо
ся поправити правительство, Поляків, Мо-
скалів і Волохів, а себе не думаємо попра-
вити.“ Коли розважити докладніше ці сло-
ва, то справді й виходить на таке, що в
тім вся біда. Старати ся когось поправити,
то ще виправді не лих, коли поправа удає
ся; але мало коли про себе самого дума-
ти, а всі свої старання звертати головно на
поправу ворогів і що найгірше: ніколи не
поправити їх так, як би нам то було по-
трібно, то се вже лих, та й не мале.

В політиці то так як на війні: не ли-
ше годі слабим поривати ся на сильніших,
так як Греки на Турків, але ще потрібно
і не мало стратегічної здібності та хитро-
сті. Русини — нарід один з примітивні-
ших в Європі; знають лише або на сліпо
вірити правительству та єврейдам, або зо-
всім не вірити нікому і ломити руки з роз-
пук. Коли комує віримо, то вже ждемо
від него, аби він за нас все зробив; ко-
ли-ж хто нас перехитрив і зрадив, собі на
користь, а нам на біду, тоді наша перша
річ, цільми діями нарікати: „Ви такі і ся-
кі, ми вам так вірили, а ви нас зрадили!
У вас хиби такі і такі.“

Задля такого поведення Русини дуже
докладно знають хиби всіх правительств,
що нас ігнорують, і всіх народів, що нас
визискують — і вже так вдумали ся в ті

хиби, що лише від поправи противників
надіють ся поправи власної долі. Трохи не
всі наші часописи політичні далеко більше
уваги звертають на противників, як на сво-
їх людей: противник має нагоду, почути
від нас не лише сварню, але нераз справ-
ді і дуже сильні аргументи. Щоб его пе-
ресвідчити, що він нас кривдить, руский
посол розповідає ему звичайно всю істо-
рию свого народу і виказує ему: „тоді а
тоді ти мене обдурив.“ Руске віче ухва-
лює резолюції, обдумані на поправу про-
тивника: „Зваживши, що так і так, ми
жадаємо, аби Н. Н. не був злодій, тільки
порядний чоловік!“ Руске товариство по-
літичне пише, куди треба, жалоби на про-
тивника, аби „міродатні сфери“ зволити его
взяти на сповідь і накрутили ему уха за
то, що скривдив бідних Русинів. А вже
рускі газети галицькі — Боже мій! — як
они докладно знають гріхи противників і
як они їх справді вміють доказати! Поля-
ки ніколи не займали ся так нашими грі-
хами, як ми їхніми: ми їм докладно сот-
ки разів виказали: „Отут ви, панове до-
бродії, — даруйте за слово — зрили нам
нашу моркву.“ — „А тут ти, австрійське
правительство, щоб тобою дітий полохали,
на нас забуло тому, бо в тебе є така а
така погана прикмета.“

І що з того?

Чи ми поправили коли тих, що їх ма-
ємо за противників? Ніколи!

Коли нова ера переставила ся, ідже
ність болізни її воздыхання, Русини за кіль-
ка літ списали цілу літавію гріхів поль-
ських і доказали їх Полякам. Чи поправи-
ли їх? Ні!

При виборах остатними діями вже
як не чим иншим, то судовими процесами
доказали Русини правительству різні „ман-
каменты“ — чи поправили его тим? Ні!

Російському правительству і всяким
поганим-обединителям ми научили, справ-
ді сильними аргументами доказали, що від-
тинане нам язика, се просто розбишацка
робота. Чи пересвідчили ми їх і попра-
вили? Ні!

Мадярам і Волохам дістало ся від Ру-
синів за те саме не лише сім кірців свар-
ні, але 70 кірців „європейських“ доказів їх
варварства. Чи поправили ми їх? Ні!

Цілі десятки літ поправляємо про-
тивників, а они ані руш! Які були, такі є, і
ще гірше скажуть до нас зуби. А нам що
за хосен з такої роботи?

А возмим тепер самі себе. Як би п.
Романчукови була повела ся нова ера, як
би він був роздобув „зміну системи“, то
був би великий чоловік, хоч би не знати
як з Баденім водив ся попід руки. Не
вдало ся се ему, він виострив язик, і, до-
ки міг, поправляв ріжними бесідами пра-
вительство і Поляків. Чи поправив їх? Ні!

Нову еру дигає даліше п. Барвін-
ський. Русинам то не подобає ся, що він
ще комує на тім білім світі вірити, — і
давай его пересвідчувати на різні спосо-
би та „поправляти“, аби він покинув путь
неправу? Чи поправили его? — Ні!

А „Буковина“ такими уже світлыми
доказами третій рік побиває консолидаторів,
що чудувати ся треба, чому они ще доси
не поправили ся. А они не поправили
ся? — Ні!

А наші домашні обединителі! Чи їм

Божий дар.

Присвячене

М. К. Санжковецькій.

Перед очима братів воскресила
Божого дару велика сила —
Щире та любляче серце твоє
Рідного краю жіноче жите!
Скільки зі сцени дочок України
Вачим в сумні, або світлі години:
Лиха кріпачок, а також і тих,
Хто тільки відає радість та сміх!
Всі вони різні, хоч, сестро, одна ти:
Що не змалюєш — чи гіркі потрати,
Чи смілі жарты і гарні танці,
Другі річі, щось друге в — лиці!
Се не холодного розуму інтуї:
Се спочуття твого шасте, чи мука,
Або, віриш, се правда сама —
А талантів таких більше нема!
Благословених, все рідше їх нині
Можна зустріти у людській пустині:
Небом на землю послані до нас
Душам на втіху і думці на вказ!
Хто тебе, славна Маріє, побаче,
Той вже без воли сміється, чи плаче,
Як би та чим не явила ся нам:
Жінкою в слезах, чи жвавим дівчам!

Перша проміж чарівниць чарівниця,
Ти — в Меліоменевім храмі париця —
Сонечком світ по рідній землі,
Де без шляхів ми блунаєм у млі...
Київ, в липні 1897.

Сергій Гердаев.

10) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Даліше.)

Вибір на місто і уганяв всіма улицями. Ду-
мав, що десь случайно придибле є. В такім слу-
чаю — рішив ся, заговорити до неї й на улиці.
Бігав і бігав, але не вибігав ніщо. О шестій по-
біг на виставу і шинрав у всіх навільногах і ре-
ставрациях. Збігав по сто раз кожду алею, зре-
відував кождий закуток, але божини слога не
знайшов. Зоярив так, що піт виступив аж на верх
через сурдуг. Над вечером ноги відмовили вже
послуг. Сів на лавку і довгий час не рухав ся.
До дому вернув фіяком.
— До Закопаного поїду!

До Закопаного не поїхав, бо не мав гро-
ший. Лишив ся у Львові. Більше як тиждень не
показував ся людям на очі. Цілими днями ле-
жав дома на софі, або скорили кроками мірав
хату. Если вийшов на улицю, пантрував, чи не
іде який знакомий, щоби завчасу зійти з дороги
і не стрітати ся з ним.

Стоїть раз на розі улиці Коперника і Каро-
ля Людвика. В очах потемніло, в ушах зашуміло...
Другим боком улиці — ішла школярка. Коли прий-
шов до себе, пустив ся адоганити.

Був занадто не даліше, як п'ять кроків.
Тоді як раз озирнула ся. Стефан уклонив ся.
Она схилила голову і ішла даліше. Ішов за нею
довгий час, ступаючи майже по п'ятах. Не мав
відваги приступити, бо здавало ся ему, що всі
прохожі догадують ся, в чім діло і іронічно сло-
глядають на него... Хвилю не було коло них
нікого. Приступив ближше... Коли-ж бо знов на-
дійшла діла ватага людей. Навіть якийсь є зна-
комий, бо дуже низько уклонив ся. Так дійшов
до улиці Осоловських.

— Тепер, або ніколи — рішив ся, і зрів-
нав ся з нею... Она спаленіла і прискорила хід.

— Пані! Тепер можна?

— Що такого? — спитала з видимим
страхом.

— Чи можна тепер говорити з вами?

Налякана пустила ся скоро нанерек. Не
ішла, а бігла.

розум чи серце уже сплеліло, що не відзиваються на ті знамениті аргументи народівців, якими ті стараються їх поправити? А тож цілий арсенал армат і карабінів скорострільних роздано поміж нарід, аби їх присилувати до поправки. Чи поправили їх? Ні!

А вони народівців — чи поправили? Також ні! Декому рот потрапили заткати, а інших, хоч гинь, не можуть зловити на своїм гасла. —

* * *

Що-ж се за морока така на Русі, що все лиш одні про других думаємо, а про себе ні! Та яке нам діло до того, чи хто злодій чи не злодій, коли ми своє добро маємо сховане в тяжкій касі вертгаймівській за закратованими вікнами і залізними дверима, а ще й варту держимо! Нехай прийде і спробує вкрасти — чи потрапить!

Ба! Русини не так думають: они своє добро виносять на торговницю, там его лишають без дозору, а самі йдуть шукати злодіїв. Найшли одного, обступають его і кричуть: „А ти, злодію, та як ти не поправишся, то тобі буде амінь!“ — А тимчасом другий злодій украв наше добро з торговниці...

Ще гірше: Москвофіли ту бий-забий кричать на одних злодіїв, а на других тільки моргають, мовляв: „Буде для вас більше!“...

Як бачимо, то з такої муки хліба нема і не буде. За поправою противників ми забуваємо про себе. Тимчасом других ніколи не поправляємо, а самі сходимо на жебраків. Хто може Українцям заборонити, говорити дома по українськи? А вже власть не пішла кожному до хати-жандарма, аби слухав, чи не говорять там по українськи? А Українці московцяться не лише против волі, але і добровільно! Хто може зборонити австрійським Русинам, виявити ту силу, на яку можуть здобути ся, зовсім не зважаючи на те, чи противники поправлять

ся, чи ні? А они тої сили з себе не добувають, бо за ліниві! Всего сподівають ся від поправки посторонних обставин, а від себе майже нічого!

А хто-ж з нами в такому випадку схоче числити ся, коли ми самі себе не поправимо, самі в собі сили не найдемо?!

Шкода, що вашу *Буковину* в Галичині мало хто читає. А то я находив у ній статі, що дуже а дуже придали би ся галицким Русинам. Чей би нарозумили ся, як би їм так безнастанно отворити очи, як ви отворите. Я був в однім товаристві, де з *Галичанина* читали Вашу статю про руску публіцистику. Всі мали міну таку, якби в чім провинили ся, щось занедбали, і то таке, що лиш від них самих залежить. — А Вамі „Записки політика“ — чи не одному народівцеві могли би отворити очи? Що-ж з того? Ту в нас, у Галичині, нема моди на такі медитації і — у нас покидають власне добро на дорозі, біжуть за злодіями і кричать: „Ловіть! ловіть!“ —

Краян.

(До сеї статі ми подамо свої замітки на другий раз. *Ред.*)

Н О В И Н К И.

Чернівці, дня 7. серпня 1897.

Іменования. Професор православного богословія на черновецькій університеті Константин Попович іменованій презесом іспитової комісії екзегетично-історичного відділу прав. богословія. — Дотеперішній учитель Евгений Жуковский з Чункова і Андроник Мотреску з Калаїндешт здали іспит на учителів низших різних шкіл і на предложене бук. краєвого відділу іменовано їх управителями різних шкіл, першого в Кірмані з рускою викладовою мовою, а другого в Радівцях з волоською викл. мовою. Они почали своє урядоване з днем 1-го серпня.

Конкурси розписані на посади надучителя і учителя при 3-х школах в Товтрах, і учителів при 1-х школах в Хайвештах, Луці і Чункові, у

всіх з рускою викладовою мовою. Речиниць на поданя до 20-го серпня.

Нова православна церква у Витилівці. В сій справі пишуть нам звітам: Наша громада збудувала сего року гарну церкву з м'якого дерева під дбалим проводом свого панотця Евгения Семаки. На будову нової церкви дарував православний релігійний фонд значну суму, а решту потрібних грошей зібрано дрібними датками з цілого краю, особливо віднашого дідича Лазара Пасакаса, ч. господаря Захарія Данилюка і н. В день св. Іллі відбуло ся торжественне посвячене нової церкви, на котре вистав впр. митрополит яко своїх заступників впр. генерального вікарія, о. архимандрита Ренту і протоієрея Юрия Ілассевича. День перед посвяченням повитали впр. делегатів на двірці в Лужанах гарно прибрана бандерія, зложена з витилівських паробків, лужанський дідич Ботушан і тамошний завістель парохії о. Кавтиш. У Витилівці повитали достойних гостей коло триумфальної брами о. Евгений Семака і наш дідич Пасакаса відповіною промовою, почім впр. делегати серед сміху виравленого хору вступили до старої церкви на відправу вечірні. На торжественне посвячене на слідуєчий день прибули 14 панотців з околиці і незлічима товпа народу, головні з Лашківки, Валяви, Лужан, Кірмани і Кисилева. Посвячене і служба Божа, котру правив о. архимандрит Рента в сослуженю всіх панотців, відбуло ся дуже торжественно, почім передано о. Семаці, що підніс був справу будови, вів еї і скінчив щасливо, нову церкву і уділено присутним архимандриту благословенне. По відповідній проповіді о. Евгения Семаки удали ся всі функціонари на перекуску до дідича Пасакаса, де закінчено гарне торжество тоастами в честь цїсаря і заслужених около православної церкви достойників. Головна подяка належить ся в сїм ділі нашому панотцеві, що так ревно старав ся о будову нової церкви, де би его парохієвці могли віддати Богу хвалу і по добрій науці набратися заохоти до тяжкої праці. Дай Боже, щоби о. Семака доведо ся у нас в новій церкві голосити слово Боже ще через довгі літа на щасте і добро цілої громади. — *Православний з Витилівки.*

Новий уніформ завіз міністер асїанцій для залізничних урядників. Вилоти мають бути з чорного аксаміту, а на рукавах чорні аксамітові пасма. Урядники, від VIII-ого рангу почавши, будуть на рукавах мати золоті пасма. Ті уніформи обовязані урядники носити від 1-го серпня 1900 р.

Немав де, та у вагоні. До залізничного

— Пані! Змилосердіть ся, не грайте ся мною. Скажіть, чи можу тепер з вами говорити?

— Чоловіче, іди, бо нароблю крику.

На еї лици малював ся не аби який страх.

— Та-ак?... То ви мене обманювали? А чи ви знаєте, що се мене коштує? О ні! Я вас так легко не пушу. Нині мусимо розмовити ся.

Вхопив еї за руку. Перелякана озирала ся на всі сторони, чи не надходить яка поміч, але як раз в тій хвили улиця була пуста. Лиш якийсь фінкер переїздив. Махнула на него рукою.

— Мислите, що втечете? Я їду з вами.

— Ошалілий! — Увільніть мене від того напастника. Стягніть батогом!

— Батогом?... А... ти... ти... ти... маю!

Відхала. Стефана привезли до дому паного.

* * *

На другий день був здоровий — на душі і тілі. Тепер сміяв ся сам з себе і з цілої тої авантури. Був вдоволений, що так скінчило ся, а ще більше, що взагалі вже скінчило ся. Перейшов думкою все те, що сего місяця пережив. Бачив ясно, що если-б се було ще якийсь час потягнуло ся, був би дуже зле на тім виїшов. Нині як би відмолодив. Світ зачав ему наново показувати ся в яєвих, рожевих краєках. Одна лиш невдача при іспиті гризла его троха. Шкода!... але се поправить ся другим разом.

— Знаєш, Галю, що я провадив ся?

— Ей... не говори о тім. Я тим певно більше згризла ся, як ти; мені все здає ся, що то через мене. Се в відповідний час стало ся...

Ліпше було заждати по іспиті. Ти певно журив ся, що непотрібно наробив собі клопоту і паука не лізла в голову. Але се дурниця. Тим ліпше піде другий раз.

Галі відіздала до родичів на село. Стефан мав їх в короткій відвідати. Школярка привиджуваля ся ему часом еще, але все на коротку лиш хвилю. Если думав о ній коли, то хіба лиш так, що варто би пімстити ся. Але як?

* * *

Стефан сів при столі і писав лист до Галі. Хоч був літератом і записував маси паперу, був великим ворогом особистої переписки. Сиритне его перо не зміло творити гарних і ефектовних листів. Оскільки его поважні і научні статі відзначували ся оригінальністю, легким та півістим стилем, листи его були лаявочні, сухі і прозаїчні: подобали скорше на купецкий рахунок. Як ему тепер писати любовний лист? Поисував пару аркушів паперу, написав кілька листів, кождий на инший лад, а жаден не був по его думі „можливий.“ Один видав ся ему смішним, бо дуже високопарний і поетичний, подібний до любовних листів в романах; другий був надто сердечний, а він не хотів уходити за дитину.

— Так поважні люди не пишуть — думав. Написав поважний лист. І сей не вдовольнив его критичної ватури.

— Прозою до коханки не пише ся.

Досить, що виїшов уже весь напір, а листу не на писав.

Треба зазичити ся у Петра.

Бюрко Петра було замешане.

— А то що? Ніколи не замешав, а тепер навіть ключ забрав з собою. Певно копає яку любовну кореспонденцію, о котрій я ще не знаю.

Стефан пошпортив ножем коло замку і отворив бюрко. Отворив теку і отворив — очи. Широко, широко. Дивить ся, приглядаєсь, притирає очи і ще раз дивить ся. Перед его очима лежить цілий плік листів. На верха его власний лист. Лист, котрий він сам, власноручно писав і власноручно кинув до поштової скринки. Був се останній его лист до школярки.

Видки він тут ваз ся?

Глядить далі. Під тим листом бавалок паперу з письмом Петра. Бере в руки, читає і власним очам не вірить. Се, видко, контент послідного листу школярки до него, бо на першнім тексті много поправок.

— Що се?! Чи мені случайно в голові не помінало ся?

Глядить далі і знаходить передпослідний свій лист до школярки. Свій, власний свій лист!

Під ним знов контент передпослідного листу школярки до него. Словом, були там всі его листи в оригіналі — до неї, і контенти всіх еї листів до него. Довго се тревало, поки він прийшов до себе. Витягнув з свого куфера всі листи, які одержав від неї, і порівняв з контентами, які знайшов в Петровім бюрку.

— Слово в слово ті самі!

На маргінесах контентів були подовисовані уваги і спостереження Петра, як Стефан по одержаню кождого з еї листів захоплював ся.

поїзду, що вночі з середини на четвер виїжджав з Станіславова до Львова, всім у Станіславові якийсь молодий, елегантно убраний чоловік, літ около 30, і розмістився у вагоні II класу. Рано, коли поїзд з Ходорова рушив в дальшу дорогу до Львова, роздався в тім вагоні вистріл. Поїзд здержано, збіглися пасажирів і служба залізнична і побачили у вагоні того чоловіка лежачого у крові; з револьвера коло него ще курило ся. Віз з самоубійником зараз відчіплено і лишено в Ходорові. Залишив лікар, самоубійник закінчив жите наслідком вистрілу в голову. При самоубійнику знайдено білет II класу зі Станіславова до Львова, карту візитову на імя „Казимир Соколовський“ і карточку, на котрій було написано: „Люби мене і не забувай на мене.“ В картці тій знаходилася ся дрібка чорного волоса.

Новий сенсацийний процес. В доповненню до вістий, які ми у вчорашній вступний статті подали про процес за убійство болгарського поета Константинова, надійшли сьогодні подрібніші вісти. Тому, що вони не без інтересу і дуже характеристичні для відносин болгарських, подімо їх нашим читателям. Константинов і др. Такев їхали саме на агітацію в татар базарджий повіт, де небагато мали відбути ся громадські вибори. Др. Такев був перше членом собраний і відзначив ся своїми острими бесідами, зверненими впрост против князя Фердинанда. Він обговорював все темат, котрий для князя є найдразливіший, а іменно грошеву господарку на княжій дворі. Але-ж таке виступлене в Болгарії дуже небезпечне. Так доля Такева була вже від давня рішена. Дня 23-го мая с. р. їхав Такев і Константинов пізнім вечером до Татар-Базарджик. Спочатку сидів Такев на лівім, Константинов на правім боці повою, але по дорозі вони принакрово заміняли свої місця. Нараз роздали ся до 15 вистрілів на ліве сидячу особу, в котрій догадували ся поцілити Такева, і — Константинов нав трупом. Такев поїхав з своїм замордованим товаришем до базарджикого префекта поліції Пізанова, але сей не хотів его навіть слухати і не зробив о убійстві жадного доведення до висшого уряду. Лише завдяки енергичному прокураторови Маєрови удало ся зарядити слідство і віднайти убійників. Тепер же роблено прокураторови всякі можливі труднощі, аби справа не вийшла в світ. Ему на поміч прислано заступника прокуратора Милкова, котрий Маєра старав ся завернути з вибраної раз дороги. Коли-ж однак справа стала проте голосніша, перенесено Пізанова в инший повіт. Тоді зізнав молодший префект перед слідчим суддею, що Пізанов его виразно питав, чи не міг

би казати убити Такева, а коли він о тім не хотів нічого знати, сказав Пізанов: „Може ти не маєш порядних жандармів; коли так, то віддали кілька з твоїх, а я натовісь дам кілька з моїх, они вже все зроблять.“ Коли-ж молодший префект таки не згодив ся на таке, его перенесено в инший повіт. Прокуратор Маєр зажадав арештованія Пізанова, а найновіші відомости доносять, що правительство згодило ся на его арештоване. Цікаво ще, що один богач у Филиппополи казав в пам'ять Константинова вибудувати величезну криницю; на переді уміщено велику таблицю мармурову, де під датою замордованія поета стояли слова: „Замордований павуючою ордою.“ На висшій наказ знято ту таблицю. — Так можна надіятися нового голосного процесу, в котрім викаже ся, що в Болгарії „усувають“ — подібно як Стамбулова і Анну Сімонівну — всіх, котрі не вигідні князеві і его правительству. І такий князь хоче здобути титул короля!

На світову виставу в Парижі в 1900 р. висилає і Австрія своїх заступників. З Буковини іменованний членом центральної комісії австрійської бар. Николай Мустаца.

„Парх“ перед судом. Дві жидівки черновецькі посварили ся о горнець дощівки і одна сказала другій „die Parch.“ Прийшло діло до суду і перший судія засудив жидівку на 15 зр. кари, однак трибунал апеляційний оріє по довгій нараді, що в слові „парх“ нема ніякої обиди, бо оно означає рід слабости, за котру варта дотичну особу навіть пожалувати.

Особливе товариство. В Новім Йорку в Америці повстало в останніх часах жіноче товариство, що приняло на себе особливий обов'язок. Ото цілю сего товариства є вишуковане жінок людям — горбатим. До товариства можуть належати вдови або панни не старші над літ тридцять, зовсім здорові і нормально збудовані.

Страшне нещасте лучило ся сими днями в Кременчузі, місті полтавської губернії на Україні. Вода забрала купелеве заведення на Дніпрі в хвили, коли в ній купало ся більше як 400 жінок; з них утопило ся 200.

Любовне осявідчене — шкільна задача. Місто Тулуз у Франції страшно зворушене. Не тому, що знов лучили ся фальшовані при виборах — такі річі вже не зворушують Французів, лише Русинів — але тому, що абітурienti дістали цікаву задачу при іспиті зрілости. А іменно мали на задачу з французької мови написати: „Любовне осявідчене Федри Гіпполитови.“ З того вийшов страшний крик материй, особливо тих, що їх сини перинали при іспиті. В газетах казали видрукувати протести, а вікниці — як би того було мало — казали написати по улицах міста оголошеня, де при кінці таке стоїть: „Ми голосно заявляємо, що коли послаємо наші діти до школи, то хочемо, щоби їх цинили. Ми хочемо, щоби з них зробили честних людей, а не передчасних лайдаків. Жадаємо, щоби назвали нам імена тих святих, котрі відповідають за такі задачі, і жадаємо уявлення декана, котрий допускає такі річі в школі.“ Протестуючі мами хочуть вислати депутацію до міністра, щоби уважав цілий іспит. На тім вийшли би найліпше перепанні ученики. Не завидимо міністрови тої хвилі, коли мами придуть протестувати.

Запам'ятайте собі сей лік! Якийсь дуже інтуерний лікар чи антикар винайшов лік, котрий має заступити загально знану кокаїну, і охрестив его ось як: Bensolyn-methyltetramethyl-γ-oxypiperidincarbonsäuremethylester. Най собі запам'ятайте се імя, хто хоче уживати того ліку. Бідні лікарі, а ще бідніші антикарі!

Складки. На Народний Дім в Чернівцях зложили пп. Фріет 3-30 зр., Семенюк 1 зр., Ник. Савіцький 50 кр., В. Гишка 50 кр., В. Чесниківський 1 зр., Ом. Манастирський 50 кр., о. Манастирський 1 зр. і Мик. Сименюк, Марія Дроздовська, Матильда Вальтер, Андрій Зугаєвич, Евгений Недільський, П. Продан по 50 кр., Д. Маріячук 1 зр., Г. Луцуканко 2 зр., Федір Чернецький 2 зр., Мих. Сиротюк 1-30 зр., Онисим Попович 1 зр., Омелян Влад 2 зр., Стефанія Хшонетовська 50 кр., Мих. Тевтул 1 зр.: Іля Бунура, Валерія Хшонетовська, А. Жуковська, В. Арийчук по 50

кр., Д. Альбота 1 зр., Ів. Циганюк 1 зр., Юр. Анон 2 зр., М. Томоруг 1 зр., Стеф. Циганюк 1 зр., Тим. Гидий 1-50 зр., Лука Борович 5 зр., Дим. Павнел 5 зр., Пар. і Іван Прокоповичі по 1 зр., І. Григорійчук 2 зр., Дмитро Падуря 2 зр., Осип Терк 50 кр., „Фінансова сторожа“ 1 зр., — Георгій Якубович, Ант. Шілер, Осип Хоміцький по 50 кр., Іван Тевтул 40 кр., Іля Бойчук 1 зр., о. Єзєрський 50 кр., А. Жуковська зі складки 1 зр., Анна Кокоріяні зі складки 1-08 зр., Гр. Ганкевич 1 зр., о. Ів. Ших 2 зр. 57 кр.

Членські вкладки до Народного Дому зложили пп. Віктор Івасюк 29 зр., А. Зугаєвич 4 зр., Войновський з Юрківців 5 зр., Бажаєвський 5 зр., І. Терлецький 3-50 зр., уч. Клим 4 зр., Брандель 1 зр., Іл. Омельський 6 зр., Д. Тарновецький 3 зр., В. Радомський 4 зр., Т. Жалковський 2 зр., Ів. Савіцький 5 зр., Он. Ілюк 1 зр., Стеф. Семенюк 1 зр., Кордашевська 30 зр., Ник. Сивнул 6 зр., Ів. Мандичевський 30 зр., Адольфіна Стратичук 50 зр., Іларій Любинецький 1 зр., Вас. Турушанко 5 зр., К. Цурканович 1 зр., І. Крилатий 5 зр., Іл. Прокопович 1 зр., Д. Кейван 1 зр., О. Веренка 1 зр., М. Кракалія 2 зр., Стефук 1 зр., Велегорський 1 зр., Ів. Сивнюк 3 зр., Андрюк 2 зр., Гр. Ганкевич 4 зр., Брага 5 зр.

На бурсу Народного Дому зложили: Черновецька руска громада складка місячна 10-50 зр., складка в Ширівцях 16-11 зр., пп. Данилович з Кутів 1 зр., Союз з вечерка в Кіцмані 11 зр., І. Жмурський 50 кр., Г. Веренка 50 кр., Ом. Тарновецький 1 зр., Бемер 50 кр. і Ев. Стрийський 2 зр.

Для св'ященників. Добре натурально вино, кадало, і світло церковне, добре і правдиве, що не нищить церковного мальовила, має на складі п. Анна з Голотів Москва у Вишніці. (Гаядть аноне!)

Телеграми „Буковини“.

З дня 7-го серпня 1897 року.

Відень. Цесар звіджував вчора мієца, де повині наробила величезної якости.

Букарешт. Вчора вернув болгарський князь Фердинанд до Болгарії. Приняте в королівській дворі в Сінаї було таке холодне, що князь навіть не вступав до Букарешту. Загально замічають, що урядові румунські газети не подали телеграм гостини князя.

Букарешт. Холодне прийняте болгарського князя толкують приєрем вражієм, яке зробив тут процес Бойчева.

Петербург. „Новое Время“ надіє ся, що підчас гостини німецького цесаря удасть ся его настроїти прихильнішим для Греції.

Берлін. Німецькі газети все ще не можуть успокоїти ся, що російська праса так холодно відноситься до гостини німецького цесаря.

Кольонія. Kölnische Ztg. доносить з Білгороду, що відносини між Туреччиною а Сербією напружені. Турецький амбасадор в Білгороді зажадав виснаження воєнних приготувань в Сербії.

Канеа. Європейські адмірали заявили губернаторови Крети, що не стерилізують, аби турецькі кораблі знаходили ся на грецьких водах. Порту відповіла на се, що кораблі і військо не вислазано на Крету, лише до Сіпри.

Царгород. Арештоване підозрілих Вірмен не устает. Арештовано також двох найвизначніших редакторів турецьких, з котрих один застрілив ся у вазниці.

— Лайдак! — крикнув Стефан несамото. Се лена річ. Я кореспондував не з дівчиною, а з Петром... Хоч хто знає?... Звідки міг він знати, що она — тогди на примір — буде в ринку коло палатів, та ще й з братом і служницею?

Перейшов в мысли всі епізоди, всі подробиці.

— Лиш те одно неясне... Але рента... Обтяжуюче для него головою те, що запросили на еходини випадати все якось в таку пору, коли я не мав часу. Раз кличе на ту годину, коли у мене виклад і професор читав каталог; раз затаїв перед мною лист і передав мені доперва тогди, коли минула пора і я спізнав ся. В поділю кликала мене тогди, коли я мусів іти на засідане комітету, а найгіршого вже збитка зробив мені з іспитом! Все було так уряджене, щоби мене впровадити в як найбільший клопіт, наблизити мене як найбільшій колізії. Також, щоби все те складало ся случайно. Мусів то укладати хтось з планом і такий лиш, хто знав, коли я занятий.

(Даліше буде).

П. М.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публику, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вижниці

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Вив. місцевій і доокрестній публиці

каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво, СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ,

папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвратною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

Котвини

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі.

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.: можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвинцею і приймати з остерожністю лише флажки зі знаком охоронним „Котвини“ бо лише ті правдиві. Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетом дипломом и. в. міністерства торгавлі.

Краєве товариство ткацке

„PRZADKA“ (ПРЯКА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні зв'язки з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСЬКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковим і адамантовим; також доставляє матеріалів на компетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ.

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (пошта, телеграф і станція залізнична в місті).

Прібірки і цінники на жаданє оплати і відвратною поштою.

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як найдокладніше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 ар. в гору.

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Наві просять дешевше як вусюди, а улюблені, ще добре удержаві почавши від 20 ар. і то на готові гроші і на випадок. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю туу безплатно через цілий рік. Руєння, удавайте ся до мене, бо я також Руєнні і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич.

машинист у бровара Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпани і хінського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Великий вибір
ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ
для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Високі
і
низькі

КАЛЬОШІ,

з зм'якшеним піллям для нп. офіцарів.

КАЛЬОШІ для ПАНЬ,

з л'ямом легім, 75 грамів.

Най-
но-
війші!

Черевики для гімнастики з гуми.

Кальоші для дїтїй, навіть одно-
літніх.

10% рабату!!

даємо лише ми від ціл за біле
м-а Сієра після цїнника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожи
почавши від 1.58 ар.

ЧЕ- РЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з гумовою.	2.50 ар. — 0. — ар.
хлопців	2.50 — 0. —
дам.	2.50 — 0. —
до шнуровання	2.35 — 0. —
до зашнуровання	3.98 — 7. —
закерки, яєнти з швангою	1.75 — 2.10
з козлиної шкіри, м'ягкі	1.35 — 1.50
дівчат, шкіряні, т. зв. Bergstielger	1.85 — 3. —
дівчат	1.10 — 2.10
хлопців, ЧОБІТКИ	3. — — 1.25

Великий вибір **ЧЕРЕВИКІВ** до гімна-
стикования!

Найновіші Краватки

зати, машин. Левалієли
до вязаня,
від 20 кр., 40 кр. 50 кр.,
до 98 кр.

Рукавиці Glacé,

з оленя шкіри, з шведско-
го шовку, з ниток найви-
щих фабрик.

ВЕЛИКИЙ С К Л А Д

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Месмера і Сп.

Одинокий склад

з фабрики.

І ГІКЛЯ

і Сипів

в

Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тироді, чорної і синьої барви, почавши від 1.18 ар.,
для мужч., тироді від 1.18 — 2.28
хлопців тироді. від 0.78 — 1.18
дівчат хлопцевих мораків бо-
брові в різних барвах, від 1.98

ПАРАСОЛІ

з зе- руч-
ліз- ка-
ними ми

з чистого шовку від 5. — — 6. —,
зати-лізі — 1.38 — 1.98,
з чистого шовку — 1.38 — 2.18,
зати-лізі з шовку — 0.98 — 1.58,
з афганського дерев-
ляного ручками від 0.75 — 1.90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
ПАРАСОЛІВ
пошитих.

Найновіші АНГЛІЙСЬКІ
ПАЛІЧКИ.

Величезний
вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладкі від 1.10 поч.
з шовку — 1.38 —
гладкі — 1.58 —

КАЛІСОНІ

з найліпшого гладі-полотна,
французького крою від 0.98 поч.
Корсетки для мужчин, гладкі,
гладкі, білі і в різних бар-
вах, від 0.18 ар. поч.

Льняні хусточки в модних
барвах,
12 штук від 0.80 — 1.10.

ПОНЧОХИ

від 1.30 — 3. —.

КОВНІРИ

МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, пошиті,
6 штук 1.20.

Маншети, II. сорти, пошиті,
6 штук 1.50.

Ковніри I. сорти, пошиті,
6 штук 1.05.

Ковніри II. сорти, пошиті,
6 штук 0.90.

Ковніри для хлопців
6 штук 0.80.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і ад-
міністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 вр.

Перегляд часописий.

Як звісно, оснували буковинсько-румунські послы в останній сесії ради державної свій особний національний клуб, а через то відступили від своєї дотеперішньої тактики, виступати в першій лінії яко представителі консервативного напрямку і Буковини яко такої, а в другій лінії заступати національні інтереси свого народу. Другими словами з буковинсько-румунськими послами в раді державній наступила в сій сесії без ніякої видимої причини така сама переміна, яку викликали в ліберальній партії язові розпорядження для Чехії. Іменно подібно як ліберальна партія резигнувала з характеру політичної міжнародної партії і перемінилася в національно-німецьку партію, так і румуни покинули тактику, виступати в раді державній яко політична партія без національної закрески в першій раді, а стали національною партією.

Факт сей пояснюють „Буковинський Вѣдомости“, котрі з Волохами стоять в близьких відносинах, в такий спосіб:

„Та обставина, що переміна та наступила без ніякої видимої і уловимої причини, а далше ще і другий факт, що свій дотеперішній орган *Gazet-y Bucovinei*, майже рівночасно з тою переміною румуни перестали видавати, дає тим більше до мислення, що *Gazet-a Bucovinei* була своїм духом не менше національною, як і теперішня „*Patria*“. Отже загадочність тої переміни обяснив посередньо один знатний і

міродатний румунський діятель в слідуочий спосіб.

Причини переміни тактики, а також і фірми румунських послів в державній раді належить шукати так в причинах личного як і загального характеру. Личний характер носить та обставина, що декотрі дотеперішні керівники румунського руху втрапили в очах румунських мас той ореол, яким були дотепер оточені, і стали бути по гаді сих мас за мало народниками-націоналістами. Барону Мустаці, котрий єсть без сумніву тілом і душею румуном-патріотом, але яко досвідчий і зрілий політик не єсть вузкоглядним і уміє після потреби репрезентувати і ширший світогляд, ділають той закид уже від давна. Жертвою подібною від кількох літ в румунських масах пронагованої гадки пали також краєв. маршалок Лунул, посол барон Гормузаки, а в останніх часах також посол Мод. Грігорча. Коли сей останній в 1894-ім році виголосив в бук. краєв. сеймі бесіду по румунськи, визвала его личність в румунських кругах велике одушевлення, газета „*Desteptarea*“ писала в его честь одушевлені похвали, а не-румунські газети робили ему рекламу, характеризуючи его яко найгорячішого румуна-націонала навіть з доброю закрескою шовінізму. Але відколи п. Грігорча обняв із рамені політ. товариства „*Concordia*“ ведене редакції „*Gazet-y Bucovinei*“, гадка румунських мас перемінилася ся. П. Грігорча явив ся іменно таким обережним, що статі „*Gazet-y Bucovinei*“ — щоби не кинути найменшої тіни на свій нарід — цензурував строже як сам держ. прокуратор,

або поліцейський урядник в краєв. правительстві. То приводило до конфліктів межі г. Грігорчою а фаховими редакторами-журналістами, визвало несмак межі румунською публікою, котрій ставалися приступними ті редакційні тайни, знищило віру в горячий націоналізм г. Грігорчі і знищило „*Gazet-y Bucovinei*“. Нова газета „*Patria*“ є тим самим, чим була „*Gazeta Bucov.*“ однак з тою різницею, що личности як п. Грігорча і др. не мають на ню впливу.

В виду всього того, що стало ся, буковинсько-румунські послы державної ради, що виступали дотепер лиш яко політична партія в строгім того слова значінні, приступаючи по розбиттю клубу Гогенварта к сотворенню нової організації, не сотворили ні „буков.-консервативного“ клубу, лиш „румунський клуб“ і вивісили на свій прапор національну фірму і національний характер для того, щоби в очах румунської публіки реабілітувати ті личности зпоміж себе, о котрих кружили сумніви що-до їх націоналізму. То єуть причини личного характеру, обясняючі так утворене „румунського клубу“ в держ. раді, як і переміну „*Gazet-y Bucovinei*“ на „*Patriu*“.

Причини загального характеру єуть такі: Політикою своєю надав теперішній міністер-президент всім партіям закреску національну, так що навіть соціалісти не зуміють удержатись яко однолітня партія, лиш будуть німецькими, чеськими, польськими і т. п. соціалістами, коли не схотять жертвувати раниєю бітв голошених собою наук у своїх народностей. Ціль тої політики гр. Бадені ясна, бо єї провідною зьвіз-

11) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане
ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Далше.)

Не хто вищий, лиш він один міг се робити. Бестія! Згине під моїми кулаками... Але перша річ, викинути его з хати.

Вхопив его подушку, кошик і коздру і викинув на коритар... По хвили надумав ся інакше.

— Ану-ж він не схоче винести ся? Вія так само легальний зловатор сєї хати як і я. Так щоби не торгувати ся — бо не говорю з ним більше — я забираю ся.

Приніс назад повикидані річі і привів ліжко до порядку. Шафа, котра служила їм за спільну гардеробу, була власністю Стефана. Повитав з неї річи Петра і порозкидав їх по землі. Перевернув шафу на хребет і впакував до неї постіль. Ліжко розібрав і поклав коло дверей. Брав ся вже спакувувати книжки, як надійшов Петро.

— А ти що робиш?

— Що роблю? Я тобі покажу, що я роблю, бестіє! — і кинув ся на него з затисненими кулаками.

Петро відскочив аж за двері. Стефан вхопив листи і показує ему.

— Кажи мені сейчас, чия се робота!

— Поволи, поволи. Не горячи ся, — відповідає Петро цілком флегматично. — Послухай хвилю, а я тобі розясню.

— Розясниш? Оно само собою ясне!

— Який ти нетерпеливий! Най я скінчу. Отже по перше. Листи були замкнені в моїм бюрку. Они тепер в твоїх руках. Се значить, що ти дістав ся до них дібраним ключем, або по просту вломив ся, щоби викрасти мої папери. А знаєш чим то пахне?! Після параграфу 461 закона карного, від одного тижня, до шість місяців арешту.

— Ти ще киши собі з мене? Хочеш щоби я тобі голову розчерепив?

— Не забувай, що за то є параграф 152. з криміналом від нів року до року; за саму твою грозьбу можеш дістати після § 496 від трох днів, до місяця.

— Стефано, не тивай ся. Я признаю, що я зробив тобі малу прикрість, але се не лежало в моїй інтенції. Я й не думав, що ти набеш собі тим так голову, що будеш дуріти. Але коли я вже зачав і бачив, як з того виходять смішні козисні, не міг повдержати ся, щоби не доливати до огню оливи. На моїх місяцях, був би кожний — і найбездарніший — провадив інтригу до кінця. Хочби лиш з цікавості, що з того вийде, як оно скінчить ся. Сам не за-

перечив, що се було щось такого, за що варта дати і шістьку. Чи не грандіозна се забава?

— Забава? Тобі забава, а мені іспит пропав! Де мій іспит? Віддай мені іспит... Віддай мені рік! — кричав заціпеній. Вхопив за будильник і шпурнув на Петра.

Щастє, що відскочив на бік. Будильник ударив собою в стіну, зойкнув, заскреготів і ляг на землю, без голосу, без духа. Петро усміхнувшись, знов підійшов до дверей.

— Мій будильник — мій будильник! Злосливе ушкоджене чужої власности. Параграф 468 закона карного. Один до тридцяти днів арешту!

Стефанови було сего вже за багато. Розкричав ся на ціле горло.

— Чоловіче — успокоював его Петро. — В твоїм власнім інтересі опамятай ся. Не кричи так, бо позбавлять ся люди, і як довідають ся о що пішло, осмілиши ся на ціле житє. Я ще й до газет подам.

— Се вже останнє лайдацтво, що ти важиш ся ще кинути в мене! З тобою не маю вже що говорити. .. видко дуже зле пізнав ся на тобі, коли міг так довго жити з такою собакою, з такою відлою скотиною!

— Що ти сказав? Повтори! — Впрочім не потрібно, я добре чув.

Петро виірив ся і з грізно-патетичною повагою проголосив:

дою: *divide et impera*. На мовних розпорядженнях для Чехії не скінчилося. Граф Бадені прийняв за рішення мовного питання в цілій Австрії, а тепер приготував мовний закон для цілої Австрії. В виду того в найближній сесії держ. ради національні інтереси виступлять на перший план, а коли румунські послы з Буковини не були би зорганізовані в національну групу в мин. сесії, то мусіло би було то наступити в найближній будучності.

Виступлене впрочім румунів як національної групи вичалося уже успіхом, бо гр. Бадені обіцяв уже румунам паралельні класи при вишній гімназії в Чернівцях і в виду сего уважають румуни за свій обов'язок правительству гр. Баденіого підтримувати, щоб та обіцянка здійснилася.

Цікаво, чи Волохи дістануть такі самі „волоскі“ паралельки, як ми дістали „руські“?

* * *

Про польське віче в Тішині ми вже писали коротко кілька разів. Описали також, як оно відбулося, та як по ній одні Поляки стали кричати на соціялістів, що розбили віче, а другі брали їх в оборону.

У львівській організації соціальних демократів „Robotnik-u“ поміщено опис тішинського віча, щоб дати відправу польській прасі за докори непатріотичного поведіння польських соціялістів на тім вічу. З сего опису виймаємо деякі характеристичні уступи:

„Обивательство польське — пише Robotnik — агітувало на передвічєвих нарадах у Львові і Кракові за справою тішинською. Соціальні демократи зазначили такі свої погляди: треба заявити обурення для кола польського, котре своєю політикою не в силі дати Полякам шлеським прав заборонених австрійськими законами основними; жадають законів, а не міністерських розпоряджень, для поладження квестий мовних; висказують вотум недовіри правительству Баденіого; протестують против

віроєповідної школи народної; взивають всіх послів, котрим лежить на серці справа просвіти шлеського люду, щоб виступили з кола польського.

Політичні мантиї тішинські: Сьвежи, Міхейда, Крайзель і Лондзин знали про ті наміри соціялістів і вмаляли наперед в люд шлеський, що соціялісти хотять розбити віче. На тиждень перед вічем переговорювано з Реґером, проводиром шлеських соціялістів польських, а сей домагався поправок в резолюціях вічевих. Комітет вічевий не хотів згодити ся на далеко ідучі поправки, тож соціялісти заповіли, що викличуть на вічу дискусію. Рівночасно розвинули соціялісти живу агітацію, щоб їх сторонники численно явили ся на вічу. Комітет вічевий був ще більше напояханий. Кс. Сьвежи дав слово честі, що Реґер прийде до голосу на вічу.

А ще одна річ — докидає Robotnik: За вижебрані гроші від польської суспільності куплено в Тішині „рудеру“ на польську гімназію за 60.000 зр. Значні оцінюють каменицю на 20.000 зр. Многі усміхаються крадьком, коли говорять про се купно. Німці глуляють з „polnische Wirtschaft“ і з... розкидування грошем польських проводирів в Тішині.

Н О В И Н К И.

Чернівці, дня 9. серпня 1897.

Особисті звістки. Директор доменів Ульман прибуває дня 11 с. м. назад до Чернівців і переймає діла дирекції. — Професор при червоно-вещкій вишній гімназії Віктор Преліч авансований до восьмої ранги. — Директор пошт Пош виджає на кількатижневий урлоп до Добринівців. Справами дирекції завідує підполковник секретар Ліхтендорф. — Інспектор краєвий др. Тумлірж почав свій кількатижневий урлоп і передав свої урядові діла конценістови правительству Мікульому. — Президія краю надала опорожнену гр. кат. парохію в Радівцях тамошньому адміністраторови о. Евгенію Данилевичови.

Сталі інспектори шкільні. У всіх провінціях Австрії покликають провізорично на уряд

окружних інспекторів шкільних осіб з між професорів гімназійних, реальних або народних учителів. Вони дістають крім своєї пенсії як професори тільки навішалі на кошта подорожній а по укінченню своєї чинності як інспектори вертають на своє давнє становище. Тільки Галичина становить у тім вигляді виняток і завела у себе сталих окружних інспекторів як урядників восьмої ранги. Се показало ся хосеним і тепер старають ся другі провінції о системізованні посад окружних інспекторів шкільних. Президія краєва Буковини піднірає також сю зміну в міністерстві просвіти а оно відноситься прихильно до того бажання. Бути може, що вже в недалекий час буде ся зміна переведена.

Другу військову музику дістали Чернівці. В суботу минувшого тижня прибув до Чернівців 32. батальон стрільців зі своєю музикою, і вже в неділю она звеселила місто концертом в однім з реставраційних городів.

Електрично-стало приповідкою в Чернівцях. Світить ся електрично, їдуть ся електрично, кунають ся електрично (їдуть ся трамваєм до Прута) а тепер вже і дають електрично. Кондуктори електричні відзначають ся енергією і грубостію. При найменшій нагоді обсилюють пасажирів простакою лайкою мов би публіка була задля трамваю а не трамвай задля публіки. Одного пана, що отворив собі сам двері стоячого трамваю на перестанку, назвав такий електричний поїздик словами *gemeiner Kerl, elender Hund* і т. д. і казав ще поліцаєви арештувати спокійного обивателя. Поліцай хотів не електричний, але доповнив словар кондуктора не менше електричними простацтвами і мало що не забрав пасажера на поліцію за таку страшну, електричну провинку. Рішучо за багато тої електрики.

Повени. У всіх краях, діткених повенями, автономні влади заходять ся коло акції ратункової. Видля краєвий горішньої Австрії дійшов ся на надзвичайне засідання і поухвалював кончини запомогти, опустити податків, охорони берегів і т. п. Крім того постановили віднести ся до військової управи і до міністерства краєвої оборони, щоб жовнірів не покликували сего року на військові вправи, щоб відпустили резервістів, котрі вже ставили ся, і жовнірів, котрі третій рік відбувають чинну службу. На те доносить *Fremdenblatt*, що відкликати маневрів є неможливе, але військові влади звернуть підчас вправ свою увагу на сторони, навіщені повенями, і не будуть там улаштовувати жадних вправ та увільнять резервістів, проходячих з тих сторін. Видля краєвий застановив ся також над тим, чи не скликати би сейм на надзвичайну сесію; постанова в тій справі западе на найближшій

— Ви осмілилися ся сказати мені, — мені шляхтичеві, мені лейтнантові від резерви, ви осмілилися ся сказати собаці і підла скотина. Прощу приготувати ся на візиту моїх свідків.

З повагою відвернувся і з повагою виїшов.

* * *

Уложено, що будуть стріляти ся в брюховенськім ліску, друга залізнична станція за Львовом. Стефан прибув на місце в полудне, Петро був там ще від вчора. Лікар мав надіхати фіяком за годину, тож наші пішли до реставрації, покріпити ся винцем. В сусідній кімнаті грала музика і якесь товариство зі Львова забавляло ся танцями. Один з секундантих вкрутив ся до середини і за якийсь час виїшов задиханий і стирив з чола піт. Знак, що ноги его не спочивали.

— Знаєш що, Стежку? Ти і так не побачив уже завітрянного сонця... Раджу тобі, загулай собі в посліднє. Там і Петро гуляє.

— Чому ні! Лиш се якесь замкнене товариство.

— Нічо. Я знаю аранжера. Представити нас. Представляю тобі також одну мою знайому. Найгарніша з усіх і дуже добра тансерка.

Дівчина, з котрою хотів познакомити Стефана, сиділа при самих дверях, обернена до них плечима.

— Панно Сальоме. Представляю вам Сте-

фана Порубальського, товариша і найближшого приятеля Петра.

Темно, темно... не в кімнаті, а в очах Стефана. Петро рукою чоло, бо здавало ся, що его мозок висох, розліз ся на мілкий шісок і сипав ся з голови носом, ухами, устами.

Коли по довгій хвилі троха опам'ятав ся, так, що міг пізнавати окружене, увидів як дівчина придиває ся ему цікаво і показує ему свої білі зуби. — Сміє ся з его заклопотання.

Виїдлив пару незрозумілих слів, що ніби на хвилю звиняє ся і виїг в город. Серце гримало, в голові дупало як би хто дувив єй між двома шрубками...

Заграли музику і він вернув на сажу. Она вже крутила ся.

— Ах се „wielebny“ — бо закримітив, що в него нема вусів.

Стефан здурів. — Чи Петро писав листи, чи она сама? — питав себе. — Нині загадка вняснить ся.

Як лини безвусий посадив єй, пустив ся и він просити. О тім, що по послідній їх стрічці она може ему відмовити, він не подумав навіть. До перна коли перестали танцювати і він відпроваджував єй на місце, нагадав собі ту аферу. Зробило ся ему горячо.

— Маю охоту пройти ся. Поведете мене в город?

— Панно Сальоме! Я навіть не маю відваги звиняти ся перед вами, просити вас, що-

бисте вибачили мені, не гнівали ся за моє захвальство — виїдлив.

— Тихо, тихо! Тепер і не гадайте мені о тім. Тепер я хочу бавити ся. До протоваду закличу вас пізніше. Порахуємо ся! Будь що будь, а вам того не дарую. Зандачу вам за все... За тамте, і за те, що ви хотіли застріляти Петра.

— Хто сказав вам о тім? Може ви і его знаєте?

— Знаю. Знаю о всім, і про історію, — і глянула ему кокетливо в очі. — Петро мій кузин... Заїдм в кругольню, тая холода.

— Кузин, Петро наш кузин? І Стефан страшно зареготав ся. Тепер зрозумів все.

В кругольню застали Петра. Сидів при бутельній вина, в дощиті уже роженім гуморі.

— Я не дозволяю вам бити ся. Мусите помирити ся.

— Не гнівай ся за те, що я тобі наговорив. Ти-ж знаєш, що се не було без причини.

— Ой, а не гніваю ся — зачав Петро плакливо — але гризу ся. Я страшно гризу ся за твоїм ієвентом. Так гризу ся — говорив плакливо — що мушу, мушу стрібити ся, — і винорожив шланку до дна.

(Далше буде)

засіданню. — Виділ краєвий долішньої Австрії зібрався в суботу на засіданні в тій самій цілі. Гадка така, що треба буде прасити пів мільона зр. державної заемоги, а таку-ж суму буде мусів дати сойм з краєвих фондів. — Так само і в Чехах і на Мораві акція ратуноква є в повнім ході. Лиш у нас не чути нічого, як коли би сей рік належав до семох ситих єгипетських років. А таки недорід в нашім краю є такий великий, що не треба й повенити; до того шкоди наслідком туч і злив такі, що більша частина сільського населення і перезимувати не буде мала чим. Але о якім небудь ратунку ані слуху; ще мабуть час, бо ще голоду нема.

Нещасливий випадок. Почтова експеди-торка панна Ольга Григорович їхала возом до двірця в Глибці, щоби перебрати пакунки поч-тові. По дорозі сполосилися коні, перевернули віз, панна впала з воза і зачепилася сукнею о колесо. Так тягнули коні її по штурваній до-розі кілька метрів далеко. Нещасливу понесли неприємному на станцію, де лікар заопікував ся нею. Побойують ся, що не лише він, але і в нутрі наступили тяжкі uszkodження. Візник лег-ко ранений, віз цілковито розбитий.

Прийняте цісаря Вільгельма в Петер-бурзі випало дуже світло. Погода сприяла, тож приїзд німецької цісарської пари на кораблі „Го-генцолерн“ був правдивим морським торжеством. Безліч караблів російської флотії і приватних лодий витали гостий сальвами і музикою та мали різнобарвними хоругвами. Цар і цариця з архикнязями вступили на німецький корабель і там привітали своїх гостей. Цісарі поцілували ся і обняв ся дуже сердечно а відтак поцілу-вали руки цісареві а цісареві цілували їх в чоло. Одушевлені оклики з окриваючих кораб-лів товаришали тій церемонії. Відтак наступив в'їзд до царського двора. Німецькі часописи ви-дають в тім прийнятті найбільшу поруку мира. Ці-сарів німецького і російського зближають родинні звязи, пишуть німецькі часописи, і між ними не потрібні комедії взаємного одушевлення, як з Францією, а натомість панує шира сердечність.

Страшна сальва. В хвили, коли князь Фердинанд приїхав з Румунії до Русуку в Бол-гарії, вибух там цілий магазин пороху. Була се не привітна сальва для князя, але страшне не-щасте. Вибух був такий сильний, що при нім утратило жите над 100 людей, 46 осіб загинуло на місці, а 60 осіб так дуже покалічило і пона-рило, що нема надії на їх ратунок.

Наїхали на себе під Будівничими в Че-хах хебекого-віденський поїзд поспішний на осо-бовий пратський з причини злого установа зво-ротний. Машиніст поспішного потягу зміг ще пустити противну пару, але вже за пізно. Удар наступив такий сильний, що локомотиви вилетіли з ший і зарили ся глибоко в землю а чотири ва-гони поторопили ся в кусаки. Тим дивнішим, що ніхто не стратив життя при тім нещасті, а обійшло ся на 14 легко покалічених. Поспішним поїздом їхав архикнязь Мірко чернотворський зі своєю свитою. Він спав ще у спальнім вагоні, бо се була третя година рано і ему нічого не стало ся, хотай его вагон також вискочив із ший.

Убийство і рабунку допустив ся недав-но Леонтий Рунзан з Низиних Партештів на ді-дичу Івані Сімоновеским в Яссах, у котрого був на службі враз зі своєю неслужбою жінкою Ма-риєю Стругар. Перед кількома днями приїхав до Гурагумори румунський комісар поліції з Яссів і вказав на Рунзана як на підозрілого о сповнене убийства, бо зараз по смерті Сімоновеского зник з Румунії. Наші влади уважали підозрілого Рун-зану враз з его співницкою, а він признав ся до злочину. Заочинців, при котрих ще наїшли 200 франків із зрабованих грошей, передано по-вітовому суду в Сольці.

Малий хрунь. На Клокичі, передмістю черновецьким, жінка згинила безрог Писава Вен-жовска повела дитину, що своїм видом подобає цілком на свинку. Хлопчик той має вже місяць і здоровий, а що осяти не може своїм рийком, то мати кормить его ліжочкою. Лікарі кажуть, що він буде жити, бо нормально розвинений а

навіть досить розрослий. Ноги і руки має люд-ські а головку цілком свинську. Ніс продовжений кінчить ся широкими ніздрями як рийка у свині а під ним нема горішньої губи. Борода зовсім посушена взад і звужена так, що творить мов долішню щочку свинського рила. Оправа очий ціл-ком як у свині а вузке, плоске чоло покрито ко-ротким, чорним волосом мов щетиною. Дивний сей порід мусить застановити кожного, бо тато малого хруня не був ніколи виборцем, отже і правило унаслідження не може обяснити сего ви-брику природи.

Шпігун Бартман переданий на особне жадане міністерства справедливости до закладу карного в Градисці. Єсть се незвичайним випад-ком, бо вказів, що підлягають віденському вис-шому судови краєвому, ніколи не передають аж до Градиски. Здає ся, що Бартманови буде там безпечно...

Славною начальника поліції мало дотепер місто Вандбек під Гамбургом. Був він передше пруским офіціром і завів давню, зі смертю Фридриха Великого залишену систему нагайкову. Урядників підчинених карав в той спосіб, що велів їм класти ся через поруче софи і апікував їм тріначкою, що і куда треба. Один урядник, покштувавши такого добра, розхору-нав ся. Цікавого начальника тепер засуспендо-вано і він стане перед судом... Цікава річ, що би він сказав, як би так суд присудив ему від-повідну порцію нагай...

Не удало ся. В однім селі малюють ма-лярі церков. Сторож церковний підпав собі і взяв пригорці тютюну котрогось панича, але на нещасте не мав уже сили вийти з хати і за-снув з тютюном у руці. Паничі поганьбили его за те, а коли ще й жінка стала ему дорікати, він, сказавши жінці, що піде на під і повісить ся, дотримав слова. Але сусіди швидко подізли за ним і відрізали его, розуміє ся, ще живого. Досвіта другого дня пішов він на Дністер і хотів утопити ся, та якось вода не приймала Розлючений вернув до дому і не нагадуючись довго — сів обідати.

Також причина розводу. В місті Сен-Дюї, в північній Америці, розвела ся пані Джонс з своїм чоловіком через те, що той дуже неми-лосерно хронів в ночі. Хронів він від хвилі, коли замкнув очі в дрімлі, в котру часто заца-пав при читанні вечірньої газети і хронів цілу ніч до рана. Хронів у всі місяці і всі пори року. Хронів так перерозумів, що було его чути в цілм домі. В наслідок сего пані Джонс не спала в ночі цілими місяцями — і запевнювала суд, що як їй не дадуть розводу, відбере собі жите. Скоро суд переконав ся, що дразлива жінка справді ужила всіх способів, щоби чоловіка від-звичайти від поганого порову, але без успіху, дав їй розвід.

Великий пожар навістив місто Монзетир в Македонії. Ціла жидівська ділянка згоріла до тла а надто ще інші часті міста. В подуміях загинуло 13 дітей. Школи величезні.

Піянство довело огородинка Шуфая в Перемишлі до того, що онотди пробив три рази ножем свою жінку за закиди, які ему робила, коли прийшов до дому в нетверезім стані. Шу-фай були вже старші люди і досить заможні. По тій бібці старий Шуфай повісив ся; жінку ура-товано скорою помічю лікарською.

Піт людський є трутною, як виказали досліди в парижській лабораторії хемічній. Мор-ські свинки, котрим занушено в кров якусь кіль-кість людського поту, здохли а обьявами острого отрута.

Побожний рабін. В Новім Йорку рабін Арон Богуля видав пренес шефови поліції о за-плату 15.000 доларів за те, що шеф поліції змусив его під погрозою арештована приїхати в шабас на поліцію. На поліції треба було за-свідчення рабіна, чи після жидівського ритуалу один з вказів є жоватий, чи ні. Рабін мусів остаточно приїхати, але тепер хоче відшкодо-вати за змушене его до порушення принципів жи-дівської релігії. Що через заплату відшкодована те що стало ся вже не відстане ся, про те не

має гадки побожний рабін. Коби він випроцесу-вав гроші у суді, то вже зі своїм Богом пора-хує ся лекше.

Віщованя Фальба на місяць серпень. В днях 6 до 10 серпня мала панувати велика по-суха, від 11 до 21 буде гарна погода, лише око-ло 15 16 і 18 треба буде сподівати ся бурий. День 12-го серпня будо другорядним днем кри-тичним. Від 22 до 26 заповідає Фальб високу температуру і числені бурі. День 28-го серпня є перворядним днем критичним і від тепер насту-пить правдоподібно зміна, а іменно треба очіку-вати вітристої і холодної пори. Дощу унаде бо-гато, однаков нагальних злив не треба надіятись.

Стрілки з наперу почала вирабляти одна австрійська фабрика, застерігши патентом права своєї новости. Стрілки наперові відзначають ся тою прикметою, що горять надзвичайно довго.

Музикальний пес. Провінційональний цирк давав представлення в однім з міст полудневої Франції. В програмі оголошено, що пес „Азор“ буде концертувати на фортеп'яні. І дійсно пес вискочив на стільчик та почав грати марселянку. Один з слухачів закликав: „Кота, кота!“ Азор зіскакує і щезає, а фортеп'яні грає даліше.

Дрібні вісти. Шлеска краєва рада шкіль-на дозволила відкрити при польських гімназияль-них класах третю класу. — До уділу на лікар-ським конгресі в Москві зголосило ся звиз 500 осіб. З Галичини вибирає ся до сеї пори 70 осіб. — У Львові появили ся фальшиві 20-гелерівки з оло-ва. — В Триєсті дало ся онотді чути трясене землі. — Малир Ляйнольд, що бавить в Архан-гельську, телеграфує, що Андре правдоподібно ула-гомось випадковим під 69 степенем ширини а 35 довжини.

Телеграми „Буковини“.

З дня 9-го серпня 1897 року.

Відень. Цісар приймав вчора на аудієнції президента міністрів Баденського. Аудієнція тре-вала довше як годину.

Гмунден. В долині Лангбат і в долині Ав-рах упали знов хмароломи і паробили великої шкоди. Ріка Альм позривала провізоричні, недав-но поставлені мости.

Егер. Властители домів виповідають мешка-на чесним жителям. Так само віддаляють чесних слуг. Задля бойкоту против урядників староства хоче правительство перенести староство до дру-гого міста.

Царгород. Князь болгарський прибув сюди.

Мадрид. Убийник Кановаса притриманий адвокатом Суаресом називає ся Галаї. Єсть се молодий італієнець, революційний анархіст, що утік з італійської вазинії. Кановаса поцілили три кулі в груди і в чоло. В присутності жінки у-мер ранений по кількох годинах, прийнявши євн-тайни.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

БУРСА „Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і над-
зр 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру-
ської класи гімназійної, а тільки винятково з
особливих причин і ученикам інших шкіл.
Оплата вносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч-
но за пране і 15 зр. місячно за удержане, плат-
них з гори. Питомці мусять вказати ся, що ма-
ють три рази змінити біле на постіль, 6 пар бі-
ли, 4 ручники, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви
і добру одяг; без того не вільно буде ніякому
питомцеві спровадитись до бурси.

Подання о принале до бурси треба вносити
до кінця серпня с. р. Ученики, що ставляться
муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гім-
назійної по вакаціях, мають внести подання о
принале до бурси також до сего терміну; рішене
о їх принале заведе в день самого іспиту. В по-
даннях, підписаних родичами, треба означити до-
кладно, кільки хто обов'язується платити місячно.
Принале завписати буде головню від висоти мі-
сячної плати, однак ученики з недостаточним
поступом і невідповідним поведенням не будуть
зовсім прийняті.

До кожного подання треба прилучити по-
свідне свідомство шкільне, а до подання о зниже-
ні місячної плати ще й свідомство неможливості,
підписане урядом парохіальним, громадським, по-
датковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби
питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

„РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отей свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сушина історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Дарувочок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.
На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“ а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отей

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulsach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодні протоколи та окладки до
каталогів і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожадує. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за реперацию не потребує журити ся, бо я ро-
баю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
сини і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
лїзничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатин, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Бояна, По- вселлї	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карачева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—
--	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межибродів від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.

з **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатин**

до Качика, Гурагумори, Вами і Кімпоуягу	1010	201	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Молдавиць	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станіях Вама, Драгоша і обох Молдавиць.

з **Карачева**

до Чудина в. С.	854	1097	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.

приходять до **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610
з Бурдженів, Іцкан, Гат- ин, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000
з Новоселів, Бояна, Са- дагури	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карачева	645	1037	800	—	—
--	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межибродів тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатин**

з Кімпоуягу, Вами, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вами**

з Рус-Молдавиць	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись мож-на на станіях Вами, Драгоші і обох Молдавиць.

до **Н** **сва**

з Чудина в. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди пасажирські; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський їде о 46 хвилин швидше
від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечера до 5 год. 59 хв. рано і зазначає ся підчерпав
нем мінут.

LINIMENT. CAPSICI COL.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einlauf dieser anerkannt vorzüglichen
schmerzstillenden Einreibung, die in allen
Fällen vorrätig ist, siehe man stets nach der
Marke: „Anker“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

Друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

П. М.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публіку,
що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вижиці

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Вив. місцевій і доокрестній публіці
каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво,
СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ,
папір, прибори шкільні, фарбу і щітка.

Висилка на село виконує ся відвратною поштою.

Услуга ескора. ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появилася она що дня
крім неділі і свят. Поміщає статі про справи
буковинської Русі, але позначкомлює читателів
також із справами Русинів в інших землях
руських. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і вза-
галі о матеріал такий, що обходить кожду руску
родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких
Русинів, свідчить значне число передплатників
її в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса
редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці
улиця Петровича число 2.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільні святках.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрація в Чернівцях ул. Петровица ч. 2.
Передплата
10 ар.

Ревізія думок.

В життю суспільнім ми терпимо не так за свої провини, як більше за провини наших дідів та батьків. А проте так часто не дбаємо, щоби наші внуки і правнуки не терпіли за наші провини!

Борба против того, що тепер настає, далеко легша, як против того, що ми унаслідили. За свою глупоту сиділи наші діди і батьки по три дні в арешті, а ми за їх глупоту караємось довгі літа по темницях. За нашу глупоту будуть наші внуки засуджені на вічну неволю.

Як би від часів Маркіяна Шапкевича аж до 1866 року ми не мали так багато глупих провідників народу, що доконче вперли ся спинити Дністер, аби не плив на Україну, то нині наше національне життя плило би ширшим і упорядкованим руслом. А так виробили наші батьки глупу традицію — і ми нині о ній розбиваємо собі голови.

В то лихо, котре наші діди могли забити палицею, ми нині мусимо стріляти з великої гармати. Коли-ж ми его не вбємо, то наші внуки мусять уживати цілого магазину бомб і динаміту.

По дідах і батьках ми унаслідили тяж-

ку хворобу — москвофільство, що вкорочує нам жите. По дідах і батьках ми унаслідили абстрактні фрази, за котрі боремо ся, не знаючи, в якій они звязи з житем. Такі фрази, то туманні святотці народні, історичні начала, згода (вовка з ягнятем), консолідація (води з огнем), староруска партия — і т. п.

Нарід — то ти, він, ми, ви, они і я. Права і обовязки народу, то права твої, его, наші, ваші, їх і мої. Воля і голос народу — то воля і голос нас всіх. А що нарід цілий своєю волею в суспільнім життю не виявляє, бо не вміє або не хоче або не дають ему виявити, то нема волі і голосу народу, тільки є воля і голос тих, що за нарід і для народу думають і працюють. Тому вартість народу не становлять ті мільйони, що родять ся, плодять ся і вмирають, лише ті тисячі, що его культуру підносять.

Люди, що сварять ся і кажуть сварити ся про туманні духи і святотці народні, історичні начала, вітчизни, згоду, консолідацію, зміну системи і т. п. абстрактні, а притім забувають кожного поодинокого Русина та не освоюють всеї будови будучности на конкретних людях, — не дають загально зрозуміти ясно его права і обовязки супротив других і себе. Мусимо перше розбити фрази, як лущину оріха, аби видіти, що в ній за зерно. Мусимо нищити фрази, бо они пусті.

На фрази ловлять ся Русини, як риби на хробаків. Нічо їх так не одушевляє, як дзвінки патріотичні фрази; нічо їх так не переконує, як фрази; але які фрази пусті, такі і переконання пусті.

Ми мали один романтичний ідеал ще в 60-их роках, котрим одушевляли ся; найшли ми его в минувшині; була то козащина, в котрій ми добачували всю силу свого народу. Тепер той ідеал уже поблід і ми не маємо жадного, котрим би могли одушевляти ся. Найдти, по приміру всіх угнетених, хоч би утопійний ідеал в будучности ми не хочемо; думкою не сягаємо дальше, як о кілька місяців наперед, — і тому жите наше мляве і безцільне.

Ми уживаємо $\frac{9}{10}$ сил своїх, на оборону против накинутих нам чужих ідеалів, а до вироблення власного ідеалу уживаємо лише $\frac{1}{10}$ своїх сил.

Але проте все нема причини до песимізму. Русин, котрий плаче над великими або малими річками, що між Русинами нема якоїсь ідеальної згоди або що ему зрабували святє ть, подібний до мужчини, котрий плаче, чому він уже не може колосати ся в колосці з пинкою в губі.

Невдоволене не є нещастем, коли оно пре до борби о жите. Але до борби потрібно крім сили ще й віри в добру справу.

12) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Дальше.)

— Не думай о тім, я дав би і тисяч ієнітів за...

— За те, щоби помирити ся з приятелем — перебила, ему сираючи ся сильніше на его рамени.

— Ні — за нинішній день — шевнув Стефан дівчині до уха.

— Еге-ге... ви вже собі на ухо? То за скоро, се мені не подобає ся... Або чому ні?... Дуже гарно, дуже гарно. Се мене так зворушило, що мушу нанити ся.

Петро напив ся вина і тягнув дальше.

— Чи ти Стефане свідомий того, як страшно ти мене скриндив? Чи ти знаєш, кільки то я напруцював ся, кільки то мозку я на сушив собі, заки довів до отсего закінченя? А ти мене так виганьбив! Кажу тобі, если ти не перепросиш Сальку за те, що... знаєш... за те, що она мусіла утікати фівром, то... Гарно — дуже гарно мусиш перепросити. Мусиш упасти на коліна, і так дальше... що до того належить.

— Ви мені дарували вже мою провину, правда? Если ви знаєте, що мене спонукало до того поступку, не можете на мене гнівати ся.

— Я вже давно забула. Лиш на будуче поправте ся.

Стефан вхопив її руку і з вдячності поцілував.

— А то раз! — закричав Петро, підносячи шклянку до уст. — Що він робить? Де ти таке виучив ся? Жаль мені дивити ся на тебе. Не знає, що смачніше цілує панну в руку, як би она була вже пані добродійка. Не компромітуй свого імени і кавалерської корпорации. Як би так на мене, я-б не в руку цілував. Попрас же ся хлопче.

Обняв їх пагло обоє за шию, і пхнув до себе. Стало ся. Стефан поцілував Сальку, але вже не в руку.

Станула боком до него і зіртована мняла кокарду від сукні. Гнів тривав лиш хвилину.

Петро випорожнивав шклянку і підсміхав ся.

Стефан опустил рамена і голову. Стів як той винуватик, котрому мають вже закладати на шию стрічок.

— Если би я не рахував того, що по такій довгій іритації і... ценах, які ви перебули, можна забути ся, я-б і більш з вами не говорила. Посланий раз дарую вам.

Петро підніс фівшу до сонця, а побачивши, що порожня, викинув на город і підкоркував дру-

гу... Випили всі трое. Коли Петро немелодійним вже голосом став під адресою молодої пари заводити „многая літа“, утекли обоє до саді. І там заграли музики. Коли кадрили скінчив ся, виїшли знов на город. Круголяна була заповнена грачами. Пішли шукати за Петром і знайшли его недалеко в лісі. Лежав під смерекою і заводив „многая літа“.

На другий день прийшов лист від Галі. Стефан був нині такий розсвятий, мисли его були так дуже заняті вчорашною пригодою, що не був ні троха цікавий, що Галі пише. Волів відложити на пізніше. Нерозпечатаний лист вивинув до шухляди і пішов волочити ся по місті. Думав, чи йти ему в четвер на шістьаву, і чи впрости ся до товариства Сальки.

— Дівчина — як здає ся — досить симпатизує зі мною... і родичі дивлять ся приязним оком...

Стефан став що-раз частійше і що-раз довше вистоявати перед зеркалом.

— Так дуже... презентую ся. В тім вагад безвусий Рудешний, будь що будь, зі мною конкуренції не витримає.

Рудешний, котрий бачив, що Стефан я Брюховичах і на хвилину не відступав від дівчини, вітрив в ним соперника. Він се також змркував, що если дівчина буде мала вільний вибір, то з між них двох вибере певно не его, а Стефана.

ву. А віру може виробити в собі лише той, що сам бере участь в боротьбі о загальне добро. І лише той заслугоє жити, хто о то жите боре ся що дня. Так оно і з народом.

Чи іти до Відня?

З нагоди закінчення шкільного року знов одно академічне товариство віденське („Буковина“) видало відозву до матуристів галицьких, аби приїздили до Відня на науку та записували ся в се товариство. Таку відозву видасть певно, як що року, і Товариство „Січ.“ Товариство „Буковина“ заохочує молодіж тим, що в ній кождий член до двох місяців научить ся літературного язика російського, дістане відгак лекцію (уроки); даліше, що тільки в тім товаристві бувши можна скоро студії скінчити; крім того у Відні жите ніби дешевше і т. п. До сеї відозви ми дістаємо від одного віденського Русина такі замітки: „Я живу вже від кількох літ у Відні, дивлю ся на жите наших студентів, знаю всіх членів „Буковини.“ — але не можу сказати, щоб те все, о чім товариство у своїй відозві говорить, було правдою. Неправдою єсть, що в тім товаристві „Буковина“ члени до двох місяців можуть навчити ся російської мови; бо знаю старих членів, що по нинішній день не навчили ся російської мови. Неправдою є, що члени можуть дістати лекції російської мови, бо скоро така лекція появить ся, то забирають її або правдиві Росіяни або російські жида. Неправдою є, що члени скоро кінчать студії або взагалі чимсь поважним займають ся: бо студіюють декотрі і по 10 до 15 літ і студії не кінчать. Видко плоди тих студій по людях, як Ша—ський, Яб—ський, Гр—ич, Ру—ський, Са—т і п. Котрий же справді хоче вчити ся, той утіває з Відня і зі свого товариства, як се зробив сам голова „Буковини“ Черлянкавич, котрий виїхав до Інебрука. А вже щоб у Відні було жите дешевше, як н. пр. у Львові, то чей тому ніхто не повірить, хто у Відні жив.

Таким чином академічне товариство старає ся стягнути до себе нових членів самими — казками. Що декотрим молодцям найлучше подобає ся, то се, що Відень велике і веселе місто, кождий робить собі, що хоче, одня другого не контролює, — а науку так радо відкладає кождий на пізніше. Для того моя рада така: Коли який батько хоче посилати сина до Відня та ще до „Буковини“, то радше, нехай его „заріже“. — інакше той син у Відні заріже себе і батька фінансово на смерть. „Буковина“

є товариство, котре вже майже упало. Не в силі само собі мешканя заплатити і тому жие разом з хорватским товариством Татран. Членів его можна почислити на пальцях руки. А як они живють, то найлучший доказ маємо в тім, що від них відвернули ся старші люди, котрі їх перше щедро спомогали, н. пр. пп. Сікевич, др. Крижановский, о. Куневич, о. Сембратович, Ковальский і п. Они пізнали, що та молодіж жие тут не для студій, тільки для забави і то главної забави.

Коли вже хто доконче думає вчити ся у Відні, то може вписати ся до „Січи“, котра також перебула остатніми роками „веселі“ часи, але тепер, дякуючи новим і поважним членам, устатковала ся і справді подає своїм членам не малі користи. Вже само товариство жите в „Січ“ зовсім інакше: молоді люди учать ся і спомогають ся. Але найліпше учить ся у Львові або в Чернівцях під оком і боком. Не шкодило би певно, як би ту остерогу помістили і інші рускі часописи, котрим справді йде о добро молодіж, а не о партійні товариства молодіж. — *Віденськ.*

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 9. серпня 1897.

Вісті особисті. Поголоски про перенесення президента гр. Гоєса до Каринтії, як довідуємо ся із певного жерела, не мають підстави, бо власне та обставина, що Гоєс має там своєї ради шкільної барон Швінд і інсп. др. Тумлір ж перебувають на кількатижневій відпустці: першого заступає в уряді коін. Мікулі а другого інсп. Повович. Слідуюче засідання краєвої ради шкільної відбуде ся мабуть при кінці с. м.

З фінансової прокуратури. Прокуратор фінансовий др. Евген Зубрицкий виїхав на кількатижневий урльон. Провід фінансової прокуратури переняв радник фінансовий др. Морбер.

З залізничі. Асистента Писефа Гоебайна іменовано урядником руху в Новоселиці, асистента Адольфа Шмукера касиром особовим в Чернівцях, а асистента Омеліана Івановича в Новоселиці урядником руху в Чернівцях.

Конкурс розписує повітова рада шкільна на посаду учителя при однокласовій школі в Ростоках з рускою мовою викладовою і обовязком уділяти науки православної релігії; послідній речинець подана до кінця серпня. — Черновецка

рада шкільна повітова розписує конкурс на посаду помічного учителя взагалю учительки при однокласовій школі в Лукавиці з рускою мовою викладовою, платня 25 зр. місячно, речинець подань до 20 серпня. — Кіцманська рада шкільна повітова розписує конкурс на посаду надучителя і учителя при новосистемізованій школі в Товтрах і по одній посаді учительській при однокласових школах в Хлівниці, Луці і Чинкові. Для тих шкіл з рускою мовою викладовою треба виказати ся управленем подавати науку православної релігії. Речинець подань до 20 серпня с. р.

Мізерна платня бук. учителів народних заставляє їх шукати ліпшої. Крім щорічного переходу учителів до поштової і залізничої служби, старає ся саме тепер немало о місця канцелястів при судах. Крайня пора, щоб сойм поліпшив долю учительства, бо інакше брак учителів, котрих заступає вже тепер більше як сотня неіспитованих, збільшить ся ще.

До курсу зручності (слідку) при черновецькій уч. семінарії учащає 18 учителів.

Хор руских академиків, що незадовго завитав і до Чернівців, дав уже концерт в Тернополі і як звідтам доносять, з великим успіхом. Публика наповнила залю по береги, а знамениті продукції нагороджувала одушевленими оплесками. Касовий результат випав дуже добре. Комітет хору руских академиків просить нас о поміщенні вісти, що концерт в Чернівцях відбуде ся дня 27. серпня а не як було давнійше заповіджено на 29. серпня; — а концерт з танцями в Коломиї відбуде ся дня 29. серпня а не 27. н. ст. серпня, як було давнійше оловіщено. На усиляне бажане Русинів з Яворівщини відбуде ся концерт в Яворові надпрограмою дня 18. серпня. Зі всіх усюдів надходять потішючі вісти про живу участь місцевих комітетів, для того є повна надія, що успіх буде добрий.

Руский народний театр виставить в Надвірній в четвер дня 12-го с. м. на бенедіс П. Стадника голосну, сучасну комедію Л. Шуткевича „Понихайло“. П. Стадник перенів еї з польского і тим збогатив репертуар нашого театру о визначний твір, що мав велике powodzenie на польских сценах у Варшаві та у Львові. „Понихайло“ єє молода дівчина, дочка убогої варшавської родини, в котрій великоміське зіснує підло вало великі етичні підстави. В нгуїї представляють ся відносини тої убогої родини „зі сутерен“ до польских мешканців „на першій поверсі“ а они змалювані з реалізмом і прядумані глибоко та переведені з психологічною консеквенцією. Вибір п. Стадника був добрий і ся штука стане певно цінним набутком руского театру.

— Треба цилувати дівчини — думав він — а ще більше старих.

Руденський зачав вже навіть збирати „дані“ котрі могли би послужити ему за оружје против Стефана, котрі могли би зменшити его вартість, або й понижити в очах дівчини а ще більше в очах еї родичів. До тепер, міг лиш одно знайти, те іменно, що Стефана „підозріває“ дехто, що він „запечений Русин“. В очах родичів Салька була се дуже усюна сторона людського характеру, щось, що в „порадних домах“ не трапляє ся.

Стефан, звичайно як небувалий і недосвідчений молодий хлопчина, не знав ще, що бути Русином — таким іменно, як він се розумів — річ в буденнім житю не дуже практична. В своїй наївності був ще гордий з того, що родив ся і виховав ся Русином і до Польків не чув великої симпатії. Він — червоний Русин з гайдамацькими інстинктами і завзятем, чув бездонну ненависть до тої польської нації. Навіть найчервошії демократи польскі, і то не лиш ті, котрі язиком виключно визнавають свій демократизм, але і ті, котрі дали вже докази, що уміють терпіти за демократичні ідеї, не уміли зеднати собі его симпатії. Стефан думав, що вже природа Полька не дасть ему бути щирим демократом.

— Польскій демократ ще гірший, як поль-

скій пая. Такого дав би ще скорше під ніж Гюнті, як правдивого пана польского.

Дім его родичів вів ся по польски — як в многих старих родинах руских — і его домашнє вихованє було польске. Але сам зірвав з всякою польщиною.

— Его дім буде мусів бути чистий від всякої польщини.

— Салька Полька! Чи він мав би на першій кроїї пошпортувати ся? Если коли думав о жінці, думав лиш о Русині. Его жінка буде руска патріотка, буде розуміти і відчувати недолу руского народа, буде одушевляти ся тими ідеалами, що і він. Та не лиш „тиха та ревна“ патріотка буде его жінка. Она возме з ним — руку в руку — участь в боротьбі поневоленних мас народних, не лиш сама буде працювати, але ще й его загіє, піддержити в роботі. Таку він вже і знайшов, була се Галя. Чомуж він думає тепер о иньшій; о такій, котра всего того не поєдає?!

Ему стало совісно. Добув з стола неотворений ще лист.

— Як би она знала!... Як би она знала, що я роблю, що думаю о иньшій, що дурів за ниньою, цілував еї... Чомуж она не така гарна, як та Полька? Не було би всіх тих клопотів, які між ними вже зайшли, та й ще зайти можуть. І тої кокетерії, що нам будь що будь подобає ся, що підбиває і найзмишлішого

мужчину, в неї ні за фєніка. А та, — то мало, як она подивить ся, як перехилить голову, прижмурить очка, і деревляний стовп не опрє ся.

Отворив лист.

— Дорогий Стежку!

Від коли Тебе не бачу, не знаю, що то сон. А очі такі довгі!...

— На мєш! Якісь сентименти зайшли їй в голову. Я не поет, щоб читати таку романтику. Думає, що всі такі наїрвані, як она. Стефанови пригадала ся сцена в кругозьни, коли то Петро приспудував его поцілувати Сальку. Він не дочитавши листу до кінця, відложив его на бік. Походив по хаті і запазив свічку. Сиротин ся, закурилась, почорнів Галин лист.

— Як би она о тім знала?... Най на другий раз не піше в спєсїб, що мусить роздратувати розумного чоловіка!

Позгортив сьмеліи кавальчєки паперу і кинув у вікно. Вітер задув і загнав назад до хати. То розсердило его. Визбирав все, адуєня на попіл і висипав до сльозачки.

(Далше буде.)

Електричний трамвай у нас дожив та-кож катастрофи. Два вагони наїхали на себе і торкнулися так сильно, що ушкодили себе посплозу, причім пасажири легко покалічилися. Справді треба хита страшенної неувати і лег-кодущності услужуючого персоналу, щоби допу-стити до чогось такого. Вагон можна затримати в кожній хвилині а скорість бігу не повинна ні-коли перевищати мірного бігу звичайного фіакра. І ще при тім електричне нещасте!

В міжнароднім конгресі лікарів в Москві, що відбуде ся від 19—26 с. м. возмуть уділ з Чернівців: проф. др. Волян, радник сані-тарний др. Задозецкий, полковий лікар др. Каєт, др. Шенбави, антикар Мазь, проф. др. Вендер і магістер фармації др. Сегаля.

Убийство іспанського президента мі-ністрів. З Мадриду наспіла вчора — як ми донесли в телеграмах — застрашуюча вість о новим подвизі анархістів. Поки-що нема ще до-кладніших вістей, лише слідуюча: Вчора в полудне убили президента міністрів Кановаса. Анархіст стріляв до него три рази з револьверу і убив на місці. Кановас умираючи кликнув ще: „Най живе Іспанія!“ Убийника арештовано. Він подав, що називає ся Рінальді; однакж пока-зало ся, що правдиве его ім'я єсть Михайло Ан-джіне Голлі, має бути Італійцем родом з Неа-поля і єсть анархістом. Теку президента міні-стрів обійме тимчасом міністер війни. — Чи ма-ємо в сім убійстві діло з якимсь міжнародним анархістом, чи з анархістами іспанськими або може з якимсь ренубліканським рухом, котрий тепер відживає на цілім піренейскім острові — се покаже ся, вже в найближнім часі.

З любови. В Жижкові коло Праги став ся недавно чудний факт помінання чувств у одної старої вже особи. У якоїсь Францішки Гаше-кової віднаймала комнату 60 літня вдова Ка-тарина Дайль, бузина властителька великої ка-варни в Празі. Гашекова мала при собі пасерба 23-літнього молодця Йосефа Кафку, котрий був кореспондентом при одній з тамошніх фабрик. В тім Кафка залюбила ся підстаркувата Дайль-ова і не раз дала єму се пізнати своїми сьмичи-ми вибухами заздрости. Коли Кафка задумав оженити ся, стала Дайльова тим більше заздрі-ною о него і старала ся всіми способами пере-шкодити тому супружеству. Однак не могла до-провадити до непорозуміння між молодими і вже наближав ся день їх злуки, бо вже дві заповіді виголосили в церкві. Оногодні спочивав собі Каф-ка на софі по обіді. Підчас его сну закрала ся Дайльова до комнати і обіляла спячого окро-ном вітризлю. Відтак замкнула ся у своїй ком-наті і пробіла себе ножем. Кафка понарений тяжко; перед самим весіллям спорядила его ста-ря суперниця так, що певно не пізнає его паречена. Дайльова виділа кинаток на твар Кафки і споганила его страшенно. Труна Дайль-ової переведено до патологічного інститута.

Вибух фабрики пороху в Русуку на-робив більшого нещастя в жертвах людських, як донесли перші вісти. З посльідних донесень вихо-дить, що там згинули майже всі робітники, які були заняті у тій фабриці. Згинуло коло 300 лю-дин. Доси віднайдено вже 130 трунів. Будинок, в котрім настав вибух, не був то магазин, але фабрика пороху, деревляний барак під самим мі-стом, в котрім на рахунок братів Іванових в Софії працювало 320 робітників, по найбільшій частині жінок і діттих та в хвилині катастрофи були заняті тим, що із кількох мілонів військових па-тронів вибирали порох. Кажуть, що через не-осторожність якогось хлопця вибухнув один па-трон і займив ся огнем, а вслід за тим настав і страшний вибух, від котрого гук чути було аж в Джурджеві за Дунаєм, а в сусідніх домах в Русуку висадило всі вікна. Робітники, що бу-ли в бараку підчас катастрофи, хотіли ратувати ся, але ледви 20 з них могло утечи, позаяк в бараку був лиш один вихід. Властитель фабрики, боячися, щоби робітники не виносили пороху, ка-зали для ліпшої контролі позабивати всі нийні двері. Найбільша частина трунів так страшно по-калічена, що не можна їх ніяк розпізнати. Де-котрих порозривало на дрібні кусці і порозкида-ло на всі сторони. На кількох, що ще змогли вті-вати, горіла одяг і они кидали ся в Дунай. Зда-

єсь, що при сій нагоді ще кількох і утопило ся. Коли по вибуху нещасливі жертви везено до шпиталю, знайшли ся такі забобонні люди, що відривали нещасливим або відрізували по кусни-ку шкіри, щоби єї сховати для себе на якісь чари.

Мокра пригода. Пятьох студентів, з ко-трих оден мав при собі великого пса „Тіраса“ хотіли переїхати ся човнами на ставку у відень-скім Пратері. Всіли на два човна, на одно трех студентів враз з властителем пса, а на друге двох і взяли пса з собою. Приглядало ся тому богато гуляючої публіки і всі були сьвідками тої мокрої пригоди, що збула ся незадовго. Бо заледни відбили студенти від берега, властитель пса нагадав собі свого любимця і кликнув его по імені. Послушний „Тірас“ не нагадував ся ані хвиляки, тільки величезним скоком переско-чив з одного човна в друге. Але з великого розмаху переважив човно, де сиділи два сту-денти і вивернув їх у воду. Тимчасом „Тірас“ вчинив ся вже на човні свого пана і своїм тя-гаром вивів і другу лодку з рівноваги. Лодка перевернулася ся а три студенти винали у воду. Ставок не глибокий, тож небезпеченства не було жадного а за те богато сьміху і веселости між приглядаючою ся публікою, котра побачила нараз на ставі п'ять мокрих студентів, два пере-вернені човна і плаваючого пса. Потреба тільки доброго рисівника а ся пригода надала би ся живцем на ілюстрацію до гумористичної газети.

Які будуть ціни збіжа? Щоби відпо-вісти на се питанє, треба взяти під увагу за-гальний неурожай у всіх краях, лихий намот зібраного збіжа і конкуренцію чужих країв. Про се, що нинішній рік не належить зовсім до уро-жайних і що деяким околицям наслідком елемен-тарних нещасть грозить попросту голод, згаду-вали ми вже кілька разів. Тепер же-ж, коли в деяких околицях розпочато вже омолоти, можемо децю сказати і про видатність сегорічної збірки. І так коли порівнаємо в тім згляді минулий рік з нинішнім, дістанемо цілком не потішajúчий вислід. Коли минушого року пшениця на доб-рім ґрунті дала 12 до 20 кін з морґа, а жито 10 до 16 кін, сего року а 8 до 16 кін пшениці і 6 до 8 кін жита. Значить, вже в соломі за-бракла третя часть. Ідм далі. Торік кона пше-ниці давала 50 до 70 кильо, а кона жита 70 до 80 кильо, зерна. Сегорічний намот дуже фа-тальний: пшениця дає 25 до 40 кильо, а жито 35 до 45 кильо з коши. Коли отже торік одержано з морґа пшениці 7 до 12 метр. цти, а жита 6 до 10 метр. цти, сего року буде результат пшени-ці 4 до 7, а жита 3 до 5 метр. соти, з морґа. А зазначити треба, що всі ті дані взято з ма-етків в добрім положенню, отже в многих око-лицях обчислене винаде ще сумнійше. Крім сего значно дорожші і тяжкі жива та звіз. Але най-важніша річ — ціна. Торік пересічна ціна пше-ниці була 7 зр. 50 кр. а жита 5 зр. 50 кр., за те сего року вже в минулийм тижні плачено за пшеницю 10 зр. а жито 7 зр. 50 кр. Здавало би ся, не зле, і подекуди стали різниці тим бор-ше продавати, щоби тими цінами вирівнати брак торічної збірки. Але чи добре роблять? Повин-ні вичекати ціни 12 до 15 зр. за пшеницю, а 10 до 12 зр. за 100 кильо жита, а доперва при тих цінах (т. зн. 25 зр. за пару) могли би різниці продати своє збіжє так, щоби відзика-ти втрати бодай з посльідних неурожайних років. Боятися конкуренції чужосторонної сего року нема чого, бо як недавно ми доносили, нігде на сьвітї жива не донесли, так, що на вивіз лед-ви чи кому стане. Різникам отже тільки би тримати ся солідарно, а млини і кушні мусять ціни збіжа ще значно піднести.

Яким способом наші люди бідніють. Як наші люди через свою легкодущність і не-вирахованість впадають в довги, показує з ти-сячяних і слідуючий випадок, описаний *Русалом*: Матій Кугівчак, господар зі Смільної, купив 21 лютого 1897 у Єля Гальєрна в Смільній корову за 46 зр., відобрав зараз корову, а 46 зр. обо-в'язав ся заплатити, як сїно продасть. Матій продав сїно, але не відобрав за него ще всіх грошей. Єльо натискав на него, щоби платив 49 зр. а Матій не маючи тих грошей, каже до Єля: „або жди, або бери собі корову.“ Єльо

взяв корову і казав Матієви, що Матій має єму ще доплатити 8 зр. 60 кр. Матій з'обов'язав ся ті 8 зр. 60 кр. до 14 днів заплатити. А коли не заплатив в речинці, то Єльо пізвав его до суду. В суді признав Матій повисші обставини, але казав, що тому не платив Єльови 8 зр. 60 кр., бо через ту платню поніс би кривду, позаяк годував 12 тижнів, коли ще не могла корова пасти ся, власним сїном, котре було тоді дуже дороге, та що доходу з корови лише тільки мав, що продав теля від неї за 3 зр. 40 кр. і що мав денно молока: кварту до дві кварта. Матій не умів оцінити молока, що мав від корови. І хоть очевидна кривда була, що годуючи ко-рову власним сїном і маючи з неї лише тільки пожитку, що 3 зр. 60 кр. з продажу теляти і кварту до дві молока, мусів Матій Єльови за-платити ті 8 зр. 60 кр. котрі з'обов'язав ся за-платити, (§§. 899, 902, зак. цивільного). Єльо був ще тільки ласкав, що в дорозі угоди судо-вої пожде Матієви на заплату до Покрови 1897 р.!

Власними силами доробив ся Болгарин Георгієв міліонового маєтку. Кільканайцять літ тому назад прийшов був Георгієв босий і про-стоволосий до Букарешту і став там на службу за сторожа, а тепер, коли там сими днями по-мер, поховали его з такою парадом як якого князя і він лишив 30 міліонів маєтку. Георгієв був чоловіком дуже метким і оцадним та — як то кажуть — отверта голова; сьміло брав ся до всьлякого підприємства і заробив найбільше підчас війни Болгар з Турками. Ще за життя да-вав Георгієв дуже богато грошей на воїлякі на родні ціли, між иншими дав 800.000 левів на університет в Софії. Головним спадкоємцем сво-го міліонового майна зробив Георгієв болгарского міністра фінансів Гешова, але значно більшу часть записав на наукові і добродійні ціли.

Телеграми „Буковини“.

З дня 10-го серпня 1897 року.

Відень. Цісар відіхав о годині 10 рано до Іншль.

Петербург. При гальовім мирі в Петергофі підпис цар тояст на честь німецької цісарської на-ри і дякуючи їм за відвідини, зазначив, що в тім добачає новий доказ традиційних російско-німецьких відносин і ціну запоруку на удер-жане загального мира, котрого так дуже бажа-ють оба володарі. Німецький цісар подякував в своїй відповіді за сердечне і величаве принятє а також за дуже почетне іменованє его росій-ским адміралом; в тім він добачає нове потвер-дженє традиційних, снїальних зносин. Він при-рікає царєви допомагати зі всіх сил що до по-станови, удержати для народів загальний мир і завжди стане по стороні царя против кож-дого, хто важив би ся сей мир занепокоїти або переломити.

Петербург. Німецька цісарська пара поїхала до Красного Села. Там відбула ся на честь ні-мецького цісаря велика військова парада, в котрій взяло участь 70 батальонів, 43 швадрони, 1.400 козаків і 44 батерії, разом 34.500 війська. Вече-ром відбуло ся представленє в театрі Кра-сного Села.

Петербург. Німецький цісар надіслав міні-стра війни Вановеского ордером чорного орла, шефа генерального штабу Обручева великим хрестом червоного орла в бридантах а надто всіх старших полководців, почавши від полков-ників, що брали уділ у військовій параді в Кра-сним Селі.

БУРСА „Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і над-
збір 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру-
ської класи гімназійної, а тільки винятково з
особливих причин і ученикам інших шкіл.
Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч-
но за працею і 15 зр. місячно за удержане, плат-
них з гори. Питомці мусять виказати ся, що ма-
ють три рази змінити біле на постіль, 6 пар бі-
ля, 4 ручки, 6 хусточок до нося, 2 пари обуви
і добру одіж; без того не вільно буде ніякому
питомцеві спровадитись до бурси.

Подання о прийняте до бурси треба вносити
до кінця серпня с. р. Ученики, що ставляться
муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гім-
назійної по вакаціях, мають внести подання о
прийняте до бурси також до сего терміну; рішене
о їх прийняте запізде в день самого іспиту. В по-
даннях, підписаних родичами, треба означити до-
кладно, кільки хто обов'язується платити місячно.
Прийняте зависить буде головню від висоти мі-
сячної плати, однак ученики з недостаточним
поступом і невідповідним поведенням не будуть
зовсім прийняті.

До кожного подання треба прилучити по-
свідчення шкільне, а до подань о зниже-
не місячної плати ще й свідчення неможливості,
підписане урядом парохіяльним, громадським, по-
датковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоб
питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

„РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Дарувочок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.
На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen,
schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apo-
theken vorrätig ist, siehe man stets nach der
Marke: „Anker“.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсї

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulnach-
richten і Повідомлення шкільні.

В також оправлені діловодчі протоколи та окладки до
каталогів і тижневників.

Замовлення з провінцій виконують ся відворот-
ною поштою.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
покажує. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані, почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за репарацию не потребує журати ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обедуку Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машиніст у броварі Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
льничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІХОДЯТЬ З ЧЕРНІВЦІВ

ПРИХОДЯТЬ ДО ЧЕРНІВЦІВ

до Непокоївця, Святиня, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадінфальви, Гатин, Іцкан і Бурду- жени	1148	351	832	—	635
до Садагури, Бояна, Но- воя	645	430	—	—	—

З ГЛІБОКИ

до Карачева, Сор-жан- ня, Бергомету, Мезаб-о- діє	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го мая до 3-го вересня по п'ятірка і п'ятниці.

З ГАДІНФАЛЬВИ

до Радивів	610	1003	228	612	805
----------------------	-----	------	-----	-----	-----

З ГАТИН

до Кичика, Гургумора, Вазан і Кімполь	1019	201	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

З ІЦКАН

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

З ВАМИ

до Рус-Модзавиць	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вази, Драгоша і обох Молдавських.

З КАРАЧЕВА

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде по понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.

з Відня, Львова, Святиня, Непокоївця	1128	320	757	811	610
з Бурджени, Іцкан, Гат- ин, Гадінфальви, Глібоки	—	899	1212	350	1090
з Новоселів, Бояна, Са- дагури	—	1113	950	—	—

ДО ГЛІБОКИ

з Межибродів, Бергомету, Сторожини, Карачева	635	1037	800	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Карачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня по понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

ДО ГАДІНФАЛЬВИ

з Радивів	542	855	115	550	747
---------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО ГАТИН

з Кімполь, Вази, Гур- гумора, Кичика	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

ДО ІЦКАН

з Сучави	1	842	130	630	837
--------------------	---	-----	-----	-----	-----

ДО ВАМИ

з Рус-Модзавиць	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вази, Драгоші і обох Молдавських.

ДО ЧУДИНА

з Чудина н. С.	655	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде по понеділка, другий з винятком понеділка.

— поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзда хіпаний. Час середно-європейський їде о 46 хвилин від
чернівського часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 3 год. 59 хв. рано і означає ся підчерк-
нем хвилин.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

Друкарні „Рускої Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромова.

В редакцію відповідає Осип Маковей.

П. П.

Сим маю честь повідомити П. Т. Пубанку,
що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вижниці

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Вив. місцевій і доокрестній публиці

каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво,
СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ,

папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвратною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня
крім неділі і свят. Поміщає статі про справи
буковинської Русі, але познакомлює читателів
також із справами Русинів в інших землях
руських. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і на-
галі о матеріал такий, що обходить кожду руску
родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких
Русинів, свідчить значне число передплатників
в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса
редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці
улиця Петровича число 2.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родян.
Виходить щодня
крім днів по-
неділь і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
—
Передплата
10 зр.

Федькович як політик і педагог.

(Далше.)

Мимо того вже на початку 1860 р. одержав Юр. Федькович від правительства австрійського зазив, щоби заняв ся укладом учебників руских для народних шкіл Буковини. Зазив сей гласить в перекладі з німецького:

„Ч. 1373. До п. І. (sic!) Федьковича, двірника в Сторонци-Путиллі.“

„На основі розпорядження в. ц. к. міністерства віроісповідань і просвіти з 29. цвітня с. р. (1869) до ч. 2870 і повеління в. ц. к. крайової управи з 8. мая с. р. до ч. 4758 визнаю Вашу Благородність, щоби переробили першу читанку (для шкіл народних) з уязглядженем буковинського руского діалекту і обставин життя тутешніх руских жителів. Лишає ся до волі Вашому добромінью, або теперішні тексти і предмет науковий переробити, або вложити нові уступи до читання як прозою так і віршами. В тій цілі передаю Вам в приложі одні білими картками переплетений примірник. Згадане в. міністерство готове винагородити Вас відповідно, наколи Ваша праця (еляборат) буде одобрена і принята для накладу книжок шкільних. Ц. к. старооста повітовий в Вижиці, 13 мая, 1869. Губріх.“

Хто упізнав ся у центрального правительства о уложені нових учебників для шкіл народних руских на Буковині — мені не звісно. Можна би однакж сю справу

нині перевірити. По моїй неміродатній думці, мабуть сам Федькович порушив сю пекучу справу, наколи міністерство як-раз лише до него звернуло ся за новою редакцією сих учебників. Наколи Федькович сам дав почин до сего діла, то цікаво було би знати і сго письмо чи меморіал до правительства. З своєї сторони можу лише сказати те, що народовці галицькі, зібрані під той час коло „Правди“, в тім самім часі порушили потребу нових учебників руских для шкіл народних руских і в міністерстві угорськ. Пок. Партицький одержав навіть в 1869 або 1870 році деякі учебники рускі шкіл народних угорських до перегляду. Пригадую собі також, що члени делегації галицької були тоді упрощені до того, щоби при нагоді засідань в Пешті спонукали тодішнього угорського міністра просвіти до зроблення якогось ладу в руских школах на Угорщині. Однакж успіх був невеликий. Виходив відтак якийсь „Учитель“ яко письмо педагогічно-дидактичне для угорської Русі, але до уніформности у всіх школах руских в Галичині, Буковині і Угорщині не можна було довести.

„На се я — нині Федькович — ч. староству так відтак“ (Відповідь німецьку подаю в вірнім перекладі):

Хвальне п. к. Староство!

„Почтений зазив з 13. мая 1869 р. мушу відклонити. Згадану читанку переробити я не підіймаю ся, а то з огляду на послідний уступ зазиву, з котрого я вношу, що в. міністерство сумніває ся о

моїй спосібности до укладання руских учебників і для того мій еляборат перед прийнятем до накладу шкільного хоче ще піддати під рецензію. Позаяк я однакж знаю, що моїм рецензентом не буде сам п. міністер, а лише якась креатура з посеред скритих москвофілів, яких багато є при міністерстві, — доказом того редакція в Відні видаваного ніби-руського дневника законів державних, — або якийсь член львівської або черновецької консисторії, о котрого добрій волі для московської справи я нітрохи не сумніваю ся, — або який професор руского языка і літератури, котрий, хоч би в найлучнім разі — а те не мислимо — не одушевляв ся панрусизмом, о язиці народнім, легко сказавши, не має і найменшого поняття: то таки знаю напевно, що мої рускі еляборати, хоч би були найлучні, не будуть одобрені. Тим бо панам не лежить на душі добро справи, а просто їх політична ціль. На доказ того: неумотивоване відкинене мого руского букваря через черновецьку консисторию, хоч сей буквар, як свідчить приложене письмо (письма сего нема), найшов собі прихильну оцінку у львівській шкільній раді крайової. А відтак? Буквар сей узвано добрим (gediegen), а прейнь сго не приняла львівська шкільна рада до накладу шкільного, бо, здає ся, ся книжка не підходила добре під лад московський. І маю я тепер знов помитись в дури? (soll ich mich zum Kasperl hergeben?) Маю знов взяти ся за нелегку роботу в тій цілі, щоби панове москвофіли, що свою справу уміють хитро вести, єї відкинули яко невідповідну, а відтак з великим жалем

14) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Далше.)

— А дуже трагічні ті ваші книжки? Бо мені лиш такі повісті подобають ся.

— Я повістей не пишу.

— Не повістей? А що? Може поезій? Ха-ха!

Страшно реготала ся. Станула супротив него і оглядала від стін до голови.

— Ви поет? Аа... то не може бути! Правда, що ваша натура поетична — ви такі розсіяні — але на поета ви ні троха не подібні. Ви-ж цілком старанно одягнені, тай волосєк обстрижене і в порадку.

— Я і поезій не пишу — боранить ся змішаний Стефан. Мої письма, ще більша проза, як повісті. Та книжка, що єї тепер друкую, політична.

— Політична! ха-ха-ха. Не дуріть мене. Політична! Ви політик — а то вже не може бути. По що ви дурите ся зі мною? Політиці, то самі завдяки, ніки, картарі: люди без укінчених шкіл, без будучности, без вихованя;

їх малоють у Сьмігуєї, так як того редактора Райваховича, з грубим червоним носом, з розбішачкою палкою, розчіханою цуприною і бородою; то самі батари!

Еє, де, де — ви подібний до політика?... Признаю вам, що добре умієте з людей жартувати. Але мене не здурите. Я вже не така наївна, щоби не знати, де кінчить ся можливе, а починає ся байка.

Стефан прів і мерз на переміну. Не знав, чи брати все так як она за жарт і сьміяти ся з него, чи плакати і рвати волосє. В руці держав нещасливих тих десять аркушів „політики“. — На першій сторінці, великими буквами заголовок і сго імя. Не знав, чи показати їй, чи назад сховати; чи може привязати млинське волосє і в воду.

— Се перша половина моєї книжки — вибавтав.

Дівчина взяла в руку і нуж на ціле горло сьміяти ся.

— По жидівськи, по жидівськи! — скричала. І ви кажете, що се ваша книжка... Ви-ж не рабів, щоби жидівські книжки писати.

Відобрав від неї „жидівську“ книжку, стиснув судорожно рукою і кинув в корчі.

— А том насміяла ся! Ще ніколи так добре не бавила ся, як нині!

Она бавила ся, як ще ніколи... А ему ніколи ще так гірко не було як нині!... Пішла до павільону. Дівчину відповвадив до са-

лі, а сам лишив ся в бузеті. Випив одну шклянку, другу, третю. Холодив ся і думав...

— Політик, батир, руске письмо, жидівське; руский писатель, рабів!... Треба їти гуляти... Але не з нею. З нею більше не говорю.

Вертаючи з двірня до міста, став Рудецкий жалувати, що не поїхав, і без борби, лишив поле Стефанови. Прийшов до переконання, що не повинен був того робити хочби з тої причини щоби Стефан не тріумфував з легкої хоч хвилевої побіди і щоби не виставити ся на сьміх. Се виглядало так, як би він в почуті своєї безсильности стратив надію на побіду і добровільно уступив перед ворогом. Взяв фляка і поїхав до Брюхович.

Коли Стефан увійшов на сажу, она крутила ся з Рудецким.

— О, та заздрість! На сей вид, забув Стефан за „жидівську книжку“, і як лиш Рудецкий посадив свою дансерку, Стефан пустив ся до неї.

Від тої хвилі пішов Рудецкий в кути.

Коли вертали до Львова, Рудецкий не осьмілює ся сісти коло неї; забавляв мзму, а лічше кажучи, бавив ся в інтриганта. З двірня, товариство мусіло їти до міста пішки, бо тяжко було дінхати ся до трамвая. Такий був нагови людей. Ішли парами, Стефан з Салікою.

Мимо того, що — як нинішнім дені показував — Стефан висадив з сідла свого соперника, не чув ся цілком безвечний. Він може ба-

в. міністерству розтолкували, що нема нікого, котрий би взагалі рускі учебники знав укладати і що проте нема другого виходу, як погані на половину московські ліпямки (Machwerke), що називають ся учебниками шкільними, і на дальше полішити в школах? Як в. міністерству дійсно а не лише про форма залежить на двигненню руского народу через заведене добрих шкіл, то най зволить оно, не лишень поручити мені уклад всіх руских учебників для народних шкіл, почавши від букваря, але і увільнити мене хоч би від тієї якої-небудь гегемонії зі сторони москвофілів

(Бюльє. буде).

Сельський політик.

От сиджу, пане редактор, з моєю старою, та дивлю ся на те, що змолотив. Шкода мого труду... ні пшениці, ні жита, тільки „всяка напниція“, так як на нашій благодатній Русі партий: а кукілю — ласка Божа! Вибираю з моєю старою, та прийде ся мені ще осліпнути так як Вам, пане редактор, тяжко приходить ся виконувати народну ниву від всяких кукілів, оситиїв, і пшениць „політичних коляків“. Але тра приймати, чим нас Бог поблагословив.

Греки журять ся, чим Турка заплатити, а я роздумую, чим кормити себе і свою стару, та мого Грицуна через цілу зиму; бо шкода би его, аби з голоду згинув — чей і з него буде волись руский „гайдамака“ Руси на славу, а пану Колаковському на злість!

А чи чула ти, стара, що князь Болгарский їздив у гості до румунського короля, та там его так приймали, що аж его обсидали медом та — намізетами. От видиш, чому я то ніколи не їду в гості до нашого писаря — волоха; бо декотрі румуни мають таку гей не хорошу прикмету, що кажуть гостеві таки просто в очі афарі din dios, себ то по латинськи: pereant Slaven, як то ті панчики семинаристи горлали, що зійшли ся були на пір до ресторану, а по нашому: паньської корчми. Ти не знаєш, стара, що то значить

„pereant“, — а то наскудне слово! Я ходив троха до гімназії і затамив то слово! Оно значить тільки що: най згинуть марне з сего світа всі сини могутчої матери Слави. Хороші то будуть з тих панчиків проповідники любови, та згоди межі тутешнім православним народом!

От ще прийде ся стара, коли нам нададуть такого панотчика, а особливо в мішаних парафіях, іти з буком до церкви, щоби боронити своє жите; бо коли такий панотчик крикне з казальниці: pereant Rutheni, — то всі румуни готові нас збити на канусту! Предії семинаристи самі признали ся тим Сербам, що з ними пирували, як пишуть „Бук. Вѣд.“: wir haben darunter die Ruthenen gemeint. Ми радили ся над тим в авшусі і хочемо нашого високопр. владику просити, аби нам такого румунського загорільця за пастиря у село не посилали, бо ми тут вже звикли сьпівати собі:

„Згинуть наші вороженьки
Як роса на сонці,
Запануєм і ми брата
У своїй сторонці“.

А що ми думу, тіло положим за нашу свободу, о тім можемо вже тепер запевнити впр. владику і ректора і цілу консисторію. І варта-ж, госпожа товаришка (Бук. Вѣд.) всяких румунських теидений, служити румунам так щиро? Донекдо вже й „Бук. Вѣд.“ коли так скаржать ся на румунський шовінізм! Нічо, може наступить через такі яркі факта небавом „образумленіє“ дотично приятелів-румунів.

Відважний той чоловік, Катрухо, той пан редактор Осип Крушинський! Убрав ся у жалібну верету, як сам каже і признав ся прилюдно, що то він дав до газети статю против п. Стоцького і мислив, що той так вибухне, як привитали князя Фердинанда в Рущуку вибухом магазину пороху; але ефекту ніякого нема і властиво на те, що би мав був відповісти, зовсім не відповів. Такий ефект роблять тільки малим дітям з канцелярми, а ти стара, в того „великопарное зазвляне“ не вір.

А, ще бим був забув тобі оповісти, що в Чернівцях їздить тепер пані без коней і без дишли, мовляв акимось там електричним трамваєм і за дешевий грін можна дати ся там кондукторами по грубьянськи налязати. Я би таким грубьянством ніколи не їхав, а мою однокінку не заміняв бим і за ті неври, котрі тягнуть і праведників і грішників.

Якось писали газети, що батюшка охолонув

— Від мене? — говорила подяючи ему руку, котру він крадом притулюв до уст. — Се не від мене залежить... Чи ви говорили вже о тім з мамою? Чи мама вже дозволила вам осліпнути ся мені?

— Ні. Я хотів перше знати, що ви скажете.

— То але, дуже але. Треба було зачиняти від мами. Тепер же не згадуйте мамі ні слова о тім, що ми вже умовили ся, і старайте ся позискати для себе маму. Потім, я вже з мамою, будемо обробляти тата. Лиш беріть ся до роботи скоро і зручно, бо упереджаю вас, що тато має велику охоту віддати мене за Рудецкого. Він син великого приятеля тата і має якесь задовжечє сідце. Зробіть як найскорше у нас візиту. Мама вже щось зміркувала, що ви хочете старати ся о мене.

Відпровадивши товариство, вступили наші товариші, як звичайно, ще на „чорну“.

— Ми балакали з тіткою про тебе — говорив Петро Стефанови. — Розповім тобі, як прийдемо до хати.

Стефан не хотів ждати. Такий був цікавий, що казав собі сейчас розповісти.

— Ти зробив на старій досить добре вражінє. Гриве єї одно лиш, що ти Русин. Хоч що до того, то як каже — она „виrozumіла“. От — говорять — і ти Русин, і твій батько Русин, а проте обом вам, не можна нічо залянути. „І між Русинами трапляють ся порядні і чесні люди“.

— А то свиня не баба! І ти зніс се спокійно, не пльонув в очі?

дуже і не прийме сердечно Reise-Kaiser-а Вільгельма, а оні бачу так сердечно обіймаючи ся, як пан Тиміньский з Мустакою і ще іменував его цар адміралом... Ну, ну, се значить політика: і цідує і тисне до груди і медом мастить і ніж острить і заколов би і знов осьміхав би ся.

Складай, стара, гроші за покладки, бо на 29. с. м. придуть наші славні сьпіваки з Перемішля до Черновель, що треба буде й нам поїхати, та насолодити ся рускою піснюю. А тимчасом бувайте здорові! Ваш

руський Сенека.

Вісти з північної Америки.

В остатнім числі американської „Свободи“ находимо два письма з Канади.

В першім о. Н. Дмитрів з Вінніпег представляє теперішній стан тамошних колоній руских:

„В часі від 15-го мая до тепер прийшло до Канади понад 5.000 душ Русинів, в великій часті з Буковини, поміж котрими єсть велика сила бідаків. Всі они поосідали вже на фармах. По-над 100 родин осіло в Yorkton, Man. і отворили четверту велику руску колонію. Дотепер є слідуєчі великі рускі колонії: Edmonton — Едмона понад 150 родин, Lake Dauphin, Man. понад 200 родин, Stuartburn, Man. понад 200 родин і нова в Yorkton по-над 100 родин. — Около 20-го с. м. сподіють ся в Winnipeg наших людей до 300 осіб; дня 3. с. м. всіля они на корабель.“

Зі Сполучених Держав прийшли до тепер слідуєчі люди: 3 Mt. Carmel, Pa.: Іван Талпаш, Алексей Вархолк, Іван Хохозак, Роман Слезин, 3 Mayfield, Pa. Теод. Вахня.

Сим разом поїду я по наших колоніях в слідуєчій порядку: Stuartburn, Lake Dauphin, Yorkton, а в пересни заїду до Edmonton.“

В другім писемі н. К. Геник остерігає перед „безсвідомим онустом“, котрий перетягає людей з Канади до Дакоти. Він пише:

При кінці мая сего року появил ся в Вінніпегу агент зі Сполучених Держав з Дакоти Н. Е. Юнг з підписом: — „Президент руского колонізаційного Товариства Куми. П. Дакота“, а коли побачив нашого народа велике

— Але що єї немогуть. Рудецкий „оклеветав“ нас, що ми між собою „говоримо по руски“. Навіть самий старій „здає ся, що чула, як ти заговорив до мене по руски і я тобі по руски відповів“. Ії се дуже а дуже не сподобало ся. Боїть ся, чи ти не „закантурений Москаль“ і чи тихцем не „тагнеш до шнани“. Она не може поняти, як інтелігентні люди можуть так „компромітувати ся“ послугуючи ся рускою мовою. Я пояснював їй, що тепер між інтелігентними Русинами завів ся такий звичай, що дуже часто послугують ся рускою мовою. На се она:

— Дуже сумне свідонство виставляє їм. Се показує лиш, що москвошину і шнани, у нас ще не цілком винищено. Ніхто не жадає, щоби Русини відірвали ся свого, най вже собі навіть і до церкви ходять, если не можуть жити без „Господи помилуй“, але най не говорять по хлопськи. У інтелігентній принята мова польська, то чож понижувати ся до хлопства? От — ти, твій отець, твій стрийко, — всі ви Русини. І до церкви ходите і рускі сьвята сьвяткуєте, а дома всі говорите по польськи. А чому? — Бо ви не Москалі. Мене се дуже зіритувало, що я чула. Я властиво не чула, а чув і сказав мені о тін Рудецкий... Я маю таку нечистість до Москалів, що ніколи-б не прийшла в дім такого Русина. Щоби ви не вважали ся більше говорити по руски!

(Далше буде).

читати ся з нею лиш в публичних місцях, а ся спосібність не часто дучає ся. Тамгой буває у них що день дома, та ще й до того має за собою родичів. Дівчина — правда бавить ся з ним з більшою охотою як з тамтим, але се буде може так довго лиш тревало, як довго він не зрадить ся з своїми намірами.

— Треба скорше увевати ся, треба на розум поговорити з нею, бо ануж Рудецкий побояючи ся, щоби ему не виходила ся та золота рибка, завтра вже добе торгу!

— Панно Сальцю — шеннув. Я вам маю щось сказати, о щось спитати... і урвав.

— Чомуж не говорите?

— Бою ся, панно Сальцю. Страшно бою ся, щоби ви мені так не відповіли, як би я се хотів.

— Мені здає ся, що відгадую, о що вам ходить — говорила усміхаючи ся.

— І певно не схочете вже й чути мого штана?

— Поволи. Не так певно знаю ще, що ви хочете мені сказати, але если ви о тім думаете, що я догадую ся, то не маєте чого боїти ся: сьміло можете говорити — і ще сильнійше притудила ся до его рамени.

— Панно Сальцю! Від вози я вас пізнав... так мені весело, так легко на душі... Далі не знав що казати.

— Якій ви вудар, який ви трус! Хто видів так заходити манівцями. Я просто не розумію вас.

— Отже скажу вам отверто. Ви мені подобаете ся, а вас люблю.

— Гм, гм. — З задоволення аж підскакувала ідучи. — Ну — і що з того, що з того?

— Се від вас залежить.

число в Вінніпегу, задумав скористати з доброї нагоди. Хто сего року бачив наших прибувчих з Галичини до Вінніпегу, де до 5000 народу в пару місяців прибуло, не подивує ся, сли між ними були такі, котрі не були вдоволені тим, чого ще не мали ані не знали. Кількадесят родин наших лишило ся в Вінніпегу з заміром купити тут землю і тої-ж гадати. П. Юнг познакомив ся з нашими, а знаючи троха російської мови, не було ему трудно людий ще не освітих збадмугити. Став він говорити, що Дакота має к асні даровані фарми, що там клімат тепліший ніж в Канаді, є красні сади і всяка озимина там удає ся. На таку гладку бесіду дало ся дуже легко наших 20 родин зланати. Мимо моєї перестороги дали ся увести агентам наші, на жаль, заможніші і около 15-ого червня виїхали до Дакоти з цілими родинами. А що той п. Юнг добре знав ходити коло інтересу, видимо з того, що і 10 німецьких родин прилучив до руських і так до 200 душ за один раз потяг за собою. Хоть я лично не був в Дакоті, але, мавши тільки нагоди говорити з людьми приходячими зі Сполучених Держав, виробив я собі понятє, що там усе вже добре забране, а що остало, не естє до ужитку. В тім дусі говорив я нашим, але, на жаль, їм не помогло, аж лично переконали ся.

Першу вістку о собі дали Німці, котрі написали до Northwest таке остереженє: „Подано до відомості, що уведено красними бесідами п. Юнга виїхали ми до Північної Дакоти 20 руських а 10 наших родин, а прибувши тут по шести днях подорожи цілковито розчарувалисьмо ся. Запроваджено нас (день їхали ми водою) між такі гори, де лиш небо та каміне побачилими. Нарід став кричати з розпуки, не хотів корабель опустити; на силу висадили нас на беріг високх пустарів. Котрі при грошех, повернуть, а безгрошеві змарнують ся“.

Дотепер вернули ся чотири родини німецькі і самі оповідають, що виділи на власні очі. Кажуть, що там жити не може чоловік. Усі німецькі родини вернуть незадовога. — „Що-ж з руськими?“ — питаю. — „Та они самі не знають, що мають робити. Котрі не мають грошей, наважили ся де могли, а що зроблять другі, не знають, бо не хотять правди говорити.“

НОВИНИ.

Чернівці, дня 12. серпня 1897.

Для потернівших від повені на Буковині робить ся дуже мало. В інших краях таке елементарне нещастє визиває акцію цілого населення для поратунку нещасливих, що на них так безневинно і невіддільно напав надїж, від котрої нема жадної зашити, ні охорони. Приватна добродійність, акція красних властей автономічних і підмога держави ідуть рука в руку, щоби загояти глибокі рани, які видре вода чи огонь в економічнім положеню цілих околиць. І часто буває, що замість старого розваленого дому, може навіщеним нещастєм мешканець з помічю добрих людей побудувати собі новий дім, очистити завесене шутром поле, або бодай прожити через рік, щоби дочекати ся другого життя, котре сего року забрали розпаліли фалі рік. Але у нас нема того всего. У нас хто мешкає на горбку, той вже не думає про того, що поселений в долині; хто не має своєї хати, той байдужий на знищенє пожару; хто сидить в безнечнім кутку, не журить ся тим, що довкола туча і громи пустонать край. Мимо накликуваня часописей не сїдїло було на Буковині жадного руху між тою гореткою інтелігенції, що в нас є, щоби порадити і підморити діткненому нещастєм населеню, як і куди удати ся о поміч. Урадова газета оповідає тепер, що досїди про школи, які наробили едота і впливи уже покінчені і видїл краєвий разом з краєвим правительством поробили потрібні старання, щоби дістати від держави потрібні гроші на підмогу навіщених околиць. Тимчасово призначив видїл краєвий 15.000 зр. на доконечні

направи повітових доріг. Правительство само мусїло зайняти ся нашою нуждою на свою руку. Та оно опирає ся тільки на реляциях своїх органів, що звісно не всевідучі, а часом і прислухуваті, або і не хочуть дивити ся там, де би було треба, тож і не знають, як тота запомога буде розділена. Хто не домагає ся, той не має претенсії, щоби ему що дали, а задля байдужности нашої інтелігенції готов руський мужик і в тім випадку вийти з нічим.

Шовінізм не на місці. Для поясненя листу сїльського політика подаємо сю новинку з Б. Вд. Дня 15. (27.) с. м. в однім із тутейших ресторанів зібрало ся кілька студентів богословія румунської народности, щоби перед виїздом на ферію обміняти ся з собою дружним словом і поздоровити одного товариша по поводу щасливого видержання іспиту. До стола були запрошені також два студенти богословія народности сербської. Коли на молодих будучих проповідників зійшли уже огненні язики, а їх власні язики розв'язали ся могучим даром слова, промовив і один серб в тім змислі, що так в Буковині як і в Венгрії повинні православні румуни удержувати лояльні відношеня ку православним славянам, коли всіма православними в Австрії не мають верховодити іновірці. На то на даних знах голови тов. „Academia orthodoxa“ підняли румуни крик: „Pereant Slaven.“ Очевидно що серби того рода товариство зараз покинули і уйшли в другу комнату. Тоді охолоднувши румунські повнішети вислали за сербами свого народного лїтара, котрий обяснив, що слова „Pereant Slaven“ відносилась лишне до Русинів. Але серби заявили, що всі славяни собі брати, а серби не можуть находитись і там, де обиджають руський нарід.

Панна Саломея Крушельницька гостить через сегорічне лїто в Сан-Яго (столиці Чилі в полудневій Америці), де виступає в „Teatro municipal“ яко співачка-примадонна. Рецензії виступів нашої землячки звучать в сан-ягських газетах дуже похвально, що може Русинів наповнити лише щирою, правдивою радістю. Знаменита наша співачка буде виступати в найближшій сезоні оперовім, в сїчні, лютім і марію, на львівській сцені.

Екскороль Мілан лежить хорий від кількох тяжких у Відні в готелю Сахера. Его стан погіршив ся так, що мусить почати систематичну курацію.

По американськи. Катастрофу коло Турки описала американська газета Daily Jewish Herald так, що аж волосє дуба стєє. Вода, каже, знищила три часті міста Коломїї, сотні людей потопили ся, всі мости позривало, всі земліничі поїзди потопили ся разом з людьми і т. н. Американські газети все так пишуть: нищать на напері цілі міста і сотні людей, аби лише людей дивувати. Статї в американських газетах мають сенсацийні титули: н. пр. зруйнована Коломїя, Нові війни, Божевілля, Вікторія дякує. Два мужчини застрілені або як она боронила своєї честі револьвером, Малі бандити, Она синить, Страшні сцени з табору Індїи. Правда, що цікаве? Але як цікаве, так все видуманє або прибільшенє.

Убийник міністра Кановаса дістає що дня иньше імя. На підставі найновіших доджень показало ся, що убийник не зове ся ані Ринальдіні, ні Голлі, ні Пайнто ані Санто, лиш Михайло Анджіолїтто. Походить він з Фоджі в італійській провінції Апулії, де его родина ще тепер мешкає. Отець, Джіакомо Анджіолїтто, є поважаним ремісником. Під назвнцем Хозе Санто приходили до убийника листи. Можна надїтти ся, що перед своїм страченєм він змінив ще кілька разів назву.

Дніпрові пороги — славні історїї Запорожа — вже на правду загатає правительство російське знищити. У нас була вже згадка о проєкті сполученя морей Балтійського і Чорного для плавби корабельної. Отже при розборі сеї справи в російськїм міністерстві „путей сообщенія“ на першій місци — як доносить „Новое Время“ — ставить ся усунєнє порогів Дніпра. На се була вже давнїше визначена сума, але показало ся недостаточною для такої вели-

чезної роботи. Отже тепер в міністерстві обчисляють, кілько буде коштувати знищенє Дніпрових порогів, щоби могли переходити туди кораблі.

Женщини-студентки. З початком зимового семестру в Австрії буде вільно женщинам слухати на університетах викладів на філософічних факультетах. Міністерство просвіти оголосило вже услівя, під якими можуть женщины користати з університетських студій. Передовсім они мусять показати ся австрійським горожанством, відтак віком не менше 18-лїт та сьвідомством іспиту зрілости в одній з австрійських гімназій. Приняте між числом студентів залежить від декана філософічного факультету; в разі непринятя прислугує петентії право подати просьбу до міністра просвіти. Вей правила, що обовязують студентів, мають свою силу і щодо студенток. Надзвичайні слухачки т. є ті, що не мають іспиту зрілости а окінчили якийсь спеціальний научний заклад женський, можуть займатись ся не більше як на десять годин тяжнево.

Пожарі. У Веренчанці дня 9. с. м. рано на фільварку Корна згоріли дві великі стиртї збіжа. Будинки вдало ся виратувати. Шкода виносить около 25.000 зр. — В Огнїї того самого дня наробив огонь великої шкоди. — В Садагурі погоріли жиди Вандерман і Вайнгавзер. Мають шкоди на 1000 зр.; крім того згорів матеріал деревляний. Лише Вандерман був обезпечений. Огонь мабуть хтось підложив.

Дрібні вісті. В копальнях земного вогну в Бориславі удушили ся газами два робітники, Янів Вітошинський і Михайло Івасів. — Бувший інтендант угорських театрів, барон Попча, вивзав на поєдинок болгарського президента міністрів Стоїлова за те, що Стоїлов мав виразити ся в інтервю з кореспондентом Berliner Local Anzeigera, мов то барона Попча усунєно з его становища задля кунлетства. — Віденські газети доносять, що донька президента міністрів гр. Ванда Баденї має заручити ся з гр. Красінським з Варшави, причім підносять, що гр. Красінський є один з найбогатших польських савадерів. Его маєток цїнять на 30 мільонів рублів.

Телеграми „Буковини“.

З дня 11-го серпня 1897 року.

Відень. Доносять з Лондона, що в самій річці король Юрій грецький мав поважний замір зречи ся короні, волюб держави завели контролю над фінансами Греції, але на представленя заприятельних з ним дворів європейських відступив від тої гадки.

Відень. Екскороль Мілан має ся значно ліпше і тому его син, король сербський, що перебував при ложі хорого вітця, виїхав до Карлсбаду.

Кронштат. Около год. першої по полудни прибули російська і німецька цїсарска пара на поклад „Короли Вільгельма“. Там відбуло ся свіданє, на котрім був і німецький архикнязь Генрик. По сердечнім розирацаню з архикнязем Генриком удали ся російська цїсарска пара разом з німецьким цїсарем і цїсаревою на поклад корабля „Гогенцолерн“. Перед опущенєм „Цїсаря Вільгельма“ пращали ся цїсарі дуже сердечно. Оба цїсарі обняли себе, поцілували ся кілька разів, стискали собі руки; так само цїсареві. На кораблі „Гогенцолерн“ пращали ся другий раз так само сердечно. Незлічена товпа народа витала ентузіастично володарів.

Мадрид. Королева регентка написала лист до вдови по Кановасі з виразами співчуття по страті, котра не менше дотїмає цілу Іспанію. Монї Кановас зложали на катафалку. Его лише

спокійне, усміхнене, мовби у сплячого чоловіка. Зворушене в краю з причини убійства прем'єра міністрів зростає з кожним днем, чим ближше похоронів. З багато міст надходять вирази догани для убійника, багато міст присилає своїх заступників на похорони.

Царгород. Султан дарував перебуваючому тут болгарському князеві Фердинандови дорогий перстень, зіггарок з ланцюхом, надав Стойлови ордер Іотігаір з брилянтами; болгарський князь мав вчора дві довні ро мови з султаном. Він відїздить нині вечером на султанський цісарський лоді.

БУРСА „Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8, ціле удержане і над-
зр 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру-
ської класи гімназійної, а тільки винятково з
особливих причин і ученикам шкільних шкіл.
Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч-
но за пране і 15 зр. місячно за удержане, плат-
них з гори. Питомці мусять вказати ся, що ма-
ють три рази змінити бізе на постіль, 6 пар бі-
ля, 4 ручки, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви
і добру одж; без того не вільно буде нікому
питомцеві спровадитись до бурси.

Подання о принате до бурси треба вносити
до кінця серпня с. р. Ученики, що ставлять
муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гім-
назійної по ваканціях, мають внести подання о
принате до бурси також до сего терміну; рішене
о їх принате западе в день самого іспиту. В по-
даннях, підписаних родичами, треба означити до-
кладно, кільки хто обов'язуєся платити місячно.
Принате завпесті буде головно від висоти мі-
сячної плати, однак ученики з недостаточним
поступом і невідповідним поведенням не будуть
зовсім приняті.

До кожного подання треба прилучити по-
сліднє свідомство шкільне, а до подань о зниже-
нє місячної плати ще й свідомство неможливості,
підписане урядом парохіальним, громадським, по-
датковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби
питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

М. М.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публіку,
що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вижиці

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ разом з комнатою до снідань.

Поручаю Вив. місцевій і доокрестній публіці
каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво,
СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ.

папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвратною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Гайбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Боїна, Но- восел'я	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карачева, Сторожин- ця, Бергом-гу, Межибро- дів	814	535	—	—	—
--	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергом-гу, Межибродів від 1-го марта до 3-го вересня що п'ятірка і п'ятниця.

з **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатни**

до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

з **Карачева**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.

ПРИХОДЯТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610
з Бурдженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Гайбокої	—	809	1212	350	1000
з Новосел'я, Боїна, Са- дагури	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карачева	635	1037	800	—	—
--	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергом-гу, Карачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергом-гу, Межибродів тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатни**

з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	640	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вами**

з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.

до **Карачева**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди пасажирські; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський їде о 46 минут пізніше
від черновецкого часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 жин. рано і зазначає ся підчеркну-
тим минут.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекраційне, обезпечає будинки, скот, госпо-
дарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно
в етогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розночав пятий рік своєї
діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31-го грудня
1896 виносять: фонд основний 50.000 зр.,
фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 від-
шкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристішні умови і видає поліси і квіти в руській
азимі.

Зголошення о уїденє агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen,
schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apo-
theken vorrätig ist, sehe man stets nach der
Marke: „Anker“.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отці

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulsach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також опрацьовані збіжники протоколів та окладники до
класних і технічних книг.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

Хто хоче мати

добру і дешево

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
покажує. Неві продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре уде-
ржані починаю від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Кто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за репарацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю тут безплатно через цілий рік.

Руськи, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
ськи і обслужу Вас по братньому.

З поважанєм

В. Данилевич.

машинист у броварі Штайне-
ра в Чернівцях, при уз. ве-
дінській (Bahnhofstrasse) ч. 26.

За редакцією відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по-
неділ і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Федькович яко політик і педагог.

(Коментар.)

До сего меморіалу додав Федькович таку дописку в язиці рускім:

„Так я утяв нашим німчикам, а честну редакцію („Правди“) прошу за ужиткованем сего мого письма хосенну пресенію учинити, аби наші москаліки уже раз з коня впади а ми у стримінь собі сіли. А! ще одно: Я буквар свій зі Львова дістав, але п. П. важив ся чималі поправки в нему поробити. Як він се сьміє? Коли п. П. хоче мене корегувати, то нехай у перед ліпше учить ся по руски, да не з книжок а з народу. То біда, що кождий хоче нашого великого Куліша учити! Федькович.“

Postscriptum: „Поневаж часу стало, посилаю Вам і сему справу Довбуша, а Вас прошу, напишіть мені про мою німечину, чи добре я так зробив? Прошу Вас! Федькович.“

Последне письмо Федьковича з того часу писане також в німецькім язиці, було справлене на адресу „Черновецької Газети“ (Czernowitzer Zeitung) і гласить в рускім перекладі так:

„(Ліпше правду!) Зчудовав ся я, прочитавши в 164 числі „Черновецької Газети“, що на 16 засіданю сойму (буковинського) сего року пос. Ковач винуватить правительство за се, мов оно через заведене примусу шкільного викликало в народі апатию до школи. Не примус шкільний, бо такого не було, викликав апатию, але мізерні пляни наукові та ще мізерній-

ші ліпянки, що велять себе звати пікільними учебниками. Як би міністерство просвіти було подбало о те, щоби шкільні книжки були писані в язиці народнім та відповідали світоглядю, потребам і життєвим обставинам народу, то були би школи доси, хоч під слабами учителями принесли нїкші плоди, а про неохоту не було би і бєсїди. Наколи необразованийї селянин неохотний школі, то годї чудувати ся. Але що він школи зараз в перших тижнях не голубить, за се вина лежить на самій школі с. е. на безглуздох плянах наукових і на ненародних учебниках. — Один, що багато би знав розказати.“

До сего письма долучив Федькович таке письмо до редакції згаданої часописи: „Сю статю, за котрої зміст я беру повну одвічальність, зволїть помістити в вашій цїнній часописи тим ласкавіїше, позаяк в тій статї порушене третє з черги, найважїїше питање пікільне. З поважанем: Федькович, окружний шкільний інспектор. Сторонець-Путилля, 24 жовтня, 1869.“

На зазиві старости вижницького до Федьковича, щоби тойже забрав ся до укладу першої рускої читанки, дописав Федькович!

„Чества Редакціє! („Правди“) Обіцяв я Вам децо про шкільні книжки написати, отже і послухайте ласкаві. Буде тоїму чи не три місяці, як прийхав до нас на сесію наш староста (Bezirkshauptmann) і показує мені письмо, що прийшло з Відня через руки краєвої президії, аби мене запитав ся, чи я би пристав іти до книжкової комісії до Відня і там книжки для шкіль ру-

сних народних писати. Я відразу пристав і дав навіть на се на письмі від себе реверсе, що слова свого не оскочу. 26-го мая дістаю я таке письмо від старости, а то офіціальне.“

Письмо старости вижницького помістив я в горі під числом 1373. Дальші коментарі до сїх матеріалів про Федьковича подинаю звавцям і любителям історії нашої письменности.

Новосїлки, в серпню, 1897 р.

Наталя Важилин.

Наші партії політичні і їх будучність.

(Статя надіслана з Галичини).

Вічні у нас нарікання на роздроблене Русинів на партії, на завзяті борби партійні. А передї се річ, котрої уникнути годї, річ коначна у народу, котрий бере удїл в житю політичнім, бо звісно годї всім думати на одно конито. Ріжний поглядів на певні сталї справи політичні і суспільні — се генеза партій. Від сего, які читаня у даного народу стоять на порядку деннім і домагають ся розвизки, залежить уґруноване і програми партій. Бож се всякому звісно, що кождий нарід має свої окремі справи, що повстають з обставин, серед яких він находит ся, а навіть загально-людські справи виступають у різних краях під ріжними формами. Так нинїшні партії і нинїшні програми бачимо у Англичан, нинїшні у Німців, ще нинїшні у Італїянців і т. д. Так само і в нас, Русинів. Ті партії, які тут

15) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідання

ВЯЧЕСЛАВА ВУДЗИНОВСКОГО.

(Даліше.)

— Розстунь ся сира земле! Наробав я собі. Хоч бери пшур, та вішай ся! В таке болото вліз. Тепер ні туди, ні назад. Де ті люди виховали ся?! Полїтики — в них — батари; порядний Русин, говорить по польськи... Одна легко важить собі і висміює все те, що мені найдорожше, друга знов, забороняє мені говорити по руски, змушує з Русинам навіть уживати найненавсїйїшої мені на світі мови... І все те вже тепер, заки впустили мене до свого дому, коли не мають ще до мене найменшого права!... І они думають може, що я все те знесу? Що піддам ся їх глумим і безличним жадам, що зрештїю з сего, о чім марила душа моя, відколи научила ся мислити, що пїлюну в лице цїлій моїй минувшости, що полончу найдорожші і найсвятїїші мої ідеали і буду думав лиш о домашнім, родиннім щастю, о кар'єрі, що схудоблю так, як они самі?!... І для кого все те? Для пару очей дівочих, для кокетки!... Та ще й по-при ту підлість зробив би я друге свинь-

ство. Там тужить дець за мною дівчина, який рівної нема під сонцем, для котрої найсвятїїше все те, що і мені сьвяте. І я мав би покинути єї дїлятого лиш, що в тої другої гарнїїшї очі, що уміє кокетувати? дїлятого, що з єї кухні залїтає запах панської печенї? дїлятого, щоби стати, — зійти на пана?! О!... як близько я був вже над пропастию. Який я вам вдячний, ви польські туси, що ви завчаску ще і в цїлій своїй нїтотї показали свою мерзоту.

Стефан став тепер жалувати, що замовив новий та дорогий стрій сальоновий, щоби міг як сїдї заїздити на першій візитї у Добринських.

— Як то добре, що я не їздив ще з Галикою. Не буде треба перепрошувати.

Постановив написати до неї. Клонїт лиш в тім, що не знав, що було в послїднім єї листі, бо не прочитавши спалив єго. Бояв ся, щоби не написав, або не поминув щось такого, по чім она могла би пізнати, що він єго не читав.

— Она не сьміє навіть підозрівати мене о щось такого. Коли би так можна було зібрати сїй попїл, що лежав в сїловаччї, очистити єго і назад в лист замінити! — Пронїло. Найліпше називаю лиш ляконїчне повідомленє, що приїду до неї... Або ще ліпше, зателефаую.

Вдоволений, що знайшов вихід, заснув. По всіх тих своїх клопотах раз бодай виснав ся. Рано не було вже на їм і сїдї з вчєрашньої

їританції і несмізму. Успокоївши ся цілком, зачав поволї приходити до переконаня, що він вчєра надто чорними красками малював своє положенє.

— Нічо дивного, що дівчина в тої сносїб прийняла єго книжку і цілу політику. Чи она раз хотї в житю була в культурнім товаристві, або говорила з правдиво образованим чоловіком? Тим нема що так дуже грізти ся. От дїтина і повторє лиш без мисли те, що чує від свого окруженя. Почує нинїшу бєсїду, понаде в нїше окруженє, тогди і она стане інакше говорити. Єї мозок не заковстєнїє ще і тої паньської бурї дасть ся виполоти. Я єї можу виховати єобї так, як сам схочу... А стара малпа з своєю русофобією? — Що она мене обходить! Щоби я їно дівчину дістав. Тогди я їй вже скажу, щоби не втиркала між нас свого носа, що я пан в своїй хатї! Дїжде ся ще того, що власна єї донька не буде інакше говорити, як лиш по руски.

На другий день приїде єму красець нове убранє. Придивляв ся в зеркалі. Лежить так, як би сотворене для него. Сорочка, ковїтрик, в'язатка і т. н., просто з сїдену. Навіть брилїантову шинїлку роздобув собі. Позичив від товариша.

Коли закінчив обзирити в зеркалі, був певний, що і гардеробом не боє єго єго конкурент.

Льонай впровадив єго до сальону. Цїле урядженє поразило єго своєю величавістю.

виготовили ся, суть продуктом питомих відносин, серед яких знаходиться наш нарід.

Головну ціль теперішніх прямовань можна коротко схарактеризувати: се виготовлене національних держав. Кожда народність хоче бути незалежною від другої, а що більше, скріпити ся коштом другої, слабшої. Де та ціль досягнена, де є вже національні держави, там уступає тим самим питання національне з порядку денного, а його місце займають питання суспільні: так у Франції, Італії, Німеччині і т. д. Де знову се питання не залагоджене, там оно все стояти-ме на першому плані і ніякі змагання его усунути не придадуть ся на ніщо. Класичним приміром сего Австрія, тому в парламенті австрійським на першому плані все стоять партії національні.

А як-же тепер має ся річ у кожного народу дома? Тут питання національне виповнює політику — так назвати-б — заграничну. Оно підносить ся лише у відносинах з сусідами, а політика внутрішня обертає ся коло питань суспільних. Повстають партії, що ставлять собі метою оборону інтересів певних верств суспільних. Так бачимо у Поляків: станьчиків, демократів, людовців, соціальних демократів; у Словинців: клерикалів і радикалів і т. д.

Так повинно би бути і в нас Русинів, але тут входять в гру ще інші обставини. У наших народів ніхто не перечить факту існування самої народності якої такої — так як се діє ся у нас. Тому в нас питання національне виповнює також дуже велику частку внутрішньої політики, тому виготовили ся тут окремі партії, у яких то питання становить цілу програму*).

Так на початку нашого життя політичного треба було і у внутрішньому питанні національне, і доволі того питання в якій чині обертали ся всі наші спори домашні. Для того були лише дві партії: одна боронилась відрубності і самостійності народної — се були народовці, а дру-

гі, перечили ей — се були тверді або москвофіли. І та борба виповнювала ціле політичне життя і діяльність Русинів через кілька десятків літ, аж по найновіші часи.

Однак звільна почали відносини змінити ся. На се вплинули дві обставини: швидко і сильно скріплене почуття народності у ширшій інтелігенції та достаточний розвій літератури нашої, що певно вже гарантувало будучність нашої народності, а з другого боку ріжниця клас суспільних що щораз сильніше зазначувала ся, виводила нові питання. Давні партії і їх програми не вистарчали і не відповідали новим відносинам. Русини почули себе на стільки сильними, що обава про народну самостійність почала зникати.

Ціль прямовань партії народовської була досягнена, отже треба було оглянутись за новою програмою. А що всяка інституція чи партія або спілка, коли досягне свою ціль, стає в далішнім тягу анахронізмом і мусить скорше чи пізніше розпасти ся, то та судба стрітила народовців. Перш усього виділило ся ліве крило від своєї партії і оснувало окрему партію радикальну. Оборона інтересів мужиків, матеріальне і просвітне піднесення наших селян — сю програму проголосила нова партія. Се була перша партія, що ставила метою оборону інтересів одної верстви суспільної (селян) против других.

Народовці остали ся ще якийсь час сильною партією, бо мали піддержку в правительстві. Зі скрайних поступовців в своїх початках стали они елементом умірковано-консервативним. Партія москвофільська, як кожда партія з негативною лише програмою, упадала щораз сильніше; виступає ідея спільності народної і konieczність оборони спільними силами против агресивності Поляків. Зі зменшенням числа атакуючих народність руску у внутрішній меншала konieczність оборони. А тут по виділенню партії селянської остали ся ще дві класи суспільні, котрих інтереси щораз більше віддаляють ся від себе — се уряднича інтелігенція, бюрократія і священство. В одній партії стало їм за тісно.

Знана „угода“ з правительством помогла до розсадження партії народовської — она de facto тепер перестала вже існувати. Вищі урядники, або такі, що хотіли ними стати, виділи свій інтерес у звязи з правительством і они лишили ся при угоді. Становиско їх у нас відповідає mutatis mutandis становиску станьчиків між партіями польськими: они відіграють у нас роль аристократії. Ціле gros духовенства і мала частка світської інтелігенції (проча частка належить або до партії радикальної або до угодової) утворили окрему партію з ціллю клерикально-консервативною. До сеї партії зблизили ся москвофіли, бо у них знаходять ся ті самі елементи суспільні. І ми дожили хвили, що по усуненню питання національного з внутрішньої політики найзавзятіші вороги зблизили ся до себе і ділають рука в руку.

І так виготовили ся у нас такі партії: 1. угодова 2. консервативно-клерикальна (опозиційна) 3. радикальна а при тім остає ще 4. москвофільство, котре доживає свого віку. Коли поспитаєм, яка будучність тих партій, то можемо на се питання з певною правдоподібністю відповісти, а то через аналогію з фазамі, які інші народи переходили. Партія угодова перетворить ся цілковито в аристократичну і буде старати ся тими средствами спасати Русь, якими подібні партії в інших народів спасають свій народ. Її скріплять відломки партії клерикально-консервативної і она при помочи правительства буде могла відіграти свою роль у внутрішній історії нашого народу. Партія староруска або москвофільська і опозиційна (зконсолідована) розпадуть ся в недалекому часі — перша із-за своєї безпрограмовості, друга, бо містить все що за ріжнородні елементи в собі. З них обох виготовить ся сильна партія клерикальна, до виготовлення якої вже тепер бачимо змагання у поодиноких осіб починаючи від о. Дуклянского аж до о. Негребенського. Проча частинка обох партій (світська інтелігенція) перейде, відповідно до переконань, або до угодовців, або до радикалів. Та остання партія остає так

* Правда, єсть також у Німців сторонництво народовців (Шенерера), але крім назви нічого не має подібного з нашими.

— Гей... як би то так у мене! — подумав собі Стефан.

Двері з салону вели на веранду. Просто екзотичний горід! Там між півтнями і пальмами сиділа она. Привитали ся.

— Зави надійде мама, мушу вам щось сказати — говорила Салка. — Перед хвилиною був у нас Руденський. Формально оспівдав ся. Мама питала мене, що я на те скажу, а я — ні так, ні сяк. Я сказала, що надумую ся, бо мені ще й так час. Ідіть до салону, бо мама надходить.

Нані Добринська принала его — як здавало ся — досить радо. Він і її ліпше сподобав ся, як Руденський.

— Шкода, що нема чоловіка — казала, — поїхав на комісію, і верне аж завтра вночі.

Побалакали хвилину о погоді, фестивалі, приїзді якогось віденського диригатора; о собачці, котру трамвай відірвав, і нані дому осудила, що Стефан „дуже інтелігентний“ і робить дуже добре вражіння.

— Сели вам се не справить неприємності — говорила працюючи ся — загостити до нас в четвер. У нас в тім дні все сходиться ся більше товариство.

Вдоволенний вертав до дому. Одно ще лиш непокоїло его. Іменно те, що дівчина не відмовила Руденському відразу і рішучо, але сказала, що „надумує ся“.

— Значить, без борби не обійде ся.

*

Нині був четвер. Пізнати се було по тім, що Стефан від полудня стояв перед зеркалом. Нині мав міряти ся з Руденським і до тої борби робив всесторонні приготування.

— Першз річ — думав — пристосувати ся до оточення.

Він чув, що товариська вартість Руденського полягає в гумористичних монологах. Щоби в нічім не вийти гіршим від того пустого блазня, вичувив ся і Стефан споре число монологів. Пробив, котрі робив перед зеркалом, вичувив вдоволюючо. Знав, що Руденський продукує ся грою на фортеп'яні, але тут він не боав ся конкуренції. Грав добре.

Коли прийшов до Добринських, уважав на кожний свій рух, кожде своє слово. Ніхто не міг би підозрівати, яка плебейська в нім душа.

Саломовень, — як у книжці.

— Може партіюку преферанса? — заговорив господар дому. От і він заграє — і покаже на Руденського, котрий в тій хвили сидів при фортеп'яні і калчив Лішта.

Стефан засоромив ся.

— Тут я вже пронав. Не вирівнаю — подумав Стефан, бо справді грав лихо.

— Я, пане, не граю зовсім.

— Якто, шльом ні?

— Цілком.

— А то мені подобає ся — і показав его по рамени. — Се дуже добре, що не граєте. Більше то молодих людей поруйнувало ся через „короткого“. Гра в карти, то дуже небезпечна річ. Марнує ся час і гроші.

Говорив о тім довго і голосно; так, щоби чув Руденський, котрий грав много і завзято, але зле. Очевидно все програвав.

Коли Руденський перестав грати, відозвав ся до нього голосом признаючи. Від фортеп'яну пішов просте до зеленого етолика.

Стефанови як би саме небо сприяло. На фор-

теп'яні стояла розложена книжка з рансодними Лішта. Се був его улюблений композитор і він грав его з великим значенням річ і виразом. Він заризиковав кілька кусів. За цілий час гри всі очі були звернені на него. Живі-описки залунали, коли зміняв. Змішаний стояв під високою пальмою і німо приймав граційні гостий, сегомого господаря, его жінки, та теплий устиски руки — его бегині.

— Ви дістали правдивий скарб до вашого салону — граційували жінки господарям.

Все те страшно поділяло на гумор Руденського. Вже й не продукував ся з своїми монологами. З того був Стефан дуже рад, бо і він не потребував ніякої роботи з себе блазна. На разі і се вистарчає, що до тепер показав. Его „ничтожність“ була на азилах усіх дам, старих і молодих. Всі мали дорожачих доньок, остріли собі зуби. Они знали, що Руденський так, як би вже наречений нані дому, а що Стефан поводи ся з тактом і жадної не вирізнявав, не могли підозрівати его, з якими він замірами увійшов в той дім.

Всі ті мамі звертали ся до нані дому по близині інформації що-до его особи, бо „варто би такого веселого і тактовного хлопця запросити до себе, сели грають ся баль або иньша яка забава“. Казали також, що „варта би его дось висватати“. О тім, що неедна з них хотіла би зловити его для „своєї“, не зраджувала ся жадна, бо „моя того не потребує. За нею і так вже за много“, дуріє. Як би хотіла, могла була давно вже віддати ся.

(Даліше буде).

довго при своїй програмі, як довго підставою нашого народу буде селянство. З розвитком промислу і стану робітничого може повстати ще партія соціал-демократична, але се не наступить так скоро.

Мрн.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 13. серпня 1897.

Взірцевий хор академиків, що вже дав концерт в Тернополі і в Золочеві, устроїть також концерти в Любачеві, Сокалі, в Дрогобичі, в Стрию і Коломиї.

Нова тарифа для чернівецького електричного трамваю увійшла в жите з вчорашнім днем. Она є стілько догідніша, що простіша і легше їдучим зорієнтувати ся, кілько мають платити. Цілий шлях поділений на дві секції: від Прута до ринку і від ринку до станції залізничної Фолькгартен. Надто установа третя секція від площі керничної до міського города. Їзда за одну секцію коштує 7 кр. в першій класі а 5 кр. в другій класі.

Анкети для тютюну, що радили сини днями у Львові і в Чернівцях, рішили внести до міністерства цілий рад жадань в інтересі тих, що займають ся управою тютюну. Правдоподібно усіля закупа тютюнового листа в Галичині і на Буковині змінить міністерство відповідно до рішень обох анкет.

Селяни против селян. В Самборі відбув ся дня 5-го серпня процес карний против одинадцяти лисятих селян, обжалованих о тяжке ушкодження тіла, сповнене дня 24-го січня с. р. на особі звісного руского патріота і діяча Андрія Берника. Процес той показує, яких ворогів мають селяни у своїх рідних братах, також селянах. Розправа вибрала многи і характеристичні факти. Всі обжаловані належать до партії війта Янма Тижбіра, котрий одним з головних філарів в повіті, а на чолі розбишак, котрі напали на Берника, стояли два війтові сини Никола і Михайло, котрі напад сей приготували і були его проводирами. Війтівські сини нанували своїх сторонників шлу днину, щоб вночі напасти на Берника, вертаючого зі Стрия домів і поломити ему кости за те, що посмів спротивитись розграду маєтку громадського і церковного, яке в Лисятичах стало ся правом звичаєвим, бо навіть сам війт винен до каси церковної 900 зр., котрі позичав на вічне віддане. Напад відбув ся під доглядом війта, котрий сидів тихо в хаті і вижидав лише, як то его сини ладно справлять ся з „ворохобником“ Берником. Дуже дивну ролю відіграв в тій справі жандарм постенофіер Жак, котрий не хотів дозволити Берникови пережати в касарни, куди хоронив ся перед розбишаками, хоч Берник давав ему за те 100 зр., — а коли відтак Берник в его асистенції вийшов з касарні, то в очех Жака розбишаки кинули Берника на землю і кололи ножами так, що лише своїм незвичайно сильній будові тіла завдячує, що не погиб на місці. Лікарі сконстатували у Берника тяжке ушкодження тіла, а розправа вибрала і виказала наглядно вину підсудних. По промові прокуратора забрав слово д-р Оленицький і в коротких а досадних словах схарактеризував ситуацію та зажадав для пошкодованого признання відшкодовання. Обжаловані заховували ся дуже зухвало і вірили свята в те, що їм все уйде на сухо. Однак трибунал узнав всіх обжалованих винними злочину і засудив: Николу Тижбіра на півтора року, Михайла Тижбіра і ще двох обжалованих по одному року, а прочих по 8 і 6 місяців тяжкої вазниці, а Берникови признав 160 зр. відшкодовання. На Буковині діють ся подібні випадки частіше, тільки що такі розбишаки, як Тижбіри, знають не лиш бити своїх противників, а ще й викрутити ся зі всього.

Воздушна труба. При кінці тамтого місяця на Азовськ морі страшила буря.

З берега видно було пять воздушних труб, що в шаленім вірі крутили ся над морем а декотрі з них здіймали величезний стовп води, що сягав аж до самих хмар. Се видовище природи не тревало довго а закінчило ся страшними блискавицями і громами, по котрих зараз пролив ся великий дощ. Злива була така сильна, що в одній хвили улиці міста Берча, звідки описують сю пригоду, замінила в ріки і наробила багато шкоди. Погибло багато худоби, а вода заносила на море багато зжатої збіжжя, сіна і овочий, посудини господарської, меблів і всяких домашніх річий. Кілька деревяних мостів поторощила і знесла буря а великий каміний міст підмив, напір води в каналі і він в часті завалив ся. На мості було тогди багато людей і всі попадали у воду. Тільки трох людей змогло уратувати жите. Вода ушкодила також камінні стіни в каналі а оден мурований дім в місті розсипав ся на румовище. Вода в місті стояла так високо, що їздили лодками по улицах, та ратували людей. Богато душ погибло, та їх числа не знати ще до тепер. Тільки море викидає що день на берег бездушні жертви оногдіншого циклону.

Юрій Онет, славний писатель французький, має клоніт зі своїм сином. Тато пише романи а син переживає незгірші події, як его любовні герої. Лев Онет, девятинадцять літний молодець, не хотів учити ся в Парижі, тож батько вислав его до одного професора в Орлеані. Але замість на книжку, заживив ся Левко на хорошу доньку професора і утік разом з нею до Парижа. Тут хотів Левко посвятити ся малярству, але що отець відказав ему всякої помочи, він виїхав зі своєю любовою до Антверпю, до одного зі своїх приятелів. Родичі того приятеля на просьби свого сина дали притулок молодій, закоханій парі. Незадовго прийшла на світ третя істота, що здавало ся, подучила на віки їх любов. Та недовго тревало їх щасте. Отець, що в повісті певно посвятив би цілий уступ на оправдане і звеличане такої любови, з власним сином поступив зовсім інакше. Скоро довідав ся, де син пробує, розлучив его з вибраною его серця, сировадив до Парижа і віддав до поправчого закладу. Але молодому Онетови удало ся і звідси утечи і він вступив на науку до коваля, де жив довгий час в праці і в нужді. Отець, що жив виставно, як заможний властитель дібр в замку Les Abomis, не знав про долю сина. Наконєць удало ся поліції відкрити місце пробування молодця. Розгніваний отець не мав і тепер помиловани зі своїм сином та вислав его назад до закладу поправи. Тимчасом Левкова любка, котрої також вирік ся єї батько, заробляє тяжко на жите і годю, як бідна півачка. Писатель жертвував єї 5.000 франків, щоб она покинула его сина і вишукала собі мужа, котрий би адоптував дитину, але молода жінка відкинула з гордою ті гроші. Онет має тепер знамениту тему до нового роману з жита свого сина — хоть се найнезавидніша тема, котру треба самому переживати.

Закоханий учений. Велике вражінє викликала трагічна смерть славного хеміка і ученого, тайного радника Віктора Маєра, професора університету в Гайдельберзі. В поведінку помер Маєр наглою смертю а тепер доносять звітам, що він сам отруїв ся. Причиною самоубійства є нещаслива любов. Маєр родив ся 1848 року, кінчив школи в Берліні і Гайдельберзі а відтак покаяли его на політехнику в Штутгарті і Цюриху, де вельвив ся своїми творами на полі хемії а відтак став професором в Геттінгені і Гайдельберзі. Насильна смерть поважаного і славного ученого та ще з причини любовних розчаровань визвала загальне зачудованє і співчуте.

Американський поєдинок. Від кількох днів щез був молодий урядник одного з відеєських банків, 26-літний Рудольф Піллер. Зразу думали, що він поїхав до родичів, котрі виїхали до Купсбей, але вони запитали там про него, отримали заперечуючу відповідь. Почали ся пошукування, котрі скоро розяснили тайну згубного зникнення. Родичі вернули до Відня і застали свое мешканє замкнене. Коли отворили двері, побачили свого сина у ванні, зовсім убраного, з глибокою раною в скрини. На дні ванни ле-

жав револьвер. Смерть мусіла наступити сейчас, а самоубійство стало ся, після свідонства лікаря, ще перед кількома днями. На столі стояла фотографія матери і кілька листів, котрі самоубійник написав в поєдній хвили. З тих листів виходить, що він залюбив ся в якийсь панні, котру любив також другий і Піллер в американськ поєдинку зі своїм суперником витягнув чорну галку. Поліція доходить тепер, хто були ті особи, що стоять в звязи зі страшним американським самоубодом.

Князь кельнером. Кельнер, про котрого мова, то князь Емерик Станіслав Воронєцький. Він є братанком князя Мечислава Воронєцького, котрий в роках 1848 і 1849 виїхав на Угорщину і там погиб на полі битви. Брат князя Мечислава виїхав за ним також до Угорщини, де оженив ся з донькою одного будапештєського міщанина. З сего подружжя прийшов на світ князь Емерик, котрий нині в Пешті служить кельнером. Батько его не мав жадного маєтку, зароблати не вмів і тому сина, потомка великого шляхотського роду, майже не давав учити. Небавом батько і мати померли а молодий хлопець остав ся без нічого, без науки і без способу до жита. Вкінці взяли его за кельнера до кавярні, де „пани за свої гроші“ раді, що їм князь послугує. Се також рідкість.

Підводна палата. Оден багач американськ побудовав собі на літо сирваді чародійну палату. Стоїть она на дні глибокого озера на цементових підвалинах, а вся збудована зі шкла. Складає ся з трох комнат, світлиці, їдальні і комнати для служби; воздух дістає за помічю рур вентиляційних а світла достарчають електричні машини. Коли ярке світло заблестить на дні озера, отвирєє ся очам видів, що гостять у тій підводній вілді чудовий вид. Через прозорні стіни і стелю видно тисячі водних животинок, ціле підводне жите, дивне, фантастичне і загадочне, як его описав Верє у своїх повістях. Від підводної палати провадять куршар на беріг озера і злучає ся з надбережною відлею американського, помиселового креса.

Цирк Райха приїхав до Чернівців і дає від завтра представлення на площі Єлисавети.

Дрібні вісті. В Хиріві якийсь панний робітник положив ся на шини залізничні спати і згинув під колесами їдучого поїзду. Трупа так роздавила залізничця, що не можна пізнати, хто був той робітник. — В Перемислі висаджували динамітом пілоти від старого мосту. Кавалок дерева з того пілоти влучив переходячу по мості Зінгерову, скалічив єї ліве лице і так сильно ударив по руці, що зломив єї в двох місцях. Зінгєрова несла дитину на руках і дитині якимєсь чудом не стало ся нічого. — Страшна буря перетягала оногди понад цілу Данію; громи спалили багато домів і убили кілька осіб. — В Розенбергу на Угорщині копула ратуша, збудована торік на памятку ювілею тисячелїтї, завалила ся в суботу: 9 людей згинувло а 21 є тяжке і легке ранених.

Телеграми „Буковини“.

З дня 12-го серпня 1897 року.

Відень. Wiener Abendpost доносить: Австрійський конзуль, дипломатичний агент в Софії барон Каль повідомив вчєра болгарське правительство, що з порученя свого міністерства заграничних діл відходить на урльон до неозначеного часу. За причину того кроку подав, що болгарський президент міністрів Стоїлов не відкликав офіційально і категорично в назначенім речинні своїй вискази, оголошені в Berliner Localanzeiger, обиджаючи цїсарскій дім австрійскій.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляється вона що дня крім неділі і свят. Поміщає статті про справи буковинської Русі, але познайомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріал такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників її в Галичині. Передплата лише 10 згр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, вулиця Петровича число 2.

БУРСА

„Народного Дому“

в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/98. після удержання і надзир 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. рускої класи гімназійної, а тільки винятково з особливих причин і ученикам інших шкіл. Оплата вносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. піврічно за пране і 15 зр. місячно за удержання, платних з гори. Питомці мусять показати ся, що мають три рази змінити бізе на постіль, 6 пар біля, 4 ручки, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви і добру одіж; без того не вільно буде ніякому питомцеві спровадитись до бурси.

Подання о припняте до бурси треба вносити до кінця серпня с. р. Ученики, що ставляться муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гімназійної по ваканціях, мають внести подання о припняте до бурси також до сего терміну: рішене о їх припняте западе в день самого іспиту. В поданнях, підписаних родичами, треба означити докладно, тільки хто обов'язується платити місячно. Припняте зависить буде головню від висоти місячної плати, однак ученики з недостаточним поступом і невідповідним поведенням не будуть зовсім прийняті.

До кожного подання треба прилучити особливе свідоцтво шкільне, а до подання о знижені місячної плати ще й свідоцтво неможливості, підписане урядом нарохильним, громадським, податковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щобн питомці мали здоровий харч і стараний догляд.

П. М.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публіку, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вишніци

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатною до снідань.

Поручаю Вив. місцевій і доокрествній публіці каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво, СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ,

папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконується відвортною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанням

АННА МОСКВА.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполюківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Бошня, Но- воселів	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карапчева, Сторожин- ця, Бергомету, Межиродів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиродів від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.

з **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатни**

до Качики, Іурагумора, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станіях Вами, Драгоша і обох Молдавиць.

з **Карапчева**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.

ПРИХОДАТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполюківців	1128	320	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокою	—	809	1212	350	1000
з Новоселиць, Бошня, Са- дагури	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межиродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
--	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапчев тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиродів тільки від 1. липня до 31. вересня що вівторка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатни**

з Кімполонгу, Вами, Іура- гумора, Качика	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вами**

з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на станіях Вами, Драгоша і обох Молдавиць.

до **Карапчева**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський їде о 46 минут пізніше від червоного часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечором до 5 год. 59 жін. рано і зазначає ся підчерканням минут.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливою найнижчою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінчення рахункових з днем 31-го грудня 1896 вносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервний 54731 зр. 04 кр., резерв премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкода ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші умови і надає полїси і квіти в рускій мові.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

LINIMENT. CAPSICI COMP.
aus Richter's Apotheke in Prag.
Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, siehe man stets nach der Marke: „Anker“.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(вулиця Петровича число 4)

має готові отці

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversammlungsprotokoll — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також опрацьовані докладні протоколи та окладники до календарів і тижневників.

Замовлення з провінцій виконують ся відвортною поштою.

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най-удастє ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вездє, а употреблені, що добре удержані починає від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, на реверсацію не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русина, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанєм

В. Даниленко.

машинист у бровара Штайнера в Чернівцях, при вулиці Бабошівській (Bahnhofstrasse) ч. 26.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільжі і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровица ч. 2.

Передплата
10 ар.

Болгарский зарозумілець.

Оно справді шаєте, що саме сими днями почула Європа з Петербурга голосні заперення о миролюбности двох великих держав; як би не се, ми мусіли би бояти ся, що против нас вишле Болгария свою армію. Се зовсім не жарт. Але бо Австро-Угорщина і провинила ся дуже. Просимо лише послухати: австрійська і угорська преса відважила ся назвати голосний процес против Бойчева так, як він заслуговує, т. е. скандалом, що кинув ярке світло на „культурні“ відносини Болгарії аж до найвищих її кругів. Ба, ще щось гіршого мають нам болгарські можновладці закинути. Они собі так гарно то представили, що про убиство Анни Сімонівної ніхто навіть не писав, а тут Австро-Угорщина своїм впливом потягнула тих панків двіркових перед суд. Се вже за багато було шляхотному Болгарини і ми втратили ласку в першого і найсправедливішого Болгарина, се-б то у князя Фердинанда. Его делікатний носик не міг стерпіти такої атмосфери і тому князь страшно сердив ся. Коли князь сердить ся, мусить і его президент міністрів сердити ся. І Стоїлов сказав кореспондентови Berliner Local-Anzeiger-a, котрого приймав з наказу князя, слова, в котрих образив цілу Австро-Угорщину і цісарський дім, натякнувши на сумну кінчину нашого престолонаслідника. Ми перед тижнем писали про се докладно.

Ті імпертигентські слова Стоїлова дуже здивували цілу Європу і тому того са-

мого дня, коли віденьські часописи оголосили слова болгарського прем'єра, зажадало наше міністерство заграничних справ від секретаря болгарського посольства у Відні, щоб як найскорше оголошено спростоване тих вістей. Міжтим був Стоїлов у Відні, але проте не дав ображеній Австрії жаданої сатисфакції, хоч до сего давали ему нагоду віденьські редактори. Дня 4-го серпня заявив згаданий секретар болгарського посольства, що слова Стоїлова подали часописи невірні і що вже наступило спростоване. На се мусіло наше міністерство заграничних справ висказати своє здивоване, що Стоїлов так довго надумував ся, а зрештою треба ждати на спростоване, щоб видіти, чи ним дано цілковиту сатисфакцію нашій державі. Але позаяк ані того ані слідуєчого дня не повідомлено міністерство о якій небудь сатисфакції, дістав наш консул в Софії, бар. Каль, наказ, зажадати від Стоїлова до 48 годин рішучого спростованя і о тім урядово повідомити правитель-ство.

На се одержало ц. к. телеграфічне бюро у Відні таку телеграму: „Стоїлов заявляє, що донесене німецького кореспондента про его розмову, котру вітак оголосили нинішні німецькі часописи, не суть вірні і простеє ті інсинуації, котрі не відповідають ні правді ні его пересвідченням.“

Таке заявлене не відповідало ні своїм змістом ні своєю формою жаданому спростованню. Поминувши вже, що донесене німецького кореспондента названо лише „невірним“, отже не знати, чи ті образючі слова сказав Стоїлов чи ні, — не наступило те „спростоване“ в урядовій до-

розі, отже міністерство не може его прийняти до відомости. До того ще в тім самім часі подали болгарські урядові часописи, а передовсім „Мір“, статі, що тхнуть тим самим духом, що імпертигентські Стоїлова. Тому назвав консул бар. Каль те „спростоване“ недостаточним, а коли навіть за кілька днів Стоїлов не направив того, що нароби своєю зарозуміlostію, бар. Каль зажадав з наказу міністерства заграничних справ від болгарського правительства свої повномочні папери і заявив, що бере на необмежений час відпустку, бо австрійське правительство уважає таке поступоване Стоїлова умисною зневагою австрійської держави.

Ціла австрійська преса витає енергічне поступоване нашого міністерства заграничних справ з радістю. Сим докаже ся зарозумілим політикам в Софії, що їм не вільно бути імпертигентськими супротив нашої держави. Хоч і як неприємна така історія, але треба тих балканських карликів навчити розуму і чемности. Безперечно міністерство так довго не спочине, аж поки князь Фердинанд з своїм міністром не признає ся до вини і не перепросить нашу державу як слід.

Ще на хвилюк вертаємо до характеристики поступованя болгарських можновладців. Безперечно їм дуже не в лад була промова гр. Голуховського в торічних делегаціях, коли то він дав науку Болгарії і відси та лють князя Фердинанда і Стоїлова. Але-ж сей вибрав дуже незручну нагоду для виявленя своєї лютости і зарозуміlostі. Своїми словами він немов звиняє убиство Сімонівної, а то ще питає, чи вірність супротив пана наказує покривати

16) Як чоловік зійшов на пана.

Сповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Даліше.)

Се, що Стефан звернув на себе увагу панів і відразу позискав собі їх симпатії, переважило і симпатії господині дому до решти на бік Стефана.

— Чому жалва не просила до себе Рудецкого? — думала собі пані Добринська. — А, бо міркують, що він уже „страчений“... Дурно острите собі зуби. Я вже тепер бачу, на чім се скінчить ся!

І Рудецкий зміркував, що „якийсь новий вітер віє“. Зіритований, програв нині більше, як звичайно.

Панни мали також добрий „нюх“. Се не без причини, — думали собі — що при вечери не Рудецкий, а Стефан сидів коло Сальки. При танцю, коли вибирали дами, Салька вибрала першого Стефана, а не тамтого.

Коли дівчата сидівали єї за те, сказала палейючи:

— Я его лиш покарала за те, що він загнівав ся чогось на мене і не хотів грати зі

мною одного кусника на чотири руки, до котрого я цілий тиждень приготувала ся. Пан Порубальский грав, тож я мусіла віддячити ся ему.

Пані властительки доньок на виданю дуже тим згризли ся. Їм жаль стало „бідної“ Сальки, що Рудецкий загнівав ся, і тому Стефана ще до себе не запрошували.

Стефан не спав цілу ніч. До самого рана думав о тім, що чув і видів на візиті у паньства Добринських. Старав ся здати собі справу з вражіння, яке зробив на товаристві, а головню на господарях, і обчедяв свої шанси на будуче. В такім домі, в такім товаристві, був він перший раз в житю.

— Яке там уряджене, який смак?! У Русинів таке не буває. Некультурні, ехзотичні, як головня маса їх суспільности; не мають смаку, не мають грошій... Варто, варто пизом бути! — думав засниваючи.

На другий день прийшов лист від Галі. Стефан і не думав розвечувати. Взявши до кишені і сів до фортеп'яну. — Мусів приготувити ся до слідуєчої візити у паньства Добринських.

В суботу виїхала его книжка. Як Стефан сподівав ся, зробила сензацію. Не в рускій прасі, бо рускі журналісти держали ся руского календаря, з тою лиш ріжницею, що жили в зад-

не днів тривають, лиш тривають літ. Оцінку руских творів подавали звичайно по смерті автора. Перші ударили в дзвін польські часописи. З цілою зайlostію кинули ся критики на автора. Один з них підніс, що книжка звертає ся против Поляків і панів, що єї тенденція є: підготувити нарід до кровавої революції, до такої різни, яка була в 1846 році. Називаючи автора книжки новочасним кровожадним гайдамакою, звертає ся до правительства з запитом, — коли оно вже раз перестане дивити ся крізь пальці на агітацію, ширену словом і пером?! „Коли розшліє ся буря, коли по краю піде морд і пожежа, тогди буде запізно.“

Та стаття справила Стефанови не аби яке вдоволене.

Она доважувала, що се, що він писав між стрічками — бо явно не міг, — мож було з книжки вичитати. Се-ж була его ціль.

Окрім того так для него, як і для его товаришів не було діншої похвали, як іменно умна критика в часописи противного їм табору, як злість ворога.

Але що-ж?! На що все те придало ся ему, коли він славою своєю не міг похвалити ся перед дівчиною. Она би лиш зашкодила ему!

Коли в четвер прийшов до Добринських, відтягнула его дівчина на бік.

— Се таки не був жарт? Се ваша книжка, котру ви показували мені онюди в Брюхоничах? Нині в газетах страшно зганьбили книж-

і найпоганіший злочин. Поминувши се, є то підозрілим вибухом манії величності, коли софійські карлики важуть ся говорити з Австрією в такім тоні, і слова Стоїлова доказують, що навіть найвищий достойник Болгарії не виріс з наївності, яку ми звикли подибувати у проводирів західно-американських дикунів.

Від смерті Стамбулова панує в Софії політичний ділетантизм зі всею его нестійкістю і неспокоєм. Болгарські політики навчили ся византийської дволичності: князь їде поклонити ся передовсім російському цареві і хотів би дізнати почестий, як самостійний володар, а потім їде покійно поцілувати руку свого пана, султана. Заразом виходить на верх груба невдячність против Австрії, котра Болгарії допомагала в політичній і економічній взаємності. Нам то може бути цілком байдужним, що Стоїлов думає про Австрію, але щоб він ємів так імпертигентско говорити публічно про нас, як то ще ніхто не відважив ся, — сего не вільно тихо стерпіти і на се є одна добра наука: упокорене зарозумілого князя і уступлене его повірника Стоїлова.

Пляни правительства.

Богато писала праса про різні наміри правительства, як би то погодити Чехів з Німцями. Ми по можності подавали вісти про ті наміри, але все додавали, що то комбінації, котрі може й правдоподібні, але жадної певності нема, чи справді наше правительство хоче так а так зробити.

Тепер же подали чеські, добре інформовані газети, а за ними німецькі, вість, що Гр. Бадені думає скликати німецько-чеську конференцію в котрій би були заступлені всякі відтінки обох партій, а передовсім послані соймові, що не належать до ради державної. Правительство ви-

готовило п'ять проектів, котрі будуть предложені найперше тій конференції, а коли би проекти були успішно полагожені, то прийшли би перед чеський сойм у вересні. Згадані проекти такі:

1. Закон о куріях, опертий на звістних внесеннях Русса і Шлезінгера, а установляючи національні курії виборчі для виділу краєвого, краєвих інституцій і комісій соймових. Курії не одержать ніякої мериторичної компетенції і ніякого права, закладати село.

2. Новела до ординації виборчої сойму чеського, зложена зі слідуєчих трьох частей: а) Побільшене числа послів соймових о 15, а то з міської курії. Більші місцевості, котрі доси вибирали в сільській курії, будуть зачислені до курії міської. З нових 15 мандатів припаде 14 Чехам, а 1 Німцям. За основу взяті німецькі округи виборчі, а пропорціонально до них побільшено чеські округи. б) Поділ соймової курії більшої посілості на округи, аналогічно до поділу сей курії при виборах до ради державної. Через те вірно-конституційна (німецька) більша посілість буде мати забезпечену репрезентацію в соймі (дотепер при виборах укладали компроміси). в) Буде утворена нова палата торговельна через поділ одного мішаного повіту, вибираючи двох послів.

3. Закон о школах для меншостий національних. Кошти утримання тих шкіл буде поносити край.

4. Закон о мові урядів автономічних. Сей закон стоїть в звязи з проектом, предложеним вже раз давнійше соймові. Постановляє засаду, що в Чехії їстнують німецькі, чеські і мішані громади та повіти. Если в якій громаді бодей пята часть мешканців належить до иньшої народности, то уважає ся ту громаду за мішану. Після сей засади установляє ся мова урядова: в німецьких громадах німецька, в чеських чеська, а в мішаних громадах і повітах мішана мова.

Проект сего закона має ще й ту ціль, щоб промостити дорогу до вдоволення бажанням Німців в справі розпоряджень язикових. Бо если удасть ся досягнути згоду сторонинств щодо сего проекту, то правительство змінить також відповідно до сих постанов розпорядження язикові. Правительство не хоче зречи ся права полагоджувати крестий язикових в дорозі розпоряджень, ані не хоче безпосередньо познати своїх розпоряджень язикових: натомість готове предложити конференції нові розпорядження, змі-

нені після повнішого проекту законного о мові урядовій автономічних властей. Була би се посередня дорога між становищем правительства, жаданями Чехів і постулатами Німців.

5. Закон о утвореню урядів окружних в Чехії. Сей закон мав би ціль адміністративну, витворюючи під взглядом політичної адміністрації посередню інстанцію поміж намісництвом а староствами. Деякі компетенції були би вилучені з круга діляння намісництва, а деякі з урядованя староств і поручені урядам окружним. Можна припускати, що ціль сего закона така, щоб надати більшим містам, призначеним на осідок для урядів окружних, значіне локальних осередків, а відтак до тих урядів долучити ще і заступництво окружні і в сей спосіб замінити теперішню автономію повітову на автономію округів.

Німецька праса, а передовсім N. fr. Presse, відноситься до сего проекту досить прихильно, а чеська праса поки-що ще не висказала своєї думки; видно, чекає на рішення ексекутивного комітету молодочеської партії.

Гр. Бадені пустив свій проект в світ. Праса має нагоду, висказати свій суд про него. Але від проекту до его здійснення ще досить далеко. Не знаючи ще думок Чехів, не беремо ся відчувати долю того проекту; однак після нашої гадки радість Німців, що мовляв они тепер горою, ще передчасна.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 14. серпня 1897.

Іменованя. Вишній суд кресний у Львові іменував канцеляриста Теофіла Єнакевича з Путилово канцелярством при крайнім суді в Чернівцях і переніс канцеляриста Володимира Карпінського зі Сторожинців до Путилово. Постеноіерів Боруха Вайбаха і Івана Добринського іменував канцеляристами в Сторожинцях.

Конкурс на посаду учителя однокласової школи в Клімівцях з рускою мовою викладовою розписує повітова рада шкільна в Сереті. Речення подань до 1. вересня.

Стипендия для руских студентів правни-

ку якогось Порубальського. — Пишуть, що се анархіст. Се ви? — Кажіть правду.

— Панно Салдо! Не такий чорт страшний, яким его малюють. Книжка моя, а з тим не крию ся. Тільки не все правда, що о ній пишуть. Мене критикував такий, що тої справи не розуміє... якійсь неписьменний, та ще й до того наш ворог. Тому то критика така уємна і нанастива. Одна газета зганьбила мене, друга похвалить.

— Ат... не кажіть. Щось такого ніхто не може похвалити... жаден розумний чоловік.

— Я о похвали тих розумних не стою.

— А о мене також не стоїте?...

— Я не так думав... не взагалі. Говорю о газетах.

— Але газети читають ті, з котрими ви еходите ся — у котрих ви буваєте — додала з притиском.

— І ви так дуже респектуєте все те, що стоїть в газеті?

— Я ні. Я газети не читаю, а як читаю, то лиш новинки... Але татунько читали. Страх як они зірнулися ся, коли прочитали за вашу книжку, страшно злобили ся на якихсь бунтівників.

— У нас не буде сповою, — говорив з досадою — доки тих бунтівників-москалів та соціалістів не вивівають, або не висекспедіють за границю до Росії! Най там їдуть собі, коли їм тут зле.

Стефан замив ся. Не знав, чи боронити ся, чи брати шанчину від ванину... —

— Ліпше власновільно винести ся, замість ждати, аж мене самі випросять — думав.

Витягнув вже годинник — що буває звичайно вступом до виходу.

— Шаєте, — тягнула далі дівчина — що тато не підозріває, що ви можете бути автором сей книжки. Ви знаєте добре презентуєте ся і татко знають, що ви з порядної родини. Він не припускає навіть, щоб такий гладкий і образований хлопець писав книжки, та ще й такі! Думає, що се якийсь ваш іменник... Если вам на мені залежить, раджу вам, не признавати ся, що ви автор... Бійте ся Бога, не признавайте ся, бо все страшене! Найліпше було би, як би ви вині татка цілком виминали. Я бою ся, що як татко зачнуть о чимсь таким говорити, то ви зрадите ся.

Цілий сей вечер була душа Стефана на рамени. Очи его вічно блудили за старим. Хотів вичитати з ліпшай найглубші его мисли.

— Чи підозріває в мені автора, чи ні? — думав.

Послухав ради дівчини і окружав та вминав старого як м'яг. До вечери все дуже добре удавало ся. І вечера пройшла, а старий не мав нагоди, ні словом забалакати до него. По вечери загляв ся в кут веранди, де з дівчиною забавляв ся коштом того міся, на котрім у Рудецкого повинні би рости пуса.

— Щось ви ині дуже задумані, пане Порубальський — заговорив хтось носом.

Пан Добринський — з довгим пубухом — сів на стільчику коло Стефана, подав доньці єрник і казав запалити файку.

— Пан Стефан хоче їти на адвоката — зачала дівчина. Боала ся, щоб старий не зачав о книжці, тож сама зачала розмову, щоб не допустити до немилості для неї теми.

— Так, таке? — Думаєте пускати ся на адвокатуруум?

— Я до сего заводу чую найбільше замиловане.

— Адвокатура — адвокатура... Та мм — і се нині незлий хліб. Спосібний адвокат може високо видранати ся. Може зробити кар'єру... мм... мм... Особливо як вийде в звязі з великими інституціями фінансовими... мм... а внешніми сферами... Але як довго на се треба ждати! нф... і облаки диму бухнули в лице Стефана.

— А де-ж нині їти... що зачати? Нині всюди так повно... Деяке ще тяжше добити ся чогось ліпшого... А така всюди зависимість!... Ще в політиці можна зробити кар'єру, але як хто має широкі плечі... Стефан укусив ся в язик, щоб не сказати дечого неспотрібного.

— Мм... мм... А той гоєрат у Відні... чи се ваш свояк?

— Ми? так троха... Але се дуже далекий кіл в плоті. Се буде янось такий, що він мій стрийко в другій лінії.

— Славна родина — на два боки. Один займає в суспільності таке високе становище, а другий бандит, для котрого і шибениця за мило! Чи ви читаете часописи? Нині є там критика гайдаманської брошури якогось вапного іменника — Бог також десь позарав імя Порубальських. Один окраса свого народу, цілої монархії, а другий — его зачала! — пф...

Шаєте, що Стефан відряду улюкував ся в тій крилатой налив. Інакше був би мусів зрадити ся. Був байдий як стіла. Мусів держати ся поруча крісла, аби не унасти.

— Певно, певно — ледки чутио вишентав. — Родина розросла ся по цілїм краю. Я мав навіть двох товаришів свого імени. Ми перед тим і не чули один за одного. Як стади раз вичисла-

чого і філософського факультету на університеті черновецьким в сумі 105 зр. а. в. річно буде наділена з початком шкільного року. Стараючи ся мусять виказати ся добрими поступами в студиях, незможністю, що записані на тутешнім університеті на однім зі згаданих факультетів, та залучити свідомство родження найдалше до 10 го жовтня с. р. Подана треба вносити на руки сенату.

Посада завідателя при державній стадній в Радівцях з річною пенсією 350 зр. і додатком активним 87 зр. 50 кр. з помешканем і ординарією разом шістьсот сорока твердого зерна, 20 куб. метрів опалового дерева та з ужиткованем 57.55 арів рілі — іде на конкурс для стараючих ся, що скінчили бодай рілничу школу з добрим успіхом. До подання треба залучити метрику родження, свідомство укінчених студій, знанем одної слов'янської мови і свідомством здоров'я. Дирекція застерігає собі право, що через перший рік посада остає провізорична і може бути кожного часу виповіжена в разі неспосібности обнявшого сю посаду пегента.

Ваканційний час то живна для всяких вломувачів. Вчора Арістарх Палієвич, вже кілька разів караний злодій, вишукав собі пусте мешкане проф. др. Рудольфа Шарієра, котрий виїхав тепер з Чернівців, і вліз через вікно. Що було коштовнішого на верха, позбирав злодій в свої глибокі кишені, разом вартости 80 зр. Але сим разом не пощастило ся. Сусіди заздріли злодія, як вже хотів виходити з мешканя, наробили крику і приарштували его за допомогою нічного сторожа.

Убийник Кановаса, Анджіолітто, зізнав під час судового переслухання, що тепер приходить черга на французького президента Фора, котрого чекає та сама судба, що Каріота. Сими днями веде ся перед військовим судом розправа против убійника.

Винайдене. Інженер рисо-орловської залізничі Кулак збудовав прилад, котрим звіря або чоловіка може поїздом залізничі усунути без всякого ушкодження. По передвступних пробах мають остаточно випробувати сей апарат на теперішнім з'їзді інженерів в Ризі.

Гру в класову лотерію, яку завели від мая с. р. в Угорщині, заказало міністерство фінансів в краях австрійських під грозою дітківних кар грошових.

ти наших антенатів, то таки дійшли до сніжно-го кореня.

Пе, пф...

— Довго то треба ждати, щоб стати адвокатом? — перебрала дівчина.

— Вам з іспитом не пощастило ся? — Пе...

Не дуже то приємний для Стефана предмет до розмови, та ще й в такім домі, де він старає ся о панну, але мимо того аж ледше стало. Довше був би торгур не витримав. — Кров, котра в его жилах майже вже застигла була, почала наново кружити.

— Тим разом поломив ся. Був хорий, тай не вивчив ся добре — вишентав ніби зі встидом, але просто не мав вже сили говорити, так ему доїхала розмова про „добрих і лихих“ членів родини Порубальських.

Но-но — се дурниця. Таке кождому може приключити ся. Маєте на другий раз науку, щоб не дурити за дівчатами — мм... мм.

Поклевав Стефана протекціонально по рамени і виїшов до салі.

На Стефані сорочка — як би з води виймив. Хоч бери, та крути. По цілім лицю сизивав піт.

— Яка я щаслива, що так скінчило ся. Уважайте-ж тепер. Що було, те минуло ся, але на дальше таких дурниць не робіть! — і покивала пальцем на носі.

(Дальше буде).

Театр М. Л. Кропивницького, що тепер дає представлення в театрі „Аркадія“ в Петербурзі, переїде на жовтень і падолист до Варшави, де буде грати на сцені російського товариства любителів сценічної штуки.

Поганий процес відбув ся сего тижня перед відецьким судом присяжних. Бувши прихильник пангермана Шенерера Вергані свого часу відрік ся его і став сторонником Люефера. За те вишукували приятелі Шенерера, Вольфа і Арношта, манкемента Вергані і оголошували їх в своїх газетах. І так они винайшли, що коли Вергані був бурмістром в Мільдерфі, шезла одна облігація на 100 зр. та й касову господарку не ведено в порядку, бо бракло щось поперх 1000 зр. Знаючи, що Вергані тоді був в дуже злім матеріяльнім положенню, а що якимсь чудом тепер увільнив ся від всяких довгів, они висказали своє підозрінє, що в тім щезненню облігацій і грошей касових була рука Верганіого. Окрім того его поведєне супротив деяких людей не було таке честне, як сего вимагає становище посла, і взагалі чоловіка, котрий хоче в політиці грати визначнішу роль. Они так довго доскулювали Верганіому, поки він їх не покликав перед суд. Під час розправи вийшли на верх брудні історії з табору німецько-національного, а присяжні судії узнали, що обжаловані посол Вольф і редактор Арношт перевели доказ правдивости своїх підозрінь против Верганіого. На сій підставі увільнив суд обжалованих, а засудив Верганіого на заплаченє коштів процесу. Цілю обжалованих, котрих матеріяльно і морально піддержував в сій акції пос. Шенерер, було — як се виразно заявили — зробити Верганіого в публичнім житті неможливим. Се їм тепер удало ся. Але разом кинув сей процес дуже лихе світає на партійне життя відецьких Німців.

Перемарш австрійського війська через Баварію. Сими днями має настати рідкий случай в сусідніх відносинах межі державами, що в часі мира більший відділ війська якоїсь держави переходить через другу державу. Австро-угорське військо має переходити з північного Тиролю через Баварію до Зальцбурга. Сей перемарш єсть дозволений угодою державною ще з перед 1866 року, але під умовом, що може переходити лише само військо, а не его „квартира“, значить ся, вніші штаби, так що н. пр. штаб дивізії і бригади не можуть переходити через Баварію, лише мусять конче їхати через Австрію. В сім перемаршу через Райхенгал в Баварії возмуть участь: 1-ий полк тирольських стрільців, 14-ий полк піхоти, 28-ий полк піхоти (чеський) і 3-ий полк тирольських стрільців. В Баварії військо не буде спочивати, бо сего угода не дозволяє, але мимо того лагодять ся в Райхенгал на повитанє Австрійців.

Верді, звістний італійський композитор, приготоває ся на смерть. Тепер перебуває в Monte Catini, викінчив нове „Te Deum“ і працює над „Requiem“, котре мають ему відспівати на похороні. Уже давніше вибрав собі геніальний старець місце вільного спочинку і казав там вибудувати гріб для себе.

Щепленє безрог. В Бєвєнча баня Угорщині відірвали два лікарі від худоби Йосеф Тот і Макс Геке сировину против зарази свиний і щиплять великі череди тамошних годівників. Із заціплених свиний улягає тільки два процент заразі.

Скорість ластівки. З Сомрієгне випустили разом з кількома голубами ластівку, що гніздила ся в Антверпії. Ластівка сейчас пустила ся в дорогу і так само, як голуби, не тратячи часу на орієнтованє ся, пустила ся в сторону своєї вітчизни. За годину і 8 минут була вже ластівка в своїм гніздоху, а голуби на ту саму дорогу, що виносила 255 кілометрів, потребували 4 години і 8 минут. Після того вислідку показує ся, що голуби роблять за секунду 16 метрів, а ластівки аж 60 метрів. Ластівка не потребує довше летіти з Африки до нас, як пів дня.

Примхи прімадоннів. В Петербурзі ведає ся тими днями перед судом справа, що ярво характеризує примховатість і легководуність театральних звізд. В Крестовськім театрі після до-

говору мала що вечера виступати через сего річний літний сезон пані Кавалієрі з піснями свого репертуару. В випадку самовільного опущєня представлення мала пані Кавалієрі заплатити кару у висоті тижневої гажі. В представленнях дня 19. і 20. липня не хотіла пані Кавалієрі виступати на сцені, хотай була в будинку театральнім, а навіть засіла собі в одній з лож на велике невдоволенє публики, котра мала повну претенсію видіти єї на сцені. — Антрепренер театру, а навіть присутний на представленню поліційний урядник удавали ся до діви з толками і просьбами, але она заявила, що взагалі більше не буде виступати в театрі, бо єї назначають в програмі місце заведіти на послідку. Антрепренер Ялишев удав ся на судову дорогу і зажадав від пані Кавалієрі заплаченя подвійної карі за опущєне представлень по 469 рубл. 75 коп. і карі в висоті цілої місячної гажі за зірване угоди перед кінцем сезону. Гажя пані Кавалієрі виносила 5.000 франків місячно, що чинить 1.875 рубл. — отже разом мала би зновлена прімадонна заплатити 2.812 рубл. Ялишев довів, що закиди пані Кавалієрі суть безосновні, бо поминувши, що антрепренер має не обмеженє право, укладати програму вечера, то таки заведіти найлучших артистів ставить ся в програмі на кінці. Суд відобрав поки-що від пані Кавалієрі письмєнне освідченє, що не виїде з Петербурга, а розправу назначив на 24-го с. м.

Померла п. Єлена з Тарасєвичів Оробко, жена прав. пароха в Долишних Стаївцях о. Писєфа Оробка, в 56-ім році житя. Покійна була Русинкою з давних часів, коли то наші Русинки зміан добре по руски, а менше інтересували ся німєччиною.

Телеграми „Буновини“.

З дня 14-го серпня 1897 року.

Відень. Міністерство шкільництва іменує вало на учителя в Сучаї Кароля Кучинського інспектором народних шкіл в сучавськім повіті.

Відень. В процесі Верганіого увільнено обжалованих Шенерера, Вольфа і Арношта цілком. (Гл. новинки).

Відень. Deutsches Volksblatt оповіщає за яву Верганіого, після якої він складає мандати до ради державної і до сейму долішньо-австрійського, як і всякі публичні становища, які займає.

Будапешт. При манєврах стріляли воєки 16-го полку гонведів острими набоєм у воєків 25-го полку піхоти: 6 воєків тяжко ранено. Не щастє стало ся через помилку при ладованню. Заряджено саліство: багато гонведів відведено до арешту.

Париж. Agence Havas доносить, що орлеанський князь Генрик буде поєдинкувати ся з дуже визначною італійською особою, а герерал Альбертоне в наслідок того відступить від свого поєдинку.

Париж. Поєдинок межі князем Генриком Орлеанським а графом Турпіном має відбути ся нині рано в Шатіль або Фонтенельо під дуже строгими умовами.

Вергара. Убийник Кановаса Анджіолітто поводить ся дуже суновійно. Слідство против него вже закінченє.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУЖОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Політичні стремління в Росії.

В 42-ім числі нашої газети помістили ми були допис одного з наших українських дописувачів про політичне життя в Росії, серед якого приходиться жити і нашим українським братам. Тепер же можемо нашим читачам подати обширніший опис тих політичних стремлінь в Росії, які повстали там в XIX. віку і тепер становлять головну ціху політичного життя тамошнього.

Д. І. Рускин пише так:

Коли ми говоримо о політичних стремліннях, а не о політичних партіях в Росії, то се цілком природно: партія то щось видимого, щось живого, що дасть ся вказати ділами і особами; партія, що не може вказати ся ділами, се безглузде. Однак в Росії не може жадна — законна — партія існувати, бо всяка партія, най би она не знати як консервативною була, най би мала на цілі, скажім, поліпшене добробиту сільського, заборонена. Коли яка група людей наміряє з власного почину щось, що властиво належить до правительства, то зараз таки правительство підозріває: оно всюда добачує „парламентаризм“ і „лібералізм.“ В такій самовладній державі, як Росія, не сьміє і не може існувати жадна партія. Але виняті зпід впливу і влади правительства суть політичні стремління, котрі без виробленого наперед пляну виступають в публичнім життю і котрі — хоч они поки-що не становлять великої практичної сили — все таки характеризу-

ють стремління російського життя суспільного. Очевидно не можна в краю без парламенту і без вільної преси виразно і докладно схарактеризувати ті стремління; їх можна пізнати лише через безпосереднє спостереження. Треба бути посеред того руху, щоби щось добачити. Однак треба стояти і понад тими партіями, щоби серед партійного життя не втратити безсторонній осуд. А що ми по часті відповідаємо тим двом усьвіям, то позволимо собі поговорити про політичні стремління.

I.

Для зрозуміння політичних стремлінь в Росії конечно треба пізнати значіне і особливші прикмети російського абсолютизму і его відносини до тих факторів, котрі в багатьох західно-європейських державах вели довголітні борби з монархізмом: маємо на гадці шляхту, клер і буржуазію.

Вже на перший погляд спостерігаємо одну особлившу прекмету російського абсолютизму: він не постав з федалізмом, як майже в цілій західній Європі. Ані шляхта, ані клер не грали в російській історії самоїтійної ролі. За часів Петра Великого (царював 1689—1725) перемінилася так шляхта, як і клер цілком в сильний, лише від царської волі зависимий стан урядничий, котрий задля того, що часто надавано шляхтцтво урядникам з „нижніх“ станів, чим раз більше здемократизував ся. А що урядники мусять бути дещо образовані, то освіта стала характеристичною прикметою шляхти. Старих боярів витиснула уряднича аристократія, котра не мала жадних переказів. Она була як най-

кріпкіше привязана до царя, але то так, що все була від него зависима. І так бачимо, що найвизначніших заступників російської аристократії в часі цілого XVIII-го століття усунено від всяких урядів і почесних, їх добра конфісковано, а їх самих засилали на Сибір. З другої сторони повстають задля примхи царя або царіці горді і багаті аристократичні родини. Російська аристократія се діло абсолютизму, і тому она стала его-ж підпорою. Один-однієцький раз поважила ся російська аристократія виступити против царя: се стало ся 26-го грудня 1825. „Бунт аристократії“ тривав 24 години і довів до того, що в одній хвилі пощезали найздібніші і найвольнолюбиві російські аристократи без сліду. Ще менше могло сьвященство ставити яку небудь опозицію цареві. Церковні функціонари так само урядники, як і сьвітські урядники, а ще до того без моральної і матеріальної сили. „Піп“ був довгі часи слугою аристократа і гнобителем селян.

Так отже не було в Росії могутної борби між монархічною владою з одної сторони, а шляхтою і духовенством з другої сторони; а ся борба становить властивий ґрунт до історії західної Європи, і ще тепер она то тут, то там вибухає. Окрім того західно-європейська історія спомінає о борбах між міщанами а короною і аристократією. У нас в Росії і такої борби не було: Росія до недавня не мала жадного міщанства; нарід складав ся з двох непримиримих елементів — панів і селян, що по найбільшій часті пропадали в панщині. Наше міщанство повстало з розвитком індустрії і торгівлі що йно від 1861

18) Як чоловік зійшов на пана.

Оповіданне

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Дальше.)

На другий день Стефан в повній галі застав обі жєниці в сальоні.

— Не знаю, що тато скажуть, що муже каже.

Паві Добриньска пішла до канцелярії чоловіка. За хвилину вийшла і рукою запросила туди Стефана.

— Сідайте, прошу — і пан Добриньский показав на крісло.

— Нарobili-ж ви мені клопоту, нарobili! Збаламутили-сьє мені дівчину. Я Силью призначив для Рудецкого... так ми се уложили ще з его батьком... Чого ви так бліднете? Він не входить вже в разубу — наразі дістав відмову.

Се „наразі“ вимовив Добриньский з притиском.

— Если-б ви — як то каже ся — не були влізли в дорогу, було би все пішло дуже гладко. Тимчасом ви позакручували голови моїм бабам, і від того часу клоніт в хаті... Отвер-

то скажу вам, що я не дуже рад з того, але — чоловік нераз для сьвятого спокою мусить погодити ся з пантофлем. Тим разом мушу бабам уступити.

Вирочім може се і добре стало ся, що так склало ся. Може она — а бодай би я не помилив ся — буде щасливіша, як з ним...

Довго розводити ся не буду, бо я до того не привик. Я люблю *in medias res*. — Мій зять має вже з-гори назначену кар'єру, на котру він мусить згодити ся, если хоче дістати панну. Хто би він не був, буде він директором одного з наших банків. Потрібний тут докторський диплом. Я остиг троха до Рудецкого, бо такий вітрогон ніколи докторату не зробить. Про вас говорено мені, що ви до сего неfortunного іспиту маєте всі свідчення з відзначенем, що докторат потрафите зробити до року. Всі ваші свідчення хотів би я видіти... Если впишете вас в мій дім, то лиш під такими усьвіями: За рік будете офіцером. Скінчить ся військова служба, сідаєте за книжку. До одного, а най-далше до півтора року маєте мати докторат. По доктораті весіле і піврічний урльон. Тоді дістанете три тисячі нараз і можете їхати собі в сьвіт за очі на повесіллю подорож. По піврічній урльоні їдете до Відня і вступаєте на практику до банку, а відтак обіймете посаду в інституті краєвім. Виправа буде така: все, що потребує жінка, і уряджене таке, як у нас бачите, з тою ріжницею, що все буде нове. Гріш-

ми будете діставали тільки, щоби ваші сталі доходи виносили три тисячі річно. Шістьдесять тисячів зложу в банку для жінки і дити... От і все, що я мав вам сказати. Тепер ви маєте дати відповідь, але не ний. Ний не слухаю. Ідть до хати, і розміркуйте собі. Завтра приходіть з відповіддю. З-гори заповідаю, що зі сказаного не попусти ні на волосок.

* * *

Пішов і думав...

— Я до банку — не злий концепт! Ціле життя думав о адвокатурі, а зійшов на банкіра! — Грозить, що не попусти ні на волосок. — Ні-нащо лізли би всі мої пляни політичні. — Доробив ся! — нема що казати. Що ему — старому дурневи — до того, який я хліб хочу їсти? Аби був лиш хліб. Чей же за адвокатом донечка его не згине з голоду — тим більше, що має власні гроші. — Добре, що завчасу виговорив ся, — доки я ще не попав в мостів за собою. Перепроєть же тепер, заверніть назад свого *wielebnogo*.

Галю, моя Галю! Як би ти знала, куди я загнав ся, на яку попав стежку, ти-б заплакала надо мною. — Добре, що ще не за далеко зійшов, що час ще завернути. Се-ж несе, як сонце, що Галю користийша для мене партія. Правда, що маєтки не відразу будуть, може й з бідою прийдесь познакомити ся, але чоловік бодай паном власної волі, власної особи. Тут маєтки —

р., коли то знесено панщину. Російський абсолютизм не потребував отже бороти ся з жадним міщанством, бо в Росії перед 30 роками не було самоуправи. А коли вкінці цар против волі аристократії увільнив селян від панщини, коли селянин і перед тим вже бачив, як его пан корить ся перед волею урядників, — став цар — поминувши всякі інші історичні перекази — Богом посланим „батьошкою“ селян. Нарід, товпа уважала царя своїм природним і справедливим оборонцем перед дідами і всіми іншими аристократами. Чи оно і тепер ще так є, треба би особно розбирати.

Російський абсолютизм не є вислідком тяжкої, довголітньої борби класової або станів, як в західній Європі; він повстав тим, що Росія по малу розвивала ся і більшала. Не можемо даліше розводити ся над поясненням сего факту, бо оно завело би нас за далеко. Але треба той факт знати, щоби зрозуміти теперішнє внутрішнє положення Росії.

(Далше буде).

3 угорської Руси.

В акім сумнім положенні живуть наші угорські брати, яка темнота панує між тамошніми Русинами, про се довідали ся наші читателі з вістий, які нам подавали наші угорсько-руські донесувателі. Що они не задивляли ся на справу песимістично, доказує стаття словацької часописи Amerikansko Slovenske Noviny, котру подаємо в перекладі:

„Кожний нарід, котрому брак проповідирів, мусить нидіти... а далі й загинати. Така судба жде руский нарід в Угорщині. Світської інтелігенції, котра би вірно служила народови, нема зовсім. А ті, котрі би мали бути провідниками народу, відшурвали ся народности, віри, а богато разів і руского імени. Такого нічим не можна

так образити, як тим, если ему хто скаже, що він Русин! Є се змідаризована голода, котра навіть на шибеницю не заслугоє, бо шкода би було того мотуза, на котрім би їх повішали. Про тих бесідувати шкода часу. Є деякі між світською інтелігенцією, котрі лиш тайно признають ся до Русинів, а і то по тихо, між чотирма стінами, щоб їх не почув який маляр.

Лишає ся тільки духовенство. Оно мало би бути не лиш духовним, але і народним провідником Русинів. Але чи так є? Навпаки! Мадарська власть з тих то людей вибирає Юдів, котрі в біднім народі забивають і тоту іскорку рускості, котру він у себе задержав. Погляньте на такого руского духовника і послухайте его. Він инакше не буде бесідувати, лиш по мадарски, а то з тої причини, що не знає по руски не тільки говорити, але навіть писати, а по друге тому, що він усе хоче лишити ся „hazafias“ паром.“

Рускі духовники походять по найбільшій часті з попівських синів і інших урядників, а одна третина з синів простого народу. В гімназійних школах не вчать ся по руски, хоть ще і нині в Пряшеві і Унгварі є катедри для рускої мови. Але священники по більшій часті хотять показати свою виспівість тим, що на науку руского азики не ходять, бо они мадари, пишуть вірші по мадарски, а навіть учать ся катехизму по мадарски! В родиннім кружку, від матери і вітця, не научать ся діти по руски, бо там цвенькають по мадарски. По руски бесідує ся лиш з простим хлопом, коли принесе на службу Богу; инакше ані чорт о него не стараєсь. Певно в семінарії учать ся по руски? Хорони Господи!

І потому таких мадаронів висилають на парохію з чисто-русским населенням. Таких потім послухайте, як они бесідують проповідь, а голова вам закрутить ся. Се чиста мішанина руских слів з мадарськими. Старославянський азык, котрого уживають при службі Божій, так епо творять, що чоловікови аж до плачу йде, а похвал мадарам кінця нема! Кров ударить чоловікови до лица, коли таке чує. Але що то обходить руского духовника? Его чуте вже не відчуває того, а ему милійша похвала жидівско-мадарської голоди, ніж добро свого народу.

Ні, не знайдете на цілм світі таких пастирів і таких проповідників, лиш поміж рускими угорськими священниками, котрі о свій нарід нічого і ніяк не дбають. Они вигнали і духа ру-

ского в народі настільки, що н. пр. коли снитати ся чоловіка зі Сніжської, Гемерчанської, Земліньської, Мармарошської і Берегчанської, що він є? — лиш по тихо відповість, що він Русин або Русин. Але Унгварчан або Земліньчан скаже тобі, що він греко-католик, так як і его духовник за жадні скарби в світі не признаєть ся, що він руский духовник — він є греко-католик. А по грецьки тільки знає, що і по руски, а властиво ані одного, ані другого. Рускі духовники не читають руских газет, а самі мадарські. Навіть на галицькі газети кажуть, що то польські або московські. Окрім календаря не найдеш у духовника жадної іншої книжки. Він лиш тому є держити, бо в ній церковний устав; инакше не купиш би і того. Рускі попаді зовсім не вміють читати і писати по руски; не дивота, що руска мова загинє. Руский нарід на Угорщині гине. Нема душі — проповідирів, тому мертво тіло. Духовенство здеморалізоване, відшурало ся простого народу, а мадари тому можуть казати, що в Угорщині Русинів нема! Тому то той нарід так підупав, що Мадари положили его на вимертє, а він в тих передсмертних судорогах живить ся лободою. Окрім Бога нарід руский в Угорщині не має інших заступників; та Бог високо, а ті, що призначені ту на землі бути провідниками не тільки в справах духовних, але і народних, ті дбають лиш про себе. Руско-мадарським духовникам не лишає ся нічо, як засліпати над руским народом „вічна пам'ять“, а за те впаде для них велика ласка з мадарської трапези.“

Словаки — єсєди Русинів угорських, то они й можуть знати відносини рускі. Вирочім се відома річ, що на угорській Руси сумно! Єдина вірада в тім, що остатніми часами проявили ся і там слабкі позначки звороту до лучшого...

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 20. серпня 1897.

Вир. архимандрит Іларіон Филипович повернув вже до Чернівців з Карлсбаду, де перебував для поратования здоровья. Тепер вир. архимандрит має ся вже швидко добре і веселі відбуде ся его торжественна інсталяція яко архипресвітера митрополитської катедри.

правда — будуть, але що мені з них! Маскуй ся так довго, терпи мовчки всякі зневаги і муч ся на те лиш, щоби на віки влізти в ярмо, котре так дуже ненавидів.

Написав до Галі, що тими днями приїде до неї. Задресував, вложив до кишені і виїшов на улицу, щоби кинути до скринки.

По дорозі роздумував, як би то він уладив собі жите на случай, коли би оженив ся з Галькою. Став мірати „заміри на сили“, що можна буде позволити собі, а що ні, — особливо в початках „самостійного хліба“. — Не дуже вдоволений був з обрахунку. З Салькою, усміхало ся ему вигідне, безжурне панське жите. З Галькою не бідував би що правда, але мусів би дуже числити ся і обмежати на найпотребніші видатки.

— Коби мала бодай тільки, щоби мож було урядити який-такий салон, — хоч в приближенню подібний до салону Добриньських. Се для політики вичче потрібне... Я по-за Галичиною світла не бачив... Варто би бодай переїхати через Швайцарию. Не без користи було би і у Відни побути бодай з-пів року. Там такі скарби наукові!

Стефан від давна вже марив о Відни, де хотів доповнити свої студії.

— Як ожени ся з Галькою, то не мож буде о тім і думати... Добриньський сам хоче, улюкувати мене на якийсь час у Відни.

— А може би потерувати ся з старим? Може він зрезигнує з свого банку? — Се відай не легко буде виперсвадувати ему... Хіба би поволі дуже підходив его. І так до весілля ще далеко. Наразі згодити ся на его пляни, а як освоють ся вже з гадкою, що я їх зять, можна буде освоїти їх також з тою гадкою, що чоло-

вік не конче починає ся від директора банку, що і адвокат може бути для них добрим зятком. На се маю ще два роки часу. В війську рік, до докторату рік до півтора року, разом два і пів.

— Але як і тогди не дасть ся переломити? — Тогди тяжко буде мені завертати. — Гала, довідавши ся, що я маю вже наречену, готова й сама віддати ся... Півтрети року... великий час! Таки можна би викрутити ся від банку. Сейчас, як лиш виїду з війська здам іспит і вступлю на практику до суду — але так, щоби они о тім не знали. І так лишають мені ще півтора року. По судовій практиці роблю до пів року — докторат і женю ся. По весіллі пуская нас на пів року на послубну подорож. Дає мені нараз три тисячі... Я возьму гроші і вступлю до Відня до адвоката. Три тисячі, з тим, що зароблю у адвоката і літературою, вистарчать на два-три роки. Потім най старий робить собі з нами, що хоче. Як хоче, най дає решту гроший, а не хоче, най не дає. Тогди буду вже міг жити з власної праці. Вирочім не думаю, щоби він для такої дурниці вирік ся дитини і не дав більше гроший. Для кого-ж їх складав? Шістьдесят тисячів не пропаде нам, бо контрактом зобов'язує ся зложити їх в день весілля... Розумний ти, пане Добриньський, але не такий, щоби тебе я не піддурив!

Аж руки затер з вдоволення, що знайшов такий вихід.

— Дівчині не скажу нічо о моїх плянах, бо готова зрадити ся.

Лист до Галі пішов з димом.

* * *

Стефан виїшов з війська, але до суду не вступив. Се-ж було немислиме, урядити річ так, щоби не довідав ся о тім Добриньський.

— Лише буде — думав Стефан — як поспішу ся з докторатом, ожени ся і замісць в подорож, вступлю до суду у Відни.

Сів за книжку і учив ся.

Товариші Стефана ждали, коли він видасть дальший свій твір, о котрім чули, що перед вступленем до війська був вже до половини готовий. По війську мав викінчити і видати, але якось не виїсничував і не видавав. — Редактори напастували его, щоби писав статі, бо ніхто не умів писати так популярно і так живо, як Стефан. Але Стефан заштыкував всіх одним: Уч ся до докторату. Пождіть, аж збуду ся ригорозів. Тогди буду писав тільки, що вам не стане часу читати.

— Не дурний тепер — думав собі Стефан. — Най ждуть, доки я не ожени ся.

Товариші ждали на докторат і діждали ся. Не минуло і пів року, як він справив ся з всіма ригорозами. Лиш лисий редактор не діждав ся статий, ні за вісном книгарні не побачив ніхто его книжки.

Стефан оженив ся і виїхав.

Не поїхав просто до Відня до суду, як собі то колись узожив був.

— Суд не втече. Вперед варто би троха світла звідти.

Поїхав до Швайцарії, а звідтам до Бог зна' куди.

(Кінець буде).

В черновецькій міській раді ухвалили по довгих короводах опрацьовану пропозицію і магістратским директором реорганізацію урядничого стану магістратского. Не знати чому, жидівські радні через якийсь час страйкували і тим унеможливили нараду над тою пильною справою. Може децю пояснить їх опозицію замітка директора Відмана, що коли не найде ся відповідних урядничих сил на Буковині, треба буде приймати людей з інших країв. Отже будуть наші жидівські радні боятися, що з інших країв не прибуде жаден жидівський урядник, а буковинських есентуально можливих кандидатів они вже всіх повнихали на посади міські. Нам здає ся, що наш здогад не є милый.

Хор руских академиків не загостить, як спочатку було заповіджено, до Станіслава, а натомість відбуде ся дня 27-го с. м. концерт того хору в Бучачі.

Православний клер на Буковині. Сими днями вийшов з друку шематизм прав. архієпископії за 1897 р. Ми подамо деякі обширніші замітки иншим разом, а тепер подамо лише деякі статистичні дані: На Буковині є 10 монастирських церков, при котрих є 45 духовних осіб. Всіх православних людей на Буковині є 489.393, а 118.347 родин. Церков є разом 360, а то 242 парохіальних, 69 філійних, 21 місцевих церков і 28 каплиць. Клеру є разом 347 осіб.

Добрий знак. В черновецькій бруківській газеті Buk. Rundschau появилася онюди стаття, в котрій відраджує ся молодим жидам вчити ся на університеті прав, бо окінчивши ті науки, они не дістануть в жаднім державнім уряді посади, хіба що дадуть ся вихрестити. І в сьогоднішнім числі накликує та газета молодих жидів до того самого. Тим заслугоє Buk. Rundschau подяку від всіх християн, бо чей же молоді жиди послухають тої доброї і цирої ради, причім вийдуть добре і они самі, і їх християнські товариші.

Що наші селяни роблять з грішми. В Вишняках біля Глиння продав віт волі і одержав сотку поклав у хаті в прискринок, в найбезпечнійшій, після думки селян, завет для грошей. Та й вітиха була не аби-яка хазяйка. Найменша дрібничка не пропала в неї марно. Ото збило ся їй яйце, важний продукт її домашньої господарки. Інша була-б усмажила дитинці лешницю і забула про сю незначну втрату. Але запонадла вітиха уважала за відповідніше зберегти надбите яйце рівнож — в прискринок. В кілька днів онієля ідуть хазяї до скрині по гроші. Отвирають прискринок і впадають на сліди страшної катастрофи. Надбите яйце заповняло в прискринку велику повіль, а її жертвою упала сотка. Розлитий зародок будучого куряти засох онієля і перемінив цілу сотку, криваво запрацьований добуток селянина, в безвартієтву масу. Вміли заробити, та не вміли пошанувати!

Непоправний. Зі Скольного доносять: Мошко Клігер, вийшовши з в'язниці в Самборі, де відсидів кару за лихву, починає на задовженнях у него селян сировалжувати судову оцінку їх газдівств. Суд в Сколім признає Клігеру 12 процент від его претензій. В сей спосіб добирають селян.

Страшна похибка. В селі Сент-Андреш на Угорщині заможний селянин Володислав Барто мав в огороді кілька хороших сів, що їх овочі обносили що почі якісь закомі руки. Лютий з пересердя, що не може зловити злодія, засів він недавно в огороді. З набитою стрільбою і з натягненням курком чатував він так до пізвочи, коли нараз почув шелест, а відтак якесь постать пересунула ся поміж дерева. Грянув вистріл і постать з зойком повалила ся на землю. На гук вистрілу прибігає жінка Барта з ліхтарнем, дивлять ся обоє і з перераження оштовпили. Барто застрілив свого рідного — брата. Несчастий всів заледви сказати, що йшов до брата в дуже важній справі, і віддав духа. Барто зголосив ся добровільно до суду.

Трийцятьох двох людей вратував від смерті з наразенем власного життя судовий ад'юкт Малі в часі останньої повені в Чехах в

Трутнові. Обв'язаний ливною, котрої кінець держали стоячі на березі стражники огневі, кинув ся в розбурхані філії і плінув, не вважаючи на грозячу ему небезпечність. Доплинувши до дому, що грозив заваленем, взяв одну особу на плече, двоє дітей на рамена і пустив ся назад. Відставивши їх до берега, кинув ся знов у воду. І так десять разів по черзі мірив той геройський чоловік свої сили з шалючою водою, доки не вратував всіх мешканців загроженого дому. Коли допливав останній раз до берега, розвалив ся дим і вода понесла его так, що не лишило ся і сліду по ній.

Варварські звичаї панують все ще в архикатолицькій Іспанії. Убийник президента міністрів Кановаса, Анджіолітто, в слідство виразно заявив, що хотів пістити своїх товаришів, котрих мучили свого часу підчас слідства ріжними тортурами. Деякі втратили цілком нігті на пальцях, інші мають ще тепер знаки страшних мук. Хоч іспанське правительство старало ся всіми силами вговорити євгів, що анархисти говорять неправду, то таки є певні докази, що тортура, то погане средство з часів середньовічної інквізиції, ще не занехано в Іспанії. А тепер знов доносять телеграми, що воєнний суд заевдів Анджіолітто на смерть через т. зв. гаротту, а найвищий суд затвердив той засуд. Засуджений сідає на стовп, припертий плечима до стовпа. Около шиї і стовпа є залізний обруч, котрий стискають так довго, поки гортанка і хрип в шиї не поломиць ся і засуджений не удушиться ся. Се найпоганіша кара смерті, против котрої вже давно виступають всі гуманні люди і учені. Але в Іспанії не знають людяности против анархистів і євгів ще не раз почує о варварських звичаїх в католицькій Іспанії.

Найстаршим чоловіком в Галичині має бути 109-літній Марко Флєсак, в однім селі тернопільського повіта. Его вік стверджено з метрики, котру долучив до подання, стараючи ся о допомогу. Давишше був грабарем, ніколи не есабував, тішить ся ще й инім кріпким здоров'єм ума і тіла, а з его дітей, котрих мав десятеро, живє лиш осьмеро.

Монахний чи злодійки. Бальбіна Крайза, жінка Гринка з Велички, їхала з 15-літньою донькою залізницею з Велички до Бохні. В вагоні находили ся дві жінчини, одягнені по монашому, що через кілька днів збирали в околиці Велички ескадри на відбудову якогось костела в Буковині. Ті жінчини вговорили в Бальбіну, що віддадуть їй доньку до якогось заведення жіночого на Поділля, а прибувши на стацию десь цесали з донькою Єленою. Мати повідомила о тій пригоді поліцію краківську і догадують ся, що обі черниці були жидівками, котрі займають ся вивозом людського товару за границю.

Княжна склеповою панною. З Лондону доносять, що друга донька князи Дон Карлоса, претендента до іспанської корони, княжна Ельвіра Бурбон служить тепер як склепова панна в однім магазині в Новім Йорку. Княжна Ельвіра утікла при кінці тамтого року з малюрем Фольхєм, женатим чоловіком, і мимо всяких представлень не хотіла его покинути. Балько вирік ся її і виділив зовсім. Виправді княжна забрала була з собою свої дорогі речі, але видко, гроші розійшли ся скоро, коли она мусить вже тепер заробляти на життя. Що стало ся з малюрем Фольхєм, не знати.

Знак життя від Андрого. Про відважного подорожника Андрого, що разом ще з двома товаришами пустив ся баллоном зі Шніцбергів, щоб воздухами долетіти до північного бігуна, доходили вже ріжні вісті, що ему притрапило ся в дорозі якесь нещастє. Далеко на півночі бачила залоза одного корабля, що виїхав на ловлю китів, якийсь предмет на морі, що в віддаленю виглядав мов затоплений баллон. Вість ся перебігла цілий євг, але онієля показала ся неправдивою. Тим предметом, подібним до затопленого баллона, був здохлий кит, котрого величезне тіло філії моря уносили на верха. Так само і другі вісті не були правдиві. Аж тепер з Гамерфесту, найскрайнішої точки на північ європейського континенту, наїєла вістка від капітана парівця „Експрес“, котра, здає ся, похо-

дить від самого Андрого. Телеграма капітана каже: Повертаю власне з північно-східної сторони Нордостлянду; ми перебивали ся через леді аж до заливу Доон, але не найшли жадного сліду Андрого. Однак тут оновідають мені, що на гамерфестинську лодь „Альфон“ прилетів почтовий голуб, котрого застрілив капітан, бо заботна залоза уважала сего птаха за вістуня нещастя. В замкненім листі, адресованім до Штокгольмського „Афтенбладет“, було донесено, що Андре минув 82° і мав добру дорогу. Голуба застрілили на східній стороні „Семи островів“, в дни 21-го липня. „Альфон“ шукав кілька днів за мною, щоб передати мені голуба, але не спіткав мене задля осьмидневної мряки і слоти. Сю вістку передали мені два капітани і ручили ся за її правду.“ Як видко, ся перша звістка датована ще перед 21-го липнем. Від того часу нема жадних слів, де Андре діває ся і як ему поводить ся. Однак ся обставина, що після того він не вислав жадного другого голуба, хоч мав їх кілька з собою, не виключає припущення, що Андре натрапив на якісь трудності у своїй небезпечній подорожі.

Нещасливі випадки. В Шининях отруїли ся два хлопці господаря Якова Томіск тим, що їли затроєні гриби. — В потічку Банилівці у Вапківцях втопили ся двоє дітей Антона Деляновського. — Від удару сонця погіб 29-літній селянин Лука Маслюк при кошеню трав. Поливив в Хитрейках, присілку Купина, молоду вдову з трема дрібними дітьми в крайній нужді.

Померли Лев Фльондор, діляч в Міхєві, в 78-ім році життя; — у Відні др. Юлій Невальд, бувший бурмістр віденьський, котрий в наслідок нещастя в Рінгтеатрі мусів уступити; — у Львові Михайло Сембратович, переплетник і радний міста Львова, в 62-ім році життя.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 20-го серпня 1897 року.

Відень. Півурадовий Fremdenblatt довідує ся, що гр. Бадені вислав вже запрошеня на конференцію, яка має відбутися дня 26-го с. м. в міністерстві у Відні. На конференції мають обговорити: 1) Краєвий закон що-до уживання обох краєвих мов автономічними властями в Чехії; 2) відповідне тому краєвому закону розноражене язикове, котре би враз з тим законом увійшло в жите; 3) закон о зміні краєвого закону і соймового права виборчого; 4) краєвий закон про соймові курії в Чехії; 5) краєвий закон о заснованю шкіл для національних меншостей; 6) державний закон в справі організації повітових урядів в Чехії. Запрошено краєвого маршалка кн. Лобковича, і проводирів в чеськім соймі: послів Герольда, Шлезінгера і гр. Освальда Туна. Проводирі мають назвати своїх мужів довірія, котрі належало-б запросити на ту конференцію.

Прага. Narodni Listy доносять, що на випадок, коли-б угодові змагання правительства не удали ся, рада державна сего року вже не буде скликана, а справи державні буде правительство полагоджувати лиш розпорядженнями.

Градець. Тут страйкують всі 1.100 робітників з фабрики вагонів і домагають ся усунення зненавидженого ними механіка.

Берлін. Німецькі часописи твердять, що гостина французького президента Фора не змієншить вражіння візити імперя Вільгельма.

Царгород. В середу кинено під дирекцію поліції бомбу, але она не вибухла. Під палатою великого везира вибухла бомба і ушкодила трохи будинок. Арештовано кілька підозрілих Вірменів.

БУРСА

„Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8. ціле удержане і над-
збір 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру-
ської класи гімназійної, а тільки винятково з
особливих причин і ученикам інших шкіл.
Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч-
но за пране і 15 зр. місячно за удержане, плат-
них з гори. Питомці мусять виказати ся, що ма-
ють три рази змінити біле на постіль, 6 пар бі-
ля, 4 ручки, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви
і добру одіж; без того не вільно буде ніякому
питомцеві спровадитись до бурси.

Подана о принятє до бурси треба вносити
до кінця серпня с. р. Ученики, що ставляться
муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гім-
назійної по вакаціях, мають внести подана о
принятє до бурси також до сего терміну; рішене
о їх принятє западе в день самого іспиту. В по-
данах, підписаних родичами, треба означити до-
кладно, кільки хто обов'язуєсь платити місячно.
Принятє завнеїти буде головню від висоти мі-
сячної плати, однак ученики з недостаточним
поступом і невідповідним поведенем не будуть
зовсім прийняті.

До кожного подана треба прилучити по-
свідєство шкільне, а до подань о зниже-
нє місячної плати ще й свідєство неможливості,
підписане урядом парохіальним, громадським, по-
датковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби
питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній закладі
Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-
єної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пер-
есилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чим скорше!

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня
крім неділі і свят. Поміщає статі про справи
буковинської Руси, але познакомлює читателів
також із справами Русинів в інших землях
руських. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і вза-
галі о матеріял такий, що обходить кожду руску
родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких
Русинів, свідчить значне число передплатників
єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса
редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці
улиця Петровича число 2.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хроменського.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Святина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Гайбоки, Гадікфальви, Гатин, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Бонна, Но- воєсел. ців	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карапчава, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброді від 1-го марта до 3-го вересня що вівторок і п'ятниця.

з **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатин**

до Кичики, Іурагумори, Вами і Кімпо-юнгю	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Модлавців	346	647	943	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Модлавців.

з **Карапчава**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділок, другий з винятком понеділка, нічний кождої днини.

приходять до **Чернівців**

з Відня, Львова, Святина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ин, Гадікфальви, Гайбоки	—	809	1212	350	1000
з Новоселів, Бонна, Са- дагури	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межиброді, Бергомету, Сторожинця, Карапчава	635	1037	800	—	—
--	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Карапчава тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброді тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділок і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатин**

з Кімпо-юнгю, Вами, Іура- гумори, Кичики	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вами**

з Рус-Модлавців	842	1259	204	322	545
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вами, Драгоші і обох Модлавців.

до **Карапчава**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділок, другий з винятком понеділка.

□ поїзди поєдинні; * поїзди особові; без знаку поїзди змішані. Час середно-європейський їде о 46 минут пізніше
від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і означує ся підчеркну-
тим мінут.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсі

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulnach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до
католицьких і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожале. Нові продаю дешево як
всюди, а у використанні, ще добре удер-
жані починаючи від 20 зр. і то за готів гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за репарацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю туго безплатно через цілий рік.

Русина, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братсьому

З пошановань

В. Давидович,
машинист у броварів Штайне-
ра в Чернівцях, пра ул. за-
в'язочній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, дітям і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за ро-
чки, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сучасна історія, для перестороги і науки. 60 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з книжки Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Дарувочок для руских діточок. 80. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Політичні стремління в Росії.

II.

(Даліше.)

З тих виводів виходить таке, що державний розвиток Росії до недавня полягав в тім, що інтерес всіх верств суспільності був тісно зв'язаний з абсолютизмом. Російський абсолютизм був доси одиноким правдивим подвижником культури: він один становив дійсну силу! Не могло отже бути бесіди о якихсь політичних борбах і стремліннях. Здавалося, що все стоїть і паде з абсолютизмом.

Однак два чинники дуже змінили спокійну поверхню російського життя: західно-європейська освіта і економічний розвиток в останніх 40 літах. Сама Росія становить інтересний примір для незвичайної ролі, яку відіграє в історії народу освіта. Коли є який край, де ідейність стала справдішню творчою силою, то таким краєм є передові Росія.

Дивним дивом, але разом і цілком зрозуміло, що саме царі вносили до нас освіту, а з нею ідейність. Петро Великий і Катерина II зробили європейську культуру в Росії приступною. Вскорі стали ідеї французьких енциклопедистів „домашньою власністю“ великої частин російської аристократії. До того ще причинився вплив французької революції і наполеонських воєн, причім російські офіцери запізналися з тайними німецькими товариствами о моралізуючих цілях (Tugendbünde) і безпосередньо також зі зреволюціонованими відносинами у Франції. Ферментація, яка з

того повстала між російською аристократією, скінчилася, як вже сказано, неудалим грудневим бунтом 1825 р. Хоч опісля за часів Николая I-го запанувала найскрайніша реакція, то саме за пановання сего воєнського царя увійшли „нові“ ідеї в що раз ширші круги; саме в тім часі з'явився в Росії цілий ряд визначних літературів і учених європейського покрю: Пупкін, Лермонтов, Білінський, Станкевич, Грановський, Герцен, Бакунін і багато інших — се діти того часу. Від тогді глибока і ширша ідейність чим раз більше. Від того часу починають різні політичні стремління в Росії формувати ся; бо хоч й як малий був кружок справдішньої інтелігенції за Николая I-го, то все таки він ділився на дві частини: одна частина становила ядро „Западників“, т. є оборонців заимої в Росії західно-європейської культури і інституцій, друга частина була ядром „Славянофілів“, котрі обставали за своєрідним національним розвитком Росії і все супротивставляли здорову Росію „хорому“ заходові.

Сей перший початок політичних стремлінь є виключно наслідком західно-європейської освіти. Що до Западників се очевидно. Що ж до Славянофілів, то мусимо їх початки спізнати хоч кількома словами. Революція з 1789 р. доказала, що політична рівноправність не поправляє ґрунтовно хиб суспільних. Скоро пізнали люди, що конституційний лад не може зменшити всеї біди, що в державі з правним улагодженням остають широкі маси так само незадоволені, як передне. Се егостережене дало перший товчок до повстання славяно-

фільського руху в Росії. Окрім того вплинула на се своєрідна історія Росії, котра ні крихітки не подібна до історії західної Європи. Так дійшла Росія до відосібнення від прочої Європи. Славянофіли знов поділилися на дві партії: одна партія твердила, що Росія має в собі щось „комуністичного“, що нема в ній ні буржуазії, ні пролетаріату, отже Росія немов на те створена, щоби стала справдішню демократичною державою, навіть з поминенням конституційного устрою. Так повстали російські радикальні Славянофіли, до котрих належала свідомо або й несвідомо більша частина нігілістів. Друга славянофільська партія, котра повстала далеко пізніше, твердила, з огляду на своєрідний розвиток Росії і засліплена силою самодержавія, як раз протилежно: Провідне призначило Росію бути ідеалом абсолютистичної держави, котра має яко засади: самодержавіє, православіє і народність. Здавалося, що Александр III здійснить ідеали сеї партії. Треба собі добре згадати: перші Славянофіли були справдішними лібералами, дуже часто горячими демократами. Реакційні Славянофіли прийшли на видівню пізніше, властиво аж по польським повстанню в 1863 р. В сути річ були всі ті партії спочатку без всякого впливу, бо в Росії верховодила одна засада: всі мусять корити ся і слухати царя.

Розуміє ся, що всі ті стремління ограничали ся на мале число людей, іменно на просвічені верстви. Притім не грали економічні причини жадної ролі; се видно з того, що приналежність до одної або другої партії зовсім не залежала від суспіль-

19) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Кінець.)

Минуло пів року. Товариші Стефана довідали ся, що він у Відні. — в банку якійсь.

— Тепер має візку голову, всіяні жерела і матеріали під рукою. Тепер він сам один заповнить всі наші видавництва!

Ніхто не сумнівав ся, що так буде.

Написали, що він від него надіють ся. Лист пішов, а відповіди нема. Пішов другий і третій лист а Стефан мовчить як скала.

Присів Фаддів одяг з найліпших товаришів его молодих літ, найсердечніший колись приятель-товариш і спілник всіх сліз і утіх его. Написав довгий, предовгий лист. Хоч сердечно писав, та не шадив острих закидів.

Нагадав Стефанові его мивушість, нагадав пригоди, які спільно переживали, спільні утіхи і розчарування, хвили тріумфів і погромів. Змалював, який то завзятий бій розгорів ся тепер на цілій лінії, кілько голів, кілько рук і ередств потребує наряд руский, если не хоче дати ся ворогови роздавити.

— Чи ти на віки вирік ся вже товаришів Твоїх? — кінчить приятель. — Чи ти плюєш вже на цілу мивушість Твою, на ідеали Твої молодости?! Если вже не хочеш нічо зробити для справи, поможи бодай Твоїм товаришам, що не „спасали ся бігством“ так, як Ти.

Прочитав той лист і гірко усміхнувся.

— Ще коби хто инший писав був, — може не такий гіркий був би той лист, закиди не такі болючі, — але він...

В пам'яті Стефана пересунуло ся ціле — богате в природі життя его. Нагадав собі всі, і найменші подробиці з часів, коли молода громада стала рвати ся до публічної діяльності. Все те, що перебув з своїм приятелем — автором листу — стануло так живо перед его очима, як би оно яні діало ся. Ще будучи в гімназії, ходили они „в народ“ засновували тайні кружки, видавали тихцем гектографовані часописи, заставляли плаці, щоби роздобути гроші на агітаційні поїзди; відчитували собі до пізної ночі перші свої літературні проби. Коли вступили на університет, не устала їх спільна праця. Тоді стала она навіть багатіша в пригоди. Ні одного, ні другого не минули поліційні секатури, ревізії і арешти. Своїми публічними виступами дали оба они в рівній мірі перший товчок до нового утворення політичних сил. Ціла спільна їх робота була для них обох одним ланцюгом тріумфів. І тепер, коли гадка — ними обома кинена — заволоділа вже майже ці-

лим життям народним, коли всі сили суспільні стали збирати ся під его гаслами і прийшла хвиля рішучого бою, тепер — приятель его стоїть як і давніше на своїм становищу. Стоїть, та без него!... А він?... Він, один з тих генералів, що серед бою покидають армію і утікають, щоби спочити в пухкім і безневнім ліжку, зиндіти в обіймах любові!

Стефан зітхнув. — Чи не ліпше було мені лишити ся між ними? Правда, багатства і вигоди, то солодка річ, але чи вічний бій о святую справу, побідні тріумфи і обави владності має, в обороні котрих боремо ся — чи они менше солодкі? — Ні, они сто раз ліпші; они справляли мені більше вдоволення, робили мене щасливішим, як всі ті мої багатства.

— Але на що я викликаю духів мивушности, — чо жадую за тим, що минуло і більше не верне ся?! Кождий такий спомин доводить лиш до роздуки, бо відноситься до свідомости, в яку гниль моральну потонуло ся. Я був би щасливий, если-б був не коштував тих розкошів, котрих не можна оплатити грішми. Але божи вже коштував, а тепер не можу, ліпше не нагадувати собі...

— Писати їм статі... помагати в борбі! — Сего я не потрапляю. — Або все, або нічо. Або посвятити всі свої сили і ередства, або цілком усунути ся. Стефан постановив не розпечатувати більше листів, що прийдуть від его приятелів з Галичини.

ного становища особи. Дуже багато шляхтичів були проводирами Западників, а не один просвічений чоловік з низших станів був проводирем реакційних Славянофілів. В загальні опералися всі партії головні на шляхті, котра заразом видавала зпосеред себе найбільше просвічених людей. Аж пізніше вплинули також політичні і економічні обставини на угруповання партій.

За Александра II-го починають партійні стремління дужшати. Хоч як ліберальним був Александер II., бо мусів, то таки не хотів залишити принципи самодержавія; остільки отже не міг виявити ся справдішній демократичний рух задля строго аристократичних принципів, якими поводувалися влади: мусів повстати незаконний рух. Спочатку був се чисто конституційний рух і мав на цілі лише заведення „земського собору“, т. є. парламенту з ріжними вільними правами. Незаконність була в тім, що газети друкувалися в заграниці, де нема цензури. Тоді вибухло польське повстання (1863 р.), а се викликало в суспільності національно-реакційний рух; проводирем реакціонерів став Катков. Позаяк російські „революціонери“ симпатизували з польськими повстанцями, то звернула ся реакція також против чисто російських лібералів: славний конституційний орган Герцена в Лондоні „Колокол“ втратив скоро свій вплив; перше був він в кількох тисячах примірників розширений по Росії, его читали всі освічені люди, навіть сам цар, его поважали і бояли ся, а тепер по повстанню треба було застановити его видавання раз на все. Вскорі опієли заєдано також російських проводирів остро опозиційних партій, як славного Чернішевського і Михайлова, на Сибір. Повідав студентський вітер реакції: паралельно до того змала ся незаконність.

Яко ідеологи, якими були всі ті революційники, они думали, що вистарчить просвітити селян, котрих при їх увільненню від панщини економічно обробовано, і загальне повстання вже готове. Від тепер повстає рух, що знаний під назвою: „іти

в народ!“ Молодці, мужики і жінки, по більшій частині з високої і найвищої шляхти, ішли на село, працювали на полі з селянами, щоби проповідувати народови спасення. Але селяни, що від віків привикли бачити в кождім „панови з міста“ свого ворога, не довіряли людям, і коли поліція стала шукати за тими проповідниками, були селяни найрухливішими помічниками поліції. Так минув гарний сон о комуністичнім селянстві, що потребує лише почути нове слово, аби сотворити новий світ.

Який ідеологічний цілий той рух, яка ідеологічна ціла російська інтелігенція, можна вже з того видіти, що по мимо всіх тих розчарувань вірять ще тепер в Росії в селянина зі всякими можливими добримі прикметами — довід сему дозволена і заборонена в Росії література.

Научені тими досвідами, але зовсім не збиті з пантелику, прийшли нігілісти — до котрих можна причислити всі незаконні елементи — на нову гадку. Они думали, що абсолютизм втратив в народі всяку симпатію і існує лише завдяки традиції. Отже вистарчало-б усунути підпору абсолютизму, що-б й ціла система провалилася. Поводуючись сими пересвідченнями і розярена варварським переслідуванням, дійшла ся незаконна партія до тероризму, котрого кульмінаційною точкою було замордоване Александра II-го. Через 4—5 літ була ціла Росія збентежена; здавало ся, що дійсно наступила боротьба о жите між абсолютизмом і „молодою Росією“, боротьба о дуже непевних вислідках. Але перемога була зараном упадком нігілізму, котрий по смерті Александра II-го все-більше ослабав. Лише ще передсмертні судороги пригадували за правління Александра III-го колишню неімовірну власть „незаконного“ руху.

Часи Александра III-го то час найпоганішої реакції: всі ліберальні інституції попереднього царя або цілком знищено, або змінено їх до неможливості. На поверхні остало реакційне славянофільське стремління, але лише на поверхні. У внутрі повстали нові сили, котрі мусіли-б знищити абсо-

лютизм, хоч абсолютизм з konieczности піддержує се стремління. Се вже така доля кожної системи, взагалі кожної істоти, що она працює над своїм власним упадком, щоби помалу повстала нова істота. В тім і в свідомій діяльності людей полягає невздержимий поступ людскости.

(Далше буде).

НОВИНИ.

Чернівці, дня 21. серпня 1897.

Концерт акад. щіст'янацятки відбуде ся в Чернівцях дня 2. лют. вересня с. р. Подаючи сю вістку, просимо вже тепер наших читателів, щоби загодились і самі з родинами, та заохочували й всіх знайомих до участі в сьм музикальній нирі, якого хто знає чи кому з них дучить ся почути в друге. Тож на концерт, на концерт! кому люба руска пісня, що задієнить в повній красі і силі 2. лют. вересня с. р. в музичній залі в Чернівцях!

Архикнязь Райнер, начальний командант крайової оборони, має дня 27-го с. м. приїхати до Чернівців на інспекцію крайової оборони.

Крайовий президент гр. Гоєс виїхав сьогодні зраня в товаристві свого секретаря до Кіцмани на інспекцію тамошнього староства.

Дирекція буковинських залізниць має — так пише краківська Nowa Reforma з всею рішучістю — з дня 1-го липня 1898 р. бути заснована в Чернівцях. Тепер належать буковинські залізничі до ставіславської дирекції, найбільшої в цілій Галичині. Тимчасово нав би управляти новою дирекцією теперішній заступник директора в Станіславові др. Натан Зайнфельд; а яко будучого сталого директора вже тепер називають старшого інспектора в залізничім міністерстві Миколого. Крайня вже пора, щоби правительство дало Буковині особну дирекцію залізниць; всі усяля до того вже давно є.

Важке для селянських дітей! Буковинський виділ крайовий розписав конкурс на принятие до низшої рідинної школи в Кіцмані з рускою викладкою мовою. Подавати ся треба до виділу крайового найдальше до 8-го лют. вересня с. р., а до по-

Сидів затуманний добру годину, а відтак ще раз прочитав лист приятеля, той великий акт обжалована.

— Сму треба відписати...

— У тебе слези в очах? — питає жінка.

— Які прикрі відомості? —

— От пише старий приятель... але ему веде ся.

— Котрий то?... що пише? Можна прочитати? — питала жінка, беручи лист.

— Руске письмо — вимовила, скрививши уста, і кинула лист на стіл.

Стефан задрожав на цілім тілі і поблід.

— Руске... Як я тобі сказав, що від приятеля, то ти повинна була сама вже доміркувати ся, що лист руский. Я не заходив собі в приятель з такими, що говорять і пишуть по польськи!

— Що тобі? — що ти плетеш?! От я перша, з котрою ти зайшов собі в приятель.

— Перша і послідня, для котрої я упідлив ся. Вирочім не знаю, чи се можна назвати приятелем.

Жінка рушила раменами і відійшла. Став писати лист... Довгу і сердечну сновідь. — Товаришу — кінчив він лист — може би і в мені збудив ся ще чоловік, але у мене самого нема вже сили волі... Щоби виїзти з тої моральної бездни, в котрій що раз більше потанюю, мусів би я мати над собою опіку, мусів би мати підпору якої приятельської душі, котра би мене ро-

зуміла і змала до тої самої цілі, що і я. Може бути, що тогди віджила би у мене віра в успіх і охота до праці. — Такої приятельської підпори у мене нема і не буде! Яко публічний діяч належу вже до минулості.

Скінчив лист по півночі, тож лишив експедицію на завтра. Решту ночі перележав на канапі і курив... Рано одержав лист від Петра. Хоч вчора постановив собі був, не читати листів своїх товаришів, отворив. Змістом своїм був сей лист подібний до попереднього. Кінчив ся так:

— Судьбою Гальки не жури ся. Завтра, то є в дни, коли дістанеш се письмо, відбуде ся єї слюб.

Застогнав страшим, звірським голосом і повалив ся на землю... Жінка, котра від вчора дала ся і плакала, собі в крик.

— Стежку, дорогий Стежку!... що тобі? — Тоті листи якісь... они всему винні... Біжи за лікарем! — крикнула до покоївки.

— Не треба... як приїде, викину за двері — разом з тобою! — додав в душі.

Мимо того що лікар післав і він прийшов. — Дурно трудили-сьє ся, пане. На мою хворобу ви мені не поможете.

— Може як раз поможу?

— Поможете? Если маєте на се средство, то вилічіть мене. Вилічіть мене від жінки.

— То тяжко. — Як против більшої часті слабостий не маємо лікарства, лиш против їх

симптомів, так і тут тяжко знайти щось против самої хвороби. Як хвороби не переборе сама натура, можемо побороти ся з єї обов'язками.

— Тут і з обивами ви вічно не адієте.

— Бром, пане — бром. В найгіршім случаю морфіюм.

Стефан не покористував ся радою лікаря. Цілий день залив по місті, як сновіда. До хати вернув аж пізно в ночі і, не заглядаючи до жінки, запер ся в своїй комнаті.

— За пізно, за пізно! Не би був мені скорше доїде, був би розвін ся з жінкою.

Прочитав — вже може по раз десятій — оба листи своїх товаришів і відповів свою славлю. — Рано написав другий:

— Дорогі Товариші! Cherchez la femme. Се най Вам вистарчить за моє оправданє, а Вас всіх най Бог боронить від того арма і отруї.

На партійні цілі послав єм разом 100 аржінці скажу, що згубив. Ваш Стефан.

Більше ніхто вже не бачив Стефана в рускій громаді, товариші не читали більше ні єго листів, ні друкованих праць, хіба одні лиш підписи на — банківських документах.

дання треба долучити 1.) метрику, що хлопець має вже 14 літ, а не більше як 16 літ; 2.) заявлене родичів або опікуна, що хотять дитину посилати до тої школи і зобов'язують ся платити на удержане 120 зр. річно. (а то в штирох ратах по 30 зр. 1-го жовтня, 1-го січня, 1-го квітня і 1-го липня); 3.) свідоцтво шкільне, що хлопець скінчив народну школу; 4.) свідоцтво лікарське, що хлопець цілком здоров. — Заразом розписав бук. виділ краєвий конкурсу на п'ять вільних місць. Хто дістане таке вільне місце — а вони призначені передовсім для селянських дітей, — дістане даром ціле удержане. Хто хоче подавати ся о таке вільне місце, мусить до подання окрім тих штирох свідоцтв, які ми вже на горі назвали, ще додати: 5.) метрику на доказ, що хлопець родив ся на Буковині; 6.) свідоцтво убожества. Виділ краєвий може також знизити такеу на половину.

Ми вже не раз писали про вагу рішучої школи для наших селян, котрі на жаль все ще ведуть своє господарство по старосвітському і на тім багато тратять; тож тепер взиваємо наших селян, щоби скористали з сего конкурсу, а певно не пожалують.

В державній промисловій школі в Чернівцях було минушого шкільного року 386 учеників. До відділу ремісничого учащали 79, а то 42 Німців, 19 Русинів, 11 Поляків і 7 Волохів; до фахової школи будівничої 12, а то 4 Німців, 4 Русини, 4 Поляки і 1 Волох; до відділу торговельного учащали 97 Німців, 19 Поляків і 2 Волохів (між ними 118 учениками було 114 жидів!). Окрім того був при тій школі ще взірцевий відділ гунецький, де було 24 учеників.

Пересторога для емігрантів. О. Неостер Дмитрів з Канади оголошує таку пересторогу: „Най ніхто не важить ся вандрувати під зиму до Канади, ані багатий, ані бідний. Чоловік маючий аґать гроші через зиму в Віннеґ, а бідний згине з голоду і холоду, бо в зимі майже ніяких зарібків нема. Прошу всіх людей доброї волі остерігати нарід і всіма силами стримувати еміграцію до Канади під зиму, а всі часониси рускі прошу о повторене отесї перестороги.“

Чи поможе таке упімнене? Вже від давних літ жалують ся ті люди, що роблять т. зв. езекутивну службу при державних залізницях, на перетяжене працю. Се відносить ся так до урядників руху, як також до машиністів, кондукторів і слуг. Що таке перетяжене працю справді є, виказав сего тижня судовий процес в Градци. Против слуги, вартівника рамни, висточила була судова прокуратури в Градци карний процес, бо він не спустив рамну, коли надїжджав поїзд. Поїзд наїхав на віз, де сиділи всім осіб. Шість з них згнули, а дві тяжко пошкоджені. На жадане оборонця висказали ся знавці-лікарі, що тяжка служба залізнична, де слуги, кондуктори, машиністи і урядники руху не сплять через цілих 24 годин або й більше, а притім мусять страшно напружати свою увагу, — що така служба нищить тих людей остільки, що они мусять заснивати в службі, а тим самим ослаблює ся їх сила волі. Занятаний знаток, славний віденський професор Крафт-Ебінґ потвердив сей висказ лікарів — і того слугу увільнено цілковито. — Се перший раз суд казав розбирати службові відносини при залізницях. Сконстатовано отже, що треба улекшити, оскільки можна, службу, а то тим, що частійше змінювано би персонал службовий. Найбільша части залізничних нещастє має свою причину в тім перетяженню роботою. А що виходить з того? Люди гинуть, нещастє по нещастю, люди вже тратять охоту їздити залізницями, лиш міністер Гутенберг не тратить охоти бути міністром залізниць в уні-формі генерала і правити всім „енерґічно.“

Добрий приклад для Русинів. Сего тижня з'організовано ся нове товариство, котре має намір затвердження вже статутів на цілі реліґіозно-морально-виховане і цілковите удержуване католицьких бідних учеників черновецьких шкіл. На ґрунті вірменського нараціонального дому вибудовано одноповерхову каменицю з всіми гіґієнічними урядженнями, де найде захист разом 60 учеників. На чолі того товариства стоїть по-сол др. Стефанович, а ініціатором і душею тої

бурси ім. архієпископа Ісаковича є вірменський канонік ке. Каспрович. На слідуєчий шкільний рік виписано вже конкурсу на 40 місць в тій новій бурсі. Хоч статуту писані по німечки — польські статуту було би правительство не затвердило, бо на Буковині польська мова не є краєвою, — хоч в статутах бурси і товариства говорять ся все лиш о католицьких учениках, то безперечно і товариство і бурса мають цілу польську і після того буде ведене ціле виховане. Спитаємо, відки взяли Поляки гроші на таку бурсу? Певно не дав один, а зложили ся, кожний кілько міг. От і маєте, що значить громада! А у Русинів? Правда, і Русини зложили дещо минушого року, але кілько? До тих складок мусіла черновецька громада руска докладати великі гроші, щоби по людски удержувати вихованців бурси. Грошеві фонди, і так дуже малі, вичерпані цілковито, а в нових подаях о принятє до нашої бурси просятє всі безплатне не принятє! Ми цікаві, чи подумав хоч один з тих, що подали о принятє своїх дітей до бурси, над тим, відки черновецькі Русини мають взяти тільки грошей. Мабуть що ні, бо инакше не подавали би ся всі о безплатне принятє. Нам дучило ся раз побалакати на сей темат з одним селянином, а він лише замияв ся тай каже: „Ет, та черновецькі пани вже аложать ся!“ Певно, кожний дасть кілько може, як і тогид, але то не вистарчить для всіх. Тут ставимо нашим Русинам на провінції яко приклад Поляків. Яка їх гореточка, а все таки они зложили таку велику суму. Чому-ж би наш нарід, тих 268.000 душ не могли річно аложити по 1 кр. на бурсу? Чи то так багато? Певно, що ні. А коли так, то в чім причина тої байдужности нашого простолюдина? В тім мабуть, що ему взагалі тяжко приходиться ся видати який гріш, на цілі з котрих не видить зараз таки користи для себе. Про те, що єго дитина, або дитина єго сусіда зможе виховати ся на доброго Русина, котрий народо-ви стане все в пригоді, про те він не думає. А шкода, бо як би подумав, то було би инакше у нас. Гей-гей Русини, як би ви були справді Русинами, що би то за чудо вийшло!

Любий чоловік. Зарібник В. Лисовский у Львові оженив ся перед роком з молодого Броїслава, але провадив таке розгульне житє по шинках, що жінка не мала ніколи кусника хліба. Відачка мусіла вступити на службу. Лисовский кілька разів силував жінку, щоби вернула в „родинне гніздо“, але Броїслава не мала до сего найменшої охоти. Оногоді заступив він їй дорогу в брамі одного дому при площі Бернардинський і на єї заву, що она кине Львів та поїде до родичів, притиснув єї до муру і відкусив їй ніс. Поготовле ратушкове відставило Броїславу до шпиталю, а любий чоловіком заопікувала ся поліція.

З велико-міського життя. До якого сприту доводять велико-міські дурисвіти, най покаже слідуєча пригода з недавнього часу: Дня 23-го с. р. приїхали були до Відня три Росини і задержались тут, щоби оглянути місто і єго займавости. Вийшовши на місто, не знали куди їти до вотивної церкви, котру хотіли оглянути, і считали якогось молодого чоловіка, котрого случайно стрітили, о дорогу. Той молодець, літ може за 25, показав ся так чемним, що обіцяв ся повести їх аж до згаданої церкви. По дорозі представив ся дамам: казав, що називає ся Климентій фон Песлер, що єсть техніком, має скромне занятє в міністерстві торговлі і дістає маленьку платню, а що має лиш через два дні на тиждень роботу в своїм уряді, то в прочих днях уділяє приватних лекцій. Дамам той услужливий молодець дуже сподобав ся, тим більше, що він до свого назвиска додавав ще слівце „фон“ (що ніби означає шляхотське походжене). Через чотири дні був той Песлер провідником дам у Відні. Дня 27-го т. м. постановили дами їхати далше за границю і вибрали ся на дворець. Песлер вже чекав тут на них. Він обіцяв ся надати їх пакунки на залізницю, і они віддали ему два куфри і кіш та дали ще 4 зр. на оплату, а самі пішли до поїзду та поїдали в вагоні, чекаючи, що Песлер принесе їм до вагона рецєписи на їх пакунки. Але Песлера як нема так нема. Наконєць поїзд рушив в дорогу, а Росини потішали ся тим, що Песлер не вєспів лиш

до них прийти, але пакунки надав і они їдуть разом з ними. Приїхавши де Раґаца, переконали ся, що пакунків нема, отже просили там начальника етациї, щоби він, скоро они надїдуть, вислав їх до Туна в Швайцарії. Коли пакунки і тут не наєшли, написали они лист до Песлера на подану їм адресу. Але лист вернув з допискою почти, що адресата не можна відшукати, бо він під поданою адресою не мешкає. Аж тепер змїркували Росини, що стали ся жертвою хитрого дурисвіта, котрому так легко повірили, і віднесли ся до російського ген. консуляту о поміч, а той дав знати поліції. Показало ся, що „фон“ Песлер попросту украв ті пакунки з залізничі. В обох куфрах і в кіші були паспорти Росининок, три золоті ланцюжки, два золоті нашийники з туркусами і ґраватами, брошка з гірського кришталю, золотий годинник і багато поменьших дороґоцінностей, біле, одж та обув. Далше слідество показало, що той сам Песлер називав себе воляко і витуманював від міських послугачів по пару ринських. Давав їм якийсь ключик, ніби то від свого куфра, та посилав до портера в тім а тім готелі, щоби він отворив єго куфер, виймив з него 20 або 30 зр. і через послугача прислав ему до тої а тої каварії. Тимчасом брав від послугача пару ринських ніби то хвилевої позички. Розуміє ся, що в готелі не знав ніхто того Песлера і не було ніякого куфра, а коли послугач вернув до каварії, де Песлер ніби то чекав на него, то за хитрим дурисвітом вже й слід пропав. Віденська поліція вже вислідила того иташка і дала ему певний захист у віденським криміналі.

Де справедливість? Чоловік вбігає з газетою в руках до кухні і питає: Жінко, жінко, де-ж діла ся справедливість на світі? От читаю в газеті, що др. Шмалль мусить 14 днів покутувати за те, що не додержав обіцянки своєї наречені, що оженить ся; а я за то, що додержав мого приреченя, покутую вже 14 літ!

Телеграми „Буковини“.

3 дня 21-го серпня 1897 року.

Відень. Fremdenblatt і Reichswehr обговорюють наміри правительства і остерігають Німців, щоби они не уєсунулись від участі в угодових переговорах, бо то вийшло би лише на некористь самих Німців.

Відень. Ostdeutsche Rundschau домагає ся, щоби передовсім правительство відкликало азікові розпорядженя або уступило, і аж потім можуть Німці взяти участь в переговорах.

Прага. Narodni Listy пишуть, що цєсар сказав одному тайному радникові: „Офіцери мусять вчити ся мови своїх полків, то й німечким урядникам в Чехії — в їх власнім інтересі — потрібно знати чеську мову.“ Далше пишуть Listy, що правительство не має великих надій на скликану конференцію. Коли-б она не удалась, правительство зближить ся до парламентарної більшости.

Прага. В повєдїлок відбуде ся тут нарада німечких послів всіх сторонництва. Кажуть, що ліберали рішили не прийняти запросини на конференцію угодову, а в такім разі заступник більшшої посїлости заявив би на першім засіданні, що з тої причини не може на дальші засіданя приходити.

Царгород. Арештований Вірменин, що підкинув бомбу, називає ся Какабет і прийшов перед двома днями з Росії. Арештованя требають далше. Сюди приїхав проводир Молодо-Турків.

Царгород. Всі амбасадори дістали пропаятне письмо від центрального комітету революційного вірменського з'язку, в котрім каже

ся, що тепер що йно дали Вірмени о собі знак
жита, і се лише початок дальшої акції. Виступ-
лене конечне, бо заповіджені реформи не пере-
ведено, а положене Вірменів незносиме.

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрання мужескі пі-
сля найновішого крою за ціну як
найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як
найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати
ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 ар. в гору.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетом диньомом
ц. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство тацке „PRZADKA“ (ПРЯКА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні зв'язні
з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСЬКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковим і адамашковим;
також доставляє матеріялів на компанії і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮВНІ

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станція залізнична в місті).

Прібірки і ціни на жадає оплатно і відворотною поштою.

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі.

загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх
антиках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто від назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з осторожністю лише «Лин-
ки» зі зливним знаком охоронним «Котвиця»
бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожадує. Неві продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жалі почавши від 20 ар. і то за готові гроші і на
виплат. Хто кунить у мене нову чи стару маши-
ну, за репарацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю туку безплатно через п'ятий рік.

Русина, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братньому

З поважкою
В. Данилевич,
машинист у бровари Штайн-
ера в Чернівцях, при ул. зе-
льонькій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпакки і хінського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Кальоші

легкі, 75 грамів.
для мужчин 1-90
" панів 1-65

Високі
і
низькі

КАЛЬОШІ,

з аладу вигаті для ин. офіцарів.

Великий вибір

ЧЕРЕВІКІВ до СНІГУ

для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Най-
но-
війші

черевиків для гімнастики з гуми.
а 1-10

Кальоші для дітей, навіть одно-
літніх.

10% рабату!!

даємо лише ми від ціни за біле
др-а Сфера після ціни.

Великий склад КОЛДЕР до подорожи
почавши від 1-58 ар.

ЧЕ- РЕВІКИ

для мужчин, шкрані, з гумою, . . . 2-50 ар. — 6 — ар.
" хлопців 2-50
" дам, 2-50 — 5 —
" до шнурованні . . . 2-35 — 6 —
" до зашнурованні . . . 3-98 — 7 —
" зикерки, менти з шнуром 1-75 — 2-10
" з козячої шкіри, менти 1-35 — 1-55
" дівчат, шкрані, т. зв. Bergsteiger 1-85 — 3 —
" дитий 1-10 — 2-10
" хлопців, ЧОБІТКИ . . . 3 — — 4-25

Великий вибір ЧЕРЕВІКІВ до гімна-
стиків стиковані!

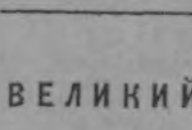
Найновіші Краватки

вузли, машин, Левалієла
до вязання,
від 20 кр., 40 кр., 50 кр.,
до 98 кр.

Рукавиці Glacé,

з оленя шкіри, з шведско-
го шовку, з ниток найліп-
ших фабрик.

ВЕЛИКИЙ С К Л А Д

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Мессера і-Сп.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Синів
в
Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної і ви-
щої барви, почавши від 1-18 ар.,
для мужч., тирольські від 1-18 — 2-28
" хлопців тироль. від 0-78 — 1-18
" дитий капелюшки моряків бе-
брові в різних барвах, від 1-98

ПАРАСОЛІ

з 30-літ-ними руч-на-ми

з чистого шовку від 3- — 6-
на-пів зі 1-38 — 1-98
з чистої вовни . . . 1-58 — 2-18
на-пів з вовни . . . 0-98 — 1-58
з англійськими дерев-
ляними ручками від 0-75 — 1-90

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
ПАРАСОЛІВ

палаточних.
Найновіші англійські
ПАЛІЧКИ.

Величезний
вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладкі від 1-10 поч.
" з шаліми . . . 1-38
" гачтовані . . . 1-58

КАЛІСОНИ

з найліпшого Gradl-полотна,
французького крою від 0-98 поч.
Корсетки для мужчин, гладкі,
гачтовані, білі і в різних бар-
вах, від 0-18 ар. поч.

Льняні хусточки в модних
барвах,
12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-50 — 3- —

КОВНІРИ

МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, пошвірані,
6 штук 1-90,
Маншети, II. сорти, пошвірані,
6 штук 1-50,
Ковніри I. сорти, пошвірані,
6 штук 1-95,
Ковніри II. сорти, пошвірані,
6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців
6 штук 0-80.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
—
Виходить щодня
крім днів по
недільних і святах.

БУЖОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
—
Передплата
10 ар.

Політичні стремління в Росії.

ІІІ.

(Дальше.)

В останніх 30 літах поведла в Росії нова сила, що має подвійне лице: індустрії, котра разом витворює класу капіталістів і робітників. Та сила — моволоді — зробила російські політичні стремління свідомішими, більш реалістичними, і то від половини 80-их років. До того часу остали були всі стремління чисто ідеологічними, яко вислідок духового розвою Росії. В останніх 10—15 літ відбула ся в Росії цілком реальна боротьба інтересів, котра вправді не знищила в Росії всю ідейність, але все таки значно вплинула на політичні стремління в Росії. Щоби зрозуміти цілу річ, треба знати своєрідність російської буржоазії. В сути річ властиво високо культурний чинник, стала російська буржоазія що-до своєї вишності антикультурним елементом в російській життю. Все старе, закостеніле, традиційне, все те мало свій осередок, в російській буржоазії. До недавня була она найбільшим ворогом просвіти і поступу. Цар, що є властиво допоміг до такої сили, був її божком, а безусловна слуханість супротив него святим обов'язком. Дуже помалу увійшла просвіта в сю масу, дуже помалу вступила російська буржоазія на дорогу всесвітньої культури. Але доси она не свідомо своєї сили, своїх інтересів; тому она ще тепер є союзницею абсолютизму. З нігілістами багато більше симпатизували і їх спомогли шляхтичі і дідачі, ніж буржоазія,

котра їх або зовсім не розуміла, або відносила ся дуже ворожо.

По сих замітках можемо коротко схарактеризувати теперішні політичні стремління, причім обмежимо ся на найголовніші річі.

Розчаровані, які наступили у російської інтелігенції за часів Александра III-го, довели велику часть російської освіченої суспільности до ворожнечи проти всякої політики. Ставлено нову засаду: культурну працю в границях теперішнього суспільного порядку. Люди так собі казали: селянинові бракує передовсім знане, але не знане політики, лише знане цілком реальних, своїх безпосередних інтересів, н. пр. як вести відповідніше господарку, як найліпше вихисувати плоди земельні, як плекати товар, як вихисувати самоуправу, на яку зіволів абсолютизм, і т. д. Голошено на всі застави: селянин потребує хліба, не політики: отже треба піти до селянина і навчити его се. Треба піднести культуру, не підготовляти революції. Люди ставили ся на цілком реалістичним становищу: они інди до селянина не на те, щоби самого себе жертвувати, але щоби самому жити і допомогти собі в буденнім життю. Ті люди працювали яко примірні господарі, як учителі, але не бавили ся в політику. Характеристичне для сего нового руху є, що не пенсено селянина, не ставлено его як незвичайну людину, але старано ся его помалу виховати. Маємо н. пр. пана Енгельгарта, котрий прославив ся в цілій Росії тим, що запровадив на своїм дворі примірне господарство, де цілі сотки молодих людей ви-

ховали ся на добрих господарів. Сей рух запанував російською інтелігенцією при кінці 80-их років, але тепер він ослабає з причин, котрі ще пізніше пояснимо.

В тім часі повстав ще інший культурний рух, що розпочав ся з великим шумом, але скоро й затих: се з'явили ся Толстовці. Був се сентиментально-ідеологічний рух, а его духовним батьком гр. Толстой. Він проповідував, що інтелігенція мусить жити житом природним, не зіпсованим так званою цивілізацією: а природним є лише природа і працюючий чоловік, т. є селянин. Не підносити селянина до себе, але знизити ся до него: лише так можна жити після правдивої науки Христової. Властиво працювали прихильники Толстого для себе самих, для спасення своєї душі, для їх власної людяности, і лише посередно они могли допомогти селянинові. Після головної засади їх учителя: „не противити ся злу“ — не інтересують ся Толстовці політикою зовсім. Они старали ся лише за помічю природи і селянської праці спасти свою душу. На кілька літ запанував сей рух мов яка зараза російською інтелігенцією, котра цілими товпами вандрувала на село і закладала колонії, в котрих мали здійснити ся засади первісного комуністичного християнства. Але небагом показало ся, що цілий рух був чисто ідеологічним. Его знищило власне те зло, против котрого він не хотів бороти ся: абсолютизм, котрий ненавидів Толстовців так само, як нігілістів. Бо-ж російська реакція поступає так само, як кожда інша реакція, після засади: „Хто не є за мною, той против мене.“

ЗБИТОЧНИКИ.

Нас був такий гурточок, що дав ся всім у знаки. Не було такого не то коня, але і свині на толоні, на котрій ми би *не їхали, не було такого плота, що ми би его не перелізли, не було дерева, з котрого би ми не лущали овочів, не було даху, з котрого би ми не вибирали п'явоків, не було собаки, котру би ми не дробили і не було жила, котрого би ми не били. Мій штаб збирав ся звичайно у суботу вечером. Моєю річчю було вже постарати ся, щоби як найскорше дзвонили на утренью. Підданий діставав за те нераз спорий кулак тютюну з пушки мого батька, а я сам помагав тягнути дзвони, що аж підвиступав на хребті. З кам'яної високої дзвіниці гуділи дзвони а їх звінкі голоси варали ся між тісними стінами і через невеликі вікна/вилітали на всі чотири сторони світа, перебігали по брудних жидівських узличках, по страганах і скелениках, завертали до чепурних міщанських хаток, несли ся по полях та левадах, по садах та провалах, розливали ся над широким ставом і відбивали ся аж під лісом у високім каміннолоді невимовним відгомонам. Се був знак для всіх роздільських міщан, що тяжка робота скінчила ся і що завтра наступає день відпочинку, а для моїх однолітків було се гаслом, щоби як найскорше збирали ся на цвин-

тари під церквою. Кожний кидав шило і дратву, чи гирю, чи ковальський молот чи боднарку довбню і снішив-манівцями на місце збору.

Тут був наш головний табір. Цвинтар був оточений старим, грубим муром з нетесаного каменя. Той мур давав нам знаменитий захист. Щоби можна було через него слідити добре всеке небезпеченство, або в данім разі легко утечи через мур, ми повіривали декуди каміне з твердого стародавнього цементу і поробили на мурі щербини мов на охороннім валі якої твердині.

Ми мали свої тайні знаки і уміли порокувати ся на віддалене ріжними свистами, бо нераз грозило нам не з одного боку/небезпеченство. Найнебезпечніше було, як бувало тато небіжчик сховає прута за плечима, та ніби то проходжуючись по городи, заїде на цвинтар, та приловить цілу громадку. Але і тогди вистарчав один свист, щоби в одній хвили тільки майнули голі п'яти малих обірванців і всі щезли як привид по тайних кривежах, котрих крім нас не міг ніхто віднайти. Тогди тільки я лишав ся і слухав зі спущеною головою наказів, щоби ми не толочили траву на цвинтарі і не робили збитків. Але за чверть години моя громадка вже знов була зібрана на иньшій збірній місці.

Було то перед Петром 187... року. Підданий відзвонив три рази у „великий“, що аж серце в дзвоні завертало ся і било по два рази

в крису говорячи: „Дай-нам — хлі-ба, дай-нам — хлі-ба! Відтак я задзвонив у більшу сінгатурку, що казала тень-те-лень, потім в другу куті-ку-дуть. Тимчасом обвинув підданий на руку шнур другого дзвона, меншого, що тобі і обернув ся на осях а не відозвав ся інакше, як все бам-сам, бам-сам; ми его через те всі не любимо. Тепер ми ударили три рази у всі дзвони з двома перестанками, в котрих я сінгував тень-те-лень і куть-ку-дуть а відтак/зазвонив три рази великий дзвін своїм поважним „дай-нам — хліба!“

Я станув в отворі двоверхової мурованої дзвіниці на сам крайчик гзімеу, так що подрина стони була вже над пронастією і поглянув на містечко. Оно давало тепер дуже сумний вид. Перед кількома днями знищив великий пожар коло 70 домів, по найбільшій часті жидівських і тепер видко було довкола чорні, недоналені бельки, розвалені печі і сіре румовище. На других домах видко було пообдирані дахи і по-вибивані вікна та обкидані болотом та і обдрані стіни. Високі ясени, що росли перед нашою хатою похиляли свої зелені вершки; високий стовп пожоги звалив їх буйні, зелені корони; але виратували і церков і плебанію. По румовищах ходять жидівки та розпорошують попіль, чи не знайдуть що зі свого доробку. Сумні то були останки. Находили цілі стоси тарелів, позліняних днами, начин окулярів, в котрих шкла зліпали ся в два стовпці, цілі могили муки і зби-

За те ще тепер існує в Росії рух реалістичної праці культурної, а то власне тому, бо то рух реалістичний. Треба собі добре згадати: всі просвічені верстви російської суспільності брали участь в однім, як і в другім руху культурнім. Однак ті елементи російської суспільності, котрі кажуть, що чисто культурна праця неможлива в абсолютистичній державі, ті елементи вже політикують. Чи вони більше допомогли російському поступови, як звичайні „робітники культури“, се ще дуже велике питання.

Властивих політичних стремлень є в Росії три: консервативне, ліберально-демократичне і соціалістичне.

Консервативне стремління було найсильніше за часів Александра III-го. Шляху і буржоазію вязали цілком певні інтереси з абсолютизмом, що помагав їм на кождім кроці. Шляхта, котра призвичаєна була, безжурно марнотравити маєтки, нагромаджені працею кріпаків, тепер була знесеном кріпацтва зруйнована, бо не могла вжити ся в нові обставини. Задовжене шляхотських дібр поступало (і поступало) скорим кроком наперед, бо загальна криза господарська докінчила то, що шляхта в своїй нездарності і лінивстві почала була. Александер III. поміг шляхті: по перше він засновав шляхотський банк, котрий позичав шляхтичам великі гроші по дуже низьких процентах і на дуже довгі часи; до того він видав розпорядження, котрим заобезпечує шляхті посади офіцерські і найліпше плачені посади державних урядників; він зміцнив дійсний вплив шляхти на селян заведенням „земських начальників“, котрих іменує ся виключно з посеред шляхти; він видав розпорядження, котрим утрудняє, а властиво унеможливає вступ інших елементів в ряди шляхти. Одним словом, всі жадання шляхти, о скільки вони не були загально політичні, заспокоєно; але за те шляхта не ставляла вже жадних політичних жадань: надіяла ся, що в абсолютизмі є її спасеніє. Але й буржоазія добачала в абсолютизмі свого покровителя. Піднесенем слабого ще капіталізму піддержувано всякими можливими способами перемену

малоземельних селян на дійсний пролетаріат, так що фабрикант діставав дешевих робітників; з другої сторони заведено охоронне цдо, а тим збогачували ся фабриканти на кошт купуючих; розпочато будову сибірської залізничі, отворено нові краї для індустрії в середній Азії, а що найважнійше, буржоазія платила найменші податки, чого вони не могли б досягнути в жадній иньшій державі. Міску самоуправу передано буржоазії, хоч й під контролею бюрократії, що всім турбує ся.

До всего того піднесено національну борбу проти всего, що не є російське, а властиво проти всего, що не є православним: против Німців, Поляків*), Фінляндців, Вірменів, жидів і тим приспано російську інтелігенцію. Не можна заперечити, що Александер III. з великим поводженням втворив могутне консервативне стремління, котре, здавало ся, сильнійше, як скала, тревалійше, як сама вічність. А проте саме сей цар ослабив абсолютизм. Передше здавало ся, що російський абсолютизм стоїть по-над суспільністю, рівно гнобить і рівно опікує ся всіми верствами. Він стояв по-над партіями і в рівній мірі всіх хоролив. Особливо-ж добачали широкі маси селян в царю свого Бога на землі. Ніхто не підорвав ту віру широких мас так сильно, як сам Александер III., бо він показав ся отверто яко покровитель одної класи против інтересів всіх інших. Селянство видить тепер, що цар є перший між шляхтичами, але не є „батьонкою“ для народу.

(Конець буде.)

*) Автор очевидно забув, що в Росії так само переслідують також тих Українців, котрих правительством не перевело ще силою на православіє. — Ред.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 23. серпня 1897.

Руский концерт в Чернівцях. Ми вже в попереднім числі подали нашим п. читателям до відомості, що концерт руских академіків, котрий спочатку був заповіджений на день 27-го с. м., відбуде ся дня 2-го вер-

есня с. р. в музичній салі в Чернівцях. День концерту змінено нарочно, бо ми знаємо, що під кінець місяця годі жадати від бідних Русинів, особливо з провінції, щоб вони тратились на далеку дорогу до Чернівців. Думаємо також, що дня 2-го вересня зможуть пн. учителі з родинами і пн. учительки з доохрестности (черновецького та кімчанського повіту) з легкістю поспішити на той народний пир. Для прилаблення концерту завязав ся вже тісний комітет з п. радником суду Володимиром Ясенинним на чолі. Комітет сходить ся ще дня на нараду над важними справами, що відносять ся до того концерту. Управа хору академіків вже надіслала програму концерту, однак комітет ухвалив порозуміти ся ще з управою щодо деяких змін програми, які конечно потрібні з огляду на буковинську Русь. Є надія, що вже сего тижня зможемо подати до прилюдної відомості докладну програму. Тепер вже можемо згадати, що програма буде дуже добірна: будуть снівати ся нові, а гарні пісні, яких бук. Русинам не приходило ся ще чути. Також відіграє один професор музики з Чернівців на скрипці кусень, що безперечно причинить ся до величавости концерту. По концерті відбуде ся снільна вечора, де гості зможуть серед невипащеної забави познакопити ся і розсесидити ся, та набрати щиро патріотичної заохоти. Ціни місця ще не означені докладно, бо треба передовсім в приближеню обчислити видатки; потім комітет буде числити на те, що буковинська Русь заповнить салю по береги і відтак установець ціни місць по можності як найнижше. Відповідно до салі, будуть різні місця, а то: ложка, першорядне крісло, крісло в партері, вступ на салю і карти для студентів.

Руский концерт в Чернівцях так рідко можна почути; хор знаменитий, часописи не можуть досить нахвалити ся; програма добірна, ціни вступу як найнижші — для наших зрадию ще, що й хлопці гарні і моторні, тож майте ся обережно з нашими маленькими серцями, аби не пропали за скоро для черновецьких Русинів! — що-ж більше може бажати буковинський Русин, що хоч троха відчуває свою рускість, котрому мила его мова і пісня! Нам здає ся, що не потребуємо робити рекламу на зад американський або польський; вистарчить вказати на похвалу цілої праці. Ми відзнаємо ся лише до патріотизму бук. Русинів і переконані, що се вистарчить, щоби музична салі була в день руского концерту переповнена.

Деякі подробиці подамо ще в відповіднім часі.

Президент краєвий гр. Гоєс іменем ко- нував в суботу кімчанське староство в супроводі секретаря президії д-ра Бірзла.

Концерти академічного хору руского відбудуть ся в дальшій тягу таким поряд-

жа, що жевріє повільною гранею, грона розтоплені і покручені і т. п. Все то не мало жадної вартости а ціла надія погорілиць була на ратунковий комітет, що завязав ся зараз і розвинув широку ацію. Оттам власне коло громадської канцелярії стоїть велика товпа жидів — там розділяють першу підмогу для бездомних і голодних.

— Де ти видів — скликнув піддачий, коли перестав дзвонити — бий ся Бога, ходи назад; упадеш — скажуть, а тому винен.

— Я не дурний надати — відповів я з перехвалою, але опер ся одною рукою об стіну і поволи відставив одну ногу а потому другу з краю гнізла. В такій небезпечній поставі може вожде слово вивести з рівноваги.

— Ходи на долину — просив піддачий — зараз поєхдять се хлопці.

— Чекай, не горить, — відрізав я, — бо вже всео вигоріло. — І я знов поглинув через вікно, та побачив Турка, як біг улицею розмахуючи руками, та підкидував в гору капець з ноги і лапав его в руки. Я свиснув на двох паллях довго і два рази коротко і він почув мене, приста- нув, оглянув ся а відтак побачивши мене став махати головою як збриканий кінь, підскочив кілька разів, фиснув в один бік і в другий та пустив ся чвалом до дзвіниці. Я знов собі-ж вирвав ся як сполоханий жеребюк з отвору в

стіні, вскочив до діри в підлозі, через котру виходили сходи на дзвіницю, так що відразу учинив ся на шестім сході і більше зсунув ся як збіг по стрімких дерев'яних сходах на перший поверх а відтак що сили сказав по кручених камінних східках: тільки гомни від доскоти моїх босих підшвів лишив ся у пустій дзвіниці. Я заєв ся в дверях і коли Турко надбіг, гукнув против него з усеї сили, щоб его налякати. Він фиркнув ногами у воздух в мою сторону, що аж згубив оден капець і потім форсаючи дальше а я за ним. Турко скинув і другий капець та нуж удирати на босаки. Облетілисьмо раз цвинтар і другий. Ате я таки здогонив его, зловив він руками і разом з ним повалив ся на землю. Так ми перекотили ся кілька разів через себе на ягкий мураві і відтак серед сьміху, охв та стонів розложили ся горілиць на траві, відсапуючи наші перегони. Піддачий зійшов вже з дзвіниці а через фіртку показав голову скрадаючись Суята, і коли побачив нас увійшов швидко на цвинтар. За ним прийшли оба Куцаки, бодіарі а з другого боку переліз через мурований паркан Шкрабик, шевчук, далі Базько і Дмитро Костирка і Ясько Турко Свинини і Ясько Гордьо і Микола Станішевський і ще кілька Турків та Костирків.

— Що будем нині робити? — спитав я розкладаючи ноги і руки широко на мураві.

— Бавмо ся перерваного кріла — підхопив

Суята. Він вже від малого працював в кузні і так законтів, що не було вже знати, чи він зроду вдав ся такий чорний, чи салка відла ся так в его шкіру. Тільки его сині очі блискали загідним світлом з того муриньського обличчя.

— Я не хочу перерваного кріла, — противив ся Ясько Свинини — Суята бе по руках своїми мототами, що а потому не можу драгти засилати, так болять руки. Бавмо ся яструба.

— Що яструба, ліпше свинки, — відозвав ся котрийсь.

— Най буде свинки, принесеть пазниц: а хто має галку? Галка се була пилка з коровичої шерсті, обшита шкірою.

Кількох хлопців побігло до нашого склади пазниць, грубих і тонких, затнутих і простих, яких треба було до наших забав, до свинки, до галки або кичли.

Тимчасом а став перелазувати собі ногу, з котрої зсунув ся пазток і пюркотіла кров.

— Що тобі у ногу — запитав Куцак.

— Та от, подер на даху, як ратував від огню. Такі там півяхи повилізали, що страх. Я казав не злизвати даху водою, а вони вилили кілька коновок, тай я що стану на моєре, поховзну ся, шур... а півях за ногу дирр... Ди- ви як покалечив ся.

І я показав підшвів, що була моя носіквана а з кількох щілин добувала ся тепер кров.

ком: дня 25-го с. м. відбуде ся концерт в Рожнівці, дня 27-го с. м. в Бучачі, дня 29-го с. м. в Коломиї, дня 31-го с. м. концерт з танцями в Товмачі (а не, як було оповіщено, в Борщеві), відтак переїде хор на Буковину і дня 2. вересня дасть концерт в Чернівцях.

Купили в Пруті відбувають ся тепер під асистенцією жандармів. Увійшло се було в Чернівцях в звичай, що в Пруті купали ся мешканці без купелевої одіжки, розумуючи, що стане для всіх місця в ріці, щоби могли ся скувати, не перешкаджаючи собі. Але в імя публичної моральності, особливо на таким люднім місці, як коло великого мосту, магістрат черновецький і староство заважали купелів в строю Адама. Та звичай сильніший, як приказ, люди не хотіли відзначити ся від давнього догідного способу купання. Тепер жеж стоять коло мосту два жандарми і уважають, щоби ніхто не купав ся без купелевого одіжки. Так скінчила ся вже неприлична ідіалія над Прутом.

Добра нагода трапляє ся для родичів і опікунів примістити свої діти в заводу торговельнім. Сейчас знайде приміщене сімох хлопців, а іменно: чотірох в „Народній Торговлі“, один в руській торговлі виробів масарських у Відні, один в руській бюрі комісовім у Львові а один в сільській крамниці. Условія прийняті слідуєчі: тілесна і умова спосібність, скінчене що-найменше 4-ої класи шкіль народних і 13-го року життя, а вкінці однорічна безплатна практика. Кандидати, котрі скінчили 3-тю класу шкіль середніх, відбувають практику безплатно лише пів року. Від практиканта в бюрі комісовім вимагає ся 4-ої класи шкіль середніх і знання языка німецького. До власноручних подань кандидатів, належить додати: метрику, посвідчення свідомства шкільне і завізване вітця а вагажно опікуна, що обов'язує ся давати хлопцеві удержане через цілий перший рік а взаглядно через піврік. Адресувати належить до Дирекції „Народної Торговлі“ у Львові.

Збіже дорожжє. Жива на Угорщині не конче дописали, як що до кількості, так і до якості зерна. При пробах молочення показало ся, що м'як дає 5 сотників метричних пшениці, а на міру важить гектолітер 72 до 74 кіло. Взагалі сего року буде значно менше пшениці і жита на вивіз.

Варто наслідувати! В Америці мусить кожда дитина, що ходить до школи, в означнім дні засадити власноручно якесь деревце. Ова потому доглядає свого деревця і через те всі улиці в американських осадях єуть гуето отінені деревами, котрі єще й приносять пожиток своїми плодами. Деревця садить ся або пізно в осени, або вчепною весною, в марті. Ану, наслідуймо і ми сей гарний звичай!

Повибірчий процес вів ся минавшого

— Не течі, юхо — крикнув я знетеризований і ударив кулаком по підонві, що аж кров бризнула, — вже третій день і ще не хочеш прихнути?

— Го, го, як би не ми оба, — хвалив ся Турко — то була би згоріла плєбанія. Я пробуdiv ся, як вже дзвонили на гвалт. Дивлю ся, а наша хата ціла в огні. Наробив крику, вибіг на двір а над містом такий вогняний стовп аж до неба. Такини несе звільдами в гору, а шипить так, як у насій. Але на наш бік не несло, лиш туда на церков. Я скочив у хату, натягнув штани і так у сорочці без шапки, гайда, біжу сюди. Вибіг я на горб на крупецьку улицю, дивлю ся а ту горять самі жида. Слава Богу, подумав, що не наша віра. Хочу йти сюди до церкви, але улицею не мож перейти, так пече. Дивлю ся а мої татунь заслонили ся капотою тай хотять бігти сюди до церкви. А я кличу їх: тату, сюди не перейдете, я вам покажу иньшу дорогу. — А ти куди, — кажуть до мене тато — чому не пантруєш хати?

(Дальше буде).

тижня перед львівським судом против жовківського адвоката д-ра Короля і кількох селян. Розходило ся о вибори до ради державної в Кунині. В селі були дві партії, одна польська, а друга народна. Польська партія розпоряджала 30 головами, а народна 300. Помимо того старав ся дідич Гавт перехилити селян на свою сторону, а коли то не здало ся на нічо, він в порозуміню з виборчим комісаром і війтом хотіли засистувати вибори; коли-ж і на таке dictum селяни на раду д-ра Короля ждали спокійно, поки виборчий комісар не відіде, нани добачили в тім бунт і вскорі одержали поміч жандармску. Д-ра Короля обжаловано, що підбурював селян до бунту і упору против властей, а кількох селян о бунт і зневагу виборчих комісарів. При процесі однак показало ся, що ніхто не чув підбурюючих слів від д-ра Короля, окрім одного панського посіпаки, а й „бунт“ селян показав ся лише страховищем, яке собі вималювали такі самі обжаловуючі. Лише кілька селян в добридушний спосіб докорили виборчому комісареві, чому его відразу при виборах стали боліти зуби, та й війта, польського лаполиза, наминали, аби не стояв за панями, а за справедливостю. Се уважав суд образою комісари і війта в їх урядованю і засудив Гаврису Стецишина на 7 днів арешту, Йосифа Галаса на 3 дні, Лєська Нєтребу на 5 днів, Давька Стиська на 7 днів, а Гриця Москалика на 5 днів арешту. Прочих селян і д-ра Короля увільнено цілковито від вини і кари. Хоч і засуджено кількох селян на малі кари, то все таки вийшла народна партія з того процесу побідносно, бо вийшли на верх всі ті погані средства, крутарства і насильства, якими переведено в Галичині посльді вибори до ради державної.

Коли хто забудько. Одній пани, що сими днями приїхала бераньсько-вродлавським поїздом до Кольфурта, привлючила ся така пригода. Коли пересідала до гожелицького поїзду, забула в поєзду в першій поїзді свій капелюх. Пішовши на другий кінець перона, сїла тут до поєзду, що відходив до Берліна, замість сїсти до гожелицького поїзду. Коли кондуктор звернув єї увагу на то, она вибігла з поїзду, але забула в нїм свою хустку. Стівни швидко до поїзду, котрим їй дійсно треба було їхати, і помістивши свої пакунки, спостерегла ся, що нема капелюха і хустки. Біжить отже чим скорше до поєзду, щоб звідтам взяти наперед свою хустку. Лєдві що добігла, коли в тій хвилі поїзд рушає і відходить до Берліна, біжить до вродлавського поїзду, а тої вже також поїхав. Наконєць засим ще змогла добігти до гожелицького поїзду, рушив і тої з єї пакунами, лишаючи єї саму на станції.

Потроїли ся грибами три особи в Рєвні. Тамошня молодия Домініа Сказанюк зїла гриби разом зі своїми дітьми, з котрих одно мало 9 літ, друге два роки. Небагом упала без притомности а прибувши лікар мїг лише констатувати смерть.

Електрика і сьнів. Богато винайдені завдячуємо силі, скорості і другим прикметам електрики, а тепер ще і сьніваків будуть робити електрикою. А. Монте і Гранте післали недавно до французької Академії писаву розправу п. з. „Про вплив електризації на голоє сьніваків.“ Они твердять, що електризація впливає знаменито на голосові органи. Улішненє голосу не є ані болїсне, ані контовне, а замість довгих вирав голосових, потреба тільки засїсти кілька разів на електричній стільці: се звичайне крісло, поставлене в бутельках або порцелянових ізоляторах з оливою. Коли сьнівак, що хоче видосконалити свій голос, засїдає на кріслі, лучимо его металевим ланцюжком з відємним бігуном сильної машини електро-статичної і вираваємо єї в рух. Скоро набирає ся вже велика скількість електрики на кондукторі (додатнім бігуни) беремо получену з ним цїточку і зближаємо остожно до твари пацїента. Як будемо цїточку держати у відповіднім віддаленю, то з неї не вискочить іскра, тільки покажуть ся на нїй синяві, легго трїскаючі, огнєсті світленька, названі „випливами“ або „сєретами.“ Є се тихі виладуваня електричнї, які можна дуже добре бачити в темноті; они не справляють прикрого

вєтрясеня, не колять, як звичайна іскра, єуть холодні, організм не чує їх діланя. Коли-ж пацїєнт буде вдихати єї огнєсті, що трикають до его лица, то вже по кількох, а навіть по однім експерименті буде очевидний якийсь невитолкований вплив на голосові струни. Наперед можна замїтити, що голос став далеко гнучкіший і сильніший: зависить се від зміни віддиху, бо вдиханє стає глїбше і сильніше, а видиханє рівніше і довше. Притім зменшає ся змученє з причини скорості деяких єстїв і частого віддиханя; аксєнт набирає певності і силї. Опісля скаля голосу розширяє ся у високім рєєстрі, а навіть і барва голосу улягає користним змінам, зискує незвичайно на чистоті і пропїливості. Трудні звичайно переходї з низшого рєєстру до висшого стають значно лєкшими. Одним словом, сьнівак зискує дуже багато: его голос стає гнучкий, чистий, широкий, лєкше піддає ся волі і не мучить ся так скоро, як звичайно. Нова метода улекняє науку початкуємим, а підносить вартість скінчених артистів.

Нещасні пригоди. О. Євгеній Андрухович, греко-кат. парох в Останє, повіта скалатського, розмаляв в огороді з одним селянином. Нараз роздав ся вистріл і набій поїхав о. Андруховича в лице. Стріляла господина о. Андруховича, Михайлина Падух з віддалєня 25 кроків в огороді, не знаючи, що рушниця остро набила. О. Андруховичеві не грозить утрата житя. — Іван Патінок, садівник з Яричева нового, 60-літній чоловік, арендував сад у Львові при ул. Калічій під ч. 4. Оногди в полудне приставив драбину до дерева орїхового, щоби позривати орїхи. Коли виліз до висотї першого поверха, заломила ся під ним спорохнавіла драбина, а Патінок упав так нещасливо на голову, що погіб на місці.

Телеграми „Буковини“.

З дня 23-го серпня 1897 року.

Відень. Пригода межі Австрією а Болгарією уже поладжена, бо Стойлов відкликав все, що сказав був. Урядове оповіщенє, виданє вчєра, каже: Президент болгарского габінету Стойлов зложив нинї в міністерстві заграничних справ осьвідченє, що інтервю з дня 31. липня с. р. поміщенє в берлінськїм Localanzeiger і зовсїм фальшиво. Дальше осьвідчив Стойлов, що не мав найменшого заміру образити ані Австро-Угорщини, ані габєбургської династїї і тому мусить справдити, що зміст згаданого інтервю цілком не відповідає его поглядам і він жадує дуже, що щось подібного дістало ся до публичної відомости. Через те осьвідченє уважають цілу справу поладженою.

Відень. З кінцем місяця розпїчнуть ся міжнародні переговори в справі охорони єупротив анархїстів.

Відень. Нинї не було жадного нещасливого винадєку на австрійських зєлїзницях.

Аш (в Чєхї.) Заповідженє на вчєра нїмєнє віче заборонили властї. Велика часть вічевиків пішли за границю, в село Вільденав, однак баварскї властї видалили їх відтам, і они повернули назад до Аш. Тут приїшло до розрухів. Двох урядовиків староства побито. Вїєско привернуло спокій около півночі.

БУРСА „Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і над-
зр 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру-
ської класи гімназійної, а тільки винятково з
особливих причин і ученикам інших шкіл.
Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч-
но за пране і 15 зр. місячно за удержане, плат-
них з гори. Питомці мусять виказати ся, що ма-
ють три рази змінити біле на постіль, 6 пар бі-
ля, 4 ручники, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви
і добру одіж; без того не вільно буде ніякому
питомцеві спровадитись до бурси.

Подання о прийняті до бурси треба вносити
до кінця серпня с. р. Ученики, що ставляться
муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гім-
назійної по вакаціях, мають внести подання о
прийняті до бурси також до сего терміну; рішене
о їх прийняті застане в день самого іспиту. В по-
даннях, підписаних родичами, треба означити до-
кладно, кільки хто обов'язується платити місячно.
Прийняті зависіти буде головне від висоти мі-
сячної плати, однак ученики з недостаточним
поступом і невідповідним поведенням не будуть
зовсім прийняті.

До кожного подання треба прилучити по-
сліднє свідоцтво шкільне, а до подань о зниже-
нє місячної плати ще й свідоцтво неможливості,
підписане урядом парохіальним, громадським, по-
датковим і катастральним.

Заряд бурси дозволить всіх старань, щоби
питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ
повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,
зладжена д-ром Гр. Велічком, видана товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній закладі
Андрія Андрейчука у Львові.

Книгарсна ціна карти, накле-
єної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пе-
ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чим скорше!

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня
крім неділі і свят. Поміщає статті про справи
буковинської Русі, але познайомлює читателів
також із справами Русинів в інших землях
руських. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і вза-
галі о матеріал такий, що обходить кожду руску
родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких
Русинів, свідчить значне число передплатників
єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса
редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці
улиця Петровича число 2.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполюківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатин, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Бошня, Но- воєсаці	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карачева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—
--	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що півтірка і п'ятниця.

з **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатин**

до Качики, Гурагумори, Вама і Кімполюнгу	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вама**

до Рус-Молдавиць	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавиць.

з **Карачева**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, третій кождої днини.

ПРИХОДЯТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполюківців.	1128	320	757	811	610
з Бурдженів, Іцкан, Гати- ни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000
з Новоселиць, Бошня, Са- дагури	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карачева	635	1037	800	—	—
--	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	542	835	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатин**

з Кімполюнгу, Вама, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вама**

з Рус-Молдавиць	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вама, Драгоші і обох Молдавиць.

до **Карачева**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди пошійні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський їде о 45 минут пізніше
від чернівецького часу; пізній час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і означає ся підчеркне-
нем минут.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,
(улиця Петровича число 4)
має готові отці

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht. — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulaach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також опрацьовані діловодчі протоколи та окладники до
каталогів і тажесвинків.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

АКАДЕМИК-РУСИН

глядає лекцій.

Евентуальні зголошення просимо надіслати
до редакції „Буковини“.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen,
schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apo-
theken vorrätig ist, sehe man stets nach der
Marke: „Anker“.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях
улиця Петровича ч. 2.
має на складі отці свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки, 80 сторінок 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

— для чемних діточок —
32 сторінок. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Дарувочок для руских діточок. Ю. Федосовича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Політичні стремління в Росії.

III.

(Конець).

Абсолютистична держава стала державою класовою або становою, так само, як деяка інша держава, і тим втратила свою одну річ *raison d'être*. Всі нігілісти разом не зреволюціонізували поняття російських селян о царю так сильно, як сам Александр III. Їго проба показала також, що абсолютизм не може усунути класових, взаглядно станових різниць, бо небагом почала ся боротьба між шляхтою і буржоазією. Шляхта доміркувала ся вкотре, що охоронні цілі незвичайно піднесли ціну різнорічних машин в користь кількох фабрикантів, і що рухомий капітал за мало оподаткований в порівнянні з нерухомим; буржоазія же бідкалася на несправедливість банку шляхтичів, бо він протегує лише один стан, але в дійсності була причина тих нарікань в тім, що банк той сприяв продаж дібр шляхетських, на котрі російська буржоазія показувала чималий апетит. А що збіднілий нарід не міг самий понести тягару величезного бюджету, то мусіло правительство звернути ся, хоч й з-легенька, до капіталістів, а за се вони таки на добре загнівали ся. Недавно вони осмілились, подати міністрови скаргу просьбу, щоби до нарад над всякими господарськими законами і над бюджетом допускали також їх заступників.

Так поспішила реакція Александра III-го не згоді, але боротьбі, і тим втратив абсолютизм одну річ підпору свого буття. Коли вла-

стиві дідичі і капіталісти ще устоюють ся за абсолютизмом, то се тому, бо від держави з правним устроєм не можуть для себе нічого ліпшого сподівати ся. Але їх прихильність до самодержавія значно охляла; коли оно повалить ся, то сї дві верстви суспільності не будуть ні надто тішити ся, ні надто сумувати.

Коли консерватисти є слабкими прихильниками, то ліберали є слабкими противниками абсолютизму. Не слабкі волею, але енергією.

Чужинець ледви чи може собі представити російського ліберала, такий своєрідний він. Ціла освічена Росія з малими винятками є ліберальна. Треба лише поговорити з Москалем в якомсь європейським літнім купелевім місці, де він певний, що его не почує жаден шпіон; думав би-сь, що маєш перед собою якого Яковинця. Але-ж!... Се характеристичне для російського абсолютизму, що російські консерватисти встидають ся, а ліберали боять ся. В Росії розширений лібералізм дуже, але який же він бездушний, слабкий, без енергії! Російський лібералізм не вийшов від буржоазії, а від освіченої шляхти, котра головно має в руках т. зв. ліберальні ремесла. Він є взагалі вислідком освіти, а не економічних відносин. Тому він не є малодушний, як європейський лібералізм буржоазійний: він демократичний, залишає ся часом також до соціалізму. На всякий спосіб було так всюди перед революціями. Їго програма не каже боронити інтересів російської буржоазії, котрі хоронять вже сам абсолютизм, лише вступати ся за добром бідних, передовсім селян; вся его ді-

яльність концентрує ся в прасі, де він по-найбільше мовчить ліберально, і в „земських собраниях“, де може ліберально балакати. Коли-ж приходить ся виступити рішучо, російський лібералізм все уступає. Читатель пригадує собі, як в Росії віджив лібералізм при вступленю на престол теперішнього царя. Досить було дуже легенької нагани, і все замовкло. Абсолютизм не по-валить ся балаканками, ані грозьбами з кулаками в кишенях. Абсолютизм був і є дуже витреватий: він уступить лише силі. А російський лібералізм є слабкий і сентиментальний. Ми не перечимо его заслуг; все, що Росія зискала на поступі і культурі, завдячує она лібералізму. Але его користний вплив виявляє ся лише тоді і оскільки, оскільки се з-гори позволено, оскільки се потребує абсолютизм для свого існування. Російський лібералізм не виборів нічого, він брав лише те, що ему з ласки дарували. Коли-б якась сила по-валила абсолютизм, тоді лібералізм буде горюжитись і удавати пана ситуації. Але тепер... тихенько ступати, ще тихше говорити! Для характеристики російського лібералізму нехай послужить те, що він тоді був найсильніший, коли нігілісти були сильні: коли-ж вони ослабли, то й лібералізм сховав ся в закуток. Хто хоче пізнати російських лібералів, нехай лише прочитає твори славного сатирика Щедрина!

Лібералізм не повалить і не може по-валити абсолютизму. Коли ми проте можемо предсказати скорий упадок самодержавія в Росії, то лише на тій підставі: Абсолютизм з'уживає ся з кождим днем за-для природного розвою Росії. Ніхто не є

ЗБИТОЧНИКИ.

(Дальше.)

Ходіть за мною, — кажу, — я вам покажу дорогу.

— Та що ти став таке привідати — перебив ему Станішевський — я аж зза другого потоку прибіг сюди борше ніж ти.

— Коли бо неправда, — перечив ся Турко. — Я з татуньом тамтуди поза Гершковий селен перетиснув ся поміж доми і через паркан, через городи прийшли до церкви — то ще нікого не було. Кождий пантрував своєї хати. Мої татуню побігли до церкви, але церкву заклали лани. Я вискочив на паркан, щоби заглянути на плебанію. Дивлю ся а ту зносять всі драбини від возів тай звязують до купи, бо жадна не дістане до даху з довньої драбини не було. А на даху він сам оден — показав на мене Турко з тріумфуючою міною — бігає з вінником і змагає вугле, що падало з гори як вогнений град. Я свиснув три рази (а він кликнув на мене: ходи Йельку сюди! Я з паркана тай на дашок а потім попри фазмур тай на дах. А парубки все мучили ся з драбинами, бо жаден не мав відваги дізти по дашку попри фазмур. Якби не ми оба, то був би певно ймив ся дах.

— Неправда, неправда, — противив ся

Станішевський, — бо прорубали дах і лали на дах воду.

— То вже потому, — вставив ся я за нашою справою — аж як пайшли ся ключі до стриху, бо перше були закинули ся. Але води виляли тільки кілька кошовок, бо не було більше води.

— Аяке — додав Турко, — що би була вода помогла, як то метало цілими головнями. Через ту воду ми тільки ховзали ся по даху. Я мало не упав був, тільки з бідом затримав ся на штанах. — І на довід підніс Йельку свій шпеннер і показав цілком неприлично роздерті штани на найширшій часті тіла.

Ціла громадка засміяла ся і встала, щоби розібрати поміж себе буки, котрі вже надіслали висланим з нашого склади.

Здалека надіс вітрець якийсь глухий гамір.

— Тихо, тихо! — зацитував оден другого. І всі станули (з отвореними очима і заверненими очима, наставляючи ухо в ту сторону звідки було чути уривані крики великої юрби людей. Нараз роздав ся свист.

— Котрийсь з наших, — кликнуло кілька і скорше, ніж хто би міг погадати, ми вже були всі на кам'янім паркані. Одні вискакували в розгону простими ногами в шерби муру, другі дерли ся по цілинах між каміннями як коти.

Я побачив здалека Гаргалу, як біг утомлений до нас і давав якісь знаки. Ніхто не розу-

мів его, що він хоче, тільки видно було, що показує заодно в сторону, звідки тепер було чути ще більший крик людей. Всі почали кивати на Гаргалу, щоби біг скорше а я витягнув свисталку і засвітав довго на знак „до купи“. Гаргала добував послідних сил. Видко було, як его голова і руки кивали ся без влади з утоми. Нарешті станув під парканом, але з утоми, не міг промовити ані слова. Відсунув тільки і тримав себе руками за груди та крутив головою на знак що не може говорити. Кількох зіскочило з паркану до него.

— Що там стало ся, кажи! — напирали на Гаргалу.

— Ой-ой, ой-ой, не можу — стогнав він — там... ділять... хліб для... погоріліх... а жи-ди... бють на... наш... наших...

— Як сьміють бити, таж там є комісія.

— Бю... бють і... комісію...

— Ходім ми з палицями, гайда, — крикнув котрийсь і вже кілька пустило ся бічи. Я свиснув продовжю і они заставили ся та неохотно завернули назад.

— Ми там нічо не зробимо, — сказав я рішучо, — бо то старі жида. Але ми їх навчимо инь-тим способом. Половина най збирає каміне а половина най засаде ся за муром і в брамі дзвіниці. А я ще з трема поліземо на дзвіницю і будемо бити на гвалт.

— Добре, добре, підхвонили всі, а як хто буде іти до дзвіниці, на того каміннями.

в Росії задоволений. Застрашаюча біда народу, нужда селян і походячі з того скарги малої посілости земельної, зростаюче незадоволене буржоазії, чим більше мусить платити податків, тихий воркіт ліберальних верств, — все вказує на таке незадоволення, що треба лише легенького товчка, щоб абсолютизм повалив ся.

Хто дасть такий товчок? Чи буде ним друга війна кримська? Але-ж не без причини послідні самодержавці Росії такі миролюбиві, не без причини заключає ся дружний союз із Францією, умови з Німеччиною, приязнь з Австрією!

Після людського вираховання дасть сей товчок робітнича партія, пролетаріат.

Сим ми приходимо до обговорення соціалізму в Росії.

До недавна здавало ся, що вся російська молодіж соціалістична. В дійсності-ж були російські нігілісти виразними конституційниками, а дуже невиразними соціалістами. Російський соціалізм се мішанина з славянофільства і соціалістичної сентиментальності. Він не повстав з відносин російського життя, его внесено з заграниці. Він був так само вислідком ідеології, як всі інші стремління. Аж коли на поверхні російського життя еуспільного виринув пролетаріат, проявили ся уми російських соціалістів. Російські соціалісти стають соціальними демократами покрою Маркса зі всім его диавачним догматизмом, малодушністю, обмеженням офіційального руху Марксистів. Однак як всюди, так і в Росії проявили ся соціалісти уми робітників, соціальні демократи стали справдішними проводирами робітників. Послідні змови, особливо в Петербурзі, доказали, що й російський пролетаріат вже з'організований і, що може найважчийше, вмів далеко хоробрійше бороти ся, як російський лібералізм. З пролетаріатом не можна нічого вдіти: не можна без знищення індустрії заслати тисячі робітників на Сибір: виправді можна їх проводирів вивішати, але маса остає, і проводирі вже найдуть ся. Не без причини присилював цар фабрикантів до уступок супроти робітників, але тим він втратив симпатії буржоазії, не здобувши симпатії робітничої маси, бо ся знає причину добродушності самодержавної бюрократії. А коли пролетаріат через природний розвиток відносин і науку, яку подають ему жертволюбиві люди, пізнає своє положення і цілі, тоді

настав кінець абсолютизму. Бо в рішучій хвили допоможуть пролетаріатови також ліберали. Они-ж споживати муть перші овочі боротьби.

Російський абсолютизм існує ще завдяки несвідомості мас, слабого підтримування від приятелів, поганій трусливості „ліберальних“ ворогів і витревалості бюрократії. Від 10—15 літ доживає російський абсолютизм свої часи, ми стоїмо перед початком кінця.

Так пише д. І. Рускин (псевдонім) у віденській Zeit, а его погляди на російські відносини майже цілком схожі з поглядами нашого українського дописувателя в в 42-ім ч. с. р.

Радикальне віче в Коломиї.

Дня 15-го с. м. о другій годині з полудня відбуло ся в ратушевій сали віче, скликане радикальною „Народною Волею.“ Народу зібрало ся з тисячка і то навіть з подальших сторін, бо сим разом радикали зміли використати і відпуст, — а відозва закликаюча „Братів селян“ виділяла ся і на церкві та стягнула потім багато побожного народу до сали ратушевої. На призначений місяць засіли самі чільніші селяни-радикали, як: Павло Лаврук з Іспаса, Юрко Сандулак з Караова (але не кандидат на посаду до ради держ. при сегорічних виборах проти д-ра Окуневського), Грицько Запаринюк з Волчківців, Бородайкевич з Бортник, далі секретар заряду партії радикальної Сенько Вітик зі Львова і „невтомимий“ др. Кирило Трильовський, коло котрого невдовзі потім засів ним висланий в „Громаді“ др. Северий Данилович з Кутів. На сали зібрала ся крім того горстка Русинів академиків та трохи соціал-демократичних робітників, однак без свого провідника д-ра Шора, котрий, хоч соціаліст, дуже рідко коли показує ся на вічах радикальних... Віче розпочав промовою г. П. Лаврук, котрого збори вибрали головою. На порядку денним стояли: 1. справи в радї державній, 2. закон громадський, 3. інструкція жандармерії, 4. закон доведний і дороговий та 5. справи партії. Першу точку реферував С. Вітик. В свій довгий і незвичайно солодко виголошений, острій бесід, представив усе біду нашу так матеріальну, як і політичну, перелітаючи все те фактами з життя, вказав на трех руских послів о. Танякевича, Яросевича і Окуневського, котрі „по силам боронили мужицьких справ.“ За те остро напав на Коло польське і більшу частку руских послів, котрі не йшли тою дорогою, що згадані три посли.

Бесіду свою серед окликів неумовкаючих закінчив словами: „най живе партія радикальна!“

Нараз утих дзвін, а я показав ся цілий у вікні; але натягнув на себе кашкет і фартух Суяги та ще приложив обі долоні до уст.

— Люди — крикнув я що сили — коло громадської канцелярії бють жиди наших, біжіть на ратунок!

Видко зрозуміли мене міщани, бо завернули ся зараз всі і побігли в сторону до уряду громадського. Та тепер жиди, що також стояли з людьми, винули ся до дзвіниці. Их взяла злість і за той страх, з яким прибігли сюди і за той спосіб скликування людей против жидів. Але мур церковного цвинтаря мов би сам з себе бризгав каменями на натираючих жидів. З кожної цілини вилітав густо камінь за каменем а рідко хибав своєю цілю. Жиди підскакували і вихилили ся в різні боки перед цілими ударами. Кількох пробувало кидати назад каменями, але решта пофигула ся і вислали одного бігцем до уряду громадського.

— Бий в дзвін, кликнув я до Турка, що стояв на драбині і тримав за серце. Дзвін на ново відозвав ся глухим, поважним гологом бав, бав, бав... Коли змучив ся оден, вилізав другий

і „соціал-демократична.“ Далі говорив заставною польщиною соціаліст-жидок Аксельрад „про тверді голови графів а й Дідушицький, в котрих мозгах місто розуму є алюмінієм, для того то они гаразд не можуть поияти справ робітничих, соці. Урбанський хвалив Дашинського, кінчачи виводи словами „niech żyje socjalna demokracja!“ — однак не додав і радикальна партія, що хоч з честию годило ся зробити. Вкінці г. П. Лаврук розповів про біду мужицьку, взяв ся критикувати діяльність в радї держ. пос. д-ра Окуневського. В дуже острій бесід він розбирав діяльність п. Окуневського, говорив о его „проституції політичній“, про котру впрочім знають віче і Русини, та наговорив такого, чого ні він сам, ні цікаві слухачі гаразд зрозуміти не могли. Змивши порядно д-ра Окуневського, поставив за примір (!) пос. Дашинського, від котрого діяльності нам Русинам буде ліпше, призабувши з певністю, що і сей панок так само буде Польщу від мотга до мотга, як кождий другий, признаючи лише в ній нам право „животія.“ Що незадовго пос. д-рови Окуневському готово як з Петрового дня піти то вічно залицюване ся до кацапів, годжене ся з народовцями, а приставане з радикалами, се щоби вгадати, не треба буги аж політиком з Відня. Бесіду д. Лаврука сиравляли д. Бородайкевич і др. Данилович зазначаючи, що доби пос. Окуневський не спроневерив ся своему народови, для того нема за що кидати на него камінем. Як на сей раз, то скінчило ся висланем допелі пос. Окуневському, щоби тримав ся даного виборцем приречення, що буде строго тримати ся ухвалу центрального заряду партії радикальної. Почи буркуєску воду і вживаючи гірських прохадів, чейже час прийти пос. Окуневському до пересвідчення, що годі ходити між партіями, як годі ходити між доц, та вишукувати все якусь анго-у medietas, — час вже рішити ся!

Про справи громадські говорив ширше др. Данилович, про закон доведний і дороговий г. г. Сандулак і Запаринюк, про інструкцію для жандармерії др. Трильовський. Всі они постановили резолюції, котрі віче ухвалило, а ми ниніш подаємо.

1. Резолюція: Народне віче в Коломиї висказує своє довіріє радикальним послам і соціальним демократам (sic!), та домагає ся, щоби посли поставили внесок в справі викуння панських грунтів через державу та розділу їх між селян; 2) жадає увільнення парламентарною дорогою слабших націй в Австрії від угніту міщанських, особливо же висвободження руского народу з-під пановання польської шляхти, а відкидає усякі тайні розпорядження поза палатами парламенту; 3) відкидає пановання шляхти через зміну автономії країв, а домагає ся в таким случаю розділу Галичини на східну і західну; 4) пересилає свої бажання чеським і німечким робітникам, що роблять віча в справі згоди народностей, щоби не теряти сил в борбі з противниками; 5) жадає, щоби громади вибирали радикальні ради громадські, та щоби они етарали ся о заведення синдикатів робітничих, де би норму-

Всі метнули ся як стій на різні боки збирати муніцію а за хвилю було чути з дзвіниці грізний голос пожогі бав, бав, бав... На гвалт било ся в бік криси і тогди видавав великий дзвін глухий, мов дрожачий з гниву голос.

Я загланув осторожно у вікно. Було видно як вистрашені люди вибігали з хати, як діти ставали на ворота, щоби загланути в котрій стороні горить а жінки ломали руки і бігали безрадно від стайні до хати. Відтак вертали чоловіки до хатів і вибігали в шапках і з коновками, інші брази залізіли гаки в руки і бігли на улицю. Заметушили ся жиди, витягають з хатів скрині, хоті не не знають де горить, виносять постіль. Недавний пожеж лишив ще свіжий страх у кожного. Заробіло ся місточко, всі біжуть в сторону дзвіниці.

Вже наближають ся до нас а тут зза паркану вилетів камінь та просто під ноги, другий бух в коновку, третій поцілав когось у руку. Люди стали дивовані, що се може бути.

Порадило ся кілька і хотять насилу добити ся до дзвіниці, але їх привитав ще густіший град каміня, так що мусіли уступити.

на драбину і бив даліше. Перед громадським урядом зібрала ся величезна товпа людей. Міщани з гаками, з сокирами та з коновками робили собі дорогу між галасуючою товпою жидів. Жиди розступали ся набік перед надходячими чим раз більше міщанами і ціла товпа усмилювала ся. Можна було вже перестати дзвонити, бо жидівський бунт перед громадською канцелярією так якби вже усмирений, але нам так подобало ся того дзвонення і добрий вислід нашої роботи, що ми заодно били у дзвін.

Втім роздав ся з долони синет. Я прискочив до вікна з противної сторони, що виходило на цвинтар і побачив мого батька у фіртці від приходу, як увійшов разом з диком на цвинтар. Хоробрі оборонці церковного мур утікали в найбільшій страху поза церков, а батько вислав дяка забіти ім дорогу. А сам підбігаючи з нетерпачив махав за ними палицею та накрикував за лампартами.

(Кінець буде.)

вала ся платня робітників в кождім селі; 6) жадає зміни ординації вибо чої, щоби колеса виборчі були знесені, а заведено безпосереднє загальне право голосованя, щоби громада могла скидати сама злого вїйта; на конець 7) щоби вїйта вибирала ціла рада громадска і то лише на 3 роки; 8) віче жадає-телеграфічно від посла Гробельського зложеня мандату, а від п. Окуневського, щоби тримав ся ухвал радикальної партії; 9) виказує Полякам співчутє по причині подій з гімназією тішинської, надіючись, що може хоч то відовчати Поляків знуцати ся над народом руским. — Крім того спізнав ся ще референт до резолюції: „Взиває ся всіх послів, що добули мандати проти волі народу, щоби їх зложили, позаяк инше сезини-радикали оголосять загальний страйк усім панам.

Радикал.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 24. серпня 1897.

Іменования. Інженер Леопольд Байль іменований старшим інженером, а ад'юнкт-будівничий Герман Пінес інженером для державного будівництва на Буковині.

В справі руского концерту в Чернівцях можемо на численні запитаня заявити, що особних запрошень нікому не висилє ся. Оголошеня, які сими днями будуть розділювані на улицах міста, та поміщені в нашії газеті, є разом запрошенням. Подаємо се до загальної відомості, аби не виїшли які несподівані непорозуміння.

Електричне нещастє. Передвчєра поплудни під віз електричної залізничї підбігла п'ятилітня дитина напротив православної катедри. Кондуктор затримав віз майже на місяці і тим способом снає дитині жите, що не пішла під колеса. Але все таки дитина отримала тяжкі рани на голові і в лиці. Сконстатовано, що служниця, призначена стеречи дитину, розмазала підчас того з жовієм на лавочі в парку Франц-Полифа, а дитину пустила самонає бігати по улиці.

Процеси повиборчі в Галичині тягнуть ся в безконечність, а кождий стає новим доказом безграничної самоволі і перфідії герцога-польської кзїки в Галичині. По процесі др. Короля розпочали ся вчєра рівночасно три великі процеси: Холовський процес перед звичайним трибуналом в Золочеві против 28 міщан з Холова. До слідства покликано 36 свідків; Цебрівський процес в Тернополі против 26 селян з Цеброви а до слідства покликано 20 свідків; Семигинівський процес в Самборі против 18 селян з Семигинови а до слідства покликано 13 свідків. Підчас виборів в Галичині бувало таке, що жидки ішли зі шпильками між виборців і шпигали їх тайком під ребро. А коли виборець крикнув з бою, або відтрутив потайного напасника — він вже став ворохобником і помандрував в Іванову хату. Жиди не бачимо жадного між обвиненими в повиборчих процесах а за те рускі мужики карають ся мов у муках чистилища.

З Перемишля пишуть: Хор наших академиків перейшов уже в сїй хвили половину своєї артистичної дороги: Тернопіль, Золочів, Камінь, Сокаль, Рава, Любачів, Яворів, Самбір — і зустрінув всюду (чого ми впрочім були певні) як найкрасший, найсердечніший привіт. Дякуючи тому гарячому прийняттю та численному всюди зїздові на оголошені концерти, співачки переносять всі труди подорожні серед снєки і в більшій часті везових доріг з молодечею витревалістю і правдиво запорожським завзятєм. Крім матеріяльних і моральних користі з тої артистичної прогульки великі: всюду оживляєсь наряд красю своєї пісні, охотою своєї молодєжи. Для того з благословенєм тих, що Тебе бачили, мчи ся, сердечна молодєжи і на другий край своєї великої родини! Серед злиднів і невідгрієних тим благословенєм та патріотичною думкою, що

служить доброму, красному ділу! В Перемишлі вижидають нетерпеливо повороту свого хору і приготавляють єму достойне прийняте.

Ранні цвітєки, 17-літний помічник купецкий у Відні Леопольд Каффенда викрав до місця вже другий раз 16-літню Анну Шульц, доньку кравця. Перший раз стало ся то дня 11-го липня, але тогди залюблена нара, мабуть не маючи грошей, вернула борзо назад до Відня. Родителі залюблених дїтваків старали ся всіма силами, щоби їм вибити любов з голови, але нічого не помогло, бо знайшлась ще посередничка в особі якоїсь прасовачки, котра не лиш позваляла залюбленим сходити ся у себе дома, але ще й допомогла їм втечи. Дня 8-го с. м. забрала Анна у свого батька книжочку щадничу на суму 400 зр. та й утекла з своїм любчиком. На дві неділі перед тим позносила ще потайком своєї річі до згаданї прасовачки, якоїсь Гольцінгер, а згаданого дня перебрала ся у неї та поїхала з Каффендою на дворець. Прасовачка ще й відвєла їх сама туди. Тепер же поліція відєньска довідала ся о тім і арештувала Гольцінгеру за злочин даваня помочи при уведеню панни. В день опісля наспів до Гольцінгерої лист від Каффенди, в котрім він просить єї, щоби она відвєсала єму до Триєсту під знаком А. К. poste restante. Тим способом впала поліція на слід залюбленої пари і поробила вже кроки, щоби єї арештувати.

Експлозїя баллона. Небезпечно то пускати ся баллоном у воздух, не кождий зважить ся на те, бо там що хвиля може чоловіка заскочити небезпечністю. Але от недавно склало ся нещастє не з таким великим баллоном, що ним хоче міряти ся чоловік з птицею, лише з дитячою забавкою, з малим баллоном, який пускають на нитї у воздух дїтям на потїху. Такі баллони наповняють звичайно сьвітільним газом. З ними ходила по долах у Відні молода Елеонора Айхер на продаж. Случайно чи умисне наблизив ся до неї шлюсар Лаврентий Мілгавзер та дїтнув ся неосторожно напірською одного баллона. Наступила експлозїя, наслідком чого подумїнь обемалила шлюсареві на голові волосє і бороду, а Елеонору відвєсала на руках і лиці такі попарєня, що мусїли єї відставити до шпиталю. Сей випадок може стати осторогою для родичів, щоби дїтям не купували таких небезпечних забавок, або бодай звертали увагу, щоби обходити ся з ними осторожно від огня, бо о нещастє не тяжко.

Дїточі вагони на залізницях курсують в Америцї в найновїшій часї. Ті вагони складають ся з особного відділу на їдальню, убіральню, купальню і спальню, в котрій уставлені шість ліжок та шість коликоск. Ліжка складають ся, а коликоски підтягають ся і там можуть дїти цілий день товчи ся. Щоби при забаві котре не зробило собі щонебудь, вистелений поміст грубими коверцями, а стїни вибиті тяжкими тапетами. Над тою комнатою є наставлена надзирательска на конт залізничного товариства, котра уважає над дїточими забавами і звертає увагу дитини, коли має висідати на своїй станції. Тим способом можуть в Америцї дїти самі подорожувати і не тільки, що нема для них небезпечности, але ще і дуже добра забава.

Дрібні вісті. Федор Іванович Буслаєв, російський учений, професор московського університету і академик, помер 12. п. ст. серпня в Люблінї під Москвою в 79-ім році життя. — Заведєня для розсїду поживи мають бути отворені при університєтах у Відні, Празї, Граци і Кракові. Іменовано професорів гігієни управи тїлами тих заведєнь; в Кракові іменований др. Буйвід. Надіненектором краківського заведєня іменований др. Стан. Бондзинський. — В кліматичній місцевості Тетєнь коло Пенсту отруїла ся родина багатого купця зложена з 10 осіб, спожитєм гуски, що перед тим зїла отрую на щурі. Дві особи вже померли, а 8 осіб дожидають смерти.

Помер дня 19. с. м. в Стражі Франц Морбінер п. і к. завідаєль військового будівництва на пенсії в віці 76 літ. Небіжик був, як відомо, основателем першої фабрики цементу на Буковині Фабрика стала розвивати ся хорошо і мо-

гла бути жерелом значного доходу для краю, але відтак підупала через незгодины властителя з урядниками буковинського фонду релігійного. Морбінер стратив через те значні суми на своїм підприємстві а коли в брошурі виразив ся остро і обиджаючо против урядників буковинського фонду, обжалували автора перед судом. Розправа вєла ся перед черновецькою лавою присяглих, котра і увільнила обвиненого. Похорони тайних останків того одного з перших подвижників на поли краєвої індустрії відбули ся в Карльсбергу.

Телеграми „Буковини“.

З дня 23-го серпня 1897 року.

Відєнь. Тутешні понедїлкові дєвники доносять, що в Пільзні прийшло до великих заборєнь. Натомість цілком інакше звучать релїцій урядових дєвєш. Доносять, що в Пільзні був взглядний спокій, бо сконсигновано військо о год 4. по пол. а вже о 11. вночі військо уступило і тільки патрулі держали лад. Тільки перед друкарнею Pilsener Ztg. прийшло до експєсів, і там вибито всі шибї.

Відєнь. В Пільзні відбував ся фєстив „Сокола“. При тім прийшло до завзятих биток межї Німцями а Чєхами. Під вечєр завїзвано військо з Хебу, бо бїйки прибрали грізний характер. Коли військо надїхало, на двірцї товни розїджєних Німцїв привитали єго свєстом, криками і лайкою. Військо мусїло паложити багнетї і торувати собі дорогу. Три особи ранєні від багнетїв, одна жїнка дістала ся під конїта драгїонських конїв і тяжко ранєна.

Лїберець. В недїлю відбуло ся численнє віче німєцких виборців, на котрім промавляли послї: Глєзнер, Праде і Вольф та доводили, що Німцї не мають нічого спільного з габінєтєм Бадєнього, ані з ним самим, бо він завсїгда був ворогом Німцїв. Постановлєно не входити до угодової акції, доки язикові розпоряджєня не будуть відєкликані.

Прага. Вчєра перед полуднєм відбула ся вступина конференція німєцких послів. На нїм відкинули запрошенє гр. Бадєнього, щоби взяти удїл в перєсправах що до чєско-німєцкої згоди. Очевидно, що тепер і вірноконституційна більша посїаднєсть не возьме удїлу в угодових конференціях.

Царгород. Ширить ся тут поголоска, що султан дня 31. с. м., в річницю свого вступлєня на престол, хоче оголосити іраде в справі заведєня нових реформ, удїленя амнєстїї всім арештованим і засуджєним Молодотуркам і розширєня ограничєної свєбоди прєси.

Пєтербург. При вчєрашнім гальовім обїдї в Пєтергофі піднєс російський цар тоаст, в котрім дякував прєзидєнтови Форови за відвідини, які ціла Росія витає з живою і однодушною радєстїю. Далшє цар положив натиск на незатєртї спомини, які вивїз з Франції зі своєї, трохи покорткої гєстини минувшого року та виразив надїю, що прибує Форє скріпить звязи приязни і симпатїї, які лучать Росію з Францією. Форє відповів, що Франція зі своєї сторони заховала як найживїшу згадку відвідин царя і парцїї. Відповідно до глибокого чувствєва цілої нації прибуває прєзидєнт рєспублїки до прєстольного міста царя, щоби мєгучі звязи, які лучать оба краї, зміцнити і ще тіснїшє завязати.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сеччас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші умови і видає полїси і квіти в руских мові.

Зголошення о уділенє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

Хто хоче мати
добру і дешево
МАШИНУ до ШИТЯ,

найудачеє ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як веводи, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обездужу Вас по братньому

З поважанєм

В. Даниленко,
машинист у броварі Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 20.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсї

друксорті шкільні

як найліпше виконані, й по найдешовших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulfachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протокколи та окладники до каталогів і тажесеників.

Замовлення з провінції виконують ся відворотною поштою.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хінського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

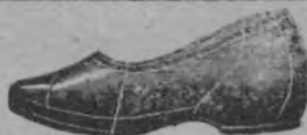
Одинокий склад і продаж правдивих російських калюшів і черевиків до снігу.

КАЛЬОШІ
легкі, 75 грамів.

для мужчин 1-90
„ панів 1-65

Високі
і
низькі

КАЛЬОШІ,
з задку витягні для ин. офіцерів.

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ

для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Най-
но-
війші!

черевики для гімнастики з гуми.

а 1-10

Кальоші для дітей, навіть одолітних.

10% РАБАТУ!!

даємо лише ми від ин за біле др-а Етера після цінирика.

Великий склад КОЛДЕР до подорожи почавши від 1-58 зр.

ЧЕ-
РЕВИКИ

для мужчин, шкільні, з сумою, . . . 2-50 зр. — 6 — зр.
„ хлопців „ „ „ 2-50 „ — 5 — „
„ дам, „ „ „ 2-50 „ — 5 — „
„ до шнурованя „ „ 2-35 „ — 6 — „
„ до заціпюваня „ „ 3-98 „ — 7 — „
„ лякерки, мещи з шнуром 1-75 „ — 2-10 „
„ з козячої шкіри, мещи 1-35 „ — 1-55 „
„ дівчат, шкільні, т. зв. Bergsteiger 1-85 „ — 3 — „
„ дітей „ „ „ 1-10 „ — 2-10 „
„ хлопців, ЧОВІТКИ „ „ 3 — „ — 4-25 „

Великий
вибір

ЧЕРЕВИКІВ до гімнастики

Найновіші саватки

вузли, машини, Левазієли

до вязаня,

від 20 кр., 40 кр., 50 кр.,

до 98 кр.

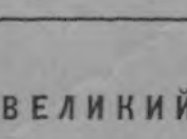

Рукавиці Glacè,

з оленя шкіри, з шведско-

го шовку, з пшток найліп-

ших фабрик.

ВЕЛИКИЙ С К Л А Д

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Месмера і Сп.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Синів
в
Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної или

нової барви, почавши від 1-18 зр.,

для мужк., тирольські від 1-18 — 2-28

„ хлопців тироль. від 0-78 — 1-18

„ дітей капелюшки морських бе-

брові в різних барвах, від 1-98.

ПАРАСОЛІ

з зе-
ліз-
ними

руч-
ка-
ми

з чистого шовку від 3 — 6 —

на-пів зі „ „ 1-38 — 1-98.

з чистої вовни „ „ 1-58 — 2-18.

на-пів з вовни „ „ 0-98 — 1-58.

з англійськими дерев-

ляними ручками від 0-75 — 1-90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

ПАРАСОЛІВ

полотняних.

Найновіший англійський

ПАЛІЧКИ.

Величезний
вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладкі від 1-10 поч.

„ з фалдами „ 1-38

„ „ „ „ 1-58

КАЛІСОНИ

з найліпшого Grad-полотна,

французького крою від 0-98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі,

гладкі, білі і в янхих бар-

вах, від 0-18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних

барвах,

12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-30 — 3 —

КОВНІРИ
і
МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, поцвіріні,

6 штук 1-80.

Маншети, II. сорти, поцвіріні,

6 штук 1-50.

Ковніри I. сорти, поцвіріні,

6 штук 1-95.

Ковніри II. сорти, поцвіріні,

6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців

6 штук 0-80.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакція і ад-
міністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Важна хвиля.

Заповіджена спільна нарада чесько-німецька не відбула ся задля відмови німецьких Нїмців. Зараз опісля зійшли ся всі міністри на нараду, на котрій обговорено всесторонню політичну ситуацію. В середу поїхав президент міністрів гр. Баденї до Ішля на аудієнцію, щоби цісареві здати справу з внутрішнього положення в Австрії; в п'ятницю повернув він назад до Відня. На другий тиждень приїде цісар до Відня, відки по короткій перерві поїде на маневри на Мораві. Короткий побут цісаря у Відні визискає міністерство так, що відбуде ся нарада міністрів під проводом цісаря, на котрій буде остаточно рішена криза.

Яка буде розвязка сеї кризи, про се можна тепер хіба здогадувати ся, однак чеська праса устоює за тим, щоби наступила реконструкція міністерства в той спосіб, як ми то вчера донесли. Говорять також, що міністер краювої оборони гр. Вельзергаймб хоче вже раз піти в пенсію, а его місце мав би — на жадане Чехів — зайняти теперішній міністер залізниць генерал Гуттенберг.

В середу на другий тиждень зійде ся виконавчий комітет парламентарної більшості на нараду. Правительство постановило взяти участь в тій нараді і виступити з конкретними внесеннями. Безперечно прислужить ся та нарада для прояснення політичної ситуації, а не виключена також

можливість, що постановлять іменоване чеського міністра без теки, котрим мав би стати чеський посол кв. Фридрих Шварценберг. Надіють ся, що між правительством а парламентарною більшістю прийде до порозуміння. Але коли-б і то ні і міністерство подало-б ся в димісію, то імовірно цісар би єї знов не прийняв, — як минувшої осені — бо се була би капітуляція перед одним політичним сторожництвом, котре становить меншість в парламенті.

Нїмці однак сподівають ся із сутичів, в які загнали ся, видобути ся иньшим способом. Reich. Ztg. подає в статі, надісланій з Відня, такі висиди на близшу і дальшу будуччину. Дневник сей спекулює на те, що Поляки не видержать. Мимо заперечень гр. Дідушицького, даних д-ру Страньскому, не припадає до вподоби польському колу та автономічна більшість, якої вимагають Чехи. П. Яворский скликав парламентарну комісію лише тому, позаяк не дасть ся дальше відпочити яєне спрещизоване відношення поміж партіями більшості. „На тих нарадах відбуде ся неперечно діверсія міністерства в право і довершить ся пожертвованєм Гавча і Гляйспаху реконструкція більшості правительственої разом з кабінетом. Очевидно упадуть оба міністри не яко „німецькі“ заступники, а яко „вороги Чехів і Поляків“, перший за цешиньську гімназію, другий за неперевержене язикових розпоряджень. Рада державна буде скликана 20-го вересня, а сесія чеського сойму вже не відбуде ся. Але з виключенєм сих двох міністрів змінило ся внутрішньо-парламентарне положення остіль-

ко, що міністерство гр. Баденїого придумало иньші способи для парламенту. Рада державна не буде систована, лише розвязана, а правительство думає дальше правити цісарськими розпорядженнями, як довго лише можна.“ Трудно повірити сям послїдним словам Reich. Ztg., бо на таке правління не згодять ся ні Чехи, ні Словінці, ні німецькі клерикали.

Про дальші пляни правительства доносить праска Politik таке: Не помилимо ся, коли скажемо, що правительство хотїло би парламент повернути до праці. Правительство виступить на нараді виконавчого комітету парламентарної більшості з конкретними внесеннями і буде просити о єї поміч. Коли-б наступила згода що-до зарадчих средств, то рада державна зійде ся в другій половині вересня. Спільні наради виконавчого комітету з правительством підуть на випадок згоди ще дальше і треба буде застановити ся над тим, що діяти, коли-б згадані средства не зломали обструкції. Однак переговори правительства з більшістю парламентарною мусїли-б скоро наступити, бо ситуація вимагає як найскоршого рішення. На питанє, чи мав би евентуально в склад реконструованого міністерства увійти голова молодочеського клубу пос. Кайцль, відповідає Politik дипломатично, що его здоров'є тепер не як найліпше і тому не виключена можливість, що п. Кайцль через довгий час буде мусїв шанувати ся і не буде брати удїлу в кермованю чеською політикою. Однак з другої знов сторони запевняють, що п. Кайцль відпочив ся вже і за кілька днів приїде до Відня.

ЄЇ ПОВІСТЬ.

НОВЕЛЯ.

Написала
ЄВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

(Дальше.)

Обоє наречені розмовляли весело, забувши про час. Підчас бесїди сказала Малина до свого судженого:

— Знаєш любий, я нераз мислила, що ти любиш Галю.

Роман стряс ся цілий.

— Чому се ти, мое серденько, так думала?

— Чому? Я се й сама не знаю, але ви обоє такі розумні, так завше розмовляли-сьте з собою і, і — — —

— І що-ж?

— Я вже не знаю що, ти мене цілком з толку звів не питай ся мене більше про се. — І поклавши єму руки на плечі, сказала усміхаючись:

— Бо я така щаслива, така дуже щаслива.

Вкінці подумали, чому то Галю не входить до кімнати. Пішли шукати єї. Вона стояла в кухні і помагала варити обід, на котрий запрошено нареченого. — — —

Здавалось, що Галю, увидівши конечність, занунала над собою, придавила в собі свою любов. Вона ходила, як давно, коло хатного господарства, читала, шила і не жалувалась нікому. До наречених усміхалась, провадила з батьком поважні розмови, здавалось, що вона чує цілком задоволеною, але Романови бачилось все, що вона робить те механічно, що бракує їй до всего одушевлення, що ходить мов тіло без душі. З єї лица не зникала блідота, видко було, що нездужала, часами притискала руку до грудий, гей би чула там великий біль, але коли побачила, що очі присутніх звернені на неї, усміхалась весело. Сей усміх колов Романа в серце, затроював его щастє. Він просив, щоби з весїлем не відтатись. Галю на се радо пристала і снівилась так з приготуваннями до сего діла, що Малина раз на-лів зла сказала: — Ти так нидуєш ся, гей би се не могла вже дочекатись, аби мене позбутись. — Галю збула єї єї слова якимсь веселим жартом.

Весїле відбулось тихо. Як молодята забрали ся вже до свого нового мешканя, Галю вступила в ту кімнату, в котрій до тепер разом з сестрою перебували, склала руки і сказала: — Аж тепер все скінчило ся. — — —

Малина стояла серед кімнати та дивилась на якусь матерію, котрею хотїла меблі в новім помешканю обивати. Романа не було дома, тож тепер мала час вибирати. Нараз вбігла батькова наймичка з сумною звісткою, що панна в ночі

дуже захорувала. Молода жінка зібрала ся своєю і з плачем побігла до помешканя батька. Той стрітив єї на порозі першої кімнати.

— На милість Божу, що сталося з Галею? Вона хора? — Малина тряслась мов у лихорадї.

— Вона дістала вибух крові; вона вже пропала, — голосив нещасливий батько.

— Як, коли?

— Вчора вечером була незвичайно блїда; я питавсь, чому так зле виглядає, а вона відповіла, що з умучення. Сьогодні рано була весела й говірлива; ми поспїдали обоє, нараз вона каже, що єї щось в грудях заболїло. Дивлю ся на неї, а вона біла як полотно. „Іди, зараз положись“, кажу до неї. Вона встала, заточилась, а з уст як бухне кров раз, другий, третій. Я настрашав ся, понїс єї на ліжко, післав вперед по лікаря, а потім по тебе. Іди, там є лікар коло неї, лиш прощу тебе, будь спокійна, щоби єї ще гірше не зіритувала.

Малина прибіжила ся до хори; тота лежала як мертва. Вхопивши єї за руки, почувла молода жінка, що вони були зими мов лїд. Галю отворила очі, пізнала сестру й усміхнулась до неї.

— Добре, щось прийшла; мені дуже зле, не покидай батька, потїшай его, може мені лекше стане. — — —

Лікар наказав їй дальше говорити, кажучи,

Ціла австрійська праса переповнена тепер радами, як би вийти правительству з сего трудного положення. Німецька праса жадає уступлення міністерства, хоч не можна надіятися, щоб яке небудь слідує міністерство могло відкликати лизкові розпорядження, котрі видано за згодою цесаря. Півурядовий *Fremdenblatt* н. пр. знов констатує, що тепер отираєся неясна і невесела будучність, але потішаєся тим, що держава вже показала ся сильнішою, як змагання партійні. Одвічальність за те, що буде, спихає на німецьких проводирів.

Положене гр. Баденіого справді невідрадне, бо він поставлений перед альтернативу, аби стати за одно з парламентарною більшістю і кермувати державою без Німців, до котрих він доси без успіху залицяв ся; або він мусить уступити. Для него се важна хвиля, але не менше важна она й для австрійських Славян, що викидають від парламентарної більшості поліпшення своєї долі.

НАЙНОВІШІ ВРІХНІ „BUK. POST“.

Орган Мустаців, котрого одною з найголовніших задач є оклеветане Русинів, кинув сего тижня знов дві бомби, що мали розгромити невигідних збанкрутованому дідичови й політикови Никольцови народовців. Бомби пукли, а болото, якими були наповнені, обрисало лише тих, що їх наповнили і кинули: їм се справді ніщо, бо вони й так привикли, неначе відома звірина, валитися в болото, а тим більше підчас теперішньої спеки. Ми-б і не звертали на се звичайне з'явлення нечистої уваги, наколи-б ми не мали супроти руского учительства обов'язок, подати до его відомості, що такого набрехала знов *Bukowinaer Post* іби то в обороні учительства, котре той сам Мустаца рад би заморити голодом.

Ото німецький орган наших кацнів написав, що інсп. Попович виступав на конференції учительській у Вишніці проти німецької мови, наколи він лиш жадав від учителів-Русинів, щоби вправлялись також і в рускій мові, але розуміє ся не в азіцію, якого-б задля спинювання просвіти руского народу желав собі покоро-

витель наших кацнів. Далі бреше *Buk. Post*, що інсп. Попович у Вишніці і Кіцмани одного учителя, аби приступали до „Нар. Дому“. *Buk. Post* очевидно думає, що кожний визискує своє становище для різних впливів, як єї патрон, і сьміє брызкати учительству рускому в очи, що воно не має почуття національного, а робить все тільки з примусу.

Сказано нам, що наші учителі, головноті, що приступили до „Народного Дому“, дадуть „*Buk. Post*“ належиту відправу, тому обмежамось на скрестатовану факту, що інсп. Попович не завзявав ніколи ні одного учителя до складокба навіть не був присутнім і не приймав ніякої складки. За складку учителів-Волохів, котра відбулась тогді на конференції в Радівцях на бурсу волоску, не наадала „*Buk. Post*“ на інсп. Маєрана; бо то було на ціли румунізаторські, за те видаєсь мов остекла на інсп. Поповича, Стратичука, ба й Туркевича; бо, бачите, баронові Никольцови страх який жалз за руским грошем, що не йде на передплату его або хоч кацпеского нафлету, а на рускі ціли. На остаток бреше „*Buk. Post*“, що інсп. Попович спонукав і препоручав на конференції у Вишніці і в Кіцмани усунене „*Buk. rād. Blätter*“, наколи кожний учасник і протокол конференції може посвідчити, що п. П. навіть не був присутнім підчас дебати над сего справою та що єї піднесло тов. „*Lehrerbund*“, в котрім п. П. не заєдає; ба що навіть пов. рада шкільна в Сучаві (1) ще тогді виступила проти примусу передплати сего газети. Сего іменню й жадає ціле учительство незалежне від п. Ісепескула, щоби, як сама „*Buk. Post*“ пише, вартість газети рішала за себе, а не накидувано учителям позову „*B. rād. Blätter*“, сидуючи до передплати сего газети, що служить єдино піддержуванню впливу Ісепескула, а матеріальної заемоги єї видавця п. Воті. — Отсе зміст антируских бомб Мустаца, кинених его Мордко... *Lügen Sie weiter, Herr Steekl: Ihnen macht es Freude, uns schadet es nicht.*

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 28. серпня 1897.

Руский концерт в Чернівцях. По уликах міста відійють ся вже великі барвні плякати, котрі оголошують концерт руских академиків на день 2-го вересня в музичній сали черновецькій. — Приготовляючий комітет рішив, що треба всім тим Русинам і прихильни-

кам Русинів, котрі мешкають на провінції і не суть передплатниками нашої газети, отже і не можуть поінформувати ся про руский концерт, — що тих людей конче треба повідомити о всім листовно. Для того розіслав вже комітет тим людям особні запрошення. Черновецькі горожане і передплатники нашої газети не дістануть таких запрошень, бо все знають докладно з плякатів, взгядно з *Буковини*. — На запитанє з різних сторін мусимо ще додати, що спільна вечера, котра має відбутися по концерті в готелю *Central*, не є офіційною, отже і пані не потребує приходити в строгах вечеркових, а цілком по домашньому.

Архикнязь Райнер, головний командант австрійської крайової оборони, приїхав вчора вечером до Чернівців на інспекцію *бук. крайової оборони*. Архикнязь відїде завтра, в неділю, назад до Відня.

Іменования. Надзвичайний професор німецького права на черновецькій університеті др. Альфред Гальбан і надзвичайний професор зоології в Градці Зелінга іменовані звичайними професорами на черновецькій університеті. — Суплєнт при гр. пр. реальній школі Віктор Олійський іменований головним учителем при учительській семінарії в Чернівцях.

Здоров'є Є. Е. кардинала Сембрата- вича погіршило ся настільки, що львівська архієпископська капітула видала до свого духовенства обіжник, в котрім взиває ся до молитов і служб Божих за здоров'є кардинала.

Непошанованє руских свят. *Gaz. Polska* доносить, що Мордко Коря, власитель дібр у Веречанці, в торжественне свято руске дня 18 с. м. віз дерево 15 фюрляками мимо установи о сьвяченої неділі і свят, котрої ц. к. правительство повинно перестерігати. Се вже скрайня недбалість наших властей, що не уміють адержати такої обиди нашого сьвята, на котре припадають ще й уродини нашого цесаря. Вільно щось такого допустити ся *bracieom majeszwowego wuznania* в Галичій, бо там власти польскі не узнють „святини сьвят“, але у нас чей жо такий поступок повинен бути примірно укараний. Повинен, та чи відважить ся наше правительство на таке, коли навіть ц. к. військові власти ігнорують систематично рускі сьвята. На різних засіданнях ради державної міністер гр. Вельзерегайм хвалив ся, що у війську дають волякам нагоду бувати в церкві і віддати хвалу Богови. На словах се дуже гарно, лише що ті слова не мають в практиці жадного значіння. От вчора, в урочисте свято Успенія Пр. Богородиці, де в Чернівцях відбуває ся відпуст, краєва оборона вимаширувала на вираві! А *буковини-*

що вона потребує цілковитого спокою. Записавши якесь там лікарство, вийшов до батька.

— Що-ж, любий приятелю? — Оба були щирими друзями, а тепер прийшло ся лікареви засмутити свого старого товариша.

— Пукла одна жила, що само собою не є жадною небезпечністю, коли-б лиш лишало ся при єім однім нападі; але я бою ся, що вибух повторить ся, а тоді... — лікар повів рукою по очах, гей би ему там щось залегло, й з снівчутем гладів на бідного батька.

— З чого се могло прийти? — питав той.

— Хто се знає? Слабість могла вже давно закорінити ся, а могла й недавно наступити, в наслідок якої гризоти, сильного потрясення нервів, цілого організму. Причину таких з'явиск не можна ніколи з певністю надати. Тут наше знанє не вистарчає, тут ми лихови не годні запобігти.

— То нема ніякого рятунку?

Если напад повторить ся, то ні; але не тратьмо надії.

Але надія не сповнилась, бо вибух повторив ся. Галя, що по зимних обкладах та ледових пігулках чулась трохи ліпше, почала вночі скаржитися на страшний біль голови, на тисненє в грудех і з боязною говорила, що напад повторить ся. Над ранком знов струя крови поплила з єї уст, і вона стратила притомність. Надармо трудивсь лікар коло неї, надармо пла-

кали батько з Малиною. За кілька годин перестала Галя жити.

Розлука батька та сестри була страшна. Батько не довіряв, щоби вона вже не мала тривати; Малина умівала над мертвою. Роман намагав ся потішати єї, але его слова нічого не помагали. Він гей віщував, що Галя в гріб загнала, та не сьмів собі того сказати, не хотів того припустити. По похороні переніс ся батько до молодшої доньки, щоби не сидіти самотному в осиротілім домі, в котрім ще недавно лунав сьміх та сьмів веселих дівчат. Романа просив, щоби займав ся продажию его меблів та виноградованєм книжок і деяких паперів. Через цілий пошудень сидів Роман в пустім помешканю, складаючи книжки, листи і папери. Наконєш ввійшов в комнату, де пересиджували обі сестри. Тут стояли на столику книжки, котрі Галя в посліднє читала. Твори Федьковича, що він їй раз приніс був, були розложені. Роман подивив ся і побачив, що се було на тім місці, де знаходилась поезія „До Неї.“ Стрічки

„А як знайдеш, як ся їмеш вінчати, Прийди собі на мій гріб барвінку нарвати“ були олівцем підкреслені. Романови стало ніяково, він отворив шухлядку від столика і побачив там чвертки дрібно записаного паперу. Письмо було Галине. Чудовий запах фіалок розходивсь від того паперу, на котрім спочивали тепер очі Романа.

На верху було написане:

„Моя новість.“

2. лютого. Нині став ся важний переворот в моїм житю, тож хочу зазначити все, що тепер зі мною буде діятись. Буду писати мою повість.

Ніколи не могла я припустити, щоби котрий з мужчин міг в моїй душі споводувати такий переворот, який тепер зайшов. А однак так сталося; сталося і не відтанєсь. Нині пізнала я того, котрому ціла моя душа, ціле моє ество віддалось на волю й неволю. Мені здає ся, що я так, як той подорожний, що заблудить в пущі, йде за мигаючим наперед себе світлом все дальше та дальше, доки не впаде в пропасть, — мушу йти за моїм чувством, не аважаючи на ніщо, бо й воно є таким світлом, котре засьвітло в моїй душі, що жила до тепер гей в темряві.

Я сиділа з сестрою в кімнаті, як хтось запукав і ввійшов — він. Представивсь яко доктор Роман Малецький, син старого батькового приятеля. Він задумував отворити в нашім містечку адвокатську канцелярню і прийшов порадитись батька в єім ділі. Малина пішла закликти батька, а він почав зі мною розмовляти. Я говорила мало, бо приємно було мені слухати его мягкого, рівного голосу. Батько запросив его на обід; він перебув з нами цілий день і моя судьба сновилась. Нове чувство на-пів розкішне, на-пів болюче яляюнає мою грудь. Я тремчу на споми́н его милых слів, на споми́н его сердечного погляду, яким він зі мною прощає ся.

18. лютого. Я знов бачила его. Прийшав

ске військо взагалі складає ся в переважній частині з Русинів і Волохів. Та проте кожде найменше латинське святю празнує ся у війську відпочинком, а рускі святя вільно зневажати? Що-ж подумав собі воєк о таких властях і наставниках? Як довго прийде ся ще напаминати військові власти, щоби они вже раз привикли до пошановани руских свят?! І таке безправє дє ся саме в день, коли приїхав на інспекцію краювої оборони єї головний начальник архикнязь Райнер! Quousque tandem?

Про концерт вірцевого хору академіків в Калуші пишуть: Скрізь по всіх містах громади ся люди численно на концерти наших співаків та закріплюють ся і одушевляють ся їх піснями. А вже нігде так не взяла ціла Русь, як з інтелігенції, так і міщанство та селянство, таку численну участь в концерті, як в Калуші. Вже через ціле пополудне 23-ого с. м. спішили селяни возами до Калуша на концерт, немов на найбільше віче. Назіждило ся звиз 300 наших честних господарів-патріотів з цілої Калущини. Громадно прибули: із Завадки, з Болехова, зі Зборів, Верхній, з Чертежа, Бабиня, Мислова, зі Станкової, з Угринова, Підмихайля, Кропивника, з Мостин, Підгірок, з Хотиня, з Вістови, з містечка Войнилова і т. д. А всі по святоточному гарно повбрані, а всі виглядали поважно, радісно та свobodно, аж душа радувала ся! На жаль, не могли всі бути в сали концертної, бо п. е. староство приказало не впускати на сальо більше, як 140 людей, а то: 100 на крісла, а 40 на партер, отже прочі мусіли містити ся по коридорах та на улици і з-відтам любовувати ся тим духовним пиром, який устроїли тут козаки-співачи. А в сали на концерт ціле товариство — немов найкраща китиця цвітоток. Калускі панночки виступили в гарних народних строях — під пару співачкам-запорожцям. В той спосіб доповнили они хорошу цілість. Се був справді широ-руський бенкет духовний, а при товариських забавах продовжив ся незамітно геть по-за північ. Честь калускій громаді рускій! Серед тої патріотичної Русі калускій чоловік мусить віджити і покріпитись духом. Для таких людей мило і варто потрудити ся: Академічний хор вивіз із Калуша як найкращі спомини.

„Na kresach“ так називають Поляки ті околиці, де їх збере ся десяток або два, і уважають той край уже своєю власністю, котра має колись увійти в склад будучого обсягу будучої корони польської. І нашу Буковину уважають они „окраїною“ польської держави на шовіністичній мані патріотиків польських та вимагають для себе тут такого становища, до якого не мають зовсім права. Перед веде у тій шовіністичній роботі тутешня Gazeta Polska. Знані нашим чи-

нині рано з міста і засталам его в компанії в розмові з Малиною. Мене щось гей в серце вколало, як побачилам гарне, усміхнене лице Малини, звернене до него. Перший раз в моєму житті почулам щось немов задрісти до моєї гарної сестри. Перший раз завидувалам їй тої принади, яка лише молоденьке личко красить. Я подала ему руку і коли спостереглам его погляд, звернений на мене, забулам за все. Знов заволоділо мною те сильне, зворушаюче чутство, якого я дізнала, коли побачилам его в перше. Я віщую, він буде моєм раєм, або неклєм...

5. марта. Ми вже познайомились на добре. Ходимо разом на прохід, читаємо; він приносить мені різні книжки, каже, котрі вперед читати, потім розмаваємо про їх зміст. Я така щаслива в его присутності, що забуваю всі ті години, повні сердечної муки, які перебуваю, коли его нема. Тоді не знаю, що робити, надіюсь і раюю, роззначаю і плачу. Чи-ж не ємнішня я з тими моїми надіями, спогадками, очікуваннями? Він приніс мені поезії Федьковича; що-ж коли вони мені тепер не до вподоби, там так повно суму, жалю, песімізму, горя, а моя душа хоче чогось веселого, бурливого, котре би вигнало з неї те тремтятье очікування, щоби заспокоїло єї хоть на хвилину.

(Коментарь буде.)

тателям єї напади на нас, що пригадували тоном і своїм способом безсоромні інсинуації галицьких польських днівників на Русинів. Ми все те видихали здорові, але тепер уже самим Полякам за багато того польського шовінізму Gazeta Polska-oi. Она накиннула ся на радних міста, Поляків, що не вимусили на магістрату, щоби білети міського трамваю були друковані по-при три краєві мови також і польською. Напади тої газети спонукали радного др. Стшельбицького, що хоче зречи ся свого мандату. З тої причини пише черновеска газета Buk. Nachrichten ось як: „Шовінізм редактора згаданой часописи починає бути сьмішним. Польські білети і написи єуть у наших містах цілком лишні, бо кождий Поляк, що приходить до Буковини і взагалі уміє читати, знає настільки по німецьки, щоби зрозуміти білети трамваю, а котрий не уміє читати, тому не може і написи, а потому: чи Поляки в Галичині для інших національностей оказують хотьби в найменшій мірі таку услужність, яку вимагають поза Галичиною для себе? Нехай перше позамітають перед своїми дверми. Чи може є німецькі написи (або рускі!) на львівській трамваю? Панове радні польської національності були дуже розумні, що не підносили тої справи: без сумніву було би прийшло до дебат, що цілком не були би приємні для Поляків.“

Огонь в сучавській церкві сьв. Івана. Дня 24-го с. м. вибух о 7-ій год. вечером в православній церкві в Сучаві, де спочивають мощі сьв. Івана, з незнаної причини огонь. На щасте спостережено огонь завчасу і загашено его сейчас. Шкода дуже незначна. З труми, в яких лежать мощі сьв. Івана, опалена троха верхня, з дощок. Здогадують ся, що хтось підложив той огонь.

Геройський поступок сьвященника. В селі Далаві, дрогобичського повіту, вибух в понеділок огонь. Горіла хата, а в ній троє дітей. Подумів обхотилася вже цілу хату і ніхто не важив ся поспішити на ратунки бідних плачущих дітей, аж надбіг руский священник о. Ю. Гумецький і, не надумуючись, вкочив крізь віконце до горючої хати. Двоє дітей виратував живих, третого не встиг виратувати. З виратованих молодше померло, а старше, нешарене лежить в шпиталі в Дрогобичі.

Сьвященник перед судом. В четвер став перед тернопільським судом о. Олександр Митронович з Березовиці великої, обжалований о ширене непокоячих вістей підчас виборів до ради державної і неуправлену кольпортажу. Суд увільнив о. Митроновича від першого закладу, а засудив лише на 5 зр. кари та роздаване відозви крайового руского комітету виборчого. З великої хмари малий дощ! Але за те галицькі власти держали невинного їм о. Митроновича невинно три тижні в слідчій арешті.

Фрїтйофа Нанзена дожидають в Петербурзі під кінець сего місяця. Славний подорожник виголосить реферат о своїй подорожі на VII-ім міжнароднім конгресі, котрий радити буде в столиці надвеській. Як доносять столичні днівники, — Нанзена почтуть географічне товариство з членами деяких других товариств, а петербургські дами загодять ему дарунок — великий артистичної роботи ковер, на котрім різноцвітним шовком вишиті карти всіх частин сьвіта; місця, які навідав Нанзен, вишиті золотими і срібними нитками, а внизу ковра є зображений корабель Нанзена „Фрам“ з написами на бортах: „Ф. Нанзенови від русских женщин“ і „Сьмільм Бог володіє.“

Забутий славянський нарід. В північній Італії, на пограниччю Австрії, живе найменше славянське племя Резани, що числить 3.700 голов. Ближні вісти про сей незнаний доси народець подає учений професор краківського університету Baudouin de Courtenay в обємистім ділі, ще вийшло в Петербурзі накладом царської академії н. з. „Резанські тексти.“ Чудувати може велике число нарічій у Резанів. Там що село то инше нарічє. Всіх сім є шість. Не мають они ані особної літератури і ніхто ними взагалі не опікує ся. Італійське правительство намагає винародовити цілковито ту горетку Славян, і та за кільканадцять літ не стане Резан на сьвітї. Назва Резан походить від ріки Рези.

Нагорода турецьким генералам. Недавно виправлено з Царгорода до Тесалії в 35 кунях нагороди турецьким генералам, офіцірам і воєвам за минулу війну з Греками. Для воєнів вислано 130.000 єрібних медалів, а для генералів вісім почетних шабел. Найціннішю шаблею дістав в подарунок Едгем-паша. Рукоять єї обєпанна брильянтами і алмазами, а похва смарагдами і рубінами. Шабля опієна на звиз 50.000 гульденів, не вчисляючи зеленого баркатного футерала з масивними золотими наугольниками і масивним золотим вензелем султана, одієного на звиз 5000 гульденів. Всі прочі почетні дарунки вартують не більше, як около 30.000 гульденів.

Волос Магомеда. В турецькій урядовій днівнику оповіщено: „На просьбу бухарських улемів (сьвященників) султан подарував їм один волос із хороненої в старім серайлі бороди пророка. Волос той, зложений в коробочку, багато украшену дорогоцінними камями, виправлено до Бухари в супроводі надворного достойника Аріфа-бея для збереження в однім з головних мечетів.“

Парасолі від дощу, як показує ся, введені в Європі доперва від половини минулого століття, занозичені з Хін. Англіський подорожник Джон Ганвей по повороті з Піднебесного царства взяв ся уживати хінського парасоля від дощу. Така новина викликала в Лондоні велику сензацію: на Ганвея гляділи як на оригінала, мало-що не божевільного, в часі дощу бігали за ним цілі товни уличників; але незабаром практичні Англіїці зрозуміли вигоду парасоля і він увійшов загально в ужиток. З Англії уживане его перейшло скоро у Францію.

Любовні осьвідчення а залюблені. Одна англійська газета подає не менше цікаву, як оригінальну статистику. Після неї виходить, що на 100 случаїв 36 мужчин при любовних осьвідченнях обнимають вибрану дівчину, — очевидно, если она на се дозволяє. Около 67 мужчин цілують вибранцю в уста, 4 на 100 в лице або волосє, а найбільше 2 вдоволяють ся поцілованєм руки. Що найменше 72 коханків притискають ручку любни до свого мужеского серця, 14 при говореню деревіє язик, а 9 з глибоким вздохом промовляють: „Слава Богу!“ Лиш 7 на 100 вважають себе найщасливішим під сонцем, а 5 в протягу перших 15 минут не можуть взагалі добути із себе слова. 3 на 100 — так занепокоє статистик — стоять в найважнійшій хвили на одній позі, 2 падає на коліна, принайменше 20 проковтують з смертельним силуванєм щось, що їм в горлі заважає, а 10 отвирають кілька разів уста і знов замикають, не вимовивши ні слова. — Що-ж до поведєня женици, то думає уважний спостерігач, що 81 із 100 женських істот надають як єтій мужчині в рамена, 68 палєніючи ховають лице за его плече, а найбільше одна волить упасти на подушку крісла, — очевидно, если оно є під рукою. Більша половина з 100 обвиняє раменами швию любчика, 6 проливають легкі слези радости, підчас коли 44 вибухають голосним плачем, — чому, самі не знають. Кілька дівчат, може 4 на 100, є справді заскочені осьвідченнями несподівано, але більше ніж 80 знали дуже добре, що мало прийти, хотий би навіть із спущеними очами говорили: „О, то так несподівано!“ 60 дівчат споглядають очами „новими любови“ на „него“, а одна із 100 утієє сейчас, щоби єю важну подію оновістити горячими словами першій лінійній спочуваючій їй людині.

Дрібні вісти. Адвокат др. Андрій Чайковський переносить свою канцелярію з днем 1-го падоліста з Бережан до Тернополя. — Дня 19-го с. м. наїхав товаровий поїзд на сторожа рампи Войтіха Звєжінського в Шегинї коло Перемішля і так тяжко покалічив его, що він до двох годин помер. — В процесі о пожар базару добродійности в Парижі засуджено бар. Мако на 500 фр. кари, а обох функціонарів при кінематографі кожного на рік і 8 місяців вазниці і грошеву кару. Всі засуджені мають право користати з т. зв. закона Беранжєра, після котрого кара, визірена по раз перший, не виконує ся, але при євентуальнім другім засудженю мусять відножувати ся обі кари. — Між учас-

никами в процесі з Добромиля до Кальварії вилізли живі, котра удавала побожну і при вимінюванні грошей на таках церковних все брала більше „решти“, як сама давала. При ній найдено 167 зр. 75 кр. — Селянин Мойсей Саміця з Селища набив стрільбу так сильно, що при вистрілі пукла люба і ему відорвало три пальці, а великий палець видертий з долоні лівої руки враз з насадю. — В Будалешті страйкують около 12.000 будівничих робітників. — Столяр Кинаш з Ничанковичів під Перемишлем повісився в нововикопанім гробі на мотузку, прив'язанім до дошки, котрою був гроб прибитий.

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрання мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбуватися ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипломом ц. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство тацке

„PRZADKA“

(ПРЯХА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні зв'язні з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСЬКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковим і адаманковим; також доставляє матеріялів на комплетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станція залізнична в місці).

Прібірки і цінники на жадане оплатно і відворотною почтою.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втирані: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймаєти з остророжністю лише флашкі зі знаменем охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдіні.

Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не покажує. Ноні продаю дешевше як всюди, а унотреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обезужу Вас по братньому

З поважанням

В. Давилевич, машиніст у бродарі Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хінського срібла з Берндорфера Фабрики металевих товарів.

КАЛЬОШІ

з шкіри, 75 грамів.

для мужчин 1'90

„пань 1'65

Високі і низькі

КАЛЬОШІ,

з задку витягні для ш. офісирів.

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ

для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Найновіші!

черевики для гімнастики з гуми.

а 1'10

Кальоші для дітей, навіть однілітних.

10% рабату!!

даємо лише ми від пін за біле др-а Егера після інвизка.

Великий склад КОЛДЕР до подорожи почавши від 1'58 зр.

ЧЕРЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з гумою, . . . 2'50 зр. — 6'— зр.
„ хлопців 2'50 „
„ дівч. 2'50 „ — 5'— „
„ до шнурованя 2'35 „ — 6'— „
„ до заціплюваня 3'98 „ — 7'— „
„ ласерки, менш з шнуром 1'75 „ — 2'10 „
„ з козачою шкірою, менш 1'35 „ — 1'55 „
„ дівчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger 1'85 „ — 3'— „
„ дитячі 1'10 „ — 2'10 „
„ хлопців, ЧОВІТКИ 3'— „ — 4'25 „

Великий вибір ЧЕРЕВИКІВ до гімнастики стикованя!

Найновіші Краватки

вузли, мани, Левалієла

до визаня,

від 20 кр., 40 кр., 50 кр.

до 98 кр.

Рукавиці Glacé,

з оленя шкіри, з шведського шовку, з ниток найліпших фабрик.

ВЕЛИКИЙ СКЛАД

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад ЦИЛІНДРІВ і кляків, з фабр. Мессера і Сп.

Одинокий склад

з фабрики

І. ГІБЛЯ

і Синів

в Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної і вищої барви, почавши від 1'18 зр., для мужч., тирольські від 1'18 — 2'28 „ хлопців тироль. від 0'78 — 1'18 „ дитячі капелюшки мораків 60-брові в різних барвах, від 1'08.

ПАРАСОЛІ

з зовнішніми ручками

з чистого шовку від 3'— — 6'— „ на-пів зі 1'38 — 1'98 „ з чистого волни 1'58 — 2'18 „ на-пів з волни 0'98 — 1'58 „ з англійськими дерев'яними ручками від 0'75 — 1'90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ПАРАСОЛІВ

полотняних.

НАЙНОВІШІ АНГЛІЙСЬКІ ПАЛИЧКИ.

Величезний вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладке від 1'10 поч. „ з оленями 1'38 „ „ гафтоване 1'58 „

КАЛІСОНИ

з найліпшого Grad-полотна, французького крою від 0'98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі, гафтовані, білі і в інших барвах, від 0'18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах,

12 штук від 0'80 — 1'10.

ПОНЧОХИ

від 1'50 — 3'—.

КОВНІРИ

і МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, пошвірі, 6 штук 1'80.

Маншети, II. сорти, пошвірі, 6 штук 1'30.

Ковніри I. сорти, пошвірі, 6 штук 1'05.

Ковніри II. сорти, пошвірі, 6 штук 0'90.

Ковніри для хлопців 6 штук 0'80.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільні і святках.

БУЖОВИНА

Редакция і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

З новим шкільним роком.

Який стан вибирати дітем і до якого фаху їх способити?

Дбалі родичі повинні старати ся всіма силами, щоби дати своїм дітем спосіб до життя а то рівночасно двоєм спосібом: 1) мастком (грунт, готові гроші або якесь підприємство); — 2) наукою. Масток повинен давати дитині підставу до життя, а наука — повинна давати можливість користати відповідно з тої підстави і спосіб, щоби єї ще більше укріпляти і розширяти. Хто дає дитині лиш масток, зле робить, бо дає лиш підставу а не подає спосіб, як жити на ній, як єї укріпляти, як розширяти і як з неї користати, так, щоби заслужити собі на любов у Бога і людей. Хто дає дитині лиш саму науку, зле робить, бо подає їй лиш спосіб а не і підставу до життя. Дитина опісля мусить сама вирабляти собі ту підставу, а коли так робить ся цілими поколіннями, то очевидно цілий нарід мусить бідніти. У нас виробив ся погляд, що наука то масток. То не правда; наука лиш спосіб до удержання готового або вироблення нового мастку. Звісно же, що коли хтось має ся дорабляти мастку, то нераз так буває, що „за-ким сонце зійде, роса очі виїсть.“ Родителі і опікуни, котрі уважають науку за масток, дуже часто, майже завжди, віддаючи дитину до школи, вже не питають дальше нічого, лиш кажуть їй учити ся, в надії, що она колись добе ся до кусника

хліба. Коли буде той хліб і який, їм про те байдуже. Мусить преці якийсь бути, бо остаточно можна піти на службу чи то державну, чи краєву або хочби й приватну.

То єсть причиною, що ми по найбільшій часті учимось лиш на слуг, на людей зависимих, з загальний добробит народний не може підняти ся. То єсть також причиною, що у нас анї родителі анї діти, коли вступають до шкіл середних, не думають о тім, до чого мають способити ся, який стан собі вибирати; мовчки признають, що жде їх служба, а яка она має бути, то — кажуть — буде час аж тогди вибирати, коли треба буде приступити до фахової науки у висших школах. З тим поглядом ми зжили ся вже так, що навіть родителі, котрі віддають дітей н. пр. до фахових шкіл промислових, не дуже питають, що прийде дитині з такої школи: нехай учить ся, а потому „якось то буде.“

Інакше було-би, як би родителі пам'ятали на то, що дитині треба не лиш дати науку але й лишити якийсь масточок, хоч би й дуже скроменький, — о то повинні старати ся хоч би й найбіднійші люди (розуміє ся, що хто кому не може, для того дітей не лишаєсь нічого як лиш служба). Скоро же родичі можуть і мають охоту лишити дитині якийсь масточок, тогди й спадає на них обовязок давати дитині таку науку, котра способила би єї до орудовання тим мастком і до его збільшування. Тогди навіть і дитина буде знати, на що і до чого учить ся, та буде тим охотнійше учити ся. З того всего виходить зараз, що родителі, котрі хотять і можуть своїм ді-

тям дати масток, повинні вибирати для них стан независимий.

Відповідно до того повинна бути і наука. Господар, що хоче лишити дитині грунт, нехай дає єї на науку господарства. Купці, ремісники і промисловці, що з часом могли би свій інтерес передати дітем, нехай їх завчасу до того способлять, нехай їм дають науку потрібну до їх фаху. Ба навіть єврянники, урядники і учителі, котрі можуть своїм дітем дати якийсь масток, повинні вибрати їм независимі стани і відповідно до фаху давати їм потрібну науку. А то для чого? Для того, що той, хто має на початок і масток (хоч би лиш маленький) і відповідну науку, має більшу підставу, більше шанс дійти до більшого мастку і до добробиту, як той хто хотів би дійти до того службою хоч би й з дуже великими науками. Практика щоденного життя учить нас того найліпше. В котрих станах найбільше богатих людей? Може межі урядниками або учителями та єврянниками? Ні; межі господарями, купцями, промисловцями. Скаже хтось: а вище образоване? — Висшого образования може собі нині кождий придбати навіть і без високих шкіл, скоро має средства і охоту до того.

А коротка рада сеї довгої балаканини така: Не пхайте дітей на службу, на ніяку, хоч би она єввітала ся зверха гузиками і золотом, що легко чорніє; вибирайте їм независимі становища; призбируйте їм хоч би маленький масточок на першу підставу до життя, а давайте їм науку, відповідну до стану і фаху, який їм виберете, і до якого они будуть мати здібности

ЄЇ ПОВІСТЬ.

НОВЕЛЯ.

Написала
ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

(Конець).

Ціле мое єство підлягає тому чарівному впливови, який має на мене его голос, его обхо-дження.

Мое зимне, спокійне серце, що до тепер було лиш для батька та сестри, що за них молилось, побивалось, починає відзиватись. Ледова крига, яка его огортала, починає танути. Я тремчу, коли подумаю, який хаос зананував в моїм серці.

Так як криги під лагідним напором весняного сонця починають рунатись і пливучи чим раз дальше стають страшнішими, небезпечнішими, комальгують водою, здонмають ся високо, а потім з шумом падають в глибину, так бурить ся, так борєсь мій розум, мое понятє о звичайнім життю против моєї любови й против моєї думки, признатись єму в сім.

12. цвітня. Через ніч прийшла весна. Весна в природі, а ще гарячіша весна в моїм серці. Очікуване й розлука вступились тепер геть від мене. Так як дерева майже через ніч розви-

лись, так розвилаєсь в моїм серці надія, потіха, спокій. Як гарно оно, коли на тую молоду ніжну зелень дивить ся ясне сонце, так гарно, сли на буйні цвіти нашого серця дивить ся любе нам око!

Так вічно жити в щастю і любові! Я кажу сьміло в любові бо, о Боже мій милий, о роскоше велика, мені здаєсь, що Роман любить мене!

Я бачу, як він часами забуваєсь та дивить ся залумчиво в дадь. Нераз спіймалам его погляд, іотрий мені небо отвори.

Мені здаєсь, що він має єсь чарівне слово на устах, те слово, котре мою тугу в мить розвіяло-б. —

1. мая. Роман просив мене, щоби я дозволила єму завтра зі мною на самоті говорити. О Боже, що він хоче мені сказати? Чи-ж я не знаю, що? Чи хоче він може, щоби я приготувилась на мое... аби воно мене не перемгло. О мій ч... мій єдиний, а твоя цілий серцем моїм. Я наскжу до тебе, бо ти збудив мене до нового життя. Я твоя невідлязка, я піду за тобою, куда ти ехочеш, бо лиш там для мене є світло і сонце, де ти. —

3. мая. Моя єудба рішена. Я згубила его, згубила на завше; я встидаюсь, всі чувства мої бурять ся, не хочуть признатись до сего факту. Ах, він любить Малину, не мене!

Через одну хвилику мислила, що про мене йде річ. Він заглянув тоді у мою душу, у

мою тремтячу, надійну, переновлену щастем ду-шу. Він читав в ній, хоть лиш через хвилику, але читав мов в отвертій книжці.

Мій Боже, чому мені се горе? Чому мені єсеє ганьба? Коли-б він був мене вибрав, моя сестра не була-б так нещасливою, як я. Вона не знала, що то любов. А однак він вибрав єї, а мене з'їгнорувал.

О темряво, покрив мене, покрив ті муки, які мое бідне серце зносить. Мій милий, ти показав мені рай так близько — рай. Я виділа его в твоїй любові! А потім тругив-єсь мене в пев-ло розлуки. Перехід від щастя до горя, який же він тяжкий, який болісний! Як страшенно болить серце, як корчить ся воно під напором мук.

Я-ж не перша, котрої любов не довела до щастя, не я й послідна, що так горюю. Від коли людський рід настав, все мінаєсь у євітї, плач з єміхом, щастє з горем. То-ж цить, мое сер-денько, не клени, не рвись, не тріпочись так дуже, нічо тобі не поможе, мусиш боліти!

Що має значити сей корч в моїх грудех? Мені здаєсь, що кров у мене перестала круж-ляти.

О, коби я могла забути, коби могла-м щастє і горе послідних днів висинути з моєї пам'яті!

18. мая. Мені здаєсь, що все жите в мені застигло. Я ходжу, роблю, але все мені байдуже. Тепер я зачинаю розуміти Федьковича, те-

і охоту. Нехай дитина, коли іде до школи, знає вже наперед, що з неї має бути і на що вона має учити ся.

Нашим ворогам.

(Допис з учительских кілків).

Оно все так у світі буває, що покровитель тьми не любить світла, що хто не любить правди, привикає до неправди з часом так дуже, що вже й ріжницю не знає між правдою а неправдою і з кожним днем більше випадає в ту грязь. Отсе природне право прийшло мені — а я знаю, що й всім свідомим учителям руским — на гадку, коли-м прочитав посідні напасті Buk. Post на руских учителів кімманського і вижницького повіту. Ся газета удає тепер великого прихильника учителів, жалує їх кишені, але ми вже знаємо, відки взяла ся та мнима прихильність: ми ще добре памятаємо, як властивий редактор чи може інспіратор той самої газети, „славний“ бар. Мустаца, пожадував нам учителям хоч малого підвищення платні, на яке ми певно що заслужили і на яке згодила ся наша найвища шкільна власть, краєва рада шкільна. Тому ніхто, хто лише трохи застановить ся, не може вірити, щоби тій Buk. Post або її покровителям розходило ся о кишеню руских учителів; противно, ми знаємо, що причина тої писанини цілком иньша.

Рускі учителі ще перед кількома роками тиняли ся по закутках, де їх загнали були їх тодішні наставники; між нами — а передовсім в кімманському повіті — загніздила ся була якась байдужність! Ми виправді працювали в своїм заводі, але бракувало нам потрібного одушевлення для нашого стану, бо бракувало заохоти від наставників, а ті одиниці, що з власного почину працювали з всею ревністю, не зазнали признання. Ми бачили, що в иньших, волоских і мішанних повітах, волоскі учителі набирали духа, они знали свої права і визискували наше одинокое товариство Buk. Landes-Lehrerverein на свої цілі, тероризували нас руских учителів і накидували нам примусово Buk. Pädagogische Blätter, власність дир. Існескула, хоч та газетка до руского шкільництва відносилася байдуже, ба й ворожо.

Руси терпеливий; і рускі учителі терпіли довго, аж занадто довго таку зневагу, але вкінці не стало й нам терпцю, і на паматних зборах

1895 р. ми виступили з того товариства і заснували осібне товариство, разом з свідомішими Німцями. Ми не хотіли визискати нашої чисельної більшости, бо ми не повиністи, і засновали враз з німецькими учителями загальне товариство Buk. Lehrerbund, в котрім навіть верховодять Німці. Отже не підбурюване з якої небудь сторони, не „геца“ спонукала нас до того, а наш добре зрозумілий інтерес. Ми довгі часи були пригноблені, але ще у нас не запропастила ся енергія, не заснула на віки добра воля — і сего власне боять ся наші вороженьки! Дарма, збавок так довго воду носить, поки не розібе ся. Се повинен був знати дир. Існескул, се повинні були знати волоскі менери, а коли не хотіли знати, то їх тепер шкода. Ми не маємо чого жалувати того кроку; противно, ми чуємо ся щасливі, що позбулись ся того гнету, тої моральної паничини. Але для волоских шовіністів пропали die schönen Tage von Aranjuez, де они нас визискували для своїх цілей, — і того їм тепер страшно жалі! Ми віримо їм.

Але наступила у нас ще иньша, дуже важна зміна: рускі учителі стали свідомі не лише своїх прав, але і своїх обовязків, святих обовязків супроти школи, супроти руского народу, котрого діти повірені нашій опіці.

Коли в краю настав живіший рух, коли щирі заступники руского народу стали тяжко бороти ся о поліпшене долі нашого народу, коли против них виступили не лише волоскі махери, але і виродині сини матери-Руси, — ми рускі учителі приглядали ся тій борбі і застановляли ся над тим, по чім боці правда. І наступило то, що мусіло наступити, що було неминуче: рускі учителі, що живуть серед нашого народу і ділять ся з ним его долею і недолею, не могли стати в ряди его ворогів, не могли придумати ся до ренегатів, а мусіли симпатизувати з тими, що бороли ся за добро того нещасливого народу. Ми рускі учителі не могли стати в ряди політичних борців за долю руского народу, бо се нам зборонає наша устава; але одно нам та строга устава не зборонає, а то: совістно і ревню працювати над просвітою народу, в школі і поза школою, та піддержувати ті добродійні рускі інституції, котрі змагають до ширеня просвіти між руским народом. Коли ми бачили, як німецькі учителі в західних краях нашої держави устоюють ся за правами свого народу помімо всяких інструкцій шкільних, ми мимоволі мусіли застановити ся над тим, чому ми рускі учителі не мали-б хоч в границях нашої устами робити те саме? Коли таке саме вільно волоским учителям, то чому би нам не

було вільно? Але тут показала ся ціла переїдні наших ворогів: за те, що хвалили у волоских повітах, за те саме ми рускі учителі були виставлені на всякі підозрівання, клевети, неприємності, гонення і т. п. Таке діло ся за часів президента Кравца і ми всі знали, що се маємо завдячити інспіраторови Buk. Post і панови по слови Тиміньському.

На щасте краю і тут наступила зміна. Ми бачили, що правительство вміло помімо ворожих підшептів оцінити заслуги того, котрий найбільше дбав о добро рускої школи. Окраса нашого бук. учительства п. Попович став інспектором в Кідмани, а вскорі опісля став інспектором всіх руских шкіл на Буковині. Мусимо признати, він став неодному учителеви страшним, бо строго вимагав сповнюваня учительських обовязків. Минули часи, коли вчили в нас так „тень-тень, аби минув день.“ Треба було справді учти, треба було працювати совістно і щиро. Кому сего стало страшно, той тремтів перед інспекцією; але лодамо, що таких у нас тепер мало, бо заразом інсп. Попович знав оцінити щиро і ревню працю около школи, змів заохотити до витревалости і не щадив признання і похвали там, де она була заслужена. Руске учительство стало свідомим, до чого оно покликане: до ширеня справдісної просвіти, ми знали, що маємо стати „аностолами правди і науки“, котрих пикував наш незабутий геній Тарас Шевченко. Між учителями настав свіжий рух, все рвало ся до роботи над освітою народу, над розширенем власного світогляду, все оживило ся — ми стали на правду руских учителів. Щезла байдужність, щезла ланолізія, щезло ренегатство, щезла ворожнеча, щезла темрява; ми прозріли, в нас вступив дух, свідомість своїх обовязків, своєї гідности запанувала скрізь!

Сего стало страшно нашим вороженькам. Они взяли ся на польський лад: hejje na Sorbice! Нищити всіх і вся між учительством, котрі їм не влад. Їм ревню підпомагали і підпомагають наші питомі ренегати. Поснинали ся очернения, брехні, клевети в „Бук. Відомостях.“ Хто-ж з нас не пам'ятає, як та плюгава газетка назвала нас руских учителів людьми із аломаним характером? Але-ж бо і дістала ся їм відно-відь така, якої не забудуть ніколи! Всі рускі учителі обурили ся на ту безличність, всі они побачили, що то за плюгавство і відрекли ся всяких зносин з тими ренегатами. Коли вже ніхто не вірить тим — вибачте, що мушу ще раз назвати те плюгавство — „Бук. Від.“ стала їх заступати їх посестриця, наша давня знайома Buk. Post. Они-ж одного покрову, одного духа,

пер аж люблю его сумну, тужливу поезію, бо тепер відзиваєсь в моїм серці побратна струна. Тепер я плачу над его „Молитвою“, бо й я не можу молитись, не можу мое серце взнести до молитви, не можу ще сказати „най ся дїе твоя воля.“ Нераз почував в серці тоту гадку, котра підбурила сестру против сестри і всунула їм отрую до рук в „Юрію Гиді.“ Я чую голос завити, я боюсь против него, щобим не кляла сестрі і її принагідній красі, котра відобрала мені все, що найдорожше. Прости мені, прости, моя сестричко, єї погані думки, прости тому чужому чуттю, що заволоділо мною і стало поміж нами!

Ах, коби я була не виділа Романа ніколи! Що помагавть мої постановлення, коли я все его люблю. А моя любов вмісто взнести, убагородити мене, робить мене злою, заздрісною, затроєє мое серце, мою думку, огірчає кождо годину мого життя.

Чи він тому винен, що я его погляди, які він звертає до Малини, уважала відповіду на мою любов. Чи він винен, що его горде, імпонуєє ество притягнуло мене до себе? Чи він тому причина, що я его слова толкувала на свою користь, що моя рука тремтіла, коли він стиснув єї? Лиш раз читав він у моїм серці, в моїх очах, — від тогди вже ніколи! Малина дивить ся нераз з сумом на мене, чи не міркує вона що? Ах, яка то мука, маскуватись перед найдорожшими собі особами, удавати веселу, як серце пугає з жалю. До того не чую ся цілком здоровою. Якийсь біль в грудях томить мене; він збільшаєсь з дня на день, але я не кажу нікому

про те. По що маю засмучувати сестру, а враз з нею буде й він сумувати...

15. мая. Я не маю спокою ні в день, ні в вочи. Плачучи перевертаюсь в постели, рахуючи години, які мене ще ділять від ранку.

Малина спить солодко. Я затискаю уста, щоби вона не чула моїх стонів, я не хочу плакати а сльози лють ся цюрком.

Я зриваюсь, хочу вибити Малині до віг, хочу просити, щоби вона відступила его для мене, его, мого милого, мого єдиного. Мені здаєсь, що я мушу зебрати в неї мого щастя.

Вона не була-б так нещасливою, як я.

Але чи можна зебрати тої любови, котра їй неспрошена дістала ся? Борше вмерти, як се вчинити!

А чи-ж Малина може мені єї дати? Він любить єї, мене не хотів!

Чи-ж я не молилась тисячу разів за щасте Малини? Чи не просилам для неї доброї долі? А тепер, коли те щасте прийшло, коли вона, за щину мого щастя, щасливою буде, тепер здаєсь мені моя жертва тяжкою? Тепер хочу я стати невірною тій обітниці, котру далам умиравій матери: доглядати й шанувати її наймолодшу дитину? Що зі мною сталось? Кудя загнала мене моя пристрасть? А коли-б вона єму й відмовила, що я би на тім скористала? Він не хоче мене, я не могла-б ніколи до него належати. Тож сховай ся, ти божевільна думко, в найтемніший закуток мого серця, і не прходи ніколи, бо я тебе не послухаю, а борба з тобою тяжка, о, дуже тяжка!

Часом стає мені так змрно в грудях, що я

перестрашена ханаюсь за серце, думаючи, що воно вже перестав бити.

Я не можу жити з сею отвертою раною в моїм серці: для него нема ліку, я мушу через неї пропадати. А ще до того зносити щодня тоту муку, боли побачу его щасливого, ніжного, люблячого єї — мою сестру. Нераз звертаєсь він до мене з сердечними словами, котрі ще гіркою отруєю наповняють мою душу. Я боюсь сама себе. Коби се вже раз скінчилось, аби моя душа трохи спочила так, як той чоловік, що по страшній бурі припливе до краю. — — —

2. червня. Чи довго а ще таке життя витримаю? За тиждень відбудеє їх весілля, а вже освоїлась з сею думкою. Немилосердний, забирає мені все. Забере й сестру, котра була цілою моєю потіхою, о котрій добро я кляпталась. Не стане єї веселого голосу, ще сумнішме буде в отсих мурах. Що се за дрож перебігає мені по тілі? Чого мені так страшно? що се за бі- в моїх грудях? що за намороза в голові? Що се за такий солодкий смак мені в устах? Ах кров, тепла червона кров, — може мені тепер легше стане. Треба хусточку сховати, щоби Малина не побачила, вона зажурила бась, а я не хочу засмучувати її посідних днів в батьків-ским домі. — — —

8. червня. Бідний батько, збудеє нараз обох доньок; я чуюсь дуже слаба, але не піддаюсь слабости. Малина така любя, така добра, слава Богу, що хоть вона щаслива. Динчилось на єї щасте, забуде батько старшу доньку. Завтра сльоб; я молюсь лиш о те, щобим мала до сить сил, все перебудити.

одного покровителя мають, одна ціль у них! І брешуть же вони тепер на всі застави, перемелюють ті самі річі, так що у нас виробилося про них таке прислів'є:

Меле, меле, все кіш насипає,
Що ся оберне, то обмовляє оклеветав!

Ми вже так привикли до тих клевет, що що нас навіть не цікавить їх читати, а приваляти їм якої небудь ваги, нам вже й не сниться.

Нам руским учителям лише одно прикро: що ті плюгавці хотять очеревити інсп. Поповича, того, котрому ми завдячуємо піднесенню рускої школи на рівень належний, до которого ми звертаємося з найбільшим довірем, бо він о нас дбає мов о власних дітих.

От возм'єм хоч би останні бріхні.*) Я лише дивуюся, як можна так безсоромно брехати. Чи ті люди не знають, що чей же на щось в сьвітї є свідки, є протоколи конференційні?! Чи вони не здогадують ся, що їх махерство дуже незручне, бо пишуть те саме в Post, „Вьдомостях“ і Rundschau: отже-ж се являє як сонце, що се лише штучка, аби оклеветати інсп. Поповича, а понизити нас руских учителів?! То коли волоскі учителі складають на бурею і румунізаторські цілі цілими сотками, то нічо; але коли ми рускі учителі почуваємо себе настільки Русинами, що жертвуємо радо кілька хто може — то се має бути примус? Так, се примус, але примусує нас до сего наша совість, наш патріотизм. А хто уважає нас настільки низькими, що мовляв ми не можемо щось такого робити з патріотизму, тому їде лише о клевету. На сїм ми поланяли ся вже давно і гадаємо, що тим більше правительству повинно на сїм пізнати ся. Наше обурення за се не має границь і оно вийде небагом на верх.

Я не хочу далі бабрати ся в тїм болотї, бо менї як чесному чоловікові то мерзко, а зрештою, як Ви, пане редактор, справедливо писали, з такими індивідуумами запускати ся нема що, най далі валяють ся в болотї, коли їм так мило. Поки-що нехай буде для них карою се, що рускі учителі з погордою і відразою відвертають ся від них, а заслуженою відразою для н. інсп. Поповича най буде щире запевнене, що рускі учителі відносять ся до него з незломним довірем, з належним пошанованєм і мають го-

*) Тут автор дописує пропусту подрїбно все те, що Buk. Post набрехала. Ми випускаємо ті місця, бо про се ма писали вже в короткій у недїляшній числї в статї: „Найновїшнї брехнї Buk. Post.“

10. червня. Вже скінчено. Малина забрала ся з своїм мужем до дому, а я лишилась сама, сама — одна. Якийсь страх перед чимсь незанимим огортає мене; я тремчу; се хвиба напад моєї слабости. — Люба, дорога Малино, най все добро зійде на тебе. Я тепер цілком спокійна, бо бачу тебе в онїй доброго, чесного чоловіка. З погорою кажу тепер: „Най ся дїє твоя воля,“ бо чую, що моя повість кінчить ся...

Роман був сильно зворушений, довго дивив ся на записаний папір, котрий голосив, про таку сильну, пристрасну любов.

— Бідна Галя — сказав тихо, — так скінчилась єї повість. Отже вона затаїла перший вибух крові; тоді ще був можливий ратунок. Але для неї лише так. Вона успокоїлась; єї палке, пристрасне серце, що не могло згодитись з кончею, мусїло перестати бити.

Роман засьвітив свїчку.

— Малина не повинна ніколи дізнатись, як скінчилась повість Галї: се знищило-б наше шасте; нехай поломїнь знищить те, що єї горді уста замовчали...

З паперу лишилась кунка понеду, через отворене вікно повіяв легкий вітерець і розвіс его по цїлій комнатї.

— Я доложу всіх старань, щоб вингородити Малинї те, що завинив несвідомо против єї сестри, — обїяв собі Роман, виходячи з комнати, в котрій відбувалась колись така сердечна борба, що закінчилась єї смертю Галї.

риче бажане: що-б він нам руским учителям був інспектором і покровителем ще на довгі літа!

С.,

учитель кїмчанського повіту.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 30. серпня 1897.

Архикнязь Райнер відїхав по інспекції бук. кр. оборони в недїлю пополудни на маневри до Бистриці в Семигородї.

З бук. кр. Ради шкільної. На засіданню з дня 25-го с. м. розширено мішану школу в Радівцях на 4-кл.; заведено волоску мову при 1-кл. школі в Котулабінськїм яко предмет; іменовано надчителями учителів: Леона Завадського в Будинцях, Євгенія Немеша з Гранчештах, Александра Барбіра в Кабівцях, Антона Синюка в Іспасї, Лю Маєра у Вижницї, Віктора Івасюка в Лашківцї, Андрія Зибачинського в Горошівцях, Лю Буцуру в Ставчанах, Євгенія Недїльського в Репунжницях і Севастіяна Шервановича в Кисилевї; сталими учителями іменовано з пошпенем на дотеперїшних посадах: Алексія Сорочана в Костештах, Віктора Свінїча в Чудинї, Антона Петричана в Хлишненах, Пастєя Шандру в Комарештах: тимчасового уч. в Боянах Каєтана Горвацького іменовано сталим уч. в Котулабінськїм, а уч. Йосифа Брандла сталим уч. в Маморинцї; далї стабілізовано мол. уч. Йованну Штокєру з Лукавцїв в Глинцї, Амаїлю Декєр в Якобєнах, уч.-пом. Івана Бокачука з Миткова в Заставнї, а Юрія Мунтяна в Уїдештах; Йосифа Фляйшер іменовано сунлєнтом при гр. пр. висшїй гімназїї в Сучавї; директорови радовецької гімназїї Гавриїлови Морови призначено пятий пїятилїтний додаток: кільком учителям уділено грошєві заповомогі.

Іспити зрілости відбудуть ся письмєнні в черновецькій гімназїї і гр. пр. реальній школі в днях 13-го—18-го вересня, а устїї при черновецькій гімназїї 23-го—25-го вересня, в реальній школі в днях 21-го—22-го вересня с. р. — В радовецькій і сучавській гімназїї письмєнні іспити 9-го вересня, устїї в першій гімназїї 15-го, а в другій 16-го вересня.

Від редакції. Вєїх тих ви. учителїв, котрі переносять ся на вїшню посаду, просимо для управлїння експедиції нашої газети завчасу подати нам докладно свої адреси.

Хор руских академиків устроєє концерт в Борщєві дня 6-го вересня, замість 31-го с. м., котрого то дня відбудє ся концерт з настунаючими танцями в Товмачї.

Нова гімназія у Львові. З Відня доносять, що міністерство просьвіти згодило ся на утворєнє з початком шкільного року 1898/99 паралєльних клас при IV гімназїї у Львові. Класи ті будуть під зарядом осїбногo управлєня, а з часом будуть перетворєні в самостїйну гімназію, з ряду шєсту у Львові.

Чи буде згода чи нї? В газетї Rumäni-scher Lloyd появилась єї сими днями статя, в котрій говорять ся про відносини між буковинськими лібералами а Волохами. Автор статї каже, що волоскі послї не хотять далїше піднератч славянськї тенденції правительства і тому перейдуть в опозицію і злучать ся з лібералами. Buk. Nachrichten справедливо єумївають ся, чи ультра-правительствєнні волоскі послї і капан Воля будуть мати настїлько відваги, щоб перейшли в опозицію, накликують Волохів, щоб вє раз зрозумїли спїльний інтерєс, який они мають з лібералами супротив „ославянєнїя“. На се відповіла Buk. Post, досадно, що передовїєм мусєть ліберали зібрати зі своїм гнилим лібералїзмом, а потїм вєже наступить нагода. Ми переконанї, що то лише пустї слова, бо по перше о якїмєс ославянєнєм Буковини нема у нас й бесїди, а по другїм не змінять волоскі новїїстї своєї забаганки, аї знов наші ліберали не зїрвуть з жидівською господарєю. От пишуть лише фрази і бїльше нїчого.

Руско-католицька колегія в Римі. До Politische Correspondenz доносять з Риму таке: З неутомимою витрєвалєстю веде папа Лев XIII. свої змаганя змїряючі до єпопучєня Церков, а які небудь були би успїхи тих змагань, то все будуть они становити титул до слави єго Понтифікату. До ряду тих змагань належить також приготєвлюваний від довшого часу план перємїни грецької колегїї сьв. Атаназія в той спосїб, щоб она, відповїдно до первїстного свогo призначєня, служила виключно до образованя духовних грецького обряду, котрі відтак були би висїланї яко мїсіонарі на всхїд. Однакo того плану досї не можна перевєсти, доки, як то було від кількох лїт, мають в грецькій колегїї помїщенє також питомїй грецького обряду. З тої причини одержала згадана колегія навіть назву грецько-руської, а питомїй обох згаданих обрядів ходили на виклади до колегїї Пропаганди, мїж тим як внутрішній заряд тої колегїї повїрено Єзуїтам. Щоб зарадити тим недостачам, намірив папа, рївночасно з реорганїзацією грецької колегїї, утворити окрему колегїю руску, котрої питомцям мала припадати задача, по окїнченю наук розширїти науку католицької церкви в многих мїсцях мїсїйних Австро-Угорщини і на всхїдї. Завдяки щедротї С. Вел. цїсаря Франц Йосифа мїг папа той свїй план довести до кінця. З жертви, котру зложив цїсар на єю цїль, можна було закупити в дїльниці Транстєверє великий будинок для нової рускої колегїї. Та колегія буде отворєна вєже з початком будучого року шкільного і до неї будуть перенєсенї рускі питомцї з грецької колегїї. Управа колегїї буде повїрена оо. Єзуїтам. Той новий інститут разом вєже з істїнуючою колегїєю рускою, що також завдячує своє істїнованє щедротї нашого цїсаря, буде мати за задачу головнє образовати євїщенїкїв для руских парохїй в Австро-Угорщинї. Управа грецької колегїї буде повїрена французским Августїніям, котрих головний монастир находить ся в Парижї. Они віддали вєже великі услуги заходам папи коло єпопучєня Церков, з як найлїпшим успїхом, управлєннї обома важнимї окретами церковним обрядом грецько-унїтєским в Царгородї та получєними з ними школами. З тою постановою папи, щоб заряд грецької колегїї віддати французским Августїніям, стоїть в звязї присутність генєрала того монашого чина в Римі, котрого приймав папа на довгїй аудїєнції. Управлєнїє і учителї грецької колегїї будуть вибранї з тих члєнїв згаданого чина, котрі вєже були дїяльнї в грецько-унїтєських округах церковних і школах Царгорода і щоб лїпше відновїти своїй задачі, самї перейшли на грецький обряд.

У нас инакше! Як Чехи вміють постояти за свою мову, євїдчить найлїпше отєя спєна, що відбула ся на розправї перед єудом присяглих в Празї. На порядку дєвнїм була справа редактора Вячеслава Граховца, обжалованого о обиду чєсти гандларя шкїрами Мінцєра. Позаяк адвокат обжалованого не явив ся довгий час на сали, протє Граховец просив о хвилює відрочєнє засїданя. Але заступник Мінцєра др. Сабат, не хотїв на то пристати і своє єпротивлєнє почав предкладати по нїмєцки. Повстала єстрашенна метушня; присяглї зїрвали ся з мїсць кличучи: „Дїячого не говорити по чєски? Не розумїємо нїмєцкого язика!“ Лєдвї прєдсїдатель втихомирив бурю, коли знов др. Сабат забрав голос і став звиняти ся по нїмєцки, що язиком чєским не володїє так добре, щоб мїг в тїм язикї заступити свогo клієнта. Закричали єго одязк в другє, галєс дужшав з кождою хвїдою; кричали: „По що ви тут прийшли, коли не вмієте по чєски — то вєтїд — то ганьба — то зухвалїєть — він брєшє — умїє досконалє по чєски, тїлько не хоче говорити“ і т. д. Дїйшло вкінцї до того, що прєдсїдатель мусїв розправу відложити. — Так у Чєхїх, а у нас? У нас першїй лїпшїй мїзерний урядник або єкспєдїторка ще з гордоєстю відповїдає, що не лїє по руски і учити ся по руски не гадає, бо ту не Москва! А ми на то годимо ся...

Переписка редакції.

Ви. уч. С. Вашу дописує подєсно єсьогодї. Гадка, щоб єю справу обговорити на загальних зборах єїз. „Ру-

скої Школи", не зла, можете піднести. По нашій думці безперечно викриє ся, хто дає такі фальшиві інформації, котрі лише понижають цій учительській стан. Звертаємо увагу, що про це саме пишуть „Від.“ і Rundschau в недільних числах.

LINIMENT. CAPSICI COMP.
aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

БУРСА „Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і надзир 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. рускої класи гімназійної, а тільки винятково з особливих причин і ученикам інших шкіл. Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. піврічно за пране і 15 зр. місячно за удержане, платних з гори. Питомці мусять показати ся, що мають три рази змінити біле на постіль, 6 пар біля, 4 ручники, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви і добру одяг; без того не вільно буде ніякому питомцеві спровадитись до бурси.

Подання о прийняте до бурси треба вносити до кінця серпня с. р. Ученики, що ставляться муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гімназійної по ваканціях, мають внести подання о прийняте до бурси також до сего терміну; рішене о їх прийняте знаєде в день самого іспиту. В поданнях, підписаних родичами, треба означити докладно, кільки хто обов'язуєсь платити місячно. Прийняте зависить буде головню від висоти місячної плати, однак ученики з недостаточним поступом і невідповідним поведенням не будуть зовсім прийняті.

До кожного подання треба прилучити по сьвідство шкільне, а до подань о знижене місячної плати ще й сьвідство неможливості, підписане урядом парохіальним, громадським, податковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старам, щоби питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ повинна находити ся Народописна карта українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чиме скорше!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З ЧЕРНІВЦІВ						ПРИХОДЯТЬ ДО ЧЕРНІВЦІВ					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	757	811	610
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокою	—	809	1212	800	1000
до Садагури, Боляна, Новоселів	645	430	—	—	—	з Новоселиць, Боляна, Садагури	—	1113	950	—	—
З ГЛІБОКИ						ДО ГЛІБОКИ					
до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карачева	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.						Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що вівторка і четверга; третій поїзд не їде в поїздвок.					
З ГАДІКФАЛЬВИ						ДО ГАДІКФАЛЬВИ					
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	835	115	530	747
З ГАТНИ						ДО ГАТНИ					
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	635	—	—	—
З ІЦКАН						ДО ІЦКАН					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
З ВАМИ						ДО ВАМИ					
до Руче-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Руче-Молдавиці	842	1239	204	212	535
Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.					
З КАРАЧЕВА						ДО КАРАЧЕВА					
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	535	—	—	—	—
Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, щонині кожної днини.						Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.					

□ поїзди поштові; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський їде о 46 минут пізніше від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечором до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркненим минут.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

мге на складі отєї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сузина історія, для перестороги і науки. 80 сторінок за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок. 32 сторінок. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

„Дністер“

товариство взаїмних забезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одиное руске товариство аскураційне, обезпечує людськ житт, господарські знаряди, збіже в землі і в селі, етно в стогам і будинках проти вся шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди знівдують ся і виплачують ся сьчасно по пожарі. В 4-х літах винятків „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних забезпечень в Кракові, котри для як найкращішого успіху і видає поїзди і жити в руских язичі.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
—
Виходить щодня
крім днів по
недільні і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях у л. Петровича ч. 2.
—
Передплата
10 ар.

Кілько є правд?

Стоять перед трибуналом судейским Гриць і Микита. Гриць посіпака з двора, а Микита чесний виборець. Оба присягли, що перед судом будуть говорити правду і ніщо інше, лише правду. Іде о то, чи підчас правиборів дзвонили на гвайт в селі, чи ні. Гриць каже „св'яту правду“, що дзвонили; Микита каже другу „св'яту правду“, що не дзвонили. Дзвони на дзвінники не такі маленькі та тихі, щоб їх у селі не було чути, — а ту один їх чув, а другий ні. І один вірить в то, що чув їх; другий вірить в то, що не чув їх.

Як же так може бути? Котрий з них правду каже, а котрий брехню?

В понеділок читаю в галицьких часописах про виборчі процеси, у вівторок про виборчі процеси, в середу про виборчі процеси, в четвер засуд — а там через кілька днів знов виборчі процеси. І у всіх тих процесах нахожу Гриця і Микиту з їх двома правдами.

Чи ми знаємо вже нині докладно, як відбули ся минулі вибори до ради державної? Чи нам ті повиборчі процеси роз'яснюють справу? На мою думку, ми по нинішній день не знаємо того докладно і мабуть ніколи не будемо знати. Коли-б історію тих виборів мали писати суді, — історія вийшла би одна; коли-б її мали писати приятелі Романчука, то вийшла би друга. І всі вони на свою „прав-

ду“ наїшли би докази. Що оно так було би, а не інакше, бачимо на часописах, польських і руских, тих хроніках щоденного життя. Денники то історики новішого пошибу; вони пишуть історію вчорашнього дня і запевнюють своїх читателів, що борються правди і ніщо більше, лише правди. Чому-ж та правда виходить неоднаково в одних а других?

Ми не будемо ніколи зовсім докладно знати, як де вибори відбули ся. Ми знаємо, звідки вони такі гучні взяли ся; ми будемо знати їх наслідки, але як вони відбули ся, чи дзвонили на дзвінники чи ні, того ми напевно не дізнаємо ся. Минулі вибори — то як катастрофа н. пр. та недавня біля Коломиї. Зелізницею їхало багато людей і всі вони описали подробиці катастрофи інакше. П'ятох оповідало відтак, що ратували нещасливу жінку, коли тимчасом сама жінка каже, що її ніхто не ратував. Всі лину в однім годили ся, бо то вже кождий потім бачив, що локомотива і вагони звалили ся з моста в воду.

Звідки-ж беруть ся такі ріжнородні описи одної і тої самої пригоди?

Як би люди знали наперед, що буде катастрофа і хотіли її бачити, а історики хотіли її потім вірно описати, то би поставили на ріжних місцях людей з добрими очима і розумом і сказали би їм: „Уважайте! На тім мості стане ся велике нещасте; ми маємо его потім описати; отже дивіть ся!“ Люди стали би собі на безпечні місця, придивились би добре всему і потім зложили би можливо вірний

опис. Але ті, що вискочили з вагонів і вода їм ляла ся в уха і рот — ті описати вірно всю пригоду не потраплять; вони не сподівали ся нічого, а в нещастю не могли й думати про других. Зовсім подібно має ся і з описом минулих виборів. Ніхто не міг знати, що вони так скінчать ся, а не інакше — і мало де були справедливі і безсторонні і обсерватори з добрими очима і ухами, щоб бачили, чи Микита дістав від жандарма колю бою в бік, та щоб чули, чи дзвонили на гвайт чи ні. Ми маємо історію минулих виборів, писану не наочними справедливими, об'єктивними свідками-істориками, лише тими, що або вийшли з катастрофи ціло або поломали собі ноги. Виратовані хвалять свою відвагу і силу; каліки спихають вину свого нещастя на конституційну залізницю; а „міністерство залізниць“, аби не платити нещасливим, приписує всю пригоду силі вищої, vis major. Таким чином маємо не одну правду, а три; і на кождої найдуть ся свої, зовсім незлі аргументи.

Ми знаємо, як прийшло до нещасливих виборів; ми будемо знати і вже тепер потроха бачимо, які наслідки їх; але саму історію виборів, об'єктивну, будемо мати аж по літах, коли хто схоче і буде міг зібрати всі потрібні до сеї історії документи: листи, прикази властей, квіти на гроші, тайні інструкції і все те, що то таких виборів було потрібне. А що зібрати се годі, то всеї правди про вибори не дізнаємо ся, так як по нинішній день докладної історії поветая „нової ери“ ми також не знаємо.

МАТИ.

Оповідання

ГРИГОРІЯ ЦЕГЛИНСЬКОГО.

I.

З п'ятера дитий, — оповідав мені колишній товариш, нині хороний патріот-св'ященик, правдиве серце народа, — що лишилось по батьковій смерті, було нас при матері ще двоє: і я наймолодший брат Василь. А і ми при матері не жили, ходили до школи, а до сьомої, брат до першої класи в Станіславській гімназії. Матку в нас не було ніякого; старенька мати жила з зарібку, ми ратувались зєзцями і якое Господь даст. Чого впрочім школярам багато треба? Аби там яка станиця та візт, проче байдуже. До дому не навідувались з-часта, хіба на ферії, і то великі; далеко було, більш як чотири милі. Раз однак свортіло і се предмет мого оповідання.

Пам'ятаю, як нині, було се 30. січня 1873 року. На дворі стояла люта зима. Цілила так, аж криві тріщали. Все, що жило, крилось від студени, по уличах стрічались самі закутані люди, лиш ми, школярі, ступали гордо піднявши голову, бо йшли того дня — по свідомстві.

З звичайним собі, приязним усміхом роз-

дав нам господар власи свідомства, промовивши мило до тих, що мали свідомства з відзначенем, привітно кивнувши головою до тих, що мали свідомства добрі, а скривившись, не піднимаючи погляду, наче жалючих тих, що не прийшли по свідомства.

Побалакавши хвилю в класі, потім на коритарі, позазиравши одні другим в свідомства, вийшли ми щасливі, веселі з гімназії. Хоч на дворі люті сибірска, наліть у вічі, стинає ніс, уха, коестенють без рукавиць руки, — кортить пристати, добути свідомство, почитати. Ага! Треба сховати, щоб не зімнілось. Але за хвилину кілька займаєсь знов тота сама охота, вириває якийсь сумнів, непевність. Треба добути, подивитись. Ага! ага!

І з тими думками зайшов я домі. Дома застав вже брата Василя. Сидів коло столу та читав свідомство. Мабуть дуже цікаве було, бо що скінчить, з початку починає. А з-під ока раз-у-раз зиркає, аж просить ся, щоб взяти, подивитись.

— Ну, покажи — кажу, — яке свідомство? З сімочим лицем подав Василь свідомство.
— Хороше, — кажу — стояло-б мамі показати.

Василь розсміяв ще більше.
— Знаєш що? — кажу я, а чось і в мені серце забавило живіше, — поїдьмо до мами, маю кілька шіток, чей на „оказію“ стане.

Василь зложив свідомство і вже був зібраний.

Я в ту саму мить поклав ся, пригадавши лютий мороз, а наше лихе одіне, але вже було за пізно. Василь був наче в раю, як его тут здержувати?

І ми вийшли, оповістившись господином.

— Та хоч на дорогу що возміть перекусити, — кликала господиня.

— Не треба, не треба! — ренетував Василь, вибігаючи наперед і оглядаючись трівожно, щоб не дай Боже я не пристав.

При Маріямільській гостинниці на Галицькій площі була головна станиця наших оказій. День був торговий, жидків-балагулів було багато. Ходило лиця о вибір, котрий з них поїде найскорше.

Всі жидки кричали одноголосно, що їдуть зараз, — от, от, лиш коні напоемо!

Ми вибрали найменшу будку, в блаженній надії, що ся найшвидше наповнить ся, отже й найскорше поїде. Бо щоби ми їхали самі, о такій вигоді і не подумали. Жидок посадив нас в будку на перше, як мовив, місце, вимантив завдаток, бо такий у него звичай, крутнув ся біля коней і шез.

Вернув аж за годину, привівши пейзажу цару нових товаришів.

На наш заміт, чому не їде, махнув бато-гом наче поганяючи, і знов пропав.

За хвилю з'явив ся з приязним допросом,

Коли-ж дійсно оно так є, що чистої правди дізнати ся годі, то варто спитати ся в людей, чому цілими місяцями заповняють газети справозданнями з повиборчих процесів, який хосен з тих справоздань, та на що властиво годилось би звернути найбільшу увагу? Історик, а не член сеї чи тої партії рускої або польської, не може ті справоздання брати поважно, як документи, бо їх писали люди явно партійні і все зі свого партійного становища. Читатель не може тих справоздань брати як чисту правду, бо повинен знати, на яких підставах судять суди, як зізнають свідки, як освідчують справу адвокати, як здають справу денникарі і т. д. Суді мають притім иньшу ціль, свідки иньшу, адвокати і денникарі иньшу. Всі змагають на око до чистої правди, але доходять лише до взглядної правди, а що тих правд за-всїгди призирає ся кілька, то з них користь не велика, хіба як агітаційний матеріал.

*

Ми повинні звернути увагу не на історію самих виборів, а на наслідки їх. Вибори в Галичині, так як они склали ся, були несподіваним вибухом енергії народної — таким несподіваним, що поважні діячі народні до нинішнього дня не можуть означити докладно, звідки та енергія взяла ся. Але по таким вибуху енергії зовсім природним способом настає реакція, бажане спокою. І тут не допоможуть ніякі тенденційні справоздання з процесів; жаль і образа притихнуть, бо таке правило природи. Чим слабший був організм народний а вибух его енергії сильніший, тим реакція буде більша. А ту реакцію вже бачимо і в центрах політичних і на провінції. Кожда галицька партія руска ма-буть ніколи не була така слаба, як тепер є. Партії стоять робучими людьми, добрими провідниками; а коли взяти важливіших діячів партійних одного по другим —

чи би ми не пішли пообідати, бо хотий він зараз їде, для таких гостей, як ми, зробить те, що зачекає.

Ми почали кричати, жидок метнув ся, аж під вечер вернув. Привів ще таку ватагу гостей, що ми аж злякались. З чудовим спритом посадив однак всіх, мало що не одно на другім.

Нам стало на першій місці так тісно, що й ні рухнутись куди. Серед найбільшого морозу нам стало гарячо. Василько вже про ніщо не бояв ся, лиш про своє свідомство.

Одначе жидок рушив зараз. По дорозі яв ще вихвалюватись, що він не такий, як другі; він як скаже зараз, то зараз. Нас не разило ні балакане балагули, ні безоглядність наших супутників, що закутавшись в своє лахміте поздовжались на нас, наче подушки свої — ми не чули нічого, ми думкою були деінде.

Пізно вночі заїхали до містечка, нашої пристани і батьківщини. Зіскочили з санок і пустились бігцем до хати.

Василь застукотів в двері, а з легенька в вікно.

— Хто се? — прошепотів слабенький голос з середини.

— То я! — крикнув Василь.

Я бачив крізь вікно, як маленька, похила стать зсунулась з печи, присіла на припічок, звідси майже упала на землю, і бігцем метнулась до хатних, відтак єйних дверей.

— А, то ви! Я вас зараз пізнала. Господь би вас благословив, що приїхали! Я чось нині не здужаю, тай сон не бере ся. Що тільки про вас думала, як там ви, мої бідняки...

Чернула єйрик і засвітила маленьку, нафтову лампочку. Я зауважав, що від єйрика,

всюди бачимо самих інвалідів і недобитків: і то так в партії Д'їла, Галичанина, як Руслана і Громадского Голосу. Подібне положенє маємо і на Буковині.

По селах — нехай нас і як запевняють адвокати, що там доси таке саме одушевлення, як було підчас виборів — того одушевлення вже нема і коли-б н. пр. сеї осені прийшло ся робити другі вибори, то виїшла би на яву наша велика неміч, бо передовсім самі провідники партійні втомили ся, а арешти хоч кому а не до смаку. Виходить з того всего одна велика наука, яку ми повинні собі затишити, що акція виборча ніколи не приносить Русинам тільки користи, кілька заходів коштує. Не приносить між иньшим і тому, що ми не виробили свому народови такого значіння в Австрії, щоби з ним числили ся. А значіне осягає нарід не хвилевою енергією підчас виборів, лише постійною, хоч би менше енергичною культурною роботою. Тої-ж культурної роботи у нас далеко менше, як повинно бути — і тому надія на будучі успіхи знов у нас мусить бути слаба.

В цілій австрійській Русії ми не маємо тепер жадного гетьмана політичного — всюди самі гетьмани інваліди і полки інвалідів. І напротив сеї армії політичних інвалідів стоїть непохитно то, що ми самі з себе видобули: стоїть товариство ім. Шевченка, Дністер, Просвіта, Народна Торговля і т. д. Сего нам не відберуть ніякі вороги, оно виїшло з народа і має коріне в народі.

Що сеї факт не вчить Русинів розуму, тому винні лише ті ширителі Микитиної правди. А правда така, що для всіх була би корисною правдою, є для Русинів тільки одна: культурна робота у власнім народі!

(О. М.)

як розсвітлив ся, більше було світла, як від тої лампи.

Стала нас обнімати і плакати. Однак в тій самій хвили прокинулась: — Ай, я собі те, а ви десь голодні, з такої дороги.

— Ми не голодні, — сказав я за себе і брата, знаючи, що дома нема ніяких засобів.

— Ага, ні — зойкнула мати і стала нишпорити від кута до кута, ніби добараючи чогось, а в дійсності шукаючи того, чого нігде не було.

— Лишіть, мамуню! — став я просити.

— Зараз, зараз... я... вам... таки мушу... щось... знайти, — і не вважаючи на нашу просьбу, представлення, здержування, висунулась до єйних, понишпорила в сусіку, приставила драбину і з нечуваною легкістю стрибнула на нїд.

Вернула — сіючи з радости. Найшла кілька яєчок в гнізді, одинокий і поелдний достаток. Обережно і торжественно, наче на найбільший празник, наставила гачик, наллала водою і роздула огонь, котрий ще з вечера тлів у печелищі, маючи важку задачу, слабеньким своїм духом розгрівати студено хату. За хвилину вечера була готова.

Василь присів до вечери, за себе і за мене. Я знав, що єї єму одному за мало, проте бажачи хоть в уяві продовжити вечеру, нагадав єму — свідомство.

— Покажи-ж, — кажу, — мамі свідомство.

Василь покинув вечеру і скочив по свідомство. Мати сіла біля него, але ледво відчитав своє ім'я і прізвище — она тихенько, незаметно заллалась слезами. — Що, до лиха, в его імени такого жалісного нараз? — подумав я, почу-

НОВИНИ.

Чернівці, дня 31, серпня 1897.

Руский концерт в Чернівцях. В нашій місті тепер живіший рух. Родичі поприїдали, щоби занести свої діти до шкіл, а між ними є чимало Русинів. Що у нас рідко буває, рускі плякати зацікавили їх незвичайно. Стають, читають, а з очей сльотить ся радість і гордість, бо котрий Русин не гордий на свою пісню?! Вступає на перекуску і зараз таки жадає „Буковину“, аби прочитати щось ближшого про концерт. І вже заразом постановив піти на него. Бере одну німецьку газету, і там стоїть про руский концерт; Німці пригадують своїм читачам, як черновецькі горожани не могли нахвалити ся рускої пісні, коли то перед п'ятьма літами славна дванадцятка Никановско-го загостила в естолицю буковинську. Але не лише німецькі газети розписали ся про руский концерт, написала про него й польська газета, написала навіть волошка. Коли всі захваляють, свої, прихильники і неприхильники Русинів, — то певно варто буде послухати. Треба йти, конче треба. Іде до торговлі музикалями, жадає для себе і своєї родини тільки-а тільки карт, а тут купець єму вже каже, що жаданих місць нема; коли хоче бути на концерті, то мусить купити иньші білети, бо другі вже розпродані. Хоч то нашому Русинови може троха й прикро і невідно, але таки тішиться ся притім, бо видить, що „акції“ стоїть добре. Он, думає собі, коли вже тепер не можна тих білетів до вибору дістати, бо розкупили, то що зроблять ті, котрі привикли купувати при касі?! Готові не дістати жадного білету, бо не буде вже жадного! Заплатив наш Русин скоро білети і сховав їх, радуючись, що захопив ще завчасу.

То-ж хто хоче безпечно мати бажане місце, той мусить поспішити ся, аби не було запізно!

Черновецька руска громада повитає вже завтра наших любих козаків-синаків на двірні. Уже тепер запанувало у нас одушевлення та й нетерпеливість ожидана гарного концерту.

Іменования. При черновецькій фінансовій дирекції іменовані комісар Посио Богданович секретарем, а комісар др. Юлій Кон старшим комісарем.

ваючи, як від матери і до мене якась млість приступає.

Але Василь читав з таким завзятєм, що розбив сейчас мою жалобу. Коли-ж скінчив та проголосив триумфально підписи директора і свого професора, глянув на матір і на над єї — розтаив також. Се однак у такого героя тривало лиш хвилину. Бо обернувшись, щоб втерти слези, побачив на щастє свою вечеру і нею прогнав свою сентиментальність.

По вечері присунула мати лампу ближше і сіла між нами на ослоні. Ми не чули ні тріскучого на дворі морозу, ні прошибаючої студени в хаті, не бачили ні цілковито замуrowаних вікон, ні погасаючої лампи, котрої ледво-що блимаючий гнотик мав раз-у-раз голвою підтигала; серед найбільшої студени і блимаючого світла нам було тепло, ясно, світло. Слезини матерні, що безупинно проводили наші оновідання, обливали нас таким тендом і світлом, що ми були над всякий вислов щасливі. Була се сцена чудова, незабута, сцена для маляра, не мого слабого хисту.

Ми були-б радо просиділи так до самого ранку. Вітниця лампа вже не далась підтигнути, ми пішли спати. Я і Василь лягли на постіль, мати вернула нас своєю святоточною сукманною, сама, — сим разом вже з більшим трудом, — піднялась на ніч. Я завважав, що ніч була застелена грубим мішком, такий-же другий, зложений, служив в головах за подушку.

В порівнянню з матерію ми в нійшій жити — по вижому.

(Далше буде.)

Волохи дорожать ся! Кождий Буковинець знає добре, як Волохи захопили в свої руки багато чого, що їм зовсім не належало ся. Але того їм за мало; они конче хотіли би з Буковини зробити волоску провінцію. Отже від часу до часу виходять на верх всякі забаганки ненаситних буковинських олігархів. Отверто жадають они того не можуть ні в соймі, ні в радї державній, бо там би їм відповіли належнито. Пішли они до голови по розум і — не найшли его, бо втіли таку штуку, що винисують свої забаганки в Rumänischer Lloyd і махають їм. Баденіюму пальцем в чоботі; грозять опозицією. Ми вже вчера споминали о тім, а тепер можемо децю ближшого подати. В числі з 29-го с. м. читаємо в згаданій газеті, що сїм (! — відки-ж їх тільки набрало ся, коли разом з Волоханою е волоских послів лише 6? — *Ред.*) волоских послів рішили ся в осени перейти в опозицію, коли-б правительство не сповнило жадаєх політичного тов. Concordi-а, а то: 1.) щоб на Буковині закладати волоскі народні школи (такіх є вже більше, як потрібно! — *Ред.*); 2.) щоб іменовано волоских інспекторів шкільних; 3.) щоб маршалок краєвий не піддержував чужих елементів на шкоду Волохів (се певно помилка, бо маршалок Луцук сам Волох і не грішить прихильністю до не-Волохів — *Ред.*); 4.) щоб при іменувані урядників, особливо судових, уваглянувано Волохів відносно до числа народу (відки-ж набрати тільки урядників-Волохів, коли їх нема? — *Ред.*) Бракує лише ще, щоб зажадали президента Волоха і волоскої урядової мови, — і вже готова *taga nostra*! Смішні претенсії; їх певно ніхто не возьме на серію. Правительство ще не стратило цілковито почуття справедливости, а опозиції волоских послів не потребує боятися. На щось такого они не збудуть ся! Але все таке се характеризує бундючність румунізаторів, котрі тепер дорожать ся і виставляють себе некрошені на торг правительству.

Вінчане управителя нашої рускої друкарні п. Івана Хромовського з учителькою панною Михайлою Бачинською відбуло ся нині в тутешній унійській церкві.

Засуди в повиборчих процесах. Процес селян з Цєброва перед тернопільським трибуналом закінчив ся вирокон, котрим із двайцять і шістьох обжалованих сімнадцятьох увільнено, а девятьох засуджено — іменно: Петра Зварича (сина) і Луку Кузьму по 5 місяців; Михайла Ворону по 4 місяці; Петра Кудрика, Михайла Базюгу, Гринька Зварича (вітця) по 3 місяці; Андруха Базюгу, Онуфрія Кудрика і Івана Кудрика по 2 місяці тяжкої в'язниці, заостреної 2 рази в місяць постом. Оборона застерегла собі три дні намислу; прокуратор зажадав вирок на писмі. — В холмівськїм процесі перед трибуналом є Золочеві із двайцять сімох обжалованих увільнено девять, а засуджено вісімнадцятьох, а іменно: дика Василя Олійника на рік тяжкої в'язниці; Петра Романюка на вісім місяців; Стефана Батюка на 6 місяців; Василя Новосада, Федька Козака, Михайла Грицака і Івана Козака по 4 місяці; Василя Окоса, Федька Мороза, Михайла Грудку, Івана Прихідка по 3 місяці тяжкої в'язниці, всіх з постом два рази на місяць, даліше засуджено на кару строгого арешту: Івана Нікона, Микиту Адамчука і Дмитра Білика по 1 місяцеві, Курила Головатого і Павла Черномаза по 7 днів, Дмитра Стороука на 14 днів, а Дмитра Харкова на 3 тижні. — Повиборчий процес вісімнадцяти Семигиївців, переведений перед звичайним трибуналом в Самборі, закінчив ся увільненням трьох обжалованих, а засудом п'ятнадцятьох. Засуджені Мих. Олійник, Гр. Олійник і Гр. Золотуха по 6 місяців; Андр. Кравець і Адт. Кравець по 4 місяці; Теод. Гоба і Ів. Филичак по 3 місяці; Вас. Золотуха, Лука Грушецький, Ів. Кравець син Андрія, Теод. Дмитрецький, Мих. Сірко, Пав. Грушецький, Мат. Золотуха і Гр. Танцула по 2 місяці звичайної в'язниці.

Насильство на особі священика. Оногда перед трибуналом карним в Станіславові судила ся ось яка незвичайна справа: Парохіяни села Хрипанина під Станіславовом зачали від довшого часу уперто домогати ся від свого пароха о. Конста. Мудрака, щоб зложив їм ра-

хунки з фондів церковної скарбони. Дня 11-го лютого с. р., коли по скінченні богослуження о. Мудрак пішов до ризниці, зажадали зібрані в церкві парохіяни від Романа Кривенького, ключника скарбони, щоб видав їм ключі. Кривенький повідомив о тім о. Мудрака, а сей рішучо зборонив видати ключі. Ся заборона дуже одютила парохіян і они заступили о. Мудрака до рогу, не даючи ему вийти з церкви. Проводив сїй „бунтацій“ господар Яковиншин, бо мав навіть викрикувати: „коли ксьондз не хоче віддати ключів, то не пустимо его з-відси!“ Те саме повтаряли і инші господарі. Пробував о. Мудрак з женою видістатися головними дверми, але всюди заступлено ему дорогу і відгрозувано ся. Тоді о. Мудрак сказавши: „аби ви мене тут і два дні тримали та гарматами били, то вам ключів не дам,“ усїв в пресвитерії та зачав читати книжку. Небагом накупило ся селянам тримати в облозі священика, зачали сварити ся, а о. Мудрак вийшов хильцем з церкви. Староство станіславське, повідомлене о пригоді, вислало до Хрипанина жандармів, котрі поснисували протоколи, а о. Мудрак зробив повідомлене до прокураторії в наслідок чого господарі Яковиншин, Матвій, Ковалишин і Федориншин, і селянка Теця Ковалишин були обжаловані о злочин публичного насильства з § 98 зак. кар. При розправі боронили ся обжаловані тим, що жадали від о. Мудрака рахунків, а не ключів, що не допускали ся навіть насильства, бо о. Мудрак міг свобідно книжку читати, — трибунал увільнив обжалованих від злочину з § 98, натомісць узнав їх виновними злочину з § 93, „неправне обмежене особистої свободи“ та засудив Яковиншина на чотири, Ковалишина і Матвієва на два місяці в'язниці, а Ковалишинів, Йосифа і Тецю, увільнив.

Судьба виправи Андре'го починає на добре непокоїти тих, що інтересують ся сьмілими подорожниками. Сунути всіх вістий, надходячих досі о баллонах, які спостережено на півночі, можна навести один незбитий доказ для переконання, що не був то баллон Андре'го, а то по тій простій причині, що ніякий баллон на сьвітї не може через місяць задержати газу, а від відлету Андре'го минуло вже більше як 5 тижнів. Застановляє також факт, чи Андре не пустив жадного иншого годуба, крім того, застріленого через залог „Альєна“ — а если так є, то чому? Баллон після гадки знавсь мусїв вже нині по п'яти тижнях, лишений газу, опасті; оскільки стало ся се без випадку, в такім случаю Андре винустив відати більш годубів. Скоро однак ні один з тих бризятих післянців не явив ся доен, то годї не припускати злочасного кінця цілої виправи.

Чи то що допоможе? Надмірне число нещастя на залізницях в останніх часах заставило залізничне міністерство виводити деякі зміни і реформи в теперішніх неясних і баламутних інструкціях. В цілі можливого запобіження нещастям на будучину, мають розширити ся і уділити ся шляхи на станціях, щоб більшу скількість поїздів можна рівночасно впускати до станції, а по зможі не задержувати приїздаючих поїздів перед станцією перед дистансним сигналом. Безперечно вже час би змінити ті залізничні інструкції, але чи то що допоможе? Ми сумніваємо ся, бо головна причина лиха лежить — як се признають самі залізники — в перетяжені працею. Навіть орган загального тов. залізничного „Bahn frei!“, про котрого кажуть, що має досить близькі зв'язки з міністерством залізниць, писав оногда, що передовсім треба збільшити число урядників і слуг при службі руху. Перед двома роками відбув ся жада нещасливого випадку на залізничній цікавий процес у Відні, котрий вийняв опинив ся в найвищій трибуналі. Скопєтатовано урядово, що залізничний слуга робив службу через 36 годів без перерви! Всі признали, що той слуга не міг повинити службу як слїд, бо се перевиснає вже людські сили, але трибунал таки засудив его, а то тому, бо „коли той слуга знав, що він задля угоми не може повинити службу як слїд, то нехай би був не брав ся до неї.“ Дещо рапід є в тім, але нехай би такий слуга відважив ся начальникови станції відповісти, що він вже надто змучений, — за се він коли не стратити

служби цілковито, то певно дістане порядну кару, котру мусить без апеляції заплатити з своєї скупой платні, і переслїдуваням не буде кінця! Загально спостерегли, що нещастя лучають ся майже виключно на державних залізницях. Причина тому та, що на державних залізницях завели Sparsystem, значить як найменші видатки, а як найбільші доходи! Але замісць давати меншу плату „великим риба“, зменьшує ся число низших урядників і слуг! З того виходить надмірне перетяжене працею, знеохочене до служби. В інструкціях пр. каже ся, що відпустку має ся уділювати лише тоді, „коли на тім не терпить служба.“ Ба, але коли так мало сил, то коли-ж служба не терпить?! Все! А коли вже хто дістане відпустку для поратования здоров'я, то певно не низший урядник, або слуга. І дивуй же ся, коли они повнять службу от так, аби не нагнали цілком!... Не зміна лихих інструкцій, але поділине долі низших урядників і слуг та збільшене їх числа може тут допомогти. Чи пан генерал Гуттенберг того не знає?

Новий випадок на залізничці. Дня 23-го серпня на шляху, ведучім від станції Ворохти на дїлі Станіславів-Воронянка до тартаку віденьської фірми Абелер, дучив ся випадок. Хтось підложив на шини при рамні виликі камені, внаслідок чого три вози вискочили з шин. Служба поїзду за пізно побачила небезпечність, щоб можна було поїзд на час задержати; почала тому зіскакувати з возів і тяжко покалічила ся. Найбільше потерпів один кондуктор, що не всїв навіть зіскакувати з машини. На щасте ніхто не погіб.

Великий огонь. В неділю пополудни вихух на фільварку в Шубраніи огонь, що знищив цілий фільварок і нагромаджене там збіже. Фільварок дїлчя Мерзовича був забезпечений; шкода виносить около 20.000 зр. Підозрівають, що огонь був підложений.

Оригінальна обіда. Перед повітовим судом в Д. відбула ся сими днями интересна розправа. Яко обжалований о ушкоджене тіла ставав Ілько Карбоватий з Тустановця, а приватним жалібником був Грїань Луцишин. Обжалований виголосив в своїй обороні таку бесїду: „Пропну високого суду і сьвітлої комісії! Луцишин того дня „собачив мені, а я нічо, біг-мє нічо“ і „собачив моїм небіжцї мамі,“ а я ще нічо; — нараз крикнув до мене: „ти кілометр,“ той зневаги не мігем вже витримати і тархнувем го в нисок так сильно, що ему одно око тріхи вилїзло.“ Показало ся, що „кілометр“ в народній мові означає тільки, що „геометер“, як звїсно, людина селянами не дуже люблена. При уваглянені лагодлих обставин засудив суд Карбоватого на тиждень арешту і 5 зр. відшкодована. Тане око!

За багато родинного щастя! Жінка купця Хаїма Діаманта в Кошицях на Угорщині по трикратім повитю близнят повила сими днями троєч. Діамантова і діти здорові, а „щасливий“ батько з „утїхи“ рєє собі волосє на голові, бо за 5 літ подружжя обєло его девятєро діттих.

Померли Константин Добровольський-Бухенталь, ділчя з Добринівців, в 55-ім році життя; — Моріц Гапанорт, ад'юнкт залізничний, в 36-ім році життя, в Чернівцях.

Телеграми „Буковини“.

З дня 31-го серпня 1897 року.

Відень. Montags Ztg. доносить, що їр. Бадені жадав від проводира Молодочехів п. Герольда, щоб регулямін плати посольської змінено так, аби обструнція була неможлива; 10-минутові павзи мали би віднасти, президент плати мав би право виключити галазуючого посла з засїдань. Далі жадав їр. Бадені, щоб парламентарна більшість зобов'язала ся погодити важкі проекти угодові і бюджетову провізорію;

а вкінці правительство не хоче формально зобов'язати ся до переведення автономічної програми більшості.

Відень. На день 5-го вересня скликано до Праги на збори всіх послів чеської консервативної більшості.

Відень. Тимчасовий професор в Радівцях Андрій Фухе іменованій гімназіальним професором в Никольсбургу.

Відень. Урядова газета оголошує закон о біржевім податку.

Ельберсфельд. Коло Фовінкель наїхали на себе два особові поїзди. 2 подорожні убиті, 12 тяжко, 2 легко ранені.

Царгород. Султан уласкавив з нагоди річниці свого вступлення на трон 24 Богдарів, що були увязнені задля політичних злочинів.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)
має готові отсї

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до каталогів і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворотною поштою.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як леюдида употреблені, ще добре удержані почавши від 20 ар. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обещую Вас по братньому

З поважаннем

В. Данилевич,
машинист у броварів Штайнера в Чернівцях, при ул. аєльній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок. 32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождою поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймає з остророжністю лише флашки зі знаменним охоронним „Котвицею“ бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпани і хінського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Кальони

легкі, 75 грамів.

для мужчин 1-90
панів 1-65

Високі
і
низькі

КАЛЬОШІ,

з задку витяг для лп. офіцій.

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ

для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Най-
но-
війші!

черевики для гімнастики з гуми.
а 1-10

Кальони для дітей, навіть одні-
літніх.

10% рабату!!

даємо лише ми від пів за біле
др-а Стера після щінника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожж
почавши від 1-58 ар.

ЧЕ- РЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з гумою, . . . 2-50 ар. — 6-— ар.
„ хлопців „ . . . 2-50 „
„ дівчат „ . . . 2-50 „ — 5-— „
„ до шнуровани „ . . . 2-35 „ — 5-— „
„ до заціпювани „ . . . 3-98 „ — 7-— „
„ лисерки, менши з шнуром „ 1-75 „ — 2-10 „
„ з козячої шкіри, менши „ 1-35 „ — 1-55 „
„ дівчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger „ 1-85 „ — 3-— „
„ дитячі „ . . . 1-10 „ — 2-10 „
„ хлопців, ЧОВІТКИ „ . . . 3-— „ — 4-25 „

Великий
вибір

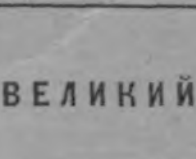
ЧЕРЕВИКІВ до ГІМНА- СТИКОВАНА!

Найновіші Краватки
вузли, машн, Левалієса
до вязання,
від 20 кр., 40 кр. 50 кр.,
до 98 кр.

Рукавиці Glacè,
з оленя шкіри, з шведско-
го шовку, з ниток найліп-
ших фабрик.

Великий
СКЛАД

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Месмера і Сп.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Снінів
в
Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної і шн-
ної барви, почавши від 1-18 ар.,
для мужч., тирольскі від 1-18 — 2-28
„ хлопців тирольскі від 0-78 — 1-18
„ дитячі капелюшки моряків бо-
брові в різних барвах, від 1-98.

ПАРАСОЛІ

з зе-
ліз-
ними

руч-
ка-
ми

з чистого шовку від 3-— — 6-—
на-пів пі . . . 1-38 — 1-98.
з чистої вовни . . . 1-58 — 2-18.
на-пів з вовни . . . 0-98 — 1-58.
з вишкескими дерев-
яними ручками від 0-75 — 1-90.

Великий вибір
ПАРАСОЛІВ
полотняних.

Найновіші АНГЛІЙСЬКІ
ПАЛИЧКИ.

Величезний
вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладкі від 1-10 поч.
з фалдами . . . 1-38 „
„ галтовані . . . 1-58 „

КАЛІСОНИ

з найліпшого Gradі-полотня,
французького крою від 0-98 поч.
Корсетки для мужчин, гладкі,
галтовані, білі і в різних бар-
вах, від 0-18 ар. поч.

Льняні хусточки в модних
барвах,
12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-50 — 3-—.

КОВНІРИ

і МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, поцвірі,
6 штук 1-80.
Маншети, II. сорти, поцвірі,
6 штук 1-30.
Ковніри I. сорти, поцвірі,
6 штук 1-95.
Ковніри II. сорти, поцвірі,
6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців
6 штук 0-80.

світлами транспортовати, і її ціну обнижати до границь неможливих, а в боротьбі економічній, яка тогди стане ся всесвітною, утримають ся на верху ті краї, що, ближше Росії положені, в достарчуванню продуктів промислу на захід покажуть ся кріпкі.

Державами, котрі тут входять можуть в рахунок, єсть Австрія і Німеччина, — але і кожда з них з окрема, з виключенем другої. Від оглядної бо політики торговельної залежить, куди зверне ся головний живчик трансконтинентального транспорту Азії і Європи: чи через північні провінції Австрії, чи з цілковитим поминенем тих же єдино через північну Німеччину; чи Австрія з сего велитного торговельного руху, який небавом з далеким виходом мусить настати, зискає львину частку для вивозу продуктів індустрії, без котрих далекий захід не обійде ся; чи нерішучою, непроворною торговельною політикою дасть ся добровільно відокремити, господарно випередити і побити Німеччиною, побачимо в недалекій будучности.

Яку-ж роль займе в тих недалеких господарно-торговельних перегонах Галичина і Буковина, найближші по Росії сходови? Будь ми краєм індустрічним, яким стали ся за 30 літ самоуправи Угри, будучність нашого краю в сій боротьбі була би не то не без виходу, але могла би стати ся світлом, коли Австрія зуміє використати торговельно безпосереднє сусідство Росії. Але на всякий спосіб, без ніякої індустрії, єсть край наш в сій господарсько-політичній боротьбі засуджений на совершенний господарський упадок. Збіже, одинокий значніший продукт краю, буде через трансконтинентальний європейсько-азійський рух торговельний ще більше обезцінене, ніж досі, навіть і тогди, хотів би держава хотіла галицьке рільництво боронити охоронними цінами від заграничного збіжа. А до сего обезцінення причинить ся і різниця в валюті, котра в цілій Азії єсть срібна, коли у нас наважено ся, головни при помочі голосів „польського кола“, на золоту валюту, в часі коли біляне виплат Австрії виносить в найлучших літах, після Monatschrift f. chr. Sozialreform 30, а звичайно до 100 мільонів зол. річного недобору; в

часі, коли з титулу державних довгів платити Австрія самій заграниці около 200 мільонів річного проценту.

Погана проте перспектива жде в недалекій будучности під взглядом економічним Галичину і Буковину; тим сумнішнє, чим незручніше поведе Австрія торговельну політику з Росією зі взгляду на трансконтинентальну сибірську залізницю. Край збере тогди оплакані плоди своєї 30-літньої автономії; автономії, котра мимо домінуючого становища польської делегації у Відні занебала до крайности розвій індустрії у власній вітчизні, спинаючи рівночасно сили цілого другого руского народу від офіційального співділяння в сїм напрямі. (Буковина находити ся в зовсім подібнім положенні).

Що-ж жде нас правдоподібно в недалекій часі? Дальший упадок цін збіжа, і крайне скрізь зубожінє. Первою жертвою упаде більша посілість, доведена через конкуренцію збіжа сибірською залізницею до невиклатности своїх довгів, до банкрутства. Се однак не було би може великим господарським злом для населення краю, котре сходить чим раз більше на безземельний пролетаріят; бо сею дорогою було би уможливлене природне розв'язанє аграрного у нас питання: просторі лани, що находити ся днес в посіданні немногих, і не достарчають безземельному селянському пролетаріатови достаточної праці, перейшли би природною дорогою купна в руки тисячів родин, що уживали би їх довгі ще часи до сита. Коли край стратить кілька соток економічних нездарів і їх місце, дорогою природного розвою річей, займуть тисячі родин чинних, працьовитих, се буде для краю, для его суспільности зиском: криза господарська, яка небавом по викінченню сибірської залізниці мусить для Галичини і Буковини наступити, стане ся добром для її населення о стільки, що оно дорогою купна збанкрутованих більших посілостей примножить собі землі, а з нею поживи для себе і своїх, — коли буде можливе до купна сих земель. В противнім разі не працюючий народ, а Юдеї овладіють ними.

На сю то обставину належить нам, закінчаючи сю статю, звернути головну увагу. Заким настане остра криза, мине

може ще і десятка літ; а за той час треба нам ділати всю, що в наших силах, щоб самопомочю зділати працюючий селяський нарід до наспівуючого колись купна земель господарно сильним. Привчене до лучшої рільної господарки, повільне а кріпке підготовлене розумною годівлю і випасу худоби, культурою трав і коничів: привчене до ощадности за для призибання гроша, коли криза наступить; закладане скрізь добре організованих селяських щадниць і кас позичкових, громаджене руских капіталів в руских індустріях, — се були би способи, підготовляючі руске населення краю до спокійного виживання сєї кризи.

Прапор.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 1. вересня 1897.

Дячого панське збіже платити ся дорожше як хлонське? Про се пише о. Гладкович з Любачева в „Дзві“ так: Поміняю вже тоє, що через національну господарку двори виготовують лише насінє, але беру на увагу вже той стан річ, який є, що різниця меж ціною двірського а хлонського збіжа надто велика. І так: коли двір бере за 100 кіло ішениці 7 зр. 50 кр., то хлон не возьме як 6 зр. або й менше. Чому-ж оно так? Двір, коли загодить збіже на продаж, ніє на віяльни, вимизнує, а єсли ще трафить ся хонта, то циліндує; хлон звіє сідлячкою або шуфелею, трохи підчинить на решеті і таке зерно, нераз на половину а хонтою, везе на продаж. Двір має звичко сталого купця, котрий купує сотками кірців з першої руки; хлон продає по чверті або по кірчикова фактори маломісточковому, той меньшому купцеві, а той доперва, зібравши 100 кірців, гуртівничови, так що на хлонськєм збіжжє чотири або п'ять купців мусить заробити. Двір вицікує найчастіше хвилі, коли збіже найбільше платить; хлон продає, коли мусить, т. є. коли прийде екзекуція за податок, а в той час жиди самі ціну собі устанавлюють і хоч в тім часі, т. є. в осени збіже найтаньше, они ще єї знижують. Коли додати, що двір має свою вагу, має людий розуміючих ся на вазі, а хлон міряє чвертями, спускає ся на вагу і ретельність жиди, а той так важить, що нераз і 5 і 6 чверток йде на 100 кіло, та виходить з того, що хлон продає збіже ще таньше, як єму дає ся. Отже для зарадки тому є доконечне, щоб громади позарієка-

Безсильні однак та боязкі майже замовкали, коли заревіла она своїм титанічним горлом.

— Буде біда! — застогнав Мортко, тулячись між нами.

На домір всего западала ніч, наші одинокі приятелі, стовни-дороговкази стали усуватися з виду.

— Мортку! — крикнув я, — дивись небже, щоб єще з завіздки до Лімниці дібратись.

Дорогу нашу перерізувала ріка Лімниця, з милою дорогою, від містечка, з котрого ми вїхали.

— Я то сам знаю, — відказав Мортко, тедляючи важками, — але як ту добитись, кінь бриде в снігу по самий живіт.

Заким ми до Лімниці доїхали, запада темна ніч; вихор не уставав ані на хвилину. На Лімниці — нашої найбільшої журби — не було мосту; оєйна повин зірвала і не встигли були єще направити. Обобіч ріки піднимались береги високі, котрі доперва далеко — далеко низом знижались рівно з полем, і туди можна було літом поронити, зимою ледом на другий бік перелазити. На всякий случай треба було зїзджати з гостинця якої чверть милі. Звичайною порою не було ніякого клопоту: дорога проєта, слїдна, втерта; але тепер засипана снігом, зрівняна з

полем, наче стрихулем, надто темна ніч, — Мортко мав чого боятись.

— Зїзджай! — кажу до Мортка, коли стали над зїздом.

— Бою ся, — відповів Мортко дрожащим голосом. — Хоч зїзьте та допоможіть коня звести в долину!

Я скочив з саний майже по пояс в сніг і поміг Морткови звести коня. Наче викидаючи єє хвилі бухнув вітер з цілою силою і засипав нас цілою купою снігу. Ми схоронились на сани, кінь пішов самоходом, важко вибиваючись з снігу, наче глибоких вирів.

По півгодинній їзді — кінь став. Ми піднялись; на чудо-диво, кінь стояв при зїзді, в тім самім місці, де ми его звели.

— Агі! — крикнув Мортко з додатком копн жидівських прокльонів, і яв обладати коня батою.

— Дивись — кажу — на ріку, (котрої я сам не бачив) і їдь під таким острым кутом до неї, тримаючись все звільна на право.

Кінь рушає знов. Ми вже не крились перед заверухою, котра мало що не перевертала нашим дряхлим судном, але вдивлялись перед і побіч себе, щоб, не дай Боже, не звалитись в ріку. Дивились дуже нильно; кінь, здалось, ішов

добре; за якийсь час — став в тім самім місці, де і передше.

— Блауд! блауд! — крикнув забобонний жидок, хватаючись за голову.

— Я вже не рушусь звідси, ні за що в світі, я вертаю назад!

Яв кричати і ридати, як мала дитина. На его крик обїзвались голоєи з задку; явсь Німці вїхали до млина, і за ними, ми перебрались на другий бік.

— Який-же ту блауд? — питаю абентежевого заспаного Мортка.

— Ну, ви его не бачили, але а бачив, так ми дай Боже... — Заукав ся однак, може перший раз в житю. Але вїхати дальше не хотів за нічо в світі. — Серед такої „заметі“ а запропащу коня, сани, себе, — о нас вже не агадан самолюбний жидок. — Хоч убийте, не поїду.

Годї було змагатись, тим більше, що самі наскрізь перемерзли. Заїхали до корчми. Услужний Мортко виніс солову а саний, постелив серед корчми і ми полягали всі три, як найліпші товариші.

(Дальше буде)

джували шпихлірі, мали млинок громадський та вагу громадську, і так кожний, маючи збіже на продаж, наперед би вицетив належито збіже з хопти, разом зсипав — і могли би в той спосіб провадити продаж en gros, і продавши збіже на свою ретельну вагу, кожний би відобрав свою частку ретельно. Розуміє ся, що кожда так зорганізована громада мусіла би мати і касу пожиткову, щоби в разі наглої потреби, як на податок, конкуренцію, могли люди самі у себе заратувати ся.

Новий міст на Косачівці. На місці землізничої катастрофи під Коломиєю має бути побудований новий, великий міст, котрого план відослано вже до міністерства залізниць у Відні для затвердження. Після того плану новий міст стане в иньшій місці, і то тому, бо старий міст стояв на закруті ріки і цілий напір води бив о одну сторону моста. Будова нового моста в иньшій місці потягне за собою будову нового насипу і вивласнення ґрунтів, що очевидно буде багато коштувати.

Блискавиця між драконами. Підчас нічного маршу вдарилася коло С. Егіді в Стирній блискавиця в ескадрону драгонів, вбила одного коня, вояк впаав і тяжко покалічив ся. Ціла ескадрона просто розлетілася ся. Коні наподохали ся і порозбігали ся через яри і плоти по всіх сторонах. Ніч була дуже темна, отже аж на другий день можна було зловити повтікавші коні. Один ротмістр зломив собі при сій пригоді ногу.

Щедрі жерела нафти відкрито в Старій Веси. в повіті березівській. Дня 24-го с. м. в шибі Лендербанку на селянській ґрунті вибухла рона так сильно, що залила довкруги значний простір та й затамувати її було трудно, бо годі було до шибі приступити. Тенер той шиб видає 140 бочок рони денно. Вість о тім викликала велике оживлене в кругах нафтирів і багато їх явилася в Старій Веси.

Огонь. Дня 30-го серпня вибух о 7-ій годині в-чером у господаря Костя Івановича у Васловівцях, черновецького повіту, з незваної до сї причини огонь. Чоловік і жінка були в полі. Як прийшли до дому, то узріли, що хата і ціле обійсте згоріло. На щасте не було вітру. Люди збігли ся і ратували поближні хати. Дуже небезпечно на селі, коли огонь вибухне, бо нема жадного пожежного знаряддя. Придивити ся тому огнєви і як люди гасять, то най Біг боронить лиш від великого вітру, бо може і ціле село згоріти. Як би кожде село мало хоч пожежну сикавку, то би се багато помогло, бо коловками води годі спинити огонь. Хіба можна ту хату, котра близько огню і ще не знала, ся виратувати.

Потрясаюча драма розіграла ся в Петрі на Угорщині. Властитель дібр Тарка, отець двох дочок, по смерті жінки оженив ся в друге. Переслідувані маточою дівчата в віці 17 і 18 літ пішли на кладовище і повісили ся на однім дереві при гробі своєї матери.

Чоловік — алігатор. В однім місті Сполучених держав північної Америки позавив ся чоловік — алігатор, що своїм видом робить дуже страшне вражінє. Сусіди страшного урода лякаючись его подобою, звернули ся до суду з просьбою, щоби того чоловіка-крокодила або куди спратати, або по просту убити. Діло було розігране на суді, але судия не міг нічого порадити, особливо супроти смиренного і безобидного поведєня обжалованого. Уродови вже 14 літ і не лише его зверхний вигляд нагадує алігатора, але й свист і шипіт, що заступають у него бесіду. То нещасний ідіот, котрий ледви ходить і лишений спосібности членової мови. Одинокі признаки свого убогого мислення проявляє він, коли голод або спрага зачинають его мучити: тоді, щоби звернути на себе увагу, зачинає бити ся в груди. Голова его змарніла і плоска, очі цілком округлі і видом своїм нагадують страшні очі алігатора. Рот відзначає ся нормальною шириною і низиняний масою острих зубів; руки у него плоскі, мало розвинені і скорше подобають на лани алігатора. Чоловік-алігатор дуже любить воду і перебуває в ній довго. Взагалі в тім уроді перевищує ся алігатор, з дуже незначною примішкою чоловіка.

Показує ся однак, що урод родив ся від цілковито нормальних і здорових родичів і при сльдюючих обставинах. Не довго перед его уродженем родичі его, переходячи берегом озера, узріли борбу двох алігаторів. Мати напугала ся сильно і хотіла відвернути ся: але отець бажачучи подразнити жінку, повернув її в сторону страшних звірят і приневолив її глядіти на драчу до кінця, то є до хвилі, коли один алігатор сконав під своїм противником. Сцена та болєстно врзала ся в пам'яті нещасної жінчини і до самих родів переслідували її привиди алігаторів, що збирають ся її пожерти.

Нещаслива пригода. Син Сруля Рудиха, П'осель, з Чудина їхав коло Стражі возом, наложеним бальками, і разом з возом і кінми упав з дороги в ріку Сучаву, де погіб. Причиною нещастя була зла дорога, підмита остатними повенями.

Скромне бажанє. Послїдними часами — читаємо в американській „Свободі“ — наша редакція одержала чимало листів від галицьких Русинів з прошенем, чи не могли де в Америці примістити ся. — Оно би незгірше було, як би у нас в Америці знайшло ся таке догідне приміщенє для інтелігентних Русинів, котрі би щиро трудили ся для добра нашого руського робітника, тільки біда, що нема їх де примістити, хіба би до майнів, копати угле, а там здає ся не мали би охоти. — Та от недавно одержали ми від одного податкового ад'юнкта письмо з дуже скромним прошенем. Просить він нашу редакцію, щоби була ему ласкава вишукати дівчину, котра би мала тільки 50 тисяч доларів. Прикмети того чоловіка такі: Є середнього росту, вус у него білий, а сьпіває тенором другим або басом. Коли-б знайшла ся така дівчина з маєтком, то пришло сєйчас фотографію, але доти не прийде, доки маєток не буде заінтабульований по половині. — Він би, той руский панок, і в Галичині зробив кар'єру, та що не може знести сидячого життя, тому рішив ся на той крок, щоб перебрати ся за море! — О так, розуміє ся, ту в Америці лиш ждуть на таких, котрі-б хотіли захити легким житєм, бо ту певно своїх дармогравів не мають...

„Щасти Боже Феліксови Форі!“ В Петербурзі вийшла брошура „Фелікс Фор“ (очерк К. Герула), видана з нагоди гостини президента французької республіки в Петербурзі. Брошура містить житєпис Форі і сама собою для нас не замінна. Але замінне ось що: На кольорованій окладині бачимо червоно-синими буквами вилечатані привіти на славянських мовах, а серед тих на другім місці також в мові русько-українській: „Щасти Боже Феліксови Форі!“ (правильною фонетичною-росийською) зараз по першій великоруській „Давьдравствуеть Фелікс Фор!“ а повнєше польскої, чеської, болгарської, сербської і хорватської. — А у споду „Дозволено ценз. Спб., 24 Іюля 1897 г.“

З недавніх часів. Kuryer stanisławowski пише о однім бузнім вояку австрійським Миколі Крамарекі, родом з Кутів: „За час своєї 14-літньої служби (від 1851 до 1865 р.) у війську, іменно в 24-ім (коломийським) полку піхоти дістав Крамарекій 21.000 різок і 1.280 буків. Ми оглядали ориґінальний документ, в котрім військові власті старанно вписували кожду порцію дану Крамарекі, а на доказ видержимости его подаємо цифри: Дня 20, червня 1851 р., з кількатижнів по вступленю до служби, дістав 2400 різок, того самого року 8-го листопада 3600 різок, 1-го грудня 45 буків, а 27. грудня 4800 різок. В 1825 році 11. сїчня дістав 5400 різок а 21 сїчня 60 буків, відтак в часі півстрєті місяця 13.800 різок і 105 буків. При вступленю з війська дістав на прощанє 165 буків. Крім тілесних кар Крамарекій відсидів за всякі провини 28 місяців і 23 дні в арештах військових. Взагалі був караний 63 рази (з того 23 рази на тілі), а то: за дезиртирку сїм а за крадіж одиннадцять разів. В 60-ім році життя Крамарекі, цілком здорового, обжаловано вісімнадцять раз за злочин крадежи, а засуджений на чотиролітню вазницю, номер у вазниці.“

Горалєнь в Галичині єсть 654. Наші горалєні переважно рільничі а не фабричні, продавають підчас руху свого через вісім місяців

пересїчно 4 гектолїтри спиритусу денно, або через період двох третин року всї разом дуже поважну суму 62,784.000 літрів алькоголю. Вже то у нас промисл горівчаний процвітає...

Пчоли на продаж має. Іван Глипка в Рогізні коло стациї Садаґури.

Складки. На „Народний Дім“ в Чернівцях жертвували о. Іван Ших 1 зр. 57 кр., вп. Завадюк 1 зр., Н. Бартошевський 10 зр., Ник. Спинул 2 зр., Іл. Бойчук 1 зр., дрібними датками, зібраними на іменинах п. Омеляна Манастирського, 1 зр. 39 кр. — Вкладки яко члєни зложили: вп. Віктор Івасюк 26 зр., Андрій Зугасевич 2 зр., П. Войновський 2 зр., Вас. Турушанко 5 зр., Ів. Бажанський 2 зр., Н. Спинул 3 зр., Вас. Стефюк 1 зр., Никорович ґр. 25 зр., О. Лучинський 4 зр. — На бурсу прислали яко жертву вп. П. Войновський 2 зр., Андр. Зугасевич 1 зр., Попович в Дорні 10 зр., др. Ів. Гробельський 10 зр., черновецька громада 8 зр. 50 кр. За сї складки, зложені в часі від 23-го серпня до 1-го вересня, складає виділ „Народного Дому“ сердечне Спаси-біг!

Професор: „Гриньку! Скажи мені, що зробив Господь Бог потім як шестого дня уалнив з чоловіка з глини?“

Гринько: „Вмив собі руки.“

— Що там таке провадите на шнурку?

— Слоня.

— Якто слоня, адже-ж то осел!

— То чому-ж мене дурню питаєш?

— Бо мені дивним видавало ся, щоби осел провадив осла.

Мати: — Як не посидиш, Івасю-спокійно, то дістанеш від мене і від тата в шкуру.

Івась: — Овва, велика мені штука! Двох на одного!

Наставник до робітника: — Ви мені зовсім не подобаєте ся. Бо як уважаєте себе за те саме, що й я, то ви великий осел.

П.: Чоловіче, та на що ту миску тримаєте в постелі?

В.: То пам'ятка по моїй небіжці жінці. Місяць перед смертю ще кинула мені та добра душа нею в голову.

— Слухай-но, кельнер, таж ти мені дав до їдженя таке яйце, з котрого не вдовзі мало виклювати ся мале курятко.

— Пст, не говоріть так голосно, бо як почує господар реставрації то почислить вам за курятко.

А. — Коли тільки вертаю до хати з шинку, все зминаю собі голову, аби мене не боліла.

Б. — Мені тоту прислугу робить сама жінка.

Різьбяр зробив фіґурку Христа і ніє до сьвященника на приходство. По дорозі вступив до корчми на склянку і спер фіґурку о стїну коло вікна. В тім подув вітер, фіґурка звалилася і збила вікно. Пошкрабав ся різьбяр в потилицю тай говорить: — Ти мене сотворив, а тебе зробив, але хто заплатить за вікно?

У чин капраль рекрута екзецирки. Бідного рекрута збили, що не міг дальше ані одного слова спам'ятати. Розгніваний капраль питає:

— Ти, рекрутське ухо, скажи мені, на що маєш голову?

— Мельдую послухно, пане капраль, щоби було на чім чакло носити.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з осторожністю лише флаш-
ки зі знамем охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.
Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отці

друксорти шкільніяк найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulnach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до
каталогів і тажневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	<u>819</u>	[*] 854	[*] 1232	<u>404</u>	[*] 1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	<u>1148</u>	[*] 351	[*] 832	—	[*] 635
до Садагури, Воля, По- всесі ці	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карапча, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що півтірка і п'ятниця.

з **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	<u>612</u>	<u>805</u>
-----------------------	-----	------	-----	------------	------------

з **Гатни**

до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	<u>1010</u>	201	—	—	—
---	-------------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	<u>327</u>	630	1009	216	718
---------------------	------------	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Молдавиць	<u>346</u>	647	913	1132	250
----------------------------	------------	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

з **Карапча**

до Чудина н. С.	854	1007	<u>615</u>	—	—
-------------------------	-----	------	------------	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.

ПРИХОДЯТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	<u>1128</u>	[*] 320	[*] 757	<u>811</u>	[*] 610
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокою	—	[*] 809	[*] 1212	<u>350</u>	[*] 1000
з Новоселиць, Воля, Са- дагури	—	1118	950	—	—

до **Глібоки**

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапча	635	1037	<u>800</u>	—	—
---	-----	------	------------	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапча тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	<u>542</u>	<u>855</u>	115	550	<u>747</u>
----------------------	------------	------------	-----	-----	------------

до **Гатни**

з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Качики	<u>1258</u>	<u>625</u>	—	—	—
---	-------------	------------	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	<u>442</u>	842	130	<u>630</u>	<u>837</u>
--------------------	------------	-----	-----	------------	------------

до **Вами**

з Рус-Молдавиць	842	<u>1259</u>	204	<u>322</u>	<u>545</u>	<u>905</u>
---------------------------	-----	-------------	-----	------------	------------	------------

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

до **Карапча**

з Чудина н. С.	<u>555</u>	<u>545</u>	—	—	—
------------------------	------------	------------	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський їде о 46 минут пізніше
від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечором до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркну-
нем минут.

Хто хоче мати

добру і дешево

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожадує. Нові продаю дешево як
всюди, а употреблені, ще добре уде-
ржані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
иплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за реперацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю туго безплатно через цілий рік.

Русина, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
сина і обслужу Ває по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. ве-
лікопільській (Bahnhofstrasse) ч. 26.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

закладена д-ром Гр. Величком, згідно товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній закладі
Андрія Андрійовича у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-
ної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,

а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пер-
есилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий: купуйте
чиме скорше!

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отці свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

„Дністер“

товариство взаємних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинове руске товариство
асекураційне, обезпечує будинок, світ, госпо-
дарські знаряди, збіжжя в зерні і соломі, сіно
в стогах і будинках против шкідливого огне-
вих за можливо найнижньою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї
діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31-го грудня
1896 виносять: фонд основний 50.000 зр.,
фонд резервний 54731 зр. 40 кр., резерва
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Школи ліквідують ся і виплачують ся сейчас по
пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 від-
шкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
ємних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристніший успіх і надлежний і квітє в руских
ліній.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є асигнований, прийматиме ся.

Пам'ятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцією відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровица ч. 2.
Передплата
10 ар.

Славяни горою!

Так як минушого тижня найбільше говорилося о скликанні гр. Бадені спільній чесько-німецькій конференції, так знов сего тижня пишуть і говорять про нараду ексективного комітету парламентарної більшості, що відбулася в середу у Відні.

Вже коли гр. Бадені розіслав був запрошення на неуряду чесько-німецьку конференцію, донесли телеграми, що ексективний комітет парламентарної більшості має наважуватися зійти на запрошене найстаршого віком презеса кола польського п. Яворського на спільну нараду. І хоч Narodni Listy чомусь писали, що ще день тої наради не є устанавлений, то таки зараз потім вислав п. Яворський предсідателям поодиноким клубів, що складають парламентарну більшість, таке запрошення:

„Маю честь запросити Вашу Благородність на нараду предсідателів більшості на середу, дня 1-го вересня, 11 год. перед полуднем в сали клубу польського. Звольте повідомити о сій ласкаво своїх членів парламентарної комісії.“

Тим отже зновалося то, що було передсказане, а іменню що тепер парламентарна більшість рішила ся взяти керму державних справ у власні руки і повести правительству гр. Баденіого туди, куди оно вже давно повинно було прямувати. Передовсім розходить ся о унеможливленні німецької обструкції. Як се має наступити, про се не маємо жадної певної

вісти; одна чеська газета пише так: „Питане се буде розв'язане так, що більшість парламентарна притім не буде ангажована. Коли ся вість з Відня справдиться, то наступила би для Німців справді несподіванка, супроти котрої всякі поголоски мусіли-б затихнути.“ Се виглядає трохи таємничо, і тому треба сї слова чеської газети прийняти з всякою резервою.

Про пляни більшості парламентарної пишуть молодочеські Narodni Listy так: „Проводирам правниці мусить передовсім іти о се, щоб вже раз повалити централістичну систему, а правительству гр. Баденіого нехай без надумування і проволоки постановить рішучу і відповідну зміну конституції в напрямі федералізму, автономії і рівноправності. Перше слово, яке правительству повинно почути на засіданні ексективного комітету, є: „Зробіть кінець німецькій анархії в Чехії!“ З тим стоїть у зв'язи усунення старого, централістичного, бюрократичного апарату. Без пощади мусить ся усунути в бюрократії ті елементи, котрі отверто против волі більшості народностей держать з німецькими обструкціями і шкідниками Австрії. Лише так можна Австрію поставити в ряд задоволених вільних націй.“

Зі слів головного органу Молодочехів можна вносити, що Молодочехи будуть домагатися основної зміни в адміністрації державній, котра мусить наступити коли не зараз, то з часом. Означало би се заміну германізаційної системи на систему цілковитої рівноправності і рівновартності австрійських народів, що доси було лише на папері признано.

Про конференцію, яка відбулася в середу, доносять телеграми от що: В клубі кола польського зійшли ся всі предсідателі клубів парламентарної більшості. Руских послів заступав пос. Барвінський, волоських п. др. Попович. Повитавши зібраних заявив предсідатель ексективного комітету пос. Яворський іменем гр. Баденіого, що правительству рішило ся від тепер операти ся на парламентарній більшості. Зібрані прийняли се заявлене з задоволенням і вибрали субкомітет, котрий має вести переговори з правительством. До того субкомітету належать послы: Герольд, Діпавлі, Фалькенгайн, Шустерчич, Яворський, Попович і Пальфі.

Тільки всемо можемо сьогодні донести о відбувшій ся конференції. Як справа піде далше, залежить від того, як той субкомітет правниці з'уміє взяти правительством в свої руки і переконати его о потребах славянських народів.

У Німців вже тепер наступає свого рода Katzenjammer, що видко з голосів ліберальній праси. Дуже тверезо глядить на справу консервативна Salzburger Chronik, котра так пише:

„Чехи так гороїжуть ся, як би то розходило ся лиш о їх заспокоєні. Їм здає ся, що они тою точкою, около котрої крутять ся ціла Австрія; инші партії більшості парламентарної та й само правительством мають лиш піддати ся чеським цілям, а ті відносини мають знайти вираз в тривалій угоді більшості межі собою і з правительством. Тим має ся недопустити до можливої нової коаліції. Але бо й теперішня більшість не є нічим иншим, лиш

МАТИ.

Оповідання

ГРИГОРІЯ ЦЕГЛИНСЬКОГО.

III.

(Кінець).

На другий день пустились скоро сьвіт в дальшу дорогу. Заверуха трохи надстала, але дорога була препогана: місцями сніжні вали, окопи, місцями гола рінь іжигалась на гостиниці, — проте посувались нога за ногою. Місто на дещату, як було в плані, приїхали до міста аж на першу годину.

На порозі зустріла нас господиня, перелякана, бліда як смерть.

— Хвала Богу, що єсте, — вкинула, — ми ту вже не знали, що починати. Там в хаті — додала з вагою, — чекають на вас.

Ми отворили двері. На Васильковім ліжку сиділа: м а т и. Ми очем своїм не вірили. Підбігли ближше: так она, она... м а т и. Сиділа неподвижно як статуя мраморна, з похиленою до ді головою, з зложенними і спущеними на подолок руками.

На наш вид скрикнула, розпала руки, хотіла піднятися, але не здужала. Видно лиш на силу трималась в сидачій поставі.

— Мамуню! — скрикнув Василь.

— Як ви сюда зайшли? — спитав я.

— Як я сюда зайшла? — повторила тихим, бо гомольним голосом.

— От ішла, ішла, тай зайшла. Сама не знаю, як. Сама не знаю, звідкіля сили взяла. Але, я-б була пішла на кінець сьвіта, щоб лишень вас побачити, поратувати...

Замовкла, втерла слези, по хвили почала далше:

— Як ви виїхали, я приїхала коло вікна і все ми ся адавало, що вас ще бачу. Сиджу, сиджу і так ми аж жалко, так нудно на душі. Положусь, гадаю може перейде. Ледво піднялась, як бухне вітер, як зареве, в мені душа застигла. Я кинулась на двір, в очех ми потемніло: закурило, сьвіта не видно. Ще не вірю собі, вибігаю за хату: заверуха, крий Господи; підносять сніжки, торгас загатою, снігом мече, мов повинь яка. Тамни в собі не маю. Вертаю до хати, плачу, кричу, бігаю як навіжена від кута до кута. А все ви оба, живієснькі мені перед очима. Паду перед образами, і молюсь, молюсь вже так по своєму: Матіонько, кажу, сьвятая, як вже що... то прийми мене, а спаси, спаси лиш діти... Встаю. Здалось мені, притахло трохи. Але де. За хвили, як заві, зашумить, загуде, — заперла в собі дух, прислухуюсь: серед того свисту-шуму, зойку-стону, чую найвиразнійше ваші голоси, голос твій, голос Василька.

Біжу до сусіди, плачу, розказую. Вийшов сусід на двір, та лиш руки заломав: — Хто видів, — каже, — в таку нісоду діти виправляти?

Я вже не всиділа. Кинулась прожогом до хати, хватила хустку і якийсь вимак, вибігла на місто. В місті ні живої душі. Вбігаю до Мортеля, може, гадаю, врозумив ся та не поїхав. Жидівка, як заглянула мене, яла клокотити та проклинаати. — Не клени, — кажу, — я їх ще виратую. Вийшла за місто: Господи, гуде, шумить, реве, клокотить, горами снігом мече. — Пронали мої діти, — кинула сама. Ніщо думати, треба йти, як що..., не дай Боже, може найду, поратую.

Так дійшла до Підгірок, все кимаюм ступаю і накликаючи в голос то тебе, то Василя. Сила разів чую, що зірвалась, жене-доганяє, пітер з заверухою, схилося, скулялося, він перейде поверху, а іду далше.

Дійшла до Вістови. Перешпорталась через ріку так напростень, по-під міст, вилетіла на гору. Чую, вже не можу. Важко. Горачи. Сонно. Сперлась на стовп від телеграфу, відсанути гадаю. Може і здриглась, як зачула чарз, ай найстрашнійший тогди мені голос: рату...у...й, рату...у...й! — То они, певно они! Схопилась, іду. Зайшла до Бодярова. Сьвітить ся в сьвітлі. Вхожу, питаю. — Не дбуло, — кажу, — де би хто в таку люту пускав ся в дорогу? Вибігаю з борчи, і вже не питаючи, люті — не

коаліцією, опертою на взаємній прихильності, крім того з католицько-консервативного становища лібералізм Молодочехів не дуже різниться від лібералізму Німців, а нарешті католицька партія народна приступила до більшості, застерігаючи собі жадання, оперті на засаді своєї програми. З того виходить, що Чехи на конференції правниці не сьміють підносити лиш свої жадання, але мусять поступати солідарно і з другими партіями більшості, особливо же мусять задокументувати свою правдолюбивість, свободолубність і справедливість супроти католицько-консервативної партії. Аж тогди буде могла скріпити ся і більшість сама в собі і її відносини до правительства.

Тепер всі вичікують нетерпеливо близьких відомостей про те, що діє ся у Відні.

Чехи, Поляки, Русини, Словінці, Хорвати і уміркована частина німецьких послів враз з гореткою Румунів засіли до одного стола, щоби сказати своє слово. Сторонництво ладу, що вивісило на прапорі своїм повну рівноправність всіх народів австрійських, має повзати ухвалу, що належало би зробити в сій рішучій хвили? Ухвалам годі пересуджувати. Але ухвали западуть. А не можуть сї ухвали бути иншими від основної програми, на якій стало сторонництво зразу. Згадані представителі народів австрійських звязані з собою не лише словом, але і принципами. Їх не розібе ніяка сила. Становище їх супроти правительства ясне. Розходить ся лише о те, чи правительство, наділене опять повним довірем від корони, схоче зблизити ся до теперішньої більшості парламентної, чи возьме участь в її нарадах і чи піддасть ся її ухвалам?

Крок вперед мусить бути зроблений. О нових переговорах з обструкцією годі думати по тільки невдачних пробах. Скорше треба подумати о способах, як би машину державну пустити наново в рух. Парламент має до порішення важні справи, що не терплять проволочки. Вибір делега-

ють, сніг — не сніг, вітер — не вітер, іду, іду, над досвітлом побачила Станіслав. Не питаючи нічого, впадаю сюди.

— Нема! — кажуть. Що далі з мною сталося, не знаю...

— Як почули що вас нема, — доказала господиня, — уявили як неживі. Ми їх внесли до хати, положили на ліжку, подали гербати. Не тунули нічого. За хвили зірвались, тай все лиш: — де діти, де діти? — каикали аж досі...

Василь як стій припав до матери, ридючи в голос. Вей ми присутні не могли здержатись від сліз.

— Але коли ви вже є, — кінчила мати піднесеним, наче сльозним голосом, — то хвалити Господа, хвала Тобі, матиновко найсвятійша, щось послухала моєї молитви... Скінчила якоюсь тихою, довгою, довгою молитвою.

По трех днях вернула на своє домівство. На сїм закінчив товариш своє оповідане. — Я вам розказав, — додав товариш, бо знаю, що ви се й другим розкажете, красне, складніше, чим я.

Я вволив волю дорогого товариша. Чей і йому буде мило отес прочитати!

В Підгайчиках під Зборовом.

17. серпня 1897.

цій, провізорія угодова з Угорщиною, бюджет державний на 1898 р. і, що найважливіше, дождані народами австрійськими реформи соціально-економічні мусять бути довершені. Поодинокі сторонництва можуть усеуватись від виконуваних своїх обов'язків, можуть бавити ся в опозицію і спинювати позитивну роботу, але правительству не вільно стояти з заложенними руками. А рівно-ж не вільно йому капітулювати перед обструкційними меншостями парламентарними. Австрія потребує енергічного правительства, не лише кабінету...

Тож на конференції правниці мусять бути обговорені і ті средства тактичні, яких треба буде ужити на змагане обструкції.

Тільки-ж одно мусить скоалізована правниця засібно мати на оці, а се одно містить ся в словах: повна справедливість для всіх. Инакше не ворожимо нинішній більшості довгого життя. Русини, Словінці та Хорвати мусять одержати запоруку на повну рівноправність. Без переведення рівноправності рівночасно з розширенням автономії країв коронних послам згаданих меншостей національних не вільно іти за одно з Чехами та Поляками. Егоїзм національний не може в тій акції мати місця для себе. Члени коаліції мусять уважатись за рівновартні елементи. Всяке збочене від засади рівноправності і рівновартності буде зародом смерті для теперішньої більшості. А треба притім зазначити, що Русини, Словінці і Хорвати звязані з собою окремим словом і що всяку кривду будуть відчувати солідарно. Більшість теперішня має в руках своїх керму держави, але під усливем, що не зрозуміє своєї задачі односторонньо і не буде правитись національним егоїзмом.

Німці ждуть лише на ту хвилину, в котрій би більшість теперішня сама в собі розпала ся. Її невідгідна солідарність Славян австрійських. Але для того самого треба дбати, щоби ніхто з Славян не дав причини до розбиття щасливого союзу...

Більше правди!

Таких безличних противників, як наша „Буковина“ має в самих Чернівцях, инші руські часописи ніколи не мали і не мають. Як вмовлять перше в себе, а відтак в читателів, що щось так єсть у Русинів, а не інакше, то хоч би їх „Буковина“ побивала їх-же власними аргументами (як се она часто робила), они все торочать те саме аж до змудження. Очевидна річ, з такими противниками чесна полеміка не можлива, — се люди, котрих не можна інакше назвати, лише безхарактерними, бо поминають мовчки всю чесну оборону напастованого ними чоловіка і обходять ся з ним зовсім по розбишакці. А така в більшій частині вся праса черновецька, що має з нами діло. Не диво, коли она у чесних людей має славу, якої їй ніхто не позавидує... Ми розуміємо, що друга нація або друга партія має таке саме право, як ми, бороти ся з противниками; але коли в борбі уживає розбишакських способів, то їй місце не між культурними людьми, тільки між канібадами.

Довгі часи ми вели полеміки з Буков. Відомостями, Прав. Буковиною, Buk. Post, Buk. Rundschau і Gazet-ою Polsk-ою; не зрікаємо ся і на будуче в потребі зазначити своє становище; але тепер маємо вже досвід, що ті полеміки остільки минають ся з ціллю, що згадані газети, позбувши ся всякого почуття справедливості, ніколи не познайомлюють своїх читателів з доказами противника, н. пр. „Буковини“. В такім випадку наші полеміки не мають рації, хіба остільки, оскільки мають вплив на нашу публіку. Нанастовані ріжними газетами і з Галичини і з Буковини, ми — як би схотіли відповідати на всі напасти — не могли би нічого кращого й подавати, як самі полеміки. А се, хоч кому, а надійсть.

Недавно закінчили ми двомісячну суперечку з Gazet-ою polsk-ою. Хто читав дотичні статті Gaz. P. а „Буковини“, той знає, що в тих суперечках виграв. Полеміка йшла crescendo; на закінченні „Буковина“ ужила слів ір. Тарновського і самої Gaz. P. і думала, що вже тим затає широкий рот свого противника; коли-ж се не помогло, то й махнула рукою, бо впрочім не йшла річ закладати дим поправи для несовісних противників; наше діло — наш нарід і его порава передовсім.

Але черновецькі газети, як то они звичайно не мають о чім писати і пусті, як-бубон, ще й по нинішній день займають ся нами більше, ніж своїми партіями. І що они тепер пишуть? Перше казали, що буковинських народовців-Русинів лише мала горстка, що в них сили нема і годі з ними чилити ся; нині-ж накликають неї земні і небесні сили против нас на поміч, бо кажуть, що ми цілком певно готові перевернути цілу Буковину до гори коренем, т. є. що в нас велика сила. Така то їх метода; в їх очах ми раз слабі діти, другий раз зорганізовані гайдамаки, відповідно до того, як треба правительству нас представити, аби щось для себе видерти або на нас накласти переслідованя. Ту методу так видно ясно, що чудувати ся треба найменше в полеміках наших противників.

Gazeta polska каже тепер, що „Буковина“, читана інтелігенцією, вже не підпирає отверто діяльності „Праці“, але агітацію сего радикально-соціалістичного народного органу покриває дискретною мовчанкою. А се має бути заслугою діянця посла д-ра Стефановича. Як би „Буковина“ була органом п. Стефановича і всіх вірмено-польських діланців, то тогді могли би жадати від „Буковини“ підпирання своїх інтересів; коли-ж так не є, то хоч би она вислала цілу депутацію до нашої редакції, то їм нічого не помогло би. Що найбільше, ми би їм порадили подбати о здоровійшій відносині по инших черновецьких редакціях...

Gaz. polska чує ся, що ми мовчимо, а сама подає маніфест „Праці“ без коментаря, бо — каже — „зі своєї сторони ми вичерпали всі средства публіцистичні і в дальшій полеміці з руськими агітаторами не бачимо жадного пожитку для справи.“

Ależ, panie dobrodzieju! Цілком з тої самої причини ми вже давніше повинні з вами полеміку, бо szkoda czasu i atłasu! Адже редакція „Буковини“ не є на те, щоби пи. Коляковського, Мустацу, Крушинського і всіх їх приятелів, православних Мошків та Гершків, учила розуму. Ми маємо свою роботу, а як ми її робимо, чи собі на шкоду, чи на користь, то за то нікого не заболить голова, тільки нас. Одно лиш твердо знаємо, що небагом скінчать ся вже на Буковині часи панованя політичних мантіїв, бо

заговорить нарід, а его слово буде тверде і важке. Що то слово вийде від нашого руского народу, то най нам приносить лише честь!

НОВИНИ.

Чернівці, дня 2. вересня 1897.

Краєвий президент гр. Гоес виїхав сьогодні зраня в службових справах до Серету.

Іменование. Ротмістром жандармерії в Чернівцях іменованій ротмістр з Зальцбурга Кароль Каспер.

З фінансової дирекції. Концепіст Генрик Бріхте іменованій фінансовим комісарем в Чернівцях.

Відзначене. Ротмістр жандармерії Аальой Шваб одержав з нагоди перенесення в стан євучинку золотий хрест заслуги з короною.

В гр. пр. реальній школі в Чернівцях відбуваються тепер випси. Вступні іспити відбудуться в днях 4-го, 6-го і 7-го с. м., дня 8-го с. м. отворить ся шкільний рік торжественним богослуженням, а дня 9-го с. м. починає ся правильна наука.

Перенесене. Професор Отто Маєр перенесений з низшої гімназії в Чернівцях до тугейшої висшої гімназії.

З черновецького університету. В році 1897/98 складає ся академічний сенат з слідуєчих професорів: ректором є проф. др. Сидір Гільберг; профектором др. Юлій Рошман-Гербург; деканом теологічного факультету Констанція Попович, правничого факультету др. Франц Гавке, а філософічного факультету др. Антія Пухта. На теологічній факультеті ще не обсаджена між иньшими також катедра практичного богословія з рускою викладавою мовою.

З державних залізниць. Довідємо ся з достовірного жерела, що з днем 1-го мая 1898 будуть теперішні поїзди 303 і 304 перемінені на особові поїзди і будуть мати сполучення з львівськими поїздами 3 і 4. Натомість блискавичні поїзди Відень-Львів чч. 5 і 6 будуть їхати аж до Іссаї, так що з Чернівців до Відня можна буде дістатися за 18 годин. Се мало би чималий вплив на торговельні відносини нашого краю, котрий все ще трактують по мачошньому в справах залізничних.

Побирання податків. Як звісно, відбирають тепер громади державні податки від сторін в порученім крузі ділання і не подучають за се діловодство ніякої заплати. Страйк німецьких громад в Чехах, котрі перестали виконувати службу в порученім крузі ділання, присудував міністерство фінансів до виготовлення законопроекту, силою котрого громади будуть подучати за стягання державних податків заплату. Законопроект сей предложить правительству в найближшій засіданю ради державної, о чім повідомлено вже міську раду міста Праги, котра звернула ся була в міністерство о управильнене сего діла.

Український театр М. Кропивницького в Петербурзі (в саді „Аркadia“) устроїв дня 28-го серпня представлєне в паміть Івана Котляревського і ціле зложено з творів автора перелицьованою „Енеїди“. Побіж відіграня драматичних штук взято в програму також відчитанє кількох уривків з „Енеїди“. Відчитав славно знаний з декламацийного таланту сам п. Кропивницький. „Новое Время“ констатує, що се перший раз в Петербурзі було відчитанє з Котляревського, а треба знати, в Росії артистичне відчитуванє безтеатральных утворів є річчю дуже в звичаю.

Преміюване письменськи-Украївки. В 1895 році розписало київське літературно-артистичне товариство конкурс на утвор літературний. Зміж одинадцяти утворів, присланих на

конкурс, узнано два заслугоуючими в рівній мірі на премію. Один з них має заголовок „Струни“, надісланий під девізою Gutta cavat lapidem. По отвореню конверти показало ся, що автором „Струн“ є знана в нашій літературі молода письменелька Леся Українка (псевдонім). Нагорода — золотий жетон — буде видана, як пишуть київські дневники, в осени на загальнім зборі товариства.

Чех о Русинах. Звістний прихильник Русинів, д. Франтішек Ржегорж оголосив дві нові статі о Русинах в фейлетоні пражского молодческого дневника Narodni Listy ч. 216 з 6. серпня 1897. знаходимо его студійку „Bojko-ve.“ Prispěvek (причинок) к rusinske lidovede (людознавства) Karpat, а в пражскім ілюстрованім тижневнику Svetozor студійку Halickorus-ku topečnyk. Щирій друг нашого народу п. Фр. Ржегорж справді невтомимо трудить ся дальше для оізнаня Чехів з Русинами через літературу. Спаси-Біг за те брагови-Чехови! — не перестанемо повтаряти по кождім новім его труді на тім полі.

До сумлін професорских! 55.000 матерій підписали відозву до професорів німецьких університетів в справі вихованя молодіжи. Німецькі матери жалують ся, що моральність їх синів зменьшає ся з кождим днем, що шляхотнійші зароди гинуть в гулянім житю молодих людей, що професори за мало звертають уваги на той сумний обав, усяправедливляючи се тим, що молодіж має привідей гуляти ся. Але ся засада причиняє ся до згуби молодіжи. „Розгульне жите в молодости — кажуть матери — є причиною пізнійших нещастя в родиннім житю, відбивають ся на жінках, дітях і внуках. Ми не хочемо, щоби мужі наших доньок, щоби наші сини, діткинені хоробами, вносили вестид і нещастя в доми, до котрих входять під заслоною любови і приязни яко будучі господарі. Звертаємо ся до вас з просьбою: допоможіть нам!“ Ся відозва дуже характеристична і зло мусить робити великі спустошення, коли німецькі матери рідважили ся публично виступити в такий формі і в такім великим числі. А в нас чи не так само оно?

Розслідин Запорожа, Д. І. Евариц-кий, член „Імператорского русского археограф. общества“, переводить тепер розкопи курганів в поєлоости генерала А. Н. Синельникова в херсоньскім уїзді. Судячи після перших находок, результати розкопок будуть дуже цікаві.

Звірєке убійство. В Шафлярах коло Закопаного — як доносять до польских часописів — убив провінатор Герш Фербер селянина, що в селі відбував нічну варту. Причиною убійства мав бути страх, щоби вартівник не доніс екарбовим властям, що Фербер перевозить потайки спиртусе. Нещастній жертві вирізано азик і вбито в горло кілок. Злочину допустив ся Фербер при помочи своїх двох синів. Всіх трех убійників арештовано.

Весела смерть. В Тексас, провінції Сполучених Держав, засудили одного збродняра на смерть через повішенє. Та місто трагічної сцени, скінчила ся тотя смерть досить весело і смішно. Той збродняр просив, щоби ему не відмовили послідної просьби т. є. щоби міг запросити до себе кількох приятелів. Діставши на се позволенє, написав він 60 карт з таким запрошенєм: „Любий пане і приятелю! Як знаєте, тутешний славний суд поручив мені відбути виправу на другий світ в цілях наукових; до рогу вибрали за помічю стричка, бо она найкоротша. Позаяк мій виїзд назначений на 26-го с. м. о год. 6 рано, прошу вас протє, прибути до мене дня 25-го на маленьку прощальню гоетину. Не забувайте поіприносити з собою по кілька фляшок вина, бо місце мого помешканя надто віддалене від міста. Надіюсь, що не відмовите мойй просьбі і т. д. На те запрошенє прибуло 27 приятелів, котрі в визини разом з урядниками забавляли ся до самого рано, а коли надійшла година їзди на другий світ, збродняр попрацав ся сердечно з своїми гостями, котрих по просту своїм веселим успособленєм пльнив. Та мимю сего, що тотя передсмертна забава так усім подобала ся, суд постановив, не позволити вже ніколи на щось подібного.

Донька: — Мамуню, чому ви так сивієте?

Мати: — Бо не добре справуєш ся і тим мене гризеш.

Донька: — То з вашої причини наші бабуня мусіли дуже журити ся, коли вже зовсім посивіли.

Умер циганови хлопець. Сьвященник хотів его потішити і каже циганови, що ангели будуть мати з его хлопця радість. — „Ай знаю, пан-отче, що можуть мати радість, бо другого такого музиканта так скоро не дістануть.“

Телеграми „Буковини“.

З дня 2-го вересня 1897 року.

Бистриця. Цісар пішов сьогодні зраня зі своєю світою на поле маневрів і загостив коло Вижного Авежда.

Відень. Fremdenblatt довідєє ся, що переговори між субкомітетом парламентарної правниці а гр. Баденім довели до задовольного результату.

Відень. Ostdeutsche Rundschau доносить, що австрійське і угорське правительство закладають від спільних делегаций 32 мільонів більше, як доси, а то на покритє коштів армії і міністерства заграничних справ. Для будови нових воєнних кораблів визначено величезні суми.

Кольонія. Köln. Ztg. пише, що між цісарем Вільгельмом II. а канцлером Гогенльогє прийшло до непорозуміння задля реформи війскової процедури карної. В добре інформованих кругах твердять, що кн. Гогенльогє уступити в жовтні.

Париж. Президент Фор повернув вже з Росії. В місті устроєно ему великі овації. Коло костела св. Магдалини вибухла бомба, але не вробила жадної шкоди.

Марсилія. Бувший посол Каміль Рішард, замішаний в процес панамський, застрілив ся тут.

Варшава. При вчерашнім прийнятю відновів пар на промову бурмістра міста, що тїпить ся, що може з царницею перший раз довший час перебути у Варшаві і що з особлившою втіхою приймає вирази приданности. Цар наказав генеральному губернаторови Імеретиньскому, щоби висказав населєню міста особливне задоволенє царя з принятя і примірного порядку у Варшаві.

Атени. Грецьке правительство донєсло державам, що готове яко забезпеченє на заплату воєнного відшкодованя Туркам відступити свої доходи з ітємплевих належитостей, котрі річно виносять около 11 мільонів драхмів.

Пам'ятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з остерожністю лише флаш-
ки зі знаком охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсї

друксорти шкільніяк найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulnach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до
катальогів і тижденьників.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

Хто хоче мати
добру і дешево
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожадує. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані почавши від 21 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за репарацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.
Русина, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у броварі Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. ве-
дільній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

ТУРЕЦКА ПАРНЯ.

Маю честь повідомити Високоповажану Публіку,
що я знаю

ТУРЕЦКУ ПАРНЮ,

яку маю під своїм зарядом, цілком відновив
у всіх її відділах; справив інгаляційний апа-
рат, завів електричне світло і постарав ся о
всі потрібні вигоди.

Отворене наступило 1-го вересня 1897.

Дякуючи за дотеперішнє довіре до мого за-
ряду і закладу, прошу Вив. Публіку і на даль-
ше о таке саме довіре та остаюсь

і глибоким поважанем

Л. Каліхштайн,
управитель парні.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполюківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Бояна, Но- воселі ці	645	430	—	—	—

З **Глібоки**

до Карапчева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межибродів від 1-го марта до 3-го вересня що півтірка і п'ятниця.

З **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

З **Гатни**

до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполюну	1010	201	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

З **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

З **Вами**

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

З **Карапчева**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, щодня кожної днини.

ПРИХОДЯТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполюківців	1128	320	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокоу	—	809	1212	350	1000
з Новоселів, Бояна, Са- дагури	—	1113	950	—	—

ДО **Глібоки**

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межибродів тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

ДО **Гадікфальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО **Гатни**

з Кімполюну, Вами, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

ДО **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО **Вами**

з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

ДО **Карапчева**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди пошійні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський їде о 45 минут пізніше
від черновецького часу; вічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і означає ся підчерки-
ням минут.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекраційне, обезпечує будинок, скот, госпо-
дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сїно
в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї
діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31-го грудня
1896 вносять: фонд основний 50,000 зр.,
фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Школа лікарують ся і виплачує ся, сейчас по
пожарі. В 4-х літах виплатили „Дністер“ 1170 від-
шкодовань в сумі 309,147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“,
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристішійші умови і видає гроші і квітє в руській
мвнці.

Зголошення о убілєні агєнції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

АКАДЕМИК-РУСИН

глядає лекції.

Евентуальні зголошення просимо надіслати
до редакції „Буковини.“

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хроновського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Поляки а ми.

Пригадую собі, що на весні 1895 року, з нагоди видання брошури „Порабощаємий народъ“ писали про нашу народну справу „Parlamentär“ і „Галичанинъ.“ Перша з тих газет писала з тої нагоди, що Славяни повинні вступити ся за єдністю російського царства, бо з причини винайденої нової, неісторичної українсько-руської народності — російська нація, ціла Славянщина загрожена! Наша мова — по думці сеї газети — то глупа пісенітниця. Апостоли України, казала она, жадають розбити Росію, они завзяті вороги російської нації, одним словом, Українці Герострати Славянщини.

„Галичанинъ“ в той сам час і з тої самої причини писав, що Австрія не може мати інтересу в підтримуючому українству і українофільстві, бо оно для неї безхосенне; що Росія може вважати прихильну політику Австрії супротив нашого народу підтримуваним польського шовінізму против Росії; що польський шовінізм а українсьм то одно; українофіли а анархістичні елементи — то також одно; що українофільство накинене нам силою; що Русини служать Австрії посередньо через Поляків; а Поляки старають ся нас вмотати в інтереси відбудови Польщі — словом всі ті, що дбають о самостійний розвій свого народу, то блудні сини Руси.

Ті слова, висказані так отверто, як мало коли, в приступі горячки (Parlamente-)

тій тоді туй-туй мав сконати і ратував ся найскрайнішими підлостями, поки такі не сконав — а „Галичанинъ“, що ще не збратав ся був зовсім з „Дѣломъ“, не гамував ся також в доносах на всіх народів — так ті слова нагадалися мені тепер, коли в Варшаві Поляки приймають величаво російського царя, і коли з тої нагоди заговорила вся польська праса в Європі о відносинах польського народу до російської держави.

У всіх трьох дільницях колишньої Польщі верховодять тепер Поляки, котрі у відбудову своєї вітчизни не вірять а проповідують лояльність до всіх трьох цісарів: австрійського, російського і німецького. Так тепер виступили явніше, як коли небудь, польські угодовці (новоеристи!) в Росії і сподівають ся прихильного поглядження своїх національних інтересів від російського царя і его правительства. Тому приготували ему величавий привіт і тому постарали ся о то, що навіть шовіністично-польська праса в Галичині зі своїми мріями о відбудові Польщі не виступає так явно, як нерас дося виступала. Приїзд царя у Варшаву випередила широчезна дискусія про польсько-російські відносини — і тепер починає ся польська „нова ера“ в Росії, коли Поляки сподівають ся „зажити на славу“...

Мені йде о сконстатоване одного факту: Відбудова Польщі без Королівства польського і Великопольщі не можлива. Коли має бути Польща, то очевидно зложена із всіх дільниць давньої польської дер-

жави, як не од мотза до мотза, то щонайменше в етнографічних границях.

Без надії на російських і німецьких Поляків австрійські Поляки не можуть вірити у свій народний ідеал, у відбудову своєї нещасної вітчизни. А ту надію і віру відбирає їм не хто иньший, тільки їх же власні брати, як наприклад тепер російські Поляки. Взнявши погляди одних і других Поляків на розвагу, не можна одних або других уважати гіршими патріотами; — можна лише сказати, що в Австрії, де Полякам добре діє ся, через те саме їх фантазія більша, а в російських під гнетом абсолютизму менша; — але то всякий тверезий посторонний чоловік мусить признати, що реальна політика російських Поляків безпечно принесе їм більші користи, ніж мрії австрійських Поляків. А та їх реальна політика щонайменше на довгі-довгі літа усуває з умів польських і думку про відбудову Польщі. Виразно навіть каже, що того наміру не має, а хоче жити в російській державі і для російської держави, лише як нарід польський, а не змосковщений. Ту думку їх ми, Українці-Русини, можемо лише похвалити і побажати їм поведження в їх заходах.

Долю нашого народу в Австрії звязала історія з долею польського народу. Теперішні відносини між ними двома народами не відрадні. З одної сторони є сліпа невипроумість польська, наслідок почуття сили, а з другої сторони немінна ненависть руска, не менше сліпа, як польська зарозумість. Задля того історія остатніх

Амброзій Остапкевич.

Оповідання

Данила Млакши.*)

Жив собі в однім селі на нашій буковинській Україні Лаврентій Остапкевич, а був він давом при дошній церкві. Мав він диточовиш двічко, і то двох синів Сергія і Амброзія.

Старший син не мав доброї голови, як казав Лаврентій, тому не послав его до школи. Він нині добрий, заможний і статочний господар у нашім селі. Меншого сина — бач мизинка і пістунчика свого — послав до Дзвінячка, де его учитель-дик. Себастьян, учив читати з Псалтира і Часослова, своє імя і прізвище підписувати та з Ірмологіона сьївати. Старий Лаврентій велику надію покладав на меншого сина і так его пестив, так ему у волю уходив, що всі люди дивували ся. Але за те пан учитель-дик не знав жарту: на него трапив наш Амбро-

зій, мов коса на камінь. Нерас его чуприна в горячий роботі мала ся, нерас сина від гупанців і гаманів учительських свербіла і дрожала, бо досить туно діла та ворожа азбука в голову нашого Амброзія. Було старий Себастьян так розлютив ся, що аж волос на собі микає. „Тобі гуся пасти, не азбуки учити ся; твоя голова — порожній гарбуз, замість мозку пуста клоце!“ хриливо гукне він і прутком нашого Амброзія по плечах, що аж закуриць ся.

На п'ятім року умів вже він і у псалтирі децю прочитати і своє імя мов квачем підписати. Вернув ся він з дзвінячкого всеучилища до дому, а батько Лаврентій доповняв то, що ще собі Амброзій у славній школі Себастьяна не присвоїв. Сьївав він звичайно зі своїм батьком у церкві „на страї“. Учив его старий батько і тпншону, хоч то не до смаку було дяківському синові. Пильнував его старий мов свою душу, щоб з него доброго дяка виробити.

Виріс Амброзій мов смерека, а здоровий був мов дуб. Та тільки й всего, що був він великий і здоровий, а прийде заговорити щось путнього, комусь пораду дати, — то вже не було в силі дяківського розуму. Було як скаже що, то ні до людей, ні до чорта... Він ще парубком перейшов на дитинячий розум, він був старою дитиною, тілом у літах, а розумом у пеленках... Сона хоч би й понід небеса літала, то соколом не буде.

Пішли его до міста — то він лиш рот роз-

завить і вже забуде, що мав кунити; тут щось зібє, там на гладкій дорозі упаде, замість у дерево, то в ногу сокирою цюкне... словом сказавши, такий незручний був з его парубок, що ему й пари не було. Пізнавав то батько і приучував его, кілько міг: та хар і чепи коростине пороса скільки хоч, вже з него людей не зробиш.

Прийшло старому Лаврентію з сьївом прощати ся. Поховали старого, а другого дяка у селі не було. Тоді був мій дід-покійник пан-отцем при дошній церкві. Плачучи просила дячка Евфимія мого діда, щоб Амброзія за дяка прийняв, а дід мій м'якого серця був та й прийняв. От так став Амброзій дяком при дошній церкві.

Недовго по смерті мого діда став мій батько пан-отцем при дошній церкві. Ходив я малим до Божої церкви, чув я, як наш Амброзій сьїває й читає, та гадав, що всеюди так сьївають і читають, і поважав нашого дяка мов якого Божого чоловіка. Та вже тоді нерас він мені сьїмним видавав ся. Було як вийде з своєї „страї“ Апостола читати, то або зашпотає ся і трохи не упаде, або „к Євсеем“ зачне, а „к Римлянам“ зверне, поки его аж батько не направляє. А як зачне сьївати Азбуку, Харувимську або що иньше, то трохи перестане, віддихне, табачки понюхає і знов дальше сьїває, що аж духу не стає.

Я думав, що то все так мусить бути. Та як почав я вже у Чернівцях до школи ходити,

*) Се оповідання в. Сагора Воробкевича було друковане тому близько трайять літ (в Прові 1868 р. з числ. 5-ім). Тому, що се видавництво вже лиш мало в кого можна найти, а не одні з давньої літератури адало ба ся пригадати жовтому поколіню, то ми вибараємо на перший раз оповідання нашого буковинського письменника в. С. Воробкевича. — Редакція Букщини.

літ складаєся так, що ніяк не можна підозрівати австрійських Поляків, що они нас потребують (як би нас потребували, то би інакше обходили ся) а Русинів не можна підозрівати, що они в потребі дались би ужити до того, чого й самі Поляки не бажають, т. е. до відбудови Польщі. Коли-ж наші Поляки хоч серцем думають о відбудові своєї вітчизни і до того вважають нас потрібними, то ми їх теперішнє поступоване з нами мусимо назвати політикою буйних дїтей, а не людей дозрілих і далекозорих. Але не входячи в тайні бажання Поляків, бачимо факти, що Поляки творять свою історію без нас і, де можуть, навіть против нас. Се мушу сказати не з причини згаданої повисше ненависти до Поляків, тільки для ствердження вірного факту, потрібного для дальших висновків. Одну лиш потїху має кожний Русин, що далеко прихильнійше відносять ся до нас російські і німецькі Поляки, як австрійські, так що всіх однаково ненавидїти Русини не мають причини, а противно: з угнетеними Поляками навіть симпатизують, розуміючи їх долю, подібну як свою.

*

Для удержання дальшого гнету на Україні і для московщени руского народу в Австрії, австрійські москвофіли вказували на звязи деяких руских сторонників з Поляками там, де тих звязий зовсім не було. Так між иньшим уважали і по нинішній день вважають одно сторонництво руске помічним для Поляків для осягнення їх ідеалу, т. е. відбудови Польщі. Тому, що се сторонництво і в Галичині і на Буковині москвофілів не хоче знати, а за те бачить своїх рідних братів і поза стовпами граничними та бажає їм доброї долі, то москвофіли придумали вже здавна на него підозріння, клевети і доноси, в роді тих, які я навів на початку статі з москвофільських газет. Аби не було нашому народови і на будуче ніякої полекші в Росії, полохає ся росій-

ські власти статями і доносами, що ми помагаємо Полякам відбудувати Польщу, що ми бажаємо розбити Росію, що підпираним нас Австрія ставить ся в неприхильні відносини до Росії; що ми анархісти — і т. д. і т. д., одним словом, вся москвофільська писанина мала і має на цілі удержати російські власти в страху перед немічним народом українським, котрий сего столїтя навіть поважно ніколи не думав про такий ідеал, як польський ідеал відбудови Польщі, що за него в повстанях і на Сибірі згинуло тільки людей. Нема найменшої підстави думати, що москвофіли закинули свою підлу роботу посереднього підтримування гнету нашого народу в Росії, бо нема ніяких познаних хоч такої прихильности царя і его властей до українського народу, які бачимо в їх відносинах до Поляків. Наші часописи в Росію не доходять, російські про нас мовчать і, коли про польско-російські відносини сего року списали в Росії цілі фолїяли, про нас, про те, за що ми боремо ся і кров проливаемо, згадували лише як від нехочу з нагоди виборів, і то не розважаючи, в якій цілі ми здобули ся на такий великий рух виборчий. А більше про нас мови не було — і по нинішній день в Росії крім невиразних симпатий до України розуміння нашої справи там нема; щонайменше там нема, звідки для нас могла би і повинна би вийти полекша.

*

Нині з нагоди побуту царя в Варшаві ми читаємо майже у всіх польских часописах запевнення, що они про розбите Росії не думають. Коли-ж они такого наміру не мають, то ми очевидно не можемо їм в тім намірі помагати. Виходить на яву факт, котрий москвофільські часописи нарочно здавна-давна представляли фальшиво, аби на нас навести підозріння: факт, котрий зовсім знімає з нас то підозріння тим більше, що й ав-

стрійські Поляки своїм поведенням з Русинами задокументували вже не раз, що зовсім на нас не числять, бо нас не потребують.

А за що ж нас москвофіли і їх поплечники в Росії здавна так поневіряють, коли ми ні самі ні в спілці з Поляками не думаємо розбивати Росії? За що карає ся Україна ще й сьогодні? За що звуть нас анархістами і т. п., коли ми нічого більше не бажаємо, лише того, що російські Поляки, котрі сими днями приймають величаво царя і котрим цар сказав, що вірять їх щирости. Чим Україна заслужила собі на те, щоб не вірити її щирости, коли за нею в минувшині нема і таких гріхів, як за Польщею?

Так коли розважимо поступки наших домашніх ворогів, що бажають нашого дальшого гнету в Росії і помагають ему, то слів не найдемо на сю огиду. Бути може, що не даючи послуху москвофільским підшентам, небагом міродатні сфери російські стануть щонайменше вірити так у лояльність Українців, як вірять у лояльність Поляків. Хвиля сеї вибірки не лиш російська, але і австрійська Україна; і коли-б та хвиля настала, то она в дальших наслідках мала би велике значіння не лише для нас, але і для обох держав, австрійської та російської. Пробудив би ся великий і спосібний нарід, котрий для Австрії і для Росії не приніс би нечести, лише честь і славу.

О. М.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 4. вересня 1897.

Вчорашній концерт руских академіків в салі товариства музичного видав дуже добре під кожним взглядом. Коли взяти на увагу, що

як порозумів, на який лад іде церковний спів, тоді мізнав я, що наш Амброзій ані читати ані співати не вміє. Нераз мусїв я з Божого дому виходити, щоб на голос не засміяти ся та зібраним християнам соблазну не дати. Було як зачне співати і ногою такт бити, як по уха по червоїм і очима закрутить, мов той заколений баран, як зачне ноти з Ірмологіона витягати, то чоловік бажав би тоді й глухим і слїпим бути. Твоє лице до смїху стягне ся, а рот хусткою затикай. Як то люди кажуть: затягнув він на шестий глас або на десяті антифони.

Терпіли его мій батько, бо добрий і послухний був наш Амброзій — і в огонь скочив би, як би батько ему тільки сказали. Терпіли его батько, хоч нераз такої пакости наробить, що аж ну — не з злої волі, а тому, що хибувало ему, як то кажуть, одної дошки.

Скажуть ему батько: „завтра я думаю клаку на кошене зробити! піди селом та проси людей, щоб мене трохи поратували.“ — „Добре, пан-отче!“ скаже Амброзій і піде. Дома на клаку вареного і печеного лагодять, батько горівки куплять, вийдуть другої днини на сїножать — а там і одної душі нема. Пішлють за дяком; він приїде. — „А що, Амброзію, спитають, скликав ти людей?“ „Скликав, каже. — „А чому нема ні одного?“ „Та-ж казалисьте, пан-отче, що думаєте на другий тиждень клаку зробити.“ — „Говори Климе,“ скажуть батько, „тобою не мож і трохи послужити ся, ти й в Київї розуму не купиш, висунув ти свій мозок табакою.“ та тільки було їх гнїву.

Нераз хочуть батько довідати ся, як нам у школі поводить ся, або мають нам що передати та висилають свого слугу до Чернівців.

Так ні! Дяк все своє: „я поїду, я вам все гарно зорудую!“ Поїде, та так зорудує, що приходило й сьміяти ся і гнїватись. Бач, яка біда вродила ся, така і загине, а своєї натуронки таки не покине. Не ставало нашому дякови глуду, за те мав він дуже добре серце, ні з ким не поवादить ся, на нікого гнїву не має, нікому не відріче. Правда — розумів наш Амброзій одно діло як належить ся: умів він гарну садочку викохувати; у него був сад, як ліс, а дерево рівне та чисте мов з воску вилізе.

Покійний Лаврентій лишив Амброзиеви усе газдівство, а Сергієви купив він окремішній грунт. Став теєр Амброзій газдою, було у него всего доволі і в коморі і на оборі, та не було у него подруги-жінки. Сватане — се найважнійший і найцікавіший період з життя нашого Амброзія, а сватав Амброзія его рідний брат Сергій. Він сам мені про те сватане та й про веліє розказував. Послухайте.

„Не сьогодні се діялось,“ так розказував мені Сергій Остапкевич, „був я вже з десяти літ женатим, придбав вже і собі діток — повен куток, бо як не росте ні одна дитина, то на старість нудна година... Газдуємо ми та дбаємо, щоб на старість що придбали. Моему братови вже й двайцять і п'ять літ на плечах; а він все наробочить та наробочить. Покійник лишив ему усе господарство, та по смерті батька почало усе пустїти та онадати. Амброзій пильнував лиш свого садочка, своїх щенів, а що з газдівством діяло ся, про те ему було байдуже. Думаю я собі: не може оно так бути по вік, нема кому его ні обіцрати, ні облатати, нема кому пораду дати, треба-б мого братика подружити... Може дістане ся яка добра дівчина, що

з'уміє у всім лад зробити. Та не так то легко було мого Амброзія оженити... Розумному оженити ся, як води напийти ся: піде, засватає, та за три неділі має у своїй хатї найліпшу сїлку, хорошу, молоду жінку; але такого оженити, як мій брат, то тяжка робота. Було нас у батька лиш двоє, як двоє очей у голові, та, як то люди кажуть, з одного дерева є хрест і допата, а в одній руці палець та не однакові. Міркую я та думаю, а все кінці не сходять ся. Щоб мужичку узняв, то чей не против нашого плеча: поведу его десь до лінних людей, то лиш сорому наберу ся, бо як що заговорить, то не знаєш, у котру криєу вдариш, голосний як дзвін, а дурний як довбня. Нераз думаю я собі: от мовчав би-то подумали-б люди, що ти розумний, бо пізнають з розмови, якої ти голови. Часом щось ему стане ся, що й язиком не поверне, хоч его й ріж, а до того такий незручний був, що наперед хати зашнотав ся й унаде, або сяде на стелець, та поломить... Такого засватати і оженити, тяжка праця, та що робити — титав кобило, хоч тобі не мило.

Під Садагурою сїв собі Хома Хабайло, ходачковий шляхтич. Мав він колись гарний маєток, та не знає з якої причини ему яносє з руї не йшло, як то кажуть: не вело ся... Збіднів сердега, що ему окрім невеличкого віна для своїх діток — а мав їх шіроку повну хату — майже нічого не остало ся, хіба лиш та солодка спомина, що він з великого плеча, що він шляхтич. Не було, правда, з чим нашому Хомі вибрикувати, та все одежа була у него дарна — не належав він до тих панів, що то ходять босі, а у підв'язках. Знав я его вже від кількох літ: нераз ми на ярмарку сходили ся — зеп-

снїваки потомлені попередними 15 концертами та дорогою, то справді подивляти треба їх снїжі голоси. Як би ще хор мав кілька добрих басів більше, то можна би его справді вважити взірцевим. Інтересним об'явом було се, що як велика феєрія музичного товариства, так вся переповнилася людьми. Публіки було так багато, як мало на яким концерті в Чернівцях. А вже велікі лесимісти, що маловажали буковинську Русь, могли і в салї концертній і відтак в центральнім готелю на комерсі пересвідчити ся що інтелігенції своєї на Буковині маємо зовсім імпонуюче число. Самі снїваки з Галичини, чудували ся, побачивши таку велику буковинську Русь. Лише панни кривдували собі, що на концерті не було танців. І то мимо страшної спеки в салї. Витрималий то „нарід“, де іде о танці...

Вінчане. Наш маляр Микола Івасюк подружив ся в Монахові з н-ою Ценицею Юні і переносить ся сими днями з Монахова до Чернівців.

Цар у Варшаві. Два 31. м. м. прибув цар з жінкою, двома донечками і з чотирма великими князями до Варшави на п'ятиденну гостину. Варшава пристроїла ся на повитане царя величаво, — а що замітніше, святоточний вигляд міста не має на собі цілих урядового наказу і примусу, лише походить з власної ініціатиби населення. В дарі піднесли цареві мільон рублів, зібраних в краю на фондацию після призначення царського. При нагоді вручення тої квоти спеціальним комітетом сказав цар, що вірить у щирість російських Поляків. На прийняте царя приладжувало ся в Варшаві і краю від довшого часу, а комітет, на чолі котрого стояв маркіз Вельопольський новів цілу річ велми дипломатично. Пішло о се, щоб т. зв. сторонництво угодове взяло верх в опінії публічній і могло повести справу після своїх планів. Наміри сего сторонництва підперли в значній мірі деякі факти, з котрих можна було думати о прихильності правительствених кругів петербургських для Поляків. Знесене контрибуції за 1863 р. і дозвіл збирання складок на пам'ятник Міцкевича були тими фактами, котрими угодовці настрйоли опінію публічну на миролюбну ноту, а царя Николая II. зробили популярною особою між польським населенням. Складки на фондацию царську поплили обильно, — в заграничній прасі польській чим раз більше притихали ірридентичні голоси, — в прикрашенню приватнім домів і улиць Варшави не жалувано

ні видатків ні труду, — в петербургськ. „Kraj-u“ і в промові Вельопольського до кн. Імеретинсько-проголошено програму угодівців в імені цілого краю, — царя витано з одушевленням, а улиць, котрими переїздив, не мали військового кордону, — одним словом: Поляки хотіли показати свою лояльність для особи царя і заявити вдячність за уділені пільги.

Програмова стаття „Kraj-u“ а також промова Вельопольського зазначають, що Поляки, не вирікаючи ся ані народності ані своєї віри, щиро бажають існувати і розвивати ся в державній єдності з могутньою державою російською. Так отже угодовці складають заявлене, що нарід польський позбув ся мрій відбудовання самостійної вітчизни, лише хоче, щоб народність і віра були пошановані і правно узнані.

Перед 40 роками рівнож маркіз Вельопольський, творець політики угодової, промовляв до царя Александра II. в тоні примирення, прокладаючи цілий ряд постулатів точно означених. Постулати були прийняті, але зі зглядів державних не могли бути в цілості виконані, — і в кілька літ опісля вибухло повстання з 1863 р. Цар Александер II. напминав Поляків, щоб покинули мрії, а коли немов у відповідь наступило повстання, змінено систему правительственну, усуваючи і найменші сліди польської самоуправи у внутрішній адміністрації. Дійшло до того, що тепер Поляки виступають перед царем вже лише з одним постулатом: забачення своєї народності і віри, а з своєї сторони вирікають ся своїх мрій і обіцяють бути добрими горожанами російської держави. Праса польська загранична, а передовсім галицька, не понесувала гармонії і промовила в тоні варшавської праси. Не похваляючи ані не критикуючи політики угодовців, обмежились галицькі газети на повторення статті Kraj-u.

Великий скарб знайдено случайно недалеко хінського міста Чушан, в провінції Гунек. В часі сильної бурі завалила ся в однім місці земля, відкриваючи печеру, о котрій істнуванню ніхто не знав. В печері знайдено звиз сїм мільонів плиток мідяних, два рази більших від уживаних тепер монет. На правій стороні плиток знаходиться назвище імператора Чі-го, з династії Сун, що панував від р. 1054 до 1056 по Хр., а на другій стороні виписане слово Сі-шу, давня назва провінції Сечуан. Хінські власті забрали скарб, а 300 тисяч плиток відчинево і переслали хінському імператору, яко рідкі окази.

еский був собі чоловік. Присіли сердугу діточки, наче комарі, та ще до того самі доньки. Тручав їх старий Хома як мід, щоб не сиділи до сивої коси, бо знав, що лиш старе вино добре, а стара дівка... Леся і Галя були віддані, а Пелагія і Катерина вже й доросли, та ще дома сиділи, день-ніч глядаючи у віконце, чи не йдуть старости, бо добре у батька з чорною косою, та не так з білою, а дівоче серце, чи під соломомною стріхою чи у золотих палатах, всюди одинаково, гукє, гукє і собі пари шукає. Леся і Галя господарні та працюючі, що й пари знайти їм годі, у їх хатах як у віночку. От, думаю я, така господиня була-б і панна Пелагія.

На панну Пелагію закусив я свої зуби, але як діло зачати, як до них з Амброзієм зайти, щоб сорому не набрати ся, — не зумів я собі порадити. Не довго потім здибаю ся у місті з Хоמוю Хабайлом, та балакаючи то про се то про те, став я на моє закидати і воду на моє колесо справляти.

„А що, кажу, пане Хома, мєсницї надходять, я маю брата, а у вас є дочка Пелагія.“

„Мої двері — отворені кождому чесному чоловікові, сказав Хома; прийдіть, обізріть ся, та яко буде нам і вам до внодобы, то най Бог благословить.“

Волів мене сердешний Хома пожег у серце вколоти, як сказати: „чи буде нам до внодобы.“ Хиба сліному та глухому, думаю я, буде мій Амброзій до внодобы, та кажу до него з усміхом: „Мій брат господарний, робучий, здоровий, має своє газдіство, а що він слабо між людьми обертає ся, тому він не винний, бачте, бідний сирота; любов і внодоба по часі приходять, а великий перебір до нічого не веде... Що мені

з великої любови, коли жий лиш духом сьвятим і поли край та плечі латай!“

„То також правда, пане Сергію,“ сказав він та прощаючись зі мною питає: „На коли вас дождати, щоб дома бути?“

„Може буду на Івана Богослова на ярмарку, та залагодивши справи і вас відвідаю,“ сказав я.

„Добре, просимо!“ гукнув Хома і ми розійшли ся.

Заледво приїхав я до дому, зараз побіг до мого Амброзія. Вхожу до хати, а він сидить скулений на припичку та латає якусь сукманину. „Добрий вечер, брате!“ кажу до него, а він промовив з-тиха: „Дай Боже здоров'я!“ та дальше голкою то сюди то туди.

„То не сором, кажу, брате Амброзію, що ти сам себе облятуєш та обieraєш, та то не годить ся такому молодому, як ти, та ще дякови з довшої церкви: вже й люди з тебе сміють ся! От послухай, що я тобі скажу: ти вже не сегодіншій, годі вже самому бурлакувати, от час би тобі вже й оженити ся. Возьми собі гарну, розсудливу господиню до хати, она тебе і облере і облає, та й твого газдіства дозирати ме, — она з тебе чоловіка зробить,“ а він все голкою то сюди то туди, почервоїв ся трохи та й повісив свою драбку-судугину на градку, взяв ріжок з кишені, понюхав табаки та й каже до мене, мов не своїм голосом:

(Дальше буде)

Хлопець-великан. У Варшаві жие 11-літній хлопець, син залізничного робітника, що має тепер звиз 2 лікті висоти і важить 223 фунти. Найцікавіше то, що тому хлопцеві пускає ся вже тепер досить сильний заріст. Найшов ся якийсь підприємчивий Німець, що винайняв хлопця-великана від родичів на 5 літ за річною оплатою 120 рублів. Німець хоче хлопця обвонити по сьвітї і показувати за гроші.

3 поезий С. А. Бердяєва.

МОЛОДА ЛІКАРКА.

(К—ні І—ні Кр—внї.)

Скільки важкої жіночої муки
Збавили вже твої чесні руки:
Бідній мужичці мов рідна сестра,
Вмієш робити багато добра!

Лихо народне ти бачиш у вічі,
І зневажаючи марний річ,
Силу свою на діла віддаєш,
Та не для себе — для других жиеш!

Щастя шукати собі не схотіла:
Людови поміч принесла ти сьміло, —
Тільки з добутом в науці пішла
З міста до бідного свого села!

Раду засмученим вмієш давати
Ти серед кожної вбогої хати:
Де — чи пригода, чи зло завелось, —
Благословення являєш ся скрізь!

Неньок нераз визволяла ти в горі:
Як померали вже дітвоньки хорі, —
З грізною смертю в сьвятій боротьбі
Верх доставав ся частенько тобі!

А матірям прибавляла ти віку,
Жінку звертала нераз чоловіку
І ратувала ти їх, молода,
Тиха помічниця скрізь, де біда!

Ти-ж — не з дурних та нікчемних паняног,
Стріти достойна між першими ранок
Волі і правди на рідній землі
Там, де ще досі так душно у маї...

Ночи конець коли-небудь настане:
Сонце на землю утомлену глане, —
З неба ласкаво всьміхнеть ся воно
Тим, хто за сьвітом сумує давно!

Ради своєї любови к народу,
Сестро, і ти вже вичікуєш сходу,
Що-б одігнав чудотворний той сьвіт
Мари страшенний проклятих літ...

ЧОРНОМОРСЬКА ЧАРІВНИЦЯ.

(Карлою Біацькою-Ому.)

Одессо, а тебе люблю,
Бо тут під боком — горде море;
Згадав я молодість свою —
І муза знову заговоре!

Нараз я забуваю все,
Що серце й розум претерпіли,
Мов із собою їм нессе
Свобідна філя нові сили!

Нічим не вдержати єї:
Лиш на просторі загуляє
І крила розгорне свої
Та в небо кинець ся безкрає...

Деж той пригнітник, щоб уміє
Скувати вільний етихій,
Або на воду кайданів
Надіти кільця навісні?

Мені здаєть ся: і Господь,
Хоч би Він хотів, для рабства й гори
Вже більш не зміг би побороти
Ніяк розгніваного моря!

Нехай так само чоловік
Гнів народного хвилями
Повстане ратувати свій вік
Перед князями та катями!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з осторожністю лише флаш-
ки зі знаком охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.
Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсі

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulnach-
richten і Новідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окаядники до
катастрофів і тиженників.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Боляна, Но- воселі ці	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карапчева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.

з **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатни**

до Качики, Іурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

з **Карапчева**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, вівторка кожної днини.

ПРИХОДЯТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610
з Бурдженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000
з Новоселів, Боляна, Са- дагури.	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатни**

з Кімполонгу, Вами, Іура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вами**

з Рус-Молдавиці.	842	1259	204	322	545	905
--------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.

до **Карапчева**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський їде о 46 минут пізніше
від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 хв. рано і зазначає ся підчеркну-
тим минут.

Хто хоче мати

добру і дешево

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожадує. Нові продаю дешевше як
веюди, а употреблені, ще добре уде-
ржані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за реперацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.
Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обедуку Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровара Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
ландській (Bahnhofstrasse) ч. 26.

ТУРЕЦКА ПАРНЯ.

Маю честь повідомити Високоповажану Публіку,
що я зную

ТУРЕЦКУ ПАРНЮ,

яку маю під своїм зарядом, цілком відновив
у всіх її відділах; справив інгалаційний апа-
рат, завів електричне світло і постарав ся о
всі потрібні вигоди.

Отворене наступило 1-го вересня 1897.

Дякуючи за дотеперішню довіре до мого за-
ряду і закладу, прошу Вис. Публіку і на даль-
ше о таке саме довіре та остаєсь

з глибоким поважанем

Л. Каліхштайн,
управитель парні.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекураційне, обезпечує будинки, скот, госно-
дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно
в стогах і будинках протів шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї
діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31-го грудня
1896 вносять: фонд основний 50.000 зр.,
фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 від-
шкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“,
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
риетніші умови і видає поліси і жетї в руских
язиці.

Зголошення о убіжені агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

АКАДЕМИК-РУСИН

глядає лекцій.

Евентуальні зголошення просимо надіслати
до редакції „Буковини“

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОНИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Рішучий зворот.

—0—

Теперішні відносини в політиці австрійській описує *Руслан* так:

Абстиненція німецьких лібералів і націоналів в заповідженій на 26-го серпня с. р. вступній конференції стала певним доказом, що ті німецькі сторониства пішли під безусловну команду Шенерера і що ціль їх змагань не є скріплене Австрії, але навпаки, що ціль їх змагань лежить поза її межами політичними, а средством до сеї цілі має бути неустаюча обструкція. Коли тим способом та „остання проба“, яку міністер-президент з поручення Корони робив для переведення *modus vivendi* поміж спорячими в Чехах сторониствами, не повела ся, тоді природним способом мусів наступити рішучий зворот. Кабінет гр. Баденюга не уступив, як сего бажали і сподівали ся обструкційники, але обдарений новими заявами повного довіря монарха і узброєний монаршим повномочієм звернув свою бачність в противну обструкційникам сторону, в сторону парламентарної більшості, до котрої доси не признавав ся, позаяк она утворила ся без і мимо его волі.

Маючи певні познанки, що заповіджена на 26. серпня конференція чеських і німецьких мужів довіря не відбуде ся задля абстиненції лібералів і націоналів, запросив сеніор парламентарної більшості п. Яворський членів парламентарної комісії правниці на засіданні дн. 1. вересня с. р. а вчи-

нив се не тільки на кількоразове домагане сторониств більшості а особливо Чехів, але також на виразну просьбу міністра-президента.

Дня 1-го вересня оживив ся знов будинок парламенту. На засіданні прибуло 28 членів парламентарної комісії правниці (гр. Пінйський і др. Лягіння виправдали свою неprisутність). З молодческого клубу явили ся: Енгель, Герольд, Пацак, Кафтан, Брзорад, Янда (замість недужого проф. Кайцля) і Странський; з чеського консервативного клубу: гр. Пальфі, гр. Сільва-Тарука, кн. Шварценберг, гр. Цедвіці Папстман; з клубу центрум: гр. Фалькенгайн і Трайніфельс; з польського кола: Яворський, Єнджейович, Рutowський, Дідушицький і Мадейський; з славянського християнсько-народного клубу: Барвіньський, Булят, Шустершич, Ферянич, Грегорен і Спінчіч (замість Лягіння); з католицького людового клубу: Діпавлі, Ебенгох, Карльон; з румунського клубу: Поповічі (в заступстві Лупула).

Від 9-ої години відбували ся окремі наради репрезентантів поодиноких клубів, а відтак о годині 11-ій зібрали ся всі на єдине засіданні, котре відкрив сеніор п. Яворський. Народа тривала до години 1-ої, хід наради і ухвали признано строго довірливими, а по нараді видано слідуєчий комунікат:

„Парламентарна комісія правниці відбула нині засіданні. Засіданні відкрив голова езекутивного комітету заявою, що він не тільки на бажане більшості членів езекутивного комітету але також на виразне

бажане міністра-президента скликав збори предсідателів і парламентарної комісії більшості. П. Яворський додав дальше, що він уповажнений міністром президентом заявити, що правительство від тепер рішило ся глядіти підпори в більшості правниці. По тій заяві прийнято по довшій розправі одноголосно слідуєче внесенє: „Репрезентанти більшості приймають з вдоволенем до відомости, що правительство рішило ся глядіти підпори в сторониствах більшості, і заявляють готовість, стоячи при засадах виложених в адресовім начерку і зазначаючи з притиском солідарне поступованє груп більшості, вибрати субкомітет, котрий з правительством має вести дальші переговори.“

Субкомітет зложений з предсідателя езекутивного комітету п. Яворського і предсідателів клубів: Герольда (в заступстві Енгля), гр. Пальфі, Ді Павлі, Єнджейовича (віцепрезеса кола), гр. Фалькенгайна, Шустершича (котрий у вересні має функції проводу в клубі, в на случай его перешкоди: Барвіньського або Булята) і Поповічі (в заст. Лупула) і референта адресового начерку Дідушицького, мав пополудни о год. 3-ій нараду з міністром президентом, котра тривала 2 години і довела до повного порозуміння між правительством а субкомітетом. Очевидно предметом наради була справа скликання ради державної (між 20. а 30-им вересня) і способи, якби забезпечити правильне функціонуванє парламенту. Розуміє ся само про себе, що найважнішим до того способом буде зміна регуляміну в дуєї постанов прийнятих в парламентах французьким і англійським.

Амброзій Остапкевич.

Оповідання

Данила Млаки.)

(Дальше.)

„Рад би я, братику ожени ти ся, бо таке жите навучило ся, на доіла мені неодна біда, але сам я не ожению ся; хіба трафить ся яка добра душа, щоб про мене й заговорила, мене засватала та оженила, то не кажу, але самому мені годі ожени ти ся.“

„Я тебе засватаю і ожению, я тобі вибрав вже гарну і господарну панну, та неодного треба тобі виречи ся, бо як она тебе побачить з твоім вражм ріжком, та такого, як ту тепер стоїш, то лишне ждати ме сідої коси, як мала-б за тебе піти. Тепер треба всі гидкі привички покинути, гарно виголити ся, вичесати ся, щоб ти панні на перший раз сподобав ся...“

„Добре, мій Сергію, що лиш скажеш, все робити му“, промовив мило Амброзій.

„На Івана Богослова поїдемо у старости до пана Хабайла; у него є гарна панна Пелагія, мов для тебе вигохана; гляди лиш, щоб ся собі нову одежу справив, бо у сій, що маєш, годі тобі між чесних людей показати ся: гляди, щоб чоботи дохтем не воняли, та щоб і вражий

ріжок дома остав ся; гляди, щоб ся з панною розумно розмовляв, щоб ся кожде слово розмислив, заким вимовиш. Та все, як будеш їсти, пити, стояти чи сидіти, все на мене поглядай, щоб я тобі очима дав знак — як може що не до ладу“, сказав я з усміхом.

„Що лиш забажаєш, мій брате, все зроблю!“ промовив Амброзій.

„Гляди, Амброзю, щоб все було як слід“, сказав я ему, попрощав ся та й пошкандибав домів.

Не міг я через кілька днів відвідати мого Амброзія, бо такої роботи набирило ся, що годі було й ради дати; та чую від людей, що Амброзій їздив до Святина та з собою кравця і шевця привіз. Дуже був я цікавий зобачити, що там собі мій Амброзій нового справив. Три дні перед Іваном Богословом приходжу я до него: показує він мені новий ванапюх, нову дзубу (расу) з доброго сильного сукна і чоботи нові-сенякі, — а сурдут кравця ще кінчили... виджу, що Амброзій і обголений і вичесаний, мов ви-мінаний... Дивлю ся та сам собі віри не даю, а так тішу ся, наче-б я сам мав женити ся. Думаю я собі: от з біди я ще й чоловіка зробив.

„Оттак я люблю, Амброзю“, кажу я, „ще щоб і твоя мова і твої привички відмінили ся, то я-б з тобою і до князьського протокола у старости пішов. Гляди, щоб ся покінчив твої дивні привички, а за три неділі, як Бог віка допустить, у тебе на весілю погуляємо.“

„Щоб ся чув, мій брате, як я з тобою навить і вночі говорю, щоб не загинути ся, та щось розумного до купи скласти“, каже Амброзій, та так тішить ся, такий щасливий наче-б він у раю.

„То мене тішить, що ти послухав моєї братної ради, та слухай, що я тобі ще скажу: завтра рано їду я на ярмарок, та гляди, щоб ти рано на Івана був у місті, щоб я на тебе там не чекав; а відтам поїдемо до пана Хабайла.“

„Добре, Сергію“, сказав він, „ще не зоріти ме, як я вже буду в дорозі“. Попрощавшись, я пішов домів.

Другої днини поїхав я до Садагури. Добрий був ярмарок, худоба добре платила; я й свою худібку продав, переночував у кума, та рано вийшов на місто з моім сином Павлом, виглядаючи мого брата. Ходжу по торговниці, чую — хтось мене з-заду вдарив по плечах, гукаючи: „Здорові були, пане Сергію!“

„А, то ви, пане Хомо, дай Боже здоровля!“ сказав я, обертуючись.

„Ми вчера вас очікували після вашої во-лищної обіцянки. Чекали ми, чекали, поки не задрімали.“

„Я сьогодні до вас збираю ся, лишне ще очікую мого брата; він незабаром має надїхати.“

Так розмовляв я з Хомою, аж дивлю ся — іде якийсь в застромім ванапюсі і довгий

В четвер 3-го вересня відбуло ся о год. 10-їй друге поновне засідане парламентарної комісії більшости, на котрім прийнято до відомости справоздане субкомітету з переговорів з правительством а при тім переведено ще довшу розправу про політичне положенє.

День 1-го вересня є отже многоважним і рішучим зворотом не тільки міністерства гр. Баденього в сторону правиці, але взагалі многоважною зворотною хвилею в політичній розвою Австрії. Подія зближення і порозуміння між правительством а правцею викликала велике пригноблене поміж обструкційниками, котрі числили або на уступлене кабінету і прихід нового ліберального міністерства, або на розв'язане парламенту. Рахуба не дописала і з того очевидно великий лемент, що в Австрії мають тепер правити без і против Німців. Тимчасом в дійсности правління буде відбувати ся без і против обструкційників, запаморочених теґоньством. Наспіла пора, щоби й славянські народности дійшли до належного їм права, але передовсім же правцю вельми трудна і мозольна задача: зломати обструкцію і привернути нормальне функціонуване парламенту і до переведення сеї задачі подало свою руку правительство.

З'їзд письменників.

В найновішій числі „Зорі“ редактор Александр Борковський подає таких кілька гадок про проєктований з'їзд наших письменників:

Близько сорок літ придивляю ся щільно, уважно і з повною свідомістю справам нашим. Бачив я пласливі веселі хвилі молодого жару Русинів; бачив майже перші заходи надійної роботи народної, хоч і початі недосвідченими і немудрими молодечими силами. Бачив опісля бодай

розмахи праці більше свідомої цілий, розумної, з'організованої; і радів щирою душею, як і всі ми раділи, видячи занорукку красної долі. Незгода була все; бо де-ж її не буває? А ще-ж у Русинів вона річ конечна; ми без неї і жити й дихати не годні. Але такої страшної розтїчи, яка занувала тепер, і такого загального роз'ярєня я ще не затамив. Нам на кождім ступні і з кождим днем усеуває ся земля знід ніг. Народ з нужди іде в світ за очі, хоч би й на неминучу загубу. Те, що остає на ріднім сьмїтї, ледво животіє. Щорічний недорід збільшає і так вже страшну нужду. Жидова нас обсіла; діти наші по школах або польщать ся, або нічого не учать ся. Закони і права для нас лише на папери. А ми вовком дивимо ся один на другого, або просто боїмо ся один другого. Один другого лає, чи є за що, чи нема, просто тільки диятого, бо той належить до иньшої парадії; а кілька тепер тих парадій, то вже й не знати гаразд. Один з другого кинь, глазує. Тих, що сили свої стомили в роботі для добра громадського, що вік свій працювали, як уміли і могли, може не завжди мудро, але завжди щиро і безкористовно, — тих називають тепер неробами, кепкують з їх безголовія. Але-ж знов ті самі, що лають других безголовими, й самі те-ж нічого не роблять, бо, мовляв, безголові нероби і самі нічого не роблять і другим не дають робити. Але шкода й говорити об сїм: лише гіркий стон вириває ся з груди, а раду на те дати не моя голова ні сила. Досить, що при такій розтїчї годї надїяти ся з'їзду, а ще менше якихсь путащих наслідків, коли би такі прийшло до з'їзду. От вже й тепер з нагоди самого тільки виявленого бажаня з'їзду накидає ся хтось мокрим радном на „Руску Бесїду“ за заряд театру та грози, що товариство письменників, котре щодня мало би повстати на з'їзді, повинно той заряд „Бесїди“ відобрати. Грізба се пуста; так само пуста, як давня вже грізба про відобране „Народного Дому“ (що правда, дуже потрібне й бажане) капанам; все-ж такі вона не заохотить наших письменників до одностайного з'їзду. Не краще-ж би вложити у програму з'їзду, як слушно, також справу театру: якими заходами би его двигнути і забезпечити ему гарний розвій і поступ? Не краще-ж би помогти „Бесїді“ словом і ділом, доброю радою і щирою працею в управі театру? Адже-ж ті, що колись там мали би взяти театр у свої руки, можуть і тепер легко се зробити: можуть вступити в члени „Бесїди“, коли може ними не є, дати ся вибрати до

відділу, прийняти на себе справи театральні, та й тоді можуть доказати, що уміють. В тім певно ніхто їх не сипняв би, а ще й сказали би їм щире сердечне спасєбіг. Так зробив би всякий, кому справді перша річ добро народне, а не та чи инша парадія. Негативною критикою нігде нічого не вліє ся: але у нас инше-принцип критика лише негативна.

Отже перша і конечна річ: хто хоче бодай тільки думати на правду, а з'їзді, нехай передовсім напеє ся живучою-цілющою водою а тої, мовляв, ріки забути та забуде про всякі парадії і домашні невгоди. Пийши річ, чи се можливо, чи можна у нас тепер найти де тої води.

Друга річ: Коли не зможуть прийхати письменники з закардонної України, то те-ж вийде велика хибя, бо є багато дуже важних справ, до котрих доконче треба би нам наших братів і їх голосу. Але се мабуть знов марна надія!

Коли би, що найскоріше й буде, не могли прийхати українські письменники, тоді на мою гадку треба би доконче змінити й саму назву з'їзду; инаким: готов би він випасти не дуже то поважно, або навіть й сьмїшно. З'їдуть ся самі галицькі письменники: тоді буде їх маленька жмінка. Або з'їдуть ся всі письменні, да би навіть самі тільки „друковані“: тоді вийде ніче письменних, а не з'їзд руских письменників.

У нас письменників далеко менше, ніж би хто гадав. Певно чоловік лише читає, то гадає, що їх страх багато; нехай же стане „друкувати“, тоді побачить, що їх дуже мало. Кількох редакторів, кількох професорів та учених, — от і майже всі наші письменники! Їх всякий знає, бо вони самі себе друкують. Але їх не багато: у всякім разі ледво чи дорівнюють вони числом третій часті „учених“ з 1848. року. А які то письменники — з малими виїзками — ті инші, що своїми іменами так збогачують нашу галицьку літературу, се найліпше знають бідолашні редактори, котрим припала незавидна доля друкувати їх твори.

Пришлють що з України, то одне буде гарне, инше слабше або й зовсім слабе та нуєте; але у всім вишло письменництву добалість і форму, так що майже й найбільшу річ можна без сорому дати до друку. Докинеш там і сам другу крошку над і, поправивши десь якусь букву, от і готове. Як жеж прийде галицьке, то передовсім ледво десяту часть приславих творів можна вибрати до ужитку; над ними лише дармо час тратиш, читаючи. А й в тім, що ви-

рєсї, а в руці держить величезну мазницю. Дивлюсь, приглядаю ся, та думаю собі: капелюх кастровий та мазниця якось не годить ся; приглядаю ся злише, а то мій Амброзій. Господи! воляла ся земля запасти підо мною, як мав би я его зобачити з тою величезною мазницею. Мов опарений кинув ся я на бік, шепнув моему Павликові, щоб Амброзія завернув до фіри та сказав, що я до него зараз прийду.

Хлопчина побіг, а я почав мого Хому нісенітницями заговорювати, а в кінєць не знав, що робити, та запросив Хому на шклянку червоного вина.

Випили ми вино, — Хабайло поїхав, щоб дома лад зробити, а я побіг мов несамопитий до Амброзія.

Приходжу, а він стоїть коло воза та все ще тримає мазницю в руках.

„Ти таким уродив ся, та таким і згинеш“, гукину я до него. „Хто-ж видів у кастровім капелюсі з мазницею по містї ходити. А-диви, яка ряса заляпана дохтем, мов жидівський кафтан. Я стаю з Хабайлом серед ринку, а він іде проти нас з мазницею!“

„Та я не знав, що Хома тут“, промовив застрашений Амброзій.

„Так“, кажу, „то лиш Хома видить, а другі люди ні?“

„Та мені дома доготь минув ся, а віз так скрипів, що годї було їхати в гостї...“

„То добре ти задумав, та не добре зробив. Було післати твого наймита по доготь, а самому було тут лишити ся. Подиви ся, які твої руки нечисті!“

„Нї“, каже він, „я вже обтер доготь в чоботи.“

„Бідонько-ж моя солоня, ляхонько-ж мое

гірке! та-ж я казав тобі дома, щобиєш не мастив чобіт догтем. Вези біду до Кракова, все біда однакова... І руки заляпані догтем, і ряса заляпана догтем, і чоботи заляпані догтем, а ти їд з ним до чесних людей у старости... Горенько мое перчене! — А покажи-но мені, який тобі сурдут ті сьнятинські еравні винили?“

Розгорнув він, дивлю ся я, а то не сурдутина, як чесні люди носять, але якийсь диявольський фрак — і вузкий, і вузкий, а гузики бланшачі, що аж за очі хапає.

„Нї, дій ся воза Божа, а я з тобою не поїду. Наговорили ему щось ті сьнятинські еравні, а він зобі таке справив, що ні до людей, ні до Бога... бодай же тебе сьвята-Патинця мала!“ гукину я на Амброзія, що аж жиди з корини повиходили. Проминула горячка і я почав і сяк і так розминяти: оттак розминяючи вивав мені на ум мій милий кум. Він має всьлякі сурдuti, той мені стане у пригоді. От і кажу я до Амброзія:

„Піди, обмий руки, обітри чоботи, та обхар ся, а я зараз прийду та поїдемо до Хабайла.“

„Не бануй, братику, та я хотїв як найліпше“, сказав він і пішов обхарити ся. Тимчасом я пішов до мого кума, позичив від него стативий новий кафовий сурдут і прийїс моему братови.

„Тут маєш“, кажу, „новісенький сурдут: убереш ся в него, як зближати мемо ся до Хабайла; диви ся, щобиєш его не поваляв, бо відтак новий відкупиш.“

„Як око в голові, так его шанувати му“, сказав Амброзій, та з радості аж підскочив.

Вирядив я мого Павлика з моїми кінями

домів, а сам сїв я з Амброзієм на его віз. Костя дуснув батїжком і ми не в довгїм часї побачили хату нава Хабайла.

Хомона хата стояла на горбочку, дви з комини горі здіймал ся. Як показав в моему братови, що там панна Пелагія мешкає, він лиш побілів та почав убирати ся в сурдутину. Пішав праву руку в лівий рукав, видить, що не так — сьидлає; знов зайшла ліва рука в правий рукав, і так була-б та робота не скінчилась ся, як би я ему не поміг.

„Щось мені маїєсно коло серця, Сергію“, каже він до мене, „може-б ми домів вернули ся та колись иншим разом поїхали; мене щось так у горлі стагнуло, що й слова промовити годї.“

„То ще дурничка, все то мене ся, ти лиш уважай, що говориш і робаш“, сказав я сьмїючись до него та гукину на Костя, щоб поганяв коні. За хвилю опинились ми перед хатою Хабайла.

Вийшов старий на ганок, а я до него: „Чи радї ви гостям, пане Хабайло?“ а старий Хома мені: „Рибя рибою живе, а ми людьми; — не дурно сорока скриготала, она нам гостий казала.“

Тимчасом Амброзій, злізавши з воза, зачепив ся у ступені і трохи не впав. Як перша рекомендація, думаю собі, як так і далше буде, то наш Амброзій не тільки без молодой, але і без нося домів верне. Подзоровали ся ми з Хомою, а він все до нас: „з гостем і Бог приходить до хати; прошу до хати, мої милі гостеньки!“

Виходимо до хати, а мій Амброзій азиченим вишениєм у кламку від дверей, та кишеня тільки шаррр... Се друга рекомендація, думаю я собі, дай Боже й більше.

„Сїдайте, мої гостї, щоб усе добре сїдало!“

береш, яка-ж країна недбалість! Знання мови понайбільше дасть Віг: всяка неможлива сумішка добра; часом визначні прикмети українських письменників, як „вмірати, знімати, писати, читати“ і т. п. побачиш всеміш з такими-ж визначними прикметами галицької мови, як „водов, дітина“ і т. п.; до того слова польські, російські і всяка инша всячина. Часом навіть у голосніших письменників стрінеш країни кпини з граматики: „сказав йі“, а „сказав йі“ — то все риба. О якихсь елідах реторики, інвенції, диспозиції, часто й мови нема; тим менше о увазі на стиль взагалі, а на руский зокрема. А коли би хто загнав ся так далеко, що ждав би правильної правописи і інтерпункції, того спіткав би дуже гіренький завід; руский письменник, що сам не друкує своїх творів, не звик на такі дрібниці уважати — *grosse Geister geniert nichts!*

Присилає один письменник навіть широко друкований вже і з голосним іменем, якийсь твір, котрому я не умів би навіть за найбільшу нагороду вигадати пригожої назви, і жадає, щоб помістити в „Зорі“, але доконечно зробити також — відбитку. Ну, я радію, що така слава честь робить „Зорі“. Аж тут читаю і очам своїм не вірю! Що се? Друкувати: сором мені і ще більший сором авторови; пропала на віки его слава! Перерабляти: колиж бо нема що, бо й змісту нема ніякого! З того часу погадав я собі: не всякому духови йти віру! В редакції виправлять, вигадать, а то й перероблять до нащадку, коли бодай зміст найде ся якийсь: і вийде письменник, часом навіть не аби-який; ба в додатку і сам він радий-прерадий, що як то він гарно написав! А читаєш в письмі, аж воно ні до чого. Вір же тільки тим і в тих, що друкують самі у власній редакції.

Тим то й в „Зорі“ доси галицькі письменники занили заледво третю часть місця, вчисляючи уже в те й розвідку пересадженого на галицький ґрунт Українця проф. Грушевського і всі ті дрібнички, що походять від редакції. Колиб і се відчислити: то що лишить ся тоді? А вжеж не з химери редактора воно так, а з невідпертої конечности. По зробленім досвіді вже аж боязко запрошувати галицького письменника до участі: бо запросити, то ніби й береш обовязок друкувати те, що запрошений приніс; а то готово вийти, що ніяк друкувати. Вже там, хто ласкав, нехай сам присилає!

Отже то на мою гадку ліпше би уладити припрошує нас Хома, а я додав сьміючи ся: „щоб і старости сїдали“ і посїдалисьмо.

Відчинили ся з другої хатчини двері і панна Пелагія і Катерина увійшли в комнату, виносячи нас солоденько: „Добрий вечір!“ — „Дай Боже здоровлячко, панночки мої гарні!“ гукнув я, а пан Хома до мене: „Се моя старша дочка, Пелагія, а се молодша, Катерина.“ — „Щоб здорові були та рушники на поготові тримали, бо херомі нівроку,“ заговорив я, а мої панночки тільки зарум'янили ся та прохали нас сїдати. Але я замість сїдїти, взяв мого Амброзії за руку та кажу до них: „Се мій брат Амброзій, дяк з дозвісної церкви, з нашого села, ще нежонатий.“ Ми з Хомою оба зареготали ся на цілу хату, наші панночки ще гірше почервонїли, а Амброзій став серед хати мов камінний стовп та ні чинири.

Посїдали ми з Хомою, а Амброзій глянув на нас та й собі сїдає. Балакаємо ми то про се, то про те, а я все очима на панну Пелагію; та чим більше на неї дивлю ся, тим красша она мені здає ся, тим гарнійша она, а як що заговорить, то мов та перенелічка в пшениці бе.

Зачали ми з Хомою про бжоловодство говорити. Довго балакав я про ту Божу мушку, оглядаю ся, а мій Амброзій сїв коло паннів, чую — сьміють ся, наслухаю — Амброзій розмовляє щось про любов, про щирість, розказує про якийсь дівич-вечір, про вечериці, та навіть не загибне ся. Відай дівочі карі очі, думаю я, та рум'яне личко і чорні брови его розум просьвітили... Зітхнув я з-тиха, а мені наче тяжкий камінь з грудий унав.

(Даліше бж.)

зїзд руских письменників і прихильників рускої науки і літератури.

Але се очевидно дрібниця: як звав, так звав. Важнійша річ — програма зїзду. Вже й доси висказано деякі бажання що до програми; всеж таки чи не найліпше було би зійти ся чим скоріш бодай львівським письменникам і прихильникам рускої науки і літератури, уложити проект програми і оголосити до прилюдної дискусії, з котрої описла могла би вийти програма окончена. Поки-що дискусія є трудна і не богато до чого здала ся, хоч, розуміє ся, і не вадить коли тільки веде ся спокійно і предметово. Львів через липень і серпень був майже пустий, то й нікому було сходити ся. В вересні воно вже потроха можливе, бодай підготувати дещо, поки на жовтень позїдять ся вже всі. Річ ясна, що начерк програми може вийти і відки-нде, не доконче зо Львова, — або й від одної дотенної людини, не доконче від якогось гурту.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 4. вересня 1897.

Краєвий президент ґр. Гоєс повернув з своєї инспекційної подорожі з Серету.

Буковинський виділ краєвий відбуде сегодня понодудни засїдане в справі будови добродійного інституту з нагоди ювілею 50-літнього панованя нашого цесаря.

Вступні іспити при черновецьких гімназіях висшій і низшій вже покінчені. Також закінчено вступні іспити до т. зв. рускої паралельки. Про се ми напишемо ще особію, а тепер вже мусимо зазначити, що багато руских дітей вписувало ся до німецьких відділів, так, що вже другого дня — іспити мали відбувати ся дня 1-го, 2-го і 3-го с. м. — дирекції заявили, що нема вже місця в першій класі, бо они вже й так переповнені. Цікаво, що тепер мають робити решта дітей: учити ся приватно чи може утратити один рік лише тому, що шкільні власти не постарали ся о відновіне числа відділів першої класи! Справа ще не порішена кр. радою шкільною.

Зїзд радикальної партії скликають пп. др. Іван Фрайко і Михайло Павлик до Львова на дні 19-го, 20-го і 21-го с. м.

Болгарські звичаї. З Бургас в Болгарії доносять, що перед кількома днями хотїли кілька болгарських урядників знасилити господиню Елену Кронер, котра від богатых літ має в Штарк-Загора свою реставрацію; а коли она спротивилась панним урядникам, они єї сильно побили. Она пішла жадувати ся до презекста, але той замість їй допомогти, казав єї жандармами видавити з краю. Аж на інтервенцію австрійського консуляту єї увільнено. Она фізично і маетково знищена.

Край без поліції і арештів. На острові Ісландії нема ні арештів ні поліцаїв і ніхто за ними не тужить. За тисячу років були там лише два злодії. Один, автохтон, украв був одно ягня, але судня сконстатував, що се він зробив з нужди, і одинокою карою було те, що его краями знесли для него і его родини домашнє знаряде, вибудовали дім і подарували річи і ціле стадо ягнят. Другий злодій вкрав 18 вівців з кориселюбивости; але що то був чужинець, то его сєйчас видалили з краю.

Конї в канелюхах. В Лондонї хотять убирати конї в канелюхи. Почин до сего дав рапорт англійського консула в Бордо, де конї пишавуть ся канелюхами вже від давня. Щоби вказати пожиток з них, доносить консул, що при тамошнім кіннім трамваї що року кільканайцять коний гине від сонїчного удару, а від часу впровадження канелюхів винади такі не лучають ся зовсім. Надїслані консулом моделі солом'яних канелюхів відослано зараз до одної з найбільших англійських фабрик канелюхів з соломї. Канелюхи єї мають широкі криси, діри на уха і стяжки до завязування під боро-

дою. Товариство опіки над звірятами замовило таких канелюхів значну скількість.

Забавив ся в пана. Відомі нашим читателям крадежи в спальних вагонах підчас руху поїздів на шляху між Віднем а Карльсбадом і Віднем а Краковом: відомо також, що підозріне поліції упадо на якогось офіцера, котрий в часі першого випадку крадежи находив ся також ніби між пошкодованими і до протоколу, який списано з пошкодованими на залїзници, він записав ся під таким назвищем, якого в військовім шематизмі нема. Полїція мала побіжний онне его подобі, а агентам єї впаав в око сими днями у Відні подібний офіцер в мундурі з зеленими вилогами і жовтими гузиками. В гостинниці записав ся він яко Посьо Клем з Праги. За ним стали агенти наглядати тим більше, що у військовім шематизмі нема при полку, котрий має зелені вилоги офіцера, щоби так звав ся. Колиж побачили его онюгди, як вийшов одягнений по цивільному, приарештували его, а на поліції він признав ся, що сновинив всі відомі крадежи на залїзници. Показало ся, що мнимий офіцер є дезертиром з босаньско-герцеговинської армії, зове ся Барсенч, а при війську заавансував був троха низше, бо лиш на простого жовніра. Найдено при нїм золотий годинник і 300 зр.

Згорїли мільони. В палаті інтендантурі скарбу і дирекції лотерійної в Римі вибух в середу огонь, котрого причину доси не висліджено. Коли прибула сторож огнева, згорїли вже два поверхи і покрівля завалила ся. Шкоду не можна було доси обчислити, бо в касах мали бути кілька мільонів паперового гроша і цінних паперів. Побойують ся, що підчас огню згнили також люди.

Енергічні Американки. В Емстові, в північно-американській державі Канзас, дістали ся всі міскі уряди, почавши від бурмістра, жєнщинам. Маючи власть в руках, ужиткував єї гарний пол на піднесенє моральности у поганого пола людського, а іменню постановлено знести одним замахом всі домн гри, де їх мужі, брати і сини тратили час, гроші і здоров'є. Однак урядники міста не бавили ся в ухваленє нових устав, але взяли ся чисто по американськи до річи. Зібравши ся одного вечера в значнім числі і озброївши ся в топорі, сокири і т. п. інструмента, напали енергічні невісти на один локаль, де мужчини віддавали ся газардовій грі. Мужчини, що були в локалю, не ставили опору тим новочасним амазонкам і ратували ся втечею, а они цілковито понищили внутрішнє урядженє шулернї і порозбивали бочки, ловні горівкою і портером. Тонви народу, що пригладали ся єрізь вікна тому нищеню, давали вираз своему задоволеню, але се таки не перешкодило їм уинити ся з радости і вирабляти авантури, супротив котрих жіночі власти показали ся цілком безсильними.

Брук із глини. В Сполучених Державах північної Америки вводять брук із глини, названої „квінсер“. Такий брук твердий від граїту, не нищить ся за 15 літ і дешевий, ніж камінь. Управа міста Варшави хоче завести у себе такий брук і старєє ся о увільненє тої глини від пла.

Телеграми „Буковини“.

З дня 4-го вересня 1897 року.

Відень. Екзекутивний комітет прийняв одноголосно повідомленє нересправ субкомітету з правительством і поручив субкомітетови вести дальше переговори над жадами сторонництва.

Відень. Донесенням деяких часописей о ріжницях між заступниками католицького народного сторонництва а иньшими сторонництвами більшости заперечують презеси сторонництва, вказуючи на одностунність виснє поданої ухвали.

Відень. Екзекутивний комітет зійде ся аж за два або три тижні. День скликання ради державної ще не постановлений.

Відень. Віденські часописи доносять, що не прийшло до порозуміння що-до зміни регуляміну парламенту; натомість говорено о зміні президії парламенту.

Прага. Hlas Naroda пише, що послідне засідане екзекутивного комітету не відбуло ся так дуже гладко, бо не обійшло ся без скарг, що гр. Бадені не дає достаточних гарантій. Члени субкомітету тепер вже не задивляють так оптимістично, як передше. Праща буде підперати Баденіого лише остілько, оскільки урядовство уважляднить єї жаданя.

Будапешт. Pester Lloyd помістив велику статю о відносинах австрійських і доводить, що здійснене програми автономістичної правниці парламентарної рівняло би ся зміні конституції в душі федералістичним; а така зміна не дасть ся перевести против Німців. Треба також взяти і то на увагу, що існуючі правно-державні відносини між Австрією а Угорщиною не можна вголочувати в довільну форму. Угода між Австрією а Угорщиною має за підставу дуалізм в сегодіншній формі; а коли-б та форма впадала, унадає також угода, а всі Мадари без ріжниць сторонництва заявили би ся лише за персональною унією. Федералістичний експеримент в Австрії був би отже переверотом існуючих між Австрією а Угорщиною відносин, а до того гр. Бадені певно не одержав повномочія.

Софія. Надіють ся зміни в кабінеті: до него має ввійти оден консерватист і оден уніоніст.

Берлін. Сегодня був канцлер кн. Гогенлоге на аудієнції у цесаря. На ній мало рішити ся, чи Гогенлоге остане канцлером і на дальше. Доси не знати ще результату аудієнції.

ТУРЕЦКА ПАРНЯ.

Маю честь повідомити Високоповажану Публіку, що я знаву

ТУРЕЦКУ ПАРНЮ,

яку маю під своїм зарядом, цілком відновив у всіх єї відділах; справив інгаляційний апарат, завів електричне світло і постарав ся о всі потрібні вигоди.

Отворене наступило 1-го вересня 1897.

Дякуючи за дотеперішню довіру до мого заряду і закладу, прошу Впв. Публіку і на дальше о таке саме довіре та остаюся

з глибоким поважанем
Л. Каліхштайн,
управитель парні.

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. паньська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 ар. в гору.

М. М.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публіку, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вижицях

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Впв. місцевій і доокрестній публіці

каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво,

свѣчки церковні і столові,

папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвотною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хіньського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Одинокий склад і продаж правдивих російських калюшів і черевиків до снігу.

КАЛЬОШІ
легкі, 75 грамів.

для мужчин 1-90
" панів 1-65

Високі
і
низькі

КАЛЬОШІ,
з задку витягні для нп. овіцїрїв.

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ ДО СНІГУ

для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Най-
но-
війші!

черевиків для гімнастики з гуми.
а 1-10

Кальоші для дїтїй, навіть одно-
літніх.

10% РАБАТУ!!

даємо лише ми від ціни за біле
др-а Єсера після щїтївїка.

Великий склад КОЛДЕР до подорожї
починає від 1-38 ар.

ЧЕ- РЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, а гумою, . 2-50 ар. — 6- — ар.
" хлопців 2-50 — 5- —
" дам, 2-50 — 5- —
" до шнурованя 2-35 — 6- —
" до зашїплюваня 3-98 — 7- —
" лякерки, мєшї з шнуром 1-75 — 2-10
" а козачої шкіри, мєшї 1-35 — 1-35
" дівчат, шкіряні, т. ав. Bergsteiger 1-85 — 3- —
" дїтїй 1-10 — 2-10
" хлопців, ЧОВІТКІ 3- — 4-25

Великий
вїбір

ЧЕРЕВИКІВ до гімна-
стики стїкованя!

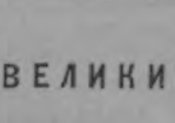
Найновїші Краватки

вузли, мани, Леваїїєла
до вязаня,
від 20 кр., 40 кр., 50 кр.,
до 98 кр.

Рукавиці Glacé,

з оленя шїври, з шведско-
го шовку, з нїток найліп-
ших фабрик.

ВЕЛИКИЙ С К Л А Д

правдивих ШНУРІВОК з фїшбїнами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Месмера і Сп.

Одинокий склад
з фабрик
І. ГІКЛЯ
і Синів
в
Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної і шї-
шої барви, починає від 1-18 ар.,
для мужч., тирольські від 1-18 — 2-28
" хлопців тироль. від 0-78 — 1-18
" дїтїй капелюшки моряків бо-
брові в ріжних барвах, від 1-98.

ПАРАСОЛІ

з зе- ліз- ними руч- ка- ми

з чистого шовку від 3- — 6- —,
на-пів зі 1-38 — 1-98,
з чистої вовни 1-38 — 2-18,
на-пів з вовни 0-98 — 1-58,
з англїйськими дерев-
ляними ручками від 0-75 — 1-90.

ВЕЛИКИЙ ВІВІР
ПАРАСОЛІВ
полотняних.

найновїші англїйські
ПАЛІЧКИ.

Величезний
вїбір

БІЛЯ

для мужчин, гладке від 1-10 поч.
" а фалдами 1-38
" гаетоване 1-58

КАЛІСОНИ

з найліпшого Grad-полотна,
французькою крою від 0-98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі,
гаетовані, білі і в янїйних бар-
вах, від 0-18 ар. поч.

Льняні хусточки в модних
барвах,
12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-50 — 3- —.

КОВНІРИ

МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, поцїпїрї,
6 штук 1-80.

Маншети, II. сорти, поцїпїрї,
6 штук 1-30.

Ковнїри I. сорти, поцїпїрї,
6 штук 1-95.

Ковнїри II. сорти, поцїпїрї,
6 штук 0-90.

Ковнїри для хлопців
6 штук 0-80.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

З угорської Русь.

(Допись „Буковини“).

Скотарське, 2-го вересня 1897.

Бажав я Вам давніше знов дещо на писати про угорську Русь, але справді, не сталося нічого такого, що заслуговувало би на більшу увагу. Аж тепер можу Вам подати дві новини, що переходять троха міру буденного життя і досить турбують мешканців одної цілої околиці на угорській Русі.

Бажаючи поправити долю угорських Русинів, наше правительство від якого півроку дуже пильно звертає свою увагу на них, видало розпорядження в справі відписання рестанцій податкових, в справі лихви і т. п. Але щоби дати Русинам і хліба, зробило умову з одною фабрикою цукру в Mezöhegyes, щоб она приняла 300 до 400 робітників Русинів. При помочи старости М. Балайтія, дуже енергійного чоловіка, скоро пайшлися в околиці Верховинській, північній частині Берегського комітату, потрібні робітники, котрі й стали до роботи 21-го серпня. Але у фабриці не дістали їсти, крім теплої води і кусника хліба два рази на день. Не помогли їх скарги у директора фабрики: через три дні, можна сказати, наші робітники не дістали нічого їсти.

До того всего мабуть і то не сподобалося нашим Русинам, що скоро они прийшли до фабрики, зараз всім обетригли довге волосся, викунали їх і заставили

до роботи в райскім костюмі, бо задля горяча у фабриці годі інакше й робити. Нашим Русинам було дуже встидно — і они зробили страйк, чи то попросту покинули всю роботу і вернулися домів. Ішли попри залізну дорогу і за 11 днів ледви допленталися до дому, очевидно зовсім змучені далекою „прогулькою“ і голодом, не заробивши ані гроша. Саме сьогодні прийшла одна така гурма до свого села Скотарського, нарікаючи на таку „поміч“ угорського правительства. Просили мене, щоб я сю історію подав до руських газет, хоч то, розуміється, їм зовсім не допоможе.

Які порядки настали на угорській Русі з часу, як до угорської нації законом прийняли пейсатих Малярів, показує отся історія. В селі Плоскові, комітату берегського, є священиком о. Михайло Натолія. Парафіяни его дуже бідні, так як взагалі на цій угорській Русі; отже він для хліба займав ся такими ділами, що его бідну платню доповняли би хоч до 500 зр. на рік. Виарендував громадські лози камінні в Плоскові і мав з них деякі доходи. Сих доходів позавидував ему сільський коршмар, котрий заразом був митарем мостів графа Шенборна. От він і підпалив о. Натолія, а в пожарі трохи не згіб і сам той священик. Відтак о. Натолія виарендував коршму і митове від мостів. Сего було вже жидови за багато, він змовив ся з кількома жидами і они 1-го вересня вночі так збили о. Натолія, що лікарі не мають надії на его видужане. Чутка йде, що задля таких подій, а они часто повторяються (я. пр. на самого старосту Балайтія задля его опіки над Русинами стріляли жиди),

на цій угорській Русі піднімає ся сильний противжидівський рух.

Гіадор Стрипський.

Учительська газета про учителів.

(Допись „Буковини“).

В 16. числі накидуваної нашим школам газетки-ліпняки Buk. päd. Blätter, в котрій прочитаеш хіба перепечатану з „Учителя“ розумну статтю руску, відозвав ся прецінь раз і єї руський редактор п. Шкурган і написав „Про науку читання і писання руськими буквами а взаглядно про руску правопис“, а все те на то, щоби приченити латку ненависній „фонетик“. Се бо й є від 10 літ головна задача румунізаторско-кацанського органу Ієонескула, за що платить п. Шкурганови з мошенки руського народу по 5 зр. місячно.

Наймлений ворогом щиро-руського учительства „руський“ редактор балакає багато про колишній „правопис“ руський, а вкінці накидує ся на нову шкільну правопис руску, та на ціле учительство руське, що не дуге в трубу его етімології, ба й на влади шкільні, закидаючи учительству руському лизивство та лизунство а органам властий шкільних несовістність і несправедливість.

Справді, хіба лиш на одній Буковині, недалекий азіатського царства, можливе, щоби учительство зносило мовчки не тільки ганьбленя такої „Post“ і „Вѣдомостей“, але й накидуваних їм Buk. päd. Blätter.

Щоби хто не закинув мені пересади, розберу писання п. Шкургана, (що на жалє є та-

Амброзій Остапкевич.

Оповідання

Данила Млакши.

(Дальше.)

Застелила панна Катруся стіл, поклала хліб і бриздю, а стрий Хома приніс здорову фляжку нежурнич-горівки і став до мене частувати: „За ваше здоровля, пане Сергію!“ а я до панни Пелагії, а Пелагія притулила лиш до рук, та до Амброзія. Амброзій не похочував випити, — бо я ему казав, щоб чарки навіть до уст не брав, не то що, — але як стали всі просити, та як ще я з боку моргнув, так висунув чарку аж до дна. Закусали ми трохи та посідали як перше.

Амброзій знов почав якусь сердешну розмову з Пелагією, а я на него дивлюся і собі віри не даю, що се той самий Амброзій, що перше часом і азином повернути не вмів, а тепер своїми розказами так веселить паннів.

Куй залізо, закуль горяче, думаю я собі, та почав на мій лад боси вленати.

„А що ви, пане Хома, до сего сказали-б? Не була-б гарна пара з мого брата і вашої Пелагії?“

„Не від мене се зависить, милий гостю.

Тут треба-б розпитати Пелагію, що она на се скаже“

„Ви батько, а она ваша дитина, она відкріє вам своє серце... тому нашому слову вінець, а ви зробіть нашому ділу вінець.“

„Коли так бажаєте, — най дє ся ваша воля,“ сказав старий, моргнув на Пелагію і обоє вийшли до другої кімнати, а я присів коло Амброзія, щоби прислухати ся, про що він з Катрусєю розмовляв. Не-аз-довго увійшов старий Хома до нашої кімнати.

„Ну, як же-ж виняла справа?“ спитав я его. „Гаразд,“ відповів Хома, а мене наче на крила здіймив.

Увійшла до хати і панна Пелагія. Старий Хома зачав знов до мене частувати, і чарка ходила чергою з рук до рук, як вперд.

Моргнув на свого брата, а він устав, приближив ся до Хоми і почав поважним, протяглим, мов би не своїм голосом говорити:

„Прощидіне Боже так людською долею управляє, щоби все добре і до его величання і велелюпоти було. Кожда твар свою пару має, і я прийшов до вашої хати, нари собі шукати. Ваша панна Пелагія приняла мені до вподоби і я полюбив єї всім серцем, всею душею і всею кротостію моею, а коли се по вашій волі, то благословіть нас як своїх рідних дітей.“

„Ви мені сподобали ся, пане Амброзію, та лиш старайте ся і віз Пелагії слово дістати.“

Обтер Амброзій ніг з чола, думав, думав,

потім обернув ся до панни Пелагії та почав говорити:

„Ша—пановна панно Пе—Пелагію...“ Виду я, що мій брат почав загикувати ся, приступив я до него та кажу ему: „Що маеш на серцю, те відкрій щиро панні Пелагії!“ А він зараз опамятав ся та дальше: „Моя чесна панно! Не знаю, чи може мені вже так суджено, що я лиш раз вас узрів, лиш раз з вами поговорив, та вас так полюбив, наче мою душу. Без вас мені сей світ буде темною могиллою; скажіть при вашому батькові: чи моя щира любов найшла відгомін у вашім серцю та чи сьмію я о вашу руку просити?“ А Пелагія лиш загоріла, наче та маківка в городі.

„Судженого і коном не об'їдеш,“ промовив старий Хома. „Скажи, дитино, чи любиш пана Амброзія, чи ні?“

А она з-тиха шепнула: „Люблю!“

„А хочеш з ним подружити ся і до смерти жити?“

„Хочу,“ шепнула знов крізь зуби панна Пелагія.

„Подай же чесному старостови Сергієви рушник.“

Пелагія побігла до другої кімнати, принесла рушник і подала Сергієви, а старий Хома став втішно говорити: „От тепер вінець, і нашому ділу вінець; поцілуйте ж ся, любі діточки,“ і став Амброзія і Пелагію до купи зближати, щоб поцілували ся. Одяо й друге соромило ся,

кож учителем) докладніше, бо знаю, що хіба де-хто з товаришів переглядає єю газетку задля конкурсів, а ледви чи хто прочитає дещо з неї побіжно. Мене-ж напис і підпис статі спонукали прочитати її з увагою, ну й дочитався я, та зараз і постановив звернути на її конси. (стор. 250 і 251) увагу товаришів, певний, що пайдуться у нас ще учителі, котрі при найближшій нагоді вискажуть своє обурене супроти нікчемних інсинуацій румунізаторско-капанського свистка й зажадають хоч би в міністерстві, щоб їм не накидувано нафлетів, зобиджаючих цільний стан учительський. Та пригляньмося ближше пощочинам, які завдає учитель учительству.

П. Шкурган, що майже що року, як се можна доказати із старих річниць Buk. päd. Blätter, змінював свою етимологію чим раз то більше на фонетику, той сам п. Шкурган, що не то в школі вправ а і в приготівляючій курсі, ба і в учительській семінарії не навчив нікого писати докладно „етимологією“, каже тепер, що не задля непереможної трудности цієї правониси, а „головно задля з правонисею мало ознайомих учителів, котрі зні не хотіли з власної волі собі праці завдати, ані задля браку відповідних шкільних надзирателів жадної принуки до того не чувствовали, а лиш нарікали, що правонис дуже тяжка і тому они не в силі її навчитись, знайшлися люди (!), котрим, щоб наріканням, а властиво байдужності (!) в сій справі кінець зробити, удалося, фонетично-етимологічну правонису в малій (!) частині упростити, удалити (!) а етимологічно-фонетичну на місце тойж поставити.“

Закінчивши, як бачимо, учителям брак доброї волі і охоти, та байдужності, а бувшим інспекторам нездібності і байдужності, каже далі по вичисленню придуманих трудностей, що без поборення їх „всі заходи та прибаги (!) сій справі сприяючих осіб і властей (!) остануться нічим як лиш вічним „*primu desiderium*“.

Та се ще ніщо супроти дальших висновків п. Шкургана, котрий ось що каже:

„Вправді в часописах „*Lehrerstimme*“ та „*Буковина*“ дучалося мені читати, що в знанню руского язика і рускої правониси як учителі так і ученики великий уже поступ зробили, а однак що-до учеників мушу на жалі заявити, що і я

маю що року нагоду о дотичнім поступі учеників дізнати ся, і тому то констатую, що той поступ, если може який подекуди і є, якого я але (!) ще не помітив, не так великий, як би хто собі міг погадати, а лиш хіба дуже маленький; бо приходять до школи, при котрій служу, ученики до IV. класу (5. і 6. року науки) школи вправ, а учениці, окінчивши вже школу народну, до курсу вищої науки (*Fortbildungscurs*), котрі ні правониси, ні граматики і за волос не знають, і від тих я уже нераз чув, що они до сего часу в низших класах лиш читали та часом з читанки відписували. Хоті жаден практичний учитель тим завленням учеників та учениць не дасть зовсім віри, то будь-що-будь ся справа видає ся мені бути нечистою.“

Отже п. Ш. закидає тут учителям, що вони зовсім не вчать граматики і правониси, як коли-б п. Ш. звідав докладно всі рускі школи на Буковині. Справді годі сказати чому дивуватись більше, чи етимологічній неправді п. Ш.-а, що в знанню рускої граматики і правониси нема ніякого поступу, чи ароганції, з якою судить все учительство після кількох своїх учеників.

Але то ще не все, ото бо п. Ш. посуєв ся за приміром таких Штеклів та Крушинських до нікчемного підозрівання своїх товаришів по чину і братів по народності, словами:

„Також знаю, що декотрим пп. учителям певні круги (?) за їх патріотизм до самих небес кадять, хоть їх ніколи не надзирали, чого — если би були справедливими — заевне не робили-б, а я кажу, що до патріотизму належить, не лиш щоби рускі справи грошево та горлаючо спомогати (!) але також щоби в школі більше собі праці завдавати взглядом науки рускої мови а особливо рускої граматики і рускої правониси.“

На такі інсинуації єдина відповідь, гідна самосвідомого учительства: „Вон з набиенням нафлетом Buk. päd. Blätter!“

Учитель.

Про концерт руских академиків в Чернівцях

ми нарочно не подавали від себе широких похвал, щоб не вийшло, що хвалить свій свого, лиш вичекали, що напишуть тутешні газети. І от нині з відання сих газет складаємо опис, котрий і для самих співаків і для наших читателів певно буде цікавий.

та я зійшлися, поцелувалися мов старі знайомі, переміняли перстені і — заручини готові. Знов чарка пішла з рук до рук і ми занесли солодкою запіканкою справу, та за здоровля молодих.

„Тепер би щось про віно поговорити,“ промовив Хома.

„Я від вас лиш панну Пелагію желаю: в мене, хвалити Бога, всего доволі, лиш що-б було кому тим зарядити.“

„З собою в гріб не возьму,“ сказав Хома: „дам вам, що зможу. Було в мене більше, та прийшла негодна біда, неодна в мене змарнувало ся“...

„Ні, ні, я нічого не вимагаю,“ повторив ще раз Амброзій.

Виджу я, що така говірка в горох нас заведе, взяв чарку та пинив з Хомою знов за здоровля молодих. Потім став я з Хомою про всеїде радити ся, та стало на тім, щоб за три тижні заручених звінчати.

Тимчасом панни застали гарно стіл поставили запіканку, поносили всіляких страв та просять нас до вечері. Ніхто може не був так рад тому, як я, бо з міста до Хоми був добрий кавалок, а закін ми свою справу окінчили, була вже нічка таки добре темненька, а мені стало вже в середині співати. Винили ми ще по чарці і поїдали до страв. Дивлюся я на мого Амброзія, а він мов не своїми руками в таріль страву горне, більше на скатерть, як в подумисок наїде. Знов треба мені брати ся до муштру, до

команди! Моргнув я на него і мій братик троха опам'ятав ся. Оглядаюся я знов, а він сурдот мого кума так злізав потравкою, мов трирічна дитина. Моргнув я знов на него, він трохи обтер ся, та знов свого пильнує, щоб з миски не утїгло. Прийшло до меса, а він один кавалок виламав а другий пальцями в рот саджає! Бог би тебе мав, думаю я, та знов почав моргати, але все те не помогло, мусіла вже й рука на себе муштер взяти. Принесла панна Катруся статених, великих завиваних-галушок з рижом. Краю я галушку на двоє, моргаю на него, показую ему; все на дармо. Правда, смачні були галушки, нема що казати, може тому він на мене й не зважав. Беру ся я до живого слова: торкаю його рукою та шепчу: „Рубай галушку на двоє!“ А він до мене: „Що — брати по двоє?“... та застромив дві нараз і ввадив у свій диківський рот. Добре ще, що обі панни були в кухні, а то перелякалися-б, як би побачили се ужеве горло. Моргнув я знов на него, показав ему мій тарілець і він ледво-не ледво опам'ятав ся.

Вже кожного душа ситна була, аж по язик мала, а ту ще панна Пелагія надіслала печену гуску. Як би чоловік був все їв, що там давали, то певно обліг би на оба очі... а старий Хома все: „Прощу, мої гості; чим хата має, тим і приймає.“

„Дай Боже, щоб і наші діти так гостей приймали; дякуємо!“ сказав я. Принесли ще доброго червоного вина, поналивав нам Хома у скляночки та почали ми знов балакати. Аж ди-

Урядова Czernowitz Zeitung так пише: „Мала горстка руских академиків зі Львова устроїла в четвер в сали музичного товариства концерт, на котрім зивля ся незвичайно велика маса народу; концерт мусимо назвати під кожним взглядом удачним. Хор, що складав ся з самих молодих, гарних і сильних голосів, був дуже добрий і був би ще ліпший, як би вага в поділ голосів не перекидала ся занадто на бік тенорів. Кілька сильних других басів могли були знамените вражіння ще підвишити. Відспівані пісні були майже виключно національного характеру. Про музикальну партію композицій не будемо розводити ся, бо руска музична література належить що йно до будучини (?). Пісні відспівали дуже добре, жваво, на відтінки звернули пильну увагу; головни звернула нашу увагу незвичайна у нас охота до співу і жвавість молодих співаків. Дуже гарний, симпатичний тенор і звучний баритон відзначили ся в кількох солах в хорі і в особних солових піснях. Не можемо поминути і сєї обставини, що співали виступили в українських народних костюмах. В тім лежить великий етичний момент, що в часі, коли селянни старає ся усеунути ризницю з містим горожанином, сама академічна молодіж старає ся піднести традиційну вагу національного костюму. Яко співучастників маємо ще назвати добре знамих проф. Шалтера і Колера, котрі помімо незвичайної спеки в сали відіграли Beriot's Scene de ballet, перший на скрипці, другий на фортеп'яні, так знаменито, що на загальне домагання мусіли ще додатково відіграти Рафаєла Каватіну. Гучні оркестри численної публіки, во більший части націоналізм, ідуть безперечно рука в руку з великим чистим доходом і на запомогу бідним руским ученикам принаде чималий гріш.“

Patria, орган волоскої народної партії, пише від себе так: „Сала була набита рускою публікою, почавши від інтелігенції аж до селян. Сей факт наводимо, щоби показати, який живий інтерес розвивають Руски в маніфестаціях свого національного життя. Хор складав ся з 14 академиків зі Львова, що виступили в костюмах національних — аде ся пам, з України. Він був зложений з доброго і дисциплінованого матеріалу, а спів перемішав міру діаставтизму. Досить точок програми треба було повторити; особливо сподобало ся елітне соляо баритонове „Ой Дніпре.“ Одуревлене було дуже велике і помімо снеси в просторій сали публіка видержала аж до кінця і щедро оплескувала співаків.“

Gazeta Polska помістила в своїм неділінім числі таке справозданне про руский концерт: „Давно ми вже не бачили в місцевій сали му-

ваю ся я, а мій Амброзій щось крутить ся на стільці, а потім витягає вражий рижок з табаккою та вже наставив ся табакку на долоню свипати, а в борзо взяв за рижок та кажу: „Добре, мій брате, що взяв ти мій рижок з табаккою, а то мені вже без него вкучило ся.“ Візяв я рижок та подаю Хоми, та й сам — хоч з роду не уживав ніколи — нюхаю. Господи! як стаясь оба пчихати, аж свільчи в очах засльотили ся та сльози дрібні полили ся, а ми усе пчихаємо та пчихаємо. Ледво-не ледво перестала чортова пчихавка, як випили по скляночці вина.

Подякували ми Богови і господареві за вечеру, та стали вставати заа стола. Ледво я обернув ся, аж ту чую, а за мною щось гуррр... дун на землю. Оглядаюся, а то все, що було на столі, стигнуло зі скатертю мій брат. Зачепив ся тузєк від его сурдута до скатерти, як витягав сей вражий рижок, та зі скатертю все опинило ся на землі. Відомого-ж моя солона, клопотоньку мій гіркий!

„Отто наробив-ся,“ кажу я ему, „та чому не уважаєш?“ А він побілів, як стіна, та ні парі а уст.

„Щоб ми тільки шкоди мали,“ сказав Хома сміючи ся, „се знає, що за рік і христини будуть!“

Прибігли дівчата з другої комнати, позбирали череве, принесли ще вина і так мені з Хомою при вині, а молодятам при щирій розмові і жартах проминула нічка, а Божка зоря нас привитала.

значний такого натовпу людей, як в четвер, дня 2-го с. м., з нагоди концерту руского хору академічного. Всі ложі, всі крісла і місця стоячі були заняті публікою рускою, польською, німецькою і волоською так дуже, що для місцевих представителів москвофільства забракло місця і певно з тої причини не було з них нікого. Бо-ж не припускаємо, щоби партійне завзяте відгравало і на тім полі ролю. Натомість достойно поступила собі руска публіка супротив академічної молодіжці, бо на концерті явилися не лише місцеві Русини, але прибули також їх замісцеві брати в незвичайно великій числі. Таке живе піддержане народної штуки заслугує на признание.

Співачи сумлінно заслужили також на піддержане. Шістьнадцятка, котру ми почули, є під виглядом вишкoleni і продукції вірцевим хором, а притім має кілька свіжих і дуже гарних голосів, зміж котрих заслугує передовсім на особливу увагу барітон. Публіка, що при появі концертантів захоувала могильну тишину, вже по першій піснi заявила своє задоволене рясними оплесками, а в міру того, як поступав концерт, змагалися також оплески crescendo аж до гучних окликів запалу: „Славно! Браво!“ Чимало причинилися ся до успіху також професори Шлітер і Колер знаменитою грою сцени з балету Беріота (на скрипці і фортеп'яні). Продукції закінчив величавий хор „Урра у бій!“, причім однак не можемо поминути одної дуже характеристичної обставини. Є то композиція Вахнянина, однак співачки, не хотючи наражати ся (?!), випустили в програмі його імя, і дали натомість три зірочки (**)... І прикро то і — навіщо! По концерті заповнили сотні рускої публіки реставрацію в готелю Central, де пошановано співачок бенкетом.“

Bukowinaer Post, німецький орган буковинських Волохів, пише так: „Велика саль була помімо страшною спеки переповнена. Публіка складала ся очевидно по найбільшій частині з конаціоналів; численні сьвященники, учителі і селяни, а також — помітне число черновецьких адвокатів є доказом, що саль переповнило не лише одушевлене для штуки. Але-ж ті, що там були, справді не мали чого жалувати. Бо-ж вони почули молодечі сильні і свіжі голоси, а задля доброго вишкolenня прислухувати ся їм було справдішню відрадою. Те, що львівські академіки співали, було старанно вивчене, а те, як вони співали, доказувало, з яким одушевленням вони знали ся своєю справою. Найзмітніші були барітон (п. Іворський) і тенорист незвичайним обємом і чудовими відтінками в своїх голосах. Розуміє ся, що публіка не падала гучних оплесків і браві 14 співачки заслужили на се вповні. — Не мо-

жемо поминути також, що панове Шлітер (скрипка) і Колер (фортеп'яні) відіграли Беріота „Scene de ballet“ з звичайною у тих панів докладністю. Дуже неміло відчула публіка брак відновленої вентиляції в саль. А прецінь електрикою можна було дуже сему лиху, зарадити.“

З иншого боку обговорили ліберальні Bukowiner Nachrichten концерт „Руский концерт, котрий відбув ся дня 2-го с. м., мусимо назвати удачним з кожного погляду. Велика саль музичного товариства була помімо незвичайної спеки переповнена; ще геть далеко перед початком продукції не можна було дістати жадного крісла і хто не хотів стояти, мусів вертати домів. Концертови — ніхто би о тім не думав — не бракувало навіть політичної сторони, „консерватисти“ не хотіли помагати і з них лише троє люда явили ся на концерт; тим світліший був успіх народовців: урядники, сьвященники, учителі і селяни переповнили саль.“

При різних нагодах президент краю гр. Гюес заявляв проводирам народовців, що він москвофіль все таки мусить трактувати яко партію, бо-ж народовецька партія складає ся окрім з проводарів ще з кількох людей, а нарід стоїть осторонь від тої партії. На яких дуже мильних премісах дійшов гр. Гюес до сего погляду, доказав хоч би і сей концерт. Хоч москвофіли не причинили ся нічим для успіху концерту, а протівно на провінції і в місті сильно агітували протів него і в трійці явили ся на саль — здавало ся що хотіли натішити ся есентуальною невдачею; хоч навіть правительство робило труднощі — як гарно, що єї два елементи зійшли ся разом! — протє велика саль музичного товариства була так переповнена, як рідко коли. Коли знає ся, що концерт аранжували виключно народовці; коли дальше зважить ся, що народовецька Буковина виразно назвала сей концерт національною маніфестацією (нам дуже здає ся, що се була навіть демонстрація); що саль з малими виїмками була занята сторонниками народовців; — то думаємо, що буковинські рускі народовці справді можуть з гордостю вказати на сей великий успіх, бо сим они знов раз доказали свою силу, котру легковажив собі гр. Гюес, і подали краюму президентови досить нагоди, щоби основно змінив свої погляди про силу руских народовців. Хто за собою має стільки народу, стільки інтелігенції, той в краю є чинником, з котрим кожний мусить числити ся. А коли хто замисляє на се очі, той певно сего не робить на свою користь.“

„Буковинські Відомості“ не хотіли нічого знати про концерт і, як не заповіли его, так і по концерті нічого не згадали про него. Сказавши правду, ми за се „Був. Відомостям“ дуже вдячні, бо тепер можемо сказати, що удачний концерт то лиш заслуга народовців.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 6. вересня 1897.

Цісар пробуває від 1-го вересня на маневрах військових в Моравії в околиці Бистриці, де замешкав в палаці колишнього вождя Марії Терези, Лявдона. По скінченні маневрів на Моравії, де оперують корпуси краківський і віденський, переїде монарх на Угорщину, де відбудуть ся рівно-ж маневри корпусів пеннєнського і прешбурского. На маневри єї приїде і цісар німецький.

Іменования. Окінчений правник Ернст Геллер іменований концентом практикантом правительственным в Чернівцях. — Окінчений техник Франц Гарбер іменований тимчасовим ад'юнктом будівничим при черновецькій правительстві.

Конкурси розписані на посади учителя при 1-кл. школі в Медзі, вишніцького повіту, з рускою викладовою мовою. Речинсь до кінця вересня. — На посаду молодшого учителя при експозитурі в Молодєві-Францталі з німецькою,

руською і волоською викладовою мовою виписаний конкурс з речинсь до 28-го вересня.

Міністер рільництва гр. Ледебур приїде з початком жовтня до Чернівців і возьме участь в торжественнім отворенні новозаснованих нисіньких рільничих шкіл в Кіцмані і Радівцях.

Бук. виділ краєвий ухвалив в суботу засновати в Чернівцях з нагоди ювілею 50-літнього пановання нашого цісаря притулок для немічних, придурковатих і нешкідливих божевільних.

Міська каса ощадности. Свого часу поставив др. Штравхер в черновецькій раді міській висесев, щоби засновати міську касу ощадности. Тепер вже референт тої справи Ліпперт викінчив свій еляборат і небагом приїде справа перед обради ради міської.

При низшій гімназії в Чернівцях іменовано професором Фридриха Лебля з Тішина, а сунцентом окінченого слухача філософії Шлюсарюка.

Посольське справоздане посла д-ра Окуневського відбуло ся дня 3-го с. м. в Косові. В саль Шапіри зібрало ся кількесот народу і з увагою і великим заінтересованєм вислухали справоздання. На висесеве д-ра Даниловича і господаря Сулятицького ухвалено одностайно з великим ентузіазмом домагати ся в раді державній поділу Галичини на руску і польську часті і загального безпосереднього голосовання. Вікни на висесеве госп. Сулятицького уділено послови одностайно вотум довірія.

Крокодил у Вислі. В Кракові виїхало в п'ятницю кілька ловців за місто до Ленгу під Могилою на лови. Тут довідалися они, що у Вислі від кількох днів показує ся якась потвора та й лякає людей. Селяни просили ловців, щоби забили „смока“. Одному з ловців, Анчицови, властителями друкарні в Кракові, удало ся виїхати потвору в сам лоб. Показало ся, що се не потомок давнього підвавельського „смока“, а типовий з Нілью крокодил, довгий на 2 метри а ваги 29½ кат. Крокодил сей утік з менажерії, що стояла перед кількома днями в Кракові над самою Вислою на Пузавою звіринцем. Властитель менажерії зі страху перед одвічальністю не повідомив влади о тім, що крокодил утік.

Фотографії без апарату. Якійсь винахідник оголошує в медіолянських часописях, що знає таємницю, як кожний чоловік може робити фотографічні знімки без апарату. Був би то важний крок наперед, бо позбули бсьмє ся всіх тих знарядів, які уважали ся досі конечно потрібними. Досі маємо порох без диму, вози без коней, телеграф без дротів, фотографії без апарату і міністрів без теки. Отже зближаємо ся скоро до хвилі, коли на світлі все буде поєднувати з нічого.

Дрібні вісті. Одна газдиня при улиці Воскресинській в Коломиї привезла на світ тому кілька днів трое дітей. Діти померли небагом а мати здорова. — Дня 4. надоліста сего ролю отворять шлях залізничий Неполомів-Вижниця. На отворенє приїде сам міністер залізниць генерал Гуттенберг. — Дня 30. серпня пополудни на фільварку в Рус-манастирі вибух поміж стиртами огнем, котрий дуже скоро розширив ся і спалив цілий фільварок. Тільки господарські будинки виратовано від огню. Сторожні огні з Босанча і Сучави працювали майже цілу добу над гашенєм огню. Дописуватель Gaz. pol. замітив притім, що селяни не хотіли ратувати фільварку і хоч жандарми їх наганяли, они втікали в кукурудзи. Кажали, що не потребують гасити огню, бо стирти і так обезпечені. — В Чехії, де шовінізм національний обгорнув обі народности до крайности, де чеське слово роз'ярює Німця, а німецьке в чеських околицях анатемізоване де при всякій нагоді приходить до бійки на вкучачки або навіть пожі, порішили „колесники“ німецькі, заосмотрити ся — в револьвери, щоби стріляти напастливих хлопців чеських, обкидаючи їх камінем в часі спорту біжкльового. — Сего місяця вибирає ся чеська депутация з Морави до Риму і предложити Св. Отцеві меморандум, в котрім просять Чехи о приверненє славянського Богослуження. Меморандум написано кирилицею і старословянським язиком з дозученєм толкована в язичі чеськім і латинським.

(Колець буде).

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з обережністю лише флаш-
ки зі значим знаком охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсї

друксортти шкільніяк найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulnach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладки до
катальогів і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

Хто хоче мати
добру і дешево
МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожає. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
видає. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за репарацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю ту безплатно через цілий рік.
Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Ває по братньому

З поважанєм

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
льончій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу.

зладжена д-ром Гр. Вельчком, видана товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній зкладці
Андрія Андрейчана у Львові.

Книгарська ціна карти, накле-
єної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пер-
есилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чиме скорше!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Боїна, Но- восел'я	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карапчева, Сторожин- ця, Бергомету, Межабро- дів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межаброди від 1-го марта до 3-го вересня що півтірка і п'ятниця.

з **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатни**

до Качики, Гурагумора, Вами і Кімпожугу	1010	201	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Молдавиць	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавиць.

з **Карапчева**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, в'їзний кожної днини.

ПРИХОДЯТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	340	1000
з Новосел'я, Боїна, Са- дагури	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межабродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межаброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатни**

з Кімпожугу, Вами, Гура- гумора, Качики	1258	635	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вами**

з Рус-Молдавиць	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавиць.

до **Карапчева**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський їде о 46 минут пізніше
від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечором до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркну-
тим минут.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і наук. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одиное руске товариство
ассураційне, обезпечує будинки, скот, госпо-
дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно
в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижньою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї
діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31-го грудня
1896 виносять: фонд основний 50.000 зр.,
фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
пожарі. В 4-х літах виникло „Дністер“ 1176 від-
шкодовано в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найви-
ростіший уміток і видає поштів і книги в рускій
мові.

Зголошення о убієнє агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хроновського.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
—
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакція і ад-
міністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
—
Передплата
10 ар.

Замітки.

—0—

В 33-ім числі „Буковинских Вѣдомостей“ в статті п. з. Правно-державні борби читаємо між иньшим такий уступ:

„Що ку правно-державному перестроєню зближає ся так наша, як і угорська половина держави, не підлежить найменшому сумніву. Як поступлять собі правлячі державні мужі і чи зуміють они піднестись у своїх ділах до вершин абсолютної справедливости, не наша річ, але важна мінута тепер для всіх публичних діячів в нашій австрійській Русі, для всіх, котрі при тім, що дїє ся, покликані своє слово сказати. Від австро-угорської монархії не хоче руский нарід нічого більше, лише справедливости. До тепер ще нарід наш і політично не цілком зрілий і культурно оставши по заду і фінансово зависимий, але і наша австрійська Русь хотя пригнетена і деморалізована, видимо поступає вперед а дійшовши на ту висоту, на котрій стоять чехи і хорвати, може в силу свого географічного положення бути ще сильнішою, особливо коли замовкнуть у нас внутрішні роздори і она прийме який будь одноцільний характер. На то звертати увагу правлячих сфер обовязані всі публичні діячі австрійської Русі а правлячі сфери нехай не надіють ся, що і в рішучих моментах буде наша Русь борбою im Kaisers Bart, о фонетику, етимологію і віроісповідні питання об'єднати нашим противникам удержане гегемонії над нами. Дурний наш руский Іван, але він також часами хитрий

і находить, коли ему потреба, крихітку розуму у своїй голові.“

Найти такий погляд на справи в Бук. Вѣдомостях — се досить велика несподіванка. Порівняти борбу о фонетику, етимологію і віроісповідні питання з борбою im Kaisers Bart — се навіть відважно і, не скажемо, щоб несправедливо. Руский нарід в питаннях віроісповідних більше толерантний, як его інтелігенція; того вчить нас історія, се бачимо і в теперішніх часах.

Віщлювати нині в нарід віроісповідну нетолеранцію — і не пора вже і хіна з того не буде.

Борба о питання національні (Бук. Вѣд. називають єї борбою о фонетику або етимологію) в такій шкідливій формі, як у нас проявляє ся, певно щезла би також, як би нашли ся у москвофілів розумні люди, що здали би собі справу з цілою своєю роботою від 1850-их років. Працювати близько 50 літ над омосковіненем австрійської Русі, досягнути такі малі успіхи, а на будуче не мати навіть жадної надії на більші успіхи — се повинно вже раз спонукати провідників москвофільських до тверезої розваги. Коли їм справді іде о те, щоби наша Русь приjala „кий небудь“ одноцільний характер — то вже-ж здоровий розум каже, що сей одноцільний характер що найменше під взглядом національним не може бути иньший, лише народовекий, бо він опирає ся на реальних і природних підставах. Певна річ, що коли-б у нас не було здавна москвофільського руху, то ми могли би тепер зміряти ся і з сильними противниками. І навіть тепер, як би Дух святий зійшов на блудних синів

Руси і они навернули ся до свого народу, то ми, уладивши відносини між собою, становили-б велику а дуже часто і рішачу силу. Коли взяти н. пр. на увагу наші спори партійні на Буковині, то справді не знати, „куди тягне“ партія Бук. Вѣд-ий. Повстала она без розумної причини і живе без розумної причини. А кілька сил і часу попросту змарнувало ся на борбу з нею! І ми не можемо почванити ся великими успіхами, а та партія й такими ні, які ми досягнули. Які-ж вигляди на будуче? До чого та борба має довести? Хто має уступити, аби згода була і „одноцільний характер?“ Чи злоба дня має нам і на дальнє осліплювати очи, щоби ми будучности своєї не бачили?

Чи нарід є на те, щоби его бавити борбою im Kaisers Bart?

* * *

Вчера подали ми між иньшим і з Бук. Nachrichten опис концерту руских академиків. Опис той, як бачили читателі, мав підкреску політичну. Концерт мав ніби то бути навіть демонстрацією політичною. Ми такого значіння ему не приписуємо. Що на концерті зібрало ся багато нашої публіки, се вправді факт віралий, бо таким чином відбув ся немов перегляд нашої інтелігенції, але що єї стільки зібрало ся, се треба приписати не якимсь „висшим силам“, а просто цікавості і добрій нагоді. Наша публіка ледви раз на кілька літ має нагоду бути на рускім концерті: тому й не диво, що єї стільки зібрало ся. Ми, заняті стараннями о самі кардинальні потреби народу, немов о хліб, ще не маємо спроможности

Амброзій Остапкевич.

Оповіданє

Данила М. Млаки.

(Конець.)

На дорозі привітав старий Хома своїх діточок хлібом-солою та двома-трема сльозами. Увійшли ми до хати і посідали за довгий стіл. Всего було доволі, що лиш серце бажало: були й страви ситні і вина чужі.

Іли ми, пили та веселили ся, а тимчасом сучасний музикант, сідий Ангел, так смичком по своїй скрипочці витягає, що та скрипка мов плаче, та сліз не має. То заведе українську думку, то волоску дойну-гору витягне, то знов козака або коломийки, та тобі серце в груди мов шнурочком стигає.

Сказали ми спасибі за вечеру та повставали за стола. Випитали комнату та за хвилину таке завело ся, що й старі й молоді під боки взяло ся, що аж хата обертнем ходила, а ще до всего швирилий дачок додавав охоти, за-одно сьміваючи:

Ой дже, чи не дже,
Визала пліточка у сак,
На ній луєка золоті,
Плітка красна, молода,
Щоб то таку і а мав,

То-б я жите за що дав!
Гуляй душа без контуша,
Шукай пана без жупана!
Ой заграйте цимбали,
Щоб ніжечки дріжали!
Нуте хлопці, нуте жваві,
Нуте погуляйте;
Одні плячте, другі скачте,
А треті сьмівайте!
Іха! іха-ха!

А жартоблива мандаторова Чукурниха усе пляще в руки та присьміває:

Як гуляв, так гуляв,
Ні чобіт, ні холяв.
Ой жур, мати, жур!
Линий Русин, як Мазур!
Як а була молодича,
Цілували хлопці в лица,
А тепер я стара баба —
Не підують, хоч би й рада.
— Наша панна Пелагія
Мила, красна, як лелія,
І рум'яна мов би рожа
Господарна та і гожа!
А наш пан молодий
Гарний, що лиш з ним жив!
Я его-б лиш за вушок,
Сто раз, не раз в губи цмок.
На що мені музики,
В мене свої язика,

Я заграю й поскачу
І нікому не плачу...

Оттак сьміваючи вхопила мене за руку і ми обоє пішли коломийки, що аж хата дуділа. Погуляв я собі тоді, що стало-б і на десять літ. Утомив ся я добре, та сїв опісля і приглядав ся, як гуляли молодші. Дивлю ся, а мій Амброзій не гуляє ні, а так аж з віри сходить: усе то козачка, то коломийки, та ще з веллякими викрутасами, а так топоче ногами, мов той циганський медвідь. Усїв я собі в куточку та лиш на се глядів, бо вже вилетіла пташка з моєї клітки...

Ішов сей козак, як ішов, та ще й наша коломийка, бо сеї у нас і мала дитина гуляти знає, але забагло ся паничкам якогось німецького танцю штаера, чи як там его звуть. Пустили ся, гуляють, крутять ся мов сновиди, мов той вихор. Тепер, думаю собі, мій Амброзій спочине, бо певно ще й не видів сего танцю. Так ні! Бере собі панну, а я сьмію ся, аж за живіт держу ся...

Боже правий! Як пустить ся, як стане свою панну на всі боки обертати, мов на крилах єї носить, — то в одвірок гримнув, що аж хата струсала ся, то в бас вдарив, що аж верхню дно заломило ся, а він все гуляє та гуляє. Що его панна просить, що его молить, все дарю: він иніи молодий, иніи ему все відьмо, иніи він перший раз в життю розгуляв ся. Всі перестали танцювати та на него лиш дивлять ся і сьміють

дбати о частійшій розривки. А лише до приємних розривок можна зачислити кожний концерт, отже і сей минулого тижня. Що з концерту буває часом і матеріяльний хо-сен н. пр. для бідних школярів, се инше діло; але у великий моральний вплив концертів мало хто вірить.

Гадка, приписувати концертові навіть значіне демонстрацій і то против правитель-ства, могла у нас повстати лише в наслідок деяких розчаровань повиборчих, які ще до нині не притихли. Але демонструвати против правительства барітоновими і тено-ровими солями, хорами і сценою з балету — се щонайменше занадто поетична демон-страція, така, на яку й само правитель-ство радо піде подивити ся і, коли гарна, то похвалить її. Вже як треба буде коли де-монструвати против правительства, то му-симо до того придумати що инше, як ба-рітонові гарні соли. Але найлучше було би, щоби ані правительство нам ані ми прави-тельству не давали причину до ніяких де-монстрацій, хіба до таких, як гарні кон-церти...

* * *

Ви читали вже в 188-ім числі *Буко-вини*, як песимістично задивлює ся на на-ші відносини редактор „Зорі“ і вислуже-ний директор гімназії п. О. Борковский, один із старших громадян наших. „Такої — каже — страшної розтічи і такого за-гального розярєня я ще не затримив.“ Де-які посторонні причини сеї розтічи, сего розярєня нашого, він знаходить — і на-них згода — але чому ми самі, одні на-других, дивимо ся вовками, на те він не-відповідає, а шкода — чей би найшла ся яка відповідь, котра попри тяжкім і оправ-данім стоні з грудий розяснила троха лю-дям загальне положєне.

Наша думка в тій справі така: Усу-нути *посторонні* причини нашої розтічи розярєня і занепаду звичайно ми не годні, бо не маємо сили. А не маємо сили тому, бо ми сподіваємо ся всего добра пе-редовсім від усунєня сих посторонних при-

чин нашого занепаду, а мало розвиваємо-силу власну. Сила власна, то передовсім думаючий ум загалу. Тимчасом у нас того ума нема, а є застою умова. Ту застою спровадили на Русь зле ведені часописи політичні, котрі вбили критичний ум в на-роді, а радше не виробили его і повели лю-дией, одних до ліса других до біса. Спад-всего нашого руху в бік політичний ви-вів нарід з рівноваги і напровадив на него розтіч і розярєне, котре так довго не мине-ся, доки нарід не зрозуміє, що може і по-винен поратунку на свій занепад. шу-кати у себе і то з певнішим успіхом.

Поратунком у власнім народі — се-культурна робота для него. Перева-жити наш рух народний на бік широкої-культурної роботи — се значило би, усу-нути теперішню розтіч, і розярєне, набрати-сили, а в дальших наслідках усунути і-посторонні причини нашого лихолітя. Се на-ша діагноза. Ми за довго годували нарід-політичною лемішкою, від котрої він тепер-ходить як сновида; пора дати ему добру-і поживну страву, щоб він став на свої-ноги і від леда подуву вітру не падав на-землю.

Панотець і селяни.

(Допис „Буковини.“)

Як декотрі пан-отці дбають про свій на-рід, як для него старають ся і як з ним посту-пають, най послужить сей факт, котрий яє до-від прошу уклібно помістити в нашій газеті „Бу-ковині“.

Перед сімома близько літами, прийшов до-нашого села Крещатика на диароха пан-отець-Хризантій Зеленчук, котрий від 3 літ сидить-тут безчинно, бо консисторія за его проступки-і обходженє з громадою зауспендувала его, ві-добравши ему всякі функції церковні.

Навкучило ся нашому пан-отцю Хр. Зе-ленчукові сидіти так дурно, і він, аби мати аке-таке занятє, забрав ся не до аби якої роботи!

до роботи, котра би надгородила ему хоть в ча-сти страчений у сьв. Івана через три літа при-хід. Почав він пускати задовжені в банку грун-та тутейних селян, уплативши за них вперед у-банку, на ліцитацію, причім нікого не допускав-до купня, лишє сам кунував на ліцитації ті-грунта, — і став тепер виганяти селян з хати-або казав собі платити стілько, скілько сам жа-дав. Нічого не помагали просьби ані плач, він-о тім і чути не хоче — „давай гроші, або ха-ту завалю!“ Мені сей панотець таки при судо-вій комісії висадив вої вікна кулаком. Видать-бідні люди, що в добрий спосіб з ним ані в не-го нічого не адіють, а тут аби ще в додатку-не пропав позіток і не пішла марно кровава цю-дорічна праця, удали ся з жалобою до консисто-рії, аби звозила вглянути в справу і панотця-Хр. Зеленчука повстримала від такої попіючої-до неба кривди (аби не викидував дрібні діти-під зиму), але консисторія помимо приречєна до-нині нічого не заридила.

І так нас двох бідолахів-селян (бо третій-заможніший заплатив ему то, що хотів) сиди-мо тепер і вижидємо хвилі, коли прийде з су-ду післанець і висине нас з хати, бо пан-отець-Зеленчук вже подав до суду, а тогди — тогди-хіба йти з дрібними діточками на старість, бе-ри їх на плечі, а ти жінко торбу і палицю і йди-в світ за очі! Тепер я виджу, чого то бідні-люди завчасу утікають до Америки!

Аби Сьвітла Редакція могла пілу річ легко-осудити, подаю в відписі мою жалобу подану-минушого місяця до консисторії. Са. просьба-така:

„Сьвітла Консисторіє! Крайня нужда і не-описана распач приневолюють мене шукати по-ради і помочи у Св. Консисторії. Будучи госпо-дарем на 3 моргах поля і кусинку города, міг я-з своїми дрібними діточками яко-тако жити, ко-ли-б не о. Хризантій Зеленчук, наш парох, ко-трий забрав моє гірке поле а в додатку виганяє-мене вниї з хати з жінкою і дрібними діточками.

Справа має ся так:

Мій покійний отець Андрій Червонач за-тигнув був довг у банку, але смерть заскочила-его і він банок не виплатив — довг лишив ся-на мою голову. Я гірке его виплачував і випла-тив, але проценти від процентів так скоро зро-

ся, а він все гуляє та гуляє, поки груби не роз-вазив, що аж пилітчки на хату посинали ся.

Веселили ся ми три дні у старого Хабай-ла. Деякі гості розійшли ся у вівторок у вечер до-мів, а з тими, що лишили ся, поїхали ми в на-ше село та тут за других три дні весіле до-кінчили.“

* * *

Так оповідав мені старий Сергій про ева-танє і весіле свого брата. Амброзій жив з сво-єю жінкою в згоді, як Бог приказав. Та не-довго він нею навтішив ся. Пять літ по весілю-Пелагія попроцала ся з сьм сьвітлом, і так наш-Амброзій став вдівцем. Не довбав він описєя ні-про що. Газдівегво, що Пелагія покійна так гар-но провадила, опустіло; що покійниця придбала, те все марнувало ся, а наш Амброзій сидів лиш-в садочку та пильнував его як своє око.

Видав я на сьвітлі всьляких лю-дией, а дру-гого такого, як Амброзій став по смерті своєї-Пелагії, певно не легко прийшло-б найти і на-цїлїм сьвітлі.

Досить чудним виглядав він і в своїй по-ставі, і в своїх привичках, закіл ще оженив ся, а описєя, та ще більше по смерті жінки, став-він справдішим чудовищем. Чи в літі, чи в зи-мі, не скидав він своєї баранкової шуби, хоч го-лубе сьятинське сукио вже зовсім зрешетіло. З-баранових смушків лишила ся тільки гола шкї-ра, що й бубен можна-б натягнути. та хіба лиш-десь-недєсь стирчачі волосочки пригадували, що

се були сьві бєсарабські смушки. В літі була она-за тепла, а в зимі мов вітром підбита і морозом-відшита.

Поважну диківську голову вкривав зморще-ний, кастровий канелюх. Від диківської масти він-такий зубоватий та твердий став, що не тільки-дош до него не брав ся, а й куля відлетіла-б-від него, наче від хребта кроводива.

Камизелька его була в якімсь рококо-смаку-строєна. З неї міг чоловік гарну часть всєна-родної історії нимахїти научити ся. Тут був-кавалок адамашку, що ще може Жак, Скалозуб-або Серпига, чи Бог знає котрий з Византиї роз-добув, — там другий кавалок червоної козацької-вигайки, — тут знов кавалок зеленого сукиа з-французької війни. А гузики на ній уликували-ся, наче ті зіронкі дрібненькі на вечірнім бла-китнім небі: один французький, другий німецький, третій турецький, а один навіть латував ся з-тих часів, коли славний Петро з Амисени завзи-вав християн освободити сьвятий Єрусалим знід-арма бісурманського. Кишенї в тій камизельці-були такі глибокі, що як ухвав биє руку, то-заблудила-б там мов у яких катакомбах. З тих-безодних кишеней виглядала, наче з якої банти, диківська зброя, — з правої ріжок з табакою, а-з лівої — великанські окуляри.

Сей ріжок не був звичайний ріжок, а так-завеликий, як сей ріг, що то ним стріляють на по-люваню пєів до купи скликують. Окуляри були ва-жені в шкїрану коробочку, а сєй шкїри доволі-було-б, дитині чобітки підшити. В сю кишеню

клав наш дядь звичайно кілька зубців чесного-Сєго чародійного ліку уживав він, як его коло-серця мєлоло, або яка згага пєвєла, і сєй лік від-нимав вої слабоєти, мов який чудесний бальзам-єліксир — як би пожеж. Підверізував ся Амброзій-красєским поясом; а зза пояса висїла ріжкобар-вна хустка-шеренька, бач, під табакі. При сїм-поясі був ще привязаний ніжик-чєпіляк, що не-раз нашому дякові у великій пригоді ставав. Не-посив він его тому, щоб часом огню випресєти-або худобині, як заслабне, крови пустити, або-грітку хліба вєроїти, але щоб було чим ріжко-табакирєку відотєкти, як часом затисєє ся та жи-вотноразному порошкови протївир-продуху дробити.

Чоботи носив він довгі, аж по-верх колїна. Одиа полєна шїра лєдєв на дві пєри вистарча-ла. Було у вечер як почне оучи з нїг розвива-ти, то гадавбиє, що яку дитину з пєлєвєк роз-виває. Що суботи мастив він їх догтем, щоб-бач не давали диківєских нїжок. На обнаєсах ули-кувалиєсь такі підківки, що як би старі славні-Запорожці з могила повєтавали, то певно-б тих-вєлетів алякали ся... бо з диківєских двох нїжєв, певно можна було пару коний на передні нєги-підкувати. Я сах нїжєв стеріє ся наче огню, наче яких злєтих гєсєнєдїв, бо щоб лиш раз тобї-дяк ними на ногу наєтуєти, то вже доволі тобї-до самої ємєрти. Міг він собі й дїншу одїж-справити, та лиш у такій було ему дєво ходити.

Дяк наш носив поротєє волосє і голи в бо-роду; лиш вуєм пильнував, наче ого в голові. Старий Гаврило Морєшєв, жєвєїр з часів цєсєря

«стали, що я не в силі був видерти ся з пазорів банкових.

Але банок все таки не був би знищив мое поле і не виганяв би мене нині з хати, коли-б не трапив ся був хто инший, гірший від банку а ним є наш пан-отчик Хризантій Зеленчук. Видачі мене замотаного з банком, задумав використати мою біду, але для себе, чого я по ній ніколи не сподівався. Ото взяв мене на службу до себе і обіцяв мені, що коли я ему буду служити і в кождім ділі помагати, так він мене вийме з рук банкових і тим самим допоможе мені з біди вийти. І я згодив ся на таку раду дякуючи Богу встаючи і лягаючи, що зіслав для мене і для моєї родини такого спасителя. Став я служити у панотця Зеленчука і служив вірно цілий рік; свою роботу покидав, а спішив до панотця. А підчас його дисциплінарного доходування з громадою, я ночами не спав, хотів в день гарувати, а ходив по селі і збирав людей і підписи, котрі би за ним і на его сторону добре свідчили.

І чогож я дочекався за мою гірку у панотця Зеленчука цілорічну працю? Ото того дочекався, що не дав мені ані шельога за мою гірку працю а до того виганяє мене тепер з хати. І панотець Зеленчук, правда, додержав слова свого — пішов в осени (1896) до банку і заплатив банок, але заплатив для себе, бо в пару неділях пустив на ліценцію рілле мое убоге майно, котре при ліценції купив для себе за 350 зр. і загрозив мені, що коли в короткім часі не заплачу ему, то вижене мене з хати. Я увидів себе пропавшим в руках панотця і став ратувати ся, але після его поради.

Ото продав він мое поле і гроші свої вже відобрав, а тепер ще не дає мені дихати, виганяє мене з того останнього кусника землі, до котрого по правді сказавши права не має, бо гроші свої, які дав до банку, відобрав собі за мое поле. Не помогла мені ні просьба ні плач; спровадив панотець Зеленчук дня 14-го лютого с. м. комісію судову і тая піддала ему мій останній кусник землі з хатиною в посідане. І що-ж я тепер зроблю? де подію ся з своїми дрібними діточками? Чого-ж хоче панотець Зеленчук від мене, коли він свої гроші вже за по-

Франца, що суботи втішно шкарбав до дяка на „власи-отрежение і брадо-голеніє“, як се сам дяк називав, бо після сего ждала его все чарка горівки і кілька денарів на напушу молодавского тютюну. А що більше старому Гаврилові треба? Щоби горівка та тютюн, то він би й самого люципера стриг і голів.

Чоло нашого дяка було лизьке, знак тому, що в его голові не багато гаузд було, а під ним снідали сніг, сказати можна, красні очі.

Ніс був найкумеднішою частию цілого дяківського лица. Для него тримав він ту грізну збрую в безодних кишенях у своїй камизельці. Як вложити окуляри на свій великанський, набресканий носик, як попхати в него гірчицею заправленої табаки, як стане пчихати і світати ся, то чоловік чогось его аж жахає ся.

Під тим носиком стирчали дяківські вуши, наче коцьки в їжака. Зуби дяківські були такі наче варениці, — не знаю, чи від снігу, чи від якого лиха.

Оттакий то був наш дяк Амброзій Остапкевич. Він ще й нині дякує при дозвілній церкві во славу Божию в тій самій шубі і в тім канелюєї кастрові, лиш погнув ся троха під тягарем шістьдесяти-літньої старости.

ле відобрав? За що виганяє мене з хати і через то кривдить разом шестеро душ? Пропшу прото як найпокорніше св. Консисторію о пораду і ласкаву поміч, бо нині-завтра буду сидіти під чужим плотом з своєю жінкою і дрібними діточками. Коли світла Консисторія не зволить вглянути в сю справу як найскорше і не повстримає панотця Хр. Зеленчука від вопіючої до неба кривди, то я з жінкою і діточками не маю чого жити на сім божім світі а Бог Всевишній най судить потім мене по святій Своїй волі.

Крещатик, дня 24-го серпня 1897.

Василь Червоняк.

Так я написав до Консисторії, але відповіді не дістав. І в кого тепер бідному та темному мужикови шукати поради, коли з ним панотець так поступає?

Василь Червоняк з Крещатика.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 7. вересня 1897.

Конкурс розписаний на посаду учителя при 4-хл. школі в Садагурі з німецькою і рускою викладовою мовою. Речинець до 30-го вересня с. р.

При міській школі на улиці двірцевій в Чернівцях іменовано п. Тересу Бораш і Емілію Кухарську учительками-помічницями.

Хор руских академиків устроєє дня 9-го с. м. концерт в Перемишлях. По концерті не відбудуть ся танці, як то спочатку було заповідено.

VI. З'їзд руско-української радикальної партії відбуде ся у Львові 19, 20, 21 вересня, в неділю, понеділок і вівторок. Програма з'їзду: 1. Отворене з'їзду. 2. Вибір президії і комісії. 3. Справознавство з радикального руху в повітах. 4. Подія Галичини. Референти: тов. др. Е. Левітський і Юліан Бачинський. 5. Поправка господарки по громадах. Референт др. Данилович. 6. Примусові спілки господарські. Реф. тов. др. Данилович і М. Новаковський. 7. Викупно панських ґрунтів. Референт тов. др. Ів. Франко. 8. Страйки по громадах. Реф. тов. Вячеслав Будзиновський. 9. Ювілей знесення панщини. Реф. тов. Юліан Бачинський. 10. Парламентарна і партійна тактика. Реф. тов. др. Роман Ярославич. 11. Організація радикальної партії. Реф. тов. др. Франко і др. Трильовський. 12. Внески делегатів. При сій нагоді читаємо в „Громадскім Голосі“ такий поклик: Товариші! З кожного повіту повинні явити ся делегати. Кождий делегат повинен над тими точками застановити ся. На з'їзді по бесіді кожного референта можна буде забирати голос кождому делегатові і говорити свою гадку. Коли би хто з делегатів мав свої внески в певних справах, нехай надішле їх на письмі до редакції „Громадского Голосу“. Конечною річчю є, щоби подати до „Громадского Голосу“ найдавніше до 15-го вересня, чи прийдуть делегати, щоби можна для них постарати ся о вигідне уміщення. Делегатів мають вибрати довірочні збори і дати їм повномочіє від себе. На з'їзді можуть бути і гості, але ті не будуть голосувати. — Товариші! Нап з'їзд, то хлопска рада державна. Що там ухвалимо, то постараємо ся виконати, о тім говорити будемо і в раді державній і в нашім краю. Тож не засинайте справи! Зі всіх сторін, з кожного кута, де загостила радикальна гадка, нехай спішуть делегати на велику нашу нараду! Шлючи всім товаришам сердечний привіт, кличемо з повної груди: Най живе руско-українська радикальна партія! *Центральний зарид.*

Наука для Русинів. „Рускі громади в рускій Галичині“ показують дуже мало енергії в обороні своїх народних прав і свого языка. Їх урядовим язиком є в переважній частині язык

польський, хоч на засіданнях рад громадських наради відбувають ся звичайно по руски. В польскім язичі відбуває ся кореспонденція з політичними властями і з властями автономічними. Написи на уладах громадських, на школах народних, на придорожних стовпах і на таблицях граничних часто стрічає ся лише в язичі польскім, рідше в обох краєвих язиках, а хіба лише виїмково в самім тільки язичі рускім, значить: в язичі населення, котре з них користує майже тільки само одне. До надання руским селам в Галичині зверхнього характеру руского не треба жадного нового закону, а тільки дрібки доброї волі і енергії із сторони мешканців і зверхностий громадських.

Оттаку науку дає нам... краківський *Czas* в ч. 200 в дописи з Тішину! Правда, що там бесіда не о руских громадах в рускій Галичині, тільки о польських громадах на Шлеску; але врешті наведений повисше уступ є вірним перекладом з *Czas*-у. Той уступ дасть ся також дуже добре приложити і до буковинських Русинів. Не самі Німці, але й Русини та Волохи помагають німечити наш край.

Клеветники проповідниками моральности. *Buk. Post* не вдоволяє ся, що в *Буковині* вже двічі з кругів учительських, отже від наочних свідків, учасників конференцій в Вижниці і Кіцмані, сконстатовано, що *Buk. Post*, а за нею „*Buk. Відомости*“ і „*Buk. Rundschau*“, списали свідомо і з розмислом клевети, мов то п. інспектор Омелян Попович виступав проти німецької мови, приєвловлював учителів до латків на „*Народний Дім*“ і піддав гадку протесту проти накидування *Buk. päd. Blätter*. В передпосліднім числі підтримує орган румунізаторско-каданської лажі і клевети на Русинів вже лиш першу брехню; бо думає тим подражнити Німців; що-ж до складок, то вже лиш відчуває „моральне“ обурення, що они були хоч би й без відомости котрого будь з тих Русинів, котрим би Мортко з наказу свого барона і его Іванка хотів причепити латку, а про третю справу вже зовсім мовчить. Записуємо се не задля полеміки, бо з бандитами она не можлива, а тільки в інтересі честі руского учительства, на котрого інформації клеветники покликають ся, ніби то в тій цілі, щоби „боронити руске учительство від здирства“. Клевету дотично німецької мови збиває, як з Вижниці довідуємо ся, зовсім не двозначно протокол конференції виготовлений ще перед настанням клеветників. Сей протокол доказує, що п. Попович про німецьку мову і не згадував, а спішив лиш про те, що з вільних тематів був лиш один руский, коли після розпорадження краєвої ради обов'язана четвертина учителів що року вирабляти по одному тематови вільного вибору в мові викладовій дотичної школи, отже і по руски. Що-ж до складок на рускі (не рускіні) цілі відповіли самі учителі, що вже від кількох років, а особливо від тогідної конференції, при котрій не був п. проф. і інспектор Омелян Попович, у Вижниці, Кіцмані і Чернівцях з власного почину жертвували, що хто міг. А що клеветникам не ходить о оборону учительства, як кажуть, від „здірства“, на се найліпший доказ не тільки складки учителів-Волохів на їх бурсу і товариства, а й факт, що інспектор черновецького заміського повіту **Жанковський особисто**, ба й другованими з его підписом відзивали в *Buk. päd. Blätter* збирає складки від учителів, навіть від Русинів, на стипендію румунізатора Іконескула, на що „*Post*“, „*Відомости*“ і „*Rundschau*“ досі й раз не гавкнули. Сим клеветникам розходять ся протест о щось инше; їх нече вогнем кождий поступ рускої справи на Буковині, отже і кождий сотин жертвований на цілі наших товариств, що мають задачу противну як раз румунізатор-

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
—
Передплата
10 зр.

Переговори

між правительством а парламентарною біль-
шостію.

В п'ятницю скінчилися наради парламентарної комісії більшості. Справоздавіч всяких часописей аж щиналися з цікавості, щоби роздобути яку вісточку про хід нарад, а коли вже се не можливо, щоби хоч пронюхати, як і що йде. А позаяк се майже виключаю сини „вибраного народу“, що чують навіть, як трава росте, отже не дивниця, що они все знають і про все як найдокладніше розказують читачам своїх дневників. Очевидно залежить се знов від напряду дневника, що він з тих тисячних верей, пущених в світ проворними справоздавцями дневникарськими, приймає яко єдину правду і з того знов свої робить виводи.

Але зпоміж усіх дневників з найбільшою увагою слїдила і коментувала заїдання парламентарної комісії, вибраного нею субкомітету і переговори того-ж з міністром президентом обструкційна праса, а на її чолї біржевий орган, що став на службу Шенерера „N. fr. Presse.“ Заява міністра-президента, переказана парламентарній комісії п. Явореким, а відтак повторена лише в лице субкомітету, що правительством хоче від тепер глядіти опори парламентарній більшості правниці, викликала великий несупокій в обструкційнім таборі. Тимто услужна сему таборови праса почала всякими способами маневрувати, щоби розірвати навязану нитку переговорів, які на тій основі розпочалися між правницею а правительством. З одного боку пугали гр. Баденю великою одвічально-

стю за існування Австрії (ніби то тим послухникам Шенерера так на тім залежить!), то знов зірванем відносин з Угорщиною, то промовляли до амбіцій гр. Баденю, що віддає ся в службу і запиєє свою душу „славянсько-клерикальній коалїції“; з другого боку придумували всякі непорозуміння і суперечки посеред парламентарної більшості і її складовими частинами, то знов остерігали ту більшість, щоби не дала ся зловити в сітку правительству.

Всі ті маневри обструкційної праси однак не повели ся. Заступники поодиноких клубів сконстатували і укріпили знов одностійність і єдиність, що до основних підвалин, на яких має розвивати ся австрійська держава, іменню автономії і повної рівноправності всіх народностей, а яко першу і найважнішу задачу признали, щоби парламент довести до позитивної акції. Способи до досягнення сеї цілі були предметом нарад між субкомітетом і правительством, позаяк зміна регуляміну може бути переведена при спільній і енергійній корпораций обидвох чинників. До досягнення сеї цілі подає правниці свою поміч правительству, хоч се зовсім ще не значить, щоби она ставала правительственною більшістю. Правительство, котре після власної заяви не є парламентарне, містить в своїм складі елементи, що переняті иншими закладами і поглядами як пивішня більшість парламентарна. Тимто справедливо мусить вимагати, щоби правительство було кабінетом більшості і правило в дуї поглядів і засад тої більшості, а се неминує вимагати реконструкції кабінету в дуї парламентарної більшості. Парламентарна більшість мусить мати поруку, що її засади

не остануть на папері, але що правительство змінить в дуї тих засад систему і після неї буде правити австрійськими краями. Один крок, котрий по абстиненцій обструкційників в заповідженій на 26. серпня, мусів конечно зробити гр. Баденї в право, вимагає консеквентно ще сего другого кроку, бо коли кабінет хоче найти підпору в правниці, повинен неминує стати кабінетом правниці, а се передовсім вже тепер повинно проявити ся в адміністрації у всіх її областях. В тім напрямі має ділати оставший у Відні повномочник парламентарної комісії Яворекій, котрий перед скликанем ради державної покличе парламентарну комісію, щоби їй здати справу, а відтак перед скликанем ради державної мають зібратися поодинокі клуби правниці, щоби те все ратифікувати.

Речення скликання ради державної ще остаточно не уложений і всі вісті газетні в тім напрямі не мають ніякої основи. Се лише певна річ, що рада державна збере ся між 20. а 30. вересня. Сейми тепер не будуть скликані.

В Шенерерівських органах вже тепер по конференціях між правницею а правительством виринає позитивний намір абстиненції. Думають они тим ратувати ся, що проголосять раду державну кадовбним парламентом. Багато се їм не допоможе, наколи ще не зовсім забули найновішу історію австрійську!

Так освічує справу кореспондент *Руслана*, котрий сам брав участь в нарадах ексекутивного комітету і субкомітету парламентарної більшості.

ЯВДОХА.

Списав

Антін Синюк.

Явдох, Євдох, Євдокія, Довія, Докіда, Кіна і маленька Кічка се одно і те саме християне імя і его має багато наших селянок, не обиджаючись, що їх так охрестили. Але як хто в нересердю скаже у нас „ти Явдох!“ то щось инше, бо ему або їй можна на се відповісти: „ти самий або сама Явдох!“

Як нази нарід, особливо гірські люди і підгір'яни а вже не так подоланці, стали вважати се імя „ганово“, а тим розповідали мені стара Явдох—покійна, що ходила за прошенням, най їй Бог того не памятає.

— Козись — казала — були ми перші гадзи в нашій селі. Мій чоловік Петруньо був тоді начальником громадом. Боже, Боже, змилуй ся! — Були ми на хрестинах у кума Кріцуна, тямлю як сьогодні, 25 гарнів самого „шлісу“ у Лейби влав, (Явдосі очи засвітили ся) добрі часи були — гай, гай, і жиди більше бортували!

Десь коло опівноччя, як сьогодні тямлю — перед самою Явдохю — новихалили ми на обо-

ру, на прохолоду, одні снівають а другі балакають, а всі похитують ся від Лейбового шлісу — вітрець добрий з морозом потягав — дивимо ся, а то горить! Протверезила ся я зараз, потягнула свого Петруня, біжимо, біжимо, то окопом то дорогою, прибігаєм а то догарає — наш дім, обійсте, вже й сусіда Олексі стодола займила ся, горить. Я аж тепер нагадала ся, що мої діти Василько і Кічка, дома лишили ся і снази. „Васильку, Васильчику! Кічко!... де ви мої голубята?“ (Явдох розлакала ся.) Кличу, кличу... нема відповіди, лише зойк та крик людий, що огонь гасять. Пустилась я до хати у граль, хтось затримав, я рву ся, мене відтягнули. Коло мене були, ще нагадуюсь, отець добродій і пан учитель — вже давно покійні оба — добрі були як ангели, дай їм Боже царство — стали розпитувати і потїшати... мені в очах лиш потемніло а в голові зашуміло і не тямлю більше, що сталося. — Тут знов Явдох розлакалась і мені аж жаль зробилось.

— Аж великоднього понеділка прийшла я до памяти, перележала троха що не сім неділя без памяти. „Де я?“ питаю ся. Дивлю ся, стоїть мій Петруньо коло мене. Ах Боже, мій Боже!... швіра та кости, очи запали ся, так що хоть кулаки владі, а сорочка як сьвата земля. І кума Кріцунах тут була. „Де я?“ Не моя постіль, не моя скриня, не мої гради ні образи

святі ні лавниї, нема і моїх діточок, виджу. Де я? Де ми! скричала я.

У кума Кріцунах, каже стиха мій Петруньо і плаче.

Мені сльози закрутили ся, в очах потемніло, в голові і ухах зашуміло, крик, зойк, тріск пожеари, подуміння і іскри — все пригадало ся. „Голубятка, діти мої!“ Так гірко плачу а Петруньо собі.

І Явдох тепер на добре розжалобила ся.

— На другий день мені розповіли, що діти, хата, стодола, комора, стог, стайня і худоба — все а все згоріло. Лейба забрав город і поле за довги, так що лиш кілька пражинок поля нам остало ся. Тепер ми лишили ся без дітей, без хати, поля і без хліба в одній драпці. А чому? Все через ту прокляту люру горівку. На хрестинах замили ся до пізна а які гадзи, такі слуги. Наймит напивав ся в Лейби, прийшов пізно до дому, лягав в стайні спати, налив дюльку, іскра скочила, запалила сьлому, паний не зауважив, тому вел згоріло до землі і двоє душечок марно погинуло у воги. За горівку забрав Лейба поле, ґрунт, бо бразо ся на хрестини і похрестини, казали і у багача, а як самі здорові знаєте, що начальник на весілю, хрестинах, нарагасах і на кожній забаві мусить бути і там поставитись, бо щож би він за начальник був, як би що дна у кармі не був? Так про-

О. архимандрит-мітрофор ІЛІРІЙ ФІЛИПОВИЧ.

„В нещастю пізнати приятеля.“ Отсеї гіркої правди зазнав руский нарід так часто, як може пізнати другий. Сотки руских вельмож і рускої інтелігенції зрікалися і зрікаються, ся ще й сегодня свого роду, збільшуючи табор найзавзятіших ворогів свого народу. Дійшло до того вже, що отті перекинчики-линичари, спонукують цілі рускі села вирікатися своєї рідної мови.

Отгаві сумні думки насувають ся нам, сегодня, коли пишемо посмертну згадку о. архи-

мандритови-мітрофорови Іларієви Филиповичеви. І ему бо сказано одного разу, щоби змінив своє руске імя, а стане висшим достойником церковним. Але о. Филипович відповів на те, як слід: „Не маю причини стидати ся чесного імени батьків моїх.“ І не змінив его, не вирік ся свого руского роду, а остав ся Русином до своєї смерті.

О. Іларій родив ся р. 1832. в Садагурі на Буковині, де его батько був начальником громадским. До шкіл ходив в Чернівцях, де й окінчив 1855. р. духовну семинарію. Того-ж року подружив ся з дочкою бл. н. асесора консисторського о. Прокоповича з Мамаївців, висвятив ся і став завідателем рускої парохії в Бобівцях, а по році парохом тамже. По десяти роках шасливого подружжя, з котрого осталась ему дочка і син, славний черновецький дїкар і щирий Русин-патріот др. Володимир Филипович, повдовів на парохії в Жадові, куди недавно перед тим переніс ся був. Р. 1869. став о. Филипович ректором православної семинарії духовної в Чернівцях, де разом з другими патріотами заложив тов. „Руску Бесїду“, в котрій був членом виділовим. По двох роках повернув знову до Жадови, аби по дальших двох роках обняти наново провід семинарії, де був всім питомцем без різниці не тільки настоятелем а справдішим вітцем духовним аж до року 1881, дослужившись при тім гідности ексарха. Ставши монахом, обняв яко игумен управу монастиря Сучавиці, де й наділено его гідностию архимандрита. Монастир Сучавиця славить ся з того часу й по нинішній день правдиво славанською гостинністю, якої дізнають в нїм всі, що его звідують.

Року 1896. митрополит і архієпископ Буковини відзначив пок. о. Іларіона мітрою а наш монарх високим орденом, комтурним хрестом Франц-Йосефа. Так те достунив о. І. Филипович найвисшої по митрополиті гідности церковної і великої ласки царської, не змінивши свого імени і роду руского, котрими дорожив і в найприкріпших для Русинів часах.

Нині отсеї сяючий примір незломного ру-

ского характеру уже не між живими. О. І. Филипович помер вчера в Сучавиці, вернувши з Карльсбаду, а завтра (в четвер) відбуде ся там его похорон. Вічна ему пам'ять!

Двадцять п'ять учеників.

—о—

В числах 123, 124 і 128 „Буковини“ в статях п. з. „Чому ми маємо так мало інтелігенції на Буковині“ виказали ми дуже докладно відносно в наших середніх школах і причини давні і теперішні, задля яких шкільний зріст нашої інтелігенції не можливий. Ми не думаємо сегодня повторити згадані статі — хоч нагода є добра — лише впауємо на факт, котрий найбільше потверджує, що наші тодішні слова опирали ся на дуже вірних спостереженнях. Бо ото сими днями почав ся новий шкільний рік, нові ученики мали вступити до першої класи т. зв. рускої низшої гімназії в Чернівцях — і кілька їх вступило сего року? Лише двадцять п'ять нових! Крім них є ще 6 репетитів, так що в першій класі маємо всіх 31 учеників.

Інакше було торік; тоді вступило до першої класи 54 учеників; отже в двох більше, як сего року. Яка тому причина, не треба й казати багато. Мада бути гімназія чисто-руска, а Німці зробили з неї якесь опудало буковинське. Торік люди о тім не знали і мали більшу охоту, посилати синів до гімназії: сего року вже знають, яка то гімназія, і не мають до неї довіри. Комісії іспитові вимагають знання німецької і рускої мови; а ту ученики з Чернівців не знають рускої, а ученики з сіл не знають німецької мови. Через те 15 учеників сего року не зложило вступного іспиту і в результаті вийшла така мала перша класа. Виходить з того таке, що лише інтелігентні родичі можуть постарати ся о те, щоб їх сини знали так добре німецьку, як і руску мову; а селянам трудно. Такі відносини не можуть довго тривати і коли те правда, що Во-

нав наш ґрунт і поле. Все втопило ся в зурі горівці. — Гай, гай, який то чортівський напйток, цур та пек ему, а без него не можу бути. Скрізь дають мені, скрізь частують, пий Явдохе! пий, стара начальниче! Вей мене унівають як би хотіли втопити. Гріхи тай годі! —

Добрі люди помагали, а подужала, пішли ми у комірне. Але як біда йме за руку, то не досить, хватає й за горло.

Мій Петруню заходив на відряду до Лейби і все чим раз марив і марив і так одного разу — ах Боже! привезли неживого з коршми. Бо то, знаєте, Лейба побудував на нашім ґрунті велику коршму з шивницею. І чомусь то покійного все тудя тягнуло, мабуть до дому і навіть на ґрунті своїх ділв сконав. Поховали. Тільки я лишила ся на біду.

Нема голови, нема й розуму. А бачте: у жінки довге волосє а короткий розум. Таке й мое. По смерті Петруни забрав Лейба і тих кілька праживок. Казав, що за горівку і якісь там кошта. Ходила я, просила я, думаю: віделужу жидови довги а на решті пішла до Лейби на службу. Робила я, почали не досипалала, шість років, і вибавила п'ятеро поганих нечесних дітей: Машку, Лейбу, Сруля, Шальому і зизокового Зіся; зломаного крейцара не взяла, хіба кинула Сурка яку подерту жидівську спідничину.

Упоминала ся я о поле... пропало... як камінь у воду.

Пішла я по ґаздах, тут прієти, там бавити діти, а де інде слабого обходити, нарешті і мерця обмити, доки могла; тепер уже не можу.

Добрі люди не дадуть бабі з голоду загинути. А вже далі час бабі умерати, вже буде

поверх вісімдесять років, казали добродій з метрики...

Аж мені жаль зробило ся при єї оповіданю, кажу: „Що би ви, Явдохе їли? Може борщик з мясом, чиненого молока з сиром, яєчницї на сметанї або може періжків з бриндзою?“ бо як раз було пущена того дня. „Що ваша воля і ласка Бог-да-прости. Може ваша ласка чарочку нежурниці... бо мня щось так коло серця звалило, звалило!“

Налив я їй чарку доброї горівки. Ванцла баба, припмоннула і поглянула у вікно тай каже весело: „Вот дивїть ся, як моя сестриница розгуляла ся.“ Питаю ся, де, тай котра? „А вот Явдохе.“ І дійсно. Як сонце світило, так гнеть сховало ся за хмару, вихор зірвав ся, аж свистав і великими пластами сїгу як білі метили, заліплював шибї.

„Ну ж, їжте бабо, і розкажіть мені що за отгу Явдоху, що тепер так весело гуляє.“ І стало тихо, лише десь колись баба обзивала ся. „Аж то смачний борщик, аж то добрі періжки! Здорові бисте варили та милі гостоньки приймали. Бог-да-прости, Бог-да-прости, най Бог прийме за номерші душечки, за ваше здоровечко, Бог-да-прости.“ шептала баба і затинала періжки. Попоїла. Перехрестила ся і молитви говорила. Якї ті молитви! Таких ніколи не було і не буде в жаднім молитвеннику. „Богородичко дівочко... не заведи нас, на закуси нас... На горбочку церковочка, а у церковці дівочка, шукає свиночка... а на церковці сїм золотих хрестиків... і так далі з четверть години без відлиху. Закінчила. Ще з двох Бог-да-прости тай конєць.

— Не знаю, як я піду? Страшенна буря. Сегодня щось дуже люта Явдохе.

— От сїдайте та починайте за ню розповідати. Як перестане, підете, а ні, то піч велика, тенза, і тут завоцуете.

— Ет, паночку, не знаю, як починати, бо бачте, вже давно, дуже давно, як мені моя бабуня розповідала, що десь у горах, аж у Гуцулах, жила якась богачка пданиця, стара вже жінка — Явдохею звали; — не мала ні дітей ні ного, тому взяла якусь дівчинку, круглу сироту за свою. Гіршеж жита біднятьо в неї мало! Ледви п'ять рочків їй було, мусїла як стара робити. Візці і агнята пасти і вогонь класти, дрова й воду носити а у вечір до пізна прієти. Не було ні мизування ні жадування, а більше голе як убрале біднятьо ходило. А бійки, бійки було більше як їли! Так одного разу, аде ся, заблагла баба агід тай каже: „Пди мені агід-на-збирай, а не назбираєш, не вертай!“ А було то на саме пущеня, як сегодня. Пішла бідна сирітка боєа сїгом помежи високі смєрки, гірко плаче, — аж на обїч, де бувало весною і літом пасла агнята, пасла і сїпнала та агідки збирала. І диво над дивом, обїч була зелена трава, агідки зацвили, одні брунїли а другі були такі зрілі. На сонця сирітка загірїла ся, агідок повне горнятко напратала, ще і сама попоїла — а були солодкі як мід — тай біжить з утіхою до дому. Прийшла. А баба: „А агоди де? Ти сїєа, ти така!“ Дівчинка їй горнятьо з агодами в руки, а сама аж трасє ся зі страху. Баба аж втрїщила очі. І в ту мить понєсла до нава ділца на дарунок, за що дістала аж п'ять сороківців. Розлакомлена грїшми пішла й сама збирати і то не горнятьо, але великий гладун: думала, що за гладун дістане цілого червоного. Убрала кожух але надїйшла бо велика буря з сїжницею, зіраалась, намочила собі кожух на-

лохи мають в Чернівцях дістати також низшу гімназію, то ми раді знати, чи дістануть таку саму, як ми; а коли таку саму, то якими очима будуть они тоді на неї дивити ся. Ми сподіваємо ся, що в тім випадку в інтересі Русинів так як і Волохів представителі обох тих народів постараться о усунені сего буковинського безголовя.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 8. вересня 1897.

Іменоване. Учитель висшої реальної школи в Опаві Макс Губер іменованний дійсним учителем при державній промисловій школі в Чернівцях.

Посольське справоздане буде здавати пос. Окуневський дня 12-го с. м. в Снятині „на вигоди“ о 2-й год. пополудни.

Львівський руский кардинал. С. Ем. Сильвестер Сембратович таки тяжко хорий. Лікарі краківського університету рішили, що конче треба робити операцію, бо в жолудку є якийсь наріст, що перешкаджає травленню корму. Кардинал спочатку противив ся всякій операції, але на пораду свого близького свояка д-ра Гладинського рішив ся піддатись раді лікарів. В останніх днях наказали лікарі хорому сильно кормитись, бо в скорі має відбутися операція при участі славного ученого проф. Вірхова.

Добрий знак. Канцелярія тов. „Просвіта“ у Львові оголошує, що в місяці липня і серпня с. р. внесено до галицького намісництва подана о заснованні нових читальні з отсех дев'ятнадцяти громад: з Миколаєва і Руди, повіту бобрецького; з Бабинця, пов. борщівського; з Петликовця, пов. бучацького; з Вишеньки і Лозини, пов. городецького; з Чернелиці, пов. городецького; із Ждині, пов. горлицького; з Белева, пов. доланського; з Заліщик і Лисовець, пов. заліщицького; з Осташовця, пов. золочівського; з Ляхович зарічних, пов. жидачівського; з Болохова, пов. калузького і Ісаяса, пов. коломийського; з Волосткова, пов. мостиського; з Гайворонки, пов. підгаєцького; з Роздуча, пов. турчанського, і з Порохника, пов. ярославського.

скрізь аж до тіла, так що баба мусіла доміти вертати і переодіти ся.

Муну вам сказати, паночку, що ягід не було в той час нігде, то лише Мати Божа, Мати всіх сиріт і праведних, випросила у Бога святото, щоби зародили ягоди на той час для тої бідної сирітки.

Переоділа ся баба у два сухі кожухи, свіжачи такі і ті промочила. Але захланність все перемогала. Буря не переставала а баба ягід хотіла. Так зіснувала дванадцять кожухів — бо мала їх аж дванадцять — а що вже більше сухих не мала, пішла далі у мокрім, але Бог праведний за захланність і тих, що над сиротами збиткують ся, вже й тут на землі карає; тому то повів острій вітер з морозом, баба закричала, зубами задзвенікотіла тай замерзла. А за кару що року — кажуть і тепер Гуцули — цілий Марст видко ту бабу, скоро лише вітер зі світом зірве ся гуляти по верхах гір, і відай ме аж до страшного суду так гуляти на пересторогу другим таким як вона.

Ах Боже, Боже! які то бездушні люди по світі живуть! Є й у нас таких багато. Явдохів.

Я почувала — Бог-да-прости — тої ночі у Феліпки. Дочка її — Боже, що то тепер добре, відколи тої школи повіхдили, лише зле, що дуже деохотих штрэфують та до фурдиги зазирають — така розумна дитина, читала газети, що її дядько в учителя позичив.

О, коби то давно такі школи були як тепер, багато би людям ліпше поводило ся і до Канади не треба би їм іти, але біда, недостатки. А гадаєте, що їм там ліпше буде? Де там, сльому скрізь однаково, скрізь его деруть, скрізь туманять. Адіть така дитина, мужицка, ходить

Доходи електричного трамваю в Чернівцях. Від дня отворення електричного трамваю, отже від 18-го липня до 6-го с. м. виносил доходи пересічно на день 350 зр. Коли той стан не змінить ся, то за рік доходи дійдуть до поважної суми 126.000 зр. Відтягнувши кошта удержання в сумі 46.000 зр., лишає ся чистого доходу 80.000 зр., так що до 10 літ цілий трамвай буде виплачений. Як з того видко, місто зробило з заведенням трамваю добрий гешефт і вже тепер може розмішляти над розширенням шляху, що ще збільшило доходи. Є надія, що ся гадка не остане довго лише проектом, завдяки енергічному директору магістрату Відманови.

Дивогляди судові. В Чернівцях виходить соціалістична газета Volkspreste. Про неї мало хто що знає, але видко прокуратура слідить добре за нею і нильно перечекує її. В останнім числі нашла судово прокуратура зневагу цісаря і тому конфіскувала те число. Красивий суд карний яко прасовий суд затвердив ту конфіскацію і подав очевидно свої поводи до того. Газета мусіла вирок суду помістити, а разом і поводи. Та прокуратура знов конфіскувала той другий наклад. Коли редактор прийшов довідати ся, чому наступила ся друга конфіскація, довідав ся, що прокуратура добачає в поводах вироку судового знов же зневагу цісаря! Показало ся, що ті поводи були так незручно сформульовані, що казали те саме, що й перше сконфіскована стаття. Та друга конфіскація прийшла до затвердження перед краєвою суд і сей потвердив конфіскацію — свого власного вироку! Бідний редактор Volkspreste не повинно потерпіти матеріальні страти, бо що-ж він тому винен, що краєвий суд так незручно зредагував своє потвердження конфіскації? Виряді суд в друге подав обережніший ті поводи, але редактор не міг здержатись і додав до того свої замтки. А що се знов противить ся прасовому закону, то втретє сконфісковано те число Volkspreste. Ся третя конфіскація ще не потверджена. Черновецькі соціалісти передали цілу справу пос. Дашинському, котрий порушить її в раді державній.

Покараний посол. Посла до ради державної Шаєра, сторонника Стояловського, засуджено свого часу за образу маєстату на 8 місяців тяжкої в'язниці. Против того вироку рятівського суду подав пос. Шаєр жалобу неважності до віденського трибуналу касанийного. Але сей

до школи, вміє газети читати. Каже, що і на вазі розуміє ся і по німецьки розуміє, а читати — Боже! — читає ліпше як дядько у церкві, хоть має окуляри; а Демка, синку мій, і без окулярів читала за якісь вибори, за побожну сестру Юлію і за захоронки.

Що та бідна Юлія не натерпіла ся! Вона відай таки з тілом до неба піде.

...Будуть і у нас коли такі захоронки?

...О, коби і в нас були такі захоронки, може мала би баба де умерти! — Ах Боже, Боже, не знати, може десь і під плотом зубата придушить, коби, борони Боже, хоть без закону не умерти! —

Уже добре стеміло ся, баба все говорила, а вишив дещо на дворі розказати, приходжу пізно до хати, а баба розігрівшись на печі, вже здоровенько хроніла.

*

Дзень дзелень бам, дзень дзелень бам, ...

Чую кілька день потім, дзвонять за помершим. Питаю ся вертаючого паламаря, кому давненько та чому так коротенько?

Каже: „Явдохі, старі начальничі“, так її прозивали в селі, „перед полуднем поховзла ся під горбом коло Гриньєнка, упала тай віддала Богови душу. Начальник казав занести її до трунарні і адіть-онде живочки з свічечками вже йдуть...“

13. марта 1897.

відкинув жалобу. Тепер Шаєр замість їхати на нову сесію ради державної до Відня, мусить іти на 8 місяців до в'язниці. Посольський мандат в наслідок того засуду втратив.

Страшна помилка лікаря. В Магаймі записав 25-літній практичний лікар др. Густав Гак слабій на очі дитині сублімат замість кальомелю і сам намастив тим очі дитині. Наслідки були страшні. Трійло вишло обидва очі і дитина цілковито осліпла. Лікар давав родичам нещасливої дитини 7500 марок відшкодовання, але они его не прийняли. Суд засудив неосторожного лікаря на 500 марок грошевої кари.

Вибірчий процес. В понеділок, 6 вересня, відбув ся у Львові перед судом присталих процес против о. Александра Ротка, адміністратора гр. кат. парохії в Девятниках, обжалованого прокуратурою о се, що дня 21-го лютого с. р. серед проповіді в церкві старав ся побудити зібраних селян до ненависти против польської народності і властивих більшої поєзности. Боровив др. Федак. — З розправи, до котрої покликало 10 свідків, показало ся, що перед суд поставили о. Ротка властиво свідчі зізнання свідка Йосифа Бжозовського, учителя, котрий зізнав був, що на Богослуженні читав о. Ротко настирське послання австрійського єпископату і, пояснюючи его, говорив про різницю з р. 1846, назвав Поляків „поєіаками, заволоками, драбамі“, що пани хотять завести назад панщину і від них тепер не можна нічого сподівати ся, хіба панських номів; словом, що ціла проповідь о. Ротка „technęła nieprawdę“ до Поляків. Всі ті зізнання старає ся свідок при розправі згадати і говорить, що тепер сів о. Ротка собі не пригадує, що він їх інакше розумів при зізнанні, а інакше слідий судня, котрий зрештою ему не прочитав протоколу перед підписом: знає лише, що о. Ротко промовляв за рускими виборцями, підчас коли в настирське послання стояло виразно, żeby nie wybierać Rusinów. — Зізнання прочих свідків при розправі випали в користь о. Ротка. Характеристична була відповідь свідка писаря Едварда Пошковського, на питання, якої він народности: „z Grecy“, що мало значить, що він греко-католик, отже ніби Русин. Розправа скінчила ся дуже скоро. Не переслухано навіть всіх свідків, бо прокуратор відступив від обжалованя.

„Порядки“ в краківськй товаристві обезпечень. У львівській філії краківського товариства обезпечень викрито знов дефракдацію і то зовсім в незвичайний спосіб. Справоздавець товариства в коломийськй повіті, відчитуючи останнє справозданє товариства обезпечень, довідав ся з перерахунком, що его сусід погорів. Зриває ся на рівні ноги і видить, що дім сусіда як стояв так стоїть, але не довіряючи власним очам біжить до его властителя і випитує ся о правді. Остаточнє доїде о тім до львівської філії, де показало ся, що тут ходить властиво о сиренівське, якого допустив ся в товаристві своє директор Кинковський, елєгантний паніч Д. С. се звичайний недоук, котрий, не хотючи учить ся в школі, дістав ся за „протекцією“ впливового свояка до сїї інституції і тут в своїх грошевих каютах підпомагав ся ріжними хитрими способами. А вів він доволі панське розгульне жите, коли ему, каснерови, не вистарчало півгора тисячки, побираних річно з товариства. Щоби панічка не допустити до Іванової хати, старала ся зразу родина власними гріними покрити „неправильність“, як се називають інтересовані власті кожду вкрадіж, за подібну пільхтвичем. Але що тих панських „неправильностей“ було трохи за багато, то директор товариства Ромер віддав цілу справу до карного суду, звідки галицька суспільність не пораз перший довідає ся, що в згаданім товаристві нема ніякої контролі, і що дефракдації там на порядку деннім.

Смерть в Татрах. Учень V. класу гімназії з Пеншту, Максиміліан Буваляд, перебуваючи з матерію через літо в Матлярах під Татрами, вибрав ся 13. серпня з товаришами до долини „Зимних жерез“ на лізе „котачі ланки“. Та долина окружена урвистими вантажними стінами, а на них ростуть „котачі ланки“ подостатком. Не зважаючи на перестороги товаришів,

загнав ся студент в страшні кручі і упав нечаяно в пропасть. Переражені товариші поспішили швидко до Матлярів за поміччю лікарською. Дперва по півночі відшукано тіло хлопця з розбитою на кусні головою. Мати вернула до мів з гірського воздуха по се, щоб сини ви справи похорон.

Помер в Чернівцях старший радник рахунковий при правительстві Еміль Качмаровский, в 60-ім році життя.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отці

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversammlungsprotokoll — Schulanrichtungen i Повідомлення шкільні.

Є також опрацьовані дзюводчі протоколи та окладники до каталогів і тажбевників.

Замовлення з провінції виконують ся відворотною поштою.

Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешево як вводи, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на вишлат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважаннем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарсна ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чиме корше!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейського.

відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоківців, Святини, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Святини, Неполоківців	1128	320	757	811	610
до Глібоки, Гадікфальви, Гатини, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатини, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1000
до Садагури, Бояна, Новоселів	645	430	—	—	—	з Новоселів, Бояна, Садагури	—	1113	950	—	—
з Глібоки						до Глібоки					
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що півтірка і північ.						Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділок і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.					
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	855	115	550	747
з Гатини						до Гатини					
до Качики, Іурагумори, Вами і Кімполюгу	1010	201	—	—	—	з Кімполюгу, Вами, Іурагумори, Качики	1258	625	—	—	—
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавиць.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вами, Драгоші і обох Молдавиць.					
з Карапчева						до Карапчева					
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд їде що понеділок, другий з винятком понеділка, північній кожної днини.						Перший поїзд їде що понеділок, другий з винятком понеділка.					

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський їде о 46 минут пізніше від черновецького часу; північній час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркнутим минут.

„РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отці свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождою поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекураційне, обезпечує будинки, сьвіт, господарські знаряди, збіжжя в зерні і соломі, обно в стогах і будинках против шкід огнених за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінчень рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносить: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерв премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідувать ся і виплачують ся сейчас по пожарі. В 4-х лігах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовані в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“, після всіх можливих комбинацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші умови і вадже наймен і квітє в руській ланці.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Справозданє посла д-ра Окуневского в Косові.

(Допись „Буковини.“)

В великій салі готелю Шаніра в Косові відбуло ся дня 3-го вересня с. р. справозданє д-ра Окуневского з его посольської діяльності в радї державній. Салі була битком набита так, що й рушитись нікуди; багато людей стояло в сїнях і на дорожї перед вікнами. Предсїдателем зборів вибрано о. Добринського з Соколівки. Перший забрав слово комісар правительственный н. Свейковский і поучував зібраних і предсїдателя, як мають заховувати ся. На те др. Данилович уділив також комісареві поученє, що він не сьміє забирати публично голосу і з своїми увагами має звертати ся до предсїдателя; зрештою повинен комісар видалити зі салі двох озброєних жандармів. Коли на се комісар відповів, що жандармів не видалить; бо се его асистенція, запротестувало против сего зібранє на внесене д-ра Даниловича. Так то учасниками зборів були також два озброєні жандарми.

По сїм уділив предсїдатель слово д-рови Окуневскому і він здав справозданє зі своєї діяльності.

Передовсім піднісє посол, над чим рада державна радить і що може постановити. Згадав далше про свободу слова, яка прислугує послови в радї державній. Описля вичислив кілька посольських внесенєв. Досить обширно говорив про розпорядженя язикові для Чехії і яка з сего описля буча взяла ся, як Німці обструкцією ударемнили дальні обради в радї державній. Посол одобряє слушні домаганя Чехів о їх бесїду, однакж виступає против розпорядженя, бо ті розпорядженя видало міністерство Ваденього на свою руку, без порозуміння з радою державною або чеським соймом. Далше згадує посол взагалї про справи національні. В радї державній шість націй ворожо против себе виступають: Чехи й Німці, Словінці й Італійці, Польки й Русини. Вияснює описля, що то є автономія країв, а що автономія народів. Посол заявляє ся за автономією народів. Звертаючи ся до наших домашніх справ, заявляє посол, що справи сї чисто партійні в радї державній порушувати не можна, бо там над далеко важнішими справами радить ся. Впрочім посол є того переконання, що Русини в радї державній не повинні на партії ділити ся. Далше згадує посол про справи повітові, про дороги, котрих будову давно розпочато, а ще до тепер не докінчено; про громадські додатки до податків,

що в деяких селах они за великі, а в деяких нема майже жадних або дуже малі; згадує про просьвіту народну в Косівщині, яка она мала, про те, що по школах мешкають жандарми. Управа повіта полишає багато до жаданя. Народ не просьвічений, зле матеріально стоїть. Тут треба шукати причини еміграції наших людей до Америки, а не в агітації сьвященників. Сьвященство наше патріотичне, не треба нам сьвященників з Риму. Гуцул впрочім не потребує Канади; Канада тут же в лісах камеральних, де є добрі зарібки. Лишень Гуцул сам собі винен: темний, дає ошукувати ся всяким лихварям і неморальний. Хороби полові розпанювали ся по горах. Гудулки за скоро віддають ся і приводять на сьвіт слабе потомство. Посол заявляє ся за тим, щоби родичі віддавали доньок в пізнійшій віку, не як тепер у 14 літ. Посол заявляє ся також против подільности мужицких ґрунтів і домагає ся закона, щоби сестрам належав ся лиш сплаток.

Се зміст справозданя посла Окуневского.

Олека Пітхидєв із Річки жалує ся на війта й громадского поліца, котрі беруть у людей гроші за шарварок і не виказують се до видїлу повітового.

Др. Данилович із Кут промовляє довше з залом; зібрані перебивають ему в одушевленю бесїду гучними оплесками. „Ви памятаєте добре, — говорить др. Данилович — що від коли в нас настала ера конституційна, ще жаден посол не ставав перед вами. Се перший посол, що здає справу зі своєї діяльності перед вами, бо се народний посол, се посол, котрого ми собі самі вибрали. Косівщина не добре списала ся при послїдних виборах, однакж ви, тут зібрані, сьєте за порукою, що так далше не буде. Ви по сих зборах розійдете ся по селах і уділите другим того одушевленя, котрого тут зазнасте. Робота наша і заходи марне не підуть. Капля з каплею з часом пробиває діру в найтвердшій скалі. Так і наші змаганя з часом уквітчають ся успіхом. Початком сего єсть вибір д-ра Окуневского.

Яко від заступника народного жадасмо від него, щоби в Відні ішов з тими послами, котрі борють ся за поліпшенє долї робучого народа без огляду, до якої народности ті послы належать. Посол багато може зробити. Він є, так сказати-б, голоом совісти. Сама присутність такого посла зупиняє иньних послів, що они не ухвалюють законів на шкоду народа.

В кінці ставляє бесїдник внесенєя ухвалені зборами одоголосно:

Зібрані визнають посла, щоби він придержував ся одинокої народної рускої радикальної партії і щоби підпирав і поста-

вив як найскорше в радї державній внесенєя відповідно до програми радикальної а іменно:

Заведенє загального безпосередного, рівного права голосованя і знесенє всяких курій;

Викуп ґрунтів більшої посїлости на власність народа і відданє ему тих ґрунтів в уживанє, як також відданє в уживанє народови ґрунтів камеральних.

Поділ Галичини на дві провінції: східну руску і західну польську і заведенє в рускій часті Галичини руского язика яко урядового по всіх урядах і школах.

На се заявив посол, що він годить ся на знесенє курій, був би однакж за заведенєм плурального голосованя; а що до викупу ґрунтів, те се справа досить далека і посол був би за тим щоби камера добровільно відпродувала мужикам ґрунта. Натомість годить ся цілковито на поділ Галичини і думає, що се буде відповідати не лиш правам Австрії, але й історичному польському праву.

Сулятицький з Березова інтерпелює посла, чи правда, що з новим роком побільшенє буде число урядників і що старшина військова має дістати більшу плату. Бесїдник думає, що замість тим старшим підбільшувати платню, належало би підбільшити простому жовнірови, котрий тяжко гарує тих три роки при війську. Бесїдник заявляє ся за поділом Галичини, представляє зібраним, що діти по селах не користають з науки, бо замість учити їх чогось хосенного, мучать малі діти польською бесїдою та патріотичними польськими нїсенїтницями. Вкінці вносить, щоби заїзвати иньних руских послів, щоби они або заступали нарід або зложили мандати.

По відповіді д-ра Окуневского на внесенє Сулятицького ухвалено послови одоголосно вотум довірїя.

По зборах лишив ся ще посол у Косові і люди сходили ся до него з всілякими жалобами, котрі він вислухував і — коли було можна — особистою інтервенцією у видїлі повітовім і в старостві полагоджував.

Посол Окуневский.

Кілька слів до справозданя д-ра Окуневского з его діяльності посольської в радї державній.

Дня 3. вересня здав справу в Косові др. Окуневский з своєї діяльності посольської в радї державній. Справозданє се важне тим, що оно кидає ясне світло на саму особу посла. (Ми подаємо его на першій місци).

Та позаяк посол др. Окуневский яко заступник руского народа в радї державній і в соймі займає визначне місце на нашій горизонті політичній, тому ми думаємо, що характе-

ристичка посла, его переконань і змагань політичних є не малої ваги для всякого, кому лежить на серці доля руского народу. На справозданню в Косові висказав посол далеко більше як у радї державній свої погляди і змагання політичні.

З той то причини думаємо, що сих кілька слів не будуть лишніми.

Передовсім належить піднести, що справоздане про діяльність посла у радї державній вишло зовсім блідо і недокладно. Виправді говорив він довго, однакж говорив про справи, не маючи жадної звязи з радою державною і більшу половину его бесіди займало справоздане із сойму. А надто розповідав посол про багато поодиноких злучаїв, котрі з предметом бесіди не мали ніякої звязи. А коли до сего додати то, що посол говорив без найменшої системи, перескакував від одного предмету до другого, мішаючи їх немилосердно проміж собою, тож і можна уявити собі, яке вражінє зробила его бесіда на слухачів.

Не можна було також не замітити, що посол здає справу надто вже дояльно. Коли-б хто був не бачив бесідника, а тільки слухав его річ із сусідної кімнати, ніхто би не міг був набрати переконання, що се говорить радикальний посол др. Окуневский. Таке справоздане міг був дати і товариш Окуневского, що не має на собі марки радикала.

Прощу лишень зімркувати, що посол не згадав ні марним словечком про слави на весь світ вибори галицькі, ані про інтерпеляції за ті вибори, про змаганє послів поставлених гр. Баденього в стан обжалована за ті-ж вибори, про комісію легітимацийну в тій справі і т. д. так, наче би посол бояв ся єю справу порушувати. Не згадав далше посол ні про нових послів, котрі свої каденції перший раз засіли в радї державній, себто про соціалістів і радикалів. Се-ж певна річ, що про се згадав би був посол котрої небудь партії. Аж-же се люди, що виїхали з V курий, котра у нас є предтечею загального права голосовання, се люди, що заступають (в свій спосіб) виключно інтереси простого, робучого народу, називають ся провідниками народу і в певних злучах і околицях є безспірно ними. Коли говорив посол про справи повітові в Косівщині, не згадав він ні марним словечком про вибори надужити в Косівщині, коли тимчасом сам був свідком, як жандарми розв'язали безправно негласні збори на Старицях Кутах. На скаржене скаржили, а послови дуже добре знаючи господарки громадської в Косівщині не найшов посол ніяких слів, як тільки: „що ніде не бачив виїтів, котрі би більше пішли в розріз із мораллю, як у Косівщині“. Се є дуже великий і зовсім певний і позбавлений всякого значіння загальник. Се на посла „радикала“ занадто велика лояльність і поблажливості для надужити.

Але також і висказані послом погляди зовсім „не радикальні“ і показують наглядно, що посол висказав їх — не знати чому.

Закурив ся посол моральністю і житєм фамілійним Гуцулів і думає, що коли так далше піде, то через якийсь час не лишиться ся Гуцула й на показ. До такого страху перед будучністю довели посла то, що після погляду посла у Гуцулів занадто слаба вірієть суиружеска, що Гуцулки віддають ся на 14-тім році для ґрунту і через то видають на світ слабе потомство, що поміж Гуцулами вкорінили ся слабости полові, що Гуцула лихварі ліцують і що він темний і невчений. За се все винить посол самих Гуцулів і кличе наче старозавітний пророк: Покайте ся!

Поминувши вже то, що на зборах були самі чільні і більше або менше образовані Гуцули, котрі певне такого життя не бовдять, поминувши то, що Гуцули всі хлон у хлону здорові як дуби, поминувши далше чисто проповідничий, моралізуючий і для слухачів дуже неприємний тон, в яким посол свої погляди висказав і поминувши звідси дуже грубу ошібку посла що-до уставу в справах фамілійних (посол іменно думає, що закон не може постановити мінімум літ до вступлення в стан суиружеский, коли тимчасом австрійський закон цивільний се справді постановляє) поминувши все то, не згоджує ся се ні трохи з поглядами радикалів, що посол звальює

всю вину за те на голови Гуцулів. Вжеж як радикал повинен був посол, коли ті справи порушував, показати на ті хибі нашого устрою суспільною, котрий Гуцула до сего доводигь, дати ему пораду і поміч, як з сего вийти, а ні лиш ганьбити его.

Стараймо ся усунути по зможі причини его чорної долі, просвітити его, дати ему замість неморальної забави якусь піншу моральну, а тоді, коли Гуцула буде освідомлений, коли він побачить ту пропасть, у котру лізе, то певне заверне ся. Але до сего не вистане накричати на Гуцула раз у рік, що ти сакий, такий, ти пі-ак, ти неморальний, ти туман і т. д., але до сего треба позитивної роботи, до сего треба хотьби там у яким Яворові читальню заложити.

Тому то доневне подумують радикали, що не совістно винити самого Гуцула за те, що він темний, межи тим, коли сам посол описав-ж говорив, що в Гуцульщині не мешкає в школі учитель але жандарми, а й у тих школах, де они є, — як сказав селянин Сулятицкий із Березова — замість чогось хосениного мучать дітий і ніколи їх не вивчать польської бесіди та великих патріотичних історій про Ванди та Кракуси: не совісно винити Гуцула за те, що в гірських селах поміж народом розвинені хвороби полові, бо всім же звісно, що ці хвороби занесені в гори людьми чужими або Гуцулами з війська; не совісно винити Гуцула за те, що він попадає в лихварскє павутинє, коли оно розсеноване по всіх горах і коли Гуцулови де ниде нема де зажити ся; не совісно винити Гуцула за те, що ему жид ліцитує ґрунт за довги, котрі він не в силі сплатити, або що Марійка Тегалій, бідна вдова, не розуміючи формальностей правних, за намовою несовісного жиди-павки не стала на термін у суді і через те жид підступно виграв процес против неї. Та при сїм не повинен був поминути посол того, що всяка лихва і неморальність діє ся на очах нашого „патріотичного“ св'ященства, котре тому всему з найбільшою рівнодушністю приглядає ся, і не повинен був поминути то, що в Косівщині з тою лихвою і неморальністю висні чинники рука в руку тримають і підрирають єї, що отже тут не вина непорядних Гуцулів, але цілком кого иншого.

А посол не тільки що винуватить за се все самих Гуцулів, але ще кличе із св'ятим обуренєм: „Покайте ся, сакі-такі сини! бо як так далше буде, то й я, ваш віденьський заступник, нічого вам не поможу!“ Ну — се вже не лишень не по радикальному, але й не по демократичному.

Також заявив посол свій погляд на справу поділу мужицьких ґрунтів. Поглядові сему ніяк не можна відмовити ориґінальності, але й ніяк не мож ему принести обдуманости.

Посол іменно заявив, що він є за обмеженем подільности ґрунтів і то в той спосіб, щоб доньки не діставали найок тільки сплату ґріними. І хоче посол на се відновити закон. Такий ориґінальний погляд заінтригував усього. Питали ся описи приватно посла, до чого він змірає, а посол без обиняків відрізав, що ему ходить о те, щоб руска нація не вигибла. Як бачите, все ориґінальне. Тількиж звичайним, мужицьким розумованем ніяк не збагнеш, що смільного поміж такою неподільністю ґрунтів, а захованем рускої нації. На се відать також треба ориґінального розумовання. Бо розумованє звичайного смертника ось такє показує:

Коли наслідники дістають сестрині пайки, а за жінкою нічого не беруть, то се так само, як тепер, що сестрам дають пайку, але й за жінкою беруть, вийде отже те саме, що й тепер є і в той спосіб розкавалкованю землі, чого так посол боїть ся, не зарадить ся. З сего виходить зовсім ясно, що коли теперішня подільність ґрунтів загирає руску націю, то не синить сего і проинованя дром Окуневским неподільности.

Після сего зовсім непонятно, в якій цілі стріляє др. Окуневский такі — ориґінальности. Аж-же мусить ему бути звісно, що нарід на віках усеюди зовсім рішучо заявив ся против неподільности.

Далше заявив др. Окуневский свій погляд на справу права загального голосовання. Тут заявив ся посол за знесенем курій, але при

тім за так званим плюральним правом голосовання (щоби декотрі горожани мали по 2 або й 3 голоси). Сей погляд зовсім не є ориґінальний але, як для селяньского посла, велими характеристичний. Ориґінальний не є, бо таке право голосовання заведене вже в Бельгії. Але там оно заведене яко *malum necessarium*, бо нарід домагав ся загального голосовання, пануючі-ж класи, котрим грозила через то втрата мандатів, не хотіли дати. Коли-ж описи робітники підняли загальний стрейк за своїми правами політичними і коли пануючі веретня побачили, що круто, дали они народови загальне голосованє, але нидерли для себе хоть що то, аби вже зовсім не піддати ся і з сего вийшло плюральне голосованє, котре всі вважають за чисто переходову фазу до правдивого загального голосовання. Характеристичний же сей погляд тому, що хіба нема другого такого народного посла, котрий вибраний в опозиції робучим народом щоби старав ся о таке право голосовання, котре виходить на шкоду народу і на шкоду таких же кандидатів як др. Окуневский.

Але ще треба зауважати, як і при яких обставинах заявив посол сей погляд. Посол іменно у своїм справозданю забув про єю справу згадати (як і про много инших), аж коли на зборах порушено єї і завізвано посла, щоби в радї державній поставив внесенє о заведеню загального голосовання і знесеню курій, заявив посол, що він є за знесенєм курій, а що-до загального голосовання, то він є той думки, що вже радше би плюральне голосованє і т. д. Отже вільно послови мати свої ориґінальні і характеристичні погляди, але знов не вільно малювати собі досвід на тім полі. Аж-же загальне голосованє пронагує ся в нас не від сьогодні і оно вже виробило собі в нас певну форму і зискало симпатію всенародну. На пічу треба вже мати вироблений погляд а не хитати ся, що може, здає ся, чи би не ліпше — і тим ліпше поміж нарід сумнів, що властиво з сям голосованєм, чи справді в тім проєкті загального голосовання щось зрадянного є, чи може посол нам уже щось микитить?! А вжеж від посла, котрий займає ся кілька літ виключно політикою, можна жадати, щоби він принайменше на справу права голосовання мав ясний погляд! Се найліпше характеризує ту брак неохитности політичної дра Окуневского, котрий все боїть ся рішучости в kwestіях політичних, а все шукає якоїсь „золотої середини“.

Далше з глибоким думи сказав посол: „Як то? чия руску націю має становити лишень хлонство?!“ Отже ми сей висказ посла вважаємо за чисту обманку (хоч таких обманок трохи за багато, як пр. характеристика у Відні мужиків що до бити в плесок і штовпаня рук) і посол певно хотів сказати, що в нас за мало своєї інтелігенції урядничої; так виразім менше білше виходило з предмету бесіди.

Однакж і сей погляд зовсім нерадикальний. Радикали кладуть найбільшу вагу на власну продукуючу у нас, на селян, на „хлонство“ і змаганєм їх є, щоби то „хлонство“ стало інтелігентною і становиском суспільним на рівні з усіми иншими. Радикали вельмишарять тому „хлонству“ шлу свою праць і любов і видять у піднесеню того „хлонства“ кращу долю на будучність.

Ще одну справу піднесемо (дрібниці погляди розсуджувати було би за довго) іменно винику ґрунтів більшої посїлости. Посол заявив, що се річ за далеко і він би був радше за тим, щоби камера продавала добровільно ґрунта Гуцулам.

То все дуже добре, тільки знов не лижне радикальному послови, бо ся точка входить до програми радикальної. Вирочім багато є таких річей далеких, за котрими однакж і сам посол обстає, от хоть би й воєді Галичини.

З сего всего виходить наглядно, що посол не чує ся поміж радикалами так, як у себе дома, бо для него ті справи, про котрі радикали вже рішили й крайне слово сказали, ще за далекі, ще для него не зовсім ясні, що він видить для погодження їх иншим стежкам. Ми нарочно підчеркували при поодиноких уступах, що на погляди а навіть на тон бесіди посла не писав би ся жаден із радикалів. Ще більше внесенє дра Даниловича (ухвалене одноголосно

зібраними), щоб посол „придержував ся одної народної рускої радикальної партії і щоб у раді державній старав ся як найскорше підписати і ставити внесення з програми радикальної“ номинув у своїй відповіді посол мовчанкою, а приватно заявив, що він, розуміє ся само собою, годить ся на сю точку, коли вже й на інші згодив ся. Тільки-ж забуває посол, що всі приватні заяви мають лишень субсидіарне значіння і таких заяв (ми посла о те не посуджуємо) можна кожного часу виперти ся.

Друга річ, котрої не можна не замітити в промові посла, се нерішучість і необдуманість його поглядів. Коли послови не подобають ся погляди радикалів, так же повинен він мати яко політик і яко заступник руского народу в раді державній на те місце, куди погляди, але рішучі і певні. Від посла до ради державної можна цілком рішучо вимагати, щоб він мав ясний погляд на справи, котрі належать до компетенції ради державної; атже він тах у сих справах забирає рішуче слово, він може своїм словом сі справи підперти й піддержати або знов може своїм рішучим словом не допустити до ухвалення тих справ.

Повинен дальше посол і то мати на думці, що переконання політичні річ зовсім серйозна, не годить ся-ж сі переконання вироблювати доперва в останній хвили, коли за се доперва хто заінтересує, але треба їх обдумати трохи передом, особливо коли посол дуже добре знає, що він здавати-ме своє справоздане перед виборцями і своїми прихильниками, котрі не трохи натерпіли ся, не мало положили трудів, заки вибрали д-ра Окуневського на посла.

Ніхто не може примусити посла, щоб він держав ся сєї або тої партії, але виборці мають право жадати від посла, щоб він з ними в погледах суспільних і політичних не розходив ся і для того кождий посол обов'язаний виразно і ясно заявити, до якої партії політичної він належить.

Радикал.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 11. вересня 1897.

Є. Ем. кардинал Сембратович занедавав сильно. По дораді лікарів кардинал рішив ся піддати операції і вислав передовсім телеграму до папи з проханням о благословення. В четвер зійшла ся львівська капітула для прощання і завітання. Відтак напустила сповідь, а в п'ятницю архієрейська літургія. Нині, котру переведе в суботу, 11-й год. перед полуднем відбуває ся операція, на припорочене віденського професора Потнагеля, львівський лікар проф. Рідігер.

Правительствена поміч. З суми 41.000 зр., які зібрано для потерпілих від пожежних повеней, призначало міністерство між иншими для Чехії 10.000 зр., для Моравії 3.000 зр., для Шлезьку 2.000 зр., а для Буковини 1000 зр.

Зміни в румуньській консуляції. На другий тиждень в суботу попрацьає наше місто на все румунський консул Стаматі-Стаматіяні, котрого перенесено до Ізмаїлю. Яко его наслідника призначено теперішнього консула в Ізмаїлі Коголібчану.

З волосних кругів. Черновецька волоска газета „Patria“ доносить, що пос. др. Попович, котрий, як звісно, яко заступник волоского клубу брав участь в переговорах парламентарної більшості з правительством, поверне сими днями до Чернівців і здасть своїй партії справу з політичного положення.

Маляри а Русини. Черновецька „Patria“ доносить в своїм останнім числі, що в малярській газеті Budapestier Hirler хтось написав з Чернівців статтю про буковинських Русинів і дуже симпатично відзивав ся о народівцях. Автор статті закидає буковинським Волохам, що они за допомогою правительства, Німців, Польків і Вірменів утискають Русинів та заперечують без всякої рації право Русинів до православного релі-

гійного фонду. Не маючи тої статті в руках, ми не можемо тут нічого від себе сказати, поки нам один з наших угро-руських дописувателів не надішле докладніші вісти. Але ось що цікаве: Patria при кінці своєї нотатки додає від себе: „Гратуємо нашим руским конпатріотам до сего союзу.“ Се перший раз, відколи взагалі існує національно-волошка праса, нам лучає ся читати таке гарне слово, як „конпатріот“, на нашу адресу. Ми хотіли сей відрадний факт з задоволенням і бажали-б, щоб се був знак на длішні і справедливіші відносини між проводирами обох автохтонних народів.

Немиле доходження. Під сям титулом ми помістили в останнім числі нашої газети новину, в котрій донесли після слів міського радного Бальтінестера, що директорка п. Гріліч приказала ученицям купувати шкільні книжки лише в одній книгарні. По переведенні доходу показало ся, що доносене радного Бальтінестера фальшиве і що есе слова треба приписати з певною резервою.

Сніваки голодують. Снівака трупна Наді Славинської, котра сего літа з таким величезним поведженням давала в Чернівцях концерти, перебуває тепер на Угорщині. В місті Пати церквах їм так зде поводить ся, що не мають з чого жити, і тому голодуючі сніваки удали ся до російського консула в Будапешті о матеріальну поміч. Маляри не хотять слухати російської пісні, бо запам'ятали єї ще з 1848 р. досить добре, але чи з приємністю, то вже ниніша річ. Добру пам'ять мають ті Маляри!

Еміграційні агенти розпочали роботу. Порошенали по стрийській повіті такі листи: „Вельможний Пан Вольний Судовий доручаючий пошти до села Добриши, Стрий. Udine- Via Aquileja Nr. 29. Italia. — Поважаний Пане! З нинішнім днем постановив я розширити свої торговельні відносини і на той повіт впадї, що Ви, маючи широкі знайомості так в місці, як і в околиці, могли би мені придбати численну клієнтелю, прошу о ласкаве подане мені своєї близької адреси в цілі дальшого порозуміння. — Легкий і, значний і чесний (?) побічний дохід придасть ся певно кождому, атже не сумніваю ся, що нинішнє писмо стане задатком тривалої межі нами знайомості і зискуючої для обох сторін кореспонденції. Не могучи або не хотючи користати з нагоди, прошу подати той лист котрому з своїх товаришів, за що буду Вам дуже вдячний. Повідомляючи, що на кореспонденції до Італії має бути марка за 5 кр. (на листі 10 кр.), дякую наперед за ласкаві труди і очікуючи відповіді: остаю з поважанням Nodari Silvio.“ Супроти сего повинна наша інтелігенція, що стикаєсь з народом, не заснивати справи, але завчасу отворити очі нашим селянам, щоб не було за пізно, коли еміграційна горячка вибухне з новою силою.

Засуджений посол. В справі посла Шаєра, котрого засуджено за образу маєстату на 8 місяців вазинії, була сими днями депутація під проводом д-ра Люєгера у гр. Баденого і просила, щоб він предложив засудженого посла цесареві на уласкавлення, бо инакше Шаєр утратив би посольський мандат. Гр. Бадені обіцяв, що розгляне цілу справу докладно.

Де жидів нема? Звістно, що тепер жиди всюди тиснуть ся. Є їх по менших становищах доволі значне число. Як передше жиди утікали від війська, так тепер їх там повно; та-кож є они при жандармерії. Тільки при скарбовій сторожі ревизорів-жидів нема. В цілій Галичині нема ні одного „фінанцваха“-жиди, а на Буковині ледви кількох.

Справу дефранданта Тадея Лещиньського віддала у вівторок дирекція краківського товариства обезпечень під напором опійної публичної в руки прокураторії державної, котра рознесе за ним гончі листи. Варта би — ниніше Kurjer Lw. — долучити до тих листів фотографію сего паньча, котрий, маючи тисяч кількасот зр. річно пенсії, утримував з люкемсом устроєне мешкання з чотирох кімнат, мав службу в ліберії, в нивинці найліпнішї вина, давав угощення для золотої молодіжї і забавляв ся польованнями. Дефрандант сей не лиш побирав премій за неогорівші домї, але і спроневерив гроші

сиротинські, які мав зложити в депозиті судовім. Случай відкрив веї его обманства і дефрандації, тож веї пятають: А де діла ся контролю? Говорять, що в товаристві краківськї можна і нині ще без перенони допускати ся малверсацій. Треба надїятися, що дирекція покрие цілу шкоду, а обезпечені не потерять. Дирекція бере велику платню, щоб виконувала контролю, а скоро сего не зробила і занедбала свій обов'язок, то повинна безусловно заплатити шкоду. Рівно-ж треба надїятися, що початкові посади не будуть синектурами і що будуть поручені фаховим силам, а не дилетантам, котрі, будучи достойниками, по-при адміністративне власним маєтком і маршалковане лиш доїждять виповняти свої уряди в товаристві. Не творить синекур для дармоїдів, лиш заплатіть добре тим, котрі чесно і совістно трудять ся! В інституціях „obywatelskich“ завжди ще збанкротований паніч має першєнство перед людьми праці.

Продав жінку. В однім селі комітату сатмарського на Угорщині один гірник залюбив ся в жінку скляра, що у него він мешкав, а що скляр не хотів розвести ся з жінкою, заклали мирні мушкетери межі собою такий договір: „Угода! Низше підписані посвідчають, що я продав свою жінку, з котрою був вінчаний 6. квітня, гірникові А. Н. за 7 зр. з тою заміткою, що я єї більше не хочу. Ся би через се повстало яке непорозуміння, то най судити суд.“ Свідують підписи продаючого, купуючого і свідків. Жінка згодила ся і перейшла жити до гірника.

Нещаслива ялиця. На границі села Смільної і Бистриці під Миколаєвом лежить стіна ялиця, котру тамонні селяни оминають із страхом, а сама згадка о ній наповняє їх грозою. Звуть єї селяни „нещасливою ялицею“. Ото єї історія. Літ тому дев'ятнадцять підчас бурі схоронив ся селянин під ялицю, що стояла сама одна при дорозі. Грім ударив в ялицю і убив селянина. Ялиця усилала, але стояла дальше. За кілька літ схоронив ся опять під нею пастух з чeredою овець, знов ударив грім; тим разом убив лиш кілька овець, а пастуха поразив тяжко. Селяни постановили нещасливу ялицю спирити, а іменню порубати і спалити. Було се в зимі. Селян занятих стиганням ялиці напав скажений вовк і одного з них вкусив в руку. За кілька тижнів селянин сїй помер в дрогобицькїм шпиталі, де стверджено, що причиною смерті була втеклізна. Недавно пийший селянин хотів забрати сю ялицю на віз і завезти домів; надтигнула буря і знов селянина убив грім. Справді „нещаслива ялиця.“

Наука, штука і література.

Наша Монархія (Unsere Monarchie). — Сего красного діла вишли вже зошити 5 і 6 та обнимають: перший з них види з Чехії як: чеську Швайцарію, чеські замки, та види міст Табора, Пільзна, Єджіхового Градця і др.; — другий представляє види з нашої Буковини. Перші п'ять карток сего зошиту ставлять нам перед очі види найкрасніших і найважливіших будинків в Чернівцях в так вірнім ризунку, що здає, ся як би ми їх таки в натурі перед собою бачили. Дальше ідуть: місто Сучава і розвадини тамошнього замку, монастир Драгомірна, монастир Сучавица і незвичайно оригінальну церкву в тім монастирі, цілу помальовану зверху образами святих і сценами з сьв. писма; наконєць монастир Путна і види з буковинських гір. Видавництво се, котре при веїй своїй гарності і обємності є дуже дешеве, бо зошит коштує всего лиш 50 кр., поступає так скоро, що до Різдва буде готовий цілий перший том, обнимаючий 12 зошитів. Пренумерувати можна в кождій краєвій книгарні або у Відні: Georg Szeliński k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I. Stefansplatz 6.

Телеграми „Буковини“.

З дня 11-го вересня 1897 року.

Тотіс. Цісар приїхав з великою воєнною дружиною на маневри до Тотіс. Німецький цісар приїде до Тотіс завтра в полудне; туди приїде тепер також шеф генерального штабу російського Обручев. Цісари приймали архикнязі Осип, Райнер і Євген. Місто святочно прикрашене.

Відень. Урядова Wiener Ztg. оголошує цісарський патент, котрим скликає ся раду державну на 23. вересня.

Гогенштадт. Вчора у фабриці бавовни Вільгельма Браса і синів пук тут котел, причім згнуло 11 людей, 7 тяжко, а 25 легко покалічило ся. Чому котел пук, не знати; мабуть котел мав якусь хвилю, що єї зверху не було знати. Фабрику зараз застановлено, 1000 робітників остало ся без хліба, але небавом мають фабрику знов пустити в рух.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин
Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінцій виконує як найдокладнійше.

Силата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Звернувшись р. 1885-ім.

Літні плащі (берберери) від 14 зр. в гору.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сєй загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з остерожністю лише флашки зі знакам охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під водотім львом у Празі.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях
улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роки, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сушня історія, для перестороги і науки, 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Дарунок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 зр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хінського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Одинокий склад і продаж правдивих російських кальшонів і черевиків до снігу.

Кальони

легкі, 75 грамів.

для мужчин 1-90
„ панів 1-65

Високі
і
низькі

КАЛЬОШІ,

з задю витаті для пп. офіцерів.

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ

для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Най-
но-
війші

черевики для гімнастики з гуми.

а 1-10

Кальоші для дітей, навіть однолітних.

10% рабату!!

даємо лише ми від ціни за біле др-а Сієра після ціниці.

Великий склад КОЛДЕР до подорожжі почавши від 1-38 зр.

ЧЕРЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, а гумові, . . . 2-50 зр. — 6- — зр.
„ хлопців 2-50 — 5- —
„ дам, 2-50 — 5- —
„ до шнурованя 2-35 — 6- —
„ до заціплюваня 3-98 — 7- —
„ анкерки, менти з шнуркою 1-75 — 2-10
„ з козячої шкіри, менти 1-35 — 1-55
„ дівчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger 1-85 — 3- —
„ дитий 1-10 — 2-10
„ хлопців, ЧОВІТКИ 3- — 4-25

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ до гімнастики

Найновіші Краватки

вузли, машин, Левалієди до визаня,

від 20 кр., 40 кр., 50 кр., до 98 кр.

Рукавиці Glacé,

з оленя шкіри, з шведско-го шовку, з ниток найліпших фабрик.

ВЕЛИКИЙ СКЛАД

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Мессера і Са.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Сянін
в
Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, червоно-білої барви, почавши від 1-18 зр., для муж., тирольськіх 1-18 — 2-28
„ хлопців тироль. від 0-78 — 1-18
„ дитий класовішніх жоржів брові в різних барвах, від 1-98.

ПАРАСОЛІ

з зе- ліз- ними руч- ка- ми

з чистого шовку від 3- — 6- —, на-пів зі . . . 1-38 — 1-98, з чистої вовни . . . 1-58 — 2-18, на-пів з вовни . . . 0-98 — 1-58, з англійськими дерев- ланими ручками від 0-75 — 1-90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ПАРАСОЛІВ

позитивних,
найновішні АНГЛІЙСКИ ПАЛИЧКИ.

Величезний вибір
БІЛЯ

для мужчин, гладкі від 1-10 зр., з фалдами . . . 1-38 „ гаетовані . . . 1-58

КАЛІСОНІ

з найліпшого Grad-полотна, французького крою від 0-98 поч. Корсетки для мужчин, гладкі, гаетовані, 61зі і в жовтих барвах, від 0-18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах, 12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-50 — 3- —.

КОВНІРИ

І МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, поцвіріні, 6 штук 1-80.
Маншети, II. сорти, поцвіріні, 6 штук 1-50.
Ковніри I. сорти, поцвіріні, 6 штук 1-95.
Ковніри II. сорти, поцвіріні, 6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців 6 штук 0-80.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Православна консистория а Русини.

Коли перед двома роками зі смертю сумної для Русинів пам'яті митрополита Мораря осиротів архисрейський престіл в Чернівцях, домагалися буковинські православні Русини, щоби его заміщено мужом, котрий би був справедливим і щирим архипастирем для всего православного населення Буковини без ріжниць національної, щоби дбав про духовні, релігійно-моральні потреби цілої своєї пастви, а не був, як его попередник, волоским політиком, румунізатором і ворогом Русинів. Розглянувшись між усею вищою єрархією православною, признали Русини бл. п. архимандрита Іларія Филиповича одним з кандидатів, що давав повну за поруку, що православна консистория без ушкодження прав Волохів не буде як бувало мачохою для Русинів. Волохи знов ставили свого кандидата, і то також не тогочасного управителя архидієцезії. Мірдаїні-ж сфери видвинули на престіл теперішнього архієпископа і митрополита Впреосв. Чуперковича, завіряючи, що він буде справедливим архипастерем для всіх православних на Буковині. Хоч однорічне завідування архієпархією тодішнім архимандритом Чуперковичем було у всім незмінним продовженням системи, яка панувала в консисторії черновецькій за митрополита Мораря, потімали мірдаїні сфери Русинів, а й сам завідувач звиняв ся тим, що годі йому на становиску тимчасового управителя дієцезії, направити лихо, але що оно наступить певно, скоро стане митрополитом. Ну, і став ним в маю м. р., заперечуючи не раз і не два при ріж-

них нагодах публично, що „митрополит Аркадій буде справедливим і щирим вітцем для всіх православних без огляду на народність.“ Хороші слова нового владики наповнили зболілу грудь православної Русини буковинської надією, що й она найшла щирого вітця-покровителя духовного. Ще більша вітха запанувала між буковинськими Русинами, коли Преосвященный відвідав особисто руску бурсу й наділив її значною сумою на запомогу православних питомців. Так само урадовала всіх православних Русинів вість, що митрополит Аркадій предложив на архипрезвитера катедральної церкви архимандрита Филиповича, що й став ним, хоч на жалі не на довго...

Але сї два діла остали доси одинокими відрадними фактами за весь дотеперішній час архипастирства нового митрополита, а вся проща діяльність православної консисторії не тільки затмила їх але й дала незбиті докази, що в управі православної церкви на Буковині завжди ще панує, ба навіть все більше змагає ся система зовсім неприхильна Русинам. Переслідування священників-Русинів, котрих хоч одробину уважає або і з інших причин нап'ятує якийсь консисторських зашпиків „народовцем“, триває й далі, ба змоглося до того степеня, що консистория не признає їм помімо свідомств теологічних комісії іспитових навіть здібности до уділювання науки релігії в середніх, ба й у народних школах.

Пригадуємо тільки поступоване консисторії при нагоді обсаджень катехитур при черновецьких школах народних, щоби не допустити на се місце Русина, хоч велика більшість православних учеників в тих школах руска. Через махінації конси-

сторії займає се місце провізорично со-трудник рускої парохії в Вилавчу, що калічить на посьміховиско дітний руску мову.

Що консистория поведусь при тім не церковними, а політичними взглядами, на се доказ і справа суплентури професора прав. релігії при черновецькій гімназії, котру консистория повела так, що руску науку релігії уділяє Волох по нїм е ц к н !

Не тільки поступає консистория й при заміщеню парохій. Священники Русини, що не вступили в ряди народних перевертнів, мліють по голодівках, помімо найточнішого сповнюваня своїх священничих обовязків, коли політичні агітатори, котрих поведене в неоднім взгляді не бездоганне, дістають ситі парохії й відзнаки. Не наводимо поки що імен і фактів а то в інтересі пошанованя стану священничого; они й без близших означень відомі загально.

Та не тільки парохії, але й на найвишні чини церковні форитує консистория, а як загально говорять, і сам митрополит, якраз найзавзятіших ворогів всего, що руске. Коли не можливо обійти зовсім Русинів, то вибирає ся зпомеж них таких, що „гірші ляха матір роспинають“, ба навіть прославили ся чинами каригідними.

От так має ся річ з опорожненнями місцями совітників консисторських, катедри практичної теології і н.

Не устало також доси висизане священників що не мають і елементарного знання рускої мови, в чисто-руські місцевости, як Чорнавка, Бергомїт над Серетом і др.

Ба навіть на полі релігійно-морально-го вихованя молодіжи шкільної стоїть спра-

Два товариші.

оповідає

Романа Високого.

(Даліше.)

— Кажеш, що любов є чутем чисто самолюбним, нехай і так. Але є она разом і найкращою формою самолюбства, сего алей же не занеречай!

— Се не завжди!

— Я говорю: любов, любов правдива, отже...

— Отже я в неї не вірю, — перебив Ізидор — вона існує лише в нашій уяві, се лиш ідеал, що колиєсь може здійснити ся, але не так ще скоро. Любов, се в більшій часті плід фантазії. Люди практичні, зі слабо розвиненою фантазією, не в силі залюбитися, бо вони гадять на все практично, не бачать ідеалів там, де їх дійсно нема. Любичним наслідком сего є ся обставина, що люди сї не заводять ся так скоро, та не мають причини до огірчення. Ідеального типу взагалі нігде не знайдеш, а тим менше між нашим жіноцтвом.

— Певно, що се фантазія, бачити ідеал

там, де его нема, але не бачу причини, задля якої ти ставиш жіноцтво наше низше...

— Не можна вже низше поставити нашого жіноцтва, як оно себе само ставить, і я его низше не ставлю, але у нас воно зовсім дещо. Скажи, чи яка небудь справа національна, суспільна, чи яка хоч, що нею інтересували-б ся жінки. Чи мають они хоч крахту ажурськ почуття національного? Се просто космополітичні, галантийні лашки. Є одно, що їх інтересує, се любов, котрої они зовсім не розуміють, котру вважають лиш забавкою. Бо щоб красу підчувати, мусить краса лежати в нас самих... се-ж нічо иншого, як наш світ внутрішній, а его годі спалювати, заступити позиченим...

— Отже сїє спосібности, сїє краси внутрішньої відказуєш жінкам; вибачай, але се парадокс! Чи-ж жінка щось зовсім окремих від мужчин, чи у них зовсім инша природа? Хоч острій осуд нашого жіноцтва має в часті оправдане, то все-ж таки не можу згодити ся на те, щоб такий плашний прикладати до всего жіноцтва.

— Але-ж бо я не живу тут ніякого шалюну, лише констатую факт і се тільки про наше жіноцтво, в Галичині, в інших краях річ має ся по часті інакше.

— Суть і в нас виньки!

— Зовсім природно, що суть виньки, але

треба би мікроскопа, щоб їх виглядіти. Сим мікроскопом повинен бути безсторонний осуд, а ніколи чувство — оно підеди не є критичне. Неодна молодиця у мріях своїх витворює ідеальну жінку, наділяє її всілякими прикметами душі й тіла, відповідно до его освіти і поглядів, і носить ся з сим ідеалом неначе біс зна з якими святоцями. Случайно зустрітись у пізнаної дичини одну-дві черги, подібні до черг твору его мрій, решту доповнює вже сама фантазія, і він замишує свій ідеал на тім естні, владуванні, що найшов повлечено оправдане своїх мрій. Але завісно перах приходить до того переконання, що се не був ідеал, але тільки зростий стегаж, на котрім він свій ідеал завісив. Чувство отже, як бачиш, із естичів робить перах ідеали, оно бачить все в казедоскопі. Я знаю, що дійшній ти так витягаєш на верх жіноче питання, до котрого довгийне відносив ся досить скептично...

— Ти не знаєш, але можеш догадувати ся, хоч і я не повинен і не хочу перед тобою нічого скривати. Тобі відомо, що є позначеним ся близько з Марцею Петерівичем і єй краса аж надто замітна, щоб не помічати, що на кожного молодого чоловіка вона зробила не абі яке вражіння... Ти, бачу, волюбивши єя, але я прошу тебе, як мого найближчого товариша, перенеси ся бодай на хвилину в моє положення. Не гадай на

ва, як стояла; Русини не діждались і до- си єдино з вини консисторії навіть видани малого катехизму для шкіл народних...

На остаток згадати-б ще й про те, що справу за помози для православних пи- томців рускої бурси, проволікала конси- сторія цілий рік, роздумуючи над спосо- бами, як би її вбити і нарешті таки ріши- ла відмовити такої за помози, яку волоска бурса дівоча до, котрої переловлюють задля румунізації дітей руских, побирає вже ро- ками.

Коротко сказавши, ворожа Русинам система панує в консисторії в повній силі й далі; ворховодять в ній найлютіші пе- рекинчики-вороги, перед котрими мусить уступати кождий, що має хоч крихіточку почуття справедливості, як се ми бачили недавно з нагоди зміни помічних рефе- рентів.

Ціла Буковина говорить голосно про всеможливі вплив старих двох демонів кон- систорських, котрі, дібравши собі таких са- мих помічників і вотантів, верховодять в цілій консисторії, де не знаходять ніякого енергійнішого опору, ба навіть одобрено голови, і таким способом повертають все в користь своїх кривників і вивших пупі- лів та румунізації, а на угнетене Русинів, виставляючи, як се видно з вістника роз- поряджень консисторських, навіть з по- смертних карт бл. п. о. Филиповича, мову руску на посміховиско всего світа.

Вижидаюче становище, яке занима- ють буковинські православні Русини від інсталяції нового митрополита зі взгляду на его приречення, додає, як видно, воро- жим елементам в консисторії ще більше відваги, до чим раз гіршого дотання прав руского населення. Сему годі дальше при- глядатись спокійно, а кінче прав. Русинам стати в обороні своїх тяжко обиджених прав і загроженого національного життя, підняти наново борбу супроти ворожої си-

стеми консисторії, що не дбає про церков, а про винародовлене руского народу на Буковині, і в тій цілі спиняє его мораль- ний а тим ще й матеріяльний розвій.

Приглядатись сій убійчій роботі без- чинно далі, значило-б спомагати її посе- редно. Се не може, не сьміє бути. Осві- домлене руского народу поступило, Богу дякувати, вже й на Буковині на стілько, що зможе поборотись о свої права.

Чого Русини домагають ся від конси- сторії, се виразно і як найвиразніше ска- зано в ухваленім тогид чотирма вічами пропамятнім письмі, котре вручено митро- политови. На порішене тих жадань чекали Русини терпеливо досить довго. Коли-ж всі лагідніші средства, аби спонукати кон- систорию до справедливості супроти Ру- синів, остали безуспішні, пора взятись до успішніших; відвічальність за те спадає єдино на консисторию, котра своїм безце- ремонним поступованем приневолює Ру- синів до того.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 13. вересня 1897.

Стан здоров'я Є. Ем. кардинала С. Сембратовича поліпшив ся значно. В суботу зраня о 1/4 10 год. наркотизовано недужого, а о 10-й год. розпочала ся операція, котра тривала несповна годину. Єй перевів щасливо др. Риді- гер в асистентий д-рів Зембіцького, Глюзінського, Ренцкого, Ясінського і Гладішовського, до помочи були ще покликані д-ри Красовський, Козловський, Герман і Генцль. Коли кардинал пробудив ся зі сну, не хотів вірити, що операція вже скінче- на, бо не чув жадного болю. Др. Ридігер запо- ручив, що недужий в кількох днях верне до здоров'я.

Буковинська кр. рада шкільна відбу- де завтра у вівторок, засідане.

Філія „Рускої Школи“ в Кіцмані відбуде в неділю, дня 19-го с. м. головне засі- дане, на котре запрошує всіх учителів кіцмань- ского повіту.

З судової сади. Перед черновецьким судом присяжних вела ся від четверга до неділі карна розправа против 13 селян за злочини рабунку, крадежи і обманства. В селі Бабині мешкає бувший двірник Василь Губильський з своєю ста- рою жінкою. Їх всі мають за богатих людей, тож найшли ся такі, що лакоми були на їх майно. Під проводом Дмитра Скакуна з Бабини зложила ся шайка, котра в ночі з 26-го на 27-го лютого с. р. напала сплячого Губильського і его жінку, звязала їх і покрала гроші готівкою около 253 зр. Розбишаки повтікали, коли Губильському удало ся за помочию незаміченої слуги-дівчинки увіль- нити ся з пут і втіти вліком. При втечі лишили розбишаки своє знаряде до розбивання скринь і свої патки, а тим удало ся віднайти цілу шай- ку. Всі признали ся до вини, з винькою одного Колеснюка. Трибунал поставив присяжним 60 пи- тань. Всіх обжалованих засуджено на тяжку вазницю від 7 до 15 літ.

Polnische Wirthschaft. Ярке світло ки- дає нове спроневірене Тадея Лещинського в кра- ківським товаристві обезпечень. Спроневірена су- ма росте з кождим днем, таж що тепер вже пи- шуть польські газети о 15.000 зр., але заравом припускають, що сконтр каси вийде ще більше. Очевидно старає ся польська преса понизити де- фравданта і відмаляє ему шляхощтва і т. п. штучки мають покрити ту господарку в поль- ським товаристві. Показує ся навіть, що Лещин- ский, вибираючи ся в дорогу в світ за очі, ще посліднього дня „спалив“ на папері дві хати і забрав за них 1000 зр., підтак позичив около 800 зр. і з таким принасом грошів попрацав ся зі Львовом.

Нема льогіки у редакторів Gazet-y Pol- sk-oi. Коли ми справедливо виступали і висту- паємо против волоско-національної агітації в православній церкві, після засади, що церков не сьміє бути орудієм для світських справ, тоді Gazeta Polska — инакше не могло бути — го- дила ся на таке становище. Не лише Польки мусить на таке гадити ся, але кождий вивший справедливий чоловік. Але коли ми онюди не могли згедити ся на польську агітацію в рим- кат. костелі сагадурекім — Gazeta Polska з то- го дуже дивує ся і закінчує свої замітку так: „Зле мусить стояти з народним почутем Русини“.

все з висока, зі становища якогось ментора, се вирочім тобі зовсім не личить. Памятай лиш, що сказав перед хвилиною, с. е. що я перш в сій справі був скептиком, отже не міг стати не- чайно, без причини, оптимістом. — Одиак краса не грала тут визначної ролі. Марія має далеко красніш привмети душі, котрі кожного зможуть при- чарувати. Вже на перший погляд різнити ся она від своїх товаришок. Кождий єй крок рішучий, в захованю єй не бачили тої штучної гали- терійності, котрої она взагалі не любить, сьмі- ле єй поведене все-ж таки динь жіночою ніжно- стію та чутливістю. Людина се незвичайно, як на літа, образована, гідить ся пустими кон- венансовими фразами, а бесіду все звертає на поважніші теми, живо інтересує ся справами народними, словом, се не пересічна галицька хоп- та! Влоду! скажи, така красавица не може зробити вражіння?

— Ну, коли оно так, то се справді незви- чайна поява, однак гляди, що-б не обманув ся.

— Як звісно тобі, я приймив ся за сю лекцію з причин чисто утилітарних і гадів зразу на свою ученицю, як звичайно глядимо на ті мал- почки з гарним личком, що не мають нічим більш перед світлом поведичати ся, як своїм модним убором. Але зовсім иньший був мій по- гляд вже після першої лекції. Тим то я зі справдешною привабливістю провів у Петерків ще кілька годин після лекції на розговорах з Марією та єй ріднею. Річ йшла про Шевченка, мене счудувала Марія своїми сьмисливими по- глядами та знанем нашої літератури і чужих. Тут виявила ся єй вдача, з єй бесіди видно було, що она справді переняла ся глибоко лірикою Тараса, не треба було великого психолога, щоб не запримітив у неї горячої любови до народу,

для котрого жив і страдав великий кобзар. Тут в перше вказала ся мені краса непорочного ді- вочого серця і я, холодний скептик, в перше склонив перед нею чоло. І ти вже нераз може запримітив, що всяка переміна переконань на більш оптимістичні викликає в нашій душі сво- го рода відряду. І мені тоді по першій уже лекції по словам поета „так любю, любю стало, неначе в раю. „Тоді то в ночі ти спав, а я не міг заснути і вийшов з хати. Ціла природа ви- далась мені зовсім иншою, не тою буденною; мені все наверху видалось таким прегарним, чудовим, я не міг надивити ся на місяць, на зьвізди, і на цілий небозвід... Чим я описля бланшим став до Марії, тим більш вивенив ся, що се не звичайна салонна дзялька, і відно- відно до того цинив єй більше. І на відворот она стала до мене щирою, отвертою, а відноси- ни між нами виробили ся такі, як між двома то- вариппами. Тільки мене до неї привязала ще якась иньша сила, котрої я зразу не розумів, а може й не запримітив, доки она вночі не роз- винула ся. Імя єй ти сам вгадаєш... Бачиш, я рад би тобі із всего того щиро висповідати ся, а ти на все відповідаєш сьмішками.

— Не сердь ся так... я-ж не такий знов- пийк, лиш на все гляджу більш критично. Так ти залюбив ся, а яке-ж она? платить тобі рівною міркою?

— Позитивного нічо тобі не можу сказати, але з поступованя Марії догадуєсь.

— Та бо, бач, на здогадах не можна ще основувати твердині любови, бо се дуже хитра основа. Тут треба би щось певийшого, бо коли не маєш надії, то треба завчасу покинути всікі мрії, щоб ними даром не морочив голову.

Довго ще в ночі балакали так наші моло-

ді „еманципанти“, рішали неодну запутану справу суевільну, доки сон не спонукав їх від- ложити порішене неодної некучої справи на пізнійше.

Було се в неділю, під печір; — душний літний день кождому добре дошкулив, тож те- пер як пил уже влягав ся, сонце менше пекло, радо кождий покидав міські бруки, та спійнив за місто на прохідку, для відлиху. Іде собі доро- гою двоє молоденьких, ще зовсім майже голову- ських мужчин, они заняті собою, ні на що не зга- жують, ім байдуже протожі, неначе-б нічо не запримічали.

— Які се, мамо, грубі люди єй гімнази- сти, — промовила якась пріємишко, після най- новішої моди вбрана панночка, звернувшись до родичий, що вийшли з нею також погуляти на сьвіжому воздуху. Бо й справді їй було досадно, на що-ж она так прибрала ся, та видала пів- фляцини парфуми на свої тюрби, як не на те тільки, щоб ім люди чудочались та звертали увагу на єй личко? А ось такі молодики (мабуть у них лихий зір, а ще гіршеї нюх!) не лиш не запримічають сего, ще минаючи молоду красави- цю дончуть по єй хусточці, що їй мабуть неня- роком уназа. Иньший з адякою некористувансь- би нагодою, вклонивсь би чемелько та подав платок... а се простак! — але наші гімназисти як не запримітили пахощів, що ними так несло від одежі красавиці, так тим менше єй него- дсаяня. Минувши єй, примували дальше вперед.

Були се наші знакомі Володимир та Ізидор, они заняті були живою бесідою. Найбільше го- ворив тепер Володимир; Ізидор ішов мончки по- біч него та уважно слухав бесіди товариша.

нів, коли другим витикають любов до народних справ." Панове редактори *Gazet-yi Polsk-oy* очевидно забули, що вони нічим не рідяться від Волохів і що нема жадної причини, хвалити у них то, що ганить ся справедливо у Волохів.

Коли боронить ся церков перед надуживанем до світських справ, то тим ще зовсім не порушує ся національного почуття. Тут чогось помотали ся думки у панських редакторів і тому они хотять покрити нетактовність садагуреккого ксьондза безпідставними закидами против Русинів. Де логіка, панове?!

† **Архимандрит-мітрофор Іларіон Филіпович.** Серед великого натовпу людей відбув ся в четвер о 2-й год. пополудни в Сучавиці похорон тлінних останків архимандрита-мітрофора Іларіона Филіповича. Покійний був через довгі літа ігуменом в тім монастирі й що йно недавно став архипресвітером катедральної церкви в Чернівцях, однак на жаль не довело ся Русинам бачити его на тім становищу, котре через предвиги час було в руках волоских. Повернувши недавно з Карлсбаду, здавало ся, що подував, та нечаяно заскочила его смерть. Торжественне посьвячене тлінних останків перевів архимандрит Калінеску при численній участі світських і монастирських священників. В заступстві президента, котрий саме тоді переводив інспекцію кімполонгського староства, явив ся з Чернівців староста Раттенбург, заступники прав. консисторій, університету, виділу краєвого і радовецького староства, та незвичайно багато народу. Перед домовиною несли символи церковної влади покійника, его мітру, хрест нагрудний, патерію і ордер Франц Йосифа, котрого комтуром покійний був. Над гробом промовляв о. ексарх Прокопович по волоски (! — *Ред.*), до родини покійного промовив кілька слів по руски, а присутнім подякував за участь в похороні по німечки. Потім ще попрацював покійного іменем радовецького староства, секретар Патак. Загальне співчуте для родини покійного се найзмішаний знак, яким симпатіями тішив ся покійний в цілм краю. Вічна ему пам'ять!

Неумістний збиток. *Gazetta dell' Emilia* в Болонній рознесла вість, мов то славнозвістний музика-Маскані, віслювачий тепер в Парізі, де є директором консерваторії, хотів собі відібрати жите. Маскані, прочитавши сю вість, не лише смудовав ся, що мав до себе стріляти три рази з револьвера, але і розіслав до всіх двеників італійських заперечення, кажучи, що ему

— Від коли пізнав я Марию — перебив Ізидор — мушу тобі признати, що зовсім інакше гляджу на неї, а не дуже радо признаю виїмки, але все-ж таки Марию вважаю виїмкою між нашим жіноцтвом, а що ти придбав собі серце такої дівчини, мушу тобі погратулювати... Але розкажи мені подробиці, як ви порозуміли ся, і відомості свої унаряджували, бо о скільки мені здаєть ся, се не так легко.

— Хотий Марія — почав Володимир — зразу вже зробила на мені не аби яке вражіння, все-ж таки відносини мої до неї мусіли з початку бути вже задля недовгого знакомства почати холодні; аж згодом стали они зовсім не такими. Не могла сего не запримітити бистра та інтуїційним змислом щедро обдарована дівчина. Але й она до мене не остала байдужною. Она звертала часто бесіду на тему любовию, винишувала мене про погляди на сю або ту справу, легенько доторкну ся бувало і наших відносин, хоче про них говорити, хоче їх висвітлити; я бачу, як молодеча грудь хвилює, чорні оченята набирають більшого блиску, по личку розливає ся чар молодости. І я тоді бажав би єї відносини прояснити, мені кров ударяє до лица, підступає до горла, і я не в силі промовити... Ні, я зміг би висказати тільки одно слово „люблю“, але се у мене таке нове, ніколи передне не звістне слово, що я его не смію вимовити... може-б єї ним зобидив. Тоді-ж она звичайно, немов налякавшись свого чувства, звертала бесіду на иншу тему. І так повтарялось частійше; нераз мав я нагоду оглядати се покрислене личко, в котрому відбивалась вся чистота душі невинної дівчини.

(Далше буде).

ще не звірило ся жите. За причину до самого убиства подано, що Маскані знеохотив ся невдачею послідної своєї опери та що не доставало ему гроша до гулящего жита. Редакція згаданої „*Gazetta*“ оправдує ся тим, що хтось в сей спосіб зробив Масканіму і їй самій збитка.

Віденьські репортери нагадали собі знов залізничне нещасте коло Коломиї і написали в *Wiener allg. Ztg.* ніби то сенсацийну вість, що нещасте можна було оминити, як би не начальник секції інженер Ляндес не був нагнав двох селян, котрі прийшли остерігати уряд залізничний перед оментуальним нещастем. Наша газета подала сю вість ще в липні на підставі відомості від залізничних урядників. Трошки пізно нагадали собі віденьські репортери цілу справу. Але найцікавіше те, що ту мовляв сенсацийну вість передруковують тепер черновесні німецькі газети з найбільшим спокоєм і без всяких заміток, немов би то було справді щось нового.

Жидівська мораль. У Відні переведено сими днями цікавий процес. Галицького жиди Еміля Левентала, сина рабіна, обжалувала віденьська прокуратура, що допустив ся злочину обманства на шкоду англійського тов. обезпечень *Star*. Брат обжалованого, капітан артилерії Юрій Левенталь, котрий служив у Львові, а описав в *Станіславові*, забезпечив ся в *Star* і *Gresham* на високі суми (по 120.000 зр.) на винадок своєї смерті природної, в поєдинку або навіть через самоубійство. Капітан вів авантурниче жите і був матеріально так само зруйнований, як его брат, обжалований Еміль. Коли капітанови не вдало ся оженити ся з богачкою, він загадав застріляти ся. З того скористав обжалований. Капітан асекурував ся, записав того самого дня нотаріальним актом забезпечені суми своєму братови Емільови і небагом потім застрілив ся. Коли обжалований виступив з своїми претензіями до товариства обезпечень, оно віддало цілу справу судови, а сей засудив Еміля Левентала на два роки тяжкої в'язниці і уневажнив згаданий нотаріальний акт. Суд набрав переконання, що оба брати умовили цілу справу докладно і що обжалований постановив визискати намірене самоубійство свого брата на свою користь. Чи-сто жидівська мораль!

Конятинський дяк, п. Теодозий М. Скраба, цинить свій дяківський стан вище, як стан учителів, і приписує собі більше розуму, як всім краєвим радам півлітним. Очевидно, хто так себе високо цинить, тому зовсім легко написати таку нісенітницю, як п. Скраба написав в числі 34-ім „*Бук. Відомостей*“. Згадав п. Скраба давні часи, коли дяки вчили дітий на псалтирі; затужив за тими часами, сказав, що теперішні школи нічого не варті і закінчив свою писанину такими страшними словами: „Ні, — каже, не лиш недоброю, але навіть шкідливою є нинішня народна школа для руського народу і для того ми повинні старати ся учити своїх дітий самі, посилати їх на науку, як в давні часи, не до „німечки“ шкіл, лише до церковних півців, коли не зможемо вибороти собі кращої школи. Теперішня школа то правдива загибля для нашого народу, до котрої довіря наш нарід не має і ніколи не буде мати. Для того поступаймо так як жида. Учім свої діти самі а не видаваймо їх на заклад. Вирочім я маю надію, що всемогутній Бог і Господь нашої сьв. Руси збавить ще і нас вірних его дітий, а поки-що спасаймо самі наші діти і не забуваймо, що цар псалмонівець всім людям заповідав: „Мужайте ся і да кріпнєть ся серце ваше, всі уновоючі на Господа!“

Таке написав п. дяк Скраба. О пане Скрабо, можна нашкодити ще більші нісенітничі па учителів і школи, але пророк Ісаїя остерігає нас словами: „Горе тим, що видають несправедливі засуди, і тим, що виниють несправедливі рішєня, щоби відклонити бідного від суду і щоби забрати право у бідного мого народу!“ А на потіху народови, що его хотять ушаселити ще й дяківськими хайдерами, скажім ему инші слова пророка Ісаї: „Множество всіх народів, воюючи против Арїаза, неї, що йдуть в похід против него і против его кріпостей і пригнетаючи его, будуть як сон, як нічна мара.“ Нехай собі пишуть, як доси, всілякі небиліці, а Прута на-

зад в гори не завернуть: він буде плисти так як ему природа каже і нарід буде розвивати ся не по дяківським замислам, а так як всі народи розвивають ся, що не вертають ся до шкіл з 18-го століття.

Огонь. В п'ятницю, дня 10-го с. м., вибух около 3-ої год. пополудни в Заставні у Сімона Авсфрессера огонь, котрий в дуже короткім часі знищив майно слідуєчих родин: Хайма Арона Єгендорфа, Енцеля Штерншуса, Сімона Авсфрессера, Івана Поповича, Николая Колієника і сиріт по Андрієви Поповичови. Щасте велике, що в сім дни було свято урочисте, де всі люди дома були, що се в день діяло ся і що близько вода була, бо як би то вночі стало ся було, то всі дома, що стоять в напрямі на північ аж до кінця села при досить сильнім вітрі були би згоріли. Люди зараз позбігали ся, взяли ся до гашєня горючих будинків, і їм удало ся принаймні огонь зловалізувати. Згоріли 4 домів з побічними будинками і стогами.

З цікавості в дорогу на тамтой світ вибрав ся в Будапешті якийсь Едвард Кенешді забравши перед тим дрібничку, бо лиш около 2.000 зр. чужих грошей на дорогу. Кенешді був від кількох літ діловодцем в головній трафіці Ільони Шаркезі і мав у неї повне довіре. Оногди пополудни найдено его тіло на кладовищі з простріленою головою. Коло трупа лежав револьвер; очевидно, що то був самоубійник. Ледви дано поліції знати о самоубійстві, як і трафікантка донесла рівночасно поліції, що Кенешді сироневірів у неї 1927 зр. і деєсь подів ся, мабуть утік. Она недавно дала ему була 8.350 зр., щоби він за ту суму закупив в магазині всіляких родів тютюну. Він видав з тої суми лиш 6.423 зр. 50 кр., а о бракуючих грошех сказав, що зложив їх на книжочку щадничу в касі ощадности. В книжочці була дійсно записана бракуюча сума, але як описав показало ся, книжочка була сфальшована. Оногди в подудне пішов він ніби на обід, а на столі в трафіці лишив лист до трафікантки, котрий зачинав ся від слідуєчих слів: „Я борю ся надармо з судьбою, мушу вмирати.“ Далше признає ся він, що сироневірів гроші і просить, щоби перепукало его кишені, а там знайдуть причини его самоубійства. Наконєнь каже, що хотів сироневірені гроші віддати і грав для того на лотерії, але не мав щастя. Поліція тогди вислала урядника на кладовище, котрий сконстатував, що самоубійник єсть дійсно Кенешдім. В его кишені знайдено три картки лотерійні на суму звніш 105 зр. і слідуєче письмо: „Ревєре.— Я в низу підписаний обовязую ся отсим явити ся дня 12-го жовтня 1898 р. в ночі межі 12-ою а 1-ою годиною в Парижі в тім локалі, в котрім сей ревєре буде прибитий, скоро то взагалі можливе, щоби дух явив ся. Зложу сьвідєцтво о сїм, на поставлені мені питання, словом, зроблю все в інтересі людського знаня, щоби можна довідати ся про духове жите поза гробом. Перенятий сего гадуєю, зробив я се на виший приказ. — Будапешт, 28 липня 1897. — Едвард Кенешді“. — До сего ревєреу було ще долучене обширне письмо з поясненями, в котрім самоубійник каже що вибрав Париж для того на посмертну гостину для себе, бо там ще ніколи не був. Він просить, щоби его ревєре прибито на чорній таблиці, щоби уставлено телефон на гробу, який вплив зробить его поява на ігду магнетичну, а наконєнь обіцяє дати відповідь на слідуєчі чотири питання: Чи єсть сьвідєме духове жите поза гробом? — Чи духи з духами стоять в якійсь звязи? — Чи єсть якась звязь межі духами померлих а живучими людьми? — Чи вільно давати о тім основні поясненя? — В виду такої рішучої заяви самоубійника, що він верне з тамтого світа, не потребувала вже поліція робити дальшого дождження і буде чекати спокійно аж до 12-го жовтня 1897 і аж в тім часі винше свого найсміливішого агента до Парижа, котрий може приарештує дефранданта, скоро то буде можна.

Дрібні вісти. Через Чернівці в Царгород має переходити експресний поїзд залізничний з Берліна і Парижа. Доси їздив сей поїзд через Відень і Будапешт; а тепер обчислили, що такий поїзд з Берліна в Царгород на Краків, Львів і Чернівці може приїхати о 10 годин

скорше, як на Будапешт. Поїзд сей почне ходити від 1. мая 1898 року. — Газета буковинських старообрядців „Слово правди“, що виходила доси в Браїлі в Румунії, переносить ся в Чернівці, де її буде редагувати писатель старообрядців В. М. Карлович. — На другий місяць обходить православний митрополит Чуперкович 50-літній ювілей свого священства. Оснував ся особний комітет для обходу сего ювілею. — Дня 5. жовтня с. р. в Чернівцях в міськ. городі в салі стрільничій відбудуть ся загальні збори дківського товариства.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, мішан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роки, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок. 32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Дарунок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсї

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також опрацьовані ділові протоколи та окладники до каталогів і книжечок.

Замовлення з провінції виконують ся відворотною поштою.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромова.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неподоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неподоківців	1128	320	757	811	610
до Гайбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Гайбокою	—	809	1212	350	1000
до Садагури, Боана, Новоселів	645	430	—	—	—	з Новоселів, Боана, Садагури	—	1113	960	—	—
з Гайбоки						до Гайбоки					
до Карачева, Сторожини, Бергомету, Межиродів	814	535	—	—	—	з Межиродів, Бергомету, Сторожини, Карачева	635	1037	800	—	—
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиродів від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.											
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радивів	610	1003	228	612	805	з Радивів	542	855	115	550	747
з Гатни						до Гатни					
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.											
з Карачева						до Карачева					
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, літній кождої днини.											

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу; літній час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рази і зазначає ся підчеркнути-м минут.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Авдія Андрейчина у Львові

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечує будинки, селі, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогох і будинках протія шкідливіх вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав свій рік своєї діяльності. Фонди „Дністера“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 вносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 08 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди зазнають ся і виплачують ся сейчас по пожежі. В 4-х літах виплатили „Дністер“ 1116 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих кінфірмацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращі і найбільш угодні і вигідні умови і кошти в руских мільй.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільні і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Наші рускі Індіани.

Чи сніло ся коли кому, що наші рускі селяни будуть в Бразилії сусідами дикого племені Ботокудів, а в Канаді — Індіанів? В свій час наш поет Франко в гумористичній поемі назвав наших любих Русинів Ботокудами; тим порівнянням з Ботокудами хотів дошкулити народови, що опам'ятав ся. Франкові ще тоді й не сніло ся, що в яких десять літ по написанню сеї поеми наші рускі Ботокуди будуть сусідами бразилійських правдивих Ботокудів. Нині се вже не фантастична видумка, а факт! Наші Ботокуди з бразилійськими вже мали й битву, як се торік описували часописи, і кількох наших Ботокудів навіть згинуло.

В Канаді наші селяни зішлись з червоношкірними Індіанами також стали сусідами. Нам, що за молоду на читали ся всіляких індіанських історій, ще і по нинішній день здає ся, що ті Індіани зовсім дикі, нападають і рабують людей, оббивають „скальни“, живуть по лісах, стріляють з луків та їздять страшно скоро кінями по степах. Тимчасом під інтелігентних людей, що поїхали з нашими селянами до Канади, довідуємо ся тепер дивні річі, які знов нам і не снили ся; ті інтелігентні наші люди пишуть, що наші рускі селяни десять раз більше дякі, як канадійські Індіани.

Коли-ж так, то пора перестати бавити молодіж історіями з життя американських

Індіанців, а треба для старих і молодих писати оповідання з життя наших руских білошкірих Індіанців. Тут не треба нічого видумувати, треба лише послухати, що оповідають розумні люди про життя наших Індіанців в Канаді. Коли з тих історій наші великі і премудрі опікуни народу нічого не навчать ся, то видно, що їм нарід і недуже в голові.

Вчера дістав я лист від свого приятеля в Канаді. Він що йно вернув з руских колоній, і то як раз з таких, де живуть наші Буковинці. І вражінє звідам виніс таке, що лише мені такі страшні слова: „Ми всі на купу, геть всі партії і особні патріоти, що понад партіями, не варті зі своєю роботою торби січки. Чоловіче! Та ми в Австрії політикуємо безнастанно, пишемо гарну літературу, ніби-то опікуємо ся селянами, а они по нинішній день гірші Індіанців. Десять % гірші від Індіанців. На се я даю тобі чесне слово, бо бачу тут одного і другого, тож порівняти можу легко. Представ собі, братчику! Ватага 110 наших родин звалила ся до Yorkton таї далі по місті збирати цигари, окружини хліба, кусні мяса по сім'ї, як собаки галицькі, бо американський хліб не буде збирати, він чекає свого lunch. Мало того; пустили ся наші мужики по ставіях і відрізували там реміні; одному за ту штуку обгодили пів голови і пів вуса. Се голі факти тобі оповідаю. Завели ватагу на фарми, а ватага пустила ся рабувати по подвір'ях старих фермерів і, що попало в

руки, то забирала. Жебранина на порядку деннім, а до роботи не хочуть іти. Роспука бере ся! Земля прекрасна, а єї аж 113 моргів на кожного! Шкода тої землі, а ту хоч гинь, а з нашими людьми ні в кут ні в двері! Лице лунає ся з сорому за них.“ — —

І далше пише мені мій приятель річи такі, що їх друкувати годі. І то все відноситься до наших буковинських та галицьких білошкірих Індіан, вихованих „патріотичним“ духовенством і ріжними іншими великими патріотами, взагалі всіма тими, що страх опікують ся народом, хоч з тої опіки нічого не видно.

Коли я походжав собі по буковинських та галицьких селах, а особливо в неділю приглядав ся, як повбирані дівчата та парібки на весіле або танці, то мимоволі тої стрій голови дівчат і парібок нагадував мені званий з образків стрій Індіанців. Як хто хоче, то може тими прибраними по індіанськи головами одушевляти ся і подивляти їх красу (ми вже нераз чорт знає чим у мужика одушевляємо ся!) — але чоловікови, що дивить ся на них не спеціально кіцманськими або сторожинецькими очима, мусять они видати ся щонайменше такими, що їх оплатилось би повезти на показ Німцям до Відня. Як привозять їм на показ Ашантів і Сингалезів, так можна би їм привезти і наших білошкірих Індіанців.

А як з виду они виглядають некультурно, так і по вихованню своїм одні пра-

Два товариші.

Оповідане
Романа Висовського.

(Далі.)

— Раз після лекції сказала Ольга, що має мене про щось снитати. Она була глибоко зворушена, все єї захватало, вираз лица, казали, що дівчина хоче сказати щось важне. Она оповіла мені повість, в котрій борець тим замітний, що якась незнайома заглядає свою любов питомцеві, — та снитала мене — як задивляюся на сей крок влюбленої. „Питанє, — відповів я — чи чоловік сей варт був того, і чи зрозумів цінну любови дівчини.“ Мои відповідь принала якось Марії до владоби, она покрасніла, а не змігши нічого сказати, подала мені дрожачу руку на прощанє й виїшла з кімнати. Се була лиш передмова до дальшої акції. На другий день готували ми по лекції до смерка.

— Що за чудова ніч — промовила она, відчиняючи вікно. Я приступив також до вікна і став біля неї. Єї карі оченята стрінули ся з моїм поглядом, личко покрасніло. Після хвилиної мовчанки озвал ся єї звичайний голос: „Гляньте, що се за чудова ніч, се готує небо, єї зірки, місяць.“ Я справді глядів, але всего того не бачив, бо побіч мене сіла инша зірка, сильній-

шим світлом. Я рішив ся вже раз вияснити ситуацію, коли лучилась нагода.

— Справді — промовив я — се весна в кождім житю має невисказану принаду, все тут лише любовю... коби тільки всі могли нею хіснуватись... Тут знов настала хвилинка мовчанки, мені незаче забракло слова. Марія хватила мене горячково за руку, я чув легеньку дрож єї тіла. Зворушенням до глибини голосом промовила вона: „Пане Владку! не хочу довше тайти своїх чувств, мене свопукує якась внутрішня сила, заявити вам, що я вас люблю.“ Вільш не могла промовити ні словечка, сльози підступили їй до очей, зворушення було таке сильне, що ніжна єї природа не могла его побідити. Она опинила ся в моїх обіймах... горячими поцілуваннями.

— Дорку! ти ще не любив ся, не можеш довести, що се поцілуй любови дівчини!... се щось надземного, вищого понад наше поняття, розум его зрозуміти не в силі, его може відчувати і опинити лиш серце. Прокинувшись, протерла Марія слезами залиті оченята та миттю вирвала ся з моїх обіймів. З зачудованєм глядаа она на мене, наче-б хотіла снитати: „що се все значить, що я зробила?“ — Мавю — промовив я — ви жалієте свого поступку, я знаю, що не стою вашої любови, але вияснити вас можу лиш про мою горячу любов до вас. Я хотів єї за ручки, притиснув кріпко до грудей та промовив: „Мавю, чуєте? се серце бє, живе тільки вами, а вас люблю всім своїм єством, не гордуйте моїм серцем! — По чудовім, невиннім єї личку покотились дві слези,

она промовила півголосом: „Я би сего не в силі вчинити, хоч би й хотіла.“

Дорку! ти бачив може красу, бачив принаду, невинність, щирість... але всего того разом ти не бачив, а все те можна було вичитати тоді на личку Марії. Я не видержав і не стув ся, як мої уста прилинули до розпалених єї усточок і назягались виссати всі солодонці, весь чар любови. Она вже не боронилась і не пручала ся. Се неперечно найгарячіша хвилинка в моїм житю.

Невдовзі опісля увійшов до кімнати батько, чудне було наше положенє — балакати про справи байдужні годі було, а продовжати наш розговор при батькові також ніяково, впрочім влюблені говорять найприємливіше на самоті. Тим то я розширив ся і виїшов. Я не йшов довів на вечеру, мені зовсім було не до сего, усім своїм єством чув я своє невисказане щастє, а балав тепер віддати ся своїм хриям. Скорою ходою прамував я за місто, щоб погуляти на самоті. Ціле місто, вся природа за містом були в якомось торжественнім настрою; нікий легіт вітру гладив мене по лицю, шелотяти мені до уха се сьвiate слово „люблю“ — чуко всі прохажі говорять забути лишє про дабон, цїла природа лише любовю. Навіть незлюбленої голос сови, що доходив з кріпак старого будинку, видав ся мені якимось ніжнішим, ніж звичайно; а звайшов в нїм якийсь важний тон — я був в снаї тоді повірити, що і сова гдесь закохала ся,

НОВИНИ.

Чернівці, дня 14. вересня 1897.

Великий аванс в суді. Урядова Wiener Ztg. оголосила в своїм останньому числі множество іменований: президентів судів окружних і відпрезидентів, радників апеляційних і судових, секретарів судових і начальників повітових — з нагоди реорганізації судівництва в наслідок нової процедури цивільної. В окрузі львівського вишого суду граєвого іменований в буквинських судах: Радником двору став през. окружного суду в Сучаві бар. др. Гнат Шимонович для Сучави. Старший радник суду Ізидор Вишняк з Чернівців перенесений до апеляційного суду у Львові. — Заступниками президента стали прокуратор Фридрих Кунен з Чернівців для Чернівців, а радник Юлій Неґрун з Чернівців для Сучави; радники Филипп Ціргофера і Олександр Артимовича з Сучави перенесено до Чернівців. — Радниками судовими стали: радник Юрій Ісеческу з Дорни для Сучави, радник Захарій Богосевич з Сторожинців для Чернівців, секретар Фридрих Газенерль з Сучави для Сучави, секретар Адольф Ель з Чернівців для Чернівців, секретар Ізидор Маер з Чернівців для Сучави, заступник прокуратора Атанасій Пріде з Чернівців для Чернівців, повітовий судья Юлій Тромнер з Садагури для Чернівців, повітовий судья Юлій Доніґевич з Кіцмана для Чернівців, заступник прокуратора Іларій Ончуд з Сучави для Сучави, заступник прокуратора Антін Невежерель з Чернівців для Чернівців і адвокат др. Лев Грабшайд з Чернівців для Чернівців. — Радниками судовими з полішенем на дотеперішних посадах стали повітові судії: Ізидор Лучаковський в Путилові, Павло Майєлер в Гурагуморі і Альоїс Тірман в Солях. — Секретарями судовими стали: редактор волоської частини вістника держ. законів др. Флоріан Луну з Відня для Чернівців, повітовий судья Василь Кібіч з Серету для Сучави, повітовий судья др. Кароль Войнарович з Станівців для Чернівців; ад'юкти др. Гнат Сальтер в Сучаві для Сучави, др. Емалуд Дрезнер з Чернівців для Чернівців, Іван Конинський з Чернівців для Чернівців, Михайло Коралевич з Вишніці для Сторожинців і Казимір Терещанський з Чернівців для Вишніці. — Повітовими судьями стали ад'юкти: Корнеліо Лукасевич з Садагури для Станівців, Артур Малик з Серету для Серету і др. Ераст Мандичевський з Чернівців для Дорни Ватра. — В су-

довій прокуратурі в Чернівцях стали прокуратором дотеперішній заступник прокуратора Володимир Михайльський; заступниками прокуратора стали ад'юкти Юлій Олійський з Кімпольонга і Йосиф Цайдлер з Чернівців. Тим не закінчився аванс в буквинських судах і небагато прийдуть нові іменования з нагоди введення нової цивільної процедури.

Новий румунський консул Константин Котайчіану прибув вже сюди і переняв урядоване.

Нова сесія ради державної розпочинається дня 23-го с. м. о 11-й год. перед полуднем. Віденські часописи доносять, що сям разом не отворить засідання найстарший віком посол, ліберал Просковец, але посол, що належить до парламентарної більшости, теперішній Волох др. Іван Цуркан. О такій честі сему консісторскому совітникові і рухливому фінансістові певно ніколи не снилося; він тому й не винен, бо йому припадає та честь — коли вісти з Відня правдиві — лише тому, що він між послами правдиві найстарший віком. Описав приступити парламент до вибору президії. Президентом має стати др. Ебенгох, католицький євangelік, котрий буде енергійніше вести наради і зможе скорше впорати ся з галабурдниками німцями. Дальшою важною задачею парламенту будуть вибори до спільних делегацій. В сій справі, як також що-до зміни регуляміну в парламенті має ще субкомітет правдиві нарадити ся. Сьогоднішні телеграми доносять таке: Субкомітет правдиві збере ся дня 15-го с. м. у Відні на нараду в справі зміни регуляміну. Павзя 10-хвилю і поіменне голосоване в справах формальних будуть знесені, а дисциплінарна власть президії розширена. Проект зміни регуляміну внесе пос. Яворський. Сей проект буде предложений окремій комісії, а відтак через палату прийнятий en bloc.

Дещо про черновецький театр. З днем 2-го жовтня розпочинає ся новий сезон в черновецькому міському театрі. Театр сей має на жалі виключно німецький характер, хоч здає ся ся завести вже хоч деку зміну, бо чей же черновецький Русини, Волохи і Польки мають право жадати, щоб за свої гроші, котрими також причинають ся до удержування міського театру, почували колись і свою нитому, народну штуку. Однак така зміна на ліпше буде можлива лише тоді, коли в товаристві театральнім не будуть сидіти самі Німці, котрим не в голові жадати — хоч й справедливі — чужих народностей. Так отже поки-що мусимо вдовольняти ся в Чернівцях німецьким театром. Не тут місце, та й „не на часі“ тепер розводити ся над великим значінем театру для уморальничого вихованя і

піднесеня естетичного змісту, тож не будемо над тим розводити ся. Але коли театр має справді сповнити свою задачу, то мусить мати порядні сили. Хто-ж на тім має ліпше розуміти ся, як не сам директор? Але в Чернівцях замало було театральне товариство зробити з директора фігуру, котра лише має титул директора, і більше нічого. Навіть добір персоналу був не цілком вільний, бо сказали дир. Львову — незвичайно здібному і талановитому чоловікові — що місячна гажка для цілого персоналу не сьміє перевищати певні, досить низької суми. Взагалі скремновано директора так, що се мусіло би було доконче довести до упадку театру. Але коли праса стала отверто по стороні покривдженого директора, видіи театрального товариства змінив свою гадку і усеунув всякі чужі особи, котрим спочатку задумано дати певну інтеренцію на театральні справи. Постановлено лише, що над касовими справами має наглядати особний, товариством устанавлений касиєр. Зрештою має дир. Львов вільну руку. І сям після нашої гадки забезпечено розцвіт нашого міського театру. Тепер повинна лише публіка знати свій обовязок і численним абонаментом заобезпечити матеріальний біт театру, а що дирекція театру виває ся належито зі свого обовязку, о тім нема що сумнівати ся, на се маємо доказ з минулого сезону.

Не мають довірія селяни до новозаснованих низших рілльничих шкіл в Кіцмані і Радівцях. До кіцманської, рускої школи рілльничої записали ся всего 4 ученики, і то один з них є з Галичини. Очевидячки наші селяни не мають жадного довірія до тих рілльничих шкіл, бо — они воліють господарити по старосвітескому і не мати з свого поля майже жадного хієна! І „консервуйте“ тепер такий поганний звичай у нашого народу! Страшно тяжко приймає ся у нас щось доброго, бо нарід до всего новітнього відносить ся з недовірієм.

Cavalleria rusticana. Румунський селянин Грігор Мунтяк підозрівав свою доволі красуню жінку о невірність. Одного дня застав він її в полі на любовних сходинах з Ілією Павелом, котрого він вже давно підозрівав о заказаній зношені. Саукайно у обох були коси в руках і почала ся між обома селянами страшна борба. Після короткої кровавої бійки Ілія упав живим на землю. Недовго по тім ішло туди військо і по заосмотреню ран військовим лікарем, принесено умираючого до села.

Убийство двох міліонерок. Берлінський суд варний розіслав гончі листи за якимсь Йосифом Генчі, що доконав перед кількома тижнями убийства на 71-літній вдові Анні Шульде і її 51-літній доні Августі. Обі жінки, власнотельки великих коналень гінеу і кільканадцяти каменців в Берліні, посідали маєток, цінений на 22 міліони. Помимо величезного маєтку жили они обі скупо і в цілковитій самоті. Не держали ніякої служби і так господарством, як всілякими репарациями дому завідували самі. Недовго перед їх смертю винаймали австрійський підданий Йосиф Генчі, інвець з заводу, в їх домі скарп, а по кількох днях довідали ся мешканці каменців від него, що обі жінки виїхали до Парижа і імовірно не повернуть, позаяк куплять собі віллію під Ганновером, де і замешкають, его-ж просили, щоб їм прислав піле домове уряджене і адміністрував їх каменцями в Берліні. В кілька днів описав велів привести дві фіри піску і всипати через вікно до пивниці. Покрутив ся ще трохи з ключами власнотельки по її помешканю, а відтак щез без сліду. Дотерва по 15 днях добув ся сторож до пивниці і найшов тіла обох жінок, заповані в скрині і прикриті піском та румовищем. Тіла узяли вже сильному розкладови. Убийства доконав ніхто чужий, як Генчі, котрий спровадив, здає ся жінки до пивниці в ціли умовленя що-до її справи і замордував їх в підступний спосіб. Мешкане жертв заставо в як найбільшій неспорядку. Злочинець зрабував з шухляд і скринь все, що лиш дало ся унести. Виряді по розісланю за ним гончих листів телеграфовано до берлінської поліції, що Генчого виділи в Монахові і в Бруксели, але все то було за пізно. Убийник всів мабути в Гамбурзі на паровеці і опинив ся вже давно в Америці. Весь маєток

вподоб. Навізан він дуже лютив ся, навіть плакав на згадку, „що его кров належить до партії фонетиків.“ А се понятє „фонетика“ мало дуже широкі рамки. Фонетика, після его розумованя, се покручений, в більшій частині кований язык, правенсь, що в ній не пише ся „ъ“, наріть часописець, в котрій писалось що небуди проти москвофілів, звалась фонетичною. Дарма, що Ізидор доказував, що фонетика се лиш правонсь, а не язык і не тенденція. Наш пайотець на такі аргументації ще гірше сердив ся, що мовляв „айце хоче бути мудріше чим курка.“ При сям доходив він до куріозних висновків, кажучи, що хто не знає ніяких правил ані в писемі, ані в бесіді, не знає також правил в поступованю, не признає новат (як пр. Головацького, що видав граматіку, Дидицького, що в своїм знаменитім „Буйгурі Всеволоді“ показав, якого вживати языка), отже є анархістом, атеїстом, нігілістом, соціалістом, і пр. Роздратований Ізидор закримітив одного разу, що до сєї категорії належать ще й такі слова, як сервіліет, офіціаліет, капіталіет, бо й они кінчать ся на „іет“. Се довели батька до крайности, він заявив, що вирікає ся сина — Ізидор же-ж справді всякий „іет“, хоч би тому тільки, що переймивсь иншими ідеями та переконаннями, чим его „родний отец,“ отже „сорвав тую нить, котрою повязала вже сама природа отца з сном.“

Було се як раз під сам кінець ваканцій, тож Ізидор вирядив ся в дорогу, думаючи, що йому прийдє справді у послідне розпрощатись

з батьком. Але батьківське серце м'якше, чим голова москвофілська. Наш пайотець не пустив сина голіруч, взяв своє слово назад, кажучи, що бажає тільки тим покарати молодого „іета“, що не дасть ему місячно лиш десяти. Ізидор стояв мов остовпівши перед батьком; гнів, почуте глибокого покривдження й насильства, стали до борби з сивіською любовю, хотів подякувати за ту ленту, котра є хіба процентом з сего майна, яке спадало на него по покійній матері... але знав, що тут головною причиною сльнний фанатизм, тож мовчки прийняв заяву батька.

В школі метнув ся Ізидор за лекціями і они привнесли ему другу десятку з половиною, так що вистало ему на прохарчованя й одєжу. Мешкав в тій самій хаті, що тоді, знов разом з Володимиром. Однак тут зайшли знов зміни: під кінець ваканцій помер старий Петерка нечаяно від удару серця; его дружина з дочкою перенеслась до своєї реальности на село, сина-ж віддала до найближшої гімназії. Тепер ніяк було Володимирови побачити ся зі своєю любовю, міг хіба листовно поблакати, виляти свої гадки та чувства на папір. Він взяв ся з подвійною силою до науки, щоб лиш здати матуру і хоч о кров наблизити ся до свого щастя, до сєї хвилі, в котрій буде міг на віки получитись з тою, з котрою его вжуть серце, ідеї, спільні гадки.

(Кінець буде).

по мільйонерках дістанесь пасербови старушки, котрого ще доси не віднайдено.

Великий огонь. В неділю о 10-й год. вечером вибух в посесора Мортка Корна в Шипинцях, кімчанського повіту, огонь, що в короткім часі знищив все збіже, нагромаджене з 1896 і 1897 рр. Заобезпечену шкоду обчислюють на 50.000 зр. Горюче збіже не можна було ратувати і тому люди старали ся лише, щоби огонь не перейшов на селянські хати і ціле село не пішло з димом.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсі

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до каталогів і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворотною поштою.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роки, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождою поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

Поручаємо

Новозаложену руску торговлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, улица паньська ч. 35.

У Власюка дістанете всі товари, які потребує Ваш дім: житну, пшеничну і кукурудзяну муку, риж, крупи, хліб, булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До церкви свіччя, великі і малі; віск і кадило. — Дістанете крохмаль, мило і фарбку. Перець, гвоздики, цинамон, імбір, шафран і бобки. Оселедці, москалі, оливу і одет. Вино, горівку і рум. Чоколяду, цукорки, медівники і проче і пр.

У Власюка є комната до снідань, свіжі і здорові перекуси і не фальшовані напитки.

Маємо надію, що всі Русини що купують у Чернівцях товар не підуть більше ні до жидів ні до німців лиш до Русина Власюка. Свій свому повинен помагати.

Як не хочете, щоби Вас обшахрували на ціні, вазі і товарі, як хочете добре і дешево купити, ідіть до Торговлі Ігнатія Власюка!

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хіньського срібла з Берндорфера Фабрики металевих товарів.

Одинокий склад і продаж правдивих російських чобітків до снігу.

Кальони

легкі, 75 грамів.

для мужчин 1-90

„ навн 1-65

Високі
і
низькі

КАЛЬОШІ,

з аяду витаті для ш. офіцарів.

Великий вибір

ЧЕРЕВІКІВ до СНІГУ

для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Най-
но-
війші!

черевики для гімнастики з гуми.
а 1-10

Кальоші для дітей, навіть однолітних.

10% рабату!!

даємо лише ми від ціни за біле др-а Егера після пітіння.

Великий склад КОЛДЕР до подорожі почавши від 1-58 зр.

ЧЕРЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з гумою.	2-50 зр.	6- зр.
„ хлопців „	2-50 „	„
„ дам „	2-50 „	5- „
„ „ до шнуровани „	2-35 „	6- „
„ „ до заціплювани „	3-98 „	7- „
„ „ зикерки, мешти з шнуровою	1-75 „	2-10 „
„ „ з козячої шкіри, мешти	1-35 „	1-55 „
„ дівчат, шкіряні, т. ав. Bergsteiger	1-85 „	3- „
„ дитий „	1-10 „	2-10 „
„ хлопців, ЧОБІТКИ „	3- „	4-25 „

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ до гімнастики

Найновіші Краватки вузли, манія, Леваліеля до вязання, від 20 кр., 40 кр., 50 кр., до 98 кр.

Рукавиці Glacé, з олея шкіри, з шведско-го шовку, з ниток найліпших фабрик.

ВЕЛИКИЙ СКЛАД

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Месмера і Сп.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Синів
в
Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної і іншої барви, почавши від 1-18 зр., для мужч., тирольські від 1-18—2-28 „ хлопців тироль. від 0-78—1-18 „ дитий капелюшки моряків боброві в різних барвах, від 1-98.

ПАРАСОЛІ

з 30-ліз-ними руч-ками

з чистого шовку від 3- „ — 6- „, на-пів зі „ 1-38 — 1-98, з чистої вовни „ 1-38 — 2-18, на-пів з вовни „ 0-98 — 1-58, з англійськими дерев-ляними ручками від 0-75 — 1-90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ПАРАСОЛІВ

полотняних.

Найновіші англійські ПАЛИЧКИ.

Величезний вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладкі від 1-10 поч. „ з фалдами „ 1-38 „ „ гафельне „ 1-38 „

КАЛІСОНИ

з найліпшого Gradі-полотна, французького крою від 0-98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі, гафельні, білі і в інших барвах, від 0-18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах, 12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-50 — 3- „

КОВНІРИ

і МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, поцвірілі, 6 штук 1-80.

Маншети, II. сорти, поцвірілі, 6 штук 1-50.

Ковніри I. сорти, поцвірілі, 6 штук 1-05.

Ковніри II. сорти, поцвірілі, 6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців 6 штук 0-80.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відновідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і ад-
міністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

І на Буковині торгують ся.

Політична ситуація в Австрії виро-
дила ся така, що гр. Бадені мусів до пар-
ламентарної правниці удати ся о поміч і
вислухати її жаданя. Ті жаданя були для
гр. Баденіого в дечім за далеко ідучі і то-
му розпочали ся торги, — цілком як на
звичайнім ярмарку, лише що то був полі-
тичний ярмарок.

Коли вільно високим політикам торгу-
вати ся, чому-ж би не мали й буковинь-
ські політики брати собі з того приклад?
Ну, і торгують ся, але якось так незруч-
но, що аж сьмішно. А вже найцікавіший
є початок і нагода, з якої розпочали ся ті
торги.

Німецькі націоналі піддержували в
парламенті все чималі симпатії буковинь-
ських Волохів для їх семигородських братів,
бо то давало їм все приємну нагоду, наки-
дати ся на правительство. Коли-ж тепер
Німці стали в острій опозиції до прави-
тельства, закидуючи ему славянофільські (!)
тенденції, думали німецькі націоналі, що
Волохи — котрі-ж певно що не будуть
піддержувати стремління для ославлення
Австрії, а спеціально Буковини — ста-
нуть з вдячності по стороні Німців. Гірко
розчаровали ся они, бо у волохських полі-
тиків стало максеюмою: аби досягнути як
найбільші користі, можна покинути й сво-
їх приятелів. І сю „моральну“ засаду наз-
вала Ostdeutsche Rundschau перфідною, лай-
даккою.

Сї слова підхопила ліберальна черно-
вецька газета Buk. Nachrichten, котра по
своїм — вправді малим — силам бере ся
боронити „загрожене Deutschthum.“ І тому
нічого дивного, коли Nachrichten спочатку
накликували буковинських волохських послів,
аби они перейшли в опозицію против „сла-
вянофільського“ правительства гр. Баденіо-
го. Але хитрі Волохи втяли ще одну шту-
ку, на котру ми вже раз вказали. А імен-
но румунізаторська Concordia постарала ся,
що в Rumänischer Lloyd поміщено статю,
в котрій вичислені жаданя Волохів і гро-
зять ся на випадок їх відкинення опози-
цією.

Чи ся пінучка вдала ся, ми сумніва-
ємо ся. Однак не знаючи нічого певного,
які жаданя поставив заступник Волохів,
пос. др. Попович, до правительства, ми не
можемо про се нічого близшого подати.
Але здає ся, що Волохи вдоволені з обі-
цянок гр. Баденіого, бо рішили іти з пра-
вительством. Коли так, то чого було горо-
їжити ся в Rum. Lloyd-і? Чого було ста-
вити не можливі жаданя, на які жадне
правительство, а не то австрійське, консти-
туційне, не може згодити ся? Правда,
„купити не купити, а торгувати можна“
сказали собі Волохи, але чи допускають
ся такого „морального“ маневру політики,
котрі хотять, щоби з ними числити ся під
всякими умовинами, — се инше питанє.

Отже рішуче заявлене волохських по-
слів — враз з Волянєм є їх пість —
обурило черновецьких лібералів, котрі тепер
накидують ся на все, що не є ультра-ні-
мецьким. Вийшла з того полеміка між

„Nachrichten“ а „Patria“, органом буковинь-
ських Волохів. Відповідь лібералів в неді-
лїшнім числі свого органу дуже цікава.
Більше-менше так пише: „Чого-ж ви, во-
лохські послї, даєте ся заманювати Баденіо-
му, коли він хоче ославянчити Австрію?
Кажете, що Німці потребують Волохів ли-
ше на то, аби панували над всіми. Нехай
і так, то чи вам Волохам приємнійше па-
нованє Поляків, як Німців?! Таке Поля-
ки тепер добирають ся до Шлеска, а по-
тім прийде черга на Буковину. Услїва до
того вже є. По містах ширить ся поль-
ський елемент, в більшій посїлости стано-
влять Поляки силу. „Разом з піддержува-
нням Баденієм рускими народолюбцями могли
би Поляки без великих труднощій довести
до того, що Буковину прилучили би до
Галичини.“ І в тім тонї пишуть Nachrich-
ten далї, а кінчать досить наївно: „По-
киньте се, волохські послї, приставайте до нас,
а досягнете для свого народу більше, як
від ваших теперішніх союзників, котрі є
лише фальшивими приятелями! Союз з Нім-
цями подає справді світлу політичну пер-
спективу. Коли впаде Бадені, а він мусить
впасти, як в публичнім життю Австрії не
втратив розсудок цілковито свій вплив, то
будуче міністерство ледви чи буде мати
чиисто німецький характер, але не зможе
мати й славянофільського характеру, коли має
устояти ся. Sapienti sat!“

Не знаємо, чи Nachrichten подумали
над тим, що годї такі слова брати на се-
рію, бо вже наперед обіцувати Волохам мі-
ністерські портфелї, де они тепер самим
Німцям — до того ще не буковинським —

Два товариші.

оповіданє

Романа Висовського.

(Роман.)

Між тим товариш Володимира працював
над освітою своїх учеників та своїм. Він по-
чував несправедливість своїх учителів, що мо-
вляв „вирали ему оден рік“, проте нехтував
шкільну науку а віддавав ся лиш приватній лек-
турі. Мимо того належав він сего року до пер-
ших в класі, наука йшла ему надендівно до-
бре. Позаяк школа, як він казав, робить талан-
овитих навіть хлоців лиш автоматами, проте
намагав ся поза лекціями шкільними поповнити
образованє своїх товаришів, особливо своїх уче-
нів. Спонукував їх пізнавати о скільки мога
не тільки свою рідну літературу, але й чужу, да-
вав їм читати книжки, які лиш були під рукою,
як пр. прагського Кобзаря, твори Федьковича,
Мирного й Білика, Нетча, Фража, Драгоманова,
Вінгера Гіге, Зола, Ібсена, Спенсера і т. д. Він
бажав ще торік устроїти публично в гімназії ве-
черниці в честь Т. Шевченка, але се ему не
вдало ся, устроєно їх отже тепер підчас „світ-
ських“ на его квартирі. Спрошено лише „світ-
ських“ слово мав Іздор, відтак слїдували сль-
ви та декламації. Володимир грав на цитрі, за-

кінчив же-ж промовою оден із найлучших то-
варишів Іздорівих, згаданий вище Михайло. В
часі своєї промови, в одушевленню, сказав Ізи-
дор: „Імє Шевченка для нас є свята, его
поезія єдиною нашою книгою завіту, єдиною
заповідію...“ Коли дізнались о сїм товариші
„твердоки“, знали страшений крик, що се ате-
їзм. Невдовзі знало все місто і окрестність, що
Іздор „казав присягати на бюст Шевченка як
на євангеліє.“ — Українофільство і соціалізм
завитали до нашого города! — передавали з
тривогою з уст до уст всі „настоящі патріоти.“
Інакше розумів сю справу отець „твердоглавий“
катехит гімназії, також оден з „самих лучших
патріотів“ — він назвав се єресію.

Головними аранжерами вечериць вважали
Володимира та Іздора, тож у них заряджено
тресеницю. Обережні товариші все заховали, де-
кільки лиш книжок, невинних вирочім, остало на
поліції Володимира. Були се три томи „Бібліо-
теки Оннікевича“, два річники „Правди“ та
оден примірник поеми святаго, нового завіту,
в українськїм переводі. Сї останні книжки були
для о. катехита наглядним доказом єресі, проте
загрозив обом товаришам вигнанєм із школи.
Іздор хотів попросити товаришів, що ось-ось
мав покинути гімназію. Проте прийняв усю ви-
ну на себе. Він сказав, що книжки его власно-
стию, що товаришів поспрошував до себе на
день, в котрім відбулась єї ніби-вечериця, не
казучи їм ні слова про цілє сходни і т. и. Скін-
чилось на тім, що всі учасники вечериць ді-

стали строгу догану, двох по 8 а Іздор 16 го-
дин карцеру — крім того загрожено ему, що
найменша провинна потягне за собою вигнанє.
О. катехит толкував, що се за єресь. Відсиджу-
ючи кару, не знав Іздор, чи ті 16 годин єуть
найвисшою мірою, що мають всіх єретиків пона-
вертати на праву дорогу, чи мають навчити всю
молодіж думати після твердого шаблону о.
катихита... А все-ж тї: — розумував він —
тенденції, пропаговані катихитом, мусять
мати дуже хитрі основи, коли єдином доказом
для підтримання їх єсть карцер або вигнанє. Про
єресь Іздоріву звїстив катехит батька — а сїй
відказав синові всенної підмоги.

Однак се не зломил Іздора, що витрива-
ло зносив всі удары. Він мів ще яко-такє уде-
ржатись з лекцій, впрочім товариш его ділив з
ним хлїб-сіль. Але на него мало впасти нове
лихо. Катехитови донесли его любий „твер-
доки“, що Іздор позичає всім товаришам а
особливо своїм ученикам, неморальні книжки.
Заряджено загальну тресеницю. Між иншими
попали в руки катихита: прагський „Кобзар“,
„В потї чола“, „Світ“, „Сибір“ — Великі „3
минування“, Спенсера „Соціалогія“ і „О вихо-
ваню“... Знав мав нагоду отець „твердоглавий“
виступити на конференції учителів з величез-
ним актом обжалованя проти Іздора. Довго
розводив ся про „затронєтє того зисованого
юноши“, уперкав учителів, що передше вже не
вводили его воли та не виключили Іздора, осте-
регав Европу перед нашествією українофільського

виховують ся з рук, се що найменше наївне, таке наївне, що навіть волоскі посли сему не повірять.

Для Русинів ті торги між буковинськими лібералами а Волохами тим цікаві, що ліберальні Німці, а навіть жидки в Buk. Rundschau пуджають Волохів рускими народовцями, бо, мовлять, ті народовці звязали ся з Поляками, аби прилучити Буковину до Галичини. Ми би тим жидкам не дивували ся, що не розуміють ся на перци, — се-ж вже їх річ і нам про се було би байдуже; але чому ті питомі буковинські герої не можуть зрозуміти причини, що як раз рускі народовці мусять всіма силами боронити ся від такої анексії Буковини, се нам не ясне. Вже в буковинським соймі закидували волоскі посли се нашим руским послам і удостоїли ся належитої, основної відправи, так що затихли з тим глухим „аргументом“. Потім ще Buk. Post якийсь час воювала тим дешевим, але вже щербатим оружжєм, бо надіяла ся з того чимало ефекту — лише на дармо. В двох попередніх роках ми в цілій серії статей пояснили докладно, навіть подрібно становище буковинських Русинів і мали повне право надіятися, що розумні люди нас зрозуміють. Але ми помилили ся були в адресі; хто засліплений і впертий, тому не порадиш і не переконаєш его. Жидкам не хоче ся вірити, що ми зовсім не маємо причини тужити за прилученем Буковини до Галичини; що буковинські Русини чують ся щасливими, не потребуючи хоч зі сторони галицьких Поляків боїти ся жадних репресалій; що бук. Русинам приходить ся тепер з тяжким серцем жаліти над своїми нещасливими братами, котрих доля справді незавидна. Кому не потрапили наші торічні статі розсвітити розум, з тим ми не маємо чого дальше розмовляти.

Коли жидівська Rundschau все ще перемелює той допотопний аргумент, то певно має в тім свою спекуляцію на „дзвінку“ симпатію Волохів і ми тій жидівській моралі не дивуємо ся. Але що й Buk.

Nachrichten, котрих менери в соймі ішли й ще йдуть рука в руку з нашими рускими послами, котрі отже переконані о цілковитій безпідставності такого закиду, — що й та газета в приступі розирення хопила ся того застарілого оружжя, се можемо собі витолкувати хіба засадою: hilf, was helfen kann.

У. Конгрес польської соціальної демократії.

На днях 5, 6, 7, і 8. вересня відбув ся у Львові пятий з'їзд делегатів соціальних демократів з Галичини, Шлеска і Буковини. В сьвяті пристроєнім домі робітничим повитав першого дня з'їзду зібраних звісний агітатор і перенавший кандидат з послідної виборчої кампанії, тов. Гудец, зазначаючи, що соціальна демократія стане політичною партією першорядного значіння в краю, спосібною до борби з всіми противностями.

По виборі президії приступлено до вибору комісії, причім виявила ся деяка суперечність в поглядах „товаришів“. Остаточно вибрано до комісії для організації партійної: д-ра Діаманда, Марка, Дашинського, Кульмана, д-ра Лібермана і Лясоцького. До комісії для агітації серед селян: Баланду, Клеменевича, Шіфлера, Вітика, Козакевича, Обірка, Качановського і Скібіцького. В дискусії промовляв між иньшими Русин Ганкевич, щоби піднести тревало звязь рускої радикальної партії з соціальною демократією. Над вибором третьої комісії для національної справи, а властиво над квестиєю, чи така комісія має взагалі поветати, розвинула ся на з'їзді оживлена принципіальна розправа. Характеристична річ, що за сею комісією заявили ся делегати із східної часті краю, значить, живучі в суміші з руским населенем, підчас коли західні делегати з Дашинським на чолі уважали таку справу за безпредметову. І так делегат Гекер противив ся виводженню на порядок денний квестиї національної, бо вичерпав її вже віденський конгрес, то-ж галицька соціальна демократія яко галузь австрійської муєть держатись програми і ухвал загального австрійського конгресу. Станіславівський делегат Дзвонковський радить, зазначити ясно і виразно своє становище супроти національного питання, щоби відверти напасти буржуазийної преси за брак патріотизму і зазначити супроти рускої радикальної партії, що змагаючи до незалежної соціалістичної Польщі

узнають вповни змагання її до незалежної соціалістичної Руси-України. Цілком противної думки був пос. Дашинський, котрий заявив по prostu, що шкода марнувати дорогого часу на такі квестиї. „Ми не потребуємо — говорив він — демонструвати нашого патріотизму для тих, що виправляють нещиро політичні галабурди перед поліцією. Могучість наша росте, а коли наших противників закинемо шапками, будемо шутити з їх патріотизму.“ Пос. Козакевич мимо іронічних заміток і поблажливого кивання головою „товариша“ Дашинського обставив за обговоренем питання національного. Остаточно при голосуваню 20 делегатів пішло за внесенем станіславівським а 47 стануло за Дашинським. По повитаню з'їзду тов. Новаковским іменем рускої радикальної партії і прочитаню кількох писем і телеграмів замкнено перше засідане конгресу.

Другого дня з'їзду прийшли на денний порядок справоздання центральних комітетів.

Із справоздання референта комітету для західної Галичини, тов. Чакого, довідуємо ся, що за 2 послідні роки урядили соціалісти політичних народних зборів 204; заборонених було 23. Фахових зборів відбуло ся 134, а крім сего близько 600 довірочних зборів за записками. Виборчих зібрань відбуло ся в західній Галичині 303. З того припадає на краківський округ 183, вадовицький 32, тарнівський 45, сандецький 37, ратівський 9. Через цілий виборчий час виходила в Кракові особна Gazeta wyborcza. Лотучих писем і відозв роздало 200.000. Фонд виборчий представляє ся так.

Дохід 3836.89 зр. розхід 3843.73 зр. Дефіцит отже вносить 6.84 зр. В Кракові виходить тижневник „Napród“ (наклад 2000 прим.), двотижневник для селян „Prawo ludu“ (1500 прим.) фаховий двотижневник „Kurjer kolejowy“ (1300 прим.) і науковий місячник „Krytyka“ (600 прим.)

Пос. Шіфлер яко референт з східної Галичини зазначив, що в протягу 2 літ заложено 23 товариств, членів є 9242, зборів устроєно 2689, на котрих брало участь 422.740 товаришів; на зібранях чужих, противних сторонини промовлявано 349 разів — а референти звідли 432 місцевості на провінції. Головною задачею є здобути робітничих кас хорих, що й стало ся у Львові і в Перемишлі. Процесії в послідних 2 літах було 221; товаришів засуджено на 192 літ вазини; газета „Robotnik“ 19 разів конфіскована — числить 1300 підписників, а жидівський соціалістичний орган має їх 1200. На послідні збори видали 3¼ тисяча судисей.

З справоздання тов. Тадея Регера з Цешина довідуємо ся, що партійне життя почало ся на Шлеску ще йно перед 2 роками і те головню

анархізму і заявив бажане виключити Ізидора із всіх державних інституцій Австрії. Не всі учителі були сї гадки, що втихит руский, (се була польська гімназія) отже стало на тім, що виключено нашого проступника тільки з одної гімназії та заборонено всім ученикам з ним сходити ся. Мимо того він мешкав з Володимиром, хоч всі лекції втратив. Невдовзі роздубов собі якусь писарку за 10 зр. в місяць, бажачи так учитись приватно. Боров ся з нуждою як мій, сьміючись не раз над собою, шуткував собі з недолі, доки она собі з него не зашуткувала. Надійшов студень, потиснув мороз. Ізидор не мав теплої одежани, діраві чоботи перемаяли, так, що не раз добре перемерз. Дістав запалене легких, котре майже переходив, намагав ся побідити недугу, але се була тільки хвилива побіда. Хоч ходив, запідав чим раз більше на груди, плював кровію, на лиці страшенно зянів, змінив ся.

Надійшло латинське різдво, Влодко вибрав ся на дорогу до Петеркової, щоби побачитись зі своєю Марією. Він мав їхати залізницею до Станіславова а звідси ще кілька миль кінями. Бачучи чим раз марйоче лице товариша, намагав ся він ще перед від'їздом завести Ізидора до лікаря, але сїй рішучо тому спротивив ся. Глузуючи з недуги, бажав товаришови щастя, казав, що на его весілю доволі нагуляє ся, а тоді то й подужає, та велів поклонитись Марії. Влодко від'їхав думаючи, що справді тверда натура Ізидорова побідить все, та що колись ще

оба спільно будуть могли радіти своїм щастем. По дорозі впало ему на гадку таке, про що він перш зовсім не думав: як ему зарекомендується старій Петерковій? А вже-ж она муєть знати про їх любов, хоч „офіційно“ він ще й того не сказав. Впрочім молодий Петерка, коли запрошував его до себе, муєть бути в нерозуміню з матір'ю... Але все-ж треба якого се узяти... Хоч як не любив всяких формальностей, порішив уже на вступі розказати матері про свої наміри.

Ось який дінняв ся до мети — а тут вже забув і про студію і про всякі недогоди подорожі. Приняли его дуже радо. Петеркова щира людина, не тайла, що про все знає, і се вибавило Володимира з клопоту. Весело проходив ему день за днем в домі Петерків — они вговорились, що після матури Володимир їде на університет до Львова. Туди переїдуть і Петерки, в котрих він буде мешкати.

Так серед любих розговорів з Марією минав час мов блискавка і ваче з вечєря надійшов день повороту.

Зовсім інакше живлось Ізидорови. Він номимо недуги на другий день по від'їзді товариша пішов до канцелярії, де писав. Шеє его був нині в незвичайно добрім гуморі і дав обам своїм писарам по 5 зр. „на риби“, хоч Ізидор не справляв ніяких сьвят. За сї гроші купив він собі револьвер та набійв до него. Тедви прийшов домі, стала его трасти пронаєнниця, почув, що его сильно коле в боці. Положив ся і его стала роз-

бирати горячка. Страшенні гадки прошибали молодечу голову, над втрою зібралось тільки хмар і громів. Він бачив усі ті перешкоди, які ставили ему люди у всіх его змаганнях. Бачив те варварське насильство, спосіб на нїм без найменшої причини. Его прогнали з гімназії мов завоітненого, а за що? За се, що любив свій нарід, що вірно бажав ему весь свій вік служити! За се, що шукав правди, бажав науки, хотів думати як розумне єство і думками своїми діяти з товаришами. І за се дружили молодого чоловіка в пронаєст, з котрої вже нічо не в силі его видобути! Рідний батько сириничини ся до сего за те тільки, що він посмієв інакше думати!... Але все пропало... Рідні слези зросили горячу подушку, що на ній лежав недужий. Він заридав гірко.

На другий день господарня дізнавшись про недугу „дана Дорна“ — як его знали значайно — веліла привести лікаря. Сей записав якийсь ліки, потінав недужого надією на пілгу. Але Ізидор і не гадав купувати ліків, по перше не було з відки, по друге-ж він бачив, що не зможе опертись надузі, що сили его вже надто підорвані. Вес его тіло немаче горіло, в горлі засохло, в боці страшенно кололо. Під вечер ему трохи ніби полегшало, він на силу одигнув ся, взяв револьвер і вийшов. Прагнув до хати ватехні. Станув під вікном, ноги від ним залитались. Він зважив ся на страшне діло, порішив вбити того, що звихнув усе его судьбу. Его очі блимали тепер якимсь незвичайним огнем, по блі-

між гірничими робітниками. Небагатом має відбутися соціалістичне віче в Фриштаді. Органом сторониства є „Kówność“, що числить 1700 предплатників.

Яко референт з Буковини виступив товариш Обірек і зазначив, що на 9 буковинських міст, всім поєдає соціалістичні товариства.

Наступила коротка критика діяльності комітетів обох частин граю, після чого ухвалено їм вотум довіри.

Наступили справоздання обох соціалістичних послів з їх парламентарної діяльності.

(Колець буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 15. вересня 1897.

Краєвий президент гр. Гоес був в поїздок на інспекції поліцейного комісаріату в австрійській Новоселиці і потім того самого дня вернувся до Чернівців.

Дальні іменования судові. У всхідній Галичині іменования: Радниками двору і президентами судів окружних: Вікт. Рамекі для Бережан, др. Мих. Стефанко з Сянока для Тернополя, Фридр. Кунік з Львова для Коломиї. — Радниками апеляційними: президенти окружних судів Лукишан Крипичий з Тернополя і Модест Пасецкий з Коломиї з титулом радників двору, і Авг. Шмідт з Золочева: — Президентами судів окружних: радники др. Адольф Саганек для Самбора, Альфр. Посоховский для Сянока, прокуратор Альфр. Гінце для Стрия і Стан. Пшилуєкий для Золочева: віцепрезидентами: Житм. Жминковський для Львова, Едм. Коаль для Коломиї, Меч. Лихавец для Тернополя і Писиф Гельденбург для Бережан. — Радниками судовими: Емил. Волошинський з Печеніжчина і Вол. Глиньський з Олеська для Коломиї, Андр. Алексевич для Золочева, Киприян Кошовський з Львова для Стрия, Кароль Підляшський з Каміньки струм. для Станіславова, Вол. Вариводу з Самбора для Стрия, Ореста Цицимирського для Львова, Волод. Гузара для Коломиї, д-ра Даміана Савчака з Львова для округа львівської апеляції, Іван. Лисак з Коломиї для Тернополя, Писифа Кудличинського для Самбора, Антона Дольницького для Львова. — Радниками судовими з полишенням на дотеперішних посадах начальники повітові: Кароль Шинайло в Меденичах, Михайло Куличинський в Богородчанах, Спирид. Алексевич в Таусті, Юліан Сельський в Сокалі, Іпол. Коністанський в Жабю, Григ. Харак в Кули-

кові, Ів. Лазорик в Рогатині, Лук. Кмічикевич в Лиску; військи судія Теодор Марків з Немирова радником і начальником повітового суду в Бучачі; радник Остап Чвартацкий перенесений з Тернополя до Стрия. — Секретарями судовими: Тад. Граб для Бережан, Вас. Занько, Вінк. Дольницький і Іван Цибик для Львова, Корн. Прокурницький для Стрия, Ал. Сальвицкий для Борщова, Мих. Балтарович для Золочева, Петро Максимович для Львова, Мих. Гіджук для Городенки, Волод. Гацик для Перемишля, Атанасий Свобельский для Печеніжчина, Аристарх Паславский для Львова, Йос. Струтинський для Тербова, Олекса Танчикевич для Львова. — Судіями повітовими ад'юнктами: Николай Вербогий до Зборова, Лев Гарасимович до Нового села, Ант. Твердохліб до Ярослава, Евст. Терлецький до Судової Вишні, Волод. Несторович до Устрик. — В прокуратурі державній в окрузі львівській апеляції іменовані: прокуратор у Львові Середницький дістав титул і характер радника апеляційного; прокуратором субститут Адольф Червинський з Львова для Стрия, — субститут прокуратора іменованій ад'юнктом Ізидор Мидловський для Тернополя.

Найшли ся дорогі каміні, які невідомий злодій вкрав недавно в однім готелі у Франценсбаді. Діти шукали минулої середи в лісі коло Франценсбаду за грибами і найшли в рові торбу з дорожництвом; бракує лише два дукати і золота брошка. — В Лиску приарештовано Рудольфа Кравзого і його жінку. Вони вже признали ся, що вкрали онюди в Карльсбаді у золотника Добровського дорожництво вартости 40.000 зр. Кравзе записав ся в карльсбадській готелі яко Пйотровський, а закривши у Добровського, котрого склад є в тім самім готелі, дорожництво, втік до Лиска, лишаючи в хаті дві лисекі газети. Ті-ж повели поліцію на слід зручних злодіїв.

Етнографічні розсліди. Як звісно наш буковинський етнограф проф. др. Фридрих Кайндль розіслав своїми студіями про Гуцулів як найширші круги. Як кожного року, так і сего літа поручило ему антропологічне товариство у Відні розсліди між Гуцулами і їх сусідами. Проф. Кайндль обіждяв наші гори аж по Сучаву та до золотої Вистриці; також перебував в руських гірських селах над угорським склоном Карпатів. Висліди своїх студій оголосить проф. Кайндль в дальших розвідках про Гуцулів, за що ему особливо від Русинів належить ся щира подяка.

Земства в полуднево-західній Росії. Петербурскі дивізіони доносять, що російське міністерство внутрішніх справ, супротив наміреного введення земств в полуднево-західній Росії,

зажадало від місцевих маршалків шляхти подрібних вістей о маєткостях станів. Рівночасно ввешняють „Петерб. Ведомості“, що проект земств для губерній царства буде остаточно виготовлений тої зими. Першою, що дістане земство, буде губернія архангельська, відтак київська, подільська, волинська та курляндська, естляндська і інфлянтська.

На кару смерти засудив трибунал в Яслі на основі вердикту судіїв присяжних селянина Шельца і його дочку Агнішку, за то, що в страшний спосіб убили мужа Агнішки, Писифа Лоренца. Обжалованим о співучасть був також Іван Стеліга, любовник Агнішки, але его суд увільнив. Стало ся то дня 7. вересня; тимчасом вже на другий день зголосила ся до суду Агнішка і зізнала, що дійсно убила свого мужа Писифа — чого рішучо в часі розправи випирала ся — але не спільно з вітцем, лише спільно з увільненим Стелігою. В наслідок того видав судія зараз приказ увязнення увільненого день перед тим Стеліги і розпочав нове слідство.

Телеграми „Буковини“.

З дня 15-го вересня 1897 року.

Відень. Міністер судівництва іменував судового ад'юнкта Корнила Кислицю з Кімполонга секретарем в Сучаві, а ад'юнкта Максиміліана Кобилянського з Сторожинців секретарем в Заставній. Повітовими судіями стали ад'юнктом Теофіл Айвельінг з Сучави для Сторожинця, а ад'юнктом Еміль Оробоко з Радівців для Садагури.

Відень. У Відні зішли ся проводирі парламентарної більшости, щоби зробити правительству пропозиції, котрі обдумав субкомітет для поборення обструкції.

Берно моравське. Посол бар. Пражак підісе на своїм посольській справозданню, що чеські посли повинні задержати безоглядну солідарність з иншими сторониствами правий. Першим обов'язком Чехів є старати ся о славянську більшість в моравській і шлескій соймі. Язикові розпорядження суть лише початком сповнення чеських жадань, а при єдності і витривалості здобуде

дів, пеначе виконанім з мармуру, лиця перебігало від часу до часу легке подумля. Ему ще не одна така як я жертва попалась — подумав він — думав най йде оден старий чим десятки молодих! Піду застрілю его у власній хаті... а відтак себе. Дрожачи на всім тілі став відступати від дверей, глянувши у друге вікно, що не зовсім замерзло, туля було видко середину кімнати. Катехит сидів на софі, проти него жінка з дитиною на руках. На вид дитини охолонув Ізидор. Мав же-ж він совість убиством батька заповідати гріху невинній дитині?... Ні! сего він не зробить! Хвилину ще постояв під вікном і повільною ходою пішов на місто. По дорозі зайшов до одного з найлучших своїх товаришів, Михайла, та в него забавив до пізня вночі.

Була вже пізніч, коли Ізидор вертав додів. На дворі був мороз, сніг скрипів під ногами — ніч була прегарна. Він ледви йшов, горічка знов змала ся, в очах меркло... однак зібрав послидні сили і поволи перекладав ногу за ногою. Всюди було тихо, чути лиш кроки Ізидорові, що відбивались від камінів. Се надавало окруженню якоїсь дивної поваги, але молодий гімназист на се не зважав. Его слабе тіло ледви держало в собі душу. Він подовав на борця, що перебув побідою найстрашнішу борбу — а все-ж такий мусів здати ся. Тверда его душа перебула тільки противностей а тепер він мусить зложити оруже перед недугою, що страшна тільки старечому організмові. Він бачив сю страшну конечність, а не бачив в собі сил їй опертись.

Він бажав би жити, віддати всі свої сили на услуги народові, котрий так горячо любив... але дарма: ad impossibilia nemo tenetur. В сій недужі бачив він якусь варварську силу, проти котрої нічо не в силі устоятись. Все скінчено! З его грудий добув ся придавлений зойк розпуки, хоч саіз у него се вже не викликало. Він глянув на небо, переходив в тамці горітку пережитих літ, пригадував собі їх, пеначе старець, що на смертній постелі обчислює свою совість.

Доплежав ся якось до хати. Відчинив двері, засвітив, але вже не міг роздигнутись, безсилно упав на ліжко. Так лежав до рана, світло коло него горіло. Над раном прийшов трохи до себе, підвів ся на ліжку, став чогось шукати, на силу витягнув револьвер, що передше уже був наряджений. Храпливим голосом прошипів він мов би на оправдане свого вчинку: „хиріти ще кілька день на те хіба тільки, щоб перед смертю почути славліві слова від тих, що мені відобрали спротиву жити... Вирочім хочби й була надія подужати, то здоровля давного не відзискаю, а стати калікою і глядіти за чужою ласкою, не спроможний устояти на власних силах... сего було би вже за багато, се була би за велика мука...“ Думки урвались, бо в грудях страшенно его закло, кашельнув і викинув з уст клуб снеченої крові. Ізидор першою підісе револьвер, кинув ще послидній погляд по кімнаті, пеначе-б пращав ся з німими свідками своїх мрій.

Роздав ся вистріл. До кімнати вбігла по

хвили налькана служниця і тут представивсь їй страшений вид: на облитій кровію подушці лежав пан Дорко в передсмертних судорогах.

Прикликаний лікар застав уже трупа. Заряджено секціоноване самоубийці, пеначе-б люди хотіли ще шеля смерті добути се налке серце, котрого за життя вислати не вепіли... Лікарі сконстатували, що покійний зважив ся на відчайне діло в горячій, отже призволено его похоронити по християнськи.

Між тим Володимир розпрощавшись з Петерками вертав додів. Осляний щастем, підтонав у мріях; ему все представлялось в як найгарніших красках. Він надіяв ся побачити свого приятеля здоровим та поділитись з ним своїм щастем, своїми надіями. Думав, що стріне его на двірці, бо Ізидор знав час приїзду товариша. А коли его тут не побачив, догадував ся, що з Дорком склало ся щось недобре, певно нездужає. Мерцій побіг здовж улиці, добираючись до хати. Тут застав чорну домовину, в котрій спочивало порізане тіло его приятеля... Він остовнів на такий страшний вид — господарня розказувала ему про кімнату Ізидора, але він не міг ні слова промовати, стояв мов вритий. Не годен був зібрати гадок своїх, не знав чи се в сні ему таке бачить ся чи на яві.

Перемишль, в жовтні 1895 р.

чеський нарід також узнане чеського державного права.

Царгород. В понеділок відбула ся нарада амбасадорів. Результат ще незнаний. Кажуть, що вскорі прийде до остаточного заключення миру, — розуміє ся, коли знов не вийдуть на верх якісь непорозуміння.

ПОКЛАДКИ

від правдивих курій Брама по 15 кр., від голландських чорних а великим білим зубом по 25 кр., від курій Houdans по 25 кр., правдивих етирійських по 10 кр., срібних падуанських по 30 кр., Langshaus по 20 кр., від індиків по 30 кр., срібних Wyandottes по 30 кр., італійських по 30, карликів по 30, Кокінхінських по 25, семігородських голошійок по 20, Dorkings по 25, Йокіагама 50 кр., Емденських гусей великанів по 1 ар. за покладок, пекінських качок по 20 кр., від великих етирійських качок по 20 кр.

Розсилаю покладки лише від расових птиць, нагороджуваних дуже часто, і даю за чистість і правдивість раси всяку гарантію.

MAX PAULY,
Köflach (Steiermark).

П. М.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публику, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вишніци

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Впв. місцевій і доокрестній публіці

каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво,

СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ І СТОЛОВІ,

папір, прибори шкільні, Фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвратною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за речник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сузна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

а поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок. 32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакция „Буковини“.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

ВІД ДНЯ 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	<u>819</u>	<u>854</u>	<u>1232</u>	<u>404</u>	<u>1025</u>
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	<u>1148</u>	<u>351</u>	<u>832</u>	—	<u>635</u>
до Садагури, Бояня, По- всел іцї	<u>645</u>	<u>430</u>	—	—	—

з **Глібоки**

до Карачева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	<u>814</u>	<u>535</u>	—	—	—
--	------------	------------	---	---	---

Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.

з **Гадікфальви**

до Радівців	<u>610</u>	<u>1003</u>	<u>228</u>	<u>612</u>	<u>805</u>
-----------------------	------------	-------------	------------	------------	------------

з **Гатни**

до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполюгу	<u>1010</u>	<u>201</u>	—	—	—
--	-------------	------------	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	<u>327</u>	<u>630</u>	<u>1009</u>	<u>216</u>	<u>718</u>
---------------------	------------	------------	-------------	------------	------------

з **Вами**

до Рус-Молдавиці	<u>346</u>	<u>647</u>	<u>913</u>	<u>1132</u>	<u>250</u>
----------------------------	------------	------------	------------	-------------	------------

Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станіях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

з **Карачева**

до Чудина п. С.	<u>854</u>	<u>1007</u>	<u>615</u>	—	—
-------------------------	------------	-------------	------------	---	---

Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, вівторка кожної днини.

приходять до **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	<u>1128</u>	<u>320</u>	<u>757</u>	<u>811</u>	<u>610</u>
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокої	—	<u>809</u>	<u>1212</u>	<u>350</u>	<u>1000</u>
з Новоселиці, Бояня, Са- дагури	—	<u>1113</u>	<u>960</u>	—	—

до **Глібоки**

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карачева	<u>635</u>	<u>1037</u>	<u>800</u>	—	—
--	------------	-------------	------------	---	---

Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Карачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	<u>542</u>	<u>855</u>	<u>115</u>	<u>550</u>	<u>747</u>
----------------------	------------	------------	------------	------------	------------

до **Гатни**

з Кімполюгу, Вами, Гура- гумори, Качики	<u>1258</u>	<u>625</u>	—	—	—
--	-------------	------------	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	<u>442</u>	<u>842</u>	<u>130</u>	<u>630</u>	<u>837</u>
--------------------	------------	------------	------------	------------	------------

до **Вами**

з Рус-Молдавиці	<u>842</u>	<u>1259</u>	<u>204</u>	<u>322</u>	<u>545</u>	<u>905</u>
---------------------------	------------	-------------	------------	------------	------------	------------

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати мож-
на на станіях Вачі, Драгоші і обох Молдавицях.

до **Карачева**

з Чудина п. С.	<u>555</u>	<u>555</u>	—	—	—
------------------------	------------	------------	---	---	---

Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчерпанням минут.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

новинка находити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрійчина у Львові

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чим скорше!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антипи Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з остерожністю лише флашка зі знаком знаменитого „Котвиця“ бо лише ті правдиві. Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках протів шпід огневих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав нятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після заключень рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносить: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарах. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій з товариством взаїмних обезпечень в Кракові, котре має як найкращий успіх і видає виїски і квіти в руских ліжках.

Зголошена в урядові агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромоуского.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

V. Конгрес польської соціальної демократії.

(Контр.)

Із справоздання пос. Дашинського з польської діяльності не довідуємося нічого нового. Вскорі по утворенню парламенту пос. руский Яросевич став учасником в характері гостя на засіданні соціалістичної партії. Позаяк однак соціалісти не хотять вдавати ся в компроміси, то на їх жадане руска радикальна партія вислазла на віденський конгрес соціалістів двох делегатів, котрі явно згодились на соціалістичну програму. В таборі руских радикалів і так несеся гармонія щодо квестії солідаризації з соціалістичними принципами, тож на основі приповідки: *clara pasta claros faciunt amicos* соціалісти домагаються, щоби ціла руска радикальна партія перейшла до табору соціалістичного. Можна се однак досягнути лиш позисканем руских селян для соціальної демократії і в тім напрямі треба напружити усильні старання.

В раді державній піднесли соціалісти побідку в справі увільнення посла Шаєра, далі порушили в належнім світлі перед очима цілої Європи квестію виборчих надужит, сповнених властими в цілій Галичині; виступали енергійно в обороні залізничної служби, наслідком чого всі залізничники перейдуть скоріше чи пізніше до соціалістичного табору. В часі короткої сесії ради державної поставили соціалісти 46 інтерпелляцій — але на загальну суму 200 ставлених інтерпелляцій гр. Бадені зволив відповісти лиш на дві. Партія соціалістична відбула за сей

час сесії не менше як 106 зборів, а 16 разів забирала голос в парламенті.

З гр. Бадені не могли іти разом соціалісти, позаяк він через 7 літ боров ся в Галичині „огнем і мечем“ против всякої опозиції, а правити хотів як „гандляр кіними“. Бесіди рішучо застерігає ся против розширення крайової автономії, як довго обов'язувати буде дотеперішній виборчий закон. Соціалісти не визнають ніяких границь, що можуть їх ділити від польського Шлеска, бо визнають не федерацію країв але федерацію народів. Весь нарід зірве драти австрійської клятви і повстане федерація народів австрійських вільних і рівноуправлених. Що до становища соціалістів до інших клубів, то не сумніли они собі голови Колом польським. Молодечки відгрівають ролію продажного наймита. Крім з більшістю мусіли бороти ся соціалісти в парламенті з сторонництвом меншости, „співділяне з підлыми німецькими лібералами“ не було їм зовсім приємне. Антисеміти, то будього і фагаси клерикалів.

Другий справоздавець з своєї парламентарної діяльності, пос. Козакевич зрік ся слова.

В дискусії над справозданням пос. Дашинського тов. Чакі з Кракова поставив внесення, щоби посли зажадали випущення людей ув'язнених наслідком останніх виборів. Пос. Козакевич — котрий, як показало ся з дискусії, в неодній точці є иншого погляду від свого товариша Дашинського, особливо дотично крайових сторонництв, патиючи людських і Стояловичів, заявляє ся також против прошеня о амністії. Проти сего погляду виступив пос. Дашинський і підніс, що просьби о амністії то зовсім не „повзання перед престолом“, але навпаки обов'язком є кожного посла, домагати ся від Бадені-

ного, щоби направив помилки поповнені судами і постарав ся о амністії для всіх політичних в'язнів.

По одностайнім висказанню вотум довіря обом послам і по прийнятті внесення в справі амністії ухвалено, щоби посли заінтерпелювали правительство а) в справі надужит нахосячих ся в касах хорих; б) в справі податку прогресивно-доходоного; в) в справі утворення польської гірничої школи в Карвіні.

В справі агітації і тактики сторонництва заявив референт тов. Гудец, що не може поручити нових средств агітаційних. Лишають ся давні випробовані дороги агітації: через писма, згромадження а також через агітацію особисту, обов'язкову, в варстатах, публичних льокалях і т. д. Ситуація від першого конгресу в р. 1892 змінилась значно. Против соціалістів виступає клер до борби а він має багато средств до диспозиції. Поборювати ту клерикальну струю є обов'язком кожного щирого соціаліста. Що до інших партій, то треба рішучо держати ся засади не входити в ніякі компроміси або альянси з радикалами, чи то з яким иншим сторонництвом. Зато треба як найусильніше старати ся о се, щоби прийшло до цілковитого порозуміння з рускою радикальною партією. Референт ставив внесення, щоби з'їзд виразив обом комітетам признання за дотеперішню діяльність і згоду на дальше обставане при дотеперішній тактиці і дотеперішніх агітаційних средствах. Тов. Енгліш твердив що треба розвинути велику акцію в цілі досягнення загального права голосовання до сойму, до рад громадських і повітових, а передовсім треба виступити енергійно против т. зв. християнського соціалізму, котрий є знарядом реакційної політики єзуїтів.

До братів-земляків.

Лист з України.

Здорові були, землячєнки! З далєких степів запорожєських пишу до вас, брати мої любі, до вас, сини сердешної нашої нееньки Русь-України! Нехай лунає моє привітання скрізь, по всіх куточках, по всіх убогих хатинах — од угорських Карпат і до Кавказу, — всюди, де тільки є русин-українець, кудиб не занєсла его чи дола, чи то — як воно більше буває — недоля, чи в Сибір „несходиму“ — чи в Америку! Всіх вас, брати мої милі, обіймаю та міцно стискаю, до свого серця пригортаю, — воно хоч і пошарпане слідами та тяжкою недолею нашої рідної нееньки, алеж воно ще живе і ті груди, в котрих воно бєть ся, як пташка у неволі, ще мають досить сили, щоб киньнути до братів на всю Русь-Україну: „Прокиньтєсь, брати мої, вставайте, — встав, час збудитись од сну віковичного, котрий пригнітив душу народу нашого, — вороти приєнали його — приєнали його волю і думки про неї, а найперш всего розшматували нас на частини, щоб легше було задушити в нас почутє і свідомість нашої на-

родности: всяк верне і гнє наш народ до себе — всяк давить за горло по своєму, — не питаючиєсь, чого самий народ хоче, всяк показує своє право на його т. є. всяк бажає знищити наш народ.

Мадяри — хотять помадарити і зовсім роздавити бідну і з'убожену Угорьську Русь, Поляки — зо всієї сили гнуть на те, щоб пополячити, покатоличити сердешну Галичину, — Волохи — щоб поволохити, а про Москалів — нічого й казати, самі добре знаєтє, — Москва хоче зовсім задушити навіть і саму думку про право на самостійну культуру українську, — Москалі не хотять навіть і дивитись на нас Українців, як на самостійну національну етнографічну осіб, що має не тільки свою особну мову, алеж відрізняє ся від Москалів всім своїм життям — і з морально-психологічного боку і з економічного — і навіть — що дуже важливе — і з антропологічного: вони сего не хотять і бачити — бо се їм не користє. Кажуть, що ми родичі — ergo те-ж саме, що й вони, тільки не величка різниця в мові, котру вони зовуть тільки „парфємь“, а не чимсь самостійним, зовсім відмінним по строю і по характеру від мови московської. І они з поводу сего родства піймали нас за горло, і душать, скілько сили мають, — і кажуть:

„Мовчи, бо ми-ж родичі“ — а родичі по їх думці мають право се робити — такі вже московські звичаї. Через те двайцять п'ять мільонів українського народу, існуючого в Росії, не мають не тільки ні одної української школи, а навіть азбуки своєї, — все забороняють, не хотять і чути ні про яку часопись — навіть чисто літературну, і ні про літературу взагалі, так неначе нас зовсім і нема.

Але-ж се все не повинно нас лякати, а повинно тільки ще більше збудити нашу енергію і наше ширє бажанє яко змога більше працювати задля кращої долі нашого народу — нашої нееньки України. Ми повинні раз-у-раз пам'ятати і міцно вірити, що тринадцятимільоновий народ*) не вмере — і не може вмерти, як би то комусь дуже не бажалось. —

Як би великорозумна політика не мудрувала, як-б тяжкі тенєта не снігала хитра дипломатія, — як би не пиматували і не розмовували між собою нам любий народ, — нічого нашим ворогам не поможе, — всеж таки він один-той самий народ від угорських Карпат, до Кавказу, — одно тіло, одна душа, одно серце, про котре

*) Останній сїчас наєселєви в Росії має справді показати, що нас треба чєдити на 30 мільонів, а не на 25. Так говорять загально в Росії. — Ред. Бук.

Тепер виточено справу союзу з кс. Стояловским. Тов. Качановський з Кракова твердив, що Стояловський є найнебезпечнішим ворогом соціалістичної партії; успокоїв его тов. Тадей Реґер поглядом, що в часі виборів вільно входити в компроміси з іншими сторонами, але поза тим ніколи. Тов. Чакі запевняв, що кс. Стояловський лінійний є від своєї партії і верне ще до соціалістичного табору. Пос. Данинський успокоїв бурю виказуванням услуг, які соціалістичній партії віддали зносини з Стояловским. „Завдяки тим зносинам вийшли ми під селянські стріхи. Формального союзу не було, а порозуміння вже було, не зашкодило партії — навпаки, віддало їй великі услуги. Стояловський є чоловіком, котрого здешифувати годі. Що до мнимої шкоди, яку він мав собі вирадити соціалістичній справі, то стверджую, що ми маємо в посіданню листи, котрі можуть его скомпромітувати, якби-сьмо хотіли виступити з ними публично, підчас коли він нічого не має в руках і не міг мати, що могло-би нас скомпромітувати. З наших зносин з Стояловским вийшли ми чисті. Листи приватні, які розсилає Стояловський з некористними вістями про нас, є вислідом колючої оборони власної шкіри. З місцевостий, до котрих дійшла щасливо наша агітація, Стояловський нас не випре. Ми не є дурні, щоби йшли на приману Стояловського.“

По довшій дискусії на сю тему ухвалено два внесення: 1) щоби на згромадженнях в міру потреби поборювати сторонників кс. Стояловського; 2) щоби на згромадженнях протегувати ідею загального права голосовання, в цілі здобути сойму, рад громадських, повітових і зборів.

Відтак застановляли ся делегати над kwestією організації, причім тов. Діамант заявив ся против агітації євоністів і поручив засаду асиміляції жидів.

Тов. Гекер здав справу о соціалістичній прасі. На внесення комісії ухвалено, що без позволення конгресу не вільно засновувати нових партійних писем, доки існуючі тепер не будуть як слід забезпечені. Органами партії визна-

но: „Prawo ludu“, „Równość“ і „Jud. Volksblatt“. Ухвалено дальше, що буде заложено нове постійне брошурове видавництво з особним основним фондом. Ухвалено також, що „Naprzód“ буде виходити що дня, скоро лиш найдуть ся відповідні фонди. Ухвалено вкінці, що у Львові має повстати соціалістичний орган, редагований в руській мові.

В останнім дні конгресу вибрано до спільного комітету виконуючого з осідком в Кракові слідуєчих членів сторонництва: з Кракова Льва Місьолка, Івана Енгліша, др-а Зигмунта Марка, С. Гекера і Стефана Куровського; зі Львова др-а Германа Діаманта, з Перемишля Йосифа Шіфлера і з Цешина Тадея Реґера. Крім сего членами того комітету є ex officio кождоразові посли соціалістичної партії, отже тепер Данинський і Козакевич.

Описав тов. Клеменсевич з Кракова вигодив реферат комісії о агітації межи селянами. З его виводів характеристичні є замітки: підсередства, якими послугують ся інші сторонництва, в цілі поліпшення долі сільського народу, як крамничі „кулаки“, читальні і т. д., є до нічого. Ми звернемо ся головню до найбільшого, правдивого хлопського пролетаріату, до зарібників, наемників і т. д. Засновувати будемо різнорідні стоваришення, в котрих будемо пропагувати ідею права загального голосовання при виборах до сойму, рад повітових і громадських, а мусимо віднести перемогу.

Відтак на внесення референта ухвалено таку резолюцію:

Поручає ся всім комітетам окружним przeprowadzenie строгої організації партійної, маючої на цілі охорону робітника — пролетара. Організація та повинна опирати ся на заводних селянських товариствах, борючих своїх членів від економічного висиску, на утворенню системи партійних мужів довіря на селі, як також на виторенню організацій образуючих стоваришень. Надто визнає конгрес всіх членів партії до повирання ново маючих ся заложити селянських організацій, щоби перевести велике діло сполучення пролетаріату міського і сільського

під прапором партії соціалістично-демократичної. Скликувати осібні з'їзди селянських мужів довіря, Видати агітаційну брошуру для селян в язичі руській і польській. Приготувати людей до різнорідного страйку. Обдумати еміграційне вивідунче бюро рільної праці в Королівстві, Прусах і на Угорщині. З'їзд делегує двох членів на віче руських радикалів а то: Миколу Ганкевича і Івана Козакевича.

Тов. Куровський реферував о організації заводовій і домагав ся реформи дотеперішних заводових організацій, котрі є важною підставою політичної агітації.

Делегатка Ядвига Клеменсевичева іменем краківського товариства працюючих жінок предложила таку резолюцію: Конгрес визнає окружні комітети, щоби розпочали акцію з закладанням організації працюючих жінок так в інтересі охорони самих робітниць як і для усунення конкуренції, котру жінка яко менше відпорна і легше даюча ся висискувати, робить мужеській праці. Резолюцію ту ухвалено одноголосно.

Описав др. Діамант представив внесення дотикаюче реформи визначної праці і домагаюче ся заложення чотирох робітничих секретаріатів (з двома платними урядниками), котрих обов'язком було би, уряджувати анкети і інформувати партію о усяких працях у всіх областях, розсаджувати робітничі мешкання і вартати і т. д.

Всі внесення переказано заводовим комісіям і сьвіжо основаному центральному комітету в Кракові.

Вкінці ухвалено, що на другий рік буде скликаний політичний конгрес партійний до Кракова.

По звичайних формальностях председатель, тов. Гудец, заминув конгрес.

правда всяк з нас може сказати, що воно „не криво й голодне“. „Люд навістий нехай скаженіє“ — він нічо не вдіє, — історія має свої неодмінні закони і своє право, котре несе в собі кожний, значить і наш народ, — і сего ніхто, ніхто в світі, ніяка сила, не може ні зломити, ні забити на віки, коли у народу зостала ся хоч канєлиночка, хоч зернєчко малєньке, хоч іскорка самопочуття і свідомости національної. Настане час і те зернєчко зійде і розростеть ся в велике та роскішне дерево, під тінію котрого знайдуть притулок і одпочинок всі найкращі сили народу і весь народ, збуджений до відродження і до нового життя; а то поки малєнька іскорка національного самопочуття і свідомости, яка тепер вже єсть і яка поки-що ховаєть ся далеко десь, далеко в серці українського народу і якось стихійно бережеть ся для нащадків, а трохи і свідомо деякою частию інтелігентний, — ся іскорка, кажу, кот а тепер леде жеврієть ся — колись і незабаром розгорить ся і стане любим та веселим сонечком нашої весни, — своїм промінням милим та живущим буде гріти та гоїти наші поналені наскрізь сльозами душі, буде збуджувати наші надії, буде підтримувати в нас „душу живу“ і заразом буде світити нам на дорозі до поступу і щастя нашого народу з'убоженного, обікраденого не тільки з національного боку, алеж і з економічного, — а на се останнє треба звернути велику увагу.

Хоч політика має теж велику вагу, алеж ми — Русини-Українці, не повинні ані на одну хвилину забувати про економічне питання, в котрому лежить корінь всего життя як нашого, так і всіх народів. Політика ні на хвилину не повинна закривати перед нами економіку. Народ, у котрого вирвуть з рук хліб насущний, — вирвуть силу економічну — то вирвуть з ним і его політичну силу і вагу. Задля тогож і треба нашої свідомій русько-українській інтелігенції, віддаючи те, що слід, політиці, і борючись на ґрунті політичній, раз-ураз пам'ятати і міцно мати на увазі і економічний стан нашого народу і робити в сьм напрямку (економічній) все, що тільки буде змога заповідати, щоб допомогти народові пробитись на добру, надійну дорогу до поліпшення економічного стану його. Тоді легше буде добувати і політичні права і бороти ся з ворогами нашими, що душать нас скрізь, всюди, де тільки живе Русин-Українець.

З сего поводу треба безсуперечно братись жвавіше до організації народної маси і на ґрунті економічній — а задля сего найкраще користувати ся спілками, тим кооперативним рухом, який розпочав ся і дуже розвинув ся в останні часи з такою силою в західній Європі і в цілїм світі. Русини-Українці повинні кооперацию (спілку) положити в основу своєї праці на

ґрунті економічній; бо у сфері економічній заратувати наш як і всякий народ може не індивідуалізм і замєненє в межах особистої праці і життя — а тільки кооперация, тільки вона одна — се вже дозвано всім світом, задля чого спілка і робить такий страшенно великий рух між народами всего світа, і завойовує все міцнішу і міцнішу позицію. Через оце все і є велика потреба в тому, щоб скрізь складали ся поміж народом всякі спілки: торгові (громадські крамничі), спілки для продажу збіжжя гуртом, кредитні товариства, каси взаємної заемоги і асекурації, продукційні (хліборобські, ремісничі і т. д.) Треба кінче теж запомогати народові, брати в посєсню та і купувати зовсім землю у панів, або у скарбу, а задля того дуже потрібно скласти інформаційні бюро, де би простий та темний люд міг довідатись про все, що потрібно знати йому при купівлі наниських чи інших ґрунтів, а для сего скласти товариства з селян, щоб легше було гуртом підняти таї купити ґрунт і таким побитом здобувати собі землі для осєлі і хліборобства. Треба всі заходи, всі способи скористувати, щоб удержати хлібороба нашого коло землі, коло свого рідного краю, щоб він не казав його і не брив світ-за-очи, Бог знає, на своє горе та нещастє.

І так, панове-браття, до праці! Нехай наша буде провідником нашим в цій подорожж

НОВИНИ.

Чернівці, дня 16. вересня 1897.

Іменоване. Почтовим практикантом в Чернівцях іменовано Емілія Кремера.

Чернівці будуть празнувати. Черновецька міська рада ухвалила, що отворене водопроводів і каналізацій, заведення електричного освітлення і електричного трамваю буде празнувати ся в днях 2-го і 3-го жовтня торжественно. Першого дня відбуде ся в міській театрі святоточно представлення. Другого дня відслужать ся у всіх черновецьких церквах і в божниці богослуження, а потім наступлять збори в сали магістратській з бенкетом. Вечером буде місто ілюміноване. Заразом ухвалив магістрат назвати всі ті заведення разом „Kaiser Franz Josefs Werke.“

З буковинських судів. Судовий ад'юнкт в Сучаві Емілія Проконович іменованний секретарем суду в Кіцмані.

Конкурс розписаний на посаду молодшого учителя при 3-кл. школі в Корчештах, сторожинецького повіту, з рускою і польською викладавкою мовою. Подавати треба до 25-го с. м.

Пошановане пам'яті. Завтра, в п'ятницю, буде в міській огороді торжественно відслонений пам'ятник Томащук. Константин Томащук, родом Русин, був професором університетським в Чернівцях, а опісля послом до ради державної, де прилучив ся до лібералів. Тим то не диво, що черновецькі ліберали, котрим пок. Томащук чимало прислужив ся, пошанували его пам'ят'ю пам'ятником.

Експозитура промислового інспекторату в Чернівцях. Як звістно, наш край не має особіного інспекторату промислового, лише належить в с'єм випадку до львівського інспекторату. Однак показали ся труднощі адміністраційні і тому з днем 1-го жовтня с. р. буде в Чернівцях отворена експозитура промислового інспекторату, а службу буде повинити асистент Людвиг Смичинський. З тої нагоди вдарила Buk. Post на гвалт, що мовляв Буковина все ще не може увільнитися від галицького патронату і домагає ся особіного промислового інспекторату для Буковини. Дуже похвальне се старане, але правительство мабуть не пристане на се, бо для мізерного промислу в нашій країні не ви-

плачує ся удержувати такий коштовний уряд а зрештою і иньшій край в с'ій справі злучені разом, отже се зовсім не є уносліджене нашої Буковини.

Гімнастика у школах. З початком нового шкільного року заведено обовязкову науку гімнастики також в низьшій гімназії черновецькій. З тутейших середніх шкіл не завела ще обовязкової науки гімнастики одинока реальна школа, але мабуть і там небавом ей заведуть.

З життя Русинів в Бразилії. Завдяки старанням ревних руских священників, котрі ділять ся долею і недолею руских емігрантів в Америці, старають ся рускі селяни передовсім о вибудоване церкви, де би всі могли ся зійти на молитву, а потім на спільну нараду на цинтари церковні. Про таку будову нової рускої церкви в Ріо Кларо доносить ч. Іван Настасюк до американської „Свободи“: „Посвячене церкві відбудо ся в п'яті неділю великого посту, отже ще перед Великоднем; посвятить церкву о. Нікол Роздільський. Торжество було велике, бо ми Русини вже тужили за нашим Божим домом. Церкву поставлена по середній колонії, положене ей дуже гарне, бо лежить на найвишній горі нашої колонії, так що видно ей в округ на кільканадцять миль. Сама церква обширна, в формі красна, з брусів імбуї будована, так як наші сільські галицькі церкви і рівняти ся може сьміло з найкраснішими і найбільшими церквами деревляними старого краю. Бразиліяни подивляють нашу церкву і ми би ей таки не проміняли хотий би й за найкрасший костел. Поляки завидують та дивують ся, що „te Rusiny z Galicyi“, котрі ту ще не с'ють більше, як один рік, поставили в протягу 55 днів величавий храм, коли они вже с'єм літ хвалять Бога ту перемешкують, а спомогли ся ледво на мізерну капличку на Кларо. Але і не диво, бо замість дбати о себе — дурить ся, як то їх звичай, з своїм ксьондзом, а журбу кашачом (горівкою) запивають.“ Далі описує донесуватель, як то тяжко приходило ся зношувати матеріял на церкву, бо в тій колонії ще доріг нема, лише стежки. Але то все робило ся радо. Навіть жінки і дівчата помагали газдам в тій ділі. Особливо заслужив ся околє будови церкви селянин Тодор Потоцький. По посвяченню зійшли ся у него рускі колоністи на перекуску і ухвалили, що мусять до двох місяців вибудувати власну школу, в котрій буде учить о. Роздільський.

Воякині жиди. В Перемишлянах прийшло 11-го с. м. до бійки межі тамошніми жи-

дами а відділом вояків тренувих, котрих було 200 і вели 500 коний, не мали при собі ніякого оружя, тільки тростинки, а в Перемишлянах мали заночувати. Бійку зачали жиди, побивши вояка, котрий не мав чим заплатити за випиту чарку горівки; з того пійшли дальші бійки; вкінці вояки побили кільканадцятьох жидів і в кільканайцятьох домах жидівських витовкли вікна та поломили рами, а жиди скалічили двох вояків. За співучасть в бійці арештовано трох місцевих християн; з жидів не арештовано нікого, а вояки пійшли в дальшу дорогу.

Практичний музик. Що музики терплять велику сирагу, о тім вже чимало писали поети всіх віків. Отже недавно одна берлінська часопись подала примір, що сирага і сльвів майже заведіть ходять в парі. Іменно якийсь сеннор Мілер-і-Кардевар з Таррагони, затим дити хорного краю сльвів і вина, велів зладити собі патентом забезпечену гітару, котрої внутре творить рід збірника для напиктів, а зверху находить ся ще малий чоник. Чи сей практичний музик грає на гітарі в заповненім стані, чи користуєть ся нею для покріплення лиш підчас вандрівки по негостинних околицях, на жаль годі дізнати ся з с'єй оповістки. Обавляти ся лишне треба, щоби не довідали ся о тім нашій музиці, особливо басісти, та не схотіли перемінити просторого внутре своїх басів в збірники пива. Тоді ледви, чи яке весіле пішло би гаразд!

Уважайте на діти! 11-літний Михась, син одного господаря зубрецького, попровадив онєгди коня до води, привязавши собі узду до руки. Кінь сполошив ся від когось чи від чогось, скочив нагає, а хлопчина, сійнений, упав на землю. Кінь, наполоханий тепер унадом хлопчини, почав гнати і новолік хлопця по землі яких сто кроків. Наслідки показали ся страшні: волосє хлопчини було здерте з голови враз зі шкірою, лице страшно покалічене, так само утерпіло ціле тіло. Спроваджений зараз із Бучача лікар з циркуликом зашив шкуру на голову, на третій день спроваджений другий лікар доповнив недостатки в заосмотреню хорого — однак мимо с'єй помочи нещасливий хлопчина таки помер 3-го с. м. Ся оумна пригода нехай стане за остерогу і другим батькам, аби уважали на діти в обході їх з кіньми та й взагалі з худобою...

Маскані з кінцем шкільного року, то значить в листонаді, уступає з дуже інтратного становища директора консерваторії Росейного в Песарі. Міністер шук красних Джіантурко відвідав недавно консерваторію і контролював діяльність мистця, причім правив ему зледно комп'єменти. Тим більше Маскані перед кількома тижнями наразив ся на нечуване бієсо. Мав він на добродійну ціль відчити о театральних таянах, і відкривав такі скандальні річі, що багато жєнщина вийшла, а мужчини почали пенкати. Маскані подав ся до димісії, подаючи за причину, що уряд директора забирає ему за ботато часу і не дозволяє віддавати ся композиторській діяльності. Векорі появить ся від давня вже заповідана его нова опера, основана на японських відносинах.

Американський гумор. Один американський проповідник з секти методистів, що був заразом ревним членом товариства тверезости, тепер на білі шні і лікар подав ему раду, винити склянку пуншу. „О Боже,“ надькав побожний чоловік, „ціле жите проповідав я громаді і мой домовий господарини новздержливість від горячих напоїв, а тепер мав би я?... Старенька Марія с'єйчас відгадала би мій план, коли-б я зажадав горячої води.“ — „То зажадайте горячої води до голєня,“ сказав лікар і духовний піддав ся. За пів року переходить лікар понід двері духовного, а скоро побачив господариню згорблену, з очима повуро слущеними на поріг, занятав ей: „Як там з наном?“ — „Збожеволів!“ — відповіла старушка. — „Як то!?“ — „Голить ся денно 30 разів!“

до поступу і до збудовання кращої долі задля України і в роботі задля неї на ґрунті національно-демократично-поступовому, бо таким — демократично-поступовим — і тільки таким може і повинен бути національний український рух — иньшим він не може бути у нас — такий вже заповіт дала нам наша історія. Задля сего Русин-Українець повинен бути демократом; хто зречеть ся маси народньої і стане на бік паньства, якого-б то не було, то той вже стає зрадником залля народу, а значить і для всієї України, бо зрадників нам не треба — їх єсть доєсть і так. Ми повинні добре пам'ятати, що наша головна сила в народі, і що тільки з ним в куї ми щось варті, а без його ми ніколи і нічого не добемось.

Нехай же в позітній будє нашим ідеалом органічне з'єднанє з масою робочого люду — чи то селян, чи місцевих робітників — вільна федерация та самостійний національний розвиток народніх сил, а в економічних відносинах кооперация (свілка), вивоздженя до всіх сторін людського життя. Нехай головною метою наших думок і змагань, і всего життя нашого — буде „найменьший брат“ — і дивлячись на своїх вірних синів та на працю їх задля народу, — „нехай мати уєміхнєть ся, заплакана мати!“

Прощавайте, брати мої любі, та віруйте,

і знайте, що „хоч пропало славне Запороже, та не пропала слава“, і як наша слава не помре, не поляже, так і наш народ не вмере, а буде жити — а через те варт і ділові його служити, і віддати йому свої сили і все життя! Нехай вам всім Бог допоможе! До праці, нанове браття! З вірою, в правду, любовю до народу і надією в серці — під сьвітлом науки — ми гори-скелі звернемо, які-б вороги не поставили нам на нашій дорозі, — бо нема тієї сили, котра-б синила народ в його поступовому руху, коли в йому прокинувся дух свободи і національної сьвідомости, та ще особливе, як на ґрунті економічно-демократичнім. Сьміливо і бадьоро дивіть ся вперед і нехай наше любє, чистє, безкрає українське небо буде зразком того великого простору і розмаху думки в роботі для нашої ріднєвської спроти, занеханої і забутої всіма України.

Нехай живе Україна! Слава тобі, нєне, слава і всім вірним синам Руси-України!

Степовик.

Телеграми „Буковини“.

З дня 16-го вересня 1897 року.

Відень. Урядова Wiener Ztg. оголошує такі іменования: Судовими секретарями стали ад'юкти Адольф Марін в Сереті для Серету, Тодор Аляч в Кімполонзі для Кімполонга, Кароль Пльон в Чернівцях для Садагури, Генрик Ранапорт в Радівцях для Радівців. Ад'юкт Іля Дан в Кімполонзі іменований повітовим судією в Кіцмани. Ад'юкти Володислав Домараский в Сторожинцях і Теофіл Симіонович в Чернівцях іменовані заступниками прокуратора, а то перший для Сучави, другий для Чернівців.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсі

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені ділові протоколи та окладки до каталогів і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворотною поштою.

* * *

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжки, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАН“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини“.

* * *

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромова.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З ЧЕРНІВЦІВ						ПРИХОДЯТЬ ДО ЧЕРНІВЦІВ					
до Непококівців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Непококівців.	1128	320	757	811	610
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокою	—	809	1212	350	1000
до Садагури, Воїна, Новоселівці	645	430	—	—	—	з Новоселівці, Воїна, Садагури	—	1113	950	—	—
З ГЛІБОКИ						ДО ГЛІБОКИ					
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет-Межибродів від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.						Перший поїзд їде на шляху Бергомет-Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межибродів тільки від 1-го липня до 31-го вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.					
З ГАДІКФАЛЬВИ						ДО ГАДІКФАЛЬВИ					
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	835	115	550	747
З ГАТНИ						ДО ГАТНИ					
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	4	—	—
З ІЦКАН						ДО ІЦКАН					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
З ВАМИ						ДО ВАМИ					
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.					
З КАРАПЧЕВА						ДО КАРАПЧЕВА					
до Чудана н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудана н. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, п'ятниці кожної днини.						Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.					

□ поїзди пошпінні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський їде в 46 минут пізніше від черновецького часу; пічний час рахує ся від 6 год. вечером до 3 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчеркнутим минут.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Котвиця

Liniment. Capsiei comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з остерожністю лише етикетка зі знаменем охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарні знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервний 54731 зр. 40 кр., резерв премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся вейчас по пожежі. В 4-х літах виплатили „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбинацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращий усебічний усебічний лік і вище позбав і кошти в рускій валюті.

Зголошення в урядові агенції в містечковностях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

За редакцію відповідає **Осип Мановей**.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільних і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

З угорської Русі.

В числі 189-ім „Буковини“ наш дописувач п. Г. Стрипський писав зі Скартарського про те, як наймали наших робітників з Верховини до фабрики цукру в Mezöhegyes та про борбу священика Натолі з жидом. До сей дописи дістаємо від веч. о. Юрія Жатковича зі Строїни і намісника собора Свалявського такі поясненя:

„П. Стрипський писав Вам, що угорське правительство зробило було контракт з фабрикою цукру в Mezöhegyes в інтересі руських робітників, але робітники не виїшли на тім добре. Ся справа має ся троха інакше.

Дирекція згаданої фабрики на просьбу Свалявського старости Балайтія, котрий, хоч не нашої віри і нашого языка чоловік, але щиро дбає о благо нашого народу, прийняла на роботу через осін близько 300 робітників із Верховини. Сих робітників сам пан Балайтія припровадив був 22-го серпня до Mezöhegyes і зробив контракт з дирекцією фабрики. Дирекція обов'язала ся дати робітникам здорове і вигідне поміщенє, тричі на день теплу і масну страву, і по 80 кр. за кожний і безробітний день.

Правда, що одна часть робітників такої другого і третього дня повтікала із фабрики і вернула ся домів, але се стало ся тому, бо наші люди, як звісно, не люблять фабричної роботи в запертій місци і не здатні до неї. Але що дирекція строго

придержує ся установи контракту, показує то, урядове стверджене діло, що ті робітники, котрі три тижні робили на фабриці, не лиш дістали всю платню, але кожний з них за ті три тижні набрав ваги на 2 до 3 кілограмів більше, як мав спочатку. Сей факт явно свідчить, що дирекція годувала робітників не лише хлібом та теплою водою, бо від того не набрало би їх тіло так скоро більшої ваги. Не правда і то, ніби-то наших робітників на фабриці зараз обстригли та спонукали робити в райскім костюмі; лише то правда, що казали кождому з них добре скупати ся, а то їм певно не пошкодило.

Справа з о. Натолією, котрого ніби-то жиди мали 2. вересня підпалити і побити, має ся також інакше. О. Михайл Натолія, котрий ачеї же є найбогатшим священиком в нашій єпархії, є священиком мого собора і здоров служить і газдує і дяєсь. Староста Балайтія, на котрого знов жиди мали стріляти, є моїм товаришем і найблизшим сусідом; так він також нічого не знає про атентат жидів на своє житє. Очевидно якісь непевні чутки ходять ту між народом нашим і їх подає Вам п. Стрипський. Правда, що на Угорщині день у день росте антисемітизм, але і то правда, що найслабше проявляє ся він у нас на угорській Русі.“

Мадярекий поет о. Николай Матей присилає нам з Also-Veretzke таку вістку:

„Ту в нас ділили недавно землю між Русинів т. є. землю графа Шенборна в Берегській стороні. Парцеляцією займа-

ли ся наші декани-священики. Ділили п 5, по 10 і по 12 акрів. Жиди не дістали нічого; їм землі не признали і наше правительство зробило се дуже розумно, бо як би лишило жидів між Русинами, то наш нарід не міг би надїятися лучшого матеріального положеня. Жиди тепер боять ся, що їх виженуть з краю. Правительство вже не допускає тепер до нас польських жидів, а з лихварями поступає дуже строго. В ріжних околицях міністерство скаргу відписало податки. Лиш то біда, що нарід тут темний і глупий. Боїть ся всього, що від панів походить; думають, що за всео мусять платити. Ту коли Русия побачить пана, то зараз хапає ся за кишеньку, бо в нас бували і такі випадки, що за одну курку жид забрав селянинови і землю з хижою, підкупивши перше панів. Але хвала Богу, вже ті часи минули і, думаємо, що не вернуть ся вже. Мадяри, як видко, полюбили тепер Русинів, бо справді займають ся его добробитом. Помалу зрозуміють і всі Мадяри, що ліпше їм згодити ся з людьми, як з жидами.“

* * *

Budapesti Hirlap, як ми вже згадували, в числі 247-ім сего року помістив статю, дуже прихильну для буковинських Русинів. Ся газета виходить щодня в 30.000 примірників і є органом народної християнської партії, котрої головою є граф Апої. Згадану статю маємо перед собою в перекладі п. Стрипського:

„Угорська публіка — каже ся в статі — думає може, що тільки на Угорщи-

1)

Некультурна.

НОВЕЛЯ

Ольги Ксобилянської.

„Магура“ називала ся тота гора, під котрою стояла єї хата.

І була обросла від стін до шпилью густо смереками. Велика сила єї зелені, що чинила єї похмурою, і єї стрімкість зберігала єї від відвідин літніх гостей. Стояла в будні дні, як і в свята сама, прислухувала ся одностаїному шумови власних смерек, або, оглядаючи верхи иньших сусідних гір, задумувала ся над своїм найблизшим сусідом...

„Рунг“ було єму на імя.

Ділав ся від неї вузькою долиною, котра зберігала потік.

Був гарний велет, високий і широкий. З сторони північної був оброслий молодим лісом і піднімав ся лагідно в гору. Зі сторони західної, де стояв коло Магури, був стрімкий як она, і як она пристроєний тут в самі старі, густо вирастаючі смереки.

Здавало ся, що Рунг і Магура розділені на віки. В долині, що їх розлучала, лежало множе-

ство острого каміня, а сам потік, зростаючий жадібно при кожній сильнійшій заливі, любуючи ся стрімкими зеленими, стінами Рунга і Магури, обирискував їх холодними своїми перлами, мов пригадував, що не згубив ся, що є і буде, і буде їх вічно ділити!

Літними днями около полудня, саме коли сонце розікало, а небо розливалось ся півною синявою, піднімали ся з глибини Рунгового ліса один або два яструби, і поплазавши над его шпильом дрімливим летом, тонули в темно-зелених лісах Магури...

Задержуючи ся на густім тилу єї смерек тут і там, кликали далеко чутними голосами, що они з Рунга, а она, ловлячи їх звуки, забирала їх в себе, а опісля шуміла щось далеко чутним шумом...

Коли сонце сходило, була єї до него звернена стіна облита золотим світлом. Всі смереки, котрими була одягнена, купали ся в ній і, так перепята тим блеском, сміяла ся до него.

І він лисів, але з холоду.

Звернена до неї єго стіна, епадиета, гордо прибрана в соєні з землі до верха, була майже понурою. Прозорі холодні краплі роси стояли на гадузю сосен, а єго земля покривала ся мов срібною густою сіткою — росою.

Біжучий між ними потік тиснув ся до Магури, щоб огріти ся, але розігрітий звертав ся під холодну стіну Рунга, хоч лиш на те, щоб охолонувши, скрутити ся знов під Магуру.

Чи Рунг не досягали струї ранішнього світла, і она сама видала на него тїнь? Деє не деє доходили і до него поодинокі промінї сонця. Тонучи скісними, прозоро-барвними струями між єго дерева, розгрівали єго холодну зелену глибину.

Де стіни обоїх звертали ся вже до полудня, де спадали лагідно і майже звучали ся, купали ся вже обое в сонцю.

Тут виростала поміж їх камінем висока пишна ари́ка, що звертає ся все до сонця мов соняшник. Буали тонкі, блідо-лілові дзвінки і рожеваві бодаки.

Вода змагала ся холодити воздух, але він, розігрітий раз і напоєний живичним запахом дерев, огрів єї, і она, обезсилена до м'якості, розсипувала ся вже лагідно і майже нечутно по каміню та перемінювала ся незаметно в миготяче золото...

Густий старий ліс розкинувся тут, а Рунг і Магура, поборені красою своєю взаїмно, схилили ся і потонули в єго темну глибину.

Відгомін голосового доскоту розбиваного в

ні є „волоке питане“, властиво, що тільки на Угорщині веде ся борба против дако-румунських змагань. Поминувши волоко-болгарські суперечки в Македонії, в безпосереднім сусідстві, на зеленій Буковині вже давно йде борба на ножі поміж Русинами й Волохами.“

Відтак читаємо в статті, які є чисельні відношення Русинів і Волохів. Сказано там, що на Буковині є 210.000 Волохів, а 230.000 Русинів. (Числа ті згідно з правдою треба поправити так, що Волохів є на Буковині лише 208.000, а Русинів 268.000). Решту населення Буковини становлять Німці, жиди, Поляки і Вірмени.

Автор статті розповідає далі, як перед наданням конституції верховодив на Буковині німецький елемент і як опісля насталася борба поміж Русинами і Волохами, котрі культурно не стояли вшесте від Русинів, лише матеріяльно. Волохи мали своїх богатих бояр, а ті мали більший вплив на хід загальних справ, як бідні Русини. По наданню конституції вони помалу захопили всі важливіші становища в свої руки і стали дбати про волощене краю. „Волохи вважають себе автохтонами не лише в Семигороді, але й на Буковині, і хоч буковинські Русини вже тільки разів виказали неможливість автохтонності Волохів на Буковині (подібно, як Маляри виказали те саме семигородським Волохам) — однак буковинські Волохи голосять день в день у своїх органах: „Nehaus mit den Ruthenen!“

Відтак розповідає автор статті згідно з правдою, як поступають Волохи з нами всюди, де можуть: в церкві, в консисторії, в школах і т. п. Говорить ширше про пок. митрополита Морарія, про недостачу руских священників, про релігійний фонд та загальне положення Русинів.

Стаття написана для нас прихильно і зробила значне вражіння в Угорщині, а дуже неміло діткнула буковинських Воло-

хів. Patria вже нам гратулювала до порозуміння з Малярами. Ся гратуляція абсолютно передчасна; Маляри що йно самі пізнають Русинів, а доси ними не займали ся. А до того, щоби нас пізнали, певно дуже придадуть ся такі статі, як згадана в В. Hirlap.

Мусимо тут ще зазначити і то, що християнський малярський дневник Alkotmány, котрий появляє ся в 16.000 прим. денно, дуже часто і симпатично пише про буковинських Русинів.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 17. вересня 1897.

Поголоска. Сьогоднішні телеграми доносять, що яко наслідника помершого недавно намістника заліцбурского гр. Туна звуть президента Шлесса гр. Кларіого, буковинського президента гр. Гоесса і віцепрезидента віденського намістництва бар. Буржівіона. Се не перший раз входить буковинський президент в такі комбінації, а з того можна вносити, що в висших кругах вважають его урядоване на Буковині лише переходом на ліпше становище. Се виглядало би знов на таке, що наш край має бути полем для експериментів, а се чей же не є користним для краю.

Поклик до Товаришів академиків!

Товариші! З надходячим новим роком шкільним звертаємо ся до всіх Вас, Товариші, що задумуєте студювати в сьому році на віденському університеті або й взагалі на висших школах у Відні, з зазивом, щоби-вте приступали як найчисленніше в члени нашого товариства.

Товариство наше загально звістне — має оно своє оправдане світле імя в історії народнього розвою — і тому не хочемо украшати сего зазиву гарними та дзвінками словами. Можемо Вас лише уневити, що знайдете в „Січі“ все, що взагалі може і повинно дати молодому чоловікові академічне товариство: знайдете тут гарно дібрану і екомплетовану бібліотеку, якою ніяке друге академічне товариство руске похвалити ся не в силі; знайдете багато часописів

та журналів, котрі Вам пособлять виобразувати ся під взглядом публичним на користних діячів народних; врешті знайдете в нас веселих та щирих товаришів-другів, що звеселять Вам побут на чужині в дружнім пожиттю і при взаємній допомочи.

При тій нагоді не можемо не звернути Вашої уваги, Товариші, на недавно появивші ся голоси одної часті галицької преси против обсягання Русинами позакраєвих університетів, голоси, проти котрих ми вважаємо відповідним виступити публично і то в народнім інтересі. Ми бо власне того переконані, що Русинам на теперішню пору треба як найбільше людей з ширшим, правдиво-європейським образованием; людей таких, що своїм вихованем публичним і товаришеским, своєю знаменитістю людей тай жити, а врешті своїми фаховими та загальними відомостями вибігали-б далеко поза тісні рамки галицького світогляду та були вільні від деморалізуючого впливу спеціально галицької культури. На нашу думку — нашим товаришам, особливо-ж тим, що визначають ся спосібностями і бажають тоті спосібности обернути колись у відповідний спосіб на хосен рідного народу — як раз необхідною konieczністю студювати рік або два на позакраєвих університетах, а в першій лінії на університеті віденському, що славиться під зглядом обсяги поодиноких катедр одним з перших в Європі. А рішити ся товаришам на сей крок, повинно-б бути тим легше, що ми Русини не маємо свого університету і що наша молодіж усе стоїть лише перед вибором меж чужими університетами, причім не важко зрозуміти, що у виборі ліпше рішати ся для такої інституції, котра може нам більше дати для нашого образования і ліпше задоволювати наші культурні потреби.

Ми маємо надію, що зазив наш не проміне безуспішно і що ми з новим роком знайдемо в нашій товаристві нові многонадійні сили.

На закінчене подаємо, що вписи на висших школах віденських тривають через послідний тиждень вересня і дві перші неділі жовтня.

Всіх інформацій уділяє охотно наше товариство письменно й устно. Локаль (і адреса) товариства: Wien XVII. Veronikagasse 37. Parterre.

За Відділ руско-українського товариства академічного „Січ“ у Відні:

Ер. Бурчаківський,
голова.

Ів. Санюкний,
писар.

долині циганами каміня летів шазеним летом на вздогін за ними; але поважний шум старого ліса відпер его.

Там був їх рай...

Саме тут заходила гуцулка Параска красти дрова.

Знала тут різні сховки, і могла би була сховати ся, коли би за нею слівив хто, але що ніхто не слівив, то она збирала і домила в супокою сухе галузе, була певна своєї здобичі і не квапила ся ніколи до дому. Узбиравши дров, сідала на який небудь камінь, набивала люльку і курила, спочиваючи. Так пересиджувала і годину. Задумавши ся над чим небудь, сама не знала, як час минав. Почуття самоти не знала. Окрут неї, правда, тихо, але та тишина не така, як в її хаті; тут мов жива. Перед нею, ні, майже в її ногах біжить потік; деє над її головою високо на смерені шолопає ся блискавкою вивірка, з ліса проноситься від часу до часу якийсь урваний звук яструба, в воздухі угаються мухи, мотилі, Бог знає що за комахи, а богата зелень гірських стін займає в неї очі і випиває почуте самоти. Часом добачить, як між дрібним білим камінем перетягне ся шовкова чорно-золотиста гадінка і, задивившись на неї, не ворухне ся, поки на остатку сплюне. Таке дрібоньке, а таке погане! гірше голодного вовка...

Між Рунгом і Магурою она дома. Тут навіть і побалакати було з ким. Тут між їх стінами товкли цигани каміне. Своїми чорними, жилими руками розбивали гостре каміне від холодного поранку аж до сховку сонця. Старий циган, циганка і хлопець. Розжили ся тут мов дома. Недалеко них горів огонь; в ясних днях губила ся борба полемини в сьневі сонця і лише сивавий дим свідчив, що она палахкотіла, зростаючи жадібно в гору — і тут варили свою їду.

Заходячи в ліс або вертаючи з него з дровами, мусіла їти попри них. Сідала коло них, а що запалювала тут звичайно свою люльку, поділивши ся нераз своїм тютюном із ними, то розмова ішла їм дуже легко. Знали найменшу подробицю з її життя, а она з їх. Они що року літом товкли тут каміне, майже лиш з того удержували ся, а она що року кождою порою ходила поміж Рунга і Магуру.

— Ви знов в ліс, Параско? — кликне нераз чорний циган і блисне на неї своїми очима знід капелюха. — Кого шукаєте?

А она сьміє ся. — Золото! — каже.

— Золото? Не золотого?

— Ба, золотого, золотого! Я і забула, бадіко — і розсьміє ся ще більше.

— Аліт — каже він — ще скажить ся нам гуцулка — і сьлюнувши, ніби закличе жіночу владчу, що від неї сьлюнок мов від чорта утікає.

— Мовчи мой! — обзиває ся его жінка, страшна як чарівниця, з розв'язаним волосом, огнаними очима, а на грудях розчінленою сорочкою. — Она, сарака, далі згорбить ся від того золота, що его дивляє майже не щодня на плечах, щоби було чим заваляти.

— То най собі приведе золотого і він буде за ню носити! Не ліпше, Параско?

— Положив би він ноги свої, заким би прийшов до моєї хати! — ніби заклала Параска і вже сідає коло циганської родини.

— Так? А ще передчєра казали ви, що як би трапив ся вам який чоловік, то взяли би его зараз до хати... чи не так?

— Та відтак! Казала — не збрехала! — відрізує она.

— І який же мав би він бути? Може такий, як я? — жартує циган весело.

— Ігі!... поганий циганський! — і сьлюнула.

Цигани зареготали ся.

— То який, Парасочко?

— Відчєніть ся від мене, або я судилиця? Який буде, такий иай буде; не мені об тім розсуджувати; мовчіть!

Закуривши люльку, смирає ся кокетливо о набіране галузе, нахвляє і жде на циганські вигадки.

Мала сорок і кілька років, і була пловачкою. З лица чорнива, ще майже гарна, була са-

Резолюція бук. Волохів. Дня 13-го с. м. зійшовся ширший круг бук. Волохів, згромаджених около політичного товариства Concordia, на нараду, на котрій пос. др. Попович здавав справу з своїх переговорів з правительством. По довшій нараді ухвалено таку резолюцію: „Згідно з становищем і поступованем послів волоського клубу в раді державній, управа народного еторонництва апробує солідарність, яка наступила між волоськими послами а парламентарною більшістю ради державної; заявляє свою згоду з тим, що волоський клуб в раді державній піддержує правительство в тій цілі, аби здійснили ся засади, які висказано в проекті адреси більшої парламентарної; — а вкінці висказує надію, що правительство вповни задовольнити справедливі потреби краю і волоського народу. Особливу вагу кладемо на обставину, щоби адміністрація краю відповідала засадам, висказаним більшістю ради державної на полі національним і автономічним, і щоби в тім духу і значінню її переведено.“ Волоська преса приписує сій резолюції велике значіння. Ми до сєї справи ще повернемо.

Плани сїонїстів. Польський публіцист Альфред Щепанський мав оподі розмову з одним визначним проводирем сїонїстів. Сїонїст, котрий як раз вертав з конгресу сїонїстів з Базилей, говорив, що сїонїсти не думають викликати або організувати еміграції жидів з Європи до Палестини. Ціль сїонїстів ось яка: Позаяк деякі держави є переповнені жидами, то з тої причини є ся обставина невигідна так для держав як і для жидів, і в тім головно лежить причина антисемітизму. Сїонїсти думають усунути причину антисемітизму в сїей спосіб, що з країв, де за много жидів, або з країв, де уважають себе жиди за нещасливих, спровадять їх до Палестини. Там закупили вже на сю ціль барон Ротшильд землі за 30 мільонів франків і там повели вже колонії і добре розвивають ся, а особливо шовк і вино з жидівських колоній одержали на виставах Європи признание. Конгрес бажає зібрати 300 мільонів франків. А позаяк справа сїя представляє ся для Туреччини користною, то звільна буде жидам віддана ціла Палестина. Бо тільки жиди є в силі відвинути Туреччину з-під контролю Європи, заплативши їй довги. Висвободжене Туреччини, взаємно за те віддача жидам Палестини, то їх ціль. Жидам не йде о утворення самостійної держави, але бажають посісти Палестину і управляти нею автономічно під верховною зверхністю султана.

ма тонка, майже ніжно збудована, жива, спритна; здавала ся далеко молодшою, а то з-її дрібних руках не був би ніхто надіав ся мужескої сили. Про ту силу любила дуже говорити.

— Тепер вже она в мене видіє — розповідала раз о ній, — але як я була молодша! Бувало підойму корець кукурудзів і дзвеніли на коня, що ему аж хребет зігне ся! Або назираю в лісі дров, навалю на себе, що мені знід них лиш ноги видію і не йду а біжу до дому. Тут гячу пими до землі, що хата задуднить: маю на чотири неділі чим палити! Люди дивують ся, а я сьмію ся. Вірите чи ні? Або які я стоги складала... гей, гей! — І люблю ся сама, а єї незвичайно живі, мудрі очі запалюють ся мов з внутрішнього огню і ціле єї обличчя молодіє. — Ну, але тепер я вже ослабаю, вже скінчило ся!

Сего не каже она сумно. Не каже якимсь плачливим, снівчуття вимагаючим голосом, лише поважно, задумчиво. Був початок, то буде і конець, а — жаль — нехай его вітри рознесуть!

— У кого складала ви стоги? — питає циган.

— У кого наймала ся? У покійного нана Куби, у тата теперішнього молодого нана, що має он ту гору за рікою — не знаєте его?

— Знаємо. Волох! Се той, що купував людям ниво, коли хотів, аби его вибрали на бурмістра і говорив людям, що він їх брат.

Така країна буде для жидів вентилям. Сїонїсти вірять, що край сей добре удержить ся і буде добре розвиватись, а з часом може загорнути цілий гайдель Європи з Азією, що принесе для Туреччини немалі користи. — План сїонїстів є старанно і всесторонно оброблений, ні гроший ні управителів не брагне жидам. Крім старого Єрусалиму думають жиди оснувати новий Єрусалим, щоби збути ся європейської контролі, яка все буде тревати в старім Єрусалимі. Ітадійський дневник „Stampa“ доносить, що султан рішив ся спродати жидам Палестину, але папа римський запротестував против сего.

Не хоче бути королем польським! В Холмі існує польське товариство стрілецьке. При сегорічнім стрілянню стрілав після звичаю — один купець в імені пануючого цїсаря Вільгельма II. А що ті стріли були найліпші, припала німечкому цїсареві гідність польського короля куркового, але цїсар Вільгельм не прийняв тої гідности з легко зрозумілих причин.

Ще одна жертва залізничої катастрофи коло Коломиї. Доносять іменню зі Львова, що минулої неділі завівзано лікаря до Тонї Штайн, жінки купця. Сконстатувавши у Штайнвої умислову хворобу, відвезли єї до львівського шпиталю. Штайнова їхала тим нещасливим поїздом, що завалив ся коло Коломиї над Косачівкою. Підчас катастрофи зі страху збожеволіла. Тепер змогла ся хвороба так сильно, що хору не можна було держати далі дома.

З краю убійників. З Болгарії доносять о новім скритоубійстві, сповненім на жінчині офіціром. Річ в головних очерках представляє ся ось як: В однім малім театрі в Софї виступала румунська співачка іменем Ольга, що на афїшах носила назву „La belle Olga.“ Співачка справді дуже гарна, припала до вродоби одному офіцірови, котрий вскорі й вийшов з нею в блищу знакомість. Наслідком знакомости була дитина. В перших днях минулого місяця вийшла Ольга одного вечера з театру по представленю в товаристві свого коханка і другого офіціра і вже не вернула. Другого дня найдено за містом хорошу Румунку колючу. Куля убійника поцілила єї в уста. Принесено нещасну до шпиталю, де по тридневих муках умерла. Довідати ся що-небудь від неї не було можна, бо не могла говорити. Підозріне доконання злочину увало на офіціра, в котрого товаристві вийшла з театру. Мимо то не заряджено против него слідства. Що йно енергічне поведєня румунського консула зне-

— Брат? — спитала, прижмурюючи очі. — А чому тепер не брат, коли вибрали другого? Ой, поганий він; не такий, як его батько: вдає ся в маму, ба таки і каже, що Волох. Она з Молдави, тато его говорив до нас по руски. Ёй, добре було ще тогди, як жив его тато і мав ще маєток! У него складала я стоги в горах!

А по хвилі живої задуми говорила дальше:

— Бувало коло других стогів по два люда, а я коло свого сама. Вірите чи ні? Сама складала, сама утовчую єго і виробляю широкі та нишні такі, як хати. Пан Куба лиш зайде з боку, стане тай дивить ся. З годину дивить ся. Як видить, що я вже дуже зморю ся, тогди приступить і подасть тютюн: „Закури собі, Параско, ти в мене найліпша робітниця!“

— А ви, Параско?

— Я сїдаю під стіг, сьмію ся і курю!

— Ёй Параско, Параско...

Она дивить ся через хвилю на цигана і грозить ему головою та очима.

Ёй бадіко, бадіко! не з такого я роду! — і сіянувши, встає і йде з своїм тигаром до своєї хати...

(Дальше буде).

волило власти переказати цілу справу слідчому судії.

Дві чарівниці. В Янові люблинським мешкає один панок, що не робить нічого, тільки волочить ся по селах і „відшептє“ слабости. Раз переходив він через село Токари, вступив до одної господині і попросив молока. Господиня стала нарікати, що нема молока, бо корови зле доять ся. „Вже то ніч иньшого, як хтось забирає мені молоко!“ Панок розглянув ся по хаті, подумав і сказав: „Таки так, молока забирає чарівниця.“ І за три рублі дав їй мантий таку науку: „Вірайте з цілого тижня молоко, а в неділю, в саму службу Богу, робіть з него масло. Тільки мусите розібрати ся до нага при тій роботі. Тоді прийде до вас тота чарівниця, що корови забирає молоко, а ви добре єї набийте, то не буде забирати.“ Взяв три рублі і пішов дальше. В селі вступав до иньшої хати, знов просить молока і знов довідує ся, що корови не дають молока. Тоді мантий сказав до селянки: „Є тут в селі баба, що вміє чарами забирати молоко господарям. Заплатіть мені два рублі, а я вам скажу, хто то такий і дам на ню спосіб.“ Одержавши гроші, обманщик велів селянці піти в неділю до тої першої хати, там побачить она нагу жінку, як робить масло. Жінка та є чарівницею. В неділю, коли перша жінка повисилала всіх з дому і цілком нага почала робити масло, зближила ся до вікна друга жінка, а узрівши, що тамта робить масло, закликала: „Ти чарівниця, ти з мого молока робиш масло!“ Але в тій хвилі вискочили з крівки хлопці і набили єї страшно. Так мантий пошив в дурні дві жінки і виставив їх на посміховиско цілого села.

Дрібні вісті. Директором дрогобичкої гімназії став проф. Франц Майхрович зі Львова. — В Бучачі арештовано Антонію Вороныкову і Матію Вишневекого, котрі в спілці з покійним Вороныком вимордували 1876 р. родину Меклерів, 1878 р. убили Марию Гальбрехтову, а 1884 р. вимордували семеро осіб родини Теневгазів. — В Санці засуджено Якова Ярмарка на шибеницю за то, що отруїв арешником Михайла Пастурского. — Польський поет Корнїло Уейский, автор піснї Z dymem rozarów, смертельно хорий. — Якийсь мантий видурив в редакції Przedświt-у різні книжки для сфінгованої „читальні ім. Міцкевича і Шевченка“ і продавав їх потім за безцін. — В Амстердамі згоріла ціла народна вистава. Навіть менажерия і панонікум замінили ся в попіл. — Голодомор Сучі хоче на 12 днів дати замурувати ся. Але чи не возьме з собою потайки яку поживу? — В Брух під Гельзенкірхен застрілив робітник Дікер свого батька трема вистрілами з револьвера за се, що сїй не хотів ему дати гроший. Навіть поліція пострілав добрий син смертельно.

Телеграми „Буковини“.

З дня 17-го вересня 1897 року.

Відень. Цїсар іменував-єн. Альфреда Віндшїрца президентом, єн. Кароля Аверсберга і єр. Ернста Гойша віцепрезидентами палати панів.

Відень. Цїсар надав рахунковому ревідентови при черновецькій фінансовій дирекції Адольфови Бальтїнєстрови титул і характер рахункового радника.

Відень. Рахунковий ревідент Вільгельм Свобода іменованний рахунковим радником при фінансовій дирекції в Чернівцях.

Відень. Комунікат субкомітету парламентарної більшої констатує, що на вчерашнім засіданю прийшло до цілковитого порозуміння що-до біжучих справ.

Париж. Figaro доносить, що на вчерашнім нирі в честь сїянеского короля повідомив міністер заграничних справ Ганото, що арт. 2 і 6 грецько-турецкого мирового трактату в справі

воєнного відшкодування і вицощення турецьких військ з Тесалії вже прийнято. Війська турецькі мають Тесалію опустити безпосередньо по за-
платі 25 мільйонів, се-б то першої рати воєнного відшкодування. Мир буде заключений в суботу.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік
руська газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляється вона що дня крім неділей і свят. Поміщає статті про справи буковинської Русі, але познайомлює читачів також із справами Русинів в інших землях руських. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріял такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників її в Галичині. Передплата лише 10 зар. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, вулиця Петровича число 2.

М. М.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публику, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вишніці

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Вив. місцевій і доокреєтній публиці каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво, СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ, папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконується відворотною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

Поручаємо

Новозаложену руску торговлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, вулиця панська ч. 35.

У Власюка дістанете всі товари, які потребує Ваш дім: житну, пшеничну і кукурудзяну муку, риж, крупи, хліб, булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До церкви свічки, великі і малі; віск і кадило. — Дістанете крохмаль, мило і фарбку. Перець, гвоздики, цинамон, імбір, шафран і бобки. Оселедій, москалі, оливу і оцет. Вино, горівку і рум. Чоколяду, цукорки, медівники і проче і пр.

У Власюка є комната до снідань, свіжі і здорові перекуси і не фальшовані напінки.

Маємо надію, що всі Русини що купують у Чернівцях товар не підуть більше ні до жида ні до німця лиш до Русина Власюка. Свій своєму повинен помагати.

Як не хочете, щоби Вас обшахрували на ціні, вазі і товарі, як хочете добре і дешево купити, ідьте до Торговлі Ігнатія Власюка!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Боїна, Новоселівці	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карпачева, Сторожини, Бергомету, Межиродів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиродів від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.

з **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатни**

до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

з **Карпачева**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд іде що в понеділок, другий з винятком в понеділок, вівторка кождої днини.

ПРИХОДЯТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000
з Новоселівці, Боїна, Садагури	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межиродів, Бергомету, Сторожини, Карпачева	635	1037	800	—	—
--	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карпачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиродів тільки від 1. липня до 31. вересня що в понеділок і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатни**

з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	623	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вами**

з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.

до **Карпачева**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд іде що в понеділок, другий з винятком в понеділок.

□ поїзди поштові; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський іде о 46 минут пізніше від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркнутим минут.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрійчика у Львові

Книгарсна ціна карти, наклеєної вже на полотні, виноситься 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з осторожністю лише елізники зі знаменним охороною „Котвиця“ бо лише ті правдиві. Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечує будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогох і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 виноситься: фонд основний 50,000 зр., фонд резервний 54731 зр. 40 кр., резерв премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожежі. В 4-х літах виплатило „Дністер“ 1176 відшкодувань в сумі 309,147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращий і найбільш успішний і надійний лік в руській справі.

Зголошення о уцінці акцій в місцевостях, де „Дністер“ не є заступником, приймаються ся.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромова.

За редакцією відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

3 життя нашої суспільності.

На наші замітки в 188-ім числі „Буковини“ про причини розтінч і розярєня в нашій суспільності подає п. А. Борковський в найновішій числі „Зорі“ таку відповідь:

„Буковина“ шкодує, що я не дав відповіди на те, „чому“ ми самі одні на других дивимося вовками, і дотикає тими словами сьміло найбільшійшої нашої рани. Я не був такий відважний і для того навмисне поминув мовчки те, о чім у нас всі добре знають, о що часто спорять, а то й сварять ся. Але коли „моя відповідь попри тяжкім і оправданім стоні з грудий“ може справді „роз'яснити троха людям загальне положенє“, то я, хоч і зовсім нерадо, таки готов дати ту відповідь. Але мушу зазначити наперед, що не гадаю говорити догматично, менторским тоном, а так собі щиро, отверто, але без ніякої претенсії до неомилности, вискажу, як задивляю ся на справу.

Отже на мою гадку всякий, хто хоче лічити або тільки рознізнавати так тяжку хворобу, як наша розтінч, той повинен опирати ся на певних, незаперечених фактах, а погляди свої повинен висказувати ясно і переконуючо; в противнім разі не повинен бодай уживати тону рішучого, певного себе. Коли би при хорім станув лікар навіть європейської слави поруч лікарів маломіських, то й той мабуть не зважив би ся сказати до них: „Се, мої панове, рак. От-

се моя діагноза. Лічіть хорого так а так!“ Бо ті маленькі панове готові би єму не повірити на саме єго високоучене слово і не послухати єго ради. А редакция „Буковини“ таки так зробила. „Се наша діагноза“ каже, хоч зовсім не виказує симптомів, на котрих ту діагнозу опирає. „Ми не маємо сили“ — згода, бо се факт очевидний і не потребує доказу. „Ми мало розвиваємо нашу силу“ — се також факт. „Поратунок для народу — се культурна робота для него“ — се загальна правда, оперта на відвічнім досвіді, і теж не потребує доказу. „Спад всеєго нашого руху в бік політичний вивів нарід з рівноваги і напровадив на него розтінч і роз'ярєнє“ — се вже тільки в якійсь частині правда; викиньте слово „всеєго“, а будете ближе правди. А вже: „Умову застою спровадили на Русі зле ведені часописи політичні, котрі довго годували нарід політичною лемішкою“ — се, вибачте, догмат, котрому не всякий єхоче повірити. Може воно так, але може й не так; у всякім разі треба доказів, а їх нема.

Отже на тій непевній, а може й хибній підставі про „політичну лемішку“ оперті всі виводи: Політичні часописи довго годували нарід політичною лемішкою, звернули весь наш рух в бік політичний, спровадили умову застою, єйняли розвій власної сили, повели людей одних до ліса, других до біса: тим то треба годувати нарід поживною стравою, звернути рух на бік культурної роботи і так розвивати власну силу, а мине й розтінч і навіть посторонні причини нашого лихолітя.

А виводи, оперті на непевній або й хибній підставі, звісно, мусять і самі бути непевні або хибні. Тим то й спорити з ними шкода, поки підстава не буде переконуючо доведена.

Але мені здає ся — виразно кажу: здає ся мені, — що причини нашої розтінч треба глядати деінде. Адже-ж політичні часописи були у нас і перед кількома роками, і то як раз ті, що вже „довго“ годували нарід, — між ними була й „Буковина“: а розтінч якось не було такої, як тепер, не казати вже о роз'ярєнє. Не вже-ж з того часу проявила ся розтінч через ті часописи, що вже опісля настали або змінили свою програму?... Се може було би ближе правди. Але лишім ті часописи з Богом на боці. Тоді, перед кількома ще роками, як раз спускались ми всі лише на власні сили. Кажучи ми, я розумію Русинів, а не ту жмінку людей, що то їх ніхто й тоді не мав за Русинів, а за рака на рускому тілі. Спускаючись лише на власні сили, ми справді горнули ся в одну руку в руку, поклали єдинодушно головну вагу на роботу культурну і робили її, як уміли і могли і як нам її робити дозволявано. І ми помалу починали вже навіть підводити голову та з самодоволенем усміхати ся замість плакати, бо нам доводилось вже й кушати власного, своєю працею — культурною-ж — заробленого, хоч і чорного хліба. Не тут місце широко розводити ся, що справді так було. Але се факт і він ще остає в сьвіжій пам'яті у всіх, чия пам'ять не надто коротка. Аж коли ми стали глядати помочи посто-

2)

Некультурна.

НОВЕЛЯ

Ольги Ксобилянської.

(Дальше.)

Єї хата — звичайна хата селянська з присною, коло вікон оббілена. Коло хати город, а в городі всячина. Овочеві дерева, огородини, соняшники, цвітні, васильок, а жовтих звозників цілі дві грядки. Сильний їх запах аж морочить. Она сама. В неї ніколи дітий не було: она любить ся кождою квіткою з окрема.

— Я люблю, щоби так всеєго було, се весело так! — говорить, коли хто подивляє єї город. А хоть і в ній нічого особливого нема, їй він немов рай. В неділю по обіді лягає під грушку. Коло неї неє, кіт, двоє-трьє курат, і так лежить і курить або спить. Товариства не шукає; говорити ні з сям ні з тим не любить; до сусідів лиш дуже рідко заходить, а коли заїде, то обглядає ся вперед добре, заким де усяде, або що в рот візьме.

— Параска дуже джінган! — говорять

мов уражено сусіди. Волохи. — Роздивляює ся мов нані, як прийде в хату: найліпше в себе розгляне ся, там єкорше найде щось погане, як в нас!

Але їй то байдуже. Она брідить ся когось, хоть н. пр. в волосних хатах дуже чисто — і не таїть того.

Збирають ся єї чим угостити, она вже на порозі. „Забула курята загнати на подвірє — вимовляє ся — ще пронале яке. — І єйніть до дому.

— От, коли-б у вас яка дитинка — скаже до неї сусідка, — то вам би веселіше було.

— Може би і було ще веселіше! — відказує она — але як би мало бути яке погане... ей Боже! ні, поганих, або нечистих і на очі не хочу видіти!

— Але так вам сумно...

— Мені не сумно.

І она говорить правду. Їй ніколи не сумно. Навіть в зимі, де сама по тиженеві сидить і людини не бачить, — їй не сумно. Сидить, праде, курить, говорить до бота, до собачки, до своїх пущених курей, єміє ся до них, ворожить в карти, в кукурудзи, і їй не сумно. Вечерами, як сніг бе до дрібних вікон єї хатини, вітер гомонить беззвучним голосом своїм, она сидить,

скуливши ся коло печі, з дуюлкою в роті, і слухає чогось. Сильний шум валить воздухом. Валить з Рунга і Магури, як хмари птаків, а вітер розносить єго. Рунг і Магура погнівали ся... їй не страшно. Запускає хто до дверей, она й не ворухить ся з місця.

— Хто там? — питає рівним сьміливим голосом — і не отворить, доки не дізнаєть ся докладно, хто і чого прийшов. Їй лиш дінка вєтавати з вигідного теплого місця, — але щоб лякала ся чого, то ні.

Думка — то в неї — сон.

Все, що видумає, токує собі: „се дав Бог мені такий сон...

В неї є і сестра. Старша від неї, Текля, гарна, як она, так само бездітна вдовиця, як она, але она єї не любить. Они і не мешкають разом. Від часу, як Текля старала ся відбити від неї Малининого сина, она стратила для неї серце.

Вирочім она...

Зажартує до неї хто небудь з чоловіків або з парубків, она вже зараз бере ся до єго ремєня і шукає за мошєнкою, за тютюном... безлична!

Кілько разів лавав їй нан Куба тютюн — гей-гей! де би она була зайшла, як би була хотіла!... але в неї було лише...

*) Делікатна, вразлива — по волоски.

ронної і то як раз в жерелі, слушно чи неслучно — але ж се також факт — найбільше незлюблені: з того часу почала ся розтіч і чим раз більше роз'ярене. І се цілком проста річ. Одні раді би йти своєю давнюю, по часті вже досить випробуваною дорогою; а другі пішли иншою дорогою, загально нелюбою. Одні пішли до ліса, другі до біса. Мало того: ті, що пішли до біса, ходять крутими, тайними стежками; ніхто не знає гаразд, куди вони простують; через те ніхто їм не вірить, всякий дивить ся на них вовком. Вони ж самі мають для тих невірних не слово щирого, дружнього пояснення, котрим може би — хто знає! — і навернути їх могли до себе, а тільки неясні теорії, догмати і менторський глум. За тим вже йде і роз'ярене. Ба й сего ще мало: слідом за тим роз'єднанням пішли річи соромні, яких теж у нас не бувало — у нас, кажу. Люди жалують ся на тайні доноси, через котрі той і сей зазнає прикrostий або й гіршого чого. Через те один другого боїть ся, бо не чує ся безпечним; роз'ярене росте. А вже з усього може чи не найгірше, бо найбільшу шкоду приносять: пішла насильна, а до того дуже невміла і незручна операція рака, через що той рак — звісно, так завжди буває — застрашаючо розростає і ширить ся, хоч перед тим от-от а був би сам відумер.

От така була би знов моя діагноза. Я найміцнійше переконаний, що вона вірна. За тверезостію мого суду могло би промовляти ще й те, що я від початку й досі стояв і стою осторонь тої колотнічї: особистого інтересу не мав я і не маю ні найменшого ні в чім; стою немов з боку і придивляю ся, як той каже, „безбарвним“ свідком. Все-ж таки не зважу ся клясти ся на те, що моя правда, бо й те можливе, що не знаю або не розумію багато чого такого, що могло би мій суд змінити.

Але коли би мій погляд був вірний: то який же з него був би висновок?... А

вже-ж не инший: вернім ми всі назад на давнійший шлях, станьмо назад добувати силу з самих себе, а не глядаймо й денде; тоді мине ся і розтіч наша, а згодом і наше лихоліте.

Лишм ми наші політичні часописи в спокою з їх „лемішкою“. Де є політика, там і політичні часописи бути мусять. Коли-б ми були Болгарами під турецьким панованем, що платили гарач чи десятину, а поза тим жили собі, як самі хотіли (я не раз несказано їм завидую): тоді-б нам політичних часописей не треба було. А так вони конечні. І доки мужик наш, ба й ми всі мусимо годувати ся „лемішкою“, бо не стати нас на мясо: доти годі від наших часописей ждати мяса; адже вони кість з кістю нашої громади. Коли згодом громада дібе ся сили, то й ті часописи будуть инші. А політики позбутися — не наша воля, не наша й сила, коли раз живемо в конституційній державі. Щеж бо і кождий крок в нашої культурній роботі вяже ся не по нашої волі з політикою. Закладає громада школу: є політика; бо зараз іде борба, чи в рускій громаді має бути руска чи польська школа. Школа вже є, і то руска: так знов політика: бо не о те ходить, щоб рускі діти навчили ся чогось пожиточного, тільки о те, щоб „działwa pauczyła się porpawnie wugażać się po polsku.“ Закладає громада читальню: знов політика; бо комусь пр. читальня не на руку. Закладає читальня крам: знов політика: бо жид готов стратити на своїм крамі, а комусь більше залежить на жиді, ніж на громаді. Виєлає „Просвіта“ на підставі свого статуту свого вандрівного учителя господарства з наукою до своїх читальень: теж політика; нап староста готов завернути учителя шупасом.

Я навів лиш кілька прикладів; але кожда днина приносить з собою десятки таких прикладів, як то у нас всяка культурна робота Русинів спинає ся на колодах, котрі кидають нам під ноги ті, що по-

винні би скорійше колоди упрятувати. Мимо всякої рівноправності, заporučеної законами, виробила ся в Галичині теорія, котра починає вже ширити ся і по инших кратх Австрії, що „всі народи рівноправні, але не всі рівнозначні, і кождий народ має користати з рівноправності лише в міру своєї культурної сили і доведеної справедливої потреби.“ Теорія, ані слова, крута! Але нехай би бодай виконувало її неслучаво. А то виходить на таке: Засів газда з челядію до миски. Старі їдять до схочу, аж мовляв пальцем досягають; а там якесь мале аж плаче з голоду. От ему і кажуть: буде з тебе; ти мале: ще захореш, коли обіси ся; вперед дай доказ, що тобі справді треба більше. І як воно дасть той доказ?! Коли би дали їсти, то й воно-б дало доказ: з'їло би, було би веселе і не плакало би та дужало би.

Тим то й несправедливий докір, коли хто :—: всі політикуєте, а культурної роботи не робите. Політикуємо, бо мусимо. А культурну роботу робимо, як на наші робучі сили, навіть дужу; всякий може о тім переконатися, хто тільки має очі на те, щоб дивити ся і видіти ними. А що з тої роботи невелика познана, то правда; але причина сему, що більша часть наших і так марних сил марує ся на недобровільну політичну боротьбу з тими перешкодами, котрих бути не повинно, а до того й стиваєсь робота при кожній такій перешкодї. З сего виходить ще инша велика шкода: не один робітник натомить ся, намучить ся, поки вилізе до половини гори: а далі пообтовкавши, покалічивши собі ноги на каміню та колодах, котрих там по правді бути не повинно, плюне знеохочений і знесиленій, вертає назад та вдруге не має вже охоти брати ся на ново до роботи. Воно не гарно, але й не дуже дивно. Через те й робітників у нас за мало на кождому полі. За тим ідуть ще дальші конечні лихі наслідки: при малім числі робітників неможливий розумний

В її хаті не порядок і убожество.

Довга дубова лавиця, з почорнілих дощок збите ліжко, такий самий стіл, груба неповоротна скриня, — на жертї недбало завішені річи і то майже все. За те стіни майже нові. Барвні малюнки, яскраві напері, стяжки, дерев'яні хрестики, горнятка, засохлі цвіти, а в вікні понсові цвітучі цвіти, що тиснуть ся на дармо до замарганого шкла по дрібку сонця.

Між всім тим і завжди оживлена — она. Сидить і або праде, а як ні, то вирізує з дерева що небудь. Хрести, ложки, мисочки або що небудь инше дрібне; що їй на думку прийде.

— Хто вас вивчив таке робити? — питає її раз.

— Хто! — каже здивована. — Сама з себе! Так сидіти — не удам. Як возьму дерево в руки, оно вже і само виправить ся.

Одного разу схоронила ся в неї одна панї перед дощем. Побачивши, що она праде гарно, і дізнавши ся, що она перебирає і для других праєти, — приносила їй вже відтак роботу і заплату сама до дому. Від часу до часу дарувала їй тютюну, завважавши, що се приводило її в дуже балакливий настрій. Гуцулка привязала ся до неї мов дитина, а коли єї одного разу не було довгий час дома, і она побачила єї відтак несподівано на дорозі, з превеликої утіхи поцілу-

вала єю на велике здивованє панї в самі уста!

— Аж мені полекшало, що побачила вас знов! — говорила утішно. Прийдіть до мене на вишні. Саме тепер зрілі — запрошувала щиро паню.

— А принести вам і тютюну? Чи ви вже вже перестали курити? — питала ніби поважно панї...

— Ой де перестала! — відповіла она майже з переляком — ще більше злюбила!

— Так? Ну, то я приїду і принесу вам пачку, а ви п'ядайте велику китицю жовтих звоників... вже деє розвили ся у вас!...

— Ще і як! — хвалить ся — такі великі в них головки і пишні... що — єй Боже!

Другого дня по обіді вертала панї з проходу і вступила до неї. Застала єї, як шила. Слухала єї балакани, а відтак ситала:

— Чому я в вас ніколи не бачу вишиваної сорочки, Параско? В гуцулок прецінь завжди біле вишиване.

Она змішала ся трохи.

— Та деє там є — відповіла, і поглянула по хаті, таким поглядом, що з неї виділо ся відразу, що „нема.“ Відтак додала усміхнувшись ся: — Аж тепер я вас оббрехала! в мене нема писаних сорочок! не люблю вишивати — тай так. І за дівчини не робила я сего ніколи. Бу-

вало вишеру файно, щоб біліла як сніг, і так вибираю, жіночих робіт я не любила, і, такі скажу по правді, не люблю і тепер. Вірите чи ні? — Вигляд єї хати свідчив о правді єї слів.

— А що-ж ви таке любите? — питає панї.

— А що! челядинськї, мужескї роботи. Треба граблі зробити, — зроблю. Треба дров врубати, — врубаву. Піти з кінями до коваля, — піду. Ковалку збити, — зібю! Кілько разів ловила я коні у пана Куби на полонині — гей, гей!...

А відтак розсміяла ся весело.

— Чому ви смієте ся?

— Бо згадала, як не раз бувало. Я заводила кумедню! — Єї очі розсміявали ся, мінчили ся, молоділа під очима або лучше сказано: не переставала бути молодою.

— Хлопцям голову завертала — не так?

Кутиси єї уст здригнули ся свавільно. — „Та дуріли!“ — відповіла, і тими словами оговнала одну часть своєї історії.

Якою гарною мусіла она бути! І не лише лицем, що свідчило ще тепер о козинній майже інтелігентній, між тим простим народом незвичайній красі; але ще якоюсь иншою, внутрішньою красою, жарною дилгою, невинною артизмом і вічною молодістю, що пробивали ся ще до тепер однаково сильно в кождім єї слові,

поділ праці один робітник мусить хпати за ріжні роботи; а через те знов в жадній не може видосконалити ся. І так не тільки, що робітників є мало, але ще й ті не можуть бути досконалі. А се знов дальша причина, що культурна робота йде пиняво. Тут „лемішка“ ні при чім.

На те все нічого не порадять нові чи ніби нові, хоч би і як гарні на око та мудрі теорії на темат „ніхто не винен, сама я“; не допоможуть і найлогічніші дедуктивні висновки з вигаданих, хоч би як на око дотепних тез, коли те все не буде в згоді зі справденим станом річи. Серед чотирьох стій при столику з пером в руці дуже легко мудрувати і читати науки, хоч би й всему світови. Але від того на світі ані одна коза не поросте вовною, ані один вовк не перестане їсти ягнят.

Ту відповідь п. Борковського ми розберемо ближше, не для якоїсь полеміки з ним, лише задля самої справи, на нашу думку, дуже важної.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 18. вересня 1897.

Стан здоров'я Є. Ем. кардинала С. Сембратовича погіршив ся. Виравді рана по операції вже загоїла ся, але за те наступило запалення легких по правім боці.

Конкурс розписаний на посаду молодшого учителя при 2-кл. школі у Верещанці, вишницького повіту, з рускою викладовою мовою. Подавати треба до 15-го жовтня; — дальше розписані конкурси на посаду надчителя при 2-кл. школі в Калводні і учителів при 1-кл. школах в Луці і Крещатику, кийманського повіту з рускою викладовою мовою. Речення для подань до 20-го с. м.

За дорого. В останніх днях сего місяця має особна комісія розслідувати рахунки епіляки електричної, а на підставі оречення тої комісії має громада виплатити епіля гроші. Епілка жадає за трамвай 800.000 зр., але знавці кажуть,

що такий трамвай цілком сміло можна вибудувати за 400.000 зр. Що жадає така висока, до того причинила ся сама епілка, бо будувала трамвай через два роки, хоч певно можна було то скорше зробити, а до того платила своїм робітникам італійським за багато, а вже ж найвищі плати діставали німецькі інженери. Отже черновецька праса справедливо домагає ся, щоб комісія докладно і совістно переглянула ті рахунки і не накинута без потреби містови видатки.

Пан-отець і селяни. Під таким заголовком ми помістили в 190-ім числі нашої газети допис селянина Василя Червоняка з Крещатика, в котрій той селянин подав до прилюдної відомості свою жалобу против крещатицького пароха о. Хризантия Зеленчука. На се ми одержали „спростоване“, на котрім підписаний о. Зеленчук. В ній поманисовано багато дечого, що не стоїть в жадній звязи з нашою дописею, і ми ті уступки поманисовано цілковито. Мабуть і о. Зеленчук не брав їх на серію і лише тому, що вже від кількох літ не має нагоди розбалакувати ся на проповіді в церкві, хотів нам дати пробу свого таланту, о котрім ми зовсім не сумнівали ся, тим менше, що знаємо, як то часто о. Зеленчук при своїх фінансових операціях має нагоду писати різні листи, сундїки і репайки.

До самої річи пише нам о. Хризантий Зеленчук в короткій так: Правда є, що на о. Зеленчука подав селянин Василь Червоняк жалобу до прав. консисторії; правда є, що о. Зеленчук дістав ту жалобу для свого оправдання (се цікаве, бо прав. консисторія питає обжалованого, чи він признає ся до вини: а коли він скаже, що ні, то готова мати не кого иншого, а селянина Червоняка за клеветника! — *Ред.*); правда є й се, що о. Зеленчук купив на ліцитаційний ґрунт того селянина Червоняка, але бороши Боже, не на те, аби мати той ґрунт для себе, лише „щоби позичені гроші не пропали.“ Позичені? як то? Отже так: Червоняк мав довг у банку, а банок пустив его ґрунт на ліцитацію. О. Зеленчук заплатив той довг з своїх грошей, а при ліцитації купив ті два морґи поща Червоняка. Але, каже о. Хризантий Зеленчук, неправдою, а навіть клеветою є, що Червоняк служив у о. Зеленчука цілий рік; неправдою є й то, що о. Зеленчук засуденований від трьох літ; неправдою є й те, що о. Зеленчук нищить крещатицьких селян матеріально — бо ж він має досить власного маєтку, — противно о. Зеленчук дуже порядний чоловік і любить иноді в біді допомогти. — О певно! ми о тім

вповні переконані. О. Зеленчук прецінь поміг Василю Червонякови при ліцитації, закупивши таним коштом его два морґи поля! О. Зеленчук безперечно порядний, навіть дуже порядний чоловік, бо він має досить власного маєтку! Як-ж бо ті крещатицькі селяни не здогадали і невдячні! Против такого порядного пароха подали до консисторії скарґу і світла консисторія мусіла того порядного пароха засуденувати і вже через два чи три роки не може дійти кінця тим порядним махінаціям порядного о. Зеленчука! Нас лише дивує, чому той Василь Червоняк — за се він певно, ніде по смерті до некла! — так уперто говорить, що він таки цій рік служив у о. Зеленчука, і чому ему та невдячна громада вірить! А він же ту громаду так любить!

Ми навіть чували, що о. Зеленчук помимо тої дописи селянина Червоняка так дуже любить, що коли своєю любов'ю обняв минулого тижня его халупу, то поторочив навіть вікна. І кажуть же тепер, що той пан-отець не любить своїх парохіян! Ні, він їх любить, дуже любить, але таки найблинше припадає ему до вподоби їх шкіра, она-ж для него така мила, така любя, бо дасть ся натягнути...

Десятилітня вандрівка листу. Редакція „Кієвлянина“ одержала недавно поштову карту, котра дивним збігом обставин відбула довгу, бо цілих 9 літ триваючу вандрівку, заким дійшла до рук, для котрих була призначена. Карта була вислана з Варшави 12-го січня 1888 книгарню Гібетієра і Волява до книгарні Гінтера і Малешко в Києві, куди дійшла 22-го серпня 1897, то значить в часі, коли оба шефи фірми: Гінтер і Малешко померли і книгарня перейшла в инші руки. Яким способом лист міг через 9 літ подорожувати, доси ще не в'яснено.

Армія спасення. Так зове ся інституція, заснована англіканським пастором Booth-ом і дає нині докази своєї вельми гуманітарної діяльності, перенятої правдивою любов'ю ближнього. Тепер приміром закладає та армія в Берліні пристановище для унавших дівчат, оперте на найкращих засадах. Подібні пристановища заложила вже „армія спасення“ в Лондоні, Амстердамі, Копенгазі і завдяки тим заведенням направила на добру дорогу понад 20.000 дівчат. Тепер пристановища числять близько 3000 пенсіонарок. Великий дім, будований парком в тій цілі, стоїть день і ніч отвором для зголошующих ся до него жінок. О віроісповідає і мнущість зголошующих ся не питає ніхто. Пенсіонарки сего заведення учать ся, відповідно до

в погляді її мудрих блискучих очей, в кождім руху її стрункої постаті, а найбільше в живих рухах її голови, що все прибрана кокетливо в червоно-квітчасту хуетку, приволювала несвідомо погляд до себе. Не мала ні крихти в собі з тої грубости, що патнує ся словом „мушкетер“, з котрим ніяк не може ані погодити ся, ані зілзати ся тонке чувство.

— Завертала! — повторила пані — а на остатку вийшла за старого, за вдівця. — Не так, Параско? Ваш чоловік був вдовець?

Она подивилась ся проникливо на паню.

— Та відтак! Вдовець не чоловік? Ну — додала вінци — вийшла, але така була вже воля Божа і судильниці!

— А ваша ні? — подражнила її пані.

— Або я знаю? От зійшли ся з противних сторін світа, щоби такі тутки побратися. Він чоловік сорокалітний і я тогди дев'ятнадцятилітня дівчина. Мала шасте, тай вже. Его не кождий має, инше то таке безшасте, що обходить его з далека, щоб не перейшло на тебе. В мене оно було, змалку було вже.

— Про ваше шасте ви мені ніколи не говорили, Параско, — каже пані, усміхаючись.

— Не розказувала, бо не питали.

— Ну, то закуріть собі, а руки най спічнуть трохи. Я буду слухати...

— Говорити не велике діло! — відповіла байдужно, а відтак набрала свою коротку люльку, накала довгий час мовчки, заким тютюн не запалив ся і стала оповідати. Жила від дев'ятого року свого життя у своїй напашки. Наймала ся в своїм селі і на службу, а що роботи не бояла ся ніколи, було їй всюди добре. В п'ятнадцятирічці „поховала“ родичів. Її батько був великий майстер — будовав церкви — а цілий її рід славний. Два сини одного її вуйка були такі дуже славні. Файні були оба і все разом держали ся. Оба витесували з дерева скринки, сідла, бовляги; а одного разу пішли оба в ліс рубати дерево: дерево зломало ся і убило обох. Убило на місці. Їх і поховали разом в одну яму... А один знов, вуйкового сина син, Андрій ему на імя, і она ему тітка, — той вже найславніший зі всіх. Дещо з того, що він витесував, забрав цесарський син. З такого роду она, і не з буковинських гуцулів.

— Одної днини — оповідала — казала мені напашка, аби в велике пуццєне — саме з неділі на поведілок — покласти всі тоті річи, що носить ся того дня, т. є. в неділю — під подушку, і що той, що Богом суджений, прийде в сні.

Я так зробила.

Все, що мала, носила того дня на собі, уклала під подушку і лягла спати.

І спило ся мені.

Синить ся мені, що їду на гору з бесагами; в бесагах сіно. Іду високою горою в траві по пояс в ліс, а ліс сухий. Висохлий такий до найменшої галузки, аж порудів. Смутно так, тихо... Роздвілью ся, — а передо мною взяла ся звідкись брама. З неї виходить чоловік, ні старий, ні молодий, і несе місяць в руках, викручує ним. Став перед мною і поклав мені руки на голову тай каже: „Дитино моя! яку гадку маєш таку май. Будеш їти сім миль і сім годин і найдеш свого судженого!“ Тай щез! — Се спило ся мені. І минув собі час. Я не сиділа. Робила, і служила, гарувала, бо була сила. Гей, що за сила була в мені! — Жию собі... що мені за біда? Лиш на однім місці не могла довго бути. Все мене кудись тягне; все я десь-би ішла; до Буковини заманило мене їти. А-якже, до Буковини на роботу, до сіна. Літом прошу сестру Теклю їти туди зо мною — она не хоче. Найме ся де небудь і там вже чинить, мов приросла. Але я все мала на думці їти до Буковини, так присудили вже мені судильниці.

Тай пішла.

(Дальше буде).

свої здібності, прання біля, кравецтва, навіть ведення торговельних книг і кореспонденції. Учуть їх офіцери армії спасення. В виду так хороших результатів посилюють ся на сю гуманітарну інституцію з усіх сторін щедри жертви.

Дуже поступова мати. В Прусах написала одна мати до учителя такий лист: „...Щодо біблійної історії, то не потребуєте моєї дитини затулювати голови. То є наука для убогих людей; хто в ній вірить — я ні. Що мене обходять люди з-перед тисяч літ! Прошу, учіть о часах теперішніх, а не о минулості; у вищих школах чогось такого не учать, але таких річей, що дітям є пожиточні, може французького або англійського. Взагалі держіть її (дівчинка в середнім відділі) цілком з-далека від всякої науки релігії. Моя дитина хоруге на голову і не може повати таких історій.“ — Здає ся, що та мати хоруге ще більше „на голову“ і то дуже тяжко!

Замотане свояцтво. Я запізнав ся — так розповідав молодий ще мужчина зі смутним лицем — з одною молодою вдовицею, що мешкала зі своєю дорослою пасербицею в тім самім домі. Я оженив ся з вдовицею. — Мій батько мав спосібність запізнати ся з нашою пасербицею, залюбив ся в ній і взяв її за жінку. Так стала моя жінка тещею свого тестя і з моєї пасербиці зробила ся моя мачуха, а вітчим став пасербом. — Моя мачуха, пасербиця моєї жінки, породила сина, отже брата, бо він є сином мого батька і моєї мачухи, а що він є сином нашої пасербиці, то моя жінка стала його бабкою, а я дідом мого першого брата. — Мене і мою жінку поблагословив Бог також сином. — Моя жінка, перша сестра мого сина, є зараз його бабкою, бо він є сином її пасерба, а мій батько — швагром моєї дитини, бо його сестра є моєю жінкою. Я є братом мого власного сина, що є дитиною моєї першої бабки. — Я є

швагром моєї мами, моя жінка тіткою власного сина, мій син внукою мого батька, а я є моїм дідом. — Страшно!

Смерть від нафти. В Золочеві купувала перед кількома днями дочка тамошнього механіка Ребіха в однім скленнику нафту. З неосторожності облила жидівка дівчину нафтою, а коли дівчина звернула на то її увагу, — она хотичи дитині показати, що говорить неправду, приблизилася до неї запалену свічку. Очевидно запалила ся одж на дівчині в одній хвили, а від полум'я займила ся ще й нафта в блишанні, котру крамарка держала в руці. Дівчина, обхоплена полум'ям, вибігла на вулицю, де побачив її жандарм Яким Балько і розвиненим плащем окрив дитину та угаєсив на ній огонь. Однак життя вже не уратував дівчині, бо бідна жертва померла на другий день в страшний муках. — Два дні пізніше помер в Золочеві улан з 13-го полку уланів, попарений нафтою з власної неосторожності.

Щасливий батько. В Коршмині, равського повіту, повила Параска Заяць, 36-літня жінка селянина, четверо дітей, з тих трое дівчат і одного хлопця. Одна дівчина по трох днях померла, інші діти і матір здорові.

Телеграми „Буковини“.

З дня 18-го вересня 1897 року.

Відень. Повітовий комісар Іван Бумбак іменованний поліційним комісарем на Буковині.

Відень. Урядова Wiener Ztg. оголошує порядок іспитовий для кандидатів на учителів при гімназіях і реальних школах.

Берлін. Kreuzzeitung доносить, що якийсь мантий видавав себе за австрійського архикнязя Франца Фердинанда і під іменем д-ра Аренда увів молоду, а багату панну. Підозрівають, що той фальшивий архикнязь був агентом торговців дівчатами.

Білгород. Кабінет Сіміча подасть ся по повороті короля в димісію, бо король без відомості правительства зійшов ся в Парижі зі своїм батьком, екс-королем Міляном.

Новий Йорк. З Мексика доносять, що товпа людей вночі напала на визницю, витягнула звідтам в'язнів і поубивала їх. Двадцять папастників арештовано.

Мадрид. На радї міністрів розбирали ту сираву, що єпископ з Майорки виклав міністра фінансів. Рішено вислати до папи ноту. Міністер має подати ся в димісію.

П. П.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публику, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вишніці

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Вив. місцевій і доокрестній публіці

каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво,

СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ І СТОЛОВІ,

папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвортною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанням

АННА МОСКВА.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпак і хінського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Одинокий склад і продаж правдивих російських кальонів і черевиків до снігу.

Кальоні

легкі, 75 грамів.

для мужчин 1-90

„ панів 1-65

Високі
і
низькі

КАЛЬОНІ,

з аду витягні для пн. офіцерів.

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ ДО СНІГУ

для мужчин і жінок, дівчат і хлопців.

Най-
но-
війші

черевиків для гімнастики з гуми.
а 1-10

Кальоні для дітей, навіть одно-
літніх.

10% рабату!!

даємо лише ми від нині за біле
д-ра Егера після цінника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожі
починаючи від 1-58 ар.

ЧЕ- РЕВИКИ

для мужчин, пікрані, з гумою, . . .	2-50 ар. — 6 — ар.
„ хлопців	2-50 — 5 — „
„ дам,	2-50 — 5 — „
„ „ до шнурованя	2-35 — 6 — „
„ „ до зацілюваня	3-08 — 7 — „
„ „ лікерки, жінки з шнуром	1-75 — 2-10
„ „ з колючою пікрані, жінки	1-35 — 1-55
„ дівчат, шкільні, т. зв. Bergsteiger	1-85 — 3 — „
„ дітей	1-10 — 2-10
„ хлопців, ЧОБІТКИ	3 — — 4-25

Великий вибір **ЧЕРЕВИКІВ** до гімна-
стики стикования!

Найновіші Краватки

вузли, мани, Левалієла
до вязаня,
від 20 кр., 40 кр., 50 кр.,
до 98 кр.

Рукавиці Glacé,

з оленя шкіри, з шведско-
го шовку, з ниток найліп-
ших фабрик.

ВЕЛИКИЙ С К Л А Д

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Мессера і Сп.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Синів
в
Найтішайні

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної і ви-
щої барви, починаючи від 1-18 ар.
для мужч., тирольські від 1-18—2-28
„ хлопців тироль. від 0-78—1-18
„ дітей капелюшки морських бо-
рові в різних барвах, від 1-08.

ПАРАСОЛІ

з зе-
ліз-
ними руч-
ка-
ми

з чистого шовку від 3 — — 6 —
па-нів зі 1-38 — 1-98
з чистої вовни 1-38 — 2-18
па-нів з вовни 0-98 — 1-58
з англійськими дерев-
ляними ручками від 0-75 — 1-90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

ПАРАСОЛІВ

полотняних.

Найновіші англійські
ПАЛІЧКИ

Величезний
вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладкі від 1-10 поч.
„ з фалдами 1-38
„ „ гафтовані 1-58

КАЛІСОНИ

з найліпшого Grad-полотна,
французького крою від 0-98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі,
гафтовані, білі і в різних бар-
вах, від 0-18 ар. поч.

Льняні хусточки в модних
барвах.

12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-30 — 3 — .

КОВНІРИ

МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, почнірні,
6 штук 1-80.

Маншети, II. сорти, почнірні,
6 штук 1-30.

Ковніри I. сорти, почнірні,
6 штук 1-05.

Ковніри II. сорти, почнірні,
6 штук 0-30.

Ковніри для хлопців
6 штук 0-80.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

3 життя нашої суспільности.

II.

„Серед чотирох стій при столику з пером в руці дуже легко мудрувати і читати науки хоч би й всьому світові. Але від того на світі ані одна коза не поросте вовною, ані один вовк не перестане їсти агнят.“ — Оттак твердо запечатав п. А. Борковський в „Зорі“ свою полеміку з „Буковиною.“ Та проте на перекір сим словам треба сказати, що мудрувати і читати науки не то цілому світові, але малій громаді людей, не так то дуже легко, як би хто собі думав.

Що оно справді не легко, видно хоч би із поданої нами в попереднім числі статті дир. Борковского. І від неї і від наших думок ані одна коза не поросте вовною і вовк не відовчить ся їсти агнят, а проте — о скільки статті пише ся не для дурних паців і хищних вовків, лише для думаючих людей, о стільки, можна надіятись, мають они, а бодай повинні мати свій вплив — і то коли не такі статті, як наші, то хоч такі, як в „Зорі.“

Всякі подібні статті, що розбирають життя суспільне, можуть лише годі походити з охоти мудрування, коли се мудрування подобає ся багато людям; коли-ж ні, то безпечно автор подібних статей зовсім не може мати інтересу в тім, аби обдурювати себе. Ся справа зовсім серйозна: чоловік дивить ся на суспільність, бачить різні загадки і перше всього сам собі старає ся відгадати їх, не зважаючи на то,

чи ті відгадки, а може й вигадки подобають ся людям чи ні. Можна підозрівати щирість того, хто пише статті з очевидним наміром, аби они подобали ся загалом; але нема причини брати на глум слова чоловіка, котрий списує свої думки без того наміру. Тут найшлося би радше дещо трагічне і то або з огляду на сего учителя, котрий не вміє вчити, або з огляду на суспільність, котра науки не в силі зрозуміти. Коли-ж нема в нас неомильних пророків, то звісна річ, нема ніякої ради, як слухати хоч би менторських „мудровань“ „Буковини“ і „Зорі“ на тему, котру вважаємо важною.

*

Чому ми самі одні на других дивимо ся вовками, або иньшими словами сказати: поминувши посторонні причини нашої розтїчи і розярєня, які є внутрішні причини того в самім народі? На се питанє відповідає п. Б. так, що тому не винні зле ведені часописи політичні, т. е. ті люди, що виховують у нас широку публіку до суспільного життя, і не винна політична лемінка, подавана суспільности, лише винна та подія, що ми тому кілька літ стали глядати посторонної помочи і то як раз в жерелі, слушно чи неслушно найбільше незлюбленім: з того часу почала ся розтїч і чимраз більше розярєне. Значить: від нової ери, коли то між иньшим була думка, що дасть ся при чужій помочи насильно оперувати рака-москвофільство, хоч він лише ще більше розширив ся по тій операції; а перше от-от був би сам відумер.

Яка-ж рада на то? П. Б-ський радить верутина давний шлях, не глядати помочи в незлюбленім слушно, чи неслушно, жерелі, а спускати ся на власні сили, так як було перед новою ерою, коли то ми робили культурну роботу, навіть дуже.

*

П. Борковский запевняє, що не має претенсії до неомильности, ему здає ся — „виразно каже: здає ся“ — що свою діагнозу розтїчи і розярєня опирає він на фактах, не так як „Буковина“, але коли вже поставив таку діагнозу, то він „найміцнійше переконаний, що вона вірна.“ На яких же то фактах опирає він свою діагнозу? На тім що:

- 1) ми, Русини, глядали посторонної помочи;
- 2) що ми вдали ся за помочю до жерела, слушно чи не слушно, незлюбленого;
- 3) що ми хотіли насильно оперувати рака-москвофільство, котрий „перед тим от-от а був би сам відумер.“

Пригляньмо ся тим причинам, чи они справді суть такими певними фактами, що на них можна основувати таку діагнозу.

Глядати посторонної помочи — то ще не є ніякою провинною і причиною до розтїчи. Коли селянинові застрягне наладований віз в болоті і він разом з кінями ніяк не може витягнути его звідтам, то в тім не буде нічо дивного, коли він вдасть ся до посторонних людей і попросить їх: „Люди, допоможіть мені!“ Коли діячі суспільні не можуть самі собі в чімсь дати ради;

3).

Некультурна.

НОВЕЛЯ

Ольги Ксобилянської.

(Далше.)

На сиду намовила сестру тай пішла з другими гучулами на покоси до Вижиної, до Іенаса. Туди приїхав Гаврісан з тутейших гір, з Брязої, заможний Волох, газда, що надзирав над граждами і колоніями пана Куби, і гай-намовляти нас всіх, кільки нас там було, до роботи до панського сїна, до Буковини, до Брязої. Під моєю горить земля, щоб іти. Одні кажуть, що підуть, другі, що не підуть, треті міркують, сестра моя не хоче. А я... ей Боже! інша би таки, як стою — вірите чи ні?

Звернув ся Гаврісан до мене, тай змірив мене від голови до ніг.

— А ти, мой?

— Піду! — кажу.

— Добре!

Всі, що згодили ся їхати з ним, — поїхали таки зараз другого дня, а що ні, вернули до дому. Сестра моя вернула з ними, але пізнійше залюбила тут.

Робимо ми коло сїна далеко в горах, косимо, громадимо, складаємо, дехто коні, дехто стоги: тут складала я сама стоги, що Гаврісан рот роззявлював! Коло других стогів по два люда, — а коло свого сама. Гей, що була я жвава! Сонце пече, землю розгониши хоче... очий годі на небо звернути, так бе з него спека, а в мене руки не вянуть. Кров з твари туй-туй трисне, так розгріваю ся, але не перестаю, доки не скінчу. Пан Куба надїде, — все верхом приходив — пустить коня пасти, а сам розкине ся край ліса, або на землю під який стїг в холод, кивє канелюх з голови, тай дивить ся на мене. Коло нього не стоюв він так довго, як коло мене! Відтак витягне свій тютюн, подасть і, „закури собі, Параско!“

Я курю — тай балакаємо. Він питає, а я відповідаю. Добрий був пан, він любив, як я сьміяла ся!

По роботі хочемо назад до дому вертати ба, їдемо вже. Велика фіра, набита нашими людьми, — а з ними. Пустили ся в дорогу, сьніваємо. Аж тут жене хтось за нами на кони. Гаврісан.

— Параска най лишить ся! — кричить. — Параска назад! Пан казав...

Мусіли станути.

— Іди реготати ся! — доніс мене один

парубок, що все сунув ся коло мене сидіти, — коли я рішила ся лишити ся в панських граждах.

— Заздрість тобі? — кажу ему тай розсьмію ся, а всі за мною. Мабуть тріє зі злости, їм заїхав до дому.

І добре було мені тут в Гаврісана.

Роботу собі свою робю, весело мені, весело... ей Боже!

— В тобі жура не любить ся — каже мені Гаврісан.

— А я в неї і не найму ся — кажу ему. — Не вмію в тугу грати... І не навчила ся до сьогоднішньої днини — вірите чи ні?

Хто би не вірив!

З її оживлених темних очий бе безжурність, з кожного руху, з інтонацій голосу сила неспригнетеного життя, гумору, а zarazом — дитиняча наївність!

— Сама з себе веселяю. Нічо не дошкучає мені... мощна-м, гори розсаджувала би, — а тепер... Але й тепер я не дам ся! Хоть мої руки тепер не ті, що були, але й тепер як би хто прийшов... ..ну, най би прийшов! — Она підняла бистрим рухом стиснений дрібний кулак і погрозила ним.

— Ойва, Параско! хтось би вашого кулака дуже бояв ся! — закинула пані.

а бачать, що хтось посторонній міг би їм допомогти, то в тім також нема нічо злого, коли до них о ту поміч удадуться. Се-ж і називаєся поміч і то поміч передовсім для себе. У самім гляданю помочи нема нічо злого.

*

Зло може бути в тім, що глядаєся помочи в нечистім „жерелі“, чи як п. Б. каже, в незлюбленім. Але він не входить в то, чи се жерело слушно чи не слушно не злюблене — се-ж дуже важна річ! — а говорить так, як би само глядане помочи уважав лихом. Тимчасом не в тім лиху, що ми шукали посторонньої помочи, — помочи шукати треба! — а лихо в тім, чи іменно слушно чи не слушно вважаєся жерело сеї помочи незлюбленім? Бо коли неслушно вважаєся те жерело незлюбленим, то чому не шукати-б помочи? Від того, що не шукаєся помочи в нікого, ще сама розтіч не минеся. Коли-ж слушно вважаєся те жерело нечистим, то тут винні не лиш ті, що ще нині дають з того жерела людям пити воду, але винні і ті — і то ще більше — що до него показали дорогу. А коли не шукати собі козла жертвенного, щоб на нїм загальміг мстити ся, то не винні ні одні ні другі, бо ніхто чужим розумом не є мудрий, тільки своїм: одному може жерело не злюбити ся, а другий може з него пити воду без шкоди. Хто не має криниці на власнім подвір'ю, мусить черпати воду у сусіда, хоч би і злу. Коли-ж хто доконче упре ся не черпати з нечистого жерела польско-правительственного, то тому однаково немила повинна бути поміч з москвофільського жерела, не менше, коли й не більше.

нечистого. Але в тім і діло, що після льотіки галицьких консолідаторів що поповни вільно, то дякови зає. Противника змиваєся водою з нечистих жерел, а самому несе воду ще з більше нечистого. Для противника є своя теорія про нечисті жерела, а для себе своя.

*

Одним з мотивів, що ми для власної оборони глядали тому вісім літ посторонньої помочи, була охота оперувати з нашого тіла рака-москвофільство. П. Борковский пересвідчений, що сей рак перед новою ерою от-от був би сам відумер. Він остерігає перед догматичним говоренем, а тут сам же говорить догматично, бо на яких фактах можна таке казати? П. Б-ський жадає від нас висновків, опертих на фактах, а не на мудрованю, а як же діло має ся з тим раком? Чи ж можна так певно казати, що він був би сам відумер? На нашу думку познать на се не було, бо важною причиною того, що ми стали глядати посторонньої помочи, був іменно сей рак. Люди вже забули, що перед самою новою ерою москвофіли мимо „згоди“ з народівцями в соймовім клубі поставили на всі повіті лише своїх кандидатів польських, — і що, заскочений тим п. Романчук, вдав ся, о чужу коміч.

Виходить з того все, що діагноза п. Борковского зовсім не операся на певних фактах як наша.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 21. вересня 1897.

Іменованя. Суплент черновецької реальної школи др. Йосиф Естерайхер іменований професором при торговельній школі в Просніці. — Концепіст при черновецькій фінансовій дирекції Оскар Крісній іменований податковим інспектором в Градці.

При народній школі в Чернівцях при укр. палати краю іменований Корнеліо Данилюк учителем-помічником.

Краєвий президент гр. Гоєс виїхав вчора на лови в буковинські гори.

Офіцерські ієніти відбудуться для однорічних охотників в дні 24-го до 30-го с. м. в Чернівцях. До тих ієнітів зголосилися 32 однорічників з 41, 55, 95 і 24-го полку піхоти.

Посвячене нової православної церкви в Брошнівцях, сторожинецького повіту, відбуло ся в понеділок. Церков посвятив впр. генеральний вікарій о. архимандрит Рента.

Гончарська школа. В суботу приїхав до Чернівців управитель хемічної лабораторії промислової школи при п. к. австрійським музею у Відні, др. Фридрих Лінке, щоб поробити студії і вступні приготування для осередка гончарської школи на Буковині. Проф. др. Лінке оглянув черновецькі цегляниці і поїде тепер до Серету. Сторожинців і Вишнівців.

Варварство. Тепер, коли львівський руський кардинал Сембратович лежить тяжко хворий, коли всі католиці Русини засилають до Всевишнього горічі молитви о его здоров'я, коли навіть галицькі рабини устроюють за его здоров'я молебні, — „Бук. Відомості“ поміщують статтю, ніби-то надіслану з Галичини, в котрій в спосіб неприличний, спосіб талій, який навіть у варварів не буває, нападують на С. Ем. кардинала і тішать ся надією, що може вскорі львівський митрополітичний престол буде опорож-

— Бояв ся не бояв ся, але я не бояла би ся! Мій кулак знав всі добре за-молоду, тай і в Гаврісана. Ніхто не міг его в мене отворити; і по два люда пробують і не можуть. Жаден паробок, жаден чоловік; я все за перстень закладала ся.

Один молодий чабан, Волох, фанний, моцний гарбат,* напосів ся був отворити в мене кулак — за перстень. Дурів — додава знизним голосом, усміхаючи ся свавільно, тай сплюнула. „Отвориш ти его в мене тоді, як курка заїє“ — кажу ему: а він лиш сказав: „гай-гай!“ і більше нічо.

Трапило ся відтак, що я носила сіль до етнини. Мабуть знаєте, що то „етнина“? Чабанія, де люди літують з вівцями, де їх доять і вурду і бриндзю роблять. Збіта з дощок волиба на якій небудь горі в пасовиську. Збігаю я вже з гори — сама одна, навкруги ліс, трави аж даять... збігаю та сьпіваю собі голосно... Нараз чую: надійтає луна, голосна... і тягне „у-х-х!“

Дивлю ся на противну гору, де під лісом безмежна левада, на ній біліє ся товар, пасе ся, — а зноміж него збігає ніби куля молодий чабаниско... Довге чорне волося телінає ся ему коло шиї по плечах...

Пізнав мене. Ревнув, вибачте за слово, не до вас мовлячи, як бугай — ну, здурів...

Я помахала до него кулаками тай в ноги.

— Біжи, гадаю собі, здогоню ти мене, як поскакаєш головою за мною. А він таки збіг! Я спрятала ся за смерек, чуваю зо сьміху!

Він станув тай роздиває ся, як той вовк голодний.

— Ігі! — крикну я нараз тай виходжу з за деревини. „Сліваку — я тут!“ Він кинув ся до мене — істинний вовк.

— Тепер ти отвориш кулак — каже він, і дивить ся, як нечистий. Іскри спливають ся ему з очей, в тварі сам мінить ся.

— Не отворю — кажу.

— Отвориш!

— Не отворю!

— Будем видіти!

— Будем...

Він кинув ся як бішений на мене і відразу роздёр на грудях сорочку. „Будем видіти!“ сонить, „хто заїє як курка“, і валить до землі.

Тоді я... не дай Боже! „мой, мой, мой!“ зойкнула лише і стала бороти ся. Борола ся на смерть!!

Що він моцний, розбішений, змагає ся звалити, а що я не даю ся!...

„Занієш ти, занієш!“ стогне, і хапає за гортанку, щоб кинути до землі.

— Занієш ти! — я ему, і як затну зубами в его руку — аж заскавулів!

Заскавулів, а я зірвала ся на ноги тай до него!

Він до мене... аж страшний; відай вбитий хотів, — але я не ждала і в лице ему геп! і вже не бою ся більше.

— Видиш, кулак? Видиш? — реву. — А зуби видиш? Як котюга пірву тебе, займ, розшарпаю, мой, мой, мой!

А сама так і підійшла близько і дивлю ся на него, а з лютої — тину!...

Він стояв блідий як смерть без канцеля, що злетів ему з голови, і мовчав.

— Розбієш кулак, — кажу ему і махаю обома кулаками, — ти гадаєш, а з такого роду?

Ігі на тебе! Сплюнула і пішла.

Тоді він підняв канцеля з землі і вернув назад на гору. Я вже далеко була, далеко вже на хребті другої гори, як він заграв в трембіту. Сумно грав він тоді. А ітак пізніше розказував Гаврісанови, що плакав...

Такі були в мене отей кулаки.

— І ви не бояли ся, Параско?

Она глянула на питаючу ще розпаленими очима. — Чого? — питала. — Нехай отсе бо-у-ть ся? — кликнула і вхопила бурливим рухом мале песятко, що спало скулене недалеко неї, притиснула его пристрасно до себе. — Отсе, коли я стережучу на него, як мені за багато дзявотить; а не — я! — І розсьміяла ся вже мягким сьміхом. — Хто би був дурний боятися!...

*

У Гаврісана була я до товару.

В мене коні та воли, а хатня робота мені байка.

Не довго потім, як я боролася з чабаном, післав пан Куба звідси, з міста по мене. Нехай приїду до него сюди до дому служити, наказував. Я не хотіла.

Я не наймичка до міста, — кажу — а зарібниця. Піду, звідки-м прийшла. Дороги мені не страшно.

* паробок.

нений. Не потребуем від себе додавати, що передовсім така „надія“ ще передчасна, що дасть Бог кардинал подужає; але не можемо промовчати, що навіть у таких „Відомостей“ ми сподівалися більше людяності, більше сорому. Тішити ся чимось слабостію і есентауальною смертю, се варварство, на яке можуть здобути ся лише цілковито здеморалізовані люди. Аж гідко нам, що мусимо споминати о такій газетці, від котрої кожний з обридженем відвертає ся.

† **Корнеліо Уейський**, визначний поет польський помер в неділю в Павлові коло Холова в Галичині. Уейський родив ся 1823 р. в Бореміаніх під Чортковом з шляхецької родини. Науку побирав спочатку в Бучачу у Василінів, опісля у Львові. По кровавих випадках 1846 р. вивандрував до Парижа, де зійшов ся з Мікшевичом, Словацьким, Шоненом і Залеским. Повернувши вскорі до Галичини, одружив ся з гр. Генрикою Коморовською і осів в Павлові. Вже за молодю писав гарні етихи, але аж в своїх „Скаргах Єремії“ доказав свій незвичайний талант. Его хорал *Z dumet rozagów* став польським гимном. 1893 р. обходжено у Львові торжественно его ювілей. Спочатку був Уейський загорілим фантастом, але опісля навернув на спокійніший шлях. Поляки втратили в ній дуже даровитого поета. Спонуваючи їх жалю по тій тяжкій втраті, кличемо над сьвіжою могилою: Земля ему пером!

Кс. Стояловський оголошує в своїй газеті *Pszczołka* оречене римської конгрегації інквізиції з дня 16-го червня с. р. і додає до того оречене від себе: Отже з того декрету виходить, що 1) декрет клятви, оголошений против мене, не був виданий напою; 2) що ніхто з вас, дорогі приятелі, не був ніколи виклятий за се, що читав газети, годісував за нашими послами, або в який небудь иньший спосіб помагав до побіди нашої справи. Кінчить словами: „Сердечно вас братя поздоровляю, а поручаючи ся вашим молитвам, маю надію, що небагом потішу вас другим римським декретом, котрий закінчить нещасливий галицький спів.“ „*Kurjer Lwowski*“ доносить, що наслідком личної інтервенції папи римського знято з кс. Стояловського клятву. Дотичний декрет папський вже є виданий, Стояловський перебуває тимчасово в Фраскати а за кіль-

ка днів поїде до Чачи, де забавить так довго, аж австрійське правительство запевнить ему безкарний поворот до Галичини.

Помилуване пос. Шаєра. Після телеграми з Відня до краківського *Czas-y* небагом наступить помиловане посла Шаєра, котрого, як звістно, засуджено за образу маєстату на 8 місяців тяжкої вазниці. На підставі одноголосного рішення парламентарної комісії Кола польського був презес кола пос. Яворський у гр. Вадені в сій справі, котра має успішно закінчити ся для пос. Шаєра.

Смерть під колесами. В четвер пополудни переходив 80-літний Авраам Матес через залізничний шлях коло Мамайців. В тім надїхав поспішний поїзд і убив старого жиди на місці. Вчора похоронено зібрані кусні тіла на черновецькій кладовищі жидівським.

Промажнув ся Ерист Вергані, славний зі свого недавню процесу редактор віденської антисемітської газети *Deutsches Volksblatt*. З пагоди судових іменвань він розбирає, кілька жидів авансувало і винайшов, що в Чернівцях став радником суду „жид“ Ізидор Маєр. Між тим п. Маєр має виправді ніби-жидівське імя, але не є зовсім жидом, а противно ревним християнином.

Дрібні вісті. В Чернівцях помер міський радний Яків Штробель. — В неділю відбули ся в Чернівцях збори соціальних демократів, на котрих уділено вотум недовірія обом послам з пятої куриї на Буковині, пос. Винницькому і др. Поповичови. Др. Попович був хоч членом субкомітету правниї і пересправляв з правительством, отже можна би ему після понять соціальних демократів за се висказати недовіріє; але чому стрінула така сама доля пос. Винницького, сего мабуть й самі соц. демократи не знають. Не помилимо ся, коли причину сего дивовижного факту добачимо в тім, що послом з V. куриї не є якийсь „товариш“, котрий би не мав поняття о потребах руських селян, що їх зверх 300.000 є виборцями в тій куриї, а робітників може 5.000! До чого не доводить засліплене! — При черновецькій жидівсько-німецькій народній школі став тимчасовим директором учитель Кароль Дубинський. — В Стражі арештовано слугу

Анну Пахуляк, котра ще в січнію с. р. кинула своєю новонароджену дитину в канал. — Коли в неділю приїхали до Будапешту на збори тамошних соціальних демократів др. Пернерсторфер і др. Адлер, будапештська поліція завернула їх. Того самого дня прибув до Будапешту німецький цїсар Вільгельм і соц. демократи устроїли демонстрацію.

Телеграми „Буковини“.

З дня 21-го вересня 1897 року.

Відень. Вчора прийшло вже до цілковитої згоди що-до президії парламенту. Ряду державну отворить найстарший віком др. Цуркан. На секретаря буде з буковинських послів покликаний наймолодший віком др. Попович.

Відень. Між численними телеграмами до адмірала Еберана-Ебергорста, що обходив вчора враз з адміралами Стернеком і Барім свій ювілей 60-літньої служби, наспіли також телеграми від німецького цїсаря Вільгельма і архикнязів Франца Фердинанда та Оттона з Будапешту.

Будапешт. Вчора приїхав сюди німецький цїсар Вільгельм, щоби взяти участь в цїсарських маневрах коло Тотіс. На двірці очікували его наш цїсар, архикнязі і багато достойників. Повитанє було дуже сердечне; цїсарі обняли ся і цілували ся кілька разів. Публика по дорозі витала цїсарів невмовкаючими окликами. Місто прибране сьвяточно.

Будапешт. Німецький цїсар приймав вчора пополудни на аудієнції міністра заграничних справ Голуховського, опісля президента угорських міністрів Банфіого.

— Нехай приїде — каже — Параска сюди! Тут в мене є вдовець з єї краю, наймт — газда, Юрій, що єї засватає, і будуть разом в мене служити! —

— Най сватає, кого хоче — кажу. — Не піду.

І не пішла.

Він знов прислав.

— Ні, — кажу — не піду. Або я що, аби йшла до него? Сьвіта не маю?

І з тим вже сунокій. Вже ані не посилають, ані не питають. А мені добре. Дні залітають мені як птахи. Жури не знаю. Вже що — а щастя дав мені Бог! Смуток відвернули судильниці від мене — і як кажуть — кого полюбили, душу золотом позолотили — щаслива!

— Сама з себе! — докінчила пані мов до себе...

— Або я знаю? Щаслива!

— Параско, коли ти заплачеш? — питає пераз Гаврісан і лиш киває головою.

— Як сухий дощ стане падати — кажу — а поки що дайте на тютюн!

А він засміє ся — дасть. Добрий був Гаврісан, була-бим пішла за него, але мав вже жінку. Носила ся в хустці і спідниці, а газдиня була така, щораз! Всяку роботу знає, а за часом банує як за дитиною.

— Заплаче — каже Гаврісаніха — як засватає ся з бідою!

— За парубків не йшла, — кажу — що сватало їх мене, і бідних і богачів, з пятайцять — а за біду-б я йшла? Гей, гей, не зїсть она мене!

— Видко, тобі жите сонце.

— Ну — кажу — сонце не сонце, але і не смуток. Раз єнить ся мені сон. Сиджу десь ніби під якоюсь хатою і пряду білу куделю. Куделя біла як сніг, а нитка з неї вже срібна, а клубок ниток то таке вже срібло, якого й не бачила ніколи. Праду. Нараз приходить якась жидівка і сине мені в позу повно бузок. Се сніло ся мені. А тепер слухайте. Тої самої ночі з п'ятниці на суботу єнить Юрій у пана Куби в місті, що я прийшла до него і дала ему одну булку, а одну затримала собі. Ну, вірите ви отсе чи ні? Тоді изпер ся він іти конче по мене. Так вже ему судильниці занодїали.

Пан Куба вже ему розповідав за мене.

Казав: „Возмеш єї за жінку, буду тебе до віку тримати; дівка як блискавиця, буде вам добре в мене.“ Ниним разом клепаєв ему знов голову: „Возьми Параску, бо вхонить єї тобі другий зпід носа, як втруб курку!“

І він вибрав ся.

Забрав з собою одного товариша, що вже був перед тим у Гаврісана, та знав і мене, і прийшли до нас до Гаврісана, до Брізюї...

Я була саме тогди на горі в колибі. Пораю ся там з якоюсь роботою. Приходить его товариш — він сам лишив ся у Гаврісана в селі — станув на долині і загремів: „Параско, ге-й!“ аж дуна прокинула ся лісом.

— Гей! — кличу назад.

— Ходи ета!

— Чого вам мене?

— Дай вогню до люльки!

— А ваш кремїнь де?

— Загубив...

— А мій в воду упав!

Він заклав на долині, а я розсміяла ся.

— Не йдеш?

— Вам вогню треба?

— Подаш в хаті. По тебе Юрій прийшов. Махай, чарівнице!

— Зачарувало-б тобі язик за твою повину! — гадаю собі тай з тим і стуманїла. — Прийшов! Що з того має бути?

Відтак не знала, як збігла в долину.

Знаю лиш того, що загубила свою люльку, що мені єї сам пан Куба дарував — так мені щось сьвіт завернуло. Встидно мені так що — єї Боже! Ну, але йду. Вхожу в хату, а він сидить, де лавки звязують ся! Як я то увидїла, по мені мороз пробіг. Се бо так, що як парубок хоче конче дівку взяти, то дивить ся, аби — як увійде в хату — усїв як найборше, де лавки спуюють ся; тогди ему єї вже ніхто не відобере. Тоді я по хаті ходила, як по коїна в землі.

І не виджу, який він. Чи старий, чи молодий, чи фанний, чи поганий! Щось мені очі заступило... чудно мені так — смерть..

А він їсть мене очима. І напер ся він, щоб я з ним йшла. Іти, тай іти, тай іти! Вже і з Гаврісаном говорив, і з Гаврісаніхою, вже розревів ся в граждах і волох-чабаниско, що з ним біла ся, вже всім він сам сказав, що по мене прийшов, лише жде, щоб я йшла.

І пішла я — вірите чи ні?

— І на яке ти йдеш? — питає Гаврісаніха.

— На боже — кажу їй.

(Далше буде).

Не залишайте прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінцій виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Хто хоче мати

добру і дешево

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешево як ветою, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Руськи, удавайте ся до мене, бо я також Руськи і обслужу Вас по братньому

З поважаннем

В. Давидович,
машинист у броварів Штайнера в Чернівцях, при [ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Поручаємо

Новозаложену руску торгівлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, улица панська ч. 35.

У Власюка дістанете всі товари, які потребує Ваш дім: житню, пшеничну і кукурудзяну муку, риж, крупи, хліб, булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До церкви свічч. великі і малі; віск і кадило. — Дістанете крохмаль, мило і фарбу. Перець, гвоздики, цинамон, імбір, шафран і бобки. Оселеді, москалі, оливу і оцет. Вино, горівку і рум. Чоколаду, цукорки, медівники і проче і пр.

У Власюка є комната до свідань, свіяжі і здорові перекуси і не фальшовані напитки.

Маємо надію, що всі Руськи що купують у Чернівцях товар не підуть більше ні до жида ні до німця лиш до Русина Власюка. Свій свому повинен помагати.

Як не хочете, щоби Вас обшахували на ціні, вазі і товарі, як хочете добре і дешево купити, ідть до Торговлі Ігнатія Власюка!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	851	832	—	635
до Садагури, Бояна, Новоселів	645	430	—	—	—

з Глібоки

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброді від 1-го марта до 3-го вересня що півтірка і п'ятниця.

з Гадікфальви

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з Гатни

до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

з Іцкан

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з Вами

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

з Карапчева

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, щоний кожної днини.

приходять до Чернівців

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1000
з Новоселів, Бояна, Садагури	—	1113	950	—	—

до Глібоки

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
--	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброді тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.

до Гадікфальви

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до Гатни

з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

до Іцкан

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до Вами

з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

до Карапчева

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знака поїзди мішані. Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркнутим минут.

В КОЖДІЙ РУСЬКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передилатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Проємо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймаючи з остерожністю лише етикетки зі знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

Пам'ятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках протів шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових зліт 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сеччас по пожежі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1170 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращі умови і видає поліси і квитанції в руській мові.

Зголошення о ухваленні агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З др укарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакция і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

3 життя нашої суспільности.

III.

П. Борковський тужить за часами перед новою ерою і радить завернути на давний шлях. Тоді, каже, ми робили культурну роботу і спускали ся лише на власні сили. Але поправді за тими часами нема найменшої причини тужити. Ми тоді робили культурну роботу, бо то було наше одиноке поле, на котрім могли робити, а не спускати ся на чужу поміч тому, бо тоді було нам зовсім неможливо оперувати чужими силами на нашу користь. Тоді не було великих політиків, бо не було великої політики. А саме около 1890-го року склала ся важна подія в нашій народі, що народовці виступили вперше на арену політичну. Сам виступ кожної партії на тій арені має то до себе, що носить в собі вже зародки розкладу і смерті. Партія починає числитися з обставинами, аби досягнути дещо, придумує на то відповідні до хвилі способи, котрі одним подобають ся, а другим ні; поважають вдоволені і невдоволені — і в результаті мусять настати розлом. (Се бачимо вже й на радикальній партії, відколи має своїх послів в раді державній: др. Яросевич пристає до соціал-демократів; др. Франко пише в Житю і Слові против соціал-демократів; а др. Окуневський ходить собі своїми манівцями.)

В той сам час около 1890 року наш давний поділ на партії національні став тратити своє значіння,

а виступили партії суспільні, з одного боку радикали, з другого боку клерикали-консерватисти. Не втаємничена в справу і не привчена політично маса взяла нараз участь велику участь в політиці, чи то посилаючи сотки адрес довіря п. Романчукові за нову еру, чи то протестуючи грімко против неї. Се був елементарний випадок і ми его вже не завернемо, ані самі на давний шлях не зійдемо. Се були тяжкі родини суспільних партій в нашій народі; се ми в той спосіб одягали свої партії в європейську одяжку. А раз оно стало ся, то вже й не відстане ся, як бачимо з ходу наших справ за ostatnich вісім літ. І нема причини бажати собі, аби в нас вернули ся давні часи і не було так, як в інших народів. Мають они свої різнородні соціальні партії, то мусимо мати і ми. Нехай наше духовенство і як протестує против Католицкого Союзу, оно скорше чи пізніше опинить ся в ній; бідний мужик туди не пристане, тільки до мужицької партії. Се зовсім природний об'яв і розвій. Витворює ся свідомість класова, отже мусять витворювати ся і партії класові. А там, де они творять ся, там без розтіч не обійти ся. Розтіч — се розділ. Рух суспільний розтікає ся кількома руслами — в тім нічо дивного і злого.

*

Інша річ, чому у нас є роз'ярене, чому ми дивимо ся вовками на себе. Одну причину того подає і сам п. Борковський, хоч односторонню. Він каже: По новій ері „одні пішли до ліса, другі до біса. Мало того:

ті, що пішли до біса, ходять крутими, тайними стежками; ніхто не знає гаразд, куди вони простують; через те ніхто їм не вірить, всякий дивить ся на них вовком. Вони-ж самі мають для тих невірних не слово щирого, дружного пояснення, котрим може би — хто знає! — і повернути їх могли до себе, а тільки неясні теорії, догмати і менторський глум. За тим вже йде і роз'ярене.“ — Се так піє ся на адресу п. Барвіньського, Руслана і кат. Союзу. А теорія, яку-б то придумали ті, що пішли до біса, а на яку п. Б. не годить ся, е та, що нарід може користати з рівноправности лише в міру своєї культурної сили.

І на тих, що пішла до біса і на згадану теорію, дивить ся п. Б. односторонню. Бо поправді, не лиш ті, що пішли до біса, але й ті, що пішли до ліса і цілу масу повели за собою, ходять часто крутими, тайними стежками; ніхто не знає гаразд, куди н. пр. простують консолидатори з Діла і Галичанина або чому п. Романчук не слухав ухвал Народної Ради. Ті люди не мають тепер ніякої провідної ідеї, мають лише жал до Поляків і правительства — і більш нічого. І вірити їм зовсім нема більшої причини, як тим, що „пішли до біса.“

А що-до згаданої теорії про рівноправність, то хоч право є для всіх, але нічого не зробиш з фактом, що кожний нарід о стільки користує з рівноправности, о скільки може. Говорити, що „не повинно бути ніяких перешкод“ — се проста утопія і більш нічого. Порівняне нашого

4)

Некультурна.

НОВЕЛЯ

Ольги Юсобилянської.

(Дальше.)

— Ходить, як година по людях! — каже Гаврісан, що не радо пускав мене від себе. — То тут, то там, не загірає місця нігде!

— Загірю місце там, де мені захоче ся, кому що до мене? — кажу.

— А як трафив зле?

— Не трафлю зле. Голови в бесагах не ношу, щоб не знала, що роблю. Не злюблю, верну назад.

— Уже ліпше брати Ілію (чабанська того)! — сварить Гаврісаніха. — Хоть парубок як медвідь тай здатний до всего, а то — бойко!

— Або я йду за него? — кажу їй. От — йду!

Гаврісан свлянув. — Тьфу! — каже — дівка здуріла.

— І не страшно тобі, мой?

— Чого? Світ Божий, а не его.

Не страшно мені. Чому не йти? гадаю собі.

Піду тай подивлю ся на дудяну*), і так ще там не була. Там сидить пан Куба. Може дасть другу люльку; а тютюну певно що дасть! А у него не лишу ся як не схочу. А він що хвиля питає: „Ідеш вже, Параско? Ходи, роботу покинув“.

І пішли ми.

Як минали ми гору, де пасли ся вівиї пана Куби тай Гаврісана, грав чабансько в трембіту. Грав таку тугу, що — ей Боже! Дивлю ся на гору — і не забуду его.

Стоїть медведиско з чорним патлатим волосем своїм — округ него вівиї білі і чорні дрібніють з трави... стоїть сам один тай плаче в трембіту... Грав, доки нас видів — а як зійшли з его очей — як погнав голосом почерез гори „у-х!“ аж в серцю відбило ся. Тільки і виділа я его.

— Що се? — питає Юрій, тай дивить ся боком.

— Се чабан за Параскою! — каже его товариш. — Злюбив єй.

— Чому-ж ти за него не пішла? — звернув ся відтак хутко до мене, а на Юрія жривить лицем.

— Банно вам? — кажу.

*) місце.

— Ящірко!...

— Не мала волі до него!

І йшли ми.

Я йшла за ними, як сліпий за видючим. Дімо.. они оба наперед, а я ззаду за ними. Слухаю, а они кажуть по волоски, аби я не розуміла, а я розуміла все — привчила ся з чабаном, лиш не зміла говорити, — кажуть: „Ведім єй верхами та вузнями, а не дорогою, щоб не втікла назад...“ А я підняла добре голову — тай стрілила округ себе очима. „Гай, гай!“ — погадала — я не сліпа, а ноги мої не паравалим. Не схочу лишити ся — найду собі спрятку! — І запам'ятала собі добре, куди мене вели...

В вечер прийшли ми до дудяни, і до одної хати. Тут розирочав ся з нами товариш і пішов далі. Юрій отвирає хату.

— Так ми не йдемо до пана Куби? — питаю.

— Чого до него? Ти гадаєш — каже він — я привів тебе для пана Куби? Я знаю, що він того хотів, але я не хочу. Найде собі другу наймичку, не жури ся!

— А мені що за него журити ся? — відповідав — тай лиш загадала люльку... був би дав! Відтак каже: „Тепер ми вже дома. Газдуй“

народу з голодною дитиною, котрій старі не хотять дати їсти, також нікого не переконає. Коли в політиці сентиментів нема а нарід ще дитина, то з дитиною ніхто не числить ся; коли-ж нарід не дитина жебруща, котра плаче: „дайте їсти!“ — а дозрілий мужчина, то ему радше годить ся сказати: „Іди, зароби собі!“ Так коли хто вмовляє в нарід, що ось то: „ти пожди, поки не буде ніяких перешкод, тобі все належить ся,“ — то тим нічого доброго не досягне. Провідники народні не сьміють такими теоріями обдурювати нарід!

*

Причини розярення в самім народі треба глядати в его величезній поверховності при осуді суспільних справ. Нарід не підготовлений до розуміння їх. Він без потреби і причини розярює ся. Згодившись на те, що партії мусять бути, ніхто не стане жадати, щоб всі були або урядовці, або опозиційники, або радикали. Для чого ту має бути розярене?

Хочуть опозиціоністи робити о власних силах: робіть! хто вас спиняє? З того лиш користь може бути, навіть для тих, що ходять до біса і не спускають ся на власні сили. Чого тут гнівати ся на тих, що шукають посторонної помочи? Найдуть они ту поміч і подадуть народови — добре! Не найдуть — чорт їх побери! Ми-ж робимо о власних силах! — Се-ж здоровий розум так радить — і тут нічого гнівати ся!

Так, — але здорового розуму у галицької руської інтелігенції не найти! Як завдала собіодно питане, чому А. і Б. і В. і Г. шукають посторонної помочи, коли їй то не подобає ся, так уже на иньні питання єї голови не стає. І на тамте не находит розумної відповіді і иньних питань не бачить. Всі, що здоровими очима дивлять ся на теперішній рух галицько-руської інтелігенції, описують его як хоровитий об'яв любовний, що звів до купи народо-

здорова! Варі їсти!“ І дав яєць і масла і молока.

— Не дїждеш ти сего, аби я тобі їсти варила! — гадаю собі, а відтак встала, розгорнула ся тай зварила.

При вечері нас лиш двоє. Далі ні живої душі, ні пса, ні kota, ні курки. — Їда мені в рот не йде — вєтдно мені так що... ей Боже!

Іла, а на него так як би й не дивила ся. При вечері каже він мені, що Бог вігадав пару!

Я мовчу. Най буде і так; що мені до того?

Відтак полегали спати.

Він казав, що трудний, а я — ну, що правда, тяжка тай довга була ся ніч для мене! Снула ся Гаврісаныха, що сварила заєдно: „на яєти ідеш“? А відтак чабан снів ся, що стояв самий на горі під лісом між вівцями білими і чорними, і плакав в трембіту... а потому що намагав ся отворити кулак тай давив до землі...

Рано мов не та встала.

Рано прийшов его брат і родина і кумнати — ціла кумпанія.

Его брат побачив мене і сказав лиш отсе слово: „Добре ти зробив, Юрій, що привів отсю дівчину!“ — Всі пречі обступили мене і нама-

ця з кацапом; у взаїмних обіймах они вже й самі себе забули.

І нічо дивного! Хто-ж та наша інтелігенція? Се люди по селах. У Москалів були осьвічені люди, що ходили в народ; а у нас ті осьвічені люди раді-нераді таки по селах між народом сидять. Село-ж своїми обставинами нищить всяку інтелігентну силу, як се доказують російські народники, (Енгельгарт, Осадчий) і як се ми бачимо на наших сьвященниках. Сьвященик не є свобідний чоловік; він передовсім господар, а потім сьвященик. Господарство — то его перша журба, а селяни — друга. Без осьвіченого товариства, без книжок, без театру, без образів, музики, без розумних розривок — він тратить зчасом до всего того розуміне, коли мав яке; остає ся ему одна часопись, що лучить его з культурним сьвітом, і має заступити ему все те, що має чоловік з великого міста на кождім кроці за дешеві гроші. Коли-ж та часопись ведена зле (бо нераз трудно вести добре, або таки з наміром видає ся єї з вузьким сьвітоглядом), то тоді виховує ся ціла громада людей з таким же самим вузьким сьвітоглядом. Тому то ми й приписуємо таке велике значіне часописам у нас і винуюмо їх за зле виховане публіки і за розярене.

Міської інтелігенції ми маємо за мало, щоб она могла рішати справи народні. — і звідси такі невідраді відносини. Заходить отже потреба виховувати сільську публіку інтелігентну. Але тут уже сходить справа на те, що маємо жадати від суспільного діятели і які доконче потрібні услїва для суспільної діяльності. На сї питання ми відповімо словами Н. Кареева з его книжки: „Мысли о сущности общественной деятельности.“ Іде о то, чого має ся жадати на приклад від пп. Романчука, Барвіньського і Яросевича, а що повинна сама суспільність дати, аби їх діяльність була успішна.

Не йде о то, як п. Б. думає, щоб

влязи їти за него. Одна газдиня, що таки добре знала ся з ним, не мовлячи до вас, прибрала в наміста і срібні дукачі на ший, в білісенький рушник, з кучерями на чолі, говорила раз по раз: „Іди за Юрія, будем жити як сестра.“

Я лиш сказала: „Без церкви не буду з ним жити!“ лиш то — а він вже за шалкою, тай до панотця пішов. Він пішов, а я хожу по хаті тай по надвірку — і гадаю: „Утїкати варе — чи їти за него? Гаврісан прийме, бо я в него права рука до товару, але там чабан... скаже погане слово — соромно буде, вєтдно... вже таки лишу ся. Тай чому і не лишити ся? Не з своєї голови прийшла я тут; се подїлка судяниць... Тай оно таки і не зле тут. Хата є, гроші є, корова є, а села дївочого нема!“

Так розгадувала я собі: тай пішла.

На весїля прилагодила все файно: мяса, цілого барана, голубців, ведро горівки, все, що треба, а сама пішла до сльобу. Ішла я до сльобу як по колїна в землю — чому? — не знаю.

Приходимо з сльобу а горшки порожні!

(Дальше буде).

полїтики позбутися (того Буковина ніколи не казала); — іде о то, як витворити такі відносини, щоб і з політики був хосен, бо тепер его занадто мало відповідно до зужитих на ню сил.

Пусті підозріння.

Хронїка пожарів збільшує ся в послїднім часі скоро. Спочатку надїйшла вість, що в Русько-Монастирі погорів жид-пахтир, котрий що року горить там, де бере поле в аренду. На се вказувала праса зовсім недвозначно. Тепер же надходять з руської часті краю вісти о пожарах, що настунають один по другім. І так погорів передовсім фільварок Мортка Корна у Веренчанці, потім фільварок Мерзовичів в Шубранці, стирти збіжа в Шининцях, де є пахтарем знов Мортко Корн; опісля збіже Лазара Пассанаса у Витилівці, а сеї неділі знов стирти збіжа Мортка Корна в Лужанах. Щось той Мортко Корн занадто часто горить...

З нагоди тих пожарів заговорили черновецька Gazeta Polska і Bukowinaer Post трохи обширїйше про сю справу. В дописи з села до Gaz. P. нині дописуватель таке: „Причиною тих пожарів є певно ненависть селян, затруднених у Мортка Корна. Они метять ся за свої уроєні чи не уроєні претенсії на товариствах обезпечені. Жалують ся они загально, що Мортко Корн не шанує ні сьвят, ні неділі. В сьвату оре і сїє в полі, а в неділю везе дерево, збіже, а в жинна сїони до фільварку з поля. То непошанованє сьвати і неділі, а протївно шанованє шабасу дразнить людей. Може би Мортко Корн пречїнь раз покинув се.“ А в новинці про найновїйший пожар в Лужанах додає редакция Gaz. P. від себе: „То хба якась заїсть і зависть хлонєка. Нарід деморалїзує ся і дичіє.“

Певно, коли такий Мортко Корн над'уживає селян при роботі, коли не пускає їх навіть в неділю і сьвато від роботи, то мусить нарід деморалїзувати ся. А чи то один такий Мортко Корн в нас є? Найдуть ся такі Корни і між християнськими дїдичами. Визискують его лихотерїяльне положенє тим, що не платять нієля справедливости, — навіть Gaz. P. признає, що є й „неуроєні претенсії“ у селян — не пускають селянина в неділю до церкви, аби послухав слова Божого, кривдять его на кождім кроці; а опісля, коли настунають страшні наслідки тих деморалїзуючих вчинків, тоді кричуть ся, даментує ся, що нарід адеморалїзований, що хлон дикий і завистний! Хто тут завинив? З доброго поводженя мужик не дичіє, тільки з нужди. Голодна бере з огни.

В зовсім відмінний спосіб вамагає ся пояснити сей факт Bukowinaer Post. Она наводить дословний переклад одного устуну з оповідання „Конституція сьватою“ з Праці, де горячий агїтатор грозить всамим несправедливим напам і панським поєїнакам; а за ті слова его опісля засуджують на кримїнал. І тому, що случайно перед якимсь часом в якійсь газетї стояли такі слова, тому нієля гадали Buk. Post зачинила та газета ті пожари... Ну, се що найменше дивна злогїка. Але лишім се на бої, а придивім ся сему ближше. Отже Buk. Post приписує „народовецькій“ Праці, а взагалю руским народонїям, що то они причинили ся до тих пожарів своїм „бунтованєм“. Значить, коли ми могли викликати такий грізний рух між рускими селянами, то ми мусимо мати на них чичалїй вплив. В тім іменно й єук. Доси ми від вільнян дїт читали в Bukowinaer Post, що народовці не мають ніякого, але таки зовсім ніякого впливу на руський нарід. Се твердила Post при кождій нагоді і не могла досить навчавити ся тим „фактом“. Нараз з нагоди тих пожарів приписує нам Post величезний вплив на нарід; виправді сей вплив виказує ся нієля гадки Post в дикім сьвітлі, але будь-що-будь вплив є. Відки-ж нараз набрали Post, а з нею Волохи такого пере-

конання? Не нам шукати за причиною сеї зміни, ми єї лише приймаємо до відомості і відтепер вже будемо знати, що в нашу силу вірять вже й Buk. Post і Волохи, котрих органом она є.

Інша знов річ, відки Buk. Post приходить до того, кидати на нас таку погану денунціацію. Ми не маємо причини, боронити ся перед таким поганим і зловим закидом. Коли ті пожари справді підкладані селянами, то чей жандарм-рия вислідить їх і они стануть перед судом. Там вияснить ся ціла справа і покаже ся чи денунціяції Buk. Post на нас мали хоч яку-такую підставу, — ми цілком спокійно можемо вижити таких розправ.

При тій нагоді ми довідали ся дві цікаві річі: по перше Gazeta Polska признала, що селяни мають й „неуроєні претенсії“ та що пахтары деморалізують нарід; а по друге Buk. Post вперше признала, що рускі народовці мають вплив на руский нарід, і то навіть дуже великий вплив. Праці вийшло ледви кілька номерів, а вже на Буковині фільварки горять... Гей, сьватила-б ся польско-жидівско-волошка праса з єї шуканем правди!

НОВИНИ.

Чернівці, дня 21. вересня 1897.

Про стан здоров'я Є. Ем. кардинала Сильвестра Сембратовича доносять зі Львова, що він в останніх трьох днях не поправив ся. Горячка виравді не змагає ся, але й не устає. В неділю сконстатовано, що праве легке терпляче та що запалене перенесло ся і на ліве. Сили опадають, а відживлене по так тяжкій операції поступає дуже звільна. Достойний пацієнт не має крінкого сну.

З бук. кр. ради шкільної. На засіданню з дня 14-го с. м. признано титул професорів учителям др. Данилові Веренці при черновецькій реальній школі, гімназійним учителям Вікторови Нусбавмови і Герасимови Булігові в Сучаві, Гиполитови Соїці в Радівцях, др. Поеффови Перкманови і Оттонови Маєрови в Чернівцях; признано п'ятилітні додатки: проф. Юстинови Цигулякови і А. Ільницькому при черновецькій реальній школі, др. Антонови Поляшкови і Ромуальдові Вурцерови при черновецькій гімназії — другий, гімн. проф. Іванови Бумбакови — четвертий; далі признано учителям гімнастики при уч. семінарії Францови Грідичови і учителям при школі вирав Николаєви Шкурганови та Николаєви Еремєєвичови четвертий п'ятилітний додаток; службові додатки дістали: мол. уч. Тит Бевка, мол. уч. Марія Бевка, мол. уч. Аспазія Понескул, мол. уч. Корнеліо Салабан в Чернівцях, уч. Партеній Гомовський в Южних — перший; надуч. Петро Пітей в Чернівцях, Густав Тріан в Карльсбергу і Михайло Кракалія у Василеві — третій; надуч. Николай Кушнірюк в Барбівцях, уч. Юрий Лунуленко в Зеленові і уч. Василь Турушанко в Слободзі-Паранчу — другий додаток службовий; справу викладової мови в Люді-Горечу і Рогожештах управильнено; громада Поляна-Мікулі дістала 300 зр. позички на будову нової школи; іменовано суплентами гімназійними Івана Телугу, Івана Купаренка і Николая Сносарюка, а то попередніх двох в Сучаві, а останнього при низній гімназії в Чернівцях; іменовано: тимчасову мол. уч. Бертю Броднер сталою мол. учителькою при 3-кл. школі в Босанчу, тим. уч. Юрія Мартинюка сталим учителем при 3-кл. школі в Нових Мамайцях, уч. Николая Кожокара з Карлати надучителем при 2-кл. школі в Поенах, уч. Івана Григорійчука з Малайнівців учителем при 1-кл. школі в Ростоках, уч. Дмитра Альботу надучителем при 3-кл. школі в Товтрах, уч. Лю Боїчука з Дорошівців учителем при 3-кл. школі в Товтрах, уч. Тодора Чарнецкого з Малайнівців учителем при 1-кл. школі в Хлівештах; уч. Емануїла Томорука з Репушинців перенесено з службових відгядів до 1-кл. школи в Чорнім Потюці; окрім того налагоджено ще деякі подрібніші справи.

Конкурс розписаний на посаду учителя при 1-кл. народній школі в Устю-Путілові з рускою викладовою мовою. Речинець для подань до 15-го жовтня с. р.

Низна ріллячна школа в Кіцмани. З днем 1-го жовтня входить в жите руска низна школа ріллячна, котру збудовано в Кіцмани коштом краю за суму 40.000 зр. Будова відповідає всім усілям новочасних стремлінь господарських. Заклад має, крім 30 моргів поля, школу для учеників з бурсою, помешкане для директора, салю викладову, столову, стайню, хлів, віршево уряджену гноївку, керницю і т. д. Школа буде мати живий і мертвий інвентар, щоби тим чином дати своїм вихованцям нагоду для вичучення господарки на всіх полях. Треба лише побоювати ся, щоби ціл не схиблено, бо ученики низших ріллячних шкіл в Галичині ідуть опісля звичайно на писарів і економів. Однак дивне се, що доси вписали ся до рускої ріллячної школи всего 6 учеників. Се дуже сумний обяв, тим більше сумний, що в такій же волоскій ріллячній школі в Радівцях є 18 учеників. Видко Волохи ліпше розуміють свій інтерес! Ми вже раз писали про єю школу і не могли повздержати ся від терпих сів докору протів наших селян. Справді, чому наші рускі селяни не вписують своїх дітей до тої рускої школи? Наука для поліпшеня селянської господарки дуже потрібна, бо наш селянин ще й доси не знає, як видобути з своєї землі більше і обильніші плоди; вигоди, які подає та школа враз зі своєю бурсою, такі, яких рідко коли можна стрінути. Є навіть цілком від оплати вільні місця в бурсі — чого-ж ще більше бажати?! Наші рускі селяни похопні до всяких ворожбниць і пророцтв, ідуть милами до мантий, але на хосенну річ дивлять ся цілком непотрібно кривим оком, і то на свою власну шкоду. Темнота і глухота — тай годі. Може би наші панотці навчили нарід о „зайкористях тої школи, замість проповідувати о шлях уніятах.“ Тут для них поле до попису; з нашої сторони можемо їх заперити, що будемо їх щирі старання підперати по своїм силам. Коби лише наші слова до пан-отців не минули безкористно!

Нові принципи при іспитах на учителях шкіл середніх. Wiener Zeitung оголосила розпоряджене міністерства просвіти з 30-го серпня с. р. дотично іспитів на учителях шкіл середніх. Розпоряджене містить в собі 28 артикулів, а обов'язує вже від теперішнього шкільного року. Ті кандидати однак, що вже зголосили ся до іспиту, або єго і зачали, підлягають еще розпорядженням з р. 1884. Розпорядження сесії вводять многі узакнення. До приступленя до іспиту вимагає ся 4 літа університетських студій, але кандидати можуть вже по укінченню сего семестру дістати домові письмевні праці і їх виготовляти. Т. зв. праця педагогічна відпадає, а одну з двох домових праць може заступити дисертація докторська або робота семінарська.

Не пустили. Др. Іван Франко хотів у власнім інтересі поїхати до Росії, тимчасом російські урядники не пустили єго за границю Австрії, заслоняючи ся якимсь секретним циркуляром, про котрий навіть російський консул у Львові не знав нічого.

Посол Таячківський доносить до N. fr. Presse, що він розійшов ся вже з пос. Яросевичем; що бажає автономії народів (рівноправності, висказаної в програмі більшості) і що буде підирати внесенє д-ра Ебенгоха, отже також одну точку з програми більшості. Готов ще стати „правительственным“.

Вистава худоби в Кіцмани. За ініціативою краєвого товариства культури відбула ся дня 16-го с. м. в Кіцмани переглядова вистава худоби. Преміовано 20 штук, роздано 300 зр. нагороди властителям худоби з доколичних сіл і уділено два почесні дияльони; один припав п. Млчехови з Оршівців, другий заравови дїбр в Ошихлібах. До згромаджених селян промовив по руски директор рускої ріллячної школи в Кіцмани, п. Жуковський, заохочуючи їх до годівлі худоби.

Збори годівців худоби відбули ся за ініціативою директора банку Фердинанда Маєра в понеділок під проводом носла д-ра Стефанови-

ча. Були на тих зборах також оба основателі недавно повставшої спілки для охорони торгівлі худобою в Галичині і на Буковині, інспектор Генне і пос. др. Веловейский. По довшій нараді вибрано комітет, котрий має вести цілу акцію.

Наша монархія. Шестий зошит ювілейного видавництва п. з. Наша Монархія особливо цікавий для Буковинців, бо в ній находимо дуже гарно виконані образки з нашої столиці і з краю. З Чернівців находимо в тім зошиті: університет, статую Австрії, православну катедру, костел Єзуїтів, резиденцію, ратуш і т. п. З краю находимо місто Сучаву, руїни сучавського замку, монастирі Драгомирна, Сучавиця і Путна і краєвид з гір. Пояснюючий текст до тих образків подав проф. др. Р. Кайндль — і треба признати, що в коротких начерках сказав все, що характеристичне і історично важне. Між иншим находимо на однім образку і наших Гуцулів. Ціле видавництво дуже гарне і надає ся дуже як настільна книжка. Замовляти єго найвигідніше в книгарни Пардінго, а купувати також найвигідніше зошитами по короні. Всіх зошитів буде 24.

Огні. Про огонь на фільварку Мортка Корна в Лужанах доносять, що згоріло 9 стирт збіжжя і одна кошниця з кукурудзами. Обезпечена шкода виносить 15.000 зр. — Вночі з понеділка на вівторок погорів пахтяр Кальман Гольдер в Остриці, а у вівторок згорів фільварок Пінкаса Ельтіса в Бухгаймі. Шкода виносить 15.000 зр. Чи й тут причинили ся до огню рускі народовці? От роблять жиди незай інтерес, тай більше нічого.

Андре в Сибірі? Урядовий російський „Вестник правительственный“ потверджує, що дня 15-го с. м. спостережено в селі Анци-Феровское баллон, і думають, що то був баллон Андре'го. Андре розпочав свою подорож баллоном дня 11-го липня на дуньскім острові коло Шніцберген. Отже баллон плаває, коли ще доси не вивав, вже більше як два місяці. В кругах воздухоплавців сумнівають ся, чи можна в баллоні удержати через так довгий час газ. Вільний баллон не може удержати ся у воздуху довше як п'ять днів, а баллон Андре'го міг лише один місяць удержати ся в воздуху. Тим ще зовсім не заперчує ся, що бачено в окрузі Сінсейска баллон. Але може се зовсім не є баллон Андре'го, лише того шведського воздухоплавця, що в серпні показав ся в полудневій Норвегії, а може се був один з тих баллонів, які тепер часто пускають російські війська. На тих не звернено уваги і тому здогадують ся о кождім баллоні, який лише покаже ся, що то баллон Андре'го. Др. Екгольм каже, що згаданий баллон, котрого бачено в Сибірі, не може бути Андре'го, бо з баллону втікає денно газу 50 куб. метрів, отже від часу відлету Андре'го мусіло з єго баллону втіти 3000 або й більше куб. метрів газу. Отже Андре'го певно вже десь злетів з гори на півночі. І тому нема що побоювати ся о єго долю, бо ми можемо донерва на весні дістати яку небудь невну вістку про него.

Нещасте на морі. З Фіюме дістаємо телеграфічну вістку, що там нині стало ся велике нещасте. Корабель Іка з Цервиниць в'їздив в пристань фіюмську, коли параз англійський корабель Тирія набіг на него і вдарив єго. Корабель Іка, на котрім їхало п'ятдесят осіб з Відня, Аграму і Будапешту, затонув, причім 35 осіб утонуло ся; 14 пасажерів і корабельну прислугу разом з капітаном виратовано. Причина нещастя незнана.

Сензаційний процес переведено минулого тижня перед судом присяжних в Сучаві протів 18-літнього гімназиста Маркуса Оксгорна. Оскаржене каже: Оксгорн прийшов вечером дня 14-го квітня с. р. до сучавського купця Саламона Вернера, саме, коли сей нерераховував гроші касові і вложив у свою кишеню. Вночі відразу чує, як Оксгорн єго душить. В обороні укучив Вернер Оксгорна в палець лівої руки, котрою злочинець заткав єму рот. Тоді Оксгорн витягнув бритву і хотів перетяти Вернерову шия, але сей заслонив ся рукою і одержав рану в рамя. Коли Вернер став кричати, Оксгорн втік. Прокуратура підсуває молодому гімназистови намір, обрабувати Вернера. Обжалований боро-

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
недільних і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Гадки о суспільній діяльності.

(Ідеальні жадання від суспільного діяча і доконче потрібні умови для суспільної діяльності).

I.

Наложити на себе якийсь моральний обов'язок — каже Кареев*) — може чоловік лише сам. Жадати від него, аби він наложив на себе якийсь обов'язок, можуть загальні звичаї, закони, опінія публична, але накинути йому пересвідчене, що той обов'язок справедливий і моральний, не можуть. Се пересвідчене мусить собі сам чоловік виробити. Як чоловік сам не повинен накидати другим свою думку і оправдувати се тим, що він так хоче, ему так подобає ся; так не можна і від него жадати, щоб він так а так поступав, бо того „жадає нарід (суспільність).“

Слова: „жадає нарід-суспільність“ можуть мати dvojake значіння, а де є двозначність, там можливі помилки, несправедливість і шкода. „Суспільність“ можна розуміти реально і ідеально. Суспільність, отей реальні люди, що я між ними живу, можуть жадати від мене чого-небудь, незгідного з моїм моральним почуттям і з моїм розумінням мого обов'язку, незгідного з тим, чого жадає від мене голос розуму і голос совісті. Пословиця вправді каже: „з вовками жити, по вовчому вийти,“ але в ній находимо радше оправдане,

*) Гляди: Мысли о сущности общественной деятельности. С. Петербург, 1895. Ст. 107 і дальші.

чому між вовками і невовки по вовчому вийють, а не пораду, аби так робити. Обичаї даної суспільності, сеї або тої верстви суспільності, людей одної або другої професії і партії можуть бути ще на низькій степені розвою і можуть дозволити на зовсім нечесні діла та жадати таких діл від чоловіка в інтересі держави, народу, партії і т. п. Возьмім приклад, що обичаї якогось народу (верстви, партії і т. д.) такі жостокі, що дозволяють затроювати криниць, ріки і потоки ворогів, аби они потруїли ся. Нарід може жадати того і від поодинокого чоловіка, а все-ж він не повинен на таке годити ся. Загал (нарід) може помиляти ся в тім, що користне а що шкідливе ему самому; тому й не має права накидати свою думку поодиноким людям або й карати їх за те, що не приймають тої думки. Так само і поодинокий чоловік хоч має право пересвідчувати загальне, але не має права жадати, аби прийняли его думку.

Чого то нераз реальна суспільність не жадає від своїх діячів і то нераз в ім'я добра загалу? Остаточною ціллю тих жадань може бути й справді добро загалу, але „нарід“ каже на приклад до того уживати неморальних способів. Очевидно, чесному і розумному чоловікові не трудно зміркувати, які способи найморальніші. Інший скаже, що треба слухати народу, бо „голос народу — то голос Бога!“ Ох, як небезпечно покликувати ся на ті готові формули мудрости, на ті готові рецепти поступовання! Розуміє ся, нарід боронить правди, коли жадає, аби ему було добре, аби всі були си-

ті, одіті і обуті, аби кождий мав добрий заробок, аби его не обиджали і не переслідували: все те гарно і справді того жадає „голос божий,“ але се гарне не тому, що того жадає нарід, а тому, що того жадає найвища правда, яка відзиває ся в розумі і в совісті чоловіка; той голос божий ми чуємо своїм серцем. Однак нарід нерозвитий, неосвічений, грубий, а тому — хоч би й не его вина була в тім — може й не розуміти, що потрібне для его власного добра, матеріального і морального, може бути і легковірним і несправедливо-жостоком. В такому випадку „голос божий“ стає гнівом і допустом божим. Реальний нарід не є ніщо непогрішиме і тому не має права накидати свою волю як закон. Ні один правдивий „приятель народу,“ що справді его любить, розуміє его потреби і працює в ім'я его добра, не зробить собі ідола з народу і не поклониться ему, поставивши его на місце найвищої правди, яку находимо в голосі розуму і совісті. Кождий приятель народу, зсилаючись на „народну волю,“ розуміє ту волю по своему, і чим ясніше він її розуміє, тим лучше то і для него самого і для народу. Але народна воля і народний інтерес, так як я їх розумію, то знов не є воля даного народу у всіх его, часто суперечних заявах, не є то, чого жадає суспільність (знову з масою класових і партійних суперечностей); народна воля і жадання суспільності суть тут чимсь ідеальним, а то моїми ідеальними бажаннями, а не якимсь реальними силами. І так коли ми зсилаєм ся на „голос народу, волю на-

5)

Некультурна.

НОВЕЛИ

Ольги Есоболянської.

(Дальше.)

Кумпанія все зйшла! тота, що дома лишилася, — зйшла, а може і покрала; Бог святий її знає. А я закотила рукави і справила другий обід, і аж тогди було все добре.

І прожила я з Юрієм сімнадцять років. Добрий був чоловік; не бив мене ніколи. Лиш остатні три роки було мені тяжко. Пив, а роботу ненавидів. Як спорно роботу, то спорно, а як ні, — то ні. Відтак номер. Отсю хатчину, що єї тепер маю, ми обоє запрацювали. Тай добре, що є.

Замовкла і витрясла попіл з люльки.

— Тепер ви так самі, Параско, — заговорила пані по довній мовчанні.

— Та сама. І здвигнула байдужно плечима.

— І не скучно вам, от так завжди самій сидіти?

— Не скучно. Роблю роботу, в хаті, по надвірку — курю — і не скучно мені ніколи.

Ей, де скучно! — додала так, як би собі глузувала з чогось.

— А в зимі?

— Тай в зимі так. Ходжу по дрова, приду, деру піре. Маю карти — ворожу... все в неділю по обіді ворожу: а нераз і в вечер, як є час.

— Хто вас навчив ворожити?

— Сама. Сиджу сама — тай гадаю про одно і друге: дещо каже мені сон, дещо вгадую сама з себе — і добре мені з тим. Коби не дрова, не знала би я, що біда; лиш за них мені тяжко. Гірко носити!

Она мала звихнену ногу і ходячи куляла.

— З чого у вас нога слаба, Параско?.. — спитала пані, розцікавлена оповіданням гуцулки.

Она зморщила на одну хвилину чоло:

— Та се той проклятий винен, — сказала не підносячи понурого погляду.

— Хто?

— Таке Малинин син і моя сестра...

— Та якже так, Параско?

— Та так.

— То розкажіть!

— Нема що слухати...

А відтак оповіла.

З її слів, сим разом скупо складаних, ви-

ходило, що жила з тим „Малинином сином,“ і любила его, хоть слово „любов“ не переходило єї уста. Єї сестра Текля хотіла молодого гарного волоха до себе притягнути і споганювала єї ріжними видумками. Старала ся приподобати ся ему, затагаючи его раз в раз до коршми, купувала горівки, давала гроший, забирала крядком его біле прати, ба навіть деколи і до дому почувати не пускала...

Дійшло до того, що змовили ся одного разу збавити єї життя, щоб засісти опісля в єї хаті та розгадувати ся! Він був бідний зарібник, а она також не мала хати. Наймала якусь драгтиву хатчину, заробляла, а що заробила, легко пропускала. Він, старей Малинин син, котра — що правда — добра була жінка, і дарувала їй карти, з котрих ворожить і до сегодні — змовив ся отже одного разу з Теклею; вислати єї, Параску, на другий світ. Після єї до „погага draculi“ коло пасовиска Шандру, щоб довідала ся, в котрих днях мелять там дурно, щоб відтак або він або она занесли там кукурудзу змолоти. Там мав дуже добрий млин бути, що молов в деяких днях для бідних дурно. Дороге туди мала бути лиха, і тому молов мельник вже і

*) Чортівський млин.

роду," то сей голос і волю не можна розуміти реально, що оєє то справді ті вічевики або ті збори хотять того а того, лише треба розуміти ідеально, що ми повинні бажати собі в імя справедливого розуміння суспільних інтересів. Сказати „нарід хоче“ — дуже легко, але діло не в словах, а в тім, щоби пізнати, чого нарід справді хоче, і розважити, чи то єму на користь вийде, чого він хоче, щоби відповідно до того робити і вчити єго, коли він хоче чогось нерозумного, неможливого, несправедливого і шкідливого, або не хоче розумного, можливого-справедливого і користного. В році 1814. французькі легітимісти запевняли, що нарід хоче повороту Бурбонів, а пригоди з літ 1815 і 1830. показали найліпше, що нарід зовсім не бажав собі Бурбонів на престолі. В епоху першої англійської революції говорило ся, що вся нація бажає собі республіки; а республіка існувала ледви 12 літ — і Англія вернула ся до старої конституції. В р. 1799. і в середині сего століття Франція (т. є. переважна більшість Французів) справді хотіла мати обох Наполеонів, що їй накидували ся на імператорів, але в обох випадках нарід бажав того, що противило ся єго інстинктивним інтересам. Так виходить з того таке, що суспільного діяча може обов'язувати не реальне, а ідеальне розуміння так званих суспільних жадань. І лише таке розуміння жадань суспільності (народу) в ідеальнім змислі відповідає реальним інтересам суспільності, котра, очевидно, не має привілею на непогрішність в розумінню того, що їй користне, а що шкідливе, що дасть ся досягнути, а що ні.

(Наші замітки.) Одною з найбільше улюблених фраз в нашій життєвій політичній є фраза про волю народу, про „голос народу, голос бо-

жий.“ Сю волю народу і сей голос божий ми чули на різних вічах, зборах і т. п. Провиною було у нас, коли хто сумнівався, чи та воля народу, чи сей голос народу завжди справедливий. Коли Буковина в році 1895-ім з нагоди віч порадила не брати їх так надто поважно, бо на них справді воля народу то була в найліпшій служачої волі комітету вічевого або якогось бесідника, то єї за то злихословили *Діло і Бук. Вільності*. Тимчасом вартість голосу народу ми пізнали найлучше тоді, коли він наперекір своїй вродженій неприхильності до Польків хвалив п. Романчука за нову еру, а відтак, зовсім небавом, за те саме других ганив і ганить. Ганить тому, бо хоче, аби всі були тої думки, що він; нарід хоче накинати і всім діячам суспільним свою думку, а коли декотрі з них єї не приймають, то розярює ся і думає, що все було би добре, як би не отсих кілька діячів, що „пішли до біса“ і єго не слухають.

Виходить з того, що нарід рад-нерад мусить згодити ся на те, що єго волю, єго голос будуть розуміти Романчуки, Барвінські, Франки і Стоцькі по євому, очевидно не маючи права накидати силою загадки свою думку, лише маючи право пересвідчувати загальну справедливість своїх поглядів. Але коли котрому з них не вдасть ся пересвідчити нарід, що він добре розуміє волю єго, то ще з того не виходить, що за народом правда а не за ним. І коли котрому з них удасть ся пересвідчити нарід, то ще з того не виходить, аби воля єго була справді волею народу, бо він може лише заграв на інстинктах і вкорінених думках народу. Тим то й не можна бути досить осторожним у нас з фразами: воля народу (навіть маємо товариства Народна воля, Народна рада і т. п.), голос народу, один єдиний заступник і провідник народу, розярене з причини тих, що „пішли до біса“ і т. п., бо всі ті фрази походять лише з нестійного пересвідчення, що воля моя то воля народу, або що воля народу — моя воля.

Голос руский в православній консисторії.

Вже більше чверть віку минуло, від коли в буковинській православній консисторії не чути руского голосу, бо від часу, коли засідав у ній бл. п. о. Василь Продан. Від тоді не найдете в

розпорядженнях консисторських, та мабуть і в єї протоколах нічого Русинам прихильного, нема і стрічки, що би свідчила, що консисторія знає і дбає також і про православних Русинів.

Виправді засідали там ще якийсь час два совітники-Русини, бл. п. оо. Коморошан і Ілєсевич, що ще й за часів митрополитів Бенделі й Блажевича мали голос і почували себе Русинами, але то було лиш доси, доки не засія на митрополитім престолі фанатичний румунізатор Морар. Сей тяжкий ворог всего, що руске, наказав обом совітникам-Русинам зречи ся пенсиків зносин з Русинами і вбій у них і ту одрубину руского почуття народного, яка в них тліла. Оба они стероризовані фанатизмом в цурпурі і єго фаланги замовкли, а Коморошан, вразливіша натура, замовк небавом на віки. Остав ся опісля один-одній Ілєсевич, котрий немов із волі Божої втратив слух, щоб і не чув до неба вопіючих криків, які заходівали Русинам вороги, що замість примірно служити Богови і церкві, радили тільки над тим, як би убити руский нарід морально. Кільканадцять років засідав в консисторії хіба тільки на показ, що-ото є там і Русин, отсей радник консисторський, глухий і німий на всі стони і плачі свого угнетеного народу, голосяючи певно нераз і несвідомо за драконькими мірами, які придумували румунізаторські інквізитори для заглади своєї рускої нації.

Використавши так немічного старика, доки єго ноги до канцелярії носити могли, випустила собі наша світла у всяких антирусних видумках консисторія помічного референта в особі „слабого“ й непослушного Русина катихиза Івановича, котрим вислугувала ся головни супроти всяких культурних змагань Русинів, як не можна ліпше, відсуваючи спенсероване Ілєсевича доки тільки могад. Перед роком мусіло оно на решті наступити, бо пок. сов. Ілєсевич заненав зовсім на здоров'я. Але й єго заступник кат. Іванович зложив реферат задля слабого здоров'я, а на єго місце покликано парох черновенського о. Ілєсевича, а тим часом виписано конкур на місце одного совітника. Перед місяцем усунуено парох Ілєсевича задля споріднення з двома совітниками, а як говорять люди, що знають ближче консисторію, задля того, що він не потакував на все, чого бажали Бежан і Kalinescul, котрі винайшли собі мабуть вигіднішого д-ра Saghin-я. Таким способом допровадив теперішній митрополит до того, що замість колишних

дурно, щоб люди в єго млин приходили. Від міста лежав щось чотири миль далеко, або може і далше...

І пішла она.

Ішла, як казав. Наперед дорогою, що тягла ся між красними лєвадами, пасовищами, веселими, зеленими як рай; відтак уже лихшою і вузною дорогою між горами. Ішла довго, — нігде ані хатини, нігде людського знаку — пустинною, а відтак... ну відтак і зайшла куди післав!

З гір, між котрими ішла сама-самієська, не злибавши і одної душі людської, вийшла нараз в ліс. І не був се ліс, як той, що покриває Магуру або Рунга, веселий, доступний — але такий як би єго засіяла сама рука Бога святаго — коли творила світ. Старий, густиий, як сито, а темний... єй Боже! Єго шум заливав воздух і голошний такий, що таки падай і моли ся, щоби що нечисте не вхопило. І нема ні дороги ні стежки, що вела би крізь той ліс, лише потік. Тим потоком мала она вайти аж до млина.

Іде тою водою.

В воді каміне велике, гостре, годі йти; вода рвуча, розпінена, а зимна! — переморожує до кости, ломить ноги! А виїде з неї, поступить краєм ліса кілька кроків, щоби завітати ся в ноги, бо сонце тут ніколи не доходить, то так і спінить назад у воду. Край ліса, де земля якась перемочена, виростає таке, що переросло і розум людський; а високе, а буйне, а сильне... а она боса!... ну!

Лежить дерево грубе — як пів хати — звалене Бог знає ким — хоч єго переступити, а оно під ногами тріє! і она паде в него по поясе... спорохнявіле! Старе, пережило своє, унало до землі, де розсипує ся нетикане; нетикане і сонячним промінєм...

Гей, гей, гей, що за дорога!! — але так ішла она; та най не каже як довго. Виходить з того ліса як з зимної ночі — і входить між дві височезні кам'яні стіни, що мов ждуть на яку людську думку, аби єї такі зараз здушити. Так близько стоять себе. Она одна, а може і ще така одна, як она, могли би поруч себе йти — більше ніхто. Вже як тут холодно... зима, тай годі! І як же-ж? В воді холод, над водою холод, сонце і звідси щезло... що се за нещастє? Чи она заблудила? Не зайшла, як було треба? Що за нечисте провадить єї?

Він казав, що дорога погана, але що відтак уже добре, нехай лиш іде, не затримує ся нігде... а вже в млині собі спочине тай переноче!

Коли йти, то йти. Лиха дорога не велике діло, лихої дороги їй і не страшно, лише тут страшно... але що вже робити? Вже най наступить конець. Она вже хоче йти до кінця, вже не має сунокю, аби побачила раз той млин. І чудно їй і скучно... ні не здивує нікого... навіть сліду людського... де, де вже сліду людського! Курила би, щоб на душі стало легше, бо і на душу укладає ся що раз більше якоєсь погано, але і

людьки не має. Падала з кілька разів, а джодька десь винала з занаски.

Гей, іде она, сарака, йде! Може прецінь сонце засвітить раз, новіє звидієсь якийсь теплом, она так перемерзла!.. Серед літа, серед липня перемерзла до кости — вірить се хто, чи ні?

Яка мара збудувала тут млин? Який хосен з него, і хто буде йти такою дорогою? Тут ні сальми, ні возом, ні возами, ні кіньми. Тут конець світа, а рай хіба дивним птахам та медведям... ні!

Світичила ся скалиста стіна.

Вийшла з них мов з брами. Вийшла, стапула — тай остовніла. Що перед нею? перед нею знов ліс. Той самий ліс, що єго минула, темний, широкий — розрослий на віки, а тихий! Ні, він заклятий, бо що се за шум літан у воздуху? Она-ж ніколи не чула такого сильного шуму, скільки і перейшла ліс, як тут. Данать, наливає ся в уха, гуло, а проте — тихо — єй Боже! Тишина душу витягає в себе... А з ліса вже десь недалеко... перед нею вгавають ся в гору... дві височезні скали... Рарєв!*)

*) Pietrele frumoase! коло Kiznadzonga.

двох совітників-Русинів нема вже навіть і помічного референта-Русина. Ба що гірше, конкурсу на місце совітника вже давно минуло, подання з кваліфікацією лежать вже далі від пів року у митрополита й не йдуть далі, коли тимчасом виставлене рівночасно на конкурс місце архипрєсвитера катедральної церкви не тільки зістало давно обсажене, але через смерть бл. п. архимандрита Филиповича навіть знов опорожнене.

Що-ж за причина зволіканню обсаження місця совітника консисторського? Ото митрополит, а властиво его spiritus regens, перекинув а проте й завзятий ворог Русинів, хотів би надати се місце чоловікові славному з виборчих агітацій і ще красшого життя приватного, а позаяк шанси сего нулія слабі, проте здержують предложене. Світлій консисторії зовсім не пилю, бо їй вигідніше ради та з послухними помічниками референтами та з ще послухнішими вотантами, котрих вибирає собі після внодобу зпоміж черновецьких священників-Волохів. Ось так то радить собі наша консисторія, на котрої чолі став митрополит Чуперкович, що рік тому мав стільки красних слів на устах, без Русинів але тим легше й завзятійше против Русинів. Сумно, що преосвященний владика так скоро забув на свої торжественні обітниця, а ще сумніше, що рад придивляе ся сему мовчли; а час би вже покласти край сій самоволі, котрої годі Русинам далі терпіти. Дуже помиляєсь хто, думає, що консисторія зложена доси із самих Русинів-перекиначів, буде доповнитись такими самими членами й не озове ся в ній більше ширий голос руский. Не доведати до того, щоб руский нарід мусів добути з своєї досить вже наболілої груди голос протесту, що заглушить нас своїм гомом.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 23. вересня 1897.

Важке для селянських синів. Після розпорядження міністерства війни з 22. липня 1895, відділ 2. ч. 4623. ті воляки, що скінчили з добрим успіхом різничу школу, на приклад таку, як у Кіпмани, і помагають родичам при господарстві або працюють на своїм господарстві, можуть відслуживши два роки дістати сталый урлоп (відпустку). Не будуть їх кликати на військову.

Хлопець на ланцуху. При улиці стрілецькій ч. 25 в Чернівцях Поган Міхель мав 15-літнього пасерба, котрого був і опікуном. Хлопець по матері дістає хату. Ту хату хотів Міхель загарбати собі і ужив до того варварського способу. Ланцух від керниці наложив хлопцеві на шию, замкнув ланцух на колодку, і прив'язав его в стайні. Два дні не дав ему нічого їсти — очевидно хотів его голодом заморити. Аж третього дня, і то вчера, удало ся хлопцеві відорвати ланцух від клопа, до котрого був прив'язаний, і він вибіг на улицу з великим криком: ратуйте, бо удушся. Було то вчера о 11. годині перед полуднем. Сотні людей обступили хлопця і відвели на поліцію, де прикликаний слюсар зняв хлопцеві тяжкий ланцух з шиї. Кров виступила з ран і хлопець зовсім опав з сил. Против нежданого вітчим виступив прокураторія з оскарженням.

Цісарські тоасти. Як звісно, цісар німецький був перед кількома днями на маневрах в Угорщині коло Тотіа а потім на довах. З довів заїхав німецький цісар до Будапешту, де Маляри привітали его дуже величаво. Там також привітав німецького цісара і наш цісар у своїм замку. Передвчєра був у замку двірський обід. Підчас обіду виголосив цісар Франц Йосиф такий тоасти в руки цісара Вільгельма: „Велими урадованому відвідуваннями, якими В. Цс. Милість зволіли мене почитати, мило мені висказати особливе вдволене з того, що вітаю В. Ц. Милість в мойй угорській столиці і резиденції. Вітаю у В. Ц. Милости вірного привіда і союзника, витревалого співробітника над великим ділом мира, котрому наші найліпші сили, коби все були посвячені. Перебєвідчений о однодушності чувств,

які правлять нами в виповненню тої високої задачі, що на поводжене В. Ц. Милости з окликом: С. Ц. Милість цісар Вільгельм най жие!

Цісар Вільгельм відповів: З чувством найглубшої вдячності приймаю так сердечні слова привітання, висказані В. Ц. Милостию. Завдяки запрошенню В. Ц. Милости, міг я відвідати то величаве місто, котрого світле принате мене просто оголошило. З заінтересованем слїдимо дома перебіг історії лицарського угорського народу, котрого любов вітчизни стала притчею, котрий в своїй минувшій боротьбі, не вагував ся ніколи посвятити своєї крові в обороні хреста. Назвища як Зріній і Сигет, ще нині викликають живіше бите серця у кожного німецького молодця. З подивом товаришили ми тисячлітньому ювілеєви, який святкував угорський нарід з зумляючою величавістю, зібраний довкола свого улюбленого короля. Величаві пам'ятники свідчать о артистичній владі Угорів, а зломане запор Зеліних воріт отворило нові дороги для торговлі і комунікації і зачислило Угорів до родини великих, цивілізованих народів. — Найбільше вражінє в часі мого побуту в Угорщині, а особливо в прийнятю мене в Будапешті, зробило на мене одушевляє привязанє Угорів до достойної особи В. Ц. Милости. Не лише тут, але в цілій Європі, а особливо у мого народу, горить то само чувство одушевляє для В. Ц. Милости, до котрого і я осямілю ся признати, глядячи на В. Цс. Милість, як син на приятеля мого батька. Завдяки мудрости Вашій Цісарській Милости, стоїть наш союз сильно нерозривний, для добра наших народів, а захоче вже від давня і захоче на дальше мир в Європі. Одушевляє привязанє до В. Ц. Милости — я певний того — горить і нині в серцях синів Ариада, так само як і тоді, коли кликали до великої попереднички В. Ц. Милости: *proge nostro!* Висказуючи ті чувства, хочемо могли вложити все, що для В. Ц. Милости чуствуємо і що гадаємо в оклик, котрий кожний Угор аж до посліднього відиху буде повторяти: *Eljen Kitaly!*

По промові цісара Вільгельма заграла музика гимн німецький, а оба монархи подали собі руки. Тоасти німецького цісара викликав в Будапешті величезне вражінє і одушевляє.

Пташачі пера на женських канелюхах. Кілько то та мода коштує жінок, то найлучше можуть знати ті, котрих Пая-Біг поблагословив жінокою. От хоть би пошнє тих канелюхів. Вийдем на місто в свобідний день від роботи і поглянем на прохажих жінок, то по просту перестрашити ся можна. Канелюхи як крисані а на них різного рода пера і цвітні яскраві, повно там всякої веселіччя. Та хоть би купили раз один канелюх і він вистарчив би на довгий час, то би ще пів бід, а то що пару місяців то инша мода. Раз канелюх підтертий з переду, другий раз з задю, раз без цвітів лише украшений цілим крилом птаха, иншим разом з боків поцідираний і т. д. От мода! А американське право і против ті моди винайшло якийсь малий парграф. В державі Massachusetts вийшло розпорядженє, забороняюче носити на канелюхах пера птахів а рівнож карає ся і тих, котрі для тої цілі убивають птахів. Розуміє ся що жінки і моднярки страшно обурені на таке розпорядженє. Чим же-ж тепер вбирати канелюхи? Дуже добру пораду дає одна часопись, що би до канелюхів замість пташачих пер присплювати малі миши або вивірчі хвости.

Чисте нещастє з жидами. Коли ті стануть говорити про рускі справи! Коби хоч один з другим навчив ся читати по руски і справді читав рускі газети, знав докладно, що в них стоїть, то ми не дивувались би, що шукають собі напасти. А то ніхто з них, ані редактор *Buk. Post*, ані *Buk. Rundschau*, ані *Buk. Nachrichten* — ніхто з них не читає руских газет, а смарують нестворені річи на Русинів. Тепер згорів знов один фільварок, пахтара Янєля Поля в Молоді, — разом згоріло доси вісім чи дев'ять фільварків — і вже *Nachrichten, Post* і *Rundschau* бють у всі дзвони на тревогу та накликають поліцію на Русинів. І всі ті жидки дали би собі пейси втяти за то, що справді редакция „Прав“ від себе захоочувала селян

до підпалювання фільварків. Ніхто з них оповідання „Конституція сватом“ не читав і не знає; ніхто з них не бере на розум, що в кожній газеті в оповіданнях можна найти слова якого героя, зовсім незгідні з напрямком газети, і ніхто таких слів не приписує редакції, — а ту жидова дре на собі волосє, дивує ся, що щось таке могло бути в газеті, що сего не сконфісковано і т. д. Такого перфідного поступованя вже абсолютно за багато. Се мусить і найхолоднійшого Русина обурити. Або вчіть ся ви, Мошки і Гершки, по руски і читайте самі рускі газети та не слухайте того, що собаки брешуть, або — мовчіть! Замість розвідати докладно причини пожеарів, жиди самі на себе накликають судний день... Адже сама елементарна справедливість каже, не кидати на нас підозрін, поки жандармерія і прокураторія не доказали, що можна так нас напастувати.

І не веди нас во іскушеніє — сказав собі в Коломні судия присяганий Фердинанд Гефнер, швець. Підчас розправи против Хайма Френкля, обжалованого о обманьство, Гефнер вийшовши з лави перед трибунал, зложив на руки предсідателя радника Буцацкого, 20 зр. і сказав: „Се ті гроші, якими хотіли мене перекупити.“ Безпроволочно списано протокол і з одної розправи зробити ся дві, бо й покровителі Френкля підуть до вазини, за те, щоби не підкуплювали чесних судий присяглих.

Вкладки і складки. В часі від 2. до 10. вересня зложили вклади на наш Народний Дім сі пані і панове: В. Турушанко 5 зр., П. Войновський, І. Велигорський, І. Бажанський, І. Терлецький, І. Циганюк, Д. Евстафєвич, Зибачинський, Ольга Зибачинська, Д. Маричук, М. Кракалія і Т. Козак по 2 зр., надучитель Ярошинський 25 зр., І. Прокопович і Параска Прокопович по 2-50, М. Сирогук 4 зр., Хшонетовська 1 зр. о. Георгій Бадзешкул 2 зр. 50 кр. — **Складки** на бурсу: П. Дутчак, Урбанський, Рожанський і Семенюк разом 3 зр. 60 кр., складка на комерсі по концерті 63 зр. 4 кр., часть доходу з концерту 48 зр., складка у п. Кракалі (Агриція Жуковська) 1 зр. 80 кр., Н. 10 кр., черновецька громада 6 зр., Т. Козак 1 зр. — Пая Петро Войновський, надучитель в Юрківцях, і п. К. Паньківський зі Львова подарували для бібліотеки бурси по кілька учебників. — На друкарню зложив о. Г. Бадзешкул з Дихтинця 2 зр. 50 кр. — Всім добродіям щира подяка.

Дрібні вісти. Здоровле кардинала Сембратовича поправляє ся. — Руский театр перебуває тепер в Станіславові і в суботу 25-го вересня виставить комедию Франка „Учитель“ на дохід станіславівської Шкільної помочи. — Молитвенники Просвіти розходять ся так, що сего року Просвіта знов друкує 4000 молитвенників для жєнщин, а 6000 для молодіжи. — Стипендію ім. Шевченка надала Просвіта малярєви М. Івасюкови. — На ринку в Чернівцях стане величава керниця, котру рада міська рішила назвати керницею Кохановського, бурмістра міста. — Від 5-го жовтня буде в Чернівцях урядувати нова почта для передмість Монастирська і Рош.

— Чого ти, чоловіче, все жінку беш, та ліпше бись єї добрими словами покарав!

— Панотче! Ви не знаєте моєї жінки, я в ню вже і молитвенником в голову кидав, такої нічо не помагає, уперта з роду!

Телеграми „Буковини“.

3 дня 23-го вересня 1897 року.

Відень. (1-е засіданє ради державної). Сала і галерія переповнені послами і публікою. На запрошенє Бадєного перебрав о. Цуркан, яко найстарший віком посол президию. Він промовив коротко до послів і скінчив свою бесіду одушевленим окликом в честь цісара, котре послі повторили трикратно. Відтак візав Цуркан палату до вибору президиї.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отці

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulnach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені ділові протоколи та охрідки до
каталогів і книжечок.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
пожалує. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за реперацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обедуку Вас по братньому

з поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
льончій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
антиках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з остерожністю лише флаш-
ки зі знамем знаком охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.
Антика Ріхтера під золотим левом у Празі.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ І ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-руського народу,

зладжена д-ром Гр. Іваницем, казнач. товариством
„Просвіта“, а виконана в літографічній закладі
Андрія Андрійчука у Львові

Книгарська ціна карти, накле-
ної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
а для членів „Просвіти“ і передплатників
„Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пе-
ресилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
чимскорше!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатин, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Вояна, Но- воєл. ці	645	430	—	—	—

З **Глібоки**

до Карапчава, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що п'ятірка і в'ятниця.

З **Гадікфальви**

до Радивів	610	1003	228	612	805
----------------------	-----	------	-----	-----	-----

З **Гатин**

до Качики, Іурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

З **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

З **Вами**

до Рує-Молдавиць	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавиць.

З **Карапчава**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, п'ятниці кожної днини.

ПРИХОДЯТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ин, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000
з Новоселиць, Вояна, Са- дагури	—	1113	950	—	—

ДО **Глібоки**

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчава	635	1037	800	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапча тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

ДО **Гадікфальви**

з Радивів	542	855	115	550	747
---------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО **Гатин**

з Кімполонгу, Вами, Іура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

ДО **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

ДО **Вами**

з Рує-Молдавиць	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати мож-на на станціях Вами, Драгоші і обох Молдавиць.

ДО **Карапчава**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.

□ поїзди поспішні; * поїзди особні; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський їде в 46 хвилин пізнійше
від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечором до 6 год. 59 хв. рано і означує ся підчеркну-
тим мінут.

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!

„Дністер“ товариство взаїмних обезпечень у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекраційне, обезпечає будинки, скот, госпо-
дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно
в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї
дійльности. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31-го грудня
1896 виносить: фонд основний 50.000 зр.,
фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 від-
шкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“,
підля всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристнійші умови і видає поїзди і квити в руским
явній.

Зголошення о уділенє агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Поручаємо

Новозаложену руску торговлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, улица паньска ч. 35.

У Власюка дістанете всі товари,
які потребує Ваш дім: житну, пшеничну
і кукурудзяну муку, риж, крупи, хліб,
булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До
церкви свічів, великі і малі; віск
і кадило. — Дістанете крохмаль, мило
і фарбку. Перець, гвоздики, цинамон,
імбір, шафран і бобки. Оселедці, мо-
скалі, оливу і олет. Вино, горінку і
рум. Чоколаду, цукорки, медівники і
прочє і пр.

У Власюка є коміната до сні-
дань, свіжі і здорові перекуски і не
фальшовані напійки.

Маємо надію, що всі Русини що
купують у Чернівцях товар не підуть
більше ні до жида ні до німця лиш до
Русина Власюка. Свій своєму повинен
помагати.

Як не хочете, щоб Вас обшахру-
вали на шій, вазі і товарі, як хочете
добре і дешево купити, ідїть до Тор-
говлі Ігнатія Власюка!

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Гадки о суспільній діяльності.

(Ідеальні жадання від суспільного діяча і доконче потрібні умови для суспільної діяльності).

II.

В своїх заявах суспільний діятель не може зсилати ся на чюю небудь волю, бо его жадання (розуміє ся, в моральнім змісті) повинні ґрунтуватися на ідеї. Не маючи на то повновласти, годі говорити н. пр. від імені народу; можна говорити лише в імя народу. Говорити від імені народу, значило би, що того або сего жадає воля народу, котра може помиляти ся; тимчасом говорити в імя народу значить говорити в імя ідеї народного добра, а ся ідея безумовно гарна. Так і релігійний чоловік лише тогди не призиває „всєу“ імені Бога, коли жадаючи чогось іменем Бога, говорить не від імені Бога, представителем котрого себе вважає, а в імя Бога, як висшого ідеалу правди. В суспільних ділах не можна зсилати ся ні на свою, ні на чужу волю, бо де воля, там можлива і самоволя, а де самоволя, там можлива й неправда. „Так я хочу, sic volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas (я так хочу, так і приказую, нехай моя воля буде приказом), car tel est notre bon plaisir (бо нам так подобає ся) — все те — формули волі, що бачать оправданє своїх жадань у своїх власних бажаннях, і в нічім більше. Упертий догматизм каже: „Я так думаю“ і не хоче чути ніяких доказів критики. Фанатизм то догматизм чути, деспотизм то

догматизм волі. Лише деспот може відкрито зсилати ся на свою волю, як на послідну рацию своїх жадань. Фанатик також завжди деспот, однак він бачить в собі лише оруде чужої волі, приписуючи жадання своєї волі Божеству або боготвореній „державі, суспільності, народови.“ Фанатик-інквізитор думав, що він творить волю божу; фанатик-якобинець рубав голови, думаючи, що того жадає народна воля. Всякий деспотизм і фанатизм походить з пересвідчення, що моя воля має ніби-то абсолютне право на непогрішність або що я знаю чюю непогрішиму волю.

В таких догматизмі виховує ся дру- гими і виправляє ся дуже часто сам ум чоловіка, що після свого чуття і своєї волі може й не бути ні фанатиком ні деспотом. То дїє ся тоді, коли чоловіка приучують — або він сам привикає — уважати себе і своїх однодумців одиними правдивими речниками суспільності або народу і в ро- ді таких говорити від їх імені, жадати по їх волі. Не-фанатики і не-деспоти по своїй вдачі, можуть лише з привички, на основі догматичного мислення, виступати й так, що не один фанатик або деспот міг би у них повчити ся, — і такою дорогою на- слїдовання фанатизм і деспотизм запанову- ють над цілими групами суспільності. Яко- бинці лише себе вважали „патріотами“ і називали інцивізмом (необивательством) вся- ку незгоду з їх теоріями, фанатично не- навидячи кожного, хто не був „патріотом“ і деспотично приказуючи всім бути лиш та- кими „патріотами“ як они. У нас — ка- же Карєєв — також немало прикладів на-

дуживаня сего слова: всі, що не так ду- мають, як ми, не патріоти.

З тим лучать ся звичайно і такі фаль- шиві, неморальні і шкідливі обяви, як за- розуміість, самохвальба, котрі можуть опа- нувати і цілу громаду. Такий н. пр. шові- нізм або фальшивий національний патрі- отизм: „ми найсильніші зі всіх,“ „шап- ками всіх закинемо“ і т. п. Любов до ві- тчини (народу) — велика і свята любов, однак она жадає, щоби ми знали свою віт- чину, свій нарід, зі всіми его недостачами, потребуючими направи, і знали, що люби- ти вітчину (нарід) не значить безнастанно сьпівати „Грім побіди роздавай ся!“ Тим- часом багато, дуже багато людей не вва- жає потрібним знати свій нарід, тому, що любить его не так, як треба, а лише з несьвідомого наслїдовання других і з вкорі- ненної потім привички. Они, може бути, й не фанатики і не деспоти, але їх гарні чу- ття і добра воля лише в злий бік поверне- ні догматизмом малорозвитого ума; їх мож- на виратувати, научивши їх. Чути від ко- го би то не було зарозумілу самохвальбу дуже не мило — чи то від чужих чи від своїх — все одно, коли-б н. пр. хто не- будь став говорити, що ми ніби-то перший нарід на сьвітї, найкористнійша частина суспільності, найрозумнійша і найчеснійша партия, найліпша частина молодіжи і т. п. Коли-б се навіть в кождім поодинокім ви- падку і було правдою, то диним ми то дру- гим, щоби нас хвалили та нагороджували; але-ж ми самі можемо й помиляти ся, а коли відносити ся взагалї критично до яко- го небудь народу, до якої небудь суспіль-

6)

Некультурна.

НОВЕЛЯ

Ольги Ксобилянської.

(Далше.)

Стоїть і дивить ся.

Видить: верхи, скали позолочені, саме те- пер заходить сонце, над лісом уже ніч звисає — більше нічо: хіба знов ліс... Єї душу щось за- тмило і розяснило, мов прошибла єї лиха бли- скавиця, а в серце пірило ножем... се є чортів- ский млин, се є г о шум заливає воздух як меле!...

Зойкнула.

Здурив єї. Вислав єуди, щоби заблудила, голову зломив, щоб єї дикий звір пірвав, або щоб єї сам нечистий вхонив... мой, мой, мой!

В ній розгуляла ся злість і розперла душу, і она майже не пам'ятала себе. Де він, щоб его убила? розтріскала до онтої скали на порох, а итахи, що он плавають, вибрали очі? отсими своїми руками вбила, задавила би, як гадю- ку... і як стояла коло старої обемистої смере- ки, так і вдарила своєю головою до неї. Най она згинє, най зараз згинє, коли вже на таке зій-

шло!... — Відтак обглянула ся. І не знала, чи йї в очах сьвіт потемнів, чи се вже ніч спадала. Ніч спадала...

...Ей Боже!

І прокляла она его тут. І в добру годину прокляла она его: сам Бог чи нечисті вложили йї той прокляти в губи, бо він достиг его. При- тиснула руки до голови, аби не здуріла, або мо- же вже здуріла! І знає і не знає, що з нею дїє ся. Що тепер робити? Ночувати тут, чи йти далі? Она вже знає, що млина нема тут жадного, і що те все, що бачить і чує, є той „чортівський млин“!

А ночувати а йти — все одно. Смерть тут і там. Як ночувати в тім пекаї, де чорти в дню- ну мелять? Волося стзе йї нараз дубом... наста- не північ і она без сьвічки умре! ох, як йї тяж- ко! У грудях мов кров накинїла; накинїла не- бога з злости, жалю і страху. Округ неї темні, і спадає щось як хмара: страшно так... з ліса лише сама чернь... смерть.

Але як уже має бути, так най буде! Вже ліпше назад вертати. Як має перед собою ще дні і години, перебуде все. Доси мала она за- вейди щастє. Може не повнїє єї і тепер! Єї ноги зболїли: сама майже тремтить з холоду, і огріває єї хіба жадова вбїти его, — а тепер

знов у воду! Коби хоть місяць засьвітив, але чи побачить она его між тими кам'яними стїна- ми, між котрі назад увійде?...

Як перейшла стїни, місяць уже сьвітив. Она-ж зпоміж стїн знову в ліс. Було лачно в день іти, а в ночі — най не каже!

І знов іде водою; іде на сїно. Місця, ко- трі обминала за дня, — тепер для неї однакові. Знає лиш, що йдучи водою не зблудить, і що йї легше на душі, коли чує єї булькіт. Часом прокраде ся місячне сьвітло крізь тїла — а оно таке густе, як сїтка — померехотить на воді — і тільки і блиску. Тоді побачить, що лізе саме на гострий камінь, котрий жде, мов туман, щоби вдарила ся в него, але що йї вже ноги! не чує їх вже. Обтовкла їх так, що як би в днину, то може би і побачила, як єї кров закра- сила воду.

Відтак знов падала по пояє в спорохнявілі дерева. Роздерла собі руку, є ще от тут знак, а як видобувала ся з одного, то по єї руці про- ховзнуло ся блискавкою щось вогке, холодне, що й тепер нею страєє.

Лиш одного она собі не пригадає — інша як без пам'яті — чи шумів ліс? І чи так само, як за скалистю брамою? Відай що ні. І она собі вираховала, що як вийде з сего страшного

ности, партії, громадї молодіжні, — то все і всюди найдемо дещо таке, що нам відхоже ся їм западто „кадити.“ Так коли ми порівнаємо і себе з другими, то наша оцінка себе не все мусить бути вірна. Зарозумілість а певність себе то не те саме. Певність себе може ґрунтуватися на докладнім знанню своїх прикмет і сил, а до зарозумілості, до самохвальби сего не потрібно. Годї виправді винуватити цілі народи і групи суспільності за зарозумілість і самохвальбу їх членів, але на кожний випадок ті люди не є окрасою ні народів, ні партій. І чим більше в них таких людей, тим гірше.

Така зарозумілість може мати і дуже шкідливі та несправедливі практичні наслідки. Навіть і без загорілости, що граничить нераз з божевільем, але — як то кажуть — при здоровім умі і пам'яті, можна себе уважати чимсь таким, чим зовсім нема підстави себе уважати. Говорити і робити чоловікові і цілій н. пр. партії можна лише від свого імені, коли вони не мають повновласти так або інакше говорити в імені кого другого: від цілого народу, від держави, від тих або сих груп суспільності, від даних місцевостей і т. п. Віддільний член партії без повновласти своїх товаришів, не може говорити і робити в імені всієї партії; інакше він буде самозванцем. Ціла партія, що говорить і робить за цілу суспільність або за якусь її часть, не маючи на то повновласти, буде також самозванцем. То значить, що коли нема повновласти, то не можна казати другим, що та повновласть є. Ну! Коли тобі ніхто не поручив від его імені говорити і робити, то ти говори лиш від себе і пам'ятай між иньшим і на то, що можна давати добру раду і тим, що тебе о раду не питають, і противно можна на чинюсь просьбу давати раду, але злу. Повновласть

дає чоловікові тільки одне право, говорити і робити від імені тих, що дали єї, — та кілько-ж то разів повновластники обманювали довіріє своїх клієнтів і виборців і кілько то разів вони поступали собі зле в користь своїх вірників або таки з їх поручення! Виходить з того таке, що хоч хтось і має повновласть від когось, то се ще не доказ, аби его поступки були добрі. Коли б суспільність стала жадати від кожної особи, виступаючої в ролі мораліста, публіциста або практичного діятеля на суспільній арені, щоби він показав повновласть від якого уряду, товариства, верстви, професії, партії і т. п., то не були би можливі ні пророки, ні реформатори, ні народні провідники, ні взагалі люди, виступаючі, як індивідуальні личности. Їх повновласть в їх умі і в їх знанні, в їх таланті і в їх силах, в їх енергії і їх ділах, хоч суспільність і тяжко терпить, коли помиляє ся в оцінці ума, знання, таланту, сил, енергії і подвигів своїх героїв. Одвічальність таких людей — дуже велика, бо вони не ділять єї з ніякою партією, поки самі собі не сотворять партії.

(Наші замітки). Говорити і робити від імені цілого народу у Русинів в моді. З'їде ся нятдесять священиків і основууть для виборів „всенародний або краєвий“ комітет змаляючи відтак в нарід, що їх воля то его воля. Тимчасом даване у нас повновласть від імені народу а навіть партії не є так управильнене, щоби справді можна сміло сказати, що ось то сей комітет або виділ політичного товариства має право говорити від імені народу або навіть партії. В одних радикалів ся справа сак-так управильнена; але в иньших партіях ні. Таким чином всі поклички поодиноких людей, виділів або комітетів на волю всего народу або навіть партії в нас звичайно безвідставні. В нас люди самі накидають народови або партії свою волю і кажуть їм думати, що то їх воля. І вже

декотрі діячі суспільні, чи то поодинокі чи гуртом, так привчили суспільність, що та без ніякої критики з фанатизмом повторяє фрази о „одиноких“ заступниках своїх. З привички, з догматичного мислення а не з розуміння річи, походить у нас та правдива пошесть яковінська, що одних уважає ся патріотами, а других ні. „Романчук патріот, а Барвінський ні“; всі-же повинні бути такі патріоти, як Романчук, бо лише він і ми з ним розуміємо справу, любимо нарід і знаємо, що ему потрібно“. Подібний догматизм бачимо і в москвофілів, а по часті і в радикалів, хоч ті настільки тв-резі, що контролюють свої думки і поступки бодай раз в рік на зборах, а й зі своїми провідниками не обходять ся, як з непогрішними людьми.

Через те, що у нас всякий провід партії і газети партійної просто не допускають у себе другої думки і не дають єї під розвагу партії, а ті партії задля неспроможности матеріальної держуть лише свої партійні газети і не мають ніякої контролі над подаваними їм думками, — з привички, можна сказати, витворив ся у нас і фанатизм партійний, котрий за собою веде роз'ярене. Зарозумілість партії каже їй уважати себе найліпшою і тому карає всіх, що не суть „патріотами“ на єї лад. Тимчасом як би була вирозумілість, що всіх же і не можна і не потрібно брати під один стрихулець, що можна бути патріотом і не на лад Романчука, то не було би й роз'ярення між нами.

А як ми любимо свій нарід? Дуже багато познать є на те, що ми іменно не любимо его так, як гребя. Ми любимо его несвідомо, з наслідками, не знаючи его і не бажаючи навіть знати его недосконалости, бо найбільше не люблять Русини слухати того, коли їм скаже ся, що ось в тім і в тім вони самі винні. Ц. Борковський обурює ся, що часом повинна собі руска нація заслывати: „ніхто не винен, сама я,“ а так обурює ся і багато иньших. Критичні вельмих правительств, Польків і т. п. ми посв'ячуємо невміру більше місця і часу, як критиці свого власного народу. Тому то в нас москвофіли „також Русини“ і з ними можна іти рука в руку; тому в нас селяни і божі і св'яті і в нічім невинні; тому в нас духовенство ніде було і є „патріотичне,“ не не голосно патріотичне, то бодай тихо, (так що его аж западто часто зовсім не чути і робити его не видно); тому ми всі разом, крім декого, і чесні

ліса, настане північ. Тоді або загине, або буде жити. Не обгадала ся: їй здавало ся, що несе щось страшне тяжке на плечах і що єї туй-туй щось до сміху заскобоче. А може й несе та що — чи она знає?

Де дерева рідшали і саме близько над водою, тиснуло ся щось з ліса; прозорі білі страхонуди. Виростали з земаї і розлазили ся в тизю. Вони тиснули ся на єї груди, щоб єї задавити, але як она лиш то зм'якувала, валила в то кулаками і їй ставало легше...

Коли виходила з ліса — не дай Боже нікому дожити такого — і обглянула ся у перше в его глибини, заскоботало єї щось так міцно, що она зареготала ся в голос, ні-що аж рикнула. І дав Бог св'ятий так, що той регіт згубив ся вперед в лісі, а відтак добив ся чути знов до неї і привів єї до розуму. Їй хотіло щось розум відобрати — того, що сиділо їй на плечах і скоботало і що она через цілий ліс несла... вірити їй отсе хто чи ні?

Ну, але відтак, як стала она бічи! Бігла, бігла, цілу дорогу бігла, що тягла ся вже межі горами, аж доки не прибігла між насовиска і леваді. Тут стояли десь-не-десь колиби, коло котрих товар, збитий в громадку, ночував, і аж тут їй полегшало.

Тут св'ітив місяць ясно, як у днину, і она увиділа св'іт. Увиділа гори, як їх бачила з полудня, небо, що було засіяне св'ятими зорями, а раз забрехала навіть і якась собака, що почув

вала коло товару і сей брехіт успокоїв єї, як людський голос...

Всюди тихо... страшний шум пронав — видно... тут Божя сила панувала...

Але вже від тепер она не могла бічи. З єї ніг шезла десь сила, мов злинила ся десь — і она ледви могла воліти ся. Започувати не хотіла нігде. Як-же їй відтак зранка вертати дорогою, і попри хати знайомих газдинь? Що розказувати за обкоровані ноги, за пошматовану, замочену одежу, і що она мов дівча без хустки вертає? А єї гарна червона хустка — гей гей, де она! може добре в чортівських руках!

І воділа ся она, поволи, поволи мов сніна, або збита, або сама старина, і доводіла ся до своєї хати.

Припнутульгавши до воріт, заздріла у вікні св'ітло. Він був дома. Пристуніла до вікон, заглянула, видить: на єї постелі розкинула ся Текля, єї сестра; розпатлана, погана — спить; а він сидить коло нечі і щось зашиває... Нею аж стрясало щось... ноги почали теліпати ся... а з самого серця єї підійшло щось аж до голови — щось страшне. Їй захотіло ся підняти хату, або занодіяти щось, щоби і его і єї стратило — але відтак відійшло, як би чинюєся рукою знало. Не чула більше ні жалю, ні болю. Їй було все байдуже. Була лиш зморена, обезсилена; чула біль в цілїм тілі, а ноги... в них тьохкало, як клевцем...

В голові шуміло... поганим той шум лісний закрив ся їй в голову і якесь дзвонене пробиало ся брізь него.

І поволила ся до шони, що притискала до хати заслонена, густою вишнею; кинула сердак, кинтарик з себе, повалила ся на то, перехристіла ся і уснула... Коли пробудила ся зранку і встала, було в хаті порожньо. Ні єї, ні его не було. І спала она ще цілу днину і цілу ніч. а коли на другий поранок встала, була здорова і погідна, як тогди, коли вибирала ся в дорогу на смерть:

— А як він прийшов, Парасю? — питала нані.

— Як він прийшов, — розказувала — то она саме тогди давала курам їсти. Кинув на неї очима і сплюнув.

— А що — каже, — була в мозга драчливі? боли будуть молоти?

— Змозоли би тебе гріхи твої! — каже она ему, і більше нічо. І не говорила она до него через п'ять днів; не казала ему забирати ся і не казала лишати ся. Їсти не варила, св'ітла — коли приходив у вечір — не св'ітила, а коли в неділю казав, що не має чистого шматя, она лише казала: „Мене нема!“

— А Текля?

А Текля як прийшла, то єї догнучо як сто язиків гадячих. Она зірвала ся таї за барду.

— Підеш з моєї хати, суко? — закричала.

— Ігі на тебе! ти здурила? — каже она таї витріщила свої пухляки на ню.

і добрі і невинні, а лише винні ті вороги, що нам дихати не дають. Така у нас любов народу, все прощаюча собі, а нічого не прощаюча „ворогам“, котрі — певно, можуть мати різні гріхи — але не повинні мати того гріха на совісті, що бажать жити на наш кошт. Так, як би ми — колиб тільки могли — не хотіли також доробляти ся добра і чужими руками! Чому „другі“ мають бути взагалі гірші, як ми? Хто нам виставив свідомство на те, що за нами ніякої неправди нема? Самі себе не хвалім, нехай нас другі хвалять!

Нам потрібно великої виrozumілости, котра би нас еднала настільки з життям, аби ми то жите могли вести по свому, а не відганяла нас від життя так, щоб ми одні на других дивили ся вовками. Тоді ніяка робота не можлива, хіба вовча, т. е. пожирание самих себе.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 24. вересня 1897.

Для руских родин! Проф. др. Стоцький і редактор Маковей будуть в неділю вечером о 7-й год. в сали „Народного Дому“ говорити про Київ, як споминки з своєї подорожи. Всі рускі родини, так місцеві, як і замісцеві просимо явити ся як найчисленнійше, бо на се заслугу цікавий предмет вивчати.

Стан здоров'я Є. Ем. кардинала Сильвестра Сембратовича поліпшив ся трохи. Виправді запалення легких триває даліше, але хорий набирає сили, а температура тіла майже нормальна.

З черновецької низшої гімназії. На новий шкільний рік 1897/98 вписало ся до цієї школи разом 253 учеників; а то до 1-ої кл. (німецький відділ) 64, до руского відділу 31; до 2-ої кл. (німецький відділ) 43, до руского відділу 30; до 3-ої кл. 47, а до 4-ої класи 38 учеників. Про відносини при так званих руских паралелях ми повернемо свого часу, коли прибираємо потрібний матеріал. Але вже тепер можемо сказати, що Русини не мають ні най-

меньшої причини бути хоч троха вдоволеними з тих „руських“ паралельок.

З черновецької гр. пр. реальної школи. В осінній речини ставляли ся до іспиту зрілості 14 публичних і 4 приватні ученики; з них здали іспит 8 публичних і 2 приватисти. Прочі ученики перепали, а то один екстерніст на неозначений час. — З початком нового шкільного року вступили до тої школи разом 516 учеників, отже о 7 меньше, як минушого року; але в 1-ій класі є проте о 21 учеників більше, як попереднього шкільного року.

Добродійні офіцери. Офіцери 41-го полку піхоти в Чернівцях устроюють дня 1-го жовтня концерт військової музики в сали музичного товариства. Чистий дохід призначений для бідних міста. Карти продають ся в торговій музикальній Розенцвайга, а в день концерту при касі.

З угорської Русії. До дописів з угорської Русії в числі 198-ім *Буковини* прислав нам п. Стрипський зі Скотарського свої замітки. Про о. Натолу, каже він, писав не з чуток, а на підставі інформацій від чоловіка, котрий сам бачив о. Натолу хорим з садами ударів на тілі. — Що-до робітників у фабриці цукрової в Mezöhegyes, то й ті його інформації опирали ся на власних спостереженнях. Дня 3. або 4. вересня вернула з фабрики до скотарського громада людий, з запаленими очима і лицами, страшно змучених, котрі нарікали дуже на злий харч і на те, що їх обдурено. Задля голоду не могла робити, малярські урядники сварили їх, а то й били по лицю. Характеристичне се, що в той сам день, коли наші люди прийшли на роботу до фабрики, фабрику покинуло 150 робітників-Словаків задля тих самих причин, що й наші. Правда, що селянам нашим поводило ся добре в Mezöhegyes, але се не тепер було, а в живна підчас страйків альфельдських робітників. Тоді за посередництвом старости Балеїтія багато Верховинців нашло мизу для них роботу і добру заплату.

Що до антисемітизму на угорській Русії і его причин най послужать єй дві вісті. В скотарським о. Омелян Штейфан заложив читальню для селян (першу руску читальню на цій угорській Русії). Скотарчани купили на будинок читальні дерева за 20 зр. в сусіднім селі Студенім. Сі дрова в почі з 5. на 6. с. м. зовсім згоріли; спалили їх жиди, котрі в коршмі говорили людям, що „в тій читальні не будете збирати ся.“ — А знов у мараморешьскім селі, Нижній Бистрі, ціле приходство з будинками згоріло до тла. Парох Віктор Терзе не міг нічого врятувати, крім своєї родини. Будинки були з п'ятьох боків підпалені; шкода виносить 6.000 зр. І за що жиди на него такі злі? За те, що він дуже ревниво опікував ся своїми парохіанами і недавно тому заложив у своїм селі Creditverein. Се було жидам-лихварам не в смак, бо повиходили їх обманства на верх і они діставали ся перед суд. І чи можуть тепер оо. Штейфан і Терзе при таким тероризмі жидів сподівати ся яких успіхів з своїх ревних заходів? Про відносини в Бистрі не можу нічого близшого подати; але Скотарчани боять ся тепер ставити власний дім для читальні, хіба що Сіоністи заберуть тих жидів до Палестини; а поки-що мусять люди потайки ехидити ся раз на тиждень в школу.

Пос. Шаер помилуваний. *Fremdenblatt* довідує ся, що Стояловець пос. Шаер, засуджений на вісім місяців в'язниці за обиду маєстату, помилуваний з увільненням від всіх правних наслідків. Значить, пос. Шаер задержить свій мандат і поновного вибору не буде потрібно.

Нещасте на морю. Коло Кукегафен пристани німецької, затонув торпедовий корабель, причім командант мекленбурекій князь Фридрих Вільгельм і сім моряків згинуло.

Нові порядки в черновецькій магістраті. В нашій магістраті завив ся був звичай, що коли хто мав яку протекцію, то він діставав посаду, до котрої не мав жадної кваліфікації, ба був до неї навіть за старий. Пішов хто з вишого уряду на пенсію, зараз діставав добре платне місце в магістраті — мав аж дві платні, а тимчасом ходили молоді люди зі студнями і відповідним знанем без кусника хліба. І взагалі

говорить ся в місті досить голосно, що в черновецькій магістраті сей або той урядник повинен би з різних взглядів, а головню з огляду на повагу уряду піти в пенсію або таки й без пенсії. Як тепер бачимо, новий директор Відман старає ся ту порушену повагу черновецького магістрату направити і в тій цілі заводять там ґрунтовну санацію. Нездібні урядники ідуть на пенсію, хто провинив ся тяжко, того просто наганяють, а на его місце приходить чоловік честний і здібний. З того мусить кождий, кому залежить на добрій господарії в місті, бути вдоволений; що якась кліка дивить ся за се басом на директора Відмана, се чей его не вздержить на вибраній раз дорозі, що вже тепер показує ся хосенною для міської господарки.

Виродна мати. Віденський суд присяглих засудив у вівторок слугу Анну Вінтер на шибеницю за те, що она свою новонароджену дитину зарізала, аби позбутися єї. Виродна мати прийняла засуд.

Фальшивий архикнязь. В справі Марії Гусман, котру мав увести якийсь агент живим товаром під покривкою, що він є архикнязь Франц Фердинанд, дістала одна ахенська газета і судово прокуратура в Ессен писма з підписом Марії Гусман. В тім писмі она повідомляє, що єї чоловік, за котрого віддала ся, не є ані архикнязем, ані агентом живого товару, ані обманщиком і просить застановити всякі судові кроки. Зрештою Марія Гусман обурена, що праса займає ся єї приватними справами. З листів не можна зміркувати, де она тепер перебуває. Они виправді надані в Гамбургу, але прокуратура здогадує ся, що листи написані на морю. Брат Марії Гусман пізнає писмо своєї сестри. Ессенська прокуратура застановила вже кримінальне слідство.

Осінь. В середу вечером о 7-й год. 54 минут загостила у нас офіційно осінь. День і ніч стали рівні. Від тепер люди на північній часті землі будуть мати чим раз менший день, а за те у людий на полудневій часті землі буде сонце довше світити. Що-ж до веремя, то Фальб передсказує, що в жовтні будемо мати часті дощі, але притім буде тепло. Від 10-го надоліста настануть морози і метелиці. Взагалі після Фальба була би осінь дуже погана. Щастя лише, що Фальб досить часто помиляє ся. Після загальної метеорології мала би по тендім літї наступити відповідно загідна осінь.

Десятилітній злочинець. В Кентуки в північній Америці сповнив десятилітній хлопець Jesse Gobbin страшний злочин, що викликав загальне обурення. Украв він своїй матери 65 кр., але крадіж завдяки 12-літній сестрі вийшла на яву і недорослий злодій був належито укараний. Страшною злостю закінив він против сестри і постановив німстити ся. О півночі вліз він до спальні своєї сестрички, де з нею спав також єї 6-літній брат. На потемки намацав єї горло і перетяв ножем від уха до уха. Страшні стони збудили 6-літнього брата і малолітній розбійник утік з дому. Зловлено его в віддаленю 10 миль поза містом і осаджено у в'язниці. Хлопчиско сей вже перед тим звістний був яко послідній шибеник. Раз хотів підпалити стодолу сусіда за те, що той обив его порядно за крадіж овочів. Одному своему ровесникови виняв арешнику до води, хочаби німстити ся за се, що тойже набив его в диточій забаві. Що то з него виросте?

Телеграми „Буковини“.

З дня 24-го вересня 1897 року.

Берлін. *Localanzeiger* доносить з Ессен, що ексистовано ідентичність купця Берендта з мужем Марії Гусман.

Відень. (Перше засідання ради державної). Коли вчера о 11-й год. перед полуднем явив ся гр. Бадені на чолі міністерства в сали парламенту, повитали его Шенеріяни іронічними окликами: „Най жне творець єдності німецької!“ На завізане Баденіого перебрав пос. Цуркан яко найстарший віком провід нарад. В короткій про-

(Даліше буде).

мові завізав палату до єдності і згоди. Коли він оклик в честь цесаря, пос. Вольф остентативно не встав з місця, а соціялісти вийшли із сали. В тій хвили увійшов до сали пос. Шаєр. Пос. Цуркан завізав до вибору президії. Пос. Пергелт протестує против того і дає ся отворення парламенту треновою бесідою. Пос. Цуркан відповів, що се не є річ тимчасового председателя. Повстав страшний галас на лівниці. Пос. Грегорі повідомляє, що в сали є 16 поліційних агентів, перебраних за слугів парламенту. Тогда Вольф кричить: „Будемо мусіли приходити сюди з револьверами!“ Потім прискочив до Баденіого і кричав: „То ти то все зробив! То є лайдацтво. Той Поляк Бадені найде за проводира гайдамаків в Аbruццях!“

Серед страшного галасу відбуває ся вибір президента палати. Коли члени німецького католицького стороництва віддають свої картки, опозиція кличе до них: „ганьба!“ Віддано 212 карток, з них були 9 порожні. 203 голосами вибрано поновно президентом палати пос. Катрайна. Сей перебирає серед оплесків правниці провід наради. Опозиція робить страшний крик, так що промову Катрайна не чути. Президент заявив, що поручений ему обовязок сновнить совістно і що супроти меншости буде уступчивий, оскільки на се посилає регулямін палати. Звертає ся до опозиції з зазивом, щоби з огляду на повагу парламенту не уможливила наради. Коли Катрайн виїс оклик в честь цесаря, Шенерер крикнув ніби против Баденіого: „Regeat!“ Опозиція кричала: „Проч з Бадені! Проч зі зрадниками!“

Опісля вибрано на першого заступника президента знов пос. Абрагамовича, а на другого заступника пос. Крамаржа.

Відчитано письмо президента міністрів, в котрім запрошує ся палату до вибору делегаций, котрий відбуде ся мабуть в суботу.

Опісля наступило відчитане пильних внесенень: Яворського на зміну регуляміну, про котру комісія має до 14 днів здати справу; німецьких послів на обжалованя міністрів Баденіого, Гляйсхаха, Гляйна, Біліньського і Ледебура за розпорядження; соціальних демократів на заведення загального, безпосередного, тайного голосованя; на внесення закону о рівноправности всіх народностей і управильненя язикового питаня. Окрім того відчитано ще цілий ряд пильних внесенень з нагоди елементарних нещастя, на чім закінчено засідане.

Відень. В палаті панів представив Бадені президент ки. Віндішгрец по короткій промові виїс трикратний оклик в честь цесаря. Вибори до делегаций мають сьогодні відбутися.

Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на викидат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю туго безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем
В. Данилевич,
машинист у броваря Штайнера
в Чернівцях, при уз. ає-
дзаничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ ВІД ДНЯ 1-ГО МАЯ 1897 ПІСЛЯ ЧАСУ СЕРЕДНО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО.

ВІДХОДЯТЬ З ЧЕРНІВЦІВ						ПРИХОДЯТЬ ДО ЧЕРНІВЦІВ					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	757	811	616
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1006
до Садигури, Воїна, Новоселці	645	430	—	—	—	з Новоселців, Воїна, Садигури	—	1113	950	—	—
З ГЛІБОКИ						ДО ГЛІБОКИ					
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що півтірка і п'ятниця.						Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділок і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.					
З ГАДІКФАЛЬВИ						ДО ГАДІКФАЛЬВИ					
до Радішів	610	1003	228	612	805	з Радішів	542	855	115	550	741
З ГАТНИ						ДО ГАТНИ					
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—
З ІЦКАН						ДО ІЦКАН					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	837
З ВАМИ						ДО ВАМИ					
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545
Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станицях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на станицях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.					
З КАРАПЧЕВА						ДО КАРАПЧЕВА					
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, п'ятниці кожної днини.						Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.					

□ поїзди поєдинні; * поїзди особові; без знаку поїзда мішані. Час середно-європейський їде о 46 минут пізніше від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечором до 5 год. 59 мин. ранні і зазначає ся підчеркненим минут.

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство аскураційне обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогох і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльности. Фонди „Дністера“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50,000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сеччас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309,147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“, після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращі умови і надєє поліс і квити в руській мові.

Зголошення о ухваленя агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Поручаємо

Новозаложену руску торговлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, улицы паньска ч. 35.

У Власюка дістанете всі товари, які потребує Ваш дім: житню, пшеничну і кукурудзяну муку, риш, крупи, хліб, булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До церкви свіч н, великі і малі; віск і кадило. — Дістанете крохмаль, мило і фарбку. Перець, гвоздики, цинамон, імбір, шафран і бобки. Оселедці, москалі, оливу і оцет. Вино, горівку і рум. Чоколаду, цукорки, медівники і проче і пр.

У Власюка є комната до снідань, свіжі і здорові перекуси і не фальшовані напитки.

Маємо надію, що всі Русини що купують у Чернівцях товар не підуть більше ні до жида ні до німця лиш до Русина Власюка. Свій своєму повинен помагати.

Як не хочете, щоби Вас обшахрували на ціні, вазі і товарі, як хочете добре і дешево купити, їдть до Торговлі Ігнатія Власюка!

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакция і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Гадки о суспільній діяльності.

(Ідеальні жадання від суспільного діяча і доконче потрібні умови для суспільної діяльності).

III.

Дальше Кареев каже:

Коли ми говоримо о ідеальних жаданнях, які суспільність може ставити до своїх діячів, ми не повинні далі мати на увазі лише дану суспільність, що живе в тім а тім часі і на означенім місці. Дана суспільність може бути така нерозвита і тупа, що сама ідея суспільної діяльності, як чогось відмінного від „фахового заняття“, буде їй ненавистна, буде їй здавати ся „пханем носа до чужого проса“ або „на-рушенем суспільного порядку.“ Або, протівно, суспільність, нарід, можуть бути нерозумні і грубі і жадати, щоби суспільний діятель доконче був крикливий і бурливий, безцеремонний і нагальний, а коли ти робиш свою роботу так, як того після твого пересвідчення жадать інтереси суспільності, добро народа, а не так, щоби подобати ся товпі, то тебе назвуть зрадником і ворогом народа, причім люди, що до внодоби товпі, стануть єї любимцями, хоч би они зле розуміли річ і робили нерозумно.

Було би однак сумно, як би жадання суспільностей, що були і нині суть, можна все лиш характеризувати, як такі нерозумні. В давні часи люди своїх найліпших діячів суспільних називали півбогами, святими, мучениками і т. п., складали про них легенди і ширили їх славу. Всі ті пів-

божки, святі і мученики були нічим іншим, лиш суспільними діячами, що служили правді і жертвували ся, так як і в нинішні часи, за нарід, за віру, за свої пересвідчення і т. п. Але все і всюди у них цїнили не форму, а саму істоту їх діяльності. В часі гонення християн занадто горячі молодії дорікали старцям, що они прожили довгий вік без ніяких переслїдувань за своє християнство; на їх думку треба було всюди виступати явно, як християнин, хоч би прийшло ся за то терпіти. Старії махали головою і не радили так молодцям робити. І виходило потім, що багато з тих молодців зі страху перед муками відрікало ся Христа, коли-ж на старших прийшла черга, ті вмирали з рук катів без страху. Вся річ була в істоті, в розуміню християнства, а не в тім, що могло бути, а могло й не бути, т. є. не в мучеництві. Хто ставить форму вище змісту, тому потрібний факт такий, аби єго всі бачили і подивляли. Виходить з того, що не лише треба жадання суспільності брати критично, але треба брати на увагу і реальні обставини даної суспільності, щоби наша діяльність не була лиш наслідом загальної прийатої, хоч би й не відповідної вже форми, лиш щоби походила з обставин часу і місця.

Суспільність може ще жадати від своїх діячів, щоби они не накидували їй насильно того, що було би протівне праву кожного поодинокого чоловіка бути паном своєї думки і свого пересвідчення, бути господарем своїх занять і розривок. На світі є лиш одна форма, що має власть над

людьми, а то держава. Давнішні держави признавали собі безоглядне право розпоряджати ся людьми, „підданими.“ Теперішні держави дають людям свободу, звісно, до означених границь; а та свобода відповідно до розвою держави і народів може рости. Звісні такі види личної свободи, як свобода совісти, свобода думки і слова, печаті, зборів і товариств, котрі в більшій або меншій мірі признають ся всіми передовими законодавствами. Коли-ж після теперішнього духа часу і законів правительства і другі державні влади мусять поважати права людини і суспільності, то тим більше суспільний діятель, хоч би він сам був представителем державної влади, не має права на насильство. На приклад на насильство в справах релігії. (Тому то однаково неморальне було поступоване поган, коли ті, маючи власть, переслїдували християн, як і християн, коли ті переслїдували поган). Насильного накидування суспільності форм, несимпатичних, протівних їй, — нічим не можна оправдати. Вся мудрість державних мужів і суспільних діячів повинна лежати в тім, щоби они зміли пізнати дійсні потреби суспільності, чого она хоче і що може прийняти, що дасть ся зробити в даних обставинах економічних і культурних, соціальних і політичних, щоби суспільності не накинати насилу того, що їй не по душі, не по силам і не по средствам. Так коли власть видає нові закони, то в нормальних відносинах она сповняє лиш свій обовязок, полагуючи дозрілу потребу суспільності, а не накидає того, що їй протівне.

7)

Некультурна.

НОВЕЛЯ

Ольги Косовилянської.

(Далше.)

За тиждень вернув.

Звідки? Не знає. Не питає. Вже она для него серця не має і жде лиш, щоби проклін достиг єго.

— Добрий вечер...

— Добрий вечер.

І більше нічо. Ходить по хаті — ні, вже швугульгає з палицею, шукає собі подійки, а до него як би води в рот набрала.

— Параско, не маєш що їсти? — питає він, а самий кидася зморений на постіль.

— Їж, щось наварив собі! — каже она єму.

І лежить він, лежить... а відтак як зачне плакати! гудів, як пострілений вовк. А она нічо: плач — гадає собі — доки не загасиш пекла під собою: вже я для тебе серця не маю!

Цілу ніч перепакавав він. І на другу днину плакав. Ходив, збирав своє шмате, наколов їй дров — а все плаче. Снігчила ся днина. В вечер каже:

— Параско, я йду до Дорної-Ватри на роботу до трачки: бувай здорова!

— Ідть здорові — она єму. — Най вам Бог помагає!

І пішов.

Як пішов, так не вернув і до сегоднішної днини.

— Що-ж з ним стало ся, Параско?

— Та що! — відповіла — не пішов до Дорної! Обікрав тут одного жида, таки того, де захопили з Теклею нити, тай утік до Молдави. Утікаючи зломив руку і протратив всі гроші. — Так тобі Бог дав, сказала я, коли се почула, — дав Бог за мене. Ти мені ногу зломив, а Бог тобі руку! — Стара Малина, єго мама, плакала тай казала, що він каліка на віки і ходить по жебрах! Ну, але так хотів.

— Ой, Параско, ви й не знали, кого мали в себе! — каже пані. — Ще був би вас коли вбив!

Она похитала головою тай усміхнулася ся.

— Та що був би в мене взяв? Я бідна, а мое тіло не був би обміняв на гроші. Заким би мене був вбив, я була би єго удушила. Не бою ся! — сказала.

— Не боїте ся! а все-ж таки — от, і задурив вас, і ногу вам збавив.

— Ну — каже она, здвигаючи плечима, — се може і судячий так усудили. З-за мене покарав єго Бог. Через одно є друге.

— А з Теклею як? Не помирили ся?

Она сплюнула і почала знов люльку набивати.

— Та що мала я з нею робити? Прислунала ся знов до мене, заговорила, а я і приймила знов у хату. Сестра, хоть як, чи лиха, чи добра, а все сестра. Жию з нею про людське око, аби не говорили, але серця для неї більше не маю. За тиждень в тоту саму днину, що я єї мала вбити, взяла она темну дитину — три роки дівчинка — до себе за свою. Видко, гризло єї сумління за мене або може дав їй Бог сон, взяти сироту до себе. Тай добре зробила она, що послухала Божої волі, може прийде їй за те яка парть на тамтїм світі. — А оно сльезеньке таке, сльміє ся до неї; бідне таке, що... ей Боже! все ніби праде з нею враз...

— А відтак ви вже від тої пори самі живете, Параско?

— Та ніби сама, — сказала. Одного разу прийняла я була ще одного майстра до себе, та-кож Волоха. Ні молодий, ні старий — вдовець; прийняла єго в хату, гадаю, буде добрий, буде і

Все-ж те, що досі сказано, мало на цілі виказати загальний принцип, на яким може ґрунтуватися суспільність своєї жаданя до суспільних дійств. *Принцип такий: ані суспільність не може насилу жадати від свого діятеля такою поступовання, з яким не годиться ні його ум ні його моральне чуте, ані суспільний діятель не може того самого жадати від суспільності.*

До кожної практичної роботи потрібно підготовлення. Суспільна діяльність — то є практична робота, і вона також потребує великого теоретичного підготовлення. Як годі лічити людей або ставити великі мости без попередньої науки, так годі й робити для суспільності, не приготувавшись до того. Найлучша школа для суспільного діятеля — то само життя, що дає досвід, і наука, що дає потрібне знання. В школі життя можна, розуміє ся, навчитися лише тоді, коли до тої школи ходить ся, бере ся участь в життю. Очевидно з тої школи треба нагнати всякий фанатизм, догматизм і деспотизм, — інакше з неї хісна мало. Треба уладити розумно і самі відносини життя, аби ми з него могли багато навчитися. А то, коли само життя нерозумне, то оно радше ломить молодих кандидатів на суспільних діятелів. Богато-ж мали ми молодіжки, на котру покладали великі надії, а з неї нічо не вийшло; щезла так, як би її не було. То життя зломало їх тому, що, бажаючи робити, вони приносили до того з собою лише молодечий жар і чисте серце, а не мали научного підготовлення. Горька удача минає ся і, коли життя суспільності не пояснює нам наука, то ми й відвертаємо ся від него. Винні в тім і теперішні школи, що виховують докторів і інженерів, священиків і учителів, адвокатів і урядників, але не виховують людину. А научне підготовлення повинно виховувати не консерватистів або радикалів, не лібералів або со-

ціалістів, не націоналістів або космополітів, не народників або марксистів, а знаючих і чесних діятелів, що не приймали би готові формули, а могли самі рішати суспільні питання самостійно і вільно, з повним розумінням і з глибоким пересвідченням.

Інакше годі розуміти задачі виховання і научного підготовлення до життя. Коли до лікаря приходять хворі, то лікар дає йому таку або сяку раду, маючи на увазі лише здоров'я хворого, а зовсім не питаючи, чи то чоловік потрібний чи не потрібний на світі. Здоров'я хворого само є для лікаря цінню, а не способом для досягнення иньшої цілі. Не інакше стоїть діло і з наукою, з освітою. „Пациент“ приходить за знанням і розумінням; і се знання і розуміння треба мати передовсім на увазі, бо оно само про себе є ціль. З партійної точки погляду, бути може, і можна би собі бажати, аби наука і освіта були, як кажуть, тенденційні, але того можна собі бажати іменню лише з узкопартійного погляду. Партії, пересвідчені о своїй правоті, не будуть бояти ся вільного розслідування правди. Розуміє ся, наука не може вважати всі партії однаково правими, але нехай кождий сам розбирає всі спори після свого знання, розуміння і совісті т. є. на научних даних і научною методою. Наука не може пошкодити ніякій суспільності ані партії, лише допомогти може. І лише та партія стоїть найвище, що не вважає науку і освіту за свою служницю, а за союзницю, що має свої власні закони. Не партія а наука повинна бути авторитетом для суспільності.

Тому від суспільних діятелів треба жадати загального умового і морального розвою; поважання для личности і змагання до загального добра; інтересу суспільного (аби не брав усе особисто); етичного і со-

ціологічного образования; історичного також і особного знання спеціальних наук, що потрібні до спеціальної діяльності; свідомого вибору напряду діяльності і чутства одвічальности за свої поступки.

(Наші замітки.) До тих слів Кареева ми не маємо що багато додавати з уваги на Русинів. Вкажемо лише на те, що у нас справді цінити ся трохи чи не вище форма суспільної діяльності як зміст. Послідні вибори до ради державної найбільше стали голосні через кров і арешти, так як би вся річ була в тім, щоби застрелити ся на жандармський багнет і доконче дістати ся до Іванової хати, а не в самих виборах. Сей вишній факт мучеництва замінював Русинам найбільше і мученики стали славні, хоч прей і тим, що не лізли на багнети і не іхали ся до арешту, не можна відмовити бажання допомогти добрій справі. Форма Русинам незвичайно імпоує і то наша слабість.

Тепер, як кажуть, в Галичині руска суспільність незвичайно вдоволена, що вдало ся Романчукові і Дидицькому зблизити народівців і москвофілів до себе. Єсть ніби якась „згода.“ Нарід вдоволів ся самою простою формою, бо як би став глядати змісту тої згоди, то зараз і вся мрія про згоду пропала би. Тут порівняне Кареева про лікаря і пациента дуже пригідне. Русинам не йде о здоров'я суспільності, оно не є для них самою цінню; они раді, коли два вороги домашні і інваліди на голову для форми зидуть ся вимахувати кулаком Полякам і правительству. Оба они каліки, оба повинні ратувати свою розбиту голову або поломані ноги, але що то Русинів обходить? Головна річ в тім, що є „формальна“ згода і чотири кулаки а не два.

Школа життя, в якій радить Кареев учити ся суспільним діятеlem, у нас є незвичайно поганя. Коли не йдеш до неї, хоч з простим „хлєбним“ розумом в голові, то там тобі буде й амінь! Станеш напруді партійним „патріотом“ і будеш тїптити ся всілякими ф о р м а м и патріотизму, але тільки й всего. Накінцуй тобі готові догмати, а ти, коли хоч, вір, а коли ні, то забирай ся. Ти маєш в се і те, і в третє і четверте вірити, о тім і сїм не сумніватися, тих можеш брати на гоцьки а тих ні — от і все! А хочеш ти брати все на розум, то звісно, зі шко-

ему добре: а заграє лихом, найдуть ся двері в хаті!

— Як ви можете ні з сего ні з того приймати до себе чужого чоловіка в хату? — спитала пані з переляком. — І не страшно вам? Сама одніська жінка, як ви, а й не можна вже така...

Сі очі зазірали і веселий усміх пробіг її лицем.

— Гей, гей, саміська жінка! або я в парі прийшла на світ, щоб сама бояла ся? — відповіла. — Хто був зо мною, як ішла я за Юрія? Знала я его? Прийшов, а я пішла. Тай тогди таки ще і не знала, чи злюблю в него... пішла! Мала щастя. Мені ніколи не страшно. Так мені Бог дає, що не бою ся, все гадаю: що має бути, буде.

— Ну, і що-ж з майстром?

— Нічо. Один час добре. Рано йде на роботу, приходять в вечер. В вечер наладить мені дров... помагає коло роботи і в хаті і по надвірку, ну, добре. Гадаю, буду мати на кого хату лишити, як умру! Але оно завернуло ся на иньше. Почав приходити паний. І раз, і другий, і третій. Виджу, зле! В ночі не спить, а гуторить аж як збирає. Встає, кричить, баламутить, знов лягає, знов встає... ей Боже! він на постелі, а я в куті на лавині коло дверей, скулю ся... не сплю цілими ночами. А Бог все такий сон дає:

— Ще заріже тебе!

— Що робити? — гадаю. Відшуквала мене

біда тай розкила ся, бодай сконала! Журю ся, не сплю, а він своє. І не досить ему того, ні: він — ну... починає мені голову вітряками бити. Тогди я розлютила ся, що і не бачив мене таку, показала ему, з якого я роду тай відшурнула з хати! Щось з тиждень приходив ще в вечер, добував ся до хати, ковтав до дверей, але я не відчиняла. Розковтало би тобі голову! гадаю собі, тай і не рушаю є знід нечі. Що мені за причина тримати тебе в хаті, як ти мені не до впадобі? Нема людей на світі? Звікую і сама, а не схочу... не журю ся, що не найду; найду! Забрав ся.

І адибує він мене нераз то тут, то там, трактує тютюном і все мені говорить:

— Делічко — каже — дуже мене за вами серце болить!

А я відгазую: — Вас, бадібо, за мною серце болить, а мене за вами серце не болить! — Тай так. Тепер я знов сама. Жию, як приходять, часом добре, часом зле; як що час наднесе — вибраного нема. І як вже є, а щастя таки в мене є. На тютюн в мене все є; хоть би грейцар, хоть би два, а є!

— Ег щастє! — закинула пані з нетаємним глумом в голосі.

Она глянула на паню своїми мудрим живим очима.

— Як кому вже понаде ся! — сказала. — Сумувати, не сумую, бо не дав Бог за чим сумувати тай і не вдала-б то. Що загадаю, зроблю. Їсти маю що... весело мені... добре мені, а може

буде ще ліпше! Вже одні мошні!* — казав мені, що при мені дуже везе щастє. Ще як Юрій жив.

Одної днини збирали ми виняї. В суботу. Я на дереві — Юрій на землі; збирає, що впаде. Надходить мошніг — просить, що небудь. „Внеси ему мшєгу муш!“ каже мені Юрій. — Я захвнула на долину, внесла.

— Ну, каже він — вже як ти така мшлосерна, що пожадувала мене, то занеси се вже і до моєї хати; она не лезеко звідси. За те вичитаю тобі з мого письма, яка в тебе доля.

Я віднесла, а він витяг з скринички грубу киважку, стару таку, тай вичитав. Вичитав все, як було і що мало ще бути. Що я не звідси, і за Юрія, і за слабість з чого і все, все...

— В тебе — каже таке щастє, що не покине тебе ніколи. В душу вонзав тобі Бог твоє щастє, щоб не могло тебе ніколи покинути; і так стоїть тобі до смерті: Щастє, веселість, радість. Смутку нема. Вікуй адорова!

— Тому я кажу, що в мене щастє є.

По легкій задумі сказала: „Траїть ся мені щось добре, аби було на кого хату лишити, і аби було до лица — прийму. Не траїть ся, лишу ся на божу волю.

— Беріть сестру до себе!

— Сестру?... ей Боже! вже тогди я би без свідки вмерла. Ні, до неї мене не тягне. Буду сама. Сонце до моєї хати впаде!

* По волоськи „мш“, або „дуже старий чоловік“.

ли життя не втікай, але приготуйся добре, аби не зійти на патріота від парали такого, яких у нас тисячами. Бажає, обходити на другий рік відроджене галицької Русі спільно з москвофілами, могло лише зродити ся в такій суєспільності, як наша, що їй іде о форму, а не о зміст. Так от і виходить знов нова потреба: вчити нарід брати критично кождо справу.

В рускій школі життя не можна навчити ся, як треба жити; в ній лиш, при критичнім розумі, можна навчити ся, як не треба жити. Нехай се може і занадто загально сказано, але в головних своїх об'явах руске жите не інакше.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 25. вересня 1897.

Стан здоров'я Є. Ем. кардинала Сильвестра Сембратовича можна вже тепер назвати добрим. Запалення з лівих легких уступило, а тепло тіла вже нормальне.

Конкурс розписаний на посаду помічного учителя при народній школі в Шерівцях, серетського повіту, з рускою і німецькою викладавкою мовою. Подавати треба до 15-го жовтня с. р.

Збори філії „Рускої Школи“ в Кіцмани, що відбули ся 19. с. м. в Суховерхові, випали дуже добре. На 78 членів явилось 54. Надунитель Віктор Івасюк мав відчит на тему: „Яким способом можуть учителі скріпити в собі свідомість становець.“ Більша частина присутніх членів брала живу участь в дебаті над виголошеним рефератом. Відтак ухвалено заняття ся заснованем етнічної для учеників школи різниці в Кіцмани з нагоди ювілею цесарського і впровадженні в жите етнічної ім. Ом. Поповича. На остаток ухвалено слідуєчу резолюцію: „Учителі присутні на зборах кіцманської філії тов. „Руска Школа“ дня 19. с. м. в Суховерхові заявляють в імені своїм і всіх правдолюбивих товаришів обурення по поводу злобних клевет, поміщених в газетах „Buk. Post“, „Buk. Rundschau“ і „Buk. Відомости“ з нагоди сегоднішньої повітової конференції на ви. нн. інспекторів Ом. Поповича і Іл. Стратичука, завіряючи обох нн. інспекторів о своїм найширішим глибоким поважанню. Заразом заявляють, що уважають своїм

І доси она ще сама.

Гадую, вештає ся по своїй хаті і своїм городі і гуртом тягнуть ся за нею її собачка, кури, кіт і дві білі плекані безрого, котрі назвала іменами Іван і Параска.

Часом ходить на роботу до деяких газдів до сина. Ся робота наймільша їй над все. В неділю прибирає ся кокетливо і їде до церкви, а по обіді — або відвідає її хто, а як ні, розпирає ся вигідно на прислу — коло себе своє звичайне товариство і пакає люльку...

— Гай в місто! — кличуть деякі знакомі газдині, минаючи її хату.

Она здвигає плечима і сьміє ся.

— Загубила мошенку, нема за що купувати горівки!

— Гай, лиш так подивити ся!

— Бою ся, щоби мене хто не врік! Ідуть здорові самі... в мене є діти — тай погласкає то, що саме найблизше коло неї: кота, або пса, або котре з курят...

А они уражені, ідуть далі.

„Яка джінгаш!“ Але проте люблять її. Она добра сусідка: знає ся на різних зілях, і на руку добра. Даєть що, є з всего парті — не можна гнвати ся на ню.

(Кінець буле).

патріотичним обов'язком, жертвувати по можливості на руско-народні цілі, що і на будуче радочинити будуть. На остаток просять головний виділ „Рускої Школи“ в Чернівцях, щоби починив відповідні кроки в цілі знесення примусу передплачування „Buk. päd. Blätter“, котрі не тільки що не подають рускому учительству ніякої поживи, але ще й підозрівають та обезчещують его.“ — Так ото розпочала кіцманська філія „Рускої Школи“ свою діяльність, а небавом скличе, як зачуваємо, й черновецька філія збори своїх членів. Докине-б і вижницькій пробудити ся. Обов'язком голови сєї філії, що переносить ся в инший повіт, було би докине скликати головні збори філії задля вибору нового виділу, а то тим більше, що й заступник голови перейшов з вижницького в сторожинецький, де, надіємо ся збере небавом учителів-Русинів і заложить становецьку філію „Рускої Школи.“

Справа посла Шаєра здає ся, ще не полагоджена. На інтервенцію презеса Кола польського пос. Яворського президент палати запитав міністра судівництва Гайєнаха, чи Шаєр в наслідок уласкавленія цесарем задержав свій посольський мандат, чи може треба би виписати поновний вибір. Коли міністер і визначні правники парламентарної більшості згодили ся на першу альтернативу, запрошено Шаєра до участі в нарадах парламенту. По закінченню першого засідання ждав Шаєр, 38-літній селянин, на пос. Яворського і подякувавши за інтервенцію поцілував 72-літнього старика в руку. До Kurjer-a Lwowsk-ого доносять, що ся сцена була обурююча. Певна річ є, що сю справу піднесуть з правничого боку ще в парламенті.

Православна парохія у Відні від тепер на підставі найвищого розпорядження цесарського належить до православної єпархії в Задарі. В наслідок того прибув в п'ятницю впр. єпископ др. Никодим Мілаш до Відня, щоби відбуту першу канонічну візитацию тої парохії, найновішої в своїй дієцезії. В неділю відбуде ся торжественне богослуження, а вечером бенкет, котрий устроєє особний комітет, який зложив ся з православних парохіян віденських.

Не хотять бути священиками. При львівській руско-католицькій духовній семінарії опорожнені сего року 36 місць. Ректорат виписав конкурс, але доси зголосило ся лиш 8 кандидатів: з станіславської єпархії, до котрої належить Буковина, зголосило ся всего лиш 3, з котрих лиш один має матуру. Видко, лиш матеріальне положення руско-католицьких священиків відстрашує молодих людей від того тяжкого заводу і они шукають заняття на більшє платних полях. Чи треба ще ліпшого Wink mit dem Zaunpfahl?

Новий замах докоровано минавшого тижня на президента Мехіа Діаца. Винувник замаху Агрюо, оскільки здає ся, є чоловік умиселово хорий, — бо передер ся до президента через кордон жовнірів і хотів его повалити на землю ударом кулака в груди. Не мав при собі ані ножа, ані револьвера. Очевидно, що винувника сховано зараз до в'язниці, але тої самої ночі вдерла ся толпа народу до в'язниці і убила его палицями і пистюками на смерть. Є се доказом незвичайної популярності президента, але заразом і дикого варварства, яке панує в столиці мексиканської республіки.

У страха великі очі. Орган Шенерера „Ostdeutsche Rundschau“ бачить вже упадок Німців в Тироли, а то через — Чехів! В різній постаті заходять они туди і „занецишують“ кров німецьку, поселяючи ся там і вступуючи в подружжя. В самім Інсбруку послідний спис людности виказав більше Чехів, як Італійців. Отже крім в краях судетських простерли ся вже Чехи в обох Австріях, а тепер заходять вже до широ-німецького Тиролю! Видко, Тиролякам они до внодобі.

З жидаєско-німецької школи народної в Чернівцях. Директора тої школи Л. Г. Бальтінвестера спенсіоновано, а учителя міської народної школи Кароля Дубинського іменовано тимчасовим надучителем. Окрім того багал признав обом найстаршим учителям при згаданій школі Кравгарови і Штайнгаззови службові додатки річно по 120 зр.

Буря і град. В середу пополудні о 1/3 год. навістила громади Боянці, Легучени-Тевтулуй, Гоголину, Слободзію-Паранче і Новоселицю, черновецького повіту, страшна буря. З скоростію невиданою наступила катастрофа. Нараз стало темно і з глухим гуком настала велика буря, по котрій слідував град, завбільшки лісового оріха. Град падав всего 4 хвилини, але тої час вистарчав, щоби знищити кукурудзу, що ще десь-не-десь стоїть на полі. Опісля через 6 хвилю тревала злива, немов хмаролом. Відтак перестала буря і злива, а ясне сонце освітило білі мов від снігу поля. Буря наробила великої шкоди: з багатьох хатів і стодолів зірвала покриття. В Новоселиці, де була буря і злива без граду, остали будинки для залізничних урядників, пошта і уряд шовий без даху, о 4000 метрів далеко найшли величезні, 20 метрів довгі кусні бляхи на полі. Стирти зірвані, сїно і збіжжя порозсипуване. Про деякі стирти й сїд загинув. Богато возів, на котрих селяни везли кукурудзу до дому, поперевертали. Пароха з Боянці Звинявського перевернуло враз із фірою, причім він також потовк ся. Веї шибби, що лежать на полудневий захід, повибивані; а навіть деякі одвірки поломані. Шкоду обчислюють на кілька тисячів зр.

Буря на морю. На індійськм океані біля острова Сокотри розбила буря два кораблі, а з ними велике число осіб. В подробицях річ мала ся так: Російський корабель охотничої флоти „Саратов“, підпливши до англійського корабля „Аден“, довідав ся, що недалеко Сокотри затонул пасажи́рський корабель, власність Адену, разом з пасажирами і товарами. Капітан корабля „Саратов“ удав ся сейчас на місце катастрофи, борючись з величезними бовванами, що кидали кораблем як дупиною оріха. Коли приїхали на місце, біснлась страшна буря. Вид був переражаючий. Море було скрізь покрито кусниками дощок, бальків, маштів і т. д. Підїхати до острова було годі, бо підводні скелі грозили розбитом корабля. З „Саратова“ побачено нараз якийсь корабель, ідучий їм на стрічу, а з саду в темряві видїли машти иньшого корабля, що лежав боком. Корабель мав два комини і чотири машти. Комини і передній машт поломані. Філії пересидали ся тим кораблем і що хвилі затопляли его. Море було до сїєї степені розколючене, що на покладі „Саратова“ всіх перевертало, а боввани, що впадали на корабель, не давали нікому удержати ся на ногах. Корабель, наближаючи ся до „Саратова“, давав знати сигналами що багато пасажи́рів з затопленого корабля забрав на свій поклад, але самого корабля не міг урятувати. Той розбитий корабель представав в душі, котру розгукані філії що хвилі заливали водою то вносили знов на верх. З 91 пасажи́рів урятувало ся лиш 9, а то в сїй спосіб, що привязали ся ланками до маштів. Інші пішли на дно. Капітан корабля, скоро лиш філії загнали его на скелі, велів спустити рятункові човни і посадив на них людей, вілько лиш змістило ся, в надії, що нещасні зможуть ще дістати ся до берега. Але стало ся інакше. Кождий човен розбили філії на тріски, а пасажи́ри пайшли смерть в глибині. Двадцять пасажи́рів, що лишили ся на кораблі, перейшли страшні муки. Два дні перебули они на маштах о голоді, без води. Деякотрі стратили силу і потонули ся. Деятох лишило ся при життю, але чотири з них збожеволїли. Що стало ся з першим кораблем, по котрім остали лиш кусники дощок і маштів, і з пасажи́рами, що на нїм їхали, сего ніхто не бачив. Річ лиш та певна, що все спочило на дні моря.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 25-го вересня 1897 року.

Відень. В парламентарних кругах говорять, що гр. Бадені мав з німецько-національним послом Вольфом поєдинок на пістолети, причім Бадені ранений в праву руку. Причиною поєдинку були обиджаючі слова, які вкинув той посол до Баденіого на четверговім засіданні.

Відень. Після відомостей Fremdenblatt-у міністер фінансів пропонує у вівторок в парламенті бюджет на 1898 р.

Відень. Палата панів вибрала вчора членів і заступників членів до делегацій.

Відень. (Друге засідання ради державної.) Вчора вибрано секретарів і впорядників. Пос. Поммер знов говорив про приєднання поліцаїв в парламенті. Президент відповів, що прийняв лише трьох колишніх поліцаїв за слугів в парламенті. Пос. Вітковський запитав, яким правом допущено пос. Шаєра до участі в нарадах. Президент покликав ся на пояснення міністра Гляйєнаха, але против того протестував пос. Менгер, причім знов прийшло до галасу. Пос. Русе жадав дискусії над відповіддю президента що-до браку тренової мови, але при голосуванні відкинено се жадане. Відчитано багато внесень з нагоди елементарних нещасть. Опісля повідомив президент, що вибір членів делегацій відбуде ся сьогодні, в суботу, вечером, против чого Шенеріяни, німецькі націонали і поєстувові, антисеміти і соціальні демократи остро протестували. Серед великої бурі прийнято внесення президента 200 голосами против 110. Дальші внесення соціальних демократів перериває президент заявленем, що замикає засідання, а порядок слідуєчого засідання подасть письменно до відомости послів.

Відень. На порядку деннім сьогоднішнього вечірнього засідання парламенту стоїть вибір 40 членів і 20 заступників членів делегацій.

Відень. Вірмоконституційна німецька більша

послієсть оголошує заявлене, що она вважає своїм обов'язком взяти участь в виборі до делегацій, бо розходить ся о справу, котра дотикає могутости держави: о політику міністра заграничних справ, на котру вірмоконституційна більша послієсть цілковито годить ся.

Відень. Fremdenblatt доносить, що посол Ферг знов передав президії парламенту 344 петицій ремісників против обструкції. Таких петицій передав згаданий посол разом вже 624.

Загреб. М.ж сербским населенем розійшла ся вість, що в Сеница на вежи церкви вивішено мадарську хоругву і коли та хоругву через дві години буде там повівати, Сербі мусять перейти на латинську віру і змадяризоватись. Винювниками уважала населене одного інженера і ад'юкта при уряді ведення книг ґрунтових. Дятого вдерла ся товна до того уряду і вбила їх. Заряджено все потрібне для удержання порядку.

Льондон. Говорять тут, що в Європі тепер існують три союзи, а то між Францією і Росією, Німеччиною і Австрією, Італією і Англією. Була би се нова констеляція політична.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richter's Apotheke in Prag.
Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichsten, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінцій виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 ар. в гору.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що для крім неділь і свят. Поміщає статті про справи-буквинської Руси, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріал такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників її в Галичині. Передплата лише 10 ар. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, улица Петровица число 2.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хіньського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

КАЛЬОШІ

легкі, 75 грамів.

для мужчин 1-90
панів 1-65

Високі
і
низькі

КАЛЬОШІ,

з задю витяг для пн. офіційн.

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ

для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Най-
но-
війші

черевики для гімнастики з гуми.

а 1-10

Кальоші для дітей, навіть одно-
літніх.

10% рабату!!

даємо лише ми від ціни за біле
др-а Бєра після ціниника.

Великий склад **ГОЛДЕР** до подорожи
почаши від 1-58 ар.

**ЧЕ-
РЕВИКИ**

для мужчин, шкільні, з сумою, . . . 2-50 ар. — 6- — ар.
хлопців 2-50
дам, 2-50 — 5- —
до шкільних 2-35 — 8- —
до зацілювання 3-98 — 7- —
лякерки, менти з шпангою 1-75 — 2-10
з козичої шкіри, менти 1-35 — 1-55
дівчат, шкільні, т. ав. Bergsteiger 1-85 — 3- —
дитий 1-10 — 2-10
хлопців, ЧОБІТКИ 3- — — 4-25

Великий
вибір

**ЧЕРЕВИКІВ до гімна-
стики стиковані!**

Найновіші Краватки

вузли, мани, Левалієла
до вязання,
від 20 кр., 40 кр., 50 кр.,
до 98 кр.

Рукавиці Glacé,

з оленя шкіри, з шведско-
го шовку, з ниток найліп-
ших фабрик.

ВЕЛИКИЙ С К Л А Д

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Мессера і Сп.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Синів
в
Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної і
іншої барви, почашки від 1-18 ар.
для муж., тирольські від 1-18 — 2-28
хлопців тироль. від 0-78 — 1-18
дитий капелюшки моряків бо-
брові в різних барвах, від 1-98.

ПАРАСОЛІ

з 30-
ліз-
ними руч-
ка-
ми

з чистого шовку від 3- — 6- —
на-пів зі 1-38 — 1-98.
з чистого шовку 1-58 — 2-18.
на-пів з шовку 0-98 — 1-58.
з англійськими дерев-
зяними ручками від 0-75 — 1-90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
ПАРАСОЛІВ
полотняних.

найновіші АНГЛІЙСКИ
ПАЛІЧКИ.

Величезний
вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладко від 1-10 поч.
з фалдами 1-38
з галтованим 1-58

КАЛІСОНИ

з найліпшого Граді-полотна,
французького крою від 0-98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі,
галтовані, білі і в інших бар-
вах, від 0-18 ар. поч.

Льняні хусточки в модних
барвах.

12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-50 — 2- —

КОВНІРИ

МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, поцвіріні,
6 штук 1-80.

Маншети, II. сорти, поцвіріні,
6 штук 1-50.

Ковніри I. сорти, поцвіріні,
6 штук 1-65.

Ковніри II. сорти, поцвіріні,
6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців
6 штук 0-80.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакция і ад-
міністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

На милування нема силування.

„Русини суть нашими елементарними і по всі часи небезпечними ворогами; приязнь з ними ніколи не можлива. По prostu сьмішно говорити о приязни з Русинами.“ Так коротко а дуже зрозуміло означила Patria відносини Волохів до Русинів. Видимо з того, що Patria, орган ніби-якихось демократів-Волохів, зовсім не інакше дивить ся на Русинів, як дивлять ся волоські феодалі. І нічо дивного, атже між тими феодалами а ніби демократами волоськими ніякої різниці ще нема — всі они однакі, що найменше в відношенню до Русинів. „Ім по prostu сьмішно говорити о приязни з Русинами, котрі їх (!) винародовлюють.“ Ну, коли їм навіть сьмішно говорити о тім, то радше нехай мовчать. Ми о їх приязнь не стоїмо, знаємо, що на милування нема силування, а що більше, в ніякі приязни, в ніякі „мирні пожитя“ між народами в таких відносинах, як наші, не вірямо. А що ми тих відносин не в силі змінити, то й справді сьмішно говорити о приязни Волохів до Русинів, або Русинів до Волохів. Приязнь очевидно там лише можлива, де є два приятелі; але коли Волохи уважають нас своїми елементарними і по всі часи небезпечними ворогами, то хоч би ми і як залицали ся до них, то приязнь і мирне пожитє з ними не вийде.

Приязнь і мирне пожитє між народами то в нас якийсь ближше неозначений ідеал, блудний огонь на болотах, котрого

не спіймати, блискуча банька з мила, котра зараз пукає, як єї діткнути ся. І дивна річ, що в наші тверезі часи, часи реальних контрактів і угод, часи загальної конкуренції і борби о житє, ще находять ся добрі люди, котрі своїм широким серцем обіймають цілий сьвіт або хоч цілий край, підносять ся понад всяку злобу дня, і проповідують мирне пожитє там, де до такого житя нема доконче потрібних двох осіб або двох народів, а іменно того, що подає руку і того, що приймає подану руку, і то приймає з щирим серцем, без жадних скритих самолюбних думок. Авже-ж, ідеалом, прегарним ідеалом є євангельська любов ближнього, — та в тім вся біда, що в міжнародних відносинах сей ідеал нерловимий, як і багато інших ідеалів. Мати его перед очима і можна і треба, але в імя того ідеалу дати ся пожертви не можна і не треба!

Коли Бісмарк обходив свої 80-ті уродини, сказав він до одної депутації, котра прийшла ему складати свої бажання, в популярний але справді глибокоумний спосіб таке: Коли — каже — так Бог дав, що різні народи живуть разом, то видко, що так треба і що сам Господь хоче того, бо як би був не хотів, то був би на цілу Европу дав тільки один нарід, що говорив би однаково, і тогди люди не потребували би сварити ся за свою рідну мову. А коли, каже, так не є, то видко: така воля божя, аби ті народи дбали кожний о себе і один другому не вступав ся ані на крок. Треба, каже, бороти ся з другими народами за своє, але боро-

ти ся людяно тай добре знати, за що.“ Хоч би ми і як старали ся найти сумнів, чи сей старий політик сказав розумно все одно: не найдемо; старий сказав правду. Пусте балаканє про приязнь і мирне пожитє між народами; они повинні бороти ся, так як бере ся все на божім сьвіті, лише повинні знати в тім людяну міру.

От з сею людяною мірою великий клопіт, бо єї кожний може на свій лад розуміти. Канібал, коли з'їдає місіонара гадає собі, що так іменно треба, бо як би інакше гадав, то не з'їдав би чоловіка. Волохи, що борють ся з нами і не вагають ся навіть такої божої інституції, як церков, уживати до своїх партійних цілей, а нас усіх за порядком мають за ворогів та радять взяти нас ще ліпше в два огні, з сторони волоської і польської, гадають, що они іменно борють ся людяно, бо як би інакше гадали, то би інакше й поступали з нами. Що-ж з того видко? Видко, що й сама людяність в борбі, се також ідеал, до якого воля людська не годна піднести ся навіть у правдивій війні, де волякам кулями заборює ся ворога самовільно грабити і над раненими знущати ся. А ми, поранені і покалічені ворогами так, що нам з ран вилічити ся годі, бо щораз нові нам завдають, очевидно не можемо також піднести ся на ту ідеальну висоту, де все прощає ся і сьліває ся цілому сьвітові „Мир вам, брати!“ Ми мусимо бороти ся і людяність розуміти не ліпше, як розуміють вороги. Коли не можливе мирне пожитє Волохів з Русинами, то очевидно не можливе і — Русинів з Волохами.

ХТО ВИНЕН?

НОВЕЛИ

І. ВОРОВКЕВИЧА.

I.

Село над Черемошем. Хатки-салаші порозкидані як звичайно в Карпатах. В дали ліси синіли. Близько вже їх не було: витав їх острій тонір і зубата пила безчисленних трачок. З лані-серни, з ораби і гоготів ми знаку, і слід пропав; лише дрозда, сойка і ковтач повідали собі чагарями, зіллям та малювничком сумну казочку о минавшій красі і розкоші.

В селі живуть собі Гуцули. Веселі, привітливий, відважний нарід, однак не той маючий, що колись, лише мізерний, у латах і з торбою через плечі. Перше, як повідають, ще за часів Добушевих, родив ся Гуцул з криком, з великим серцем і духом, зі сьвітуchoю грудню і з довгогрудцем; тепер він з топором і з кермою родить ся: з топором, щоб панські та жидівські ліси до посліднього ния пицяти, — з кермою, щоб тоє у лароби збіте бервене Черемошем і Прутом в далеку чужину гнати.

Було то літню порою. Сонце клонило ся на нічліг десь там за високу Черногору.

Понад Черемош ішов собі відважним ходом

уральонник. Дві зьвіздочки, що сьвітили на жовтім ковчирі, казали нам, що він капіраль. На грудях висів золотий медаль.

Але се, здає ся, не уральонник — наші уральонники летом сокола домів вертають.

Звернув він від шляху і прямує просто у наше село. Правда, що року підтинали не одному легію нашого села чорні кучерки і убивали в двоєне сукно. Алеж бо то і легіні були собі! Рослі, здорові, як смереки за високі, а сильні та черетві, як той дуб столітній.

— Таж се Стефан Вдовиченко! біг-ме, що він! — крикнули легіні, що стояли коло корчми; а Стефанови аж слези в очах блиснули, як побачив своїх побратимів-товаришів, своє село родиме і дихав мизий запах свого, не чужого воздуха. Так якось ему коло серця стало, що рад би був на коліна упасти і подякувати Тому, що спас его в кровавім бою, що допровадив его до родини. Але тут надлетіли его товариші-соколи, обняли і цілували его, подивлялись блискучий медаль і чудувались, що він з такими тяжкими ранами ще живий і домів вернув.

Через товну пробиває ся стара жінка і на де ему на груди, а з очей, котрі що дні визирали сина через діраву квартиру, ринули дрібні горячі слези. Мов не своїм голосом закликала стара: — Сину мій! Стефане мій незабутий!

Довго витали ся і винитували ся побратими і знакомі. Коли стемніло, стара матір з рідним сином пішли домів.

В білій комнаті побачив Стефан образ чу-

дотворца Николая і принічок, де малим хлопцем грав ся і пожином крестини витесував, кузіль старої неньки і сивенького котика — і ему щось наче голос відяло. По хвили доперва промовив він зі слезою в очах: „Ненько моя дорога! Аж тепер я у тебе остану ся, до мого скону буду тебе доглядати!“

По скремненькій вечері, — от була то наша буквинська мамалига з бриндзою і гусянкою — лягли обое спочивати. Давно наш Стефан так солоденько не спав, давно так любо не снів... Чому? — Він дрімав, а над ним сторожило, як той ангел хранитель, материне серце.

II.

В ранніх промінях весняного сонця блесіли в росині трави, покоси і сіножаті, мовби їх хто брилантами поливав. Коло потопа білили дівчата полотно, на поляні стожили легіні-елекери, а садами так кула зазуля, що аж ськазами лунало. Наш Стефан ще дрімав, ще снів; голос зазулі збудив его. Він протер очі, пригадав собі одну стару думу — пісеньку і начав єї стихонька шептати:

Вставай, вставай, козаченьку,
Бо Татари а війня йдуть,
Тебе люблять, коня возлюбуть!
„Най би били, най би били,
Коби мене не будили,
Коли в сні тебе я люблю
І до серденька возлюблю!“

Утомлені борбою вороги у війні дають собі не раз на означений час спокій. Виходить тоді щось таке, як мирне пожиття, бодай про око людське. Але коли се діє ся? Тоді, як по однім і другим боці великі страти і далі борба не можлива. Тоді мирного часу уживає ся на скріплене своїх сил до дальшої борби. В міжнародній борбі, коли вже один з противників очевидно став паном ситуації, таке хвилеве мирне пожиття не лежить в інтересі переможця, і, коли він на него згодиться, то ніяк не можна йому вірити, що він се робить не для себе, а для другого. І горе тому побідженому, котрий повірить ласкавим словам переможця. Борба виробляє енергію і відвагу, а таке „мирне пожиття“ в обіймах переможця звичайно приймає вид життя муми в обіймах паука.

Так коли *Patria* каже, що ніколи не можлива приязнь Волохів з Русинами, то ми справді можемо їй притакнути і додати лише, що іменню в таких відносинах, в яких ми живемо, та приязнь не можлива. В Швейцарії різні народи якимсь уміють жити мирно, бо там передовсім нема у тих народів охоти жити на чужій кошт; але на Буковині, де Волохи, Німці а навіть Поляки живуть нашим коштом, де отверто радять ся брати нас в два огні (очевидно не на те, аби з нами мирно жити) — тут ніяке мирне пожиття з противниками не можливе, так довго, як довго ми ще маємо силу бороти ся. Коли поляжемо — га! тоді вже певно мусить настати „мирне пожиття“...

Посли Тиміньський і Волян пробували вже сотворити „нову еру“ на Буковині і жити в згоді з Волохами. Та їх буковинська нова ера прийняла вид далеко мирнійший, як галицька, а навіть „безгласний“ тому, що по волі чи по неволі вони станули против народолюбних ідеалів і тим себе звільнили в неодній народній справі від заходів в її користь. І чим віддячили ся Волохи своїм руским приятелям, на котрих зробили золотий інтерес? Нічим! Нині посол

Тиміньський уже від всього усунув ся і збирає ся, як Пилат, обмивати свої руки; лишає ся недобиток Волян, сильний грішми своїми, а зовсім слабій на пункті особистих амбіцій старець, що небавом уступить з політичної арени, не зискавши нічого ані для народу ані навіть для себе, а накоївши лиха народови без міри...

Жили оба ті послы мирно з Волохами, а нині *Patria* мабуть і їх мала на думці, коли казали що приязнь Волохів з Русинами не можлива. Чи може гадали, що приязнь можлива лише з тими Русинами, що не суть „елементарними і по всі часи небезпечними противниками“ їх? З такими противниками-Русинами мирне пожиття справді можливе, бо до нічого не обов'язує, а приносить Волохам користь...

На милування нема силування. Ми не бажаємо собі, аби Волохи спеціально нас любили; ми знов від себе не маємо причини накидати ся їм зі своєю любов'ю. Борім ся, коли мусимо, і знаймо, що на Буковині нема ще таких Волохів, котрим можна би сказати: „Пильнуйте свого занедбаного народу!“ Всі теперішні волохські політики більше ненавидять нас, як справді люблять свій власний нарід.

Spectator.

Народне шкільництво в Чернівцях.

(Контра.)

Ми кілька разів вказували на те, що теперішній стан народнього шкільництва в Чернівцях є протизаконний. В тім ми цілковито годимо ся з увагою шкільної влади, котра в своїм письмі до черновецького магістрату виразно заявила, що той стан не відповідає § 6 держ. закону шкільного. Той параграф каже, що рівне про викладову мову в народних школах має закласти в границях, які поставили вже раз закон; а після оречення найвищого трибуналу має ся се так розуміти, що справу викладової мови в народних школах треба урегулювати з по-

шанованем арт. XIX. осн. держ. зак., після котрого всі народности в рінноуправленні, мають ненарушимо право на власне і удержане своєї національності і мови, що отже всі краєві мови рівноправні в школі, уряді і публичнім житті; а коли в якім краю живуть кілька народностей, то публичні школи має ся устроїти так щоб без примусу до науки другої краєвої мови кожда з тих народностей мала потрібні средства для освіти у своїй (матерній) мові.

Так каже закон, так сказав найвищий трибунал адміністративний. Однак всі здорові знаєте, що закон законом, а його таки не всі держать ся, навіть не всі уряди, а тим менше автономічні. Хто не має сили, той не має права, кажуть в таким разі слабшому. Се не раз і не два відчули Русини і тому вони мусіли о признанні того права для Русинів що з'осібна упоминати ся. Діло се се з нагоди основи рускої народної школи у Львові і державний суд рішив дня 19-го січня 1880 р., що згаданий закон і рішене найвищого трибуналу відносять ся також до Русинів. Очевидно відносять ся таке рішене не лише до львівських або галицьких Русинів спеціально, а взагалі до всіх Русинів австрійських.

Придивім ся тому ближше і розберім, чи черновецькі народні школи що-до руского справді так устроєні, щоб Русини мали потрібні средства для освіти у своїй мові. В своїй мові образувати ся найбільше тоді, як кожда дитина вчить ся у своїй матерній мові. Тому державний суд на підставі повисшого рішення присудував місто Львів до засновання самостійної рускої школи. Отже тим самим дав державний суд найбільшу інтерпретацію свого рішення. Коли в якомсь місті є тільки дитин одної народности, що вони можуть становити окрему школу, то громада повинна і мусить для тих дитин удержувати особну школу. Наше місто того доси не зробило: жадані черновецьких Русинів відкидає а ліміне, навіть петицію „Рускої Школи“ відкинуло. Се все діє ся протизаконно і се признає навіть ніхільна влада, певно не велика приятелька Русинів.

Думаємо, що тим ми доказали докладно, як наше місто Чернівці грішить проти закону, коли розходять ся о Русинів. Хитрі Німці кажуть, що вони „досить“ дбають о руску мову, бо в народних школах вчили передовсім по дві, а тепер навіть (!) по три години тижнево рускої мови.

Супроти сего мусимо передовсім сказати, що після закону не належить ся Русинам лише наука рускої мови яко предмет, а належить ся нам таки ціла самостійна руска школа! Се од-

Солоденький був сон его. Ему снила ся Кифорикова Катерина, та дівчина, що вже тогди ему в серце вираза ся, коли в Вишній кучері ему скоротили, таа, з котрою він крадьки, щоб багатий Кифорак не зобачив, тогди прощав ся як у далекий світ новобранців займали. Она в сні перед ним стояла як русалонька красна і привітлива, а як той соловейко до него щебетала:

— Чи любиш, Стефано, твою Катерину?

Зворухнувшись Стефан, приодів ся в свій гуцульський стрій, в крисаню з навами, в ретязі і ремей, в ланну, запозично вишивану сорочку, черникові шаравари і сфрак з китицями, на котрім медаль золотив ся. Виглядав він від голови до п'яти — з писаним, пльіткованим топірцем в руках — як який гуцульський дук-воевода.

Ненька так ним тішить ся, мовби хто сердечну на сто коний посадив, уже і сіданечко перед сном положила і так спритенько звивав ся, мовби з приходом его старі кости відмодніли.

— Ні, ні не вечно, — промовив сумно Стефан, — вииду я трохи з хати, якось мені тут коло серця... І пішов у село. Стреннула ся старенька, як та голубка, на котру половик ударив, але біду через диточий галас ухватити не міг.

Коло Кифориковаго обійстя ставув наш Стефан. Тяжка задума заняла его. Ні хатка не така весела, ні кліт, ні садок, як тогди, коли він крадьки з Катериною протав ся. Все запало, все занедбане, мовби тут гадзі не було, все пустинною стояло.

Перший раз у своїм житті переступив він

той поріг, за котрим его рай цвів і розвивав ся. Перше він не сьмів того зробити. Він бідний сирота, а Кифорак дукар на все село! Там лиш багатські сини загощали. Убогий Стефан не ривня Кифорак! — Але тепер все переіначилось: він капраль, за медаль патент побирає, а пів полковник сказав ему на відході, най наніше коли схоче, а его поставлять зараз поберезником в цесарських лісах. Отже тепер у него більше відваги: він не бідодашний старець Стефан, лише чесний інвалід-капраль, котрого сам цесар похвалює...

Комнатою смуток так назив, як в раній густа мрак. Все заммерло, всоуди тихо, мов у гробі. На лаві сиділа стара жінка біда, суха, коцава, зовсім на відьму похожа. То матір Катерини.

— Хто там? хто перебиває мій спокій сьвятий? — озвала ся хрипавим голосом.

Стефана аж дроз переішла. Тут все нічне, все темне; нема того сонечка, що коліє у темрину его життя так асно сьвітло...

— То я, Стефан Вдовиченько!

— Стефан? — промовила стара, скочила з лавиці і почала ему зблизья приглядатись. — Дивись, який виріє, який гарний у війську став! Там не так мучать як люди говорять! Правда, синку? Сідай, синку, оттут коло мене, коло старої нещасливої забутої... — Не могла біда докінчити, щось їй в грудях закололо.

Обоє посідали на лаву.

— А се що на твоїх грудях блищить мов золото? — спитала она его тяжко зітхнувши.

— Правда, шире золото; ним обдарував мене наш цесар; за него побираю що два срібну шістьку, навіть рукою не махну...

— Господоньку сьвятий!

— Так, так! Послухай стара... Тепер думаю, що сироті Стефанови не стоїть уже нічо на заваді... Прийшов твою Катерину спав... спав...

Коли-б хто пружиною старої горі метнув, або як би їй лата гаді укусила, то не була би она так підсечилась, як при тих словах, при сномині о її донці Катерині. Сьвятила она, мов не своя зайнула за два рази і знов згорбнившись на припчок сїла, опустила голову на сухій груді, а руки на земний подолок.

— Стефано! Стефано! — мов не самовита промовила. — Катерину? Кифоракану красну доньку? Що тобі, синку? таже по ній і сдих і сїда знав ся!

— Що? Де Катерина? — занітав Стефан жалісним голосом, а перед его очима мов би якась заслона стала, в очах зовсім потемніло, мов би по них мурашки лазили.

— Сідай тут коло мене, синку! Тут, тут, близько, не гідь ся мною, дитино... а тобі все до макового зерна розкажу.

Сів Стефан коло старої як не сїд.

— Дивись, дитино, почала стара, три, чи чотири роки вже тому, як прийшли я село зі столами, хоругвами, ланцями і дручинами... і Бог сьвятий знає з чим, якісь нани і старі і молоді, у сурдутах, підстрижені і підголені і в окулярах... Через ціле літочко мірали они издовж і изперек наші гори, ліси і полонина. І жїй покійник...

но, а по друге придивім ся тому чванливому „дбаню“ о руску мову трохи ближше. Хто вчить в народних школах руску мову? Ті учителі, що мають кваліфікацію з рускої мови. Добре, але... Хто ті учителі? То майже без винятку такі, що вчили ся рускої мови за злопам'ятних часів Гайбовецького, а опісля Ружицького. Не лише ми і ті учителі самі, але вся Буковина знає, що з учительської семінарії виходили за тих часів „руські“ учителі, котрі не багато більше знали з рускої мови, як діти другої або третьої класи гімназії. Значить, коли такий учитель хотів справді добре вчити по руски, то мусів приватно доповнити своє знання, інакше его наука може дітям пошепати охоту до всього руского. А на жаль мусимо сказати, що може з винятком двох решта руских учителів черновецьких зовсім не виказує поступу на тім полі. У тих людей скінчило ся образование того дня, коли одержали свідоцтво екзамінаційне, а то в минулих роках було що-до руского в Чернівцях дуже легко. Які учителі, така наука. Не знають они багато, то не можуть навчити дітий порядно. І так ми бачимо, що добрий ученик з третьої класи навіть не знає з рускої граматики, що то таке є іменник! „Ми щось такого не вчили ся“, відповідає дитина стереотипно на всякі питання і певно не каже неправди. Ось як виглядає „дбане“ о руску мову. Додаймо до того, що годі учителеви потомлених вищою наукою 60 дітий в однім відділі навчити всего; додаймо ще й се, що невного рода маловажене всего, що не-німецьке, зі сторони інспектора — тепер ним є директор низшої гімназії і „руских“ паралельок Фаветман — то чей ніхто не зможе сказати, що Русини мають хоч би яку й найменшу причину бути вдоволеними тою наукою.

Зберім на конець наші жадання, котрі опирають ся на постановах закону: 1. жадаето передовсім, щоби громада Чернівці вже з слідуєчим роком основала своїм коштом самостійну 4-кл. руску народну школу в середмісті; 2. жадаето отже консеквентно, щоби краєва рада шкільна відкинула онігоданне рішення міської ради і затвердила внесеніє радника Ясеницького; — на винадок відмови черновецькі Русини будуть доходити свого права в вищих інстанціях; — 3. жадаето, щоби при існуючих школах сейчас утворено відділи рускі; 4. жадаето, щоби руску мову чили учителі, котрі справді знають єї вчити, а не такі, що ледви чи самі вмють поправно говорити і писати по руски; 5. жадаето, щоби інспектор Фаветман відносив ся справедливійше до Русинів і не маловажив собі все не-німецьке.

Ми свої жадання списали; они досить скромні, бо не жадаето нічого, що нам би не нале-

— Що, старого уже нема?

— Га, га!... давно під церквою лежить... Не перебивай, синку... знаєш, що він діврякував; отже з тими пройдисвітими діював і почував по тих дебрах і вертемах, людей приєтавляв, за коні старав ся. Нераз почували они, як ніч захопила, під нашою кривлею... що-б того не була дїжда!... Настала осінь, почали бузьки і журавлі в чужий край відлігати ключами такими... Разом з ними потекли ся і ті горемірці, а з ними і наша Катерина!... Як ми добачили, що єї нема, то осідлав покійник верхівця, і дмухнув за ними. Всіх він найшов, лиш одного ні і дочка Катерина... деє пропала, мов під кригу утонула, мов поза хмару зчезла! З сорому і екорби старий минув ся, а я остала ся і жду... тай жду!...

Скрізь слези стара не могла дальше і слівця промовити.

Як та запад так зчорнів наш Стефан; як ті буреві гонені хмари, так розлились его краєні сні; будівлю его надій збурило страшний удар. Пронало! Пронало!

— Бувай здорова стара! — шепнув Стефан. Стара ухватила его руку, приложила єї до зеохлях грудий; за щирю любов віддячити ся хотїла, за ту любов, що для єї нечесної, пронащої дочки в его добрім серці горїла.

Стефан тяжко зітхнув і зіставив стару — поклав те місце, де завтали розпука і безталанність. В густім, темнім лісі він опинив ся.

(Далше буде).

жало ся. Тим ми сповнили свій обов'язок, а тепер най заберуть ся до справи ті, до кого то належить. Caveant consules!...

НОВИНИ.

Чернівці, дня 4. жовтня 1897.

Іменини цісаря обходжено сьогодні в нашім місті богослуженнями по всіх церквах. Особливо величаве було богослуження в православній катедрі. У Відні, як нам телеграфують, обходжено цісарські іменини зі знаною при тім сьвяті величавостію. На богослуження у вотивній церкві був архієпископ Євген Райнер. В соборі св. Стефана правив молебєн сам архієпископ Грүша, присутним був міністер Голуховський, спілний міністри, гр. К. Бадені, австрійські, президія і багато послів з обох палат посольських. Зі всіх столиць країв доносять до величавих всюдї богослуженнях за здоров'є нашого цісаря. — З Будапешту нам доносять телеграфічно: В парламенті прийняли послї, котрі явили ся в галевім убраню, одноголосно в генеральній і спеціальнойй дебатї адресу з виразами преданности для цісаря, почім серед немовкаючих окликів Eljen! закінчено засіданє.

Цікаву вість приносить в своїм позьднім числі „Руслан“. Після его відомостий заходить ся буковинський посол др. Стефан Стефанович около утвореня уміркованого центра в радї державній. Се центрум мало би складати ся з кількох „диких“ послів, отже з тих 17 послів, котрі не вступили до жадного клубу. Між тими 17 послами є два Серби, три Русини (Окуненський, Танячківч і Волян), Чех Вашатий і кілька Німців. Чи вістка правдива, покаже ся мабуть в скорі.

До осьмої ранги авансували професори сучавської гімназії Самуїл Ісакескул, др. Дашкевич і Косович.

Дирекция залїзниць в Чернівцях. Майже що року ставляє один з буковинських послів в радї державній внесенє на отворенє самостійної дирекції залїзниць в Чернівцях, і майже що року чуємо з уст дотичного міністра, що то справедливе жаданє нашого краю по можности скоро буде узглядненє. І сими днями поставив пос. др. Штрауєр таке внесенє. Отже компетентні круги кажуть, що здійсненє того жаданя не дасть вже довго на себе чекати, бо не прихильність міністерства для Буковини, але просто залїзничі технічні інтереси домагають ся особної дирекції залїзниць в Чернівцях. Най би вже й так, коби лише як найборше!

Буковинський видїл краєвий одержав від міністерства позволенє, ако концесіонар локальних залїзниць Лужани-Залїзники, Глибока-Серет, Радівці-Фрасин-Бродина, Неполоківці-Вишня і Іцзани-Сучава — засновати спілку акційну під назвою „Нова спілка бук. локальних залїзниць з осередком у Відні.“

Руский народний театр переїздить з завітринним днем зі Станіславова до Бучача, де розічне свої представлєня народною оперою „Запорожець за Дунаєм.“

З краєвого правительства. Комісар поліції Калїта перенесений з Іцзан до черновецького староства, конценіст Тарновецкий із Сучави переймає управу комісаріату поліційного в Іцзанах, комісар Богосевич перенесений із Кіцмана до староства сучавського, а конценіст Капуєцький із Серету до староства кіцманьського.

Чия кривда? Бук. Post плаче у вчерашнім числі над „страшною кривдою“, яку заподїяно п'ятом абітурієнтам сучавської гімназії тим, що в черновецькій гімназії їх репробовано вже на підставі письмених задач, котрі вони перед вакаціями в Сучаві зовсім добре виробили. Не будемо розбирати сєї справи, зазначимо тільки на підставі ріжний між матурою в сучавській а черновецькій гімназії, котра аж надто ясно виходить із сего факту, як дуже утруднена продукція інтелігенції рускої в порівнянню до волоскої.

Чи-ж дивно проте, що ми остали так далеко позаду, що не тільки в станї духовнім але й у всіх урядах повно Волохів, а так мало, страшно мало Русинів; що вже тепер відчуваємо гіперпродукцію волоских єввищенників а чим раз зростаючий недостаток руских? Сучавська гімназія й черновецька теологія та консисторія з одного, а чуже ба навіть вороже Русинам учительство у всіх гімназіях дбають завзято про те, не дурно-ж і в так званій „рускій“ гімназії сидять такі германізатори-вороги як Фаветман і Франк, вони „переналують“ з горстки учеників, що зголосились до вступного іспиту, третину, за те в сучавській перенадає із сотки ледво кілька про людське око. Але одну потїху мають для нас наші опікуни, що наша молодїж перебувши германізаторське чистилище, стоїть образованєм вище від волоскої. Слаба потїха; бо Волохи заїдають помимо того смачно руский хлїб, ба й нас самих, замучених германізаторами, що ласкаві для одних хрещених і нехрещених тевтонів, котрі й переповнили всі школи крім сучавської гімназії, тої парової ба електричної фабрики волоскої інтелігенції. І помимо того за 5 репробованих такий крик і галас в газетях, що відозвесь нашенню і в радї державній, а у Русинів помимо грізної повени волоскої і жидівської одна їма розпука.

Відрадний обяв. Хто читав безглузду „шкрабанину“ обскурної людини против народного шкільництва, яку „Бук. Відомості“ не соромилсь помістити в 34 ч. на першій місци й без усякої замітки, той мусів попросту остовіти, що така зацфаність можлива хоч би в „консервативній“ газеті. Тим відраднийший буде не тільки для учителів але й для всякого поступового чоловіка обяв, який можемо запотувати зі сторони одного читателя а може навіть передплатника названої газети. Ото предсідатель місцевої ради шкільної й інспектор місцевий в Сергіях євжицького повіту о. Юрій Гайцький пише в декреті, котрим увільняє тамошнього учителя Томорюка, що почувив місце в иньшій повіті між иньшими ось що: „На остаток, мушу Вас ще запевнити, що я з найбільшим обуренєм читав провідну статю „Нинїшня школа“ в „Бук. Відомостях“ і дуже жалую, що порядний чоловік не респонджує рівновартними средствами, щоби реагувати на такі грубіанські клеветні напади на вельми поважаний стан учительський“. Сей суд визначного „консерватиста“, з євжицького повіту чейже ясний і для обскурних „Бук. Відомостий“...

Економічне віче скликає філія „Просвіти“ в Станіславові на день 13-го с. м. Між иньшими буде обговорювати ся справа неподільности ґрунтів, а ухвали віча подасть п. Гурик до відомости аграрної комісії у Львові.

Пчолы вішунами погоди. Звісно, що деякі пчолы, зльїрята і комахи прочуввають інстинктивно всякі зміни воздуха. Звістно також, що особливо пчолы є вразливі на відмінні воздуха. Они мусять заздалегідь розпізнати теплоту, студенність та дощ. Всякий, хто слїдив пильно поведєне пчїл, міг зауважати, що пчолы на зиму китууть сильно всякі шпари у внутрі. Сего року зауважано, що пчолы взяли ся до тої роботи дуже вчасно і роблять єї вельми основно. Але що найважнійше то се, що вже в половині серпня сего року пчолы китували не тільки у внутрі, але навіть звувають свої отвори в очах. Досвідні пасічники ворожать з того дуже морозну зиму.

„Хлопці-садівники“, поучаюче оповіданє (з 33 образками) переповнів О. П. — Під таким заголовком вийшла накладом черновецької „Рускої Бесїди“ книжочка обєму 36 сторін 8-ки, що в формі займаючого оповіданя поучєє молодїж о садівництві. Книжочка коштує 20 кр. а з пересилкою поштовою 22 кр. й повинна знаходити ся не тільки в бібліотеках шкільних та читальняних, але і в руках кожного старшого школяра. Звертаємо проте на неї увагу панів учителів в надїї, що займуть ся ревно єї розповсюдженєм.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях
улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсї

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Quartalausweis
— Schulsachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені ділові протоколи та окладки до
каталогів і такевишнік.

Замовлення з проєкцій виконують ся відворот-
ною поштою.

Хто хоче мати

добру і дешево

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не
покажує. Нові продаю дешевше як
всюди, а употреблені, ще добре уде-
ржані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на
виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши-
ну, за реперацию не потребує журити ся, бо я ро-
блю туго безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровара Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
лєнїчїй (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Поручаємо

Новозаложену руску торговлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, улица паньска ч. 35.

У Власюка дістанете всі товари,
які потребує Ваш дім: житну, пшеничну
і кукурудзяну муку, риж, крупи, хліб,
булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До
церкви свічки, великі і малі; віск
і кадило. — Дістанете крохмаль, мило
і фарбку. Перець, гвоздики, цинамон,
імбір, шафран і бобки. Оселедій, мо-
скалі, оливу і оцет. Вино, горівку і
рум. Чоколяду, цукорки, медівники і
прочє і пр.

У Власюка є комната до сні-
дань, свіжі і здорові перекуси і не
фальшовані напитки.

Маємо надію, що всі Русини що
купують у Чернівцях товар не підуть
більше нї до жида нї до їмця лиш до
Русина Власюка. Свій свому повинен
помагати.

Як не хочете, щоби Вас обшахру-
вали на цїні, вазї і товарі, як хочете
добре і дешево купити, ідїть до Тор-
говлі Ігнатія Власюка!

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекраційне, обезпечає будинки, скот, госно-
дарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно
в стогах і будинках протия шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї
діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31го грудня
1896 виносять: фонд основний 50.000 зр.
фонд резервний 54731 зр. 40 кр., резерва
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Шкоди ліквідують ся і ванзачує ся сейчас по
пожарі. В 4-х літах ванзачує „Дністер“ 1176 від-
шкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“,
після всіх можливих комбінацій в товаристві аза,
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найно-
рєстийші усякі і видає позїси і нїти в руских
языцї.

Зголошення о удїленє агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З Чернівців

до Неполоківця, Снитина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Боана, Но- восел-ці	645	430	—	—	—

з Глібоки

до Карапчева, Сторожки- ня, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межибродів від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниць.

з Гадікфальви

до Радівця	610	1003	228	612	805
----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з Гатни

до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

з Іцкан

до Сучави	327	630	1099	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з Вами

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Важа, Драгоша і обох Молдаванцях.

з Карапчева

до Чудана и. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділок, другий з виватком понеділка, третій кожної днини.

ПРИХОДЯТЬ ДО Чернівців

з Відня, Львова, Снитина, Неполоківця	1128	320	737	811	610
з Бурдженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1000
з Новоселів, Боана, Са- дагури	—	1113	950	—	—

до Глібоки

з Межибродів, Бергомету, Сторожкиня, Карапчева	635	1037	800	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапчев тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межибродів тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділок і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до Гадікфальви

з Радівця	542	835	115	550	747
---------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до Гатни

з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

до Іцкан

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до Вами

з Рус-Молдавиці	842	1250	204	322	545	990
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідати можна на станціях Важа, Драгоша і обох Молдаванцях.

до Карапчева

з Чудана и. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділок, другий з виватком понеділка.

□ поїзди роєнні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський їде в 46 минут пізнійше
від черновецкого часу; пітний час рахує ся від 6 год. вечїром до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчерки-
нем мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родив.
Виходить щодня
крім днів по
недільних і святках.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях уз. Петровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

„Руска“ паралелька в Чернівцях.

I.

Подавши нашим читателям дещо докладніше про стан народного шкільництва в Чернівцях, вважаємо потрібним сказати також дещо про так звану руску паралельку при низшій гімназії черновецькій. Ми нарочно додаємо слова „так звану“, бо під рускою паралелькою розуміє ся звичайно цілком щось инше, як то, чого буковинські Русини дочекали ся по більше як 20-літніх стараннях.

Не будемо ще раз розповідати цілої історії тих старань, бо-ж вони повинні нашим читателям вже бути знайомі. Ще в 70-их роках піднесено то жадане, 1880 р. цесар підчас свого побуту в Чернівцях прирік рускій депутації узгляднити те жадане, в радї державній міністри річично викручували ся, аж нарешті 1896 діждали ся ми тих руских паралелек. Спочатку ніхто не думав о паралельках, а лише о самостійній низшій гімназії; однак центральне правительство заявило — певно за порадою краевого правительства, а властиво крайової ради шкільної — що на тепер можна оснувати хіба рускі паралельки, котрі з кожним роком будуть доповняти ся. Притім казало міністерство надїяти ся, що коли вже будуть чотири рускі паралельні класи, тоді вони дістануть також свого особного управителя.

На безрибю і рак риба — подумали собі Русини і тішили ся тою рускою па-

ралелькою, бо мали надїю, що й она подасть руским дітям спроможність, образувати ся в своїй матерній мові. Та не довелося Русинам діждати ся втіхи з тої паралельки. Найшли ся в краєвій радї шкільній люди, що позавидували Русинам навіть тої одробини з приналежних їм прав і своїм впливом, яко референти і інспектори, довели до того, що та руска паралелька не заслугоє властиво називати ся рускою паралелькою; є то якесь *mixtum compositum* з переважно німецьким характером. Пригляньмо ся тому трохи ближше.

Коли говорить ся о рускій паралельці, то кождий тямущий чоловік думає собі, що се школа, де викладовою мовою є руска, і то у всіх предметах. Се чей диктує самий здоровий розум і впрочім знає ся такий лад з прикладів на галицьких руских паралельках. В Галичині навіть досить докладно розрізняють руску паралельку від школи утратквістичної, де всі предмети викладають ся по руски і по польски. Инакше розуміють справу штудерні Німці, а властиво они лише удають, що инакше годї було справу поладити. Тим Німцям не досить було, що від цілих десятків літ германізує ся рускі діти, що тим самим не допускає ся до відповідного збільшення рускої інтелігенції і тим кривдять ся буковинські Русини в їх найжизненіших інтересах. Коли тим германізаторам в нашій шкільній власті не можна було вже спинити основане рускої паралельки, — спаси-біг заходам галицьких руских послів, що поставили сю справу як *conditio sine qua non* — то постарали

ся своїм впливом хоч о се, що замість рускої паралельки вийшла карикатура, невидана ще в австрійським шкільництві.

Возьмім передовсім вступний іспит. Гадав биє, що до рускої паралельки треба здавати вступний іспит лише по руски, бо на те-ж она руска паралелька. Де там! Наші германізатори придумали таке, що з рускої мови треба вправді жадати відповідно для рускої паралельки знання, — але не треба забувати й на німецьку мову. А не забувати на німецьку мову значить у нас тільки, що знати по німецьки тільки, як би ставляв ся до іспиту в німецьку гімназію. Виходить таке, що руска дитина, аби дістати ся до „рускої“ паралельки, мусить знати руску і німецьку мову як викладову. Чи се має бути улекшене для руских дітей? Замість, як передше, одної німецької викладової мови, має тепер дитина дві викладові мови! Се зовсім не пересада, а цілком певний факт. На доказ наводимо лише сегорічний вступний іспит, де на 40 учеників перепало 15, отже більше, як третина! І відки мають Русини достарчити відповідного числа до тої нещасливої „рускої“ паралельки? В сільських школах учать — відповідно до наукового плану, затвердженого шкільною властю і міністерством — по руски, а по німецьки вже менше; — такі ученики перепадають при вступнім іспиті з німецького. В черновецьких школах знов учать по руски так мало і так зле, що ученик мусить перепасти з руского. Як видно з того, жадають наші германізатори від малих руских дітей, щоби они вже завчасу бу-

ХТО ВИНЕН?

НОВЕЛЯ

І. ВОРОВКЕВИЧА.

(Кінець)

— Катерино моя, — промовив Стефан і ухватив її білу ручку... — Ти знаєш, як я тебе раз щиро любив; як по твоїй волі, то зістань мою жінкою.

Катерина і слівця не сказала, притягнула его руку до своєї білої, заманливої груди, до свого гнучкого, облесого стану, а він як не свій, не знати як і що, поцілував її калинові уста.

Таке було слово Катерини.

— Іду, Катерино, до Чернівців, там буду нашого владика просити, щоби позволив уже другогі неділі всі заповіді разом голосити... а потім... Бувай здорова, Катерино!

— Іди здоров!

Веселий, як та вивірка, скочив він у хатину, ухватив свою капразьку шапку, попрощав ся з матерію і через кладку попрямував у Чернівці.

— Веди тебе Пречиста Діва! — сказала стара мати, похитала задумливо сивою головою, і довго проважала сина очима, поки не счез там за скарбом, коло півчарської керини.

— А куди так скоро, пане брате? — спитав Стефана его щирий побратим Власій Грабюк.

— До Чернівців — відповів Стефан і розказав ему все — перед ним він нічого не тайв.

Залиши те, Стефане; она пустоцьвіт і шумивітер, а ти славний легін.

— Не кажи так, Власію, такими словами ти мое серце раниш.

— Я твого добра бажаю, брате мій дорогий! — сказав з жалем Власій і ухватив его за руку: — Слухай, братчику, як ти онюди в Путилів ходив, то ледви щось готар минув, а она вже бігцем до Івана Тодорчукового. Що там діяло ся, не хочу й говорити. Як не віриш, то спитай Миколу Підківку, він тобі все оповість, він обоїх на свої очі бачив там... коло долішнього млина. Слухай мене хльо! Не лети як безголовий в бездонну пронасть. Послухай мене, не меш банувати!

— Спасибіг тобі, друже! — сказав сумненько Стефан, стиснув братню руку і вернув ся плаєм вниз до свого сараю. Він ішов так скоро, мов би его буря гнала, а блідий, блідий, що думав биє, він з гроба встав.

Уже в воротах спитав він нееньку:

— Мамо, де Катерина?

— Вийшла в село.

— Скажи, солоденька, часто оно в село виходила?

— Як тебе дома не було, то звичайно собі йшла.

— А чомуж ти мені нічого не казала? Ох! Боже мій правий, бідонько моя солена!... Потекла моя доля, як той лист з водою!

— Що з тобою, сину?

— Ненько моя! От тут коло серця огнем горить; таки дуну з тіла виперає. Она... она мене ошукала! В очі невинну удавала, о поза очі з Іваном Тодорчуковим сідки мала... з ним кохала ся... Який я нещасний!

— Коби, сину, лиш тільки лихаї нещасть!... Що Бог дає, то все добре. Прочувала я, сину, що твому коханю гідний кінець буде... я добре пізнала, з якої муки она здіплена... але мовчала, щоб тебе не смутити... Лише так, того цвіту по всему світу — не журись, дівочий рід ще не вимер.

Стефан похитав сумно головою і з усміхом, через котрий пробивав ся невнесказаний біль і жаль шепнув: — Лиш раз ще з нею поговорити, раз побачитись хочу. — І пішов до долішнього потоку, над котрим богатий Іван проживав.

На світі весела чародійна весна; все з твердого сну збудило ся, новою силою віджило. Тут жайворонки воздухом плыве і весняний гимн вислінує, а там синиця на гилечі гойдає ся і любовну думку цвіркає; тут звиває ся між ялівцем цілісенький хор дрозд, а там кончаст всім повідає, що знов начав нильнійше свою роботу.

Всюди весна, снів, утіха і цвіт, лише в серденьку сироти-Стефана сумна, мрачна зима, лід і сніг; они на віки придалили і покрили ніжну цвітєку его щирої любови.

На зарінку, коло потоку стояла Катерина,

ли фізйольогамі. Се справді дуже підхлібляючо, коли гр. Гоес хвалить здібність руских дітей, але се ще не дає шкільним властям право, робити тим руским дітям з науки просту тортуру. А такою тортурою дійсно є наука в „руській“ паралельці.

Діставшись щасливо через ту Харібду, приходить дитина до першої класи. Як же там вчать? Вчать там по руски лише латину і математику, а всі інші предмети, як німецьке, географію, історію, природознавство і н. — все те вчать по німецьки! Гарна собі „руська“ паралелька, нема що казати. Ба, замітить германізатор, та же вчать ся релігії і рускої мови по руски. Так, але такий хитрий германізатор — нам говорив таке один професор — повинен знати, що й в чисто німецькій гімназії вчать рускі діти ті два предмети по руски, отже се жадна ласка для учеників в „руській“ паралельці, бо годі-ж рускі діти вчити рускої мови по німецьки, а славянської релігії з німецьких учебників, яких нема. Нехай би той германізатор радше спитав: а кілька годин тижнево вчать в „руській“ паралельці рускої мови? Відповідь на се дуже сумна: так само дві години, як в німецькій гімназії! Tableau, такого нонсенсу мабуть і в Галичині ніколи не було і не буде. Радуй ся, буковинська Руси, тебе спасає германізатор Тумлірж перед галицьким раєм...

Професор рускої мови вчив отже в „руській“ паралельці рускої мови дві години тижнево, а в висшій і низшій німецькій гімназії також разом дві години. Очевидно мусів професор цілком інакше вчити діти, що здали вступний іспит з рускої мови, а знов цілком інакше діти, котрі ледви що вміють сказати кілька слів по руски. Тому цілком зрозуміло, що він мусів зажадати унавізнення науки в сей спосіб, щоби в „руській“ паралельці рускої мови вчити більше годин. А що сказала на се шкільна власть? Інспектор Тумлірж по-

радив ся з рівним собі що-до германізаторських змагань директором Фаветманом і уладили справу так, що тепер має ся уділяти науку рускої мови три години тижнево, але вже всім ученикам разом, і з „руської“ паралельки, і з низшої німецької гімназії, і з висшої німецької гімназії. Чи чував хто про таке curiosum в шкільництві?

Але вернім ще до попереднього темату. Отже коли в „руській“ паралельці всего на все го вчать лише латини і математики по руски, то чого-ж називають таку паралельку рускою? Чи се не глум над буковинськими Русинами?! І хто то глумить ся? Германізатор інспектор Тумлірж і его права рука, директор Фаветман. Ті оба панове газдують собі тепер як пані і не знають вже ні міри ні границі своїй буті.

Ще коби хоч дібрали до науки людей, що справді вміють добре по руски і мають серце для руских дітей. А то — окрім Русина Тірона, що по силам старає ся сповнити свій тяжкий обов'язок — самі Німці стали професорами наших руских дітей: др. Франк і Преліч.

Проф. Франк знаний в Чернівцях як горячий Німець-патріот. Скінчивши гімназію в Чернівцях, він рускої мови не вчив ся ні в гімназії, ні на університеті; іспиту професорського з рускої викладової мови ніколи не здавав і до него не мав сміливости зголошувати ся, бо сам же він знає, що не розуміє рускої мови навіть настільки, щоби порядно порозуміти ся з звичайним селянином або з рускою дитиною. Се найліпше знає проф. Франк про себе, але проте він якось погодив се своє незнання рускої мови зі своєю совістю — мусить она бути досить широка! — і прийняв ся вчити математику по руски. Ми цілком не робимо проф. Франкові закиду з того, що він не знає по руски; але маємо право ему закинути відвагу, ба може ще щось гірше, коли він

відважив брати ся за науку в рускій мові. Справді, відки взяла ся така відвага? Ну, від голови рибу чути. Коли вільно германізаторови Тумліржови робити досвіди з цілою шкодою, то чому-ж би не вільно послушному проф. Франкові працювати в таким самим напрямі, як его наставник?! І що з того виходить? Проф. Франк не знає технічних виразів, не може як слід порозуміти ся з дітьми, а на тім всім терпить найбільше наука. Коли нам часом прийде ся почути дещо з тої науки, то справді не знаємо, чи єм'яти ся чи скорше пожалувати тих бідних руских дітей, що виставлені на такі муки тому, — що професор не вміє по руски.

Ще гірше має ся справа з проф. Прелічем. Він вправді має викладати географію по німецьки, але разом має дітям пояснити по руски. Яке вже се виходить пояснене, то справді й найсерйозніший чоловік не може адержати ся від сміху. До комічної фігури ще й комічні вирази, — не треба йти до театру. Але що дє ся з наукою? По що єї, хіба германізаторам на тім залежить, щоби рускі діти навчили ся чогось доброго? Ні, ті діти не потребують порядної науки, они-ж уже аб ово фізйологи; ну, а коли знайдуть притім, то тільки й шкоди, лекше Німцям. Се очевидна засада тих людей, до котрих належить порядок в гімназії, в сьм випадку інспектора Тумліржа і директора Фаветмана.

Аби сей сумний образ „руської“ паралельки доповнити, маємо ще додати, що директор Фаветман в минулому шкільному році призначив для „руської“ паралельки гігієнічно найгіршу класу; що він диєдипіварні приписи не хотів видати по руски; що нашіє над класою була лише німецька; що всілякі оголошення були лише німецькі; що навіть свідчення були чисто німецькі; що дир. Фаветман не поминав ні одної нагоди, щоби дітям припінути науку

весела як та риба; по єї чертах і рухах можна було пізнати, що она дождала богось.

Стефан здалека пізнав єї.

— Катерино! — сказав він не своїм голосом, — бувай на віки здорова! Най тобі Бог простить твою невпівірність і невдачність!

А Катерина? Думає, що засмутила ся, що жалувала за свій гідкий поступок? Де там! Усміхаючись підійшла до перелазу; з хатчини випетів єї любий Іван, приголубив єї до серця і поцілував.

Селом розносив ся жалібний голос дзвона, котрий людям звичав, що хтось минув ся, з сьвітлом розстав ся.

Хто новомаря поснитав, кому подзвінне голосит, то дізнав ся: — Коби ми здорові, а стара двірничка Киричка най з Богом спочиває, она своє перебула, а нам туди ще дорога стелить ся.

В ту пору, як дзвін плакав, весело співала в горячих обіймах блудна дочка двірнички. Не чула прощання дитина ні зойку дзвона, ні остатнього, страшного прокляну рідної неньки.

А коли-б чула? У неї лиш одна думка: не сумувати, тільки жити і любити; молодість і весна!

VI.

Уже і в лісочку не найшов наш Стефан прохолоди для свого тяжкого горя і жалю. Гробовим співом — мов би чув, як співвають „Со духи праведни“ — так ему видавав ся півничий щебет і чарівний шелест лісовий. Хоч ціла природа воскресла, хоч цілий сьвіт тинить ся воскреснем Христовим, діти галузками цокують ся, на цвинтарі дівчата за Зельмана співвають...

ему все байдуже, в его серці темна, глуха осін, де люта буря так розгуляла ся, що в безвість розносить зівалі, жовті листочки его щирої любови і безгаланного жита.

Сидить він собі під старою смерекою: нічо его вже не тинить і нічо не смутить; ему вже все однаково, чи бачить, як сонечко сходить, чи як зорі по блакитнім небі сіють; ему здає ся, що він смерекове підтате бервено і що лежить на рухливих підвалинах втраччі; він чує, як потоками грізно вода шумить, а крізі груди і серце піла свої смертоносні зарізи нише.

Сидить він під своєю старою смерекою, наче в воду опущений. Чує як топір пообратив зрубом звиває ся; чує спів і ухане плотарів там з долу над Черемошом; вітерець заносить до него милий блекіт овець, котрі він ще малим хлопцем нас і доглядав, з ними добру погоду і гірську хуртовину ділив; чує рик коров і голос чобаньської трембіти, на котрій вечерами в етаї вигравав із гомоном, що зі скал відбивав ся, наче жмурки грав ся; бо ледви що начує скали відзивати ся, він як утне в трембіту, то сам не знаєш, чи то гори чи чобан грає...

Все переіначило ся; наш Стефан не той, що був, він другим став. Сидить собі під смерекою в зеленім, мягкім мху... Очи ему в ямки так запади, що хорони Пречиста Діво!... Смаглаве лице так протянуло ся, що вості, як ті скали під Согільським сторчать і таким дивним рум'янцем розгорілось, що кождий пізнав би, що то могильні рожі зацвіли...

Тут рад би він на віки заснути. На марях з мягкого мху, прикритий не білою габою, тільки зеленою фобою з дрібними кедровими листоч-

ками... Боже! як солоденько личним сном заснути!

Такі гадки злинали нашого безсильного, бідного Стефана і мимохіть насунулись ему слова тої коломийки, що колись таким сильним голосом через Божий лє із вольбї, щасливої груди вилинав:

А як буде Божа воля,
Щоб з сьвітлом розставтєся,
Позовайте під смереку,
Там добре дріматє!

Що вечера приходила стара, до смерти замучена ненька на ту прогалину, де під смерекою каганець жита єї хорощого сина доторяв...

Одного вечера застала она его бідного і — мертвого. Як сердечний собі бажав, так і стало ся: в лісу він минув ся, марно загин; у лісний сон засипали его величний шелест сноковичних дерев і солодкий спів маленьких пташок.

На цвинтарі коло церкви поховали Стефана; могильно стелить ся барвінок і як щітка сторчить пахучий насильок. Стара ненька із сьдала, некучими сльозами поливала.

В закутний коло Чудотворця Николая висить золотий медаль. Тут стара в ранці горячо молить ся, а потому поволи штильгує мов до яких сьвятых мощей під ту смереку, де сив сьвічав ся, і на цвинтар коло церкви, де єї вся надія землею покрила ся.

За Катериною і єїд занав ся. Казали люди, що дєсь потому в городі сьнтала ся і в шинах загинула...

Хто тому винен?

— німецької мови, бо она „вам ще найбільше потрібна;“ — що сей приклад директора заохотив також професорів Франка і Преліча до подібних слів супротив учеників; ба часом ще більше ворожих для Русинів.

Так виглядала та преславна „руська“ паралелька в минулому році, — справді відстрашуючий приклад германізаторських експериментів на руських дітях і цілком відповідне поступоване, аби відстрашити руських родичів від такої школи. Що германізатори почасти досягнули цілі і який тепер стан тої „руської“ паралельки, про се другим разом.

Справи парламентарні.

(Засідане комісії парламентарної. — Заява славянсько-християнського союзу. Внесене пос. Трайінфельса).

Парламентарна комісія правниці не могла задля поединку гр. Баденіого вести своїх дальших переговорів з правительством, отже заняла ся своєю внутрішньою організацією. О тих організаційних роботах доносять до краківського *Czas-u*: Заявлено бажане, щоби правниці кріпше зорганізувала ся. Установлено субкомітет, зложений з презесів клубових, котрий має повний комісії предложити проект тіснійшої організації. Ухвалено також виготовити статут для цілої правниці. Дальше дискусія вела ся, що до поступатів, які більшість має поставити правительству. Сформуловати ті жаданя поручено презесам клубовим, котрі відбудуть засідане в понеділок. Они мають також вести переговори з правительством. Жаданя більшої будуть предложені правительству вівторок.

Славянсько-християнський народний союз предложив парламентарній комісії заяву, підписану мужами довірія того „Союзу“ Булатом, Байнінім, Барвінським, Ферячином, Грегорешом, Лявїнією і Шустершином.

„1. Хочемо остати при парламентарній більшості, співділати при приверненню управильних відносин парламентарних, а також вступити в опертю на принципи взаємности статутарну організацію правниці, надіючись на певно, що та організація допоможе до практичного переведення принципів, які містять ся в програмі славянсько-християнського союзу народного і цілком не противорічать заіадам проекту адресового більшости. — 2. Ми хочемо також і правительство підирати. Однак ми можемо се вчинити лиш під тим умовом, если правительство заявит, що хоче правити по мисли більшости і що оно дотично актуальних потреб нами заступлених народностей зарядить в адміністративній дорозі без проволоки міри, котрі могли би нас пореєвідчити, що правительство непохитно рішило ся усунути дотеперні недотіди у всіх напругах публичного життя.

Отсе заява зредатована в імени цілого славянсько-християнського союзу. Дивним дивом вся праса німецька а також і польська трактує сю заяву так, немов би она походила лиш від словінських і хорватських послів та відносилася лиш до їх національних бажань, а не дотикала руських послів правительствених, котрі належать до того союзу. Згадана праса говорить, що то лишне словінські і хорватські посли загрозили опозицією. Польські члени комісії мали зацїткати Словінців, остерігаючи їх, щоби були терпеливі і мали довіре до правительства. Правительство мусить виробити собі найперше гадку, чи взагалі оно може іти з теперішньою більшостію чи ні, та аж відтак взяти ся до полагожденя бажань. Так отже презеси клубів мають тепер зібратися разом „найпильніші бажаня і жаданя національних груп більшости, на скілько они відновдають загальній програмі більшости“ і піддати їх під розвагу повної комісії, а зглядно онісла доручити

їх правительству. Се й зробили що до Русинів посли Барвінський і Виницький за Буковинців. Оговорювано також на засіданю комісії парламентарної, яке становиско заняти в дебаті над внесеними о поставлене міністрів в стан обжалованя. Пос. Крамарж був тої гадки, що більшість повинна боронити міністрів, але член католицької партії людової др. Фухс, був тої гадки, що се річ обжаловуючих і обжалованих пояснати собі спірну kwestію. Сей погляд прийняла більшість комісії.

На суботнійшій засіданю Палати послів внесли пос. Трайінфельс і товариші таке внесенне: „Вибирає ся комісія з 24 членів, щоби она розважила справу утвореня парламентарного суду гонорового після слідуєчих засад: 1) Членів сего суду гонорового вибирає ся з нової палати на час цілої сесії; 2) Круг діланя парламентарного суду гонорового обнимає отей дві задачі: а) розсїдлити і оречити, чи в дотичнім случаю обиди наступила, чи ні; б) означити, в який спосіб має обиджающий дати сатисфакцію за обиду; від ореченя сего суду гонорового нема відзивку. 3) Сатисфакція наступає після степеня і способу обиди: або через звиняюче пояснене, або через відзив, або через перепросини перед свідками або зібраним судом гоноровим або перед повним засіданем (тайним або явним) палати. Поединок є безуспівно виключений. 4) Хто не хоче піддати ся ухвалі парламентарного суду гонорового, то тим самим зрікає ся свого мандату посольского і тратить пасивне право вибору в біжучій періоді виборчій. 5) Під власть судівничу парламентарного суду гонорового підпадають всі порушеня чести, які виходять від послів, стоять в звязи з їх парламентарною діяльністю і дотикають осіб, що управлені засідати в палаті послів, 6) Парламентарний суд гоноровий урядє тогді, скоро хто, чуючи ся обидженим, відзиває ся до него, або скоро два члени суду зажадають его скликаня.“

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 6. жовтня 1897.

Снігурський. Дня 7-го жовтня принаде торжество перенесеня мощей незабутної пам'яті Івана Снігурського, єпископа перемиского, упокоївшого ся дня 24 жовтня 1847 р., зі старого кладовища до гробу в катедральній церкві. Єсть се вельми торжественна хвиля в житю Русинів, бо-ж не вигасла ще пам'ять заслуг покійного архієрея для народу руського і церкви, тому всі перемискі Русини, без різниці партій, рішили взяти участь в тій торжественній хвилі і віддати приналежну честь прахови покійного владки. В сій цілі зібрали ся відпоручники всіх руських товариств перемиских і завазали комітет для звеліченя сего торжества в Перемишлі.

Товариство виробів і торгівлі церковних риз в Самборі придумало прекрасний і пожиточний спосіб, як би подавати раз в рік чемний гостинець тим церквам, котрі невеличкою членською вкладкою разом з внесовим т. е. 5-50 кр. вступили в зносини з сьм товариством, для Русинів благословенним. Ого тягнуть ся в товаристві люди на кільканайцять премій, і котра на яку церков ласком принаде, сего товариство сейчас пересилає дотичній церкві почтою. І церков Вижицька на Буковині дістала премію ч. 30, т. е. три пари цвітів китичних (на ясно зеленім тлі виноградинних і других листів ясніють 2 гарні ясно червоні камелії, а під сими-ж трета ясно жовта на темних рододендрових листах, з-під котрих висунулись на вид незабудки в товаристві конвалії; цілу китицю українає золоте жито з довгими прецудними золотистими вусями) в ціні що найменше 3 ар. разом. Вразіне чудесне. Если-б всі руські церкви вислались в отсе товариство, яка тогді принаде-б благодать не одній церкві; краса, величність руських церков стали-б завітною у нас Русинів, котрі тяжко подвигаются до добра загального, і доперва по довгих-довгих літах надуми, тяжкої надуми, де-дві чи одна десята часть виписє в члени так симпатичного людного нашого товариства

самбірського. Не знаю, чи в сїм взгляді не випередила Буковина Галичину. Кождий Русин повинен дорожити сьм товариством і своєю пайкою помочи товариству до найкрасшого розцвіту. — Б.

Перший сніг. Торік мали ми на Буковині красшу осїнь, як сего року. До кінця місяця жовтня була торік гарна і тепла погода і аж від першого листопада похолодніло. А перший сніг упав був торік в Чернівцях що лиш 14 листопада. Сего року не так; від кількох днів маємо погану слоту, а сегодня, 6 жовтня, уже і сніг упав. На дворі похолодніло так, що дехто вже й кожух витягнув зі сховку, а люди заскочені несподіваною слотою і приморозками, ходять по улицях скузені і так скоренько, як би телеграми розносили. О цілих п'ять неділь скорша зима, як торік, відібе ся сильно на бідних людях, ще не приготовлених на зиму. А зима, як кажуть, має бути сего року остра. Одна лиш надія, що ще слота уйме ся і сніг щезне і буковинська славна осїнь, ясна і погідна, наново потішить нас.

Що коштують Іспанію Куба і Філіппіни? Після статистики, оголошеної міністерством війни, вислано на ворохобничий острів Кубу від марца 1895 р. до мая 1897 не менше не більше як 182.000 людей — в тім числі 6.300 офіцирів і 40 генералів. Окрім сего вислано там 213.000 карабінів, 320.000 кг. пороху, 92 міліонів набоїв, 17.000 палашів і 91 гармат. Те саме жерело подає, що на острові Філіппіни вислано 28.000 війська, 1000 офіцирів, 9 генералів, 43.000 карабінів, 24 гармат, 30.000 кг. пороху і 22 міліонів набоїв. Повисші цифри подані і потверджені власттю, — отже годі сумнівати ся, чи правдиві. Міністерство війни не подає однак числа тих нещасних людей, що втратили життя або лежать у військових шпиталях. Житє цілих тисячок людей у військових властий представляє таку саму вартість, як фігури на шахівниці. Їх можна до вподоби пересувати і „бити“ без крихітки чути обох гравців!

Край хороших голосів. Один бувалий англійський сьнівак оперовий оголошує в одній музичній часописі цікаве спостережене. Після его думки в краях, де їдять багато м'яса, а особливо риб, подібати можна як найменше красивих голосів, підчас коли там, де люди живуть переважно з пільних плодів, овочів і ярини, можна почути дуже часто хороші, звучні і чисті голоси. Хотай отже Італія, а так само Іспанія мають право назвати ся краєм сьніву, то прецінь остає факт, що Італійці живучі в Неаполі Генуї, котрих пожива майже виключно складає ся з риб, лишне дуже рідко є добрими сьніваками і сьнівачками. Також риболови Норвегії можуть дуже рідко похвалити ся красивим голосом, противно Швеції, що управляют жито, звісні також із сьніву. Подібно має ся справа з птицями. Ті, що живлять ся рибами і м'ясом, кракають лишне, а противно їдучи зерна з мадами виїмками відзначають ся дуже милими голосами. Англійський сьнівак висказує дальше ще такий свій погляд, що лишне Ірландія — острів смарагдів — є тої крайною, де можна стрінути на кождім кроці чудесні, солодкі голосочки жєнщин. Але й там міщанки не обдарені такими голосами, як сьльські дївчата, о чім найлучше можна перекопати ся, сли послухати тільки хору в ірландській сьльській церкві. А у нас на Русі? Цілком подібно, і взагалі сьніваки, походять із Славян, отже народу переважно вегетеріанського, звісні в цілій Європі, а декотрі і в цілім сьвітї.

Телеграми „Буковини“.

З дня 5-го жовтня 1897 року.

Відень. (6-те засідане ради державної) В доповненню до вчєрашних телеграм телеграфують нам про вчєрашнє засіданє ще таке: Пос. Стефанович ставив пильно внесєне на основанє індустрийних підприємств голєво в східній Галичині і на Буковині. Пос. Данєляк вийс удержанє польської імнїанції в Тунісині. Пос. Дінавалі вніє вибір комісії для знесєня

розпоряджень і установлене границь, в яких би треба законно упорядувати національне і язи-кове питане. Комісія має здати справу до шість неділь. Пос. Ебенгох відновив своє клерикальне внесене про устрій шкіл з деякими змінами.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсі

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Quartalausweis — Schulsachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також омавлені Дюводчі протоколи та окладники до каталогів і тажневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворотною поштою.

Поручаємо

Новозаложену руску торгівлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, уліця паньська ч. 35.

У Власюка дістанете всі товари, які потребує Ваш дім: житню, пшеничну і кукурудзяну муку, риж, крупи, хліб, булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До церкви свічки, великі і малі; віск і кадило. — Дістанете крохмаль, мило і фарбку. Перець, гвоздики, цинамон, імбір, шафран і бобки. Оселедій, москалі, оливу і оцет. Вино, горівку і рум. Чоколяду, цукорки, медівники і проче і пр.

У Власюка є комната до снідань, свіжі і здорові перекуси і не фальшовані напівки.

Маємо надію, що всі Русини що купують у Чернівцях товар не підуть більше ні до жида ні до німця лиш до Русина Власюка. Свій свому повинен помагати.

Як не хочете, щоби Вас обшахрували на ціні, вазі і товарі, як хочете добре і дешево купити, ідть до Торговлі Ігнатія Власюка!

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр. фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожежі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші умови і видає позички і кредити в руских ланці.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635
до Садагурі, Бояна, Новоселів	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карачева, Сторожини, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.

з **Гадікфальви**

до Радивів	610	1003	228	612	805
----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатни**

до Качики, Тургумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

з **Карачева**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що в понеділок, другий з винятком понеділка, п'ятий кождої днини.

приходять до **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1000
з Новоселів, Бояна, Садагурі	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межибродів, Бергомету, Сторожини, Карачева	635	1037	800	—	—
--	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карачів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що в понеділок і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радивів	542	855	115	550	747
---------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатни**

з Кімполонгу, Вами, Тургумори, Качики	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вами**

з Рус-Молдавиці	842	1250	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

до **Карачева**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що в понеділок, другий з винятком понеділка.

□ поїзди пошійні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський їде в 46 минут різниці від червоного часу; вічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркнути-м минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і свят.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

„Руска“ паралелька в Чернівцях.

II.

Річ ясна, що таке занебане, а радше переслідуване всего, що руске, не могло остати ся без наслідків. Буковинські Русини побачили, що властиво та „руска“ паралелька, на котру покладало ся тільки гарних надій, не є властиво жадною полекшою для руских дітей, а противно величезним перетяженем дітей, простою тортурою для них. Не досить того, що вступний іспит незвичайно трудний — два рази трудніший, як в німецькій гімназії — ще й наука в школі веде ся так, аби як найменше користи з того було для Русинів. Тому не без рації назвав один батько, котрий має сина в тій „руській“ паралельці, ту школу школою для отуманювання руских дітей. Кажемо, не без рації, бо дійсний стан такий, що нинді справді не знати, що властиво думати про педагогічні засади такого Тумліржа і Фаветмана, котрі терплять, а навіть піддержують такі шкільні чудовища. А спитаємо: Який же успіх в школі? Успіх такий, що коли руска дитина має тверду голову, так що може видержати ті германізаторські експерименти, то дістане німецьке свідоцтво, що она дозріла для дальшої муки в другій класі... Але помимо „фізіологічних здібностей“ руских дітей — їх признав сам президент гр. Гоес — найшли ся і такі, котрим та тортура в ніби рускій паралельці завернула голову цілковито і они

утратили рік. Коли се може бути вірадою, то нехай ті рускі ученики потішають ся признанем, що перепали минушого року не тому, що они може не здібні, або може не пильні; лише тому, що від них жадають багато більше, як від всяких Німців, Поляків і Волохів, чи то в Чернівцях, чи в Радівцях, чи в Сучаві!

Почувши про такий лад в ніби рускій паралельці, рускі родичі мимохіть мусіли себе запитати, чи конче они мусять давати свої діти на муки германізаторам? чи жадає від них народна самосвідомість стільки пожертвования, щоби послали свої діти до школи, видавали чималий гріш, а притім не мали певности, чи буде з того який хосен? І що-ж бачимо? Сего року відповіло на сї питання багато родичів „ні“ і не вислали своїх дітей до тої нещасливої „рускої“ паралельки.

Так бачимо, що сего року ставляли ся до вступного іспиту ледво 41 хлопців, а з тих перепало аж 16. Вже на перший вид кождому впаде в очи, що се більше, як третина всіх зголосивших ся. Ще гірше вийде пропорція, коли ті числа порівнаємо зі вступним іспитом при черновецьких німецьких гімназіях або при сучавській волоській паралельці. В німецьких гімназіях ставляє ся до вступного іспиту до 300 учеників, а з них перепадає ледво около 80; а в сучавській волоській паралельці й тільки ні. Чому оно так? А тому, що в німецьких гімназіях жадають іспиту лише з німецької мови; у волоській гімназії з волоської мови, а з німецької лише дещо;

— а в „руській“ паралельці жадають подвійного іспиту, з руского і німецького!

Тут найліпше бачимо, до чого до ве-ла германізаторська система і до чого она це може довести, коли не поїде ся буту всяких Тумліржів, Фаветманів і Франків! Їх старанем є здештукувати число учеників у „руській“ паралельці так, щоби шкільна власть задля браку учеників могла евентуально замкнути школу. Нехай ті панове масенькими словами виперають ся того наміру, після їх діл годі инакше про них думати. Що їм розходить ся о те, аби ратувати ніким не загрожене Deutschthum, се бачимо також з їх поступовання поза „рускою“ паралелькою, от хоч би Тумліржа і Франка в черновецькій радї міській, а Фаветмана яко інспектора міських шкіл.

Завдяки тим апробованим шкільною властною махінаціям маємо сего року в „руській“ паралельці в першій класі 25 нових учеників, а 6 репетентів, отже разом 31, а в другій класі також 31. Після віроісповідання є в І-ій кл. 18 православних, 12 гр. кат. і 1 рим. кат.; в II-ій кл. 20 православних і 11 гр. кат. Просимо ті числа порівняти з числом дітей в черновецьких міських народних школах, а потім ще з числом руского населення на Буковині, а вийде ясно як на долони, що певно не недбалість руских родичів, а лише ворожа Русинам система в шкільництві відстрашує всіх від тої ніби рускої паралельки.

Се є один успіх германізаторської трій-

Книжки в кварантані.

Посвячую І. Д.

Книжки в кварантані, та-ж се дивовиза! — Ну так, дивовиза, але правда. Послухайте, розкажу.

Ще перед п'ятьма літами ходив я до сего гімназійного класу в місті К., а був з мене великий політик! — Де лиш яку газету було захопив, то прочитав від дошки до дошки, навіть анонси всі до одного; сам пренумерував „Народа“, звісно тайком. — Пильно я его читав, нема що казати, та не моя чейже є вина, що багато не второпав, моя радше заслуга, що не зважав на невдачі і дальше читав число за числом цілєське. Десь у котрійсь газеті вичитав я, що малярські ученики організують по гімназіях тайні товариства, де підготовлює ся молодіж шкільна до патріотичного, посвяченого вітчині труду і тому, бач, Мадари такий могутний народ. — Та-ак? думаю — а коли так, то чому-б нам не зробити так, щоби і в нас було, як в людей?

З сего гадкою поділив ся я з найліпшими

товаришами і ми зараз „ухвалили“ зробити товариство.

Було се в зимі, у грудні на самого Миколая, чудотворця. Студінь лютила ся така, що аж гай! Дикий вітер то ревів, то глухо стогнав, то знов свистав проймаючи, сїючи білі платки снігу на скостенілу від морозу землю.

Гет, край міста похилила ся, до землі приєднала стара невеличка хатчина. Там було місце зборів організаторів нашого товариства. У тій хатчині, що правно належала до такої старої, як сама хата, Мазурки, зібрало ся нас дванадцятьох малих літами та за те непоборимих духом товаришів. Вікна тісної комірчини — на сей раз салі зборів — позасланили щільно плащами, двері засунули на ключ та ще й підпёрли із середини, страха ради професорського і стали ладити ся до зборів: по середині „салі“ устали стіл, побіч крісло для председателя, секретаря і т. и.

Я знав добре з газет, як віча відбувають ся, проте й вибрали мене председателем. З повагою гідною такого високого становища засів я за столом: дзелень, дзелень, дзелень, вдарив жовтою бляшаною ложкою по крисах шклянки, що заступала місце дзвінка і збори зачали ся.

Найстарший з нас урядом осмак розпочав збори урочистою промовою, а говорив, мов солодко-

устий Нестор, про високе покликанє Руси-України на провідницю усієї Славянщини в змаганню до культури і цивілізації, бо Поляків преці за мало, а Москалі, та куда-ж їм до проводу, вони-ж дивий азіяський, некультурний нарід! А Русини се є свїжа сила, — дальше, мов медок солодкі пливуть слова — се дужий молодець, що, як стане мужем, заволодіє цілим свїтом. Звідсізь отже, товариші, легко дорожувати ся, яка свїтла, будучність жде нашу єврату Русь; вона має стати проводирем не тільки Славян, але і Европи, ба цілого цивілізованого свїта! Будучність, високоповажаний слухачі, наша, які будемо ми, токівська Русь-Україна. Тож, братя, борім ся за ідеї поступу і волі, прорвім кайдани, умір радо за свободу свого народу, за кріпку, самостійну Русь-Україну від Сапу до Кавказ!!“ Скінчив; гучні оплески були ему нагородою за ту промову.

Про другу точку програми, про товариство я сам говорив. — „Братя — кажу — не буду говорити про Греків, ані про Римлян, ані про Александра, ні про Цезара, ні! Я скажу вам про наш сусідний, великий та культурний нарід Мадарів, що ще несовна 500 літ в Европі, (історії я нічо не вмів, бо вчив єї дуже лихий професор), а вже стоять на рівні куль-

НОВИНИ.

Чернівці, дня 7. жовтня 1897.

Руский хор в Чернівцях. Заповіджена на минувший понеділок проба співу руского хору випала дуже добре. Співаків явило ся 24. Хор гарний і сильний. Слідуючого понеділка, дня 11-го с. м., відбуде ся знов о $\frac{1}{2}$ год. вечером проба в сали „Народного Дому.“ Всіх тих панів співаків, що були перешкоджені явити ся на першій пробі, просимо на сей раз явити ся певно, бо инакше спів поступить далеко наперед зі шкодою для пиявих.

Краєвий президент г-р. Гоєс повернув вчера з своєї інспекційної подорожи в Гурагу-морекім і сучавскім повіті.

Іменоване. Концептовими практикантами при черновецькій фінансовій дирекції іменовані Фридрих Ясильковський і Корнило Попович.

Ювілей 25-літнього існування обходила дня 2-го с. м. радовецька гімназія. На то торжество приїхали з Чернівців заступники шкільних властей, а з Сучави особіа депутация. Гостий повитав дир. Мор. Онисей проф. Устиянович в довгий промові розповів історію радовецької гімназії і скінчив окликом в честь цесаря. Відтак слідували деклямації учеників, між иншим промовив один ученик по волоски, (якоє на руску промову забули і там! — *Ред.*) а вкінці завізав дир. Мор учеників, щоби старали ся бути окрасою сеї школи. Торжество скінчило ся бенкетом, який устроїли абітурієнти.

Господарські торжества. На другий тиждень відбудуть ся торжества, що будуть для нашого різниництва на Буковині мати велике значінє. А іменно дня 11-го с. м., відбуде ся торжественне посвяченє нового будинку краєвої різничної школи в Чернівцях. Дня 13-го с. м. знов настануть посвяченє рускої різничної школи і бурен в Кишині, а дня 15-го с. м. таке саме торжество в Радівцях. На єї торжества запросив краєвий відділ всіх лєснів і богато достойників з краю.

Громадські порядки в Чернівцях. Кождому чужинцеві, що приїде на якийсь час до Чернівців, показують черновецькі горожани, а особливо всі православні вірні з гордістю на нашу митрополічу резиденцію, котрій справді не знати, чи є десь рівня що-до оригінальності і

кажу вам-добро. Вєй вони лежали у бібліотека-ся, щоби, бач, впорядкував та пієла чисел вписав у каталог. Читати якоє не квавив ся ніхто, а хто взяв, то борше ще кинув, бо, правду сказати... бо — не розумів.

Так минули ферії латинського різдва, на-стали руські свята. Вєй книжки треба було перенести до другого товариша, Дніпрового, щоб гарно поопрявляв їх, бо він мав троха артистичну вдачу і знав дещо з інтролігаторства.

Дніпровий ренетував сему класу, тож острій батько сказав ему, що за кару не возьме его на свята домів. Як ні, то відумає сердешний Івасик, бо, як би був хотів, то і дома міг був свята провести приємно: хоч читай Дарвіна, або Спенсера, а як не сего, то Маркса та ще й Черншевського в причинку. Але він не читав, бо шведь знає своє ремесло! Зараз першого дня забрав ся до роботи факсової. Порозкладав книжки по шайл бонматі та гейже клітї! Клітї, обтинає, примірює, притискає, аж ніг чоло покриває. Слухає, а під нікном щось дзень-дзелєнь-дзень, хтоєсь приїхав!

Богдан Сонішник.

(Кінце будє)

краси. Величава будова, гарнє положєнє, але — знов якоєсь але, як би без того не могло ся обійти. Але перед тою величавою будовою толічка з ріжними, природними і неприродними горбками, на них корови, безрого і всяка звірина в найбільшій згоді — мала іділа, але чи естетична? Дивить ся чужинець, чує ся, як можна таке стерпіти і питає, чи нема тут ні магістрату, ні управи резиденції і чи не міг би релігійний фонд постарати ся о порядок? Є, все є і можна би, тільки треба би троха більше дбало-сти, а того не найдеш ні у нашого магістрату, ні в управі релігійного фонду.

Руский язык яко обовязковий завело міністерство просвіти на курсі школи фреблівської при женській учительській семінарії у Львові.

Винахід бувшого черновецького професора. Професор філософії Др. Ельтер, що в 1880-их роках викладав на черновецькій університеті є тепер професором в Римі. Там він віднайшов карту з 1520 р. випрацьовану славним Гларлянусом. Сей винахід тим важливіший, бо тепер можна сконстатувати, що на тій карті перший раз ужито імя Америки для пововідеритогої части землі.

Чернівці здеградовані на жидівське місто. Тому, що передвчєра вечером настав для жидів судний день, оголошено в газетах, що черновецька рада міська не відбуде жадного засідання. Славно! Га, як жиди можуть ратувати німеччину против Русинів, то чому ж би німцї радні не мали обходити і жидівські свята? Рука руку мие... Ох, зійшло вже наше місто на...
7. 2/6 *Зам.*

Осторога. З австрійського консулату в Монреалю в Канаді прийшли писма до нашого міністерства справ заграничних в справі еміграції наших галицьких і буковинських мужиків до Канади. Сказано там, що наших емігрантів прийшло в Канаду багато. Але між ними є люди, котрі, як заплатять дорогу, то остають ся без гроша. Они думали, що канадійське правитель-ство дасть їм гроші і на урядженє господарства; тимчасом правительство не дає. І так тепер жие у Вінніпегу 50 руских родин від січня сего року на кошт державний, бо не може без гроша рушити ся на фарми. Обдурили їх гамбурекі агенти пустими обіцянками, — і тепер люди бідують. Тому треба емігрантам виразно казати, що коли не мають гроший не лиш на дорогу, але і на загосподарованє, то нехай не ваять ся їхати. На загосподарованє і прожиток в першій році потрібно найменше 350 доларів (около 900 зр.). Найліпший час до еміграції від цвітня до липня, а в осєні або в зимі зовсім невигідно і просто непотрібно виїжджати, хто не хоче в Канаді дармо великі гроші викидати на жите, а може дома далеко тиньне вижити. Тогди в Канаді ніхто на господарства не вибирає ся і з роботу трудно. — Телеграми доносять з Бразилії, що правительство бразилійського краю Сан Паольо зробило з бразилійськими торговцями транспортними контракт, після котрого єї торговці мають доставити 60.000 європейських емігрантів, між ними 10.000 з Галичини. — Півурядовий комунікат Pol. Correspondenz перестерігає, аби ніхто в Австрії не давав віри бразилійським обіцницям і не пускав ся до Сан Паольо, бо там ніхто не роздає даром землю. Тамешньому правительству треба лиш робітників і тому хотять звербувати як найбільше людей.

Побільшенє краєвої оборони. від чотирох літ проєктованє через чисельне піднесенє єї кадрів, буде тепер здійсненє, — як се заповідає преліминар бюджету слідуючого року — але в розмірах о яного менших, ніж се первістно був намір. Як звістє, ніхота австрійської оборони краєвої складає ся доси з 26 полків піших, кождий з них із 3 або 4 баталіонів польних, а також кадрів 1 баталіону резервового і 1 баталіону доповняючого. Отже тепер вісім з тих баталіонів резервових буде замієних з днем 1-го жовтня 1898 р. на баталіони польні, до котрих полки числячі по 4 баталіони, додають таку кількість людей, що повстануть три нові полки ніхоти оборони краєвої, числячі по 3 баталіони, а загальне число баталіонів всіх полків буде виносити єго, або о вісім біль-

ше, ніж тепер, поділеніх на 13 полків по 4 баталіони і 16 по 3 баталіони. Відповідно до сих змін наступить новий поділ територіальних коменд краєвої оборони, а іменно будуть установлені три нові доповнюючі округи краєвої оборони (для трех нових полків), а також вісім окружних коменд загального ополченя (для осьми нових баталіонів). Помноженє стану презєнційного жандармерії виносить 15 офіцерів (12 рахункових), 1 вахмістр, 132 командантів стацийних і 317 жандармів.

Студентки. На філософійний відділ львівського університету вписало ся сими днями 16 молодих паннів, що мають всі потрібні свідочтва, на підставі котрих міністерство дозволило їм вписати ся на університет. Они будуть учити ся історії, фізйології, математики і и. В більшій часті єуть то окінчені семінаристкы, що мають добрі свідочтва. Тепер може студентки будуть пильніше ходити на виклади, як доси ходили...

Православна громада у Львові діждала ся вкінці по довголітніх старанях тої хвилі, коли посвячено угольний камінь під будову нової церкви. Се гарнє торжество відбуде ся в понеділок. Торжеству асистував баталіон 24-ого піхотничого полку з фанєю і музикою. Явились також представителі політичної власти г-р. Лосє і Мавтнер, кількох офіцерів, консул російський Пустошкин і бар. Николай Василько з Буковини. Службу Божу служив архипресвітер черновецької митрополічної консисторії о. Іван Прокопович в сослужєнє кількох священників, прибувших з Буковини. Проповідь по німєцки і руски виголосив о. Купчанко з Бергомету. По посвяченю і замурованю грамоти (списаної в азиках грецьким, руским і румунським) о. Прокопович по короткій промові передав від черновецького митрополита о. Євгенію Воробєвичови, львівському парохови, червоний пояс яко відзначєнє за єго труди. Підчас богослужєня співав зложений хор. Службу Божу правлено почасті по славянськи, а почасті по румунськи. Вієско дало три салви.

Послїдний день чисельної лотерії в Угорщині. Як звістє, то в Угорщині чисельну лотерію знесло правительство, і ото в Германштаді відбуде ся сими днями послїднє тягненє того правдивого нещастя біднийших верств людий. Лотерію винайденого в Генуї 1620 р. і тоді не мали новата о тім, що винаходять найбільшого економічного ворога людскости. Майже всі держави Європи, ведєні надїєю зиску, запровадили лотерію у себе. Що знесєнє чисельної лотерії було заєвєдї єнолучєнє з перешкодами із сторони правительств, легко зрозуміти, коли лишє розважити статистичнє зіставленє тих великих сум, котрими наповняє рознаєна пристрасть грана у народі державні каси. В р. 1868 ставки в самій Угорщині виносили 1.245.971 зр., а чистий зиск держави виносив 1.084.326 зр. В 1896 р. ставки на лотерію побільшили ся в троє, а чистий зиск виносив 1.710.061 зр. В кождім тягненю брало участь до 70.000 гравців, а найбільша ставка в Угорщині виносила 1000 зр. Задля чисельної лотерії відбуде ся багато кримінальних процесів, з котрих ще публіка напевно памятає голосний процес Мельхіора Фаркаша, що в підступний спосіб виграв 480.000 зр. та за те відпокутував кількатию тяжкою вазницею.

Постріл. З Сольки пишуть, що там скла-ла ся нещаслива пригода з причини неосторожного обходженя з револьвером. Син Діанована Іванушки приніє до єлюсари Мая револьвер до вичищеня. Термінатор Гогенталь схопив револьвер, котрий був набитий, і так з ним обходив ся, що вистріляв і зранив другого термінатора Кельша в ліву грудь. Кельш унає закровавлений на землю. Прикликали лікарі Вайнберга, але той не міг кулі добути, і тому Кельша повезли до Радівців. Нещасний хлопець мав на другий день визволити ся на челядника, тай не судило ся ему. Всіх, що при тім нещастю завилили, арештовано.

Ксьондз і графіня. Сицилійський ксьондз Автіль Ферраро, що заразом був гімназіальним професором, вчин підчас ваканції гарну доньку одного графа. По зазначєних они втїкз з дому, Ксьондз має 75, графіня 18 літ.

Нещасний випадок лувив ся в селі До-
рошівцях, кімчанецького повіту на Буковині. Чо-
тиролітня Настя Манолік бігла дорогою, несучи
в запашині фляшку, пошпо тала ся, упала на
лице і тягаром власного тіла стовкла фляшку.
Кусники шкла розпороли їй живіт так глибоко,
що аж внутрешности вийшли на верх. Дитина
ще жие, але мала надія, щоби уратувала ся.

Телеграми „Буковини“.

З дня 7-го жовтня 1897 року.

Відень. В радї державній предложив міні-
стер рільництва проект закона, як уладити спіл-
ки господарскі. — Посол Сильвестер поставив
нагале внесенне о регуляції платні урядників від
1. січня 1898 р. — Веде ся дальша нарада над
нуждою.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складї отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсі

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Quartalausweis
— Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до
каталогів і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

Поручаємо

Новозаложену руску торговлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, улица паньска ч. 35.

У Власюка дістанете всі товари,
які потребує Ваш дім: житну, пшеничну
і кукурудзяну муку, риж, крупи, хліб,
булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До
церкви свічки, великі і малі; віск
і кадило. — Дістанете крохмаль, мило
і фарбку. Перець, гвоздики, цинамон,
імбір, шафран і бобки. Оселедці, мо-
скалі, оливу і оцет. Вино, горівку і
рум. Чоколяду, цукорки, медівники і
проче і пр.

У Власюка є комната до сні-
дань, свіжі і здорові перекуски і не
фальшовані напитки.

Маємо надію, що всі Русини що
купують у Чернівцях товар не підуть
більше ні до жида ні до німця лиш до
Русина Власюка. Свій свому повинен
помагати.

Як не хочете, щоби Вас обшахру-
вали на цій, важкій товарі, як хочете
добре і дешево купити, ідть до Тор-
говлі Ігнатія Власюка!

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекураційне, обезпечає будинки, скот, госпо-
дарскі знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно
в стогах і будинках протів шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї
діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31-го грудня
1896 вносять: фонд основний 50.000 зр.,
фонд резервний 54731 зр. 40 кр., резерва
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Шкоди ліквідують ся і ванзачує ся сейчас по
пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 від-
шкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котро дає як найко-
ристнійші умови і видає пафеси і квіти в руских
язиці.

Зголошення о ухваленні агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З **Чернівців**

до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Бояна, Но- воселів	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Караичева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межибродів від 1-го марта до 3-го вересня що ніч і на тиний.

з **Гадікфальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатни**

до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Молдавиць	346	647	913	1132	250
----------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавиць.

з **Караичева**

до Чудана н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде що понеділок, другий з винятком понеділка, нічний кожної ночі.

ПРИХОДЯТЬ ДО **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	757	811	610
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1000
з Новоселиць, Бояна, Са- дагури	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Караичева	635	1037	800	—	—
---	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Караичів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межибродів тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділок і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.

до **Гадікфальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатни**

з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—
---	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вами**

з Рус-Молдавиць	842	1259	204	322	545	905
---------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись мож- на на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавиць.

до **Караичева**

з Чудана н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд їде що понеділок, другий з винятком понеділка.

□ поїзди поспішні; * поїзди особолі; без знаку поїзди мішані. Час середно європейскій їде о 46 мінут шнітійше
від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчерк-
нем мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромоєвого.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Кріза ?

Відколи утворила ся в радї державній парламентарна більшість, до котрої окрім Славян увійшли також німецькі клерикали під проводом бар. Діпавлі, ціла опозиційна праса німецька кидала ся на се сторонництво мокрим рядом, називала его зрадником німецької справи та ширила між виборцями німецьких клерикалів агітацію против тих послів. Довго не давали ся клерикали пуджати тими махінаціями, але вкінці амбіція бар. Діпавлі та може також деяка обави перед підбехтаними виборцями довела до того, що і сим разом, так як за часів „залізного перстия“ за часів гр. Таффого і блаженної пам'яті коалїції, власне се сторонництво стає каменем, що на нїм можна спотикнути ся.

Від самого початку вказувала праса на те, що теперішню більшість можна удержати лише взаємною виrozumіlostiу, бо будь що будь клерикали мають деякі відмінні цілі від Славян. Добра воля чинила ту більшість доси сильною. Тепер змінилася в деїм ситуація. На вторковім засіданні поставив пос. Діпавлі іменем німецьких клерикалів таке пильне внесення: „Опираючися на заявленю, зложенім дня 9-го квітня в палаті послів і маючи пересвідчене, що всіма правними средствами треба змагати до ухилення фактично існуючого в Чехії і Моравії національного роз'ярєня, ставляють підписані внесення що-до безпрово-

лочного вибору комісії з 36 членів, щоб та комісія в цілі знесення розпоряджень язикових предложила палаті найдалше до шістьох тижнів основні постанови що-до управильнення в дорозі законодавній квестії національної і язикової.“

Само внесення яко таке не здивувало нікого, бо-ж жадне сторонництво правниці, навіть Чехи, не були і не є противні управильненню сеї переважної справи в дорозі законодавній. Зчудовала форма і стилізація внесення.

Про се пише краківський Czas таке: „Нема сумніву, що форма внесення язикового бар. Діпавлі і обставини при ставленню внесення витворили ситуацію для правниці вельми поважну. Як ситуація розвине ся, годї передвидіти так довго, доки не прояснят ся властиві мотиви поведєня клубу католицко-людового. Єсли внесення є лиш виразом клубу на спосіб розвязання квестії язикової, а неконче щаслива форма внесення (в „цїлі усунєня розпоряджень язикових“) є лиш зазначенем особистого упору внескодавця, тогді можливе полагодженє сего домашнього спору між партією католицко-людовою і Чехами. Однак єсли ефект, який се внесення викликало між прочими сторонництвами правниці, був передвиджений і намірений, то в такім случаю маємо діло з розмисним розбиванєм більшої. За тим послїдним здогадом промавіє обставина, що члени ексекутивного комітету правниці були готові на значні уступки, але справа розбила ся о дрібні формальности. Третій здогад, мов би

бар. Діпавлі своїм внесенем хотїв наробити клопоту лиш правительству, є неімовірний з огляду на політичний досвід такого мужа, як бар. Діпавлі. Одиноке щастє в тїм цілїм заколотї є, що Чехи трактують сеї цілий епізод спокійно.“

Цїлком инакше, розуміє ся, дивлять ся на сеї факт німецькі опозиційні газети. Они ликують, що удало ся їм підюдити клерикалів і з того заколоту надїють ся коли вже не крізи міністерцїальної або хоч в парламентарній більшості, то що найменше сподївають ся з того всего скріпленя німецької опозиції.

Ось що пише Neue fr. Presse: „Не так само поставленє внесення, лиш радше спосіб, в який его поставлено, і его мотиви викликали у більшості зворушенє і констернацію. Бар. Діпавлі заповів вже давнїйше, коли зі сторони християнсько-соціальної поставлено внесення що-до розпоряджень язикових, що задля спаралїжованя того внесення він поставив своє внесення. Молодочехи не противили ся сему, бо бар. Діпавлі зазначив, що він не настає на цофненє розпоряджень язикових, доки предложений ним закон язиковий на основї т. зв. закона рамового не вїде в житє. Рівно-ж і прочі сторонництва правниці не противили ся ставленню внесення бар. Діпавлі, припускаючи, що клуб католицко-людовий, заки поставив внесення в парламенті, мусить предложити его до оцінки парламентарній комісії. Тимчасом справа пішла цілком инакше. Бар. Діпавлі зраджував своє внесення в такий спосіб, що зазначив виразно его цілю: „цофненє роз-

Книжки в квантанї.

Поевнчучу І. Д.

(Конець).

Не було часу надумувати ся: шнур одну книжку під ліжку, другу за під, третю під подушку! Як муха в окропі звивав ся Івась, щоби хто не зобачив книжок, але не всів ще сердешний усе поховати, як ту і всунув ся его батько крізь вузькі двері в комнату. Старий Діпровий скинув поволі величезні барани, забив за костенїді від зимна руки, витер порядно ніс, вибачайте, таки на землю та став проходжувати ся ліниво по хатї, розглядаючись на всі боки. Ось і надїбав! На ліжку сина лежав Драгоманов. Старий хопив, підїс до очей, аж до носа притулїв і читає: а син, Івась нещасний, аж мліє зі страху. „Дра...го...ма...нов!!! проїдїв пан-отець, а то що?!“ І стало тихо в тїсній комнатї, тихо, тихісенько, хоч мак сїй...

Що відтак було між вітцем, а сином, якось не винадає писати, бо син був уже в сїмїй класї, знай: філософ по стародавньому, не малий штубак, та нехай, цур їм! понамаївав, важуть, Івась руський місяць та тільки. Ходїм далше!

Другого дня рано мороз був слабший, зимове сонце виглянуло ізза темних, олованих хмар. Я вийшов трохи на прохїд. Іду собі улицею та поєвнчучу під носом стиха, щоб професор який не почув та не запросив ше на „posiedzenie“ з-на кілька годин. Дивлюсь, аж тут на ветріч менї біжить боком — така его вдача — наш інтролїгатор. Біжить бідолаха, розкладає руками на всі боки і сам собі щось бурмоче під носом, а лице его біле, біліське, неначе стїна селської корчми, ба навіть цвікра не видно на его слявянськїм, широкім носї — ов! щось не добре! Ми зійшлись. Він став, дрожить, мов осиковий листок і тихо-ша! ні слова не мовить. Що тобі? питаю. А він хоч би слівце, лиш дрожить, розкладає руками, переступає з ноги на ногу і все щось моркає, мов той кіт у теплїм попелї. Я всердив ся, плюнув і їду гет. Але він хап зичеєва мене за сурдут, держить неначе кліщами.

— Та чого-ж хочеш, ідіоте? — скрикнув я з пересердя.

— Ой, ой, біда, бігме біда, все знають, все виєрили! — лепече Діпровий бючись руками по ногах.

— Хто виєрив? як, коли?

— Ой, вчєра, братчику, тато все, всеєко витягнули з мене.

— Еге -- думаю — тато... Ну не таке то це нещастє.

А він далше: — „Прости, не гнївай ся, товаришу, я не винєв.“

„Все самі тато витягнули, я нехотїв казати, вір менї, що не хотїв, але що вдїєш, напосїли ся: кажи і кажи, нема ради, і я сказав. Вони-ж як не стануть лаяти, Господи Боже, „Йди — менї кажуть — заклич тих анархїстів, най я з ними поговорю.“ Приїди-ж, прошу тебе конче о 3-їй годїні до мене і других поєвнчуй.“ І знову дрожить, знов трїпочесь, мов та собака, що тиждень не їла. —

Пішов я до товариша Шультровича, великого песимїста. Алеж бо ми насміяли ся, насміяли з бідного Діпрового, аж хата ходила від реготу, але як перед старим Діпровим таки обзивав ся в нашїм серцї та колотїв суковий студентського сумїня, як колотушка в руках госнодинї колотить сметану на підравку в борщ. —

На місїм ратуши вибила 3. година з полудня. Перед хатою Діпрового тонче чорний від жидівських помий снїг нас одинадцятьох сїмїливих, завязатущих борїїв за їдею. І одним огнем

поряджень языкових," а висказ в мотивах: „треба старати ся всіми законними средствами о усунені існуючого в Чехії і Моравії національного роз'ярєня“ вложений на зазначене, що внесене звернене против правительства. Отой обставині, як не менше факт, що бар. Діпавлі не предложив свого внесення перед поставленем в палаті ані Молодочехам ані чеським феодалам, були предметом оживленої дискусії на нараді комісії парламентарної. На закиди чеських членів комісії відповів Діпавлі, що він не може і не сьміє нічого змінити, ані в тексті внесення ані в его мотивах. Текст внесення уложений після односторонньої ухвали членів католицко-людового стороництва. Стороництво тим більше не сьміє змінити тексту, лиш мусить ставити того рода внесення, бо инакше виборці зметуть їх з лица землі. На таке заявлене повстало велике обурення і члени комісії зачали критикувати поведене бар. Діпавлі; пригадано ему, що то він свого часу розбив „зеліний перетін“, відтак спонукав розбите коаліції, а тепер его поведене мусило би причинити ся до розпаду більшости. Найострійше виступали Молодочехи і пос. Шварценберг. Але коли мимо того бар. Діпавлі рішучо заявив, що католицко-людове стороництво нічого не попустить, зачали Молодочехи уступати, заявляючи, що они були би готові навіть таке внесення, як оно є, підперти своїми голосами; однак бар. Діпавлі натякнув, що католицко-людове стороництво мабуть і в таким случаю рішило ся виступити з більшости правниці. Комісія парламентарна розійшла ся без ніякої ухвали.

В кругах більшости думають, що бар. Діпавлі хоче робити труднощі правительству і змусити до реконструкції кабінету. Кат.-людовому стороництву розходить ся найперше о усунення міністра просвіти бар. Гавча, котрого уважають головним противником віроісповідних внесеннь шкільних. Бар. Діпавлі мав зносити ся в тій справі безпосередно з гр. Баденієм, але сей не згодив ся. З чеської сторони удають,

що криза дасть ся якось залатати між стороництвами самої правниці. В польських кругах роздумують, чи би не заступити стороництва Діпавлі якою иншою групою німецькою в складі правниці. Сему поки-що опирають ся Чехи.

Годі не зміркувати з тих виводів N. fr. Presse радість, що ось то більшість розпадає ся, правительство в клопоті, а німецька опозиція горою. Але втіха була передчасна, бо на другий день вислав сам бар. Діпавлі таке спростоване до N. fr. Presse: В донесеннях N. fr. Presse поміщені такі річи, як пр. о моїм старанні, аби усунути міністра просвіти бар. Гавча, о котрім, о скільки собі припоминаю, я ніколи не споминав, натомість дивним способом опущено все те і не посвячено ні одного слівця тому, о чім я дійсно говорив. Правдою є, що я на засіданні парламентарної комісії правниці говорив о настрою, який панує серед моїх виборців і не робив зовсім жадної тайни з того факту, що від часу моєї політичної діяльності все уважаю своїм обовязком, позітати яко посол в безпереривнім контакті з моїми виборцями. Однак на згаданім зібранні рішучо запротестував-ем против того, щоби мое внесення уважано тільки за якесь тактичне средство. Я его поставив, відчуваючи его дійсну потребу, і застеріг ся против підсунуванню мені яких небудь тактичних взглядів.

Як зі слів самого п. Діпавліго виходить, уважали клерикали так само, як і инші стороництва правниці, потрібним в справі языковій естунити на дорогу парламентарну, але притім наперла на німецьких клерикалів іде опінія, о яку постарали ся німецькі опозиціоністи серед їх виборців. Але тим все ще не витолкована ані форма внесення, ані ті обставини, серед яких п. Діпавлі поставив своє внесення. Внескодавець повинен був перед тим, як поставив своє внесення, предложити его що найменшине ексекутивному комітету правниці, а він прийшов з тим повідомленем на засіданні комісії аж тоді, як своє вне-

сення вже передав президії палати. На се звернено его увагу, особливо зі сторони Чехів; однак пос. Діпавлі підніс труднощі, в які попало его стороництво через вступлене до більшости з огляду на борбу Німців против языкових розпоряджень, і висказав надію, що его внесення дає парламентові можливість до санації сумних відносин в парламенті. По тім розійшла ся комісія правниці.

Задля того внесення наступило непорозуміння між стороництвами правниці, і тепер нагадали собі Поляки, що властиво Молодочехи хотять всі користи, які би мали вийти з переговорів з правительством, загарбати для себе. Кажуть, що навіть прийшло до рекримінацій, так що Коло польске вже рахувало ся з евентуальністю, що теперішня більшість розпадає ся, і в таким разі постановило не входити вже з ніким в жадні переговори та вести політику вільної руки. Також здогадує ся дехто, що гр. Бадені пересправляє з уміркованими членами лібералів і з німецькою більшою пещілістю; тим пояснюють також ту обставину, що сї стороництва не ведуть вже таку остру обструкцію, як перше. З того всего одно певне, що ситуація тепер напружена, хвиля дуже поважна.

Очевидно старають ся також поладити непорозуміння посеред самої правниці. По засіданні парламенту в четвер, зійшла ся комісія правниці на нараду, на котрій явили ся також заступники німецьких клерикалів. Уже се одно вистарчить, щоби збити всі здогади про дійсне розбите правниці. Окрім того доносять телеграми, що ріжниця між клерикалами а Молодочехами вже виеднані так, що справу Діпавліго можна уважати майже за поладжену. Аби той немилий епізод нілком забути, мають Поляки і чеська більша пещілість поставити внесення на управильнене языкового питання в дорожій уставодавчій, а таке внесення підписали би також німецькі клерикали.

Як сказано, ситуація поважна, але чей змагалям, аби не допустити до розпа-

паляють нам серця, одною любовю до Русь-України — і одним страхом, невгомним проймає нам серця старий Дніпровий, з котрим маємо зараз зустрінутись.

Тихо, чемненько ми увійшли в кімнату і стали при дверях, мов овци без пастиря, ждемо. Старий Дніпровий відсунув ся на кісці від стола, звернувшись до нас своє могуче черевце, відкашельнувшись, сплюнув у велику, кратковану, табачанну хустку, покрявав хвилину та як не виїде до нас з проповіддю о „правдивості юности“, то ми аж здеревіли, зовсім забули, де стоїмо... І здає ся нам, що ми в гімназійній канцелярії, а отсе ніби наш директор справляє наші скривлені погляди, перенділюючи свою урочисту промову стереотипним „kochany!“

„От такая то — каже панотчик — днесь наша юність! самі радикали, атеїсти, нігілісти, фонетики і всякая мерзость.“ Аж побіганив від злоби сердешний Дніпровий, так з запалом править, а ми слухаєм в покорі ума та оглядаємось, чи би не можна куди, як то по латинськи кажуть, fuga salutem petere. Читав нам ту проповідь, читав сарако, а далі і сам змотикав ся тай стих. І тихо, тихієнько в цілій кімнаті, неначе в темній могилі... Ми ні писемо... наш інтрелігатор дрожить у куточку з

переляку і встиду. Від часу до часу зиркне на батька, від хвилі до хвилі перестунить з ноги на ногу, мов той бузюк на гнізді і далі дрожить, як свіжі дригачики смачий. О. Дніпровий санає тяженько, враз, враз заживає табаки та з мудрого чола втирає рукавом реверенди ясний піт, а далі каже: „Когда вас, юності, дьявол опутал і спровадил на путь заблуждений, так я не дам вводити своего сына во искушение, алыбом, як господина настоятель заведения дознає ся, то всіх вас, младенцы, порозпенджуєт на десять вітров. Щоби венц мой син не попал в подозрєне, виставте ви мені писаніє, що син мой до вашого анархістического союза не принадлежит, в іном бо разі предугражаю вам повідомленієм господина настоятеля о ваших злоумышлениях.“

Як заяць витроблений хортами тонкими дрібоче ногами, і стане і розглядає ся на всі боки, не знаючи, куди сказати і як утікати перед смертю — так ми стояли, мов вкочані і не могли уст отворити і не могли изиком рушити, не знаючи, відки зачати. Аж ось виступає Шультрович, що знав повертатись у світлі, вимахує правою рукою то в гору, то в долину і каже: „Я також за тим, щоби справу поладити, легально. Виставимо вам, високопреподоб-

ний Отче Дезане, (знай знає, як біду чуже) писмо, підпишемо ся і своєю головою.“

Я остовнів на таке dictum acerbum. Ану-ж Дніпровий дасть писмо директорови і ми всі пронази, ми самі собі стричок на шию затягнули... Та далі як не накинну ся на Шультровича мокрим радном: „Що-ж ти хочеш нас всіх в халену вихати, всім раз на всю кар'єру зникнути, а руську, диним лабазем зарослу ниву хочеш позбавити працівників?“ Але ему ані при голівонці уступити, вимахує рукою і говорить невинно, як ex cathedra.

Видить старий Дніпровий, що не порадить нічого з писмом, бере ся иншого способу і знов по звичаю, зачинає ораторствувати: „Дражайший младенец, юний вік має свої множественні іскушення, которі завлекають его у всащєнія заблужденія. Так і тепер вас завлекли зводити на неправий путь. Ни попали в шерєги Богом проклятих советников, радикалов, анархистов і всащєської свєрєни. Щоби вас венц избавити от лукавого, я забєру ваші книги до дому і отдам вам аж на матурі моего сына... а тепер до свиданія, господиноє!“

І знов тихо і знов тихієнько... Чути лиш шурованє витертих студентських підшов, бо

ду серед правниці, доведуть до успіху, тим більше що в с'їм випадку розходить ся не о єуть річи, а більше о саму форму.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 8. жовтня 1897.

Християнський Союз в Станіславові. Товариство заложене для боротьби против визиску і деморалізації зі сторони жидів, скликало минушого понеділка віче, на котрім між иньшими промовляли по руски о. Бариш і бувший посол Гурик. Оба бесідники взивали до спільного діланя для добра спільних економічних інтересів. Віче мало між иньшим на меті підготувати ґрунт до надходячих виборів до громадської ради в Станіславові, де як відомо, жидівська господарка збирає своє жиниво...

Промислові підприємства. Посол Стефанович уже кілька разів говорив в раді державній о сумних економічних відносинах Буковини і взивав правительство, аби оно заведе ліпшу господарку в релігійнім фондї. Дня 5. с. м. посол Стефанович знову у раді державній просив правительство, щоби оно серйозно заняло ся економічним положенням Буковини, заложило і підпирадо ту промислові підприємства. Але як доси бувало, так мабуть і тепер буде: правительство, заняте ріжними клопотами, забуде на ту маленьку провінцію нашу, а надією ми не будемо ситі.

Поединки міністрів. Поединок ґр. Баденіого з Вольфом, що зробив таке сильне вражінє майже в цілій Европі, нагадує подібні случаи з минушини. В австрійській монархії аналогічна була справа ґр. Таффого з Пленером, котру однакж полагоджено мирно. В Німеччині пам'ятні два випадки поединку між міністрами а послами, а то між Бісмарком а Рудольфом Вірховом, котрі однакж завчасу помирили ся, а другий між бароном Мантайфелем а судовим совітником Твестеном. Сей останній видав брошуру, в котрій остро критикував Мантайфеля, яко шефа військової канцелярії. Коли на візване, щоби відкликав дотичний уступ, Твестен не то що не учинив сего, але новими аргументами заострив свою критику, прийшло між обома до поединку 27. мая 1861 р. в Печдамі, котрий закінчив ся зраненєм Твестена. Поединок сей заслуґує на увагу із взгляду на способ, в який відбув ся. По вистрілі Твестена генерал приступив до противника і ще раз зажадав від него

кождий з нас кланяв ся на відходнім отцю декану, як слід по закону.

Всім тим ми були так пригноблені, що розійшли ся, навіть не попрощавши ся з собою, ба і словечка не промовивши.

Я йшов сам довго, бо мешкав далеко. Була четверта година, на ніч брав мороз, з заходу дув зимний, некучий вітер, що мене цілком вихолодив і протверезив по веім.

На маеш! — шепчу сам до себе — от діждались! Шкода гроший, що з вітром пішли; шкода труда, що дармо трудили ся! Пішли наші книжки в квантану, а з ними пішло розбуджене рускої молодіжи шкільної. Пропала моя слава першого будителя, як пропало наше товариство. Бідна-ж наша осиротіла ненька, нещасна Україна! бідна-ж вона, бідна! І що-ж тепер діяти, як починати?

Schweigen und weiter dienen. — шепнув мені в ухо дикий вітер... und weiter dienen почув я ще раз.

Зеленя в вересні 1897 року.

Богдан Сонішник.

відкликана, а коли сей рішучо відмовив, — вернув на своє місце поза поруче і стрілив. Куля trafiла в праву руку Твестена і поторощила ему обі кости предрамени. Мантайфеля засуджено зараз на 3 місяці в'язниці в твердині. — У Франції дучази ся не раз поединки між міністрами а послами, особливо диевниками. В р. 1878 поединкував ся Фуєту з Гамбеттою на пістолети, але мимо трикратного вистрілу, противники не ранили себе. В р. 1888 поединкував ся президент міністрів Флюке з Буляжером, на іспаді, наслідком чого Буляжер одержав таку рану в шию, що лікарі в першій хвилі обавляли ся о его жите. — З давніших замітний поединок з р. 1834 між міністром війни Біґодом а послом Дільонґом. Зараз по виміні перших вистрілів Дільонґ упав мертвий. — В Італії показили ся тяжко в поединку міністер Нікотера і посол Льовіто. Оба противники кинули ся на себе дуже завзято і оба віднесли майже однакові рани.

Наша монархія. Сего гарного видавництва вийшов зошит осьмий з видами Галичини, зі Львова, Кракова, Перемишля, Коломиї, Бучача і п. Всіх картин 12, але майже на кожній картині бачимо по кілька видів разом. Ціна зошита 50 кр.

Як у цивілізованих народів, а як у нас. Історичні повісті принесли Вальтерови Скотти 375.000 фунтів стерлінґів. Дікенс лишив маєток, що виносив два міліони корон. Дізраелі одержував за кожний свій роман около чверть міліона корон, а Віктор Гіґо за анґлійські переклади своїх повістей одержав гонорар в висоті одного міліона корон. Річний дохід Глестона виносив що найменше 60.000 корон. Моріс, автор "Trilby", одержав за послідню свою повість "The Martiom" 10.000 фунтів стерлінґів. — Таке буває у цивілізованих народів. У нас на Руси автор не то що не дістає від нікого ніякої нагороди за свої твори, але ще мусить зтягати довг, щоби оплатити друкарню і папір. Самі-ж твори руского писателя лежать десятками літ на книгарських полицях, поки їх мої не сточать або не продасть ся їх на масло і перець.

Вирокок. В Боже у Франції скінчив ся онотді процес 18-літної проступниці Юлії Капроніє. Дівчина та, але вихована матір'ю, котра разом з нею сиділа на лаві обжалованих, провадила жите неморальне, а в послідне була коханкою жовітра Біота. Не звістно, чи хочачи мати гроші для него, чи для себе самої, замордувала она з найхолоднішою кров'ю і ограбила дві особи. Ужила в обох разях цілком однаковий спосіб убійства: наперед користаючи з неуваги, всинала жертві спору мірку морфії, а пізнійше, користаючи з викликаного приснаня, душила єї власною хусткою в той спосіб, що в узел, завязаний із задку на ший, встромила ключ або кий і закручувала. Мати немогла їй в укриванню гроший, що їх украла кільканайцять тисяч франків, але з них віддано лиш малу часть, бо що-до решти обі обжаловані не хотіли вказати місця, де їх сховали. Суд присяжних з уваги на пол і молодий вік проступниці не засудив єї на смерть, але на домертні тяжкі роботи, а матір єї на 10 літ тої самої кари. Отець, чоловік простий, з розпущки хотів відобрати собі жите.

Зима і весна в осени. З Надвірнявщини пишуть під датою 6-го жовтня. Від вчера маємо по гарячій тиждині — добру зиму, снігу на чверть метра! А кілько ще хліба у полі? Бараболя, отава, бураки, капуста (хоч єї сего року мало) і т. д. Що слота, град і повінь не забрали, то відай, зима заскочивши нас всіх несподівано, знищить решту добра, і до того що найважйіше — бараболю, хоч, правда, єї на добрих ґрунтах ледви 3 процент, а на гірших і насіє не хоче вернути ся. Люди і босі і без одежі, без топила... Ну, чи не гаразд? Ціли трішати під напором снігу, котрий зомить без пощади навіть старі дерева. Нині наже ще дальше дрібний сніжок. Я зірвав цвіт яблони, котра цвите від серпня, та посилаю Вам на показ. У нас на Підгір'ю цвітуть дерева від другої половини серпня, а малини від вересня. Єсли, борони Боже, зима потриває кілька днів, як не більше, то людей прибе велика біда, бо треба жити — а чим? Бараболя в землі, хіба роз-

ґрібати сніг та порпати за прожитком як рени на півночі за мохом.

Др. Андрій Чайковский, адвокат з Бережан, оповіщує, що він не переносить ся тепер до Тернополя, а остає ся в Бережанах.

Новий винахід. Сими днями патентували у Відні Броніслав Сабат і др. Іван Дрогомирецький, оба Русини проживаючі у Відні, винахід, що має на цілі охорону перед найздами залізничними, котрі тепер як-раз так часто дучають ся. Справою тою заняло ся міністерство залізниць і єсть повна надія, що держава заведе сей так дуже пожиточний винахід у себе на всіх дорогах залізничних.

Поміж товаришами. — Якже твоя суджена? Здає ся, слава господня буде.

— О! ще й яка! Знаєш, навіть тоді, як я їй ослідчував ся, то она мені пришивала ґузик до камізелки.

Постуляти — постолята. — Не знаєте, куме, що се таке: читаю от в газеті, що наш посол поставив у Відні в раді державній свої постолята. Щож він там з постолятами робить?

Переписка редакції.

К. Р. в З. Як на першу пробу — дуже добре. Післав би лист, адреси не знаю. — *Ю. Ва. в Д.* Буде друковане; річ гарна. — Рукописи: Пан професор за морем і Депо про диспозицію недугів після теорії д-ра Лямана будуть друковані небагом.

Телеграми „Буковини“.

З дня 8-го жовтня 1897 року.

Відень. Підчас наради над нуждою задля елементарних нещасть прийшло до поганих спей між п. Іро а п. Греґорієм. Коли промовляв соціаліст Шраммель, переривали ему згадані послі. Прийшло між ними до такої сварки, що один другого називав галганом, лайдаком і т. п. Вкінці п. Іро кинув ся на п. Греґорієґа з словами: „Лайдаку, тепер дістанеш в лице!“ і хотів здійснити свою грозбу, але тому перешкодили Люєґер і Феркавф. — Пос. Адамек виїє, щоби всі внесення в справі нужди від елементарних нещасть, передати бюджетовій комісії. Внесення прийнято 188 голосами против 141. Відтак одноголосно рішено, що та комісія має до 14 днів здати справу налаті. Пос Іро зажадав скликаня осібної комісії, щоби дала нагану пос. Греґорієґови за обиджаючі слова.

Відень. Перед засіданєм ради державної вибрано осібну комісію для полагодження зєери між послами Іро і Греґорієм. — Внесенний вчера проєкт правительства о господарських спільках звучить дословно так, як проєкт з минулої сесії.

Відень. На засіданю комісії правниці поставив і руский клуб свої жаданя. Не всі з них надають ся вже тепер до оголошуваня. Оскільки доси знати, зажадали галицкі послі: зреалізования розпорядження, щоби уряди до руских еторін уживали рускої мови і письма, заведена катедр з рускою викладовою мовою на львівськїм університеті і заснованя нових руских гімназий в Галичині. Заступник буковинської Руси зажадав основаня нових більшешкласових народних шкіль і учительської семінарії з рускою викладовою мовою. Решта жадань, як сказано, не надає ся тепер до оголошуваня.

Мадрид. Новий кабінет рішив надати Кубі півковиту автономію під зверхністю Іспанії. Війну буде вести ся против повстанців так довго, як довго буде се потрібне.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не покажу. Нові продаю дешевше як вусюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 ар. і то за готові гроші і на випат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я орблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при уз. зе-
льничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої видання;

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсі

друксорти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Quartalausweis — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до каталогів і тижневників.

Замовлення з провінції виконують ся відворотною поштою.

Поручаємо

Новозаложену руску торговлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, улиця паньська ч. 35.

У Власюка дістанете всі товари, які потребує Ваш дім: житну, пшеничну і кукурудзану муку, риж, крупи, хліб, булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До церкви свічки, великі і малі; віск і кадило. — Дістанете крохмаль, мило і фарбку. Перець, гвоздики, цинамон, імбір, шафран і бобки. Оселедці, москалі, оливу і оцет. Вино, горівку і рум. Чоколяду, цукорки, медівники і проче і пр.

У Власюка є комната до снідань, свіжі і здорові перекуси і не фальшовані напитки.

Маємо надію, що всі Русини що купують у Чернівцях товар не підуть більше ні до жида ні до їмця лиш до Русина Власюка. Свій своєму повинен помагати.

Як не хочете, щоби Вас обшахрували на ціні, вазі і товарі, як хочете добре і дешево купити, ідть до Торговлі Ігнатія Власюка!

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинове руске товариство асекураційне; обезпечує будинки, сит, господарські знаряди, збіжжя в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31го грудня 1896 вносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкода ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожежі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращі умови і видає поліси і кніжки в рускій мові.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	737	811	610
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібоки	—	809	1212	350	1000
до Садагури, Болна, Новоселів	645	430	—	—	—	з Новоселів, Болна, Садагури	—	1113	950	—	—
з Глібоки						до Глібоки					
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.											
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	835	115	540	747
з Гатни						до Гатни					
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави	327	630	1009	216	718	з Сучави	442	842	130	630	827
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавиць	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиць	842	1250	204	322	545
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоми і обох Молдавиць.											
з Карапчева						до Карапчева					
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кождої днини.											
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.											

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від червоного часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 3 год. раніше і зазначає ся підчеркнутих минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромова.

За редакцією відповідає Осип Мановей.

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Ще про крізу.

Великий шум, якого наробило звістие внесення проводиря німецьких клерикалів пос. бар. Діпавліґо, вже притихає. Ми у нашій вчорашній статті висказали такий погляд, що мабуть уже в найблизнім часі дасть ся справа поладити таки посеред правицї самої; наш погляд опирає ся на вірних справозданнях з достовірного жерела, і вже сьогодні можемо сконстатувати, що ми не помилили ся. Сьогоднішні реляції віденьських часописей натхнені більшим спокоєм, ніхто не надіє ся чи не побоює ся розпаду парламентарної більшости задля сеї справи. Характеристичне, що півурядові часописи з самого початку дивили ся на справу холоднокровійше, а урядові газети навіть не згадали про сеї заколот.

Орган міністерства заграничних справ Fremdenblatt зазначає, що поминаючи деяке зачудоване, викликане мотивованем і способом поставлення внесення, — то внесення саме, що-до свого змісту, на скільки змагає до законного управління квестії язикової на привернення національного мира, не може викликати засадничої опозиції ані зі сторони правительства, ані зі сторони якої небудь партії. Оно відповідає радше загальному пересвідченню і заявам, які зложив ґр. Бадені підчас дискусії адресової в палаті панів. При помочи скликання звістної конференції німецько-чеської змагав ґр. Бадені до тої самої цілі. Мериторично випало се внесення трохи анемічно,

бо як-раз нашій конституції не хибує під тим взглядом засадничих постанов, але з досвіду, зробленого н. пр. з артикулом 19 основних законів, не можна робити собі великих надій. Вкінці замічає Fremdenblatt, що було би вельми приємно, коли би так здорова гадка внесення запустила корінь і успішно розвинула ся. Що ініціатива вийшла від католицької партії людової, се найнеположає тих, котрі завжди відсилали язикові квестії перед форум парламенту. В тім самім дусі пише півурядова Reichswehr.

Опозиційна N. fr. Presse пише в своїм вчорашнім виданю таке: „Більшість автономічна мабуть ще не найшла дороги, на котрій могла би віднайти свою строго заколочену солідарність. Розумієсь, що найсильніше вражіння викликало внесення Діпавліґо на Молодочехів. Положення їх опортуністичної фракції супротив радикальнійших членів клубу є вельми прикре. Радикальнійші елементи від давня косим оком гляділи на союз з католицькою партією людовою, а тепер се недовіре в наслідок внесення Діпавліґо ще більше скріплене і оправдане.

Если-б навіть супротив грізної небезпечности більшості ведла Молодо-Чехам проликлити гірку пугулку внесення, то не тають обави, що Діпавліґ готов при найблизній нагоді знов впровадити більшості в клопіт подібною несподіванкою. Для того радикальна меншість молодоческого клубу, домагаюча ся вилучення людової партії католицької зпоміж правицї, має своє значіння. Союз всіх славянських послів задля

походу против Німців не дасть ся довго утримати. Мотив бар. Діпавліґо, що мусів поставити внесення, бо инакше виборці зметуть его партію, буде повтаряти ся від тепер частійше. Тому радикальні Молодочехи волять в теперішній хвили зірвати з католицькою партією людовою, ані-ж ждати, коли се наступить само з себе.

Однак ведуча ся тепер організація більшости могла би довести до того, що ціла правиця підпре внесення Діпавліґо, а то тим більше, що внесення після всеї імовірности не діжде ся скоро поладження. Правительство найшло ся в немалім клопоті супротив внесення Діпавліґо. Однак в кругах посольських оповідають, мов би Бадені заявив, що если внесення Діпавліґо буде віддане під перше читане, він виправді буде мусів запротестувати против его мотивів, а іменно против висказу „глубоко вкорінене заворушення в Чехії і Моравії“ але не спротивить ся виборови комісії язикової. Чи така комісія зможе виконати поручену задачу, додав Бадені, про се найпересвідчать ся послі. Поляки не будуть поборювати внесення Діпавліґо і після всякої імовірности проложать знов свої услуги до полатаня дїр в більшости, але і в Колї польським відзивають ся голоси з недовірем до Діпавліґо. Кріза триває далше, виправді не в стані острим, але яко хронічна недуга.

Се вже цілком инакше читає ся, як великі надії спочатку, коли справді більшості була в клопоті. І тоя спокійнійший, і надії зредуковані до мінімуму, значить: спочатку настав був страх, а устраха ве-

ПАН ПРОФЕСОР ЗА МОРЕМ.

Образок з еміграційного життя.

Написав

Нестор Дмитрів.

Остачортїла пану професорови дідівська посада на селі. Щоб то ще посада, а то Бог знає що. Ні школи порядної, ні мешкання, ні города, ні того морґа поля, що після уставу має бути, нічого! Село величезне, шість кілометрів довге, літисків повно, — але чи ходять до школи? Де-ж там! В літї насуть вівці на полонині, а в зимі сидять на печі, нопідкладавши під себе ноги. Чейже боса дитина не побіжить до школи? Часом вирве ся і босаком який хлопчина, але то хіба на то, щоб у пана професора заґріти ся. Ні ту товариства, ні ту ніякої розвивки. Сиди в хаті, хоть з нудьги згинь, бо де-ж зайдеш, до сьвященника? Сьвященник старий, професорів дуже не любить, бо, каже, як почала ся та проклята школа, то хлоп уже і дзигари починає курити і стає чим раз зухваліший. До сотруди́ка не зайдеш, бо то дуже великий чоловік, каже: університет кінчив, професора все тільки на бас бере. А варто би там зайти — така приємна жіночка!

Де-ж зайдеш? Економа нема, посесора нема — словом нікого, з інтелігенції, хоть вмирай! Кому би таке жите не обридло? А як ще воз-

муть чоловіком „кунірвати“! Староста собі, інспектор собі, предсідатель місцевої ради шкільної собі, війт собі, жандарм собі, та ще й арендар має слово, всі на бідного професора!

Положив ся раз професор на ліжку против печі тай дивить ся в червоні полум'їни. Добру хвилю нічого не думав (на селі часто у чоловіка таке буває), відтак звернув ся на лівий бік, досягнув зі стогол пачку тютюну за вісім кр. і панірки за два, скрутив паніроску, виправив в довгу тростинилову цигаричку, закури́в і пускає довгими пасмами дим. Нічого не чути в хаті, тільки огонь в печі тріщить і пан професор випускає дим, тай все: фу—фу!

Пофукав професор, пофукав, а далі став думку думати. „Не таку він думку має, як би їсти щити, а таку він думку має, як би в світі жити.“ Думає собі: „На що мені тої дурної матури, та на що єї буду здавати, щоб ціле жите так пережити в тім селі? Чоловік ані порядно ожени́ти ся не може, ані нічо... Що робити? Трафляє ся добре господарство, та що-ж, коли дівчина ні до Бога, ні до людей. Та пай би там уже була дівчина, але якось встидно за плугом ходити, як перший-літній хлоп. Та висміяли би мене! Як би жінка сотруди́ка побачила, я згорів би зі встиду... Пішов би я до уряду податкового, там чоловік скоро визаванував би, але хто на практику грошей дасть?“ Думає професор і думає тай таки нічого не видумав. Змучили вже его ті тяжкі думки. Підняв ся на хребет, підсунув подушку під плечі, сягнув за „Народ-

ною Часописню“, присунув лямпу ближше і почав чвтати. В повпиках стояло: „На двірши в Станіславові товпило ся сотки народу нещасливого, що покидає свою рідну землю і йде в світ за очі, на мочаристі ґрунта до Канади.“

І в тій хвилі прийшло професорови на думку: „Може би й я пішов до Канади?“ почав роздумувати. Встав, закури́в другу паніроску, ступив два кроки вперед, два кроки назад і маленькій хатині і шептав нівголосом під носом: „Поїду там, буду там професором, возму фарму, люди будуть обрабляти, ожени́ю ся з Англичанкою, інспектора певно там нема, побачу світа, — а як буду багатим, верну до Галичини і можуть мене ще вибрати на посла.“ Славно! крикнув професор і плеснув долонями. А гроші на дорогу де? В батька возму свою частку, мусять дати, своєюю не дам ему. Пан готовий!

Довго не міг професор заснути. Рано встав, вимучив до полудня щось з шестеро дїтїй і заповів дітям, що вже не буде школи аж по Великодних святах. Таки на другий день ви́брав ся пан професор до міста, взяв à conto пенсії у жида десятку, ку́нив пачку за 13 кр., всів на залізницю і поїхав до батька. Широко і докладно розложив перед батьком свій план, свої заміри і надії, тільки за будуче посольство не згадував, якось бояв ся, щоб старий не висміяв. Посидів цілий тиждень, виправ 150 зр. і махнув до інспектора, щоб торжественно презентувати з посади. Думає по дорозі, що інспектор страшно здивує ся, стане просити, грозити і таке

ликі очі. Се потверджує також добре інформований краківський *Czas*: „Показує ся, що були в праві ті, котрі супротив грозної правиці кризи заховали зимну кров. Нині вже загально пересвідчені, що перший заколот не відповідав значіно епізоду. Видимим знаком успокоєня було засідане парламентарної комісії правниці, в котрім взяли участь пп. Діпавлі і Ебенгох. Тож о розбитю більшости нема бесіди. До успокоєня причинило ся безперечно спокійне становище чеських послів. З многих сторін представляють се внесенє немов малою відплатою за поведене Молодочехів, котрі перед трома тижнями окремо по-за правицею представляли свої постулати гр. Бадевіому. Однак так не є. Діпавлі очевидно перечислив ся, думаючи, що его внесенє стріне за сильний опір між сторонництвими правниці, і щоби уникнути сего опору, хотів предложенем свого внесення в палаті викликати *fait accompli*. Се поведене не було цілком згідне з обовязком члена більшости і цілком не потрібно виставило більшість на тяжку пробу. Если правниці ся тяжку пробу перейде — що є імовірно — побідно, в таким случаю консолідація її буде поступати скорим кроком наперед.“

Дуже холодно глядять на внесенє бар. Діпавліого клуб руских послів. Заступники руского народу так з Галичини як і з Буковини зовсім не одушевляють ся тим внесенєм, а то, як пише один посол до „Руслана“ з таких причин:

„На перший вид здавалось би, що внесенє се, домагаюче ся законного управління питання національного і язикового в Австрії вповні оправдане. Закон о народностях і їх правах в прилюднім житю, опертий на справедливости, мав би заступити місце дотеперішних односторонних або просто несправедливих розпоряджень язикових, мав би точно означити права національні кожної народности і тим самим втворити мир національний в поодиноких краях коронних. Такого закона о народностях до-

магали ся народи австрійські від давня і закон такий, можна сміло сказати, усторовив би практиковане доси насильство більшости над меньшостями. Добре!

Але придививши ся ближше внесеню бар. Діпавліого, ті рожеві надії або ілюзії зникають зовсім. Пояснимо наш строгий суд і спитаємо, яка є есенція згаданого внесення? Есенція лежить в тім, що бар. Діпавлі хоче, щоби центральний парламент ухвалив лише рами для закона о народностях і правах язика. А чи таких рам не посідала доси конституція австрійська? Чи внесенє бар. Діпавліого ставить що-небудь нового? Ні, такі рами існують і внесенє бар. Діпавліого не подає нам нічого нового. Рами до закона о народностях і їх правах існують в § 19 основних державних законів, де сказано, що всяка народність в Австрії має рівне право до свого розвою і що всякому народови держава сама має доставити средства до такого розвою. Бар. Діпавлі не зробив проте своїм внесенєм нічого иншого, як хіба те, що пригадав парламентови § 19 основних державних законів.

Але припустім, що така пригадка була потрібна. Що-ж позитивного вишло з внесення бар. Діпавліого? Закон рамковий о правах національних кожного народа в Австрії. Чи сей закон рамковий запоручить вже тим народам їх права? Ні. Сей закон рамковий мав би бути доповнений соймами краєвими. А що зроблять сойми краєві? Они вповняють его по своїй волі, т. є. в користь дійсних чи штучних більшости національних, а на шкоду меньшости. А результат буде такий, що при нинішнім складі соймів в Галичині Русини, на Буковині Русини, на Шлезку Польяки і Чехи, на Мораві Чехи, в Чехії Німці, в Стирії Словінці, в Крайні Німці, в Каринтії знов Словінці, в Істриї і Горичці Словінці і Хорвати, а в Тироли Італіяни піднали би під власть більшости національних і то — на основі законів краєвих.

Значить, внесенє бар. Діпавліого, коли би его прийнято в дословнім тексті, не принесло би національним меньшостям жадної користи. Але о те внескодавцєви мабуть і не розходило ся, бо инакше був би поставив внесенє на видає т. зв. *Durchführungsgesetz*-у до § 19 осн. держ. зак. Тож можна з чистою совістю сказати, що внесенє пос. Діпавліого то фаєрверк, аби з одної сторони вести конкуренцію з опозиційними німецькими послами, а з другої сторони знов придбати собі популярність, що ось то ему так дуже залежить на національнім мирі в Австрії. Притім цікаве те, що бар. Діпавлі заявив комісії парламентарній правниці, мов-то він і на дальше стоїть кріпко при більшости парламентарній, коли противно більшість ся додає у внесеню его атак на свою цілість. Спитаний, о що ему на ділі розходить ся, заявив бар. Діпавлі, що его внесенє звернене головню проти міністра просвіти бар. Гавча. Се він сказав прилюдно на сходах председателів клубів правниці, хоч знов тепер простує то донесенє в *N. Fr. Presse*.

Після думки того руского посла парламентарна більшість повинна, хоч клуб Діпавліого до неї ще належить, не числити на него вже більше і вдоволити ся Славянами, до котрих прилучені тепер фракція гр. Фалькенгайна і Румуни; бо очевидно бар. Діпавлі хоче грати ролю гр. Гогенварта, що колись валив кабінети.

Як бачимо, з вишкою *Narodni-x List-ів*, котрі лютять ся на пос. Діпавліого, пра-са тепер вже не додає в внесеню Діпавліого нічого страшного, а навіть нічого далекогосяглого, — лише звичайний тактичний фаєрверк.

Що *Gazet-y Polsk-y* болить.

Gazeta Polska, а взаєтивно її редактор п. Коляковський мусить мати „*zwego Rasina*“ котрого-б напастував. Са манів переслідування ві-

иньше, але інспектор мав таких сил професорських досить. Ані не скривив ся, прийав до відомости резигнацію і кивненем голови попрацавав нового обивателя канадійського.

Староста також не дав ся довго просити, кидав подорожний пає, як би якому звичайному чоловікови. Пан професор і так до войска був не здалий, бо мав більмо на правім оці. Прикро зробило ся професорови. Та як же-ж не має бути прикро, коли чоловіка так „власти“ з'їгнорують. „Они мене боять ся“ — потішав себе в духу професор.

На саму провідну неділю виїхав професор до Канади. Народу їхало без числа. Пан професор приглядає ся, студіює, випитує ся, інформує ся, — оповідає, як треба заховувати ся по дорозі, на морі, в Канаді. Гей вело деє знає — певно в „Народній Часописі“ вичитав. Але що там довго описувати і нудити людей! Іхав пан професор, їхав — тай всі їхали і їхали, поки заїхали до Канади.

В *Winnipeg* побачив нашого професора его знакомиий.

— Хлопе, а ти ту по що? — привітав его.

— Як то по що? Приїхав з народом тай буду шукати якогось становисєка.

— Ха-ха-ха! Чи ти здурів? Та яке ти ту найдеш становисєка?

— Як то яке, а на професора?

— Но-но, не плети дурниць: ходи до мене, то якось то буде! — покленав протекційно знакомиий професора по плечи.

Взяв професор свою валізку і подув до хати. Поговорили, побалакали і про се і про те. Професор оповідав за Галичину, дуже широко розводив ся про подорож, відтак повечеряли і пішли спати. На другий день спацирує професор по місті, здибає людей, що купують річи потрібні на фарму, розпитує, кудя їдуть, удає дуже мудрого, що він знає всіх і все.

— А ви куди їдете? — запитав один мужик.

— Я деє поїду на школу, та ще сам не знаю, в котре місце, — відтак коротко професор.

— Та таки так — що кому Господь Бог судив — так ви таки на те вчили ся — докінчив жалісно мужик.

Вечером питає наш пан професор свого знакомиого, що він буде робити.

— То так буде — каже знакомиий. — Знаєш ти, братку, то ту такий край вже вдав ся, що як не робиш, то вмирай, а як робиш, то будеш жити і то добре жити. Маєш ти що гроший?

— Маю десять доларів — каже професор.

— То зле, братчику. Бо як би ти мав троха центів, то пішов би-сь тепер на фарму, поклав би хату, посадив би бараболю, а сам подув би на ліго на роботу.

Професор витріщив очі, дивить ся на чоловіка і думає, що той кинь собі з него.

— А то-ж як? — перебив. — То я не буду ту професором?

— Та не будь дурням! — видідив флегматично знакомиий. — Раз, що ту шкіль для наших ді-

тий ще нема, бо, видиш, они й по що приїхали; а по друге ту треба мати ієніт, треба знати англійську мову, треба бути обивателем, а ти, такий сирій Галичанин, одного слова англійського не знаєш, хотів би-сь бути професором! Послухай мене, що я тобі пораду, — говори далше знакомиий, — їди ти на роботу, заробиш центи, навчиш ся трохи бесіди, навчини ся робити, а потім уже покаже ся, що буде дальше.

Ані словом не відозвав ся професор. Вхопив за капелюх, вибіг на улицю і проклинав долю свою. „Як то? то я маю йти на роботу, за наймита?“ Покрутив ся професорисєко кілька день по місті, центи розкотили ся, в кишені вже лиш три долари. Ов, біда, схаменує ся професор, хотів наш Галичанин аж тогди схаменє ся і плаче, як уже нічого в кишені нема. Що ту робити? Вернути нема за що, їсти незадовго не буде що. Може би де за писаря до канцелярії взяти, трудно, бо не вміє по англійськи. З ніким не розмовить ся, — ні ради, ні поради!

Нічого вігдє не нише професор, встидає ся писати. Походив ще так з дені, а відтак зайшов до знакомиого тай слово по слові, згодив ся піти на роботу.

— Отже так говори, — відозвав ся знакомиий. — Приїди завтра до канцелярії, дістанеш білет і картку тай поїдеш.

Дістав пан професор білет і картку до тої компанії, де мав дістати роботу, всіа на зеланицю і поїхав.

добрала нашій „najserdeczniejszej“ від якогось часу почуте правди і справедливості, єї єдина гадка: расни, расни „Rusini.“ Вчорашнє ч. „G. P.“ дало новий доказ того. Ого краєва рада шкільна рішила на засіданні з дня 25-го серпня, (на котрім задля вакацій не було обох членів - Русинів проф. Пігуляка і о. Воробкевича,) щоби в школі вижницькій для хлопців і дівчат були по 4 класи з викладовою мовою німецькою і з надобовязковою наукою рускої мови, а по одній класі з рускою мовою викладовою і з обовязковою наукою німецької мови. Зараз по сій ухвалі появилася в „Gaz. Pol.“ допис з Вижниць, в котрій наші найсердечніші заставляють своїх „braci mojżeszowego wuznania“ глумити ся з мови рускої словами: Der taty hot gesugt, ech sol liberst poilsch lernen als gojisch, хоч ніхто, а вже найменше Русини не слухають пейсатих до науки рускої мови; коли вона їм не конечна, то Русинам їй певно не треба. Ми тому їй не реагували на „дотен“ G. P., оставляючи їй радо „braci mojżeszowego wuznania“ для скріплення єї „szczupłego żywiołu na kresach.“ — Але ото у вчорашній „G. P.“ появилася знов допис із Вижниць, що сим разом вже не глумить собі із Русинів „sprzymierzeńców“, а гірко на них нарікає. Чому? Ну, бо п. Колаковский мусить мати „swego Rusina, co go boli“ і котрого-б міг побивати за те, що Німці й Волохи заповідали спільною в горі ухвалою ради шкільної, котрою усунуто науку польської мови з вижницьких шкіл народних. Отже замість нарікати на тих, що завинили, пише „G. P.“ що „загальна опінія“ уважає інсп. Поповича тим, що усунув науку польської мови. Ну, не загальна опінія, а манія п. Колаковского напастувати Русинів, видумала отсю несправду; бо він знає, а що найменше повинен знати, що основане й розширюване шкільне та всі сполучені з тим справи, отже й установлені мови викладової і т. н., то річ адміністративного референта, а не інспектора руских шкіл, до котрого ні м. е. к. і школи в Вижниць і в педаг. дидакт. справах не належать. Але п. Колаковскому не випадає тепер виступати супроти тих, що повзали немилу єму ухвалу, бо між ними шукає собі „sprzymierzeńców“, й напастує Русинів, бо до того-ж має він „swego Rusina, co go boli“ ще з давни-давня й чому-ж не причинити-б єму латку. Розминувшись раз з правдою, пише G. P. ще й другу, що у вижницьких школах, є „dwieście“ польських, а ледво кільканайцять руских дітей; а тимчасом було після урядового виказу, що виїшов друком яко додаток до річного справоздання про стан бук. шкільництва народного за рік 1895/6 у Вижниць 73 дітей руских, а лише 29 польських обовязаних до науки, а ходило до школи 109 руских, а 60 польських; надвишка руских походить з околиці, а польських мабуть зміж „braci mojżeszowego wuznania.“ Ось так то виглядає правдомовність наших найсердечніших „przysięści-божиків“, коли треба оклеветати Русинів задля нових „sprzymierzeńców...“ Довідуємо ся з Вижниць ще й те, що трійця корінних Поляків: ks. Enzinger, уч. Schweitzer і інсп. Туркевич в спілці з вижницькими халатниками заходять ся в ріжний спосіб, щоби не допустити до отворення руских вліє при вижницьких школах. Чи не повинна би G. P. замість глумити собі з рускої мови, а опісля напастувати Русинів, дати своїм вижницьким „rodakom“ науку, щоби назвали свого нося, се-б то подбали о привернене науку польської мови у вижницьких школах? Се, здає ся нам, було-б „honogowo i zdrowo“, але коли п. Колаковский воліє воювати неправдою проти „Rusina, co go boli“...

НОВИНИ.

Чернівці, дня 9. жовтня 1897.

На торжество мощей бл. п. єпископа Снігурекого приїхали до Перемишля єпископ Кузіловський з Станіславова з крп. о. Литвиновичем. З львівської капітули явилася чотирох представителів оо. крилошан, архидиякон Туркевич, прадач Бачинський, крилошани Пакиж і

Чапельський. Вже 6. с. м. на вечере перенесення мощей повізали чорні хоругви з льокалів руских товариств. Гал. краєва рада шкільна зарядила, щоби в торжестві перенесення мощей взяла участь вся шкільна молодіж з Перемишля. Рускі товариства повислали своїх репрезентантів з віпцями; асекураційне товариство „Дністер“ зі Львова вислало справді чудовий вінець з пальмового листя. Тієї останки бл. п. єп. Снігурекого відкрито 6. с. м. о. годині 10 з рана в присутності властей і представителів капітули. При відкупованню домовини було трохи труднощі. За першим разом не потрапили на домовину пок. Снігурекого, але домовину якогось єпископа. Почато далі конати, а іменно під самою плитою, що вкривала гроб і се було успішніше. Відкрито дубову домовину; внято одну дошку з віка, а потім ціле віко знато. На лиці єпископа показав ся лише кістяк, гірсова митра стояла натиснена на очі, а бронзове єї золочене позеленіло, тільки де-куди ще трохи держить ся, архиерейські одєжи держать ся в цілости. Викопані мощі вложено разом з дном давньої домовини в залізну домовину, котрої віко є на половину скляне. Домовину вложено відтак на ніч до каплиці. З ізд. духовенства, відпоручників товариств, число віпців і збір народа мимо прикритої слоти і сніговиці був величавий. Самих євьячеників з іхало ся около 400, а відпоручників з ріжних сторін не менше. Цілий похід похоронний був величавою маніфестацією рускою. Буковинцям мусимо пояснити, що єпископ Снігурський, номерний тому 50 літ, прислужив ся так, як мало котрий руский владика і церкві уніятській і народови рускому.

Справоздане посольське. В Гусятині відбуло ся справоздане посольське гр. Адама Толуховського, посла на галицький сойм з курії селянської. Більшої ваги се справоздане не представляло, і хотай доброї волі самому послови відмовити не можна, то все-ж таки було оно без значіння. Найбільше і виключно говорили панове Цицький Адольф і Казимір. Найфатальніше представляє ся справа з сего боку, що кожний учасник збору одержав асигнацію на 30 кр., за котру в кождім шинку в Гусятині міг напийти ся. Чи граф о тім знає? Таким способом посол виставив себе на посміховище навіть найнаївнійшим селян.

Наша консистория не так православна, як славна з румунізації, настановила знов одного Волоха, що не знає рускої мови сотрудинком в Топорівцях; називає ся він Petricea, а референтом в справах настановлення євьячеників є архим. Рента, що бувши інспектором шкільним повинен би знати, що Топорівці недалеко Раранча. Га, хто знає, може євітла консистория й рада тому, бо таким способом позбуде ся клопоту ізза браку руских євьячеників, над котрим насушила собі вже не мало своєї євітлої голови, з'уживши всі средства, щоби притягнути Русинів до євьяченичого стану. Хто знає, кажемо, чи не ліпше такі консистория певно знає, що робить, вона-ж православна і євітла; не нам грішним судити єї діла.

Виділ філії Товариства „Просьвіти“ в Станіславові спрощує сим членів філії на віче просьвітне, котре відбуде ся в середу, дня 13. н. ст. жовтня с. р. (Покрови) о годині 2-ій пополудни в сали Седельмаєра.

Порядок зборів:

- 1) п. О. Гурник: Про шкідливий поділ власности земської (селянської) в краю.
- 2) Др. М. Коцюба: Про годівлю і торгівлю безрогами.

З огляду на важність обох точок програми зборів просимо і самим на збори прибути і знакомих вам членів філії о вічу повідомити.

За Виділ філії Тов. „Просьвіта“ в Станіславові. Др. М. Коцюба, голова. Н. Мороз, писар.

Спростоване. В ливниці в 124-ім числі н. з. „Православна громада у Львові“ закрала ся кемпа помилка. Сказано там, що на торжество посвячення угодного каменя під нову православну церкву у Львові прибув також бар. Николай Василько з Буковини. Простуємо тепер сю помилку, що Николай Василько не є жадним бароном, а з'убожілим дідичем з Лукавця, котрий терпить на Манію великого політика і при

кождій нагоді видає себе за Русина. Як довго мав ся добре, не чути було нічого о якимсь „Русині“ Васильку, а читалисьмо і чулисьмо все лише про ліцитації села Лукавця, котре належить до п. Сосо Vasileo.

Практичний спосіб грабежи. Богатий Англичанин Hasting Young в Медіолянї одержав від своєї служниці, котрій повірив опіку над дітьми, цікавий лист. Служниця та є Німкою, отже урядила ся практично. Донесла своєму хлібодателеви, що з єго трилітнім сином утікла до Салерно і тоді лише звєрне єго вітцєви, если під вказаною адресою приїде їй 50.000 франків, инакше хлопець буде замордований. Поліція однак-ж найшла і на се спосіб і викрила промислову служницю.

Телеграфічне подружє. Їх ділило тисячі кілометрів. Він находив ся в Трансвалї, она в Голландії. А однак треба їм було вступити в стан подружжя. Получив їй спеціальний дріт телеграфічний, попроваджений з числа го-телевого в Преторії, оселі судженого, до будоару судженої в Амстердамі, в котрім зібрали ся євїдки, — а навіть дружби і дружки. — „Чи ви вже готові?“ — зателеграфував пан молодий. Урядники цивільні позагодили звичайні формальности, молода пара присягла собі досмертну вірність по телеграфічній дроті, а відтак відбула ся весільна забава у молодой, котру потім єсильники відвели на корабель. Вирушила, щоби полудити ся з своїм мужем.

Про сумний кінець весілля, о яким ми сими дням доносили, доходить деякі нові вісти, що роз'яснюють ту загадочну подію. Двох респіциєнтів фінансової сторожи з Винник, Кузеш і Неосторович, повначи службу, переходили гостинцем понід згадану коршму в Гаах, і почувши музику, вступили до середини. При такій торжественній нагоді, як весіле, арендар Шарер не пожадував погостити і сих двох гостей та почаствував їм між иньшим також рибою. Результат був фатальний, бо в числі тяжко занедужавших жидів, з котрих, як звістно, чотирох умерло на місци, найшлись оба респіциєнти. З тяжкою бідою дістались они до Винник і тут завдяки лише успішній допомозі лікаря остали ся при житю. З об'явів хвороби пізнав лікар, що отруєно була англійська земля, звістна трутка на мухи, котру від недавня задля великої сили трійливости заборонено продавати навіть по антиках. Показало ся даліше, що сею трутиною замість перцем була повисана риба на весілю, а відси такі страшні наслідки. Хто посинав страви трутиною і в якій ціли, а далі звідки дістала ся трутина мимо заборони в руки проступника, лишає ся поки, що загадкою, котру імовірно роз'яснить судове слідство.

Страшний випадок лувив ся в цукроварни в Переворску. Робітник, занятий при пробі сатуратора, неосторожно війшов завчасу до него і оголошений газом стратив пам'ять. Хотай прийти з помічю, скочив за ним другий робітник, але і з тим стало ся то саме. Мимо скорого ратунку чотирох ще робітників упало в сей спосіб безиритомно на землю, але їх припроваджено до життя. Два перші згинули — всяка поміч була безуспішна.

Телеграми „Буковини“.

З дня 9-го жовтня 1897 року.

Відень. В справі сварки між Іром а Грегорієм (гляди вчорашні телеграми) палата ухвалила висказати обом своє невдоволенє. При голо-сованню над сею справою Шенереріани виїшли.

Відень. Офіцерам маринарки приказано вчити ся хорватської мови, яку мають почати в маринарії уживати замість італійської, розу-міє ся: попри німецькій службовій мові. — Нині-завтра має рішити ся, чи є в теперішнім парламенті більшість, чи нема.

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯИШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 ар. в гору.

П. М.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публику, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вишніці,

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатою до снідань.

Поручаю Вив. місцевій і доокрестній публиці каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво, СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ, папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвортною почтою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

Поручаємо

Новозаложену руску торговлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, улица панська ч. 35.

У Власюка дістанете всі товари, які потребує Ваш дім: житну, пшеничну і кукурудзяну муку, риж, крупи, хліб, булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До церкви свічки, великі і малі; віск і кадило. — Дістанете крохмаль, мило і фарбу. Перець, гвоздики, цинамон, імбір, шафран і бобки. Оселеді, мо- скалі, оливу і оцет. Вино, горівку і рум. Чоколяду, цукорки, медівники і проче і пр.

У Власюка є комната до снідань, свіжі і здорові перекуси і не фальшовані напитки.

Маємо надію, що всі Русини що купують у Чернівцях товар не підуть більше ні до жида ні до німця лиш до Русина Власюка. Свій свому повинен помагати.

Як не хочете, щоби Вас обшахрували на ціні, вазі і товарі, як хочете добре і дешево купити, ідть до Торговлі Ігнатія Власюка!

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокое руско товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжя в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервний 54731 зр. 40 кр., резерв премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачують ся сечасно по пожежі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші умови і надяє поліси і квіти в рускій мові.

Зголошення о ухваленні акцій в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпани і хінського срібла з Берндорфера Фабрики металевих товарів.

Одинокий склад і продаж правдивих російських кальонів і черевиків до снігу.

Кальоні

легкі, 75 грамів.

для мужчин 1-90
„ панів 1-65

Високі
і
низькі

КАЛЬОНІ,

з відкритою для ш. офіцерів.

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ до снігу

для мужчин і женщин, дівчат і хлопців.

Най-
но-
війші

черевиків для гімнастики з гуми.
а 1-10

Кальоні для дітей, навіть одно-
літніх.

10% рабату!!

даємо лише ми від пів за біле
др-а Сієра після цінника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожжі
починає від 1-58 ар.

ЧЕ-РЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з гумою, . . 2-50 зр. — 6 — ар.
„ хлопців „ „ . . 2-50 „
„ дам, „ „ . . 2-50 „ — 5 — „
„ „ до шкурівани „ . . 2-35 „ — 6 — „
„ „ до заціпювання „ . . 3-98 „ — 7 — „
„ „ анкерки, менти з шпінгою 1-75 „ — 2-10 „
„ „ з козлачої шкіри, менти 1-35 „ — 1-55 „
„ дівчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger 1-85 „ — 3 — „
„ дитий „ „ „ 1-10 „ — 2-10 „
„ хлопців, ЧОВІТКИ „ „ 3 — „ — 4-25 „

Великий вибір **ЧЕРЕВИКІВ** до гімна-
стикования!

Найновіші Краватки

вузли, мани, Левалієла
до вязання,
від 20 кр., 40 кр., 50 кр.,
до 98 кр.

Рукавиці Glacé,

з оленя шкіри, з шведско-
го шовку, з ниток найліп-
ших фабрик.

ВЕЛИКИЙ С К Л А Д

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛІНДРІВ
і кляків,
з фабр. Месмера і Сн.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Синів
в
Найтішайні

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, червої і сині-
шої барви, почавши від 1-18 ар.
для мужч., тирольські від 1-18 — 2-28
„ хлопців тироль. від 0-78 — 1-18
„ дитий капелюшки мораків ба-
броні в різних барвах, від 1-98.

ПАРАСОЛІ

з зе- ліз- ними руч- ка- ми

з чистого шовку від 3 — 6 —
на-пів зі „ 1-38 — 1-98
з чистой вовни „ 1-58 — 2-18
на-пів з вовни „ 0-98 — 1-58
з англійськими дерев-
яними ручками від 0-75 — 1-90.

ВЕЛИКИЙ ПАРАСОЛІВ

пластичних,
найновітні англійські
ПАЛИЧКИ.

Величезний
вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладко від 1-10 поч.
„ „ з фалдами „ 1-38 „
„ „ гафтоване „ 1-58 „

КАЛІСОНИ

з найліпшого Grad-позетиз,
французького крою від 0-98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі,
гафтовані, білі і в кольорах бар-
вах, від 0-18 ар. поч.

Льняні хусточки в модних
барвах,

12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-50 — 3 —.

КОВНІРИ**і МАНШЕТИ**

Маншети, I. сорти, почівнірі,

6 штук 1-80.

Маншети, II. сорти, почівнірі,

6 штук 1-50.

Ковніри I. сорти, почівнірі,

6 штук 1-95.

Ковніри II. сорти, почівнірі,

6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців

6 штук 0-80.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**